MONTEFIORE
MS.
131
Ha No. 32
LIBRARY

1 סיגקינוס
12 שלוכין
13 לב בנוער
— חופה
15 הנעם הכלות
בתרגמת ונגלל
התיישי
— בהכלות
17 לוב
35 וכך הסיב לי
רבי יעקב וכו'
44 הנהה בנגון
מרי אלבו
קפסקלס
50 חקיש קודנים
חנוכה
53 נעם
60 תמוזה
בית הלקטנ 77 ב
189 ומשומר
75 לחלין
78 אבל עתה
— מרבי
פקי ויעקן
אשבלין
יחיו לאיש
84 הקרן לו
רבי אלי
ישרים הנעלה
85 אדים
בלאוטאה
88 ענוג
הקרלין
— תשובת
המשומר
115 ומירקא
140 ומנלת
נרה לאלה
שנים בלאי
הקבלון
— ולשמאי
146 שיעות
הגדלים
יון הנעים
157 הלכות
ולא לאמר כסוי
הלום בחיב

185 נרגה ונבקה
יון הנוים
189 פיוטבינגן
poetlevine
202
213 נעם הרחם
228 ס' יאבן הלאחה
— דיון מה אמלל
235 קרנן
237 ריב האום
250 מתשובות ה
253 הקנות לג
253 — לת
257 אוני הסם
258 וידוי שה
271 עדוק הדין
272 נחות נפלא
276 שנעם לשלומת
מה מס' הולמוד
277 סדר גן הח"ים
278 פ' ליב בן פרנך
מוניהם
280 ירון שלמי מרגליתא
284 הסובבת הסן שי
תחיית המתים
286 תשובת הרונב
לאונפלטר (בדפוס
לטרס לנקה) בלא
בדעתי לתקנו לשטר
ובלשונו הקשה וכו'
הנלבה הלכה
296 ומשלי הפלטפים
301 מורך הנלס
אורחות חלך המאיר
306 בדרים שבין בני
אדם ובנו 333
בס אנרי בקם הם בב עב
מובאן שנן לאחד ומס
אמונה בסוס ס' אדחות
חיים, ויגלו כאין חות בלות
וכן רובם ס' עב ובנה בסס
ס' מרחות חיים לאון הבתוב
כאין קם רבש ובסיון קמ
ומבלא לאון הבתוב כאין קם 277

והוא מרגליתא דרבי רב
הסדר הראשון שלמרגלים הלוה
מה ראשונו דבר הלשון

280 ויש לאין מלאכה
ולא בדברותיה

(המאמר הזה הוא לאלה אין לה לחפצן אמתון)
ובאמרו מאמרן בפרשת אלה
ובאמרו שמרו אלה יהו לה בפקודי דמה

52 הלאמל נעבודה את הר' יה' שבוע
68 נלו אלה ודה
99 ה' ובאה הוריבנו
בב ל' מעבדים בם שלוה

ספר אבן הראשה
BIBLIOTECA NAZIONALE DI SICILIA
שבא״ר
52

ספר
ארחות חיים

לר׳ אהרן הכהן מלונל

נתלק לשנ׳ סדרים

הסדר הראשון נדפס בפירנצה בשנת ישר׳

וכו׳ זה הלק הסדר השני אשר עליו

לשם ראה אור

הרבה הביאוה לה׳ וקשו ומבלי

ומעוללדברים המעלים כאלו

ומן בשנה עצם הף זב עב

ומבלי ומשנו שנם המעלים כאלו

ומן דהלצת הף כלם מו בכבד תדיל

בשלמה דבר המעלת כאלו בדרך לסא

[illegible] ה׳ עלה כעפר ׳ והקם בחול יותר מעפר אחר שם
היה מספר בני ישרל כחול הים ׳ וסו המסס׳ם
[illegible] ולהיה זרעך כעפר הארץ ׳ וסלה הב׳ ה
[illegible] ולתן על עשרם ׳ ובני ארץ ישר

שאינם חמורים כל כך מדברים על הכוס ומטעמים לתינוק שלא הגיע לחינוך
ולא נצטוו בו ולמא אלו למיסרך אלא ביום הכפורים וכל באב: וכן נמי
כתב הב האשכול בשם הראב"ד ז"ל שכתב כן מתשובה שלה שבוים הכפורים
אין מברכין על הכוס אפילו כאב לא דבר כלום: לכך נראה שביום הכפורים
חייבים משום שיש בו איסור כרת אבל בשאר בני באב דילמא כרת לא חיישינן
ומברכין על היין ונותנין לתינוקות שיין מתשמש: ונסינן בגדי ב
בפרק ד' גילוח מילה שאין נתן רשות למשרת
אפי' שעה אחת: ועוד שכבר הזכרנו שעשה ובדרשם ובביא לא נקרא שבת עד
שמל שנ' והתהלך לפני והיה תמים: ועוד שהיא שקולה כנגד כל המצות
שנ' הנה רם הברית אשר כרת ה' עמשם על כל הדברים האלה: וב"ת שלה
בנו' הרא"ם מילה תדע נמצא שהיא שקולה כנגד כל המצות:
אמרו חזל כל המקיים בן למילה כאלו בחן מקריב את מעשרתו ואת
שמחה ומשתה ביום שנוכה לימול בנו בא וראה כמה כחה של מילה
עד שלא נגזל אברהם אביו עמד על פנו שמדבר עם המקום שנאמר
ויפל אברהם על פנו ואחר כשנגזל היא ישבה כמדבר עמו שנ' והוא
יושב פתח האהל כחם היום אהל כל האוכל עם שלו כאן אוכל עם שקיון
והרוקן עם שלו כאן רוקן עם שלו: וכל הנגע בערל כאן נגע בחזל
והפרש מן הערל כפרש מן המקבר בחייהם קרוין מתים ובמותם קרוין
נבלה: ומן הנלטן נעבות לפני הקב"ה לריח נח (אמנם ברך יה)
מדרש: וכל העם הילדים המדבר בדרך בצאתם ממצרים לא
מלו ר' שמעון אומר כי כל עדלים שמשו קולו של הקבה
לא נמולים היו ולא פרעו מילתם ומהול ולא פרע כאן לא מל והיו מכסים
הדם והערלות בשער המדבר והוא שאמר בלשם מי מנה עפר יעקב כלום
מי יוכל לעמוד כנגד זכות דם שבסדו בן ישראל המדבר בעפר עכר את
התינוק שיכסו הערלה בעפר ובקבן בחול יותר מעפר אחר לשמן ברהב
על דרך הפסוק והיה כעפר בן ישראל כחול הים: ולו המסכים בעפר
דם עושים על דרך הפסוק והיה דרשך בעפר הארץ: ומה הב האשכול
אל אשר מזרח מהלכין על המים ובהנן על פרשם ובו ארץ ישראל מהלכין
על העפר מן תאי פסוקא נם את דרם בריתך שלחתי אסירך מבור אין
מים בו: וברשובה אע"פ שהקון במים שלקון ובהם הדם ומים
בבמים סרימן נולדם יפה יפה מהולכין את הרשעים

המים דוחיין בהם ידיהם כל המעבדים שם כלומר זה הברית שבין המקום
לאברהם ובניו. **ושאילו** מקמי דב יהודאי ולא מהו לימול על
גבי עקר ואמר שפיר דמי. בלבד שלא ישהה כו
בשבת. **גדולה** כח המילה לפני
הקבה שנזקות אברהם אבינו שנמול בשרה בתשרי
לו הבא לבנו בבן שנה ושנה זום הכפורים בעשור לחדש לספר על
עלותיהם דמה על גבי מילה בעצם היום הזה ואמר ביום הכפורים בעצם
היום הזה. מה להלן יום הכפורים אף כאן יום הכפורים.
ונהגו בכל מקומותינו שמי שמל את בנו או מכניס בנו או בתו לחופה
לחופה שמשלים עם כל מזונאין וקורא אותם לאכול ולשמח
עמו כדי שיבריחו ולא יקללוהו. **וכל** מעבדים כל הקהל נקשר ועשיר
ונתן בלילה השבת. **וכלל** שמיע עצרה ומחלקים פירות. ויש מקומות
שאומרים שם פיוטים בכלל שמיע. ואחר כא הסיר נדקעם ועתן מעות
ליולדת. ואחר כל אחד לפי מעבדו ומעתן זה נתן בדי ליתן לעשים שלא
תבושה בלקחם משות. מיד אשיש ועשים. **ונם** יש מקומות שאין שמחם
כל ג' הלילות בבית היולדת זכר או נקבה לשמיחה. בראמדינן שלשה
עיינין שימור וכו. **ובגלל** שמיע בכלל מקום. ומעמם (מה חקין שם. **ובדו**
שאמרו זל שבשבת הבן ושבעת. שבע הבן קודם. **ופ** נהגו לעשות
סעודות. ובילות ביום המילה. וכן ידול ויעש אברהם משתה גדול ביום
הגמל את. יצחק. נעטיקון ביום הג. שהן ח מל את יצחק. וקורין הר עני
העשר כי בהם המיצה. ולהר מן העשירים. ושר שבהם השמחה הגדולה
והשלמיה דרבא שמחת בחתן. אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך. והגר
והיתום. **וכ** נהגו לשלוח מנות. לקיים העצבים שאין אוכלין בם עשרה
שלו מיצה. **ושל** שמחה. **טעם מילה עד הקבלה**
זה החבור נקרא סדר
פרישה. לפי שכל העסק בו. פרוש מן העבירה שרוב בני אדם נכשלין
בה בעבור שהם נמשכים אחר. יצרם. **בזה** הדבר יזכר מן העבירות.
כתיב ביום המילה יחול בעד עצלו. **ובמקום** אחר כתוב
ובן שמנת ימים יחול בעד עצלו. ודרשו הזל ביום
ואפילו בשבת. **ולמה** נצטוינו למילה לשמונת ימים לא פחות ולא יתר
אלא אם עלה חולה שימתינו לו עד שיבריא לפי שיעברו עליו קודם
מילה ברית שלו. **והיתה** בריתי בבשרם. **וכמו** שכל המחלל שבת

אבל נדר בחלם אין ערך הפרה מדי דהוה אמרינן בלבו ונדר סתם איכא פרקא
עד שיפרט את נדרו כמו ונשאל הרשב"א ולא על דברי זה והבי
בדבר זה חשבתי אם אעשה פלא אמר כן בפנים לא בני
בחלם אבל בנדר לא נתפרש בפי ואעפ"כ חושש אני לו שבל בתשובה
ושבועתי שהוא לא עשה מעשה שלא להתיר נדר אלא בנדר
כדין בחיי וכן כמי דיראתי בתשובות הקאונים ולו בלשון מי שנדר
בחלום מבאין עשרה בני אדם בידעתי למקרי ומתימי לה ויתרו לו נדרו ובמרטה
נמי שנשבע ונדר בחקיון ומביא ראיה מהביא דאמרי החוטא לנדרו ומת מביא עשרה
בני אדם וסתמתא של אבדו ופל ודאי מתיבא לכל אדם כך עכ"ל כמי שנדרו והו
בפנים אין מתירין לא בפנים נדרוהו לא בפנים מתירין לו כן בפנים בפנים בין
בלא בפנים ואין בין נדרו לפרקה כלום לא מנדין ומתירין לו ברגע אחד כשיתחור
המעלה למעוב ואם ראו כך לבניה זה בנדרו כמה שנים מעתן כדי ושנו וכן
אם ראובר לחתריס לזה לכתחלה ולחתריס מי שאוכל עמו אומי שיעמוד עמו
כך אמרות מתרימין אותו כדי ליסרו וכדי לנשות סיון לתורה עד שלא יתרינו החוטא
אעפ שיש רשות לחכם לגזות לבנדרו אין לו שכח לעמיד חכם לבחון עצמו
בדבר זה לא סמנים אינו מדברי עמי הארץ ולא ישית להם כעבדן
שאם שלמה עם לכל הדברים אשר נדרו לא תתן לבר וכן היו החסידים הראשונים
שומעין חרפתם ואינם משיבין ולא עוד לא שמחלנו ממחלם ושולחין לו והחכמים
הגדולים היו מסתכלין בחוטאים האנשים ואומרי שמעצמם לא נדרו ולא הת־ימן
לבנדר וזהו דרכן של הגמי חכמי דראוי לגר בם בדא שבוהו אם חרפהו אם בחתר
אבל הלא שבוו (חרפו) אותו בתחתיה אמר לו למחול לו בנדרו ואם מחל ענ־ש
מקנו שזה בזיון של הדור אלא נקם ונטר הדבר בחיל עד שיתרצה ממנו מחילה
ויסלח לו: ונשיא ממחל על בנדרו מחול: אבל לא קללנו
ומלך שמחל על בנדרו אין כבו־ין מ־לוכל:

(ופה נשלמין דין אהבת השם ודינ המגדה):

דין כבוד אב ואם והדור פני זקנים ואהבת החברים:

חייב אדם לכבד פני אבין ואמו שכ כבד את אביך ואת אמך וכתב הרי
מקובל אמרינן פה דבר ושין אי זהו כבוד ואכילה ומשקה מלבישו
ומעבלו מכנסו ומוציאו כי לעלמין של עם ואם יש ממון לאבין איא חי־ב
להוציא מסנו דק להתבטל ממלאכתו בטבל בנדרו: ואם אין לאבין שום

דבר חייב לנוגע מטלו. ואם אין לו מטלו. חייב להשכיר עצמו בשביל דאמרינן בגמ׳
בבוה שנאמר בארבי (אמר) הרב מטוה שאמר בהקבה ראלו בהקבה כתב כבר את ה׳
מהוצר. יש לו חייב אין לו פטור. ואילו באב ואם כלל כבר אות אבוך ואת אמך. ומשמע
בין יש לך כן מן לך. ובגנבה ותרה אל עצמו ומרינן בירושלמי. ואם לחזר על הפתחים
ופי דבותו. לא שיחזור על הפתחים לפרנס אבוו. אלא חייב לפרנסו. ומשלו. יהיה
עדיף לחזר על הפתחים מהני כן עם. ומה אבוו הקטן מיט. ומעתה לפנין אם
איפשר. למצוה לתעשורו עי אחרים יעסוק בעבור אב ואם. ואם לא יעסוק במצוה.
ואם ממר לו אבוו לעבוד על דברי תורה. ל שמוע לו. ואם אבוו רסע אינו חייב
בכבודו. ואם מבוו עובר על דברי תורה. אל יומר לו בדי דוש מבא עבדת על
דבר. תורה. לא יאמר לו מקרא כמו. בתורה כך הוא. ומכבדו בחיין ובמותו. ואם עשוקך
לתפרג מני שהוא עשוק בתורה בשביל עצמו. ובטבל אבוו ל יאמר שלמוש מצוה
שעמי לא שלמוש בשביל אבא. ואם ממר שמועה מאבוו לאחר מותו. אם
תוקן יב תרגל יאמר כך אם אבא. מאחרי הריע כפרת משכבו. ולאחר יב
תרגל יאמר ובדוהו לברכה. ואמרו ול מי זהו ידאמר. וחייב לידתא מקבו
לא ישב במקומו. ולא ידבר. במקומו. ולא יסתור את דברי. ואפ׳
ר״לשב בצלו. כלא אמעינו בעבדים שכך מצינו בב יהונתן שלא רצה לשב בצד
אבוו רבת ניקם יהונתן. פרש עבור מתלקומו. לבי סאין דדך הבן לבויות מיסב
אצל אבוו. והיה דוד רגיל לשב בין שאול ויהונתן. עבשיו שלא היה שם דוד. ל
היסב יהונתן עד שיסב אבוו מצו שאול. ואחל ישב יהונתן בצד אבוו. ואלא
לא ישב יהונתן הרי הוא אמו. ויקם יהונתן מעל השלחן. עד הרין כבוד אב ואם
עד שקמוד מדלקי ליט עניע מטלמו. ואם אמו אבוו השקוט ואמו. אמו כן משה כבוד
אמו. כבוד אבוו. ואם נתעקשה ממו שנתן עניה דחלל אל מבך לבבות. אשת מבוך.
ואת אמך. לרבות בעל אמך. ומיני כחיי אבוו ובחיי אמו. לאחר מיתה מדלבנן כי
כדמוכח בשבועה דרבי בסתובות פרק הנשאר. ונם דרשו אל מבך לרבות אמך
הנגיל. ונם אמרו חייב אדם בכבוד חמיו כדאמר. אבי ראה נם ראה.
דב אחא אסור ליה לאיעם לעשרי לאבוד. ואימיה. ומאן דלייט
אבוה ואימיה מחייב קטלא שם ומקלל אבוו ואמו מות יומת. כי אביו או אמו אונה
אונה. ודיון בסתר לה. ומאן די מלא אבוה ואמיה ביום בחשך. ומה דעבוד ביה
חבורה דמקיף ממעה דם. ואי לא לא מיחייב קטלא. ואסור למישבר ליה חבורה
אפי׳ על ידי הקאה כדי לאמיון ממנו דם. דזמא לב פתא לא שביק ליה לבריה
למישקל ליה טילוה ד״למא אתי לידי חבורה. ואא לאי בשוגג. אלא דמיד אוריתא
שדי הישיגו למישבר חבורה. וכי אמרי האב שמחל על כבודו כבודו מחול. הנ מלי

כבורו. אבל כשהיה נעשה וקללו לא: **וחייב** חודש לחדרו פני נקיבה
רבוי. והדרת פני זקן. (וחייב חודש לקיים) מפני חסד שלו מפני שיבה
תקום והזקת אפי' ישן וחכם. והדרת פני זקן ואפילו אינו מופלג מן יקעה חסד. וכתב
הרי"ל ולגבי איסי אפילו אינו חסד כלל רק שהוא בן שבעים שנה ושהה שישר שיבה
וקניה פרקי ר' יוחנן פוסק כאיסי בן יהודה שב נראה שנה לעמוד בפני כל ארם
ישר"ל אפילו אינו חסד בכלל רק שלא יהיה רשע. אבל חסד מופלג אפ"ל יש עם

ואכרו חבמים פרק דקדושין קימה ש"ש בה הדר ר' אמות. ברבו שאינו מובהק
מו כשיבה כאיסי בן יהודה וכן מלבה: אבל ברבו מובהק כמל"ל
שנו ובמאמרי"ם. פי' רש"י אמות. ומשמע הא דשנינו שיהא רבו מובהק היינו בשאינו
מופלג. אבל מופלג בחכמה ובקיבה אין צריך שיהא רבו מובהק: **והיכא**
שיש לפניו זקן וחכם כשיבה כגון לקריות בתורה ויוצא בזה הלך
אחר בהכמה. ופוא דמופלג בחכמה. במיסבה פי' בשעה הלך אחר הקיבה. אבל
אם החכם מופלג. (וזקן) אינו מופלג חולקין בכל מקום ואפי' למיסבה. וכן
אם הזקן מופלג. והחכם אינו מופלג חולקין לזקן בכל מקום ואפי' למיסבה. בזקן
המרחק בפחות ני. אבל בהרי"ם ריב לקום מפניו לא בבריה
ובחכם שאינו מופלגים. תרלבם שמסברין תזקן. ואינו חייב לקום מפניו לא בבריה
ובשל כמלאכתו לקום בפני הה ולא יקום מפנו ל' יקום מפנו בבית הכסא. ואל
יבטל כמלאכתו לקום בפני הה ולא יקום מפנו לא שבבית וסחרות. אבל אפ"ש פני
חדשות צריך. ולבב כמהלך דמי: **וכתב** הרא"ש ל' ברשם יש ברבו מובהק
כמלא עשו אפי' אינו מובהק. לא בקיבה. ולא בחכמה ונראה דהה
בחסד מופלג רבו שאינו מובהק אפ' בלא שיבה. וכן שיבה אפ' אינו רבו כלל ר' אמותו
אבל אם אינו רבו בלל. (ואינו מופלג. לא בחכמה. ולא בקיבה. תשוב. מיהו אם חסד
קיבה. נבון לעשות לו ברוך שכל. (הרלבם ל' הה. מי שהוא זקן מופלג בקיבה. ושבע
שאינו חסד שמדין מקום ואפי' בחסד שהוא אולך עמוד בפני תקון המופלג בקיבה
(ואינו חייב לעמוד מלא חקמתו. אלא דר' לדרכו. ואפי' זקן ע"י מהדרין אותו בבריים
ונתקן לו יד לטומכו. שב מקום שיבה. תקום כל שיבה בחשמע עב. כה. הר"שבא
ל' הלבנה חייב אדם לעמוד. מפני רבו בכל מקום. ומפני אביו ומפני תלמיד חכמים
ואפי' בבית כנסיות ובבתי מדרשות. עב **וחייב** אדם לאהוב את חבירו
כמוהו. שנ. (ואהבת לרעך כמוך. וכתב הרי מקרבאל ובכלל זה
אבות. שלום בן אדם לחבירו. ודוד המלך עב. בה בספרי בקום שלום ורדפהו. ענו
והבן כי. ברל הטלו. ואי יוחנן בית. דאמון על הה נחרב על שהיו בו שלמה שבחות
ונ. ונע. ושד. בית. שע. על מה נחרב שהיו בו גזילות בהורה ובגימלה. חמדים
אל למה נחרב לפי שהיה בהם שנאת חנם. ולמן בתחלה איבה בראשי תיבות

מיכה רעה. וזה דבר הנראה: כי עין פנאה חטא ורעה מאד: כי אותן שהיו בתוך ב
עבירות עליו מיד לחרה שנעשה שנה: ואותן שלא היה בהן רק שעות חטא עדיין
לא נעלה קשה: ורע: כי מאד. ויעל כה בשלש שהרי הקבה שינה בו
ואיבלו ישראל: שבניו עלו ושלו בארצם עין מרע הדין יכולה להיות
שלטה בהן: כדכתי הבור שנבים אפרים הבר לו. אבל הלה לבם עתה יאשמו
יא ולבד מהיר המבול ורוח הפלגה אי זה חטאתם מיוחדה היו אומה זה בוד
הפלגה שפשטו בקנה לעלות בשקר. ולו לא נשטפו. ולו לא נשרפו. אלא לעני שחור
המבול היו נלבשים ושואים את הבריות שנשטפו. ובזוד הפלגה סלו ויהי סם האוק
שקה אחת ובריות אחרים. ולפיכך לא נשרפו. ועדיין כה בשבר שהרי בחינם
הקבה כלו לבדיך את ישראל ולא מלא סלי להחזיק בם הברות. לא אם שלם שנ
יא. עון לבעון יקן יא. יבדיך את עמו בשלום: ובשבת בהשב מותם בשלום: ויה
ברשות עמי הוחלוה בשלום:

ובמה

קשת כה המחלוקת שהרי בו
שלמשבר אין ששון עד כ
שנה: ובמה מחלוקת. קדם מאבדן מה יעקי עדים. עם אלל מחלה לעם לשון הרע שבל
בשלי מחלוקת. שנ ואם אבא אחרך ומלאתי אלה דבריך. ועם אמרו סקבה מה נחנו
ודוגמה בן חנך שלה מראו להחיון בם מחלוקת: ואם ודע שחטא
לחבירו ל יחבריש ממנו לשאול לו מחילה. ואפי הוא נרשב בעבירה
וחבירו לקטן. כ המלכן בם איש אחד נחנו. וקן מעצא רב שהיה ורגל הדיר שהלך
לבית הרחיצה בעבר יום הכפורים לעייסו. וכמ שיש ל לאדיש לבקש מחילה
מחבירו ראיתה מילה בחבירו דאפי נתן לו כל ממון שבעולם אינו נמחל לו
עד שיבקש ממנו מחילה שנ ונעתה השב אשת האיש כי נביא הוא. ומעין שלא
יהיה המוחל אכזרי שנ ויתפלל בעדך והיה. ויזעזע יהיה לכל אדם שאם לא
ימחול אין הבה מוחל לו שנ נשא שון ועבר על פשע. וקן מעצא בה לשעה שירד
לעבר המובה ואמ כה רעאת ולא עעה. בא ר עקיבה ואמ אביא מלבנו ועעה
יעאתה בך ואמרה לא מפני שזה ויעל עעה לא מפני שהיא מעביר על מדותיו
והוא אינו מעביר על מדותיו. ואפ לא מחל בתחנה ראשונה. בקש ממנו מחילה
עד ג פעמים ויודע ל בקש. ואפ מה. יבא שנירה בם אדם על קברו ואמר
חטאתי לה. לה' ישרל ולפלוני זה ששיתי לו כך וכך ויסתנטה של קברו. ואפ
כמן הוא שאמור להסתנטה עלקברו. ישתחה לחוק ד אמור. ר אמר המאריכי
לה. לה' ישרל ולפלוני זה שדברתי עליו כך וכך. ורשב"ל אמ
יוסי הדא דתימר במאר עבירות. אבל במוציא שם רע. ורשב"ל אמ
מחילה שלמיה. ובית לי אלי לשובה. אין לו

עשלם דין כבוד אב ואם והדור פני זקנים
ואהבת החכמים תהלה למשפיל ומליס

ואכתוב אחריהן הלכות שיש לפי שאחר שגדל הבן ללמוד ו
אביו תורה חייב לפייסו אשה בן י״ז שנה שתי שנים
סמוך לפרקי דראמ״ל בן י״ח לחופה ובבת בת י״ב ידי שלא יטעמו טעם
חטא ונדרך לתור אחר בת מה׳ וטוב לו שיקח בת תם במעשיו ומזון ולא
אחרת במזון רב שכך ארז״ל לעלם ימכור אדם כל אשר לו ויקח בת
תלמיד חכם שאם מת או נגלה מובטח לו שבנו תלמידי חכמים ואם איש
מוצא בת תם ישא בת ישרים אנשי מעשה שארז״ל עתיד הקב״ה לעשות״ל
חופה לבעלי מעשים אצל בן תורה שאמר כי בעל החכמה בצל הכסף
ואכתוב בתחלה הלכות קדושין ואחריהן הלכות כתובות כי
בתחלה יקדש אותה ואחר לך כותב לה כתובה

הלכות קדושין

משנה תורה נצטוו ישראל שאם היה רוצה האיש להיות נשא
אשה שיקנה אותה לו תחלה בפס עדים ואחר תהיה
לו לאשה ומצות שאה של תורה שיקח איש אשה שתהיה מיוחדת לו לאשה
לדעת ולהבות והביה מובן לזה לקיים המין לא להנאת עצמו ובאחר מן
הדברים שו נקראת מקודשת לבעלה שאסורה לכל ן״ולהו מקודש ואם ירצה
לגרשה עדיבה ן״ש שהרי היא אשת איש ומודה וימ״ מקודשת מזומנת
ואין האשה מתקדשת בכסף בפחות משוה פרוטה כמה היא פרוטה
אחד משמנה באיסר האיטלקי המשקלה חצי שערה מכסף נקי
כיצד אם מקובלים שכל כסף האמור בתורה הוא שקל ומשקלו ן מאה ועשרי
שערה וכבר הוסיפו חכמים ועשו משקלו במשקל המטבע הנקרא סלט בזמן
בית שני ומשקלו שפר״ שערה ביעות הסלט ן״ רמ״ו והדינר ן מעין והמעה
היא נחה והמעה היא ב איסרין ופרוטה אחד משמונה באיסר נמצא משקל
המעה הוא ן״ שעריס והאיסר ד שעריס ופרוטה חצי שערה ונשתקדש
אותה אם לה חדי אה מקודשת לי בכסף זה או בדינר זה או בדבר פלו זה
ברוך משה ישראל ואם קדש בשטר כותב על הטיר או על החרס אעפ שאין בו
שוה פרוטה או על העבה או על כל דבר שירצה הדי את מקודשת לי וכן נמצא

לה בפני עדים. וצריך שיכתוב לשם האשה במה מקודשת. ואינו כותבו שלא. כמו ב
מדעתה. ואם קדשה בביאה אומר לה הרי את מקודשת לי בביאה זו. או הרי
את מיועדת. או כיוצא בזה לפנין בבעלה. ומלשון אחד עמהם בפני עדים ובועלה:

וכתב הרי מקודשת לי. ראה מין הנין עתה בדאמרה מעתה
ממון המקדש בביאה משום הרי אתה. ויש לאיש לקדש האשה
בכל לשון שמזכרתו בו ויהיה משמע מדברים שקבלו: **הזה** מדבר שהי
על שטרי הקידושין. ועבור קדש. ולא אמר לה לכתוב. **האיל** ודיין
שנוקין באותו שעון הרי זו מקודשת. ואין צריך לפרש. וכן צריך לקדש אותה
עדי. אלא כיון שקדש בפניהם הרי זו מקודשת: **ואיי** האשה מתקדשת
אלא בדעתה. והמקדש אשה בעל כרחה. אינה מקודשת. אבל לא
תאיש שקדש בעל כרחו הרי זו מקודשת: **כתב** הרשב"ן ז"ל במשובה
לעשלה ילמד אדם בתוך ביתו ויעלה לעבודתו לאסור על
שעמו על דעה. המקום ועל דעה. הנים בלא שום פתח היתר וקרבה בעלמה
כל ממון שיעמו לה בתורת קידושין. ואפי' הקבלם מדעתה לא אם עפיה בתעבד
פלו ופלו. וכן תנה לנו אם פנימים רבות לבנם שיהיו. והרוצה לתקן בהה לוה
או כל הקבלה והקבלה בפני הקהלה אלו. ישנו הקרבה במעמד כולו ופקיעו
מעתה. ועד עלם או לזמן שידעו. כל ממון שיעמו לאשה אשה מקבלה הפקיעה
ומהיה לא אם הקבלם האשה מדעתה ומדעת. אביה או בפני פלוני ופלוני כמו
שיהיו שלו: **שד** ביאר בקונטרס אחרת דמקיימות שיש חדש וכנס
שלא לקדש בתו ישלש לא בעשרה. ושלש עמהם. אם עבר וקדש
קידושין קידושין. ובריבה ע"ן. ואסורה לכהן. ובביא האיות לבריו:

והאיש מקדש בהם. עד שתביה בוודאי שלא מדעתה. והוא מקבל
קידושיה עד שתבעון. או מוציא ידה מחיקה. ומקיים אותה
לבסוף: כיון שבעון אין רשות לאביה בה. ומדי היא ברשות עצמה. ומקבלת
קידושיה: וכן אם נתארמלה מן הנשואין או נתגרשה אין לאביה רשות בה
(אפילו היא קטנה: נתקדשה שלא לדעת. אביה קודם שתבעון. אינה מ)
מקודשת. ואפי' נתרצה האב. ואפי' נתקדשה בפניו. וכן היא ובין אביה
ילמדו לעובד: **האשה** שאה שליח לקבל קידושיה כשהיא
נערה. וכן האב שאה שליח לקבל קדושי בתו קודם
שתבעון שהיא ברשותו. ואומר האב לבתו יצאי וקבלי קידושיך: ושלוחי הקבלת
קידושין יעמיקו לעשותן בפני עדים. והאיש שאה שליח לקדש לו אשה. אינו
צריך לעשותו בפני עדים שאין מקום לעדים בשלוחות. אלא אלא להוריע

מלאכה הדבר שאם הודו השליח והמשלח אין ערעור עדיין וכן נמי כתב הרמב"ם ל
והשליח נעשה עד לעיכר שליח איש שקדש אומ' לאשה הרי את מקודשת לי פלוני
בסחף אף אם בשטר אינה וכו' ושליח אשה המקבל המקבל הנדרשין אומ' לו המקדש
הרי פלוני מקודשת לי בדבר אינה והמשיב לו קדשתיה לך ארשתיה לך
וכיוצא בלשונות לו: וכן המקדש על ידי האב אומ' הרי בתך מקודשת לי: והוא משיב
קדשתיה לך או ארשתיה לך וכו' ואפ"ל הש"יבו לו כלום אלא שאמרו הן אן ששת
ששתנון והן עשרון בעונו לי: והמל כשרין לשליחות חוץ מחרש שוטה וקטן ונע"ב
וכן נמי כתב הב"ה השולחן ז"ל בהלכות נשים. וגל איש ואשה נעשין שניה לחבלה ולהלכה
והוה שנעשה שליח לקדושין לעניה ולחבלה: **האומר** לשלחו אל תקדש
לי אשה במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר מקודשת. אמר
אבל אם אמ' הרי היא במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר מקודשת. וכן בקדושין
והאומ לשלחו אל תקדש לי אשה ומה אסור בכל העשיה בעצמה כי לכל אחת יש סומך
אמא קדש שלחו לקרובו שלנו: אבל אם בשעה שעה לשלחו לא היה נאמן
עדיה לקדש שום קרובה האסורה פניה מועד בה: ופרקם כתב אעפ שהין לה
לאחר מכאן פי' לאחר שעה לשלחו: **המקדש** על תנאי אם עתיד
התנאי מקודשת. בין שהיה התנאי בין מן האיש בין מן
האשה ובכבר שהיה כקול המשמש וקדש לבעל ודבר שאינו
לקיימו פי' התנאי: **האומר** לאשה הרי את מקודשת לי על מר
שאתן לך מאתים זוז מכאן ועד שלשים יום מקודשת
והא יתן לה דוך תוכן שפירש. והלה כתב ואם הכבר קדושין מאחר אינם כלום
פי' קודם קיום התנאי אינם כלום רק שיתקיים התנאי תוך הזמן שפירש
דהאמ' על מנת באומר מעכשיו דאמי: **המקדש** במלוה שהאשה
מחוייבת לו אינה מקודשת. ואפ' במלוה
בשטר. אבל
בשטר מוב דאמרינ' וכן במשכונות דיחה שבידו והתיר לה המשכון שבידו
מקודשת ואפ' במלוה שהיא מחוייבת המקדש במלוה ופרוטה דעלתה אפרוטה
ומקודשת: **האומר** לאשה הרי את מקודשת לי במנה ובמנה עלי
משכון מנה אין כאן משכון אין כאן ואינה מקודשת
וכל הלוה וכן במקום לא קנה ובקרקעות דאי כמלטלין פשיטא דהא אי
נתנן בכסף אפ' כשהן בשן לא במלויה: **האשה** שנתנה כסף
ואמרה הריני מקודשת לך אינה מקודשת וכן נתנה היא
ואמר הוא: והקם כתב אם לא באדם חשוב אבל אם נתן הוא ואמרה היא מקודשת
מספק שמר קדושין שמתנו שלא לשמה. או לשמה ושלא מדעתה אינה מקודשת.

לפי שאין האשה מתחדשת לא לדערה׳ שנ׳ והלכה והיתה לאיש אחר׳ והלכה
לדעתה׳ והקשה כתי עכתי שלא דערתה אפ׳ שקבלתי מדעתה איה מקודשת
ואם״ש שאם״ הדין אישיר הדין בעלה וכיוצא בו׳ איה מקודשת כלל׳ אבל כל
לשון שהיא מכרת בו שקראה הדי׳ הי׳א מקודשת׳ כגון הדי׳ את אמתי הדי׳ ארש
אחותי׳ קראה לי בדשולי׳ וקנתי לי׳ הוקפתי׳ לקחתי׳ ביהודה מקודשת מישרת
מיהודה עדרת׳ עברתי׳ עצעלת׳ קנרתי׳ הקפתי׳ תהתי מקודשת מסקיר׳ והוא
שמדבר עמה׳ על עסק קידושין׳ והדק כתי׳ ואחיך לשון דסקה קידושין׳ אבל
אלישה דקידושין ודאי אפ׳ כלא מדבר עמה׳ על עסקי קידושיה׳ מקודשת׳ כגון מקודשת׳

מצוה שיהיה האיש מקדש יותר משלמה׳ וכן האשה שיתקדש בשמאה
יותר מסלתה׳ ואעפ שיש דשומה׳ לאמר לקדש בתו על שהבעל׳
מצוה חכמים היא שלא יקדש אדם בתו עד שתגדל ואם״ בפלגש אם דלדה
והקשה כתי דוקא בימיהם שהיו ישראל רבים במקום אחד אבל עתה שאם מתו משנ
דבלן אם לקדש אפ׳ קטנה שמא יקדמנו אחר בשם הרשעה׳ ומהא׳ נשמע אם
כונסין נשיש גדות ונשיש כן׳ אך לי׳ מממיר שלא שהף גדות׳ כך שהיו מרשין לחתן׳ אעפ
שבימיהם לא היו נשיש כן׳ אך לי׳ מממיר שלא לפנות שום נשיש גדות׳ שמא ח
חבר בראה קונה קנ״ראה׳ המקפה הגויה ושמדה׳ אבל׳ וכתי׳ הרמב״ם ל״ המקדש
את הערה הדי׳ מקודשת קידושין ומריש ואין דאין לשזות׳ כן עב׳ וכן שלי׳ כתב
הרי׳ בד׳ לאמן שהגדה אינה ראיה להכנס בחופה׳ ואין מבדיכן ברכת הנשים
כלל עד שתגמר שאין חופה׳ לא ייחד לשם שאין׳ ולדה אסורה להתיחד׳ וכן
כתבו הגאונים ל״ מיהו הרמב״ן ל״ כתי׳ ובדשבד מלבד׳ ל״ל׳ זה הגן בא
פרובנצא ובדעתה להנשבה בחזקה דרא קודש המקפה שלי שבתה להודיעה
שהגשא לחוף שלי שבתות כדי שתהא לה שהות לספר שבעה נקיים׳ אם
ראתה דם מיסוד ולטבול קודש שהגשא׳ ודין אשה שהבעה לגשא תמצא
בתלמוד בדם בארוכה בעל׳ **האומר** לשנה יאן וקדשו לי׳ אשה
פלוסת הן הן שלמין הן הן
כן בני סלוח׳ אשה לקבל ציה׳ **ולא** אן קידושיה׳ יקדש אדם אשה עד
שיראה׳ וכן אין דאי לאיש לקדש קטנה׳ ולהגן כל ישראל לקדש
בבקם׳ ולא באחד מישב דרכיכל אחרים׳ ואין מקדשין בביאה׳ והמקדש בביאה
מכון אומן מסת מדרות׳ אעפ שקידושין קדושין מדרון׳ **ואסור** לאדם
לקדש אשה בלא שידושין׳ או בשוק׳ ואם קדש קידושין׳ קדושין׳
ומריש׳ ומכון אומן מסת מדרות׳ **האומר** לאשה התקדשי לי בלא׳
שלמו ודקלמו לס אן לאור אן לכל דבר לאבד׳ איה

מקודשת: אמרה תנאה לאבא תנאו לאביך על מנת שיקבלם לי מקודשת:

המקדש בעד אחד אין חוששין לקדושין ואפילו שנתלם מודי כו׳

וכת׳ בעל המגיד מלקא בשמעתא רב סבנא אמר חוששין לקדושין ובפפא אמ׳ אין חוששין ולא נתקא לן תלתה סמי׳ ואומ׳ הר׳ ליעזר שלאוי להמיר אבל בלא עדים לגמרי עלמא משתדיין: כת׳ הרמ״ן משום הא דאמרינן באחד מקדש ואחר מקדש ואחר עדים שהיו העדים קרובים זה לזה: והיה הלמ״ה מתיר בלא רצ״ן ואעפ״ש שלהתלה יצא ע״ה מקול על ידי הקדושין: מה מבטלין קלא דכן תלמא: והיה מביא ראיה מהתיא דאפיני עבד בסולא מב מבטלי קלא ובלהדיא לא מבטלי קלא ומרא אתריה דרב: ובהדיא אמריה דשמוא: ודב ושמוא הלכה כרב באיסורי כך פשיט הרמ״ב: אך רבינו אופיר היה נוקט ולא מטעמא דקלא: ומיה יש להביא ראיה דלא מבטלין קלא מהתיא שנדא דהתם שמעתתא דאפ״ל למאן דאמ׳ לא מבטלין קלא נכ׳ ויש לרמוז לדברי האומ׳ דלא מבטלין אע״ג דיש לדחות דלדוחא דמילתא קאמר הכי ממ׳ יש לחבא ראיה מהתיא דיפקר שבה קלא דאקדישא לקנין נראה סברול וקא מיסין הוה שבדא דהיתיא משום דעדיין לא הגיע לפלגות דאוכן כלמיר לא הגיע לחכמת גדול ומיכך אפ״ל קלא עמי לא הוי מעיקרא משמע דאי לאו תאי טעמ מיתתבא משום קלא: למא לא מבטלין קלא: והתם לא קאמ׳ אפ״ל למד׳ וכ׳ כי הא׳ לגבל: ועי מדקאמ׳ הוה שבדא דהיתיא משום דעדיין לא הגיע נכ׳ ממ׳ דאין מהיתיא אינו אלא כי אם מטעם זה וכן כתבתי במשובת שלה וכן שיך ובא כרב אלפס אע״ג דהא לא הזכיר בפ״ז עיין בטול קלא שבד הרמ״ן ול׳

המקדש אם הראשון עמ׳ ראין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים

כתב הרמב״ם ל״ל אם אחד מהן השלשה שלא האכל בשר ולא תשתה יין ולא תתקשט בכדי שבשנן אינה מקודשת: נמצא עליה נדר חוץ מהן אע״פ שאמ׳ מקדיש אם עליה הרי זו מקודשת: ואם אמ׳ לה עמ׳ שאין עליה כל נדר אפילו נמצא שנדרה שלא האכל חרובין אינה מקודשת:

הרי את מקודשת עלמנת שאין בך מומין ונמצא בה אחד לן המומין הפוסלין בה בנשים אינה מקודשת: נמצא בה מום אחר חוץ מאותן המומין אע״פ שאמר מקדיש אם אפילו עליה הרי זו מקודשת:

ומה הן המומין הפוסלין בנשים כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ועוד עליהם הנשים ריח הפה (ריח רע: ונשר וקולעבה: ודרין נסין מחבדותה טפח: וטפח בין דד לדד: ונשיכת כלב ונשיכת המקום ציליות: ושומא שבל הפרחה ל אפילו היתה קטנה ביותר ואפ״ל קרוחה משער האשה שאין בה שינו׳

וזהו השומא שיתרה על הכהנים. אבל אם יש בה מומא שיש בה שינוי
בשאר הקנים אן מומא ודאה כאיסור אעפ שאין בה שיער הדי זה
מוס בין הכהנים כין בנשים: המקדש אשה סתם ונמצא
בה אחד מן המומין המוסלין בנשים אי נמיא
בה אחד מלשלשה נדדים הדי זן מקודשת. קדשה עד שאין עליה
נדדים. והיו בה נדדים. והלבה אעל מסס והתירו לה הדי זן מקודשת: קדשה
עד שאין עליה מומין. והיו בה מומין. והלבה אעל רופא. וריפא אותה אינה
מקודשת: אבל אם הלבה האיש עד שאין עליו לא מומין ולא נדדים
והיו עליו מומין ונדדים. והלך אעל הכס והתרו. ואעל רופא
ורפאהו הדי זן מקודשת. שאין נאמן איש במומין שכבר נתרפאו. אין האשה
מקודשת עליהם: הבונס אות האשה סתם ונמצאו שיה נדדים
ותלא בלא כתובה בלא שיך ובלא הוספת. באין נדדים
אמרו שלא האכל בשר ולא השתה יין ולא להתחשט כמיני עבעונין והה לשאר
המינין שדרך כל אנשי המקום להתקשט בהם אבל אם נמצאו בלא נדדים חוץ
משן לא הפסידה כלום. וכן הכונס אשה סתם ונמצאו בה מומין ממומי א
עשים שכבר באירעם ולא ידע הבעל במומה זה ולא שמע הדי זן הלא בל
כתובה בלא שיך ובלא הוספת. כיצד היה מרחץ בעיר והיו לו קרובים
מיע יכול לומר לא ידעתי מומין לו ואעפ מומין שבעלמר מקום שהוא בודק
בקרובותו וחוקה ששמע ודעה. ואם אין שם מרחץ או שלא היו לו קרובים
טוען במומין שבעלמר. אבל במומין שבגלוי. אינו כל לטענן שהרי הכל
ראין אותה ואומדין לן וחוקתן ששמש ונעגיים: כבר ידוע שאין
דין זה לא באותן מקומות שהיה מנהג להלך בשוק ופנים
ולגיות והכל יודעים אותן ואומרין זן בתו של פלוני ואחותו של פלוני. כמו עד
מדוש בזמן הזה. אבל מקומות שאין הבנות נוהגות לצאת לשוק. ואם היצאו
הבנות למרחץ הנצא מתעבדה ולא יראה אדם חוץ מקרובותיו הדי זה טוען
במומין שבגלוי. והוא שלא היה שם מרחץ ולא היה לו קרובה בדרום בה
אבל אם היה שם מרחץ בעיר ודרך הנשים לצאת בה לפנות מן הצלות
ויש לו קרובה אין יכול לטענן שהרי הכל ראין אותה עד שמוה מרחץ. ואסר
דרכן להתעבר. ולהתחבא במרחץ לבדה עד שלא תראה ולא לתרום הרי
זה טוען אף במומין שבגלוי שדברים אלו דברים של טעם הן ואין נגיה הכנס:
הורן מקצת הנאוש שזה שאמרו חכמים שהרי בוגק לה בקרובותו
אין קרובותיו בלבד לא מיגרשו אעפ שהיה יד בעיר שאין לו

קרוב עכו אם ישמרוהו כשר ואם יכול לעשות שהרי אי אפשר שלא יהיו לו רעים
ואומר לאחר מרשו שתבדוק לו אשתו או אחותו על פלוני ולעקר חוקרו שמתוך
ואתפ"ז ולא יראה לי דין זה שאין כל אדם מוצא כל שכנגד מדבריהם שלא לחקרובו
ושד שאין דעתו סותך שלא לדבר קרובו בזרוד: **כיצד** היא טענת המומין
אם היו המומין שמצאו בה שוראו היו בה קודם שתתארס
כגון שאבני יהיה וכיוצא בו על האב להביא ראיה שידע הבעל ודעת ואם לא הביא
מעלא כלא כתובה שלו. היו מומין שאיתבר שעלדו אחר האירוסין אם נמצאו בה
אחר שכנסה לבית הבעל על הבעל להביא ראיה שעד שלא נתארסה היו בה
או שהוריה לו בכך והביא הראיה שראה ושמע ונתוכיח או שחוקתו שיר"ש
בהן הדי זה חייב בכתובתה. בא על אשתו וזהה בהה ימיה ושמע זה לא
שאה עד עתה אפ"ל היה בתוך הקמטין או בתוך הדלת אין שומעין לו. חזקה מי
אדם שחה בכוס לא אם בודקו יפה יפה וחוקתו שיר"ש ודעה: **כל**
אשה שעלדו לה מומין אחר שנאה. אפ"ל עשיה מוסה שחין אם
דעת לפ"ש יפ"ש ואם דעת להוציא ידן כתובה: **האיש** שאלדו לו
מומין אחר שנא. אפ"ל נטעה ידו אן דלגן אן נסמיה עינו
ולא דעתה אותו לישב עמו אין סופן אותו להוציא ואם לא דעתה מיא בלא
כתובה כדין המוהרר. אבל אם אלדו לו דיה הפה אן דיה החוסם אן שתוך
לבלוע כאלה כלבים אן להיות נחשת מושקרו אן לעבד שרוה. סופן אותו להוציא
ליוקן כתובה ואם דעתה הנה עם בעבר. נשאה האיש מוכה שמין כופין אותו
להוציא ליתן כתובה ואונס שהוא רוצה אין שומעין לו עבל הימבס ל
בנקוס אחר מצאתי בתשובה לא ידעתי מי הישיבה בס המדיר מוסה דבסה
הוי ממוכה שמין מדמיינו עבה ראמ"ר יסי שח לי זקן אחר מאנשי ירושלם
כל מוכה שמין הן וכ: **כתב** הימבס ל מי שהיה בעל ריח הפה
מן המוסם מן מלקט עגאה כתבים וכיוצא בהן ועבלה לפ"ב
אמיו וישבו אותו מוס שהיה בבעבה יסולה היא למה לאחוך הייתי יסולה לתבב
ולא לך ויהלוץ ויתן כתובה: **כתב** הרי מקרבי ל קטנה שהלך
אביה לבדיעת הרש וקר שה עבמה מקורשת מדרבנן ואפ"
בעודה קטנה וכי נבלה ל קידושיה בתרה והלם כמו אך רי אומר שאינה מקו
מקורשל בעודה קטנה ומוהר לקיימה אפ"ל מדרבנן כיון שיש לה אב ועקר
מילה דאפ"ל מיאון לא בעיא בעודה קטנה מה לא חיבא ליה אשה בגעה כיון
דדרך עשיה הוא ומוהר לקיימה ואין כאן פשוט ואת: **וחרש**
שקדש וחרשה שנתקדשה קדושיקן קדושין מדרבנן.

אך שוטה ושוטה אין להם קדושין אפילו מדרבנן: **סריס** שקידש
ואיילונית שנתקדשה הרי אלו קדושין גמורים: **טומטום**
ואנדרוגינוס שנתקדשו הרי אלו קידושין מספק וצריכין גט
מדרבנן מספק עכ"ל: **כתב** הרמב"ם ז"ל הבת מיום לידתה עד
שתהיה בת י"ב שנה ויום אחד גמורות היא הנקראת קטנה
ונקראת תינוקת ואפילו הביאה כמה שערות בתוך הזמן אינו אלא שומא:
אבל אם הביאה ב' שערות למטה בגוף במקומות הידועות להבאת שיער
והיא מבת י"ב שנה ולמעלה נקראת נערה · והבאת שערות בזמן הזה
נקראת סימן התחתון · ומאחר שהביאה סימן התחתון נקראת נערה עד
ששה חדשים גמורים · ומתחלת תשלום ו' חדשים גמורים ולמעלה נקראת
בוגרת · ואין בין נערות לבגרות אלא ו' חדשים בלבד · הגיע לי"ב שנה ויום אחד
ולא הביאה ב' שערות אע"פ שנראו בה סימני איילונית עדיין קטנה היא עד
עשרים שנה · וכשתביא ב' שערות אפי' בשנת עשרים תהיה נערה ו' חדשים
ואח"כ תהיה בוגרת: היתה בת עשרים פחות ל' יום ולא הביאה שתי שערות
ונראו בה סימני איילונית עדיין קטנה היא עד שתביא שתי שערות · או
עד שתהיה בת ל"ה שנה ויום אחד · הגיע לזמן הזה ולא הביאה ב' שערות
הרי זו נקראת איילונית אע"פ שלא נראה בה סימן מסימני איילונית נמצאת
למד שאיילונית אין לה נערות אלא מקטנותה תצא לבגרות:
ואלו הן סימני איילונית כל שאין לה דדין · ומתקשה בעת שתשמיש · ואין
לה שיפולי מעים כנשים · וקולה עבה · ואין נכרת בין אשה לאיש ·
והנערה והבוגרת והאיילונית כל אחת משלשתן נקראת גדולה ויש כב' בגרת
סימנין מלמעלה · ונקראים סימן העליון · ואלו הן · משתחור ידיה לאחריה ·
ויעשה קמט במקום הדד · ומשיתחור מקום הדד · ומשיתן אדם ידו על עוקץ
הדד ושוקע ושוהה לחזור · ומשיפול ראש חוטם הדד ויעשה בראשו כדור
קטן · ורבותי פירשו משיפול חוטם עצמו · וכן משיטו הדדין · ומשיתחור
הדדין · ומשתקיף השערה · והוא מקום הבשר התפוח שלמעלה לערוה הבטן ·
ומשילבין עור בשרה ולא יהא קשה · כל אלו הסימנים השמנה · נראה בבת
סימן מכל אלו או כולן והיא בת י"ב שנה או פחות אין משגיחין בה והרי היא
בקטנותה · נעשית בת י"ב שנה ויום אחד ונראה בה סימן התחתון אין
משגיחין באחת מכל אלו · ואם לא נראה התחתון ונראה אחת מאלו הרי זה
ספק בין נערה לקטנה ודנין בה להחמיר · ואם נראו כולן הרי היא גדולה
ודאית שאי איפשר שיבואו כולן אלא כבר בא סימן התחתון ונשר:

בשעת תשמיש

הבית שיורה אחד ב׳ שנה אעפ״כ אינו שלא הביאה סימן לא עליו ולא
תחתון הרי זו גדולה בשם הרי הם כסימנין:
הכן
משטלד עד ב׳ שנה נקרא קטן וגדולה בשם הרי הם כסימנין ואם חב׳
שמה שערות כחוך וגמן זה אינו סימן שלא שומא: הביא למטה שערות במקומות
הידועות לשער והוא כמן יג שנה ויום אחד ומעלה נקרא גדול ונקרא איש: הגיע
לגמן זה ולא הביא שתי שערות אעפ״כ שטלדו בן סימנים סריס הרי זה קטן עד שיהא
בן שדיים שנה פחות שלשים יום: הגיע לגמן זה ולא הביא שתי שערות למטה ולא
הביא ב׳ שערות בקטן אם נראו בו סימן מסימני סריס הרי הוא סריס ודינו כדין
הגדול לכל דבר: ואם לא נראה בו סימן מסימני סריס עדיין קטן הוא עד שיביא
ב׳ שערות למטה במקום הרי אלו לסם אן עד שיהא בן כמה שנה ויום אחד: הגיע
לגמן זה ולא הביא הרי זה סריס אעפ״כ שלא נראה בו אחד מסימני סריס: הגיע
לשנת ב׳ פחות ל׳ יום ולא הביא ב׳ שערות למטה והביא למעלה ב׳ שערות בגוף
אעפ״כ שטלד בן אחד מסימני סריס אינו סריס לא הרי הוא בחזקת עד שיטלד
לו כל סימני סריס או עד שיהא בן כמה שנה ויום אחד: ואלו הן סימני
סריס כל שאין לו זקן ושערו לקוי: ובזה מחלוקין: ואין מימי לו
הגיע מעברן לתיחה ומשמיל כיס או עשה לתר: ושבבר ציא אינו יורה
כהן: ואין מימי רגלין ממיעין ורוחן בימות: הושמים ואין בשדו מעלה הבכל
וקולו לקוי: ואינו עבר בן איש לאשה: סריס זה נקרא סריס חמה בבל מקומות
אבל הבן שחתכו או נתרן או מעבו ונדע או ביצו כבוי שעשין הקנים הוא הנקרא
סריס אדם: ושהיה בן יג שנה ויום אחד נקרא גדול שאין הביא סימן לעולם:
בן יג שנה ויום אחד שלא הביא סימן למטה: ונראו לו סימנין למעלה הרי זה
ספק בין קטן לגדול: ואם לא נבדק למטה כמן שנראו בו סימנים בגדות מלמעלה
הרי זה בחזקת גדול: שתי שערות האמורות בכל מקום שיעורן
הרי לכתן לאש לעשקין: ומי שיצמחו ויהיו יכולין להטל בפי
הזון עד שיכוף ראשן לעשקין רבן גמליאל אומר בכל מקום לעיקר בגן ובבבר
נחשב אותן גדולים מהחמיר הואיל ולא הגיע לכוף ראשן לעשקין: ב׳ שערות ערבות שיהו
קטנים מהחמיר הואיל ולא הגיע לכוף ראשן לעשקין: ב׳ שערות ערבות שיהו
במקום הערוה ובית הערוה כולו מקום סימנים בין למטה בין למעלה בין של אבר
הקדם עצמן וערבות להיות במקום אחד ושיהא שקרן ממות זו בעבדו ואין בהן
שער הרי זה סימן אין מיא בלא שער ושערות הן בגן ונשרו: הבית
מהביאה ב׳ שערות בגוף שבר ב׳ והבן שהביא בתוך יג שהן
שומה כמו שביארנו אעפ״כ שאותן במקומן שמרות מהרי יג שנה לוסר ואחר ב׳

לעקבה אינם סימן בדא בשבדקן בשבדקן בתוך הזמן ונודע שקן שומא אבל
לא נבדקן לא לאחר זמן ונמצא שם פ שעבוה הרי זה בתוקה סימנין ואין אומרין
שמא קודם זמן עצמו כדי שיהא שומא בשבדקן אם נתבלה בן בתוך הזמן שהוא
כל שעה יב כן קודם זמן אמר זה בין לאחרין בודקין על פי שנים כל שיהות שאמעת
ואם אשה אחת בודקת ושומנין ממנה אם הבאיה אם לא הביאה: כל
בשעם האמורים בבן ובבת ובטרפים ובכל מקום אין לא שני חמר
ולא שני לבנה אלא כל דבר העבור שקן פקוחות ומשבחות ובאותן שיש מיון לכל
דברי הבור: אין סומכין על הנשים בסימן השעה ולא על החרוצים אלא
על שני שני: כשרים לבדוק: האב שאם בנו זה בן תשע
שנים ויום אחד בתו בן בן שנים ויום אחד בתו בן שנה ויום אחד
נאמן למומי ולטרפות כגון זה בן בן שנים ויום אחד נאמן לבדיקה ובטבלן ולהרבות אבל לא למומי ולטרפות
מיל ט"ים בן חיבה: ובתבלה הוא שיקרא ומבדקיתא אין מי שיודע: ט
מראה אם יכר מו שקבה ומי שאין לו לא נתבלה הוא שקרא
שמשם ופ הא ספר ר' מנחם שאם נמצא יכר הרי הוא כיכר ודאי וכן
אם נמצא נתבה הרי היא נבלה ודאית שמשם ואבדוקיאם שהין בם: כ
שנה ויום אחד הרי הם בחזקת בגלות: חרש וחרשת האמורים
בכל מקום הם האלמים שאין שומעין אין מדברין אבל מי
שמדבר ואינו שומע מו מי שישמע ואינו מדבר הרי הן בכל אדם
ואיש ואשה שהם שלמים בדעתם ואינם לא חרשים ולא שוטים הב
הנקראים פקח ופקחת שכל כתב הרי מקור
לל המקדש אחת מכל הארצות ולא שבה כלם לפי שאין
קדושין הופכין לא בחיבי לאוין ולא בחיבי כריתות חוץ מן הנדה ואמדינן פקח
המגיע אשה איש אינו שבטשה ידה ונבעלה קדושין כפה כעבלה הרי זו מחוך שיכל
לעשה שהאשה שאמרה ונבחנו באמת חוקה אין האשה משגת כלי בעלה
כדה המעגא וכן בכל התבעל ופסק לי כלמדנו בכל המלמד מקשה ובדין
וכן נמי פסק הלכה לל ותניה עלי האבר לל לא שנאמרת לא שהדשון הופכין
בה אבל אינה נאמרת לא להתירה ולא לטול כתובתה דלא אמ לב המגאל
לגמי שדיה לטקן בבא עו לא לחומרא דאי הכשה ידה וקדשה ובבלה קידושין
מאחר צריכא עו משם וכן נמי כל הלל לל בפר יש נחלקין אבל הה לאיד הלי
פי בפר האומ התקבל עו וכן: רבי אימר דבר הוא לא לחומרא אימר ולא
עיבאא עו משם מיהו מסתברא דהא דאמרי בדורות הראשונים דלא הוו נפי

הוצפא ופריעתא אבל האידנא דעבדי חוצפא ופריצות. איתא ש"ס חזקה דרב
המנונא ולא שבדין שבדא אלא לומדא שאם לא הנחה בתלמודם אבינו ואין
לתקוקה והלכה כרב המנונא שבם: **והחכם** ר' פלוני אלמוני זל סל
בהשלבה שהשם לו שלמה שבירמי

ולא חל עקר המצוה
במסכת קדושין אם רב הוא שמו מדרב המנונא אמת. איש שתשוה ידה וכל
מעבה עריסן אם לדקדק בה לעלה דרב המנונא האשה שאמרה לבעלה
בשבת אמתא חזקה אלה מעגלה וכל אינו לא באשה שתקדשה בפנים ושאלת
בדה מסה ואמרה בשבת כגם אם נתנה עצה באחד ואין לה עדים ולא ראוה וכ
לא מיירי לאיש ואסה דאמרו מעגלה ואין אם ידושין אם היא אשתו אם לאו אלא על
פיהם ובדבר ביאה ימים רבים שהיא אשתו בחזקת חזקה ולא בחזקת עדות ולא
בחזקת קדושין לבד אד אמרה בשבת דאמרי חזקה בתר"ת ובטל
לקמ"ל והביא לה הדבה דאיתה לדברי ובסוף דברי סת כאן לקבה מילתה
דרב הונא ע"ד כן אם לדרש באיש ואשה דאתו מעגלה אבל אין עדות בחזקה
שהיא אשתו אלא בחזקה לבד אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאדר בפנים בשבת
מקודשת לשם והיא אשתו ולא הה ומתרלנו דאתנא חזקה בתר"ת ומבטל
לקמ"ל דאתו דרבנן ומבטל דרבנן משום דאין אשה מעגלה סא כשפשטה
ידה אבל איש ידושין סוראי בעדות בחזקה שהיא אשתו ואם פשטה ידה
במה שמה אמרה לשם ומתרלנו לראשון שאין קדושין תופשין בשביל
בהיא רב הונא לא דק מילתה שא מכח רב המנונא ובשבת בחזקה שהיא
אשתו איש בחזקה לעלה לדרב המנונא ומדרב המנונא לילה דבר הונא
מי לילה עב לעטתי מלשון לל **כתב** חקק פי ל"ל של האשה
שאמרה של בעלה ישן על פיהו ולא ישמיד יחזיק ולא
יקום כמלל שאינו יכול להקיה עמה כדרך כל האדם שהיא באמתה אם הוא
מכחישה רק שאמרה בפני בעלה ביאה משנה לעין זה דבשלמה ולא
דמיא להא דבדברים הסמים ביום לביה דאמר הביא לאיה לדבדיה דהתם
מיירי לעשין יוחק סחק דאיהו לא קים ליה כראמרי בגמרא ובעין מעגן ה
בפני בעלה אבל במילי דקים לדידה כמו לדידה כמו בשם על פיהו ודאי
אינה מעגנה שקר בפני בעלה ואמיתא כהיא קדושתה. לילבר ישן על
פיהו. סופן אותו לה ציא ויתן כתובה כך פי' שכל הקן לל. הלמכם זל
כה שהיא אמיתה לשון יחוק כחק לפי שהיא מרגשה והוא אינו מרגש ויש
ל להמי אם שתשה דבר שאינה ידעה בו מדאי ואיכ יציא ויתן כתובה
והרשבא זל כת בתשובה שאם אמרה אינו יכול שאמרה ואם

עין לעטת שבשלמה
עלמה קיים רשי

אמרה שאינו יודע כתב אינה עדיפה: ושיין דרך בקשה: ואין כופין אותו לה
למוצא דבר להבטל יודע מעשה קנה: עבל **כתב** הלי מקדיבל ל
קדשו אחר שלא בפני בעלה אינה מקודשת.
לפי שאין קדושין
תלויין בה עד שתבא ראיה לדבריה שהקדשה חרשת שחבלה קדושין לתקיים
דבל שאינו בפנו מעוה: ושל המשכאל על האוכן שקדש אשה ובא אחר
וקדשה שלא בפנו אם עדיפה ע"ז משם: שד של אם קדשה הראשון אם מקודשת
לסוף: והשב מפתבדא שאינה עדיפה ע"ז משם: ושל המזהבה ע"ז האריך ולבי
הדבה ראיות לדבריו: ושל האחרת השב דבר ברור הוא ושאינה מקודשת לגוי
סבל שאי אפשר לה ראיות מוכרות לראשון מקודשת לבעל עבל:

המקדש אחת מבל הנשואות בין חייבי לאוין או חייבי עשה הרי ז
מקודשת מספק שמא לתפק לחמרי אם קדושין תופסין בה
כמו חייבי עשה: אין אין קדושין הופסין בה בחייבי לאוין בראיה ביבמות: ולחלק
בה רב ושמוא לפי האשה דבר: ואעפ שאסור לו אחת מבל שו מני עבר ופטר הרי
ז מקנעה בנו: **המקדש** נעה אם שפחה אין כאן קדושין לא הרי היא
אחר הקדושין כמו שהיתה קודם הקדושין: וכן נמי ביאר
הרמבם ל: ולא המקדש מחת מן הנעיות לא עשה בלה שאין קדושין לנפנים בעבודה
חוץ מן הערה שהמקדש אותה היא מקודשת קדושין ביחדין ואין ראוי לעשותן כן שבל
ועבד ע"ז שקדשו בת ישראל אין לקדושין קדושין ושלחה לרשי: הנה הלמדם
השיב לבעלים על דבר הקדושין מה שבמה שהקדשה לבעבד ושעבדם
הן אמרים לעבור על תורת משה של ע"ז הנעים כולא בה מן: ראשה אם
עדיה עדיפה ע"ז שאף ישראל שאינה לרבנו שקדש הקדושין שב המא ישל
אעפ שהמא ישראל הוא: וכן האמנן בבה לבעלים והי אלו מהמה לפנים שקדו ויצאו
משם שהמעאו תשבה ואפ"ל ראו היה הנעים שהנעין הפקר בעבדן בעבד בן הנעים
לחשד בעבודות באה ל"ל בר אין עדיפה בבה ידקי"ל לן לשדך על הנעיות
בבר לעבדים אשה בקדושין: ראמ"ל הם נלמן מיבר על הנעיות בבר לעבדים
וכוה לה נחמן לעבודה אשה שהיא פסול הם לעבוקה אבל לעבודה מהימנו שבמה
בר יצחק ל"ל.

המקדש מאיסורי הבאה אינם קדושין מבר
קדש בתמיהו: מקודשת חוץ מדמי על שתוקשה אות ראיה:
ואומר לאשה הרי את מקודשת לי עבר שאין לך עלי שאר כסות הנאה
חיים של מות שאין לך שלי שעה הנאה בטל: **המקדש**
בשיראי אם לה בחמשים זוז ונמצא אחד בן שתוא שר
החמשים זוז מקודשת: אמ"ל דלא דנקא שילאי אבל אבן טובה עדיף מהמה דאיתה

קדוש לבן. ומקף כתב, ומפני מין מחברין האשה בטבעת שיש עליה אבן עד שיסירו אות
האבן קודם והטעם שסא הקנ לבה ל המלכה והמשוב שביא דמיס יקדיס ויהיה הדבר
נתפר נתעבו קדושה קדושי טעות. וא שאין עדיך לפסיר האבן קדושי קדושין
ונאבר שיאמר לה הרי את מקודשת לי בטפע ז בדת משה וישראל. אין בדיעל ז אז בדבר זה:

ומי שאין לו טבעת. אומ לחבירו האשאילנ טבעכך ואר לקדש אשה: קיעבר מן
דמיס ואומ לו כך וכך הוא שוה ואמ מקדש בו האשה ומודיעה כמה
הוא שוה. ואינ עדיך לחתיר הטבעת ל המשאיל דק עתן לו את דמיו אחר שהודיעו
שהוא שוה לו עמ לקדש בו אשה והרי קדשה. כך כתב רוב בר לוי פר בתרא דמוכד
קטן. והב הטמלן כתב בשם הגאונים ל שאם השאילה עמ לקדש בה אשה מקנ
מקודשת. ואין עדיך לקיעב דמיס. השאילה סתם אינה מקודש ל. והביא ראיה לדבריו
מעבדן המשאיל המלק ליכ לבקר אבמ שהוא מוכר חולה ומיאנו שמות קודב ואתן לו דמי
קידוש. ואם לא הודיעו שהוא מבקר חולה ומיאנו שמות קודב לא יצא בו: והב
המעלל כתב משנה באחר שקנה טבעת מחבירו עמ לחזירו אחר הקדושין שיקדש
אשתו בטבעה מאשר קנה ממנו. ודן הר שמוא מאיורא שאין הקדושין כלום. ואיה
מקדושין בטבעה לבד מאשה לפי שאין אשה נתפת בחלפין. בטבעה קנה פיוט
לעמתה עמ לחזיר לבר מאשה אמנ שיש לחלק קצת. דהכא אם המזיר האשה
הטבעת למוכר יתיר לה המעות ויש לדמות לקדשה במשכון האמרים דמקוד
מלי זמן באומ לה דוקא שהוא משכון שמתקדש בכל שיניו ולכ שיניו יחזיר
לה ומהטע כבן שדים ולא עדיפא שמיא. ומה הטעמו הרבנים לפסול הקדושי
והוה הר יחיו והרי משנש והקרן והרב שיבא דעלמן שעדיך לחזור לבדר
בדיבק אידסין ולכתוב כתובה מחדת. שהראשונה מוקדמת ועם בהמת ראשו
אינם בכלב שאין עדיך קדושין חשובן ועם הופה אמרת עדיך: והר שנאור ב
שנאור אמ שאין עדיך לחזור ולבדר אידסין ונשאין דק לקדש בפני עדים
דברכה האשונה. שנשאו לקדושין ראשונים מועלין מילי. דהוי אקטנה שהשאולה
אמה ואמה שלא מצינ שיעדיך כשיבדלו לחזור ולבדר ברכת אירסין ונשאין
דק לקדש אין באלמנה אסורה כמו שפי תשי ועם די בכתובה לאשונה
מאחר שהקנ לה. ואם קדשה סתם בטבעת כדיך מצנ הנעלם ואחר נמצא
שאינו של זהב לא שלו נפח מוזהב אמ אם של נחשת. אומ הרש שהקדושי
פסולין אלא אם אמ הרי את מקודשת לי בטבעת זו כמה ששוה ואלו אינ
שוה אלא פרוטה שלכך עקנ הנלה לומ לעני קדושין בשעת קדושין. טבעת
טבעת זו שוה פרוטה בתוב בתנ האשה שאם יהיה מתנשלת אין זה

שה.

אה

טשת משהודיעו לה עכ״ל. והלשון אל סה בלשונה המקדש בטבעת מוקבה
ולא אמר לכלם שמא בסל דהו עתה לה דיותר ממה שהאיש רוצה לישא ה
תאשה רוצה לישא ולא דמי למשנה דהתם היינו טעמא שהשבה אותה לבעלי
ראשון שהטעה לשבח יען בטעמו נהנו בטעמו ישרל הצנועות ומסכות פנהן ל
טשנה וקדושין ואין מדקדקין אם בפרוטה אם בטרקבא ומה שאמרה שלא
לקדש בטבעת שלו בה אבן טובה כראותה אומו אלא שאם חוקר אם הוא אמיר
לקדש בטבעת שלו בהב שמא סברה שיקדשנה בסך ולפי חשש נערך לומ שאפי
קדשה בטבעת של נחס בלי מעלה זהב תהא לפקר מקודשת עכ לקרוב הוא
בשנו שאם היא נדלה שמתקדשת על ידי עצמה והיא לסלה מנה ולא לאחה
הטבעת שהבא בזיאי מקודשת. ומה לראות ידי כלסקר דאין שיחוד ויקדשנה
בטבעה אמרת מו אפי באותה טבעה ניטלא ממנה ויהבנו לה בקידושין אן אפי
לא ישלא לה ממנה דהוה לה כפקדון ונרעונתה אמרה אין מתקדשת. ואפילו
לא אמרה אין לא דאישהקא דלא לנע משדיך: ולשון כתובה שכתב לה
אם המקום אהבא דמקדש. דכתב. נמדל מקדש מינא עדיך לחנוך ולכתוב שעל
דעה קדושין נמדין כתב לה. אבל באחר דמקדש. ודר כתב הא על דעת
קדושין הראשונה כתב לה. ונשהתיו ידה עכ שתהא הכתבה הראשונה קיימת
ודוקא לענקר כתובה אבל הנפקה. אין לה. ומו שטטא בפ הכולה קטן שהשיאו אביו
בכתבה קיימת שעל מנת כן קיים. בי שהנייר נשהתו עמו בלתבה קיימת
שעל מנה. כן קיים. אמרינן בנ״ל. ואמ״ר הוא לא שנא לא מנה דאנים אבל הוספה
אין לה. והוא כותיה. עטלה מה שהדסו. בתולה ונבה מאנים ושמה מנה עכ
עכ״ל הקשבה: ששאלת בני שקדש בכוס ואמ״ל הדי אה מקדשת לי בטבעת
ז ישלפ לדון בדבר לשקל ולהחמיר היא לא ידעה בו בגון שפשטה
ידיה ופבה מכוסות ואמ״ל הדי אה מקדשה לי בטבעת ז שורה הרים שאיה
מקוד שה שטעות היא הטעה לשבח ראיה לדברי. אבל אם
ראתה כמה מקדשה אעפ שאמ״ל לה בטבעת ז מסתברא לי שהיא מקודשת.
שהני פשטה ידיה וקבלה לשש קדושין ובביא הדבה ראיה לדברין
נכסוף כל ראיותו כה. דהו שלא ומה בבון הוא להחמיר לחנוך ולקדש כדי לראות
כל ידי מקף שמא הפשטו ידה והבבל ידשין מאחר ויבא בר אחר ויקבלה
אחר שאין לרבא ראיה בדוחה שהיא מקודשת ובראיה: עכ כה בהשובה אחרת
ששם שהיו שבדרין אחר ודר בית ושמעו שאמ״ל דאובן לראה התקדשי לי באיר
זה אבל לא ראו הבעלה ממש ואפי ראו האבדרין ילא מהתה ידה אין כאן משש
של כלום ואפילו היא מודה שקבלתו לשש קדושין בשדוה ראיה ודיעה ממש

לשמעון

Majorca

בעיגן בב אחת יודע מישה בטאן במיודקא באחד שקידש בטבעת של
כסף מונהב והורה אדושנו מודיען ע"י שהיא מקח טעות וקדושה אם אחרת: אמנם
לא עלה להחזיר הכתובה: **המקדש** בפחות משוה פרוטה ו
כמלוה ואחה כעבד בשדיס מקודשת. וקידושין שלא נמסרו
לביאה אינן קדושין. ופי' פרקי בנין שקדש אחת משתי אחיות ולא פי' אינו היא הון
קדושין שלא נמסרו לביאה: והון קדושין כאבי וקדיסות עי' **שנינו**
ומקדש בתו קטנה אין הבעלה בטלה. וכת הדקן אבל
הקטנות כולן בטלות ספק קדושין וספיסות עי כולן חוקמן הבנקה: ואפילו שאירסו
שליח. וכן אם דלה באחד שקדש בתנן ופירש אינו בת שאירשה ואמר קידש סתם כי
אותה שלדר קדש ואמרון אינ בטלה הספק ואפי' הכי לא עבד דה עובדא להתיר
האחיות בלא עי וכת הדקן ול וכן היה מודיע מממיר הדבה: **העושה**
שליח לקדש אשה ולקד השליח וקדשה לעצמו מה ששאר עשוי
לא שנתן פיהן דמאלה וכן מכל דבר: **יצא** לה שם מקודשת בשר
כנין שהיו שרות דלקוה ומטות מוגעות ובטאדם נבטשן ויראן ושל
שלמוה ואמרי פלונית נתקדשה היום ע"ריבה עי' ואם יצא עליה קול מדא ון
ונתקדשה לשם קדושי תורה דהסתא ע"ריבה עי' משנתם להתיר הה לעלמ' ואם
באים לשאול תקנה כדי שיכנסה אחד מקם מוקש ראשון ונאשא שנ' אבר
אוקבא לא שמא יהיה' ממיר ונישרו מן הארוסין הוא: **האשה**
שאמרה אשתי אש אנ' והורה ואמרה קניה אנ אם נתנה
אמתלא לדבריה ואמרה: **אסור** לאדם לקדש שמנת חבירו אן ונישרו
מוקן הדשים שנאראמלה אן שנתנו לשה שהם ע' יום חוץ מיום
שמת ויום שנתנו לשה: **כתב** הרשאם לא אדם ששלח עי לשלו
ונתעבב הון בדי השליח ד' חדשים אן יותר מכיון שהגיע הון
לידה מוקדק לישא לחתר אעב מה שאמרו האימתי מוזן לון לב אמ' משנת
נתנה ושמוש אמ' משנת כתבה ונפסקה הלמה משנת למעבה עבב: וכן
לא תהלוק הימהר ולא תתיבם. וכן אמרו משבדה חבירו אן מיקדת חבירו עד
כ"ד חדש חוץ מיום שנלר ויום שנראראמלה ואפי' נתבה בנה למי ינקתה או
נמלתו. והקם בה ואם נתבה בנה למי קתבה אן אפי' קיימה בחיים אן שנתבה
משכונה אסור דיילמ' אתי לאחלופי. ולא דמי לתנבן דבי ריש נמתא דחסם ודאי
מידע ידע דלא הדרי בהו משום ממתא דבי ריש נמתא ולא אתי לאחלופי. כך פירש
בתוספות ביבמות עבב: **כתב** השליח לו בתשובה ששה הלבב כה
יהודה כמו שפי' רבנן נמלש דמקן יה ואילך יסול לגמר

הטעם. ואמרו הלכה כר׳ מאיר בעירובין שאם הכא דבריו הלא קיימי כמתניתא
דר׳ יהודה היכן מיתתה שמת בעולה מותרת לינשא אחר ע״ל הדש חזן מינה
שנתאלמנה מן שערך שיהיו שלמים של. כתב הלא שמשון ומה
שנתקדשה מותרת לינשא אחרן חד שיש
מיתקון שמת בעולה לפי שכל זמן שמת בעולה קיים חייבת האשה להמתין את
בעה שזה אחר חל דבריה שהאשה חייבת לבעולה כל זמן שהוא קיים ולא נתרשה
ונמצאת עדיין חייבה חכמי לבתיש את בעה עד כל חדשיש שאם לינשא הקמל
שמא הקמל את בעה ומת ברעב שלא ינחנה בעולה הטעם למסמוכי בה בעה
בביתי וחלב. אבל אם נתקדשה בעולה ממתה עדיה שמא הקמל בעה כי על
בעולה לחת בעה מיעקת. ואם מתמדרת על שנמתה ומתמדרת עד שיעברו כל
חדשיש הבא עליה ברכה עבר. ואם מת בעה מותרת. ואם עבר ונשאה תוך
זמן זה יוצא בעיי אך אם קדש ובדק שרוקיה מסתניה. ודקה כת דוקא בדעבד
אך מודי לי הודה לי עצה טובה אפי׳ לכתחלה לברוח דהכי משמע מלשון פי׳
שרוקיה מסתניה דכיון דברח דעתה. שאין דעתו לבעלו תוך הזמן עב
ואם קדש תוך כל חדש ואיל ובי׳ בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה אינו
עדיין שיוצא בעיי רק לחפריש בלא ברכה לדברי בסור שוב. ויש נפקותא לענין
שאם המעשה הזו שלא ינפש ויש חלקין עליו. ודקה כת לבסוף שוב מבא דאיה
מהניא דסוטה דקא״מ בי׳ טעא דעבדה הבירו תוך הזמן והיתה לו סוטה לן
תמהינו שיכול להשקותה מפני שאם קודם בה והביא האיש את אשתו. ומפני
שיכול להפרישה (להתירה לאחר זמן משמ׳ דבהתקדשה סלק בלא עי׳ מושיב
דאיכא איסורא אחריתי דבעלה פי׳ סוטה. והכא נמי איכא איסורא אחריתא
דבלה בלא ברכה. ומיהו לא דמי דהתם בי׳ סוטה איכא איסורא אחריתא
אבל הכא בי׳ בלה בלא ברכה ליכא כי אם אסורא דבבן כמו אסור מעוברת
תמהינו ומה לי חד ומה לי תרי. ועוד דאיכא לפרושי דההיא התקדשה דסוטה
בעי קאי. ולא חיש לפרושי. יוצא דמשמ׳ בעי. והילכך מקדש תוך כל חדש יכול
אין יכין עי׳ דגנ בסן עבר. כתב הרשב״ם ל״ל המלאכה אינה עכיכה
להמתין ל״חדשים שלא עדיה לא בעדשה וכן ממנה מיפנ שהיא
מיסמדל עצמה. פי׳ מתקבת שלא הנעבר. וכן אנלה ומפתה אינו עכיכות
להמתין מה הטעם. והרשבא ל״ל כל שיוצאה בעי עכיכה
להמתין ל״חדשים ס״ אלא שאין קדושין קדושין במריה
ומלה לראות בלא עי׳ שהרי קטנה שהשיאוה אמה או אחיה הכל יודעין שיכולה
למאן ואפי׳ הכי עכיכה להמתין. שכל שיוצאה בעי עכיכה להמתין ל״חדשים שכל בתולה

אין האיש מהן בדעתי אלא לאיש אחר אבל האיש מקדש כמה נשים ובלבד
שיקדש בשלוח קדושה לכל אחת ואחת מהן והאחת מהן מקבלת קדושי טלן מ
דעתן או שליח אחר: **כתב** הרמב"ן דשדוכין פי' הקנס שמנשימין בע
אדם כסנהדרין יחיד פקחן התוספות אם אחר מהן חוזר קנה חברו
והרוח סל הסדוכין לפי שביש אותו שאינו ישל למיתא ונן בלבד טוב כמן שהיה עשה
מקודש לכן טבר ונקבה שנתארסו יחיד אסור לחזר יחיד בברא פן ישמעו יחיד חדכן
ולכה ונם יש לחוש שכא יבואו לידי שנאה מחמת שרואין זה אות זה בדיר עב
והנה עלו הלם מיהו אם יש דוב שב בבוה מוחר ואין לחוש: ועל עניין הסבלונות
שנהנן לשלוח לארוסה כתב הרמב"ם ז"ל מקום שנהנן לשלוח סבלונות לארוסה ממר
שהבאתים ונאו ע"ש סדאו סבלונות ובכלן לה חוששין לה שמא נתבדשה ערביה
ע"ל מסקף אלעם שהוב אנשי העיר אין חוששין לא קודש הארוסין: **ומקום**
שנהנן לנן לשלוח הסבלונות ברלה ואחר מקדשין ודאו סבלונות
אין חוששין לה עב: וכן נמי פסק מרא"מ ז"ל ונל אמ' דב פסא חוששין לסבלונות
פי' הייכא דלא ידענן אי קדיש אי לא קדיש ואפי' לא קדיש באחרא דמקור מי
והדר מסבלי חיישינ' מסבלי והדר מקדשי לא חיישינ' ואפי' מישעוא מקדשי ותדר
מסבלי ורובא מסבלי והדר מקדשי מהו דתימא לא נחוש מישעוא לבל וכן
נמי פסק הב העשור ויש בב נסחאה אחרת ישנה לא ידייכב דרובא מקדשי
והדר מסבלי ומישעוא מסבלי והדר מקדשי מהו דתימא נחוש למישעוא מ
מאיר ולא הוא מקודשת סלב קמ"ל דלא חיישינ למישעוא ומישעוא כמאן דלית לה
דמי (סמכינ ארובא דמקדשי והדר מסבלי: ומיאמתי במדוחשים לא ידעלתי מי
חבדן (לחר סבר א סיפא דקתני מסבלי והדר מקדשי לא חיישינ הייכא דסולהו
מסבלי והדר מקדשי אבל מישעוא דמסבלי והדר מקדשי הוא"ל ורובא מקדשי
והדר מסבלי לא חיישינ למישעוא ואלינ בתר רובא ומקדשי והדר מסבלי
וחיישינ לא דלהוי רובא ודאי דהא איתרע לה דאלו הוי רוב הוא מקודשת
בודאי אא למיחש דלהוי ספק מקודשת ל"ל לשתי הנסחאות אין מחוש בשדך
הוא"ל ומתוס הדבר דלא ידענן אי קדיש אל אי לא שאמ לא שדך ולא ידעא אם
קדיש אם לא קדיש אין חוששין סלב דבלו כמי ששלח דורון לאשה פעיה
ויש מהמחיים שהוחה אין חוששין לסבלונות אפי' בעיים לא דוקא בשאשה
מודיע בתרושין שהיו מתחלה אפי' היו מדבי לדה אבל אם אחר מה
כופר בתרושין אין חוששין סלב אם שהמה אומרי שלא היו שם קדושין מתחלה
אין חוששין לסבלונות אפי' בעיים ואפי' שדך: ויש מי שפסק שבמקום שחתנו
נתן לשלוח סבלונות ואחר מקדשין חוששין לסבלונות ואנ"ל דקצת אנשי המקום

ההוא עקון לקדש ואסר לשלוח סבלותיו. גם הראבד שפסק שאפי׳ סבלותיו בא
עדים דחוששין אם לא באתרא דכולהו דסבלי והדר מקדשי משכיח בזה היום
דאין מעמן ידוע וקבוע אלינו לקולא ולא מיישינן סלי. ולהר מאיר ז״ל כתב שאם
נמיא מקום דרוב המסבלי והדר מקדשי. ומיעוטא מקדשי והדר מסבלי חוששין
לסבלותיו שמא לפני קדושין נתנו. ודעת הרמב״ם ז״ל שכל זמן שעדיין בודאי
שלא קדש בן עדיון לסבלותיו אין חוששין. ומה שיעדך שיש לסבלותיו. אפילו
שנשהה כדי שיש לו הדלש קדושין הוי. אמנם לדעת הראב״ד דלא בעי עדים ואיל
ומשהה כדי שיש לו הדלש קדושין. והדר מסבלי. ואפי׳ מיעוטא חוששין ותהא ספק
מקודשת. ואם היא טוענת שלפני קדושין נתן הסבלותיו. והיא טוענת שמתנה
מעם הין ולא לפני קדושין. ואם לומר שהיא נאמנת דדין האשה שאמרה לבעלה
נשיתני שאמינת חזקה דאינה מטעה. ומה שמי. במשנה דן עמי. פסק הרמב״ם
ז״ל בגילוי עדיים על משנת בראשונה מין אומרי׳ נ״ש״ל. ותלאת ונעטלת כתובה
כל מילתא דיעבה היא ודעבוה עמי מחימנא. ופן אמנה בן בכל כיולא. דאי לא
דקושטא קאמרה לא היא אמרה להכחיש בעבד משום הכי מחימנא. וכן אומר
דן בכל כיולא בזה שכל המקדש ז״ל בתי דושין: כתב הב המגלה ודיה
שנדך בא ואסר שוב הבעולא. ולפי אומי לא בעל דברים דיני
אינוקם הבן דמחי שלא מיה מהמאי. השב דיה שיש לו לקיים התנאים שאב
שהוא שלמן שלבן ושלומו של אדם סמוכו אן יכתוב הבן הדשאים לאבין
ונערה מלוסה שמתה אין לה כתובה. ואין חייב לקברה. ואם מת הוא נערה
ונתה מתובתה בעל: כתב הרמב״ם ז״ל איש ואשה שהיו
בישאן שדוכין ואם לה כתיב א״ל
מיבעה לי כך וכך. ואמרה אהבה
לן כתיב אתה כותב לי. אן אתן לי כתב וכך. וכן האב שפסק ע״ב בא ואתו כתיב לאדמין
לבנך כך וכך. ונאתי אהבי אתן לבנך כך וכך. ושגרו וקדשו קא אותן הדברים
(אעפ״ש שלא היה בשעת חשון מדם. ואן הדברים נתנשו באמירה. כלא בשפסק
האב לבתו בן עיירה בין חנה ופסק האב לבנו (בנשואין לאשונה שדעבלו
של אדם קרוב אצל בא (מלדוב שמלאנו בנשואין הראשונה ומד נתקש ליה
באמירה. אבל אחר שפסק לאמותו אן אשה שפסקה על בתה וכן שאר קרוביה
אן האב שפסק לבא אן לבתו בנשואין שעיש לא קא אותן הדברים עד שיקיים
מיד הנשפק שיתן כך וכך. וכולן לא קא עד שיקבלו שלב הנפקה עמ שיכלמה
הוא פסק. לפיכך לא הנפקה משלה לחלמא (מה קדים שיבנס ולבלה לבני
אחיו ליבלה יטול האב לומר לבנה לאחיך הייתי לוה לתן. לך איני רוצה לתן
ואפי׳ הנהלראון עד הארץ ונשב תלה. ואעפ״ש שהבת רוצה בו. קפוסק

אהבה

משנה לחתנו ומת ים ס׳ כגון שבלה לפני שהיו לבים ויבול האב למר לבים לאחר
דיתי רוצה לתן לך איש רוצה לתן ואפ״ה היה הראשון שם הארץ והשני הה׳ ואעפ״ ש
שהבת רוצה בו: הקשה מעתה מלתא ולתר האב למדינת הים אלמדיעה אחרונה
יכולה היא למדר לבעל אם לא הקשתי על שלמי מה אנו יכולה לעשות אם כגון בלא
נדוניא אם פטרנו בע״ אבל אם הקשה על שעמה ולא הגיע ידה הדיון יוסבת עד
מתמיעא מה הקשה עד שעמות בדא בערבלא הקשה על שעמה אבל קטנה
כוכן אותן לתן ואם יכגון בלא נדוניא: **אין** נשאין אשה בשבת שלא
ירות הקונה חשן בשבת ולא בט״ ולא חתן של מועד כדי שלא
תגעטה שהחת הדבק בשחיתת הטעאין אבל מרמנן ונבר שלא ישנה סעדות
איזוסין לפי שאין מעדבן שמחה בשמחה: **ומנהג** שלא לנגנה מקפר״
ועד שבת. ונם לא מסה פדין מקפ אבלות: יב לף זונגה הלמידים
שהן לא שניבא ומתו כהן מקפה ועד שבת. ונהגן מתו באפיה על שלא
נהגו זה לזה. כדאמרי בפ״ הבא על יבמתו. ולאותה שעה ואילך נהגו
שלא לבנס ולא לבסתפר. ואם קפץ ובנס אין פונסין אותו. ואם בא לבאול אין
מוחין לו כן אבל לקדש וראי מותר. ולא האמיס שלא בקדקן אא עד לב לעמוד
טושם הם כי מקפה ועד שבת היה הקרה. ומה שנהגו לב בעמוד אין זה
כי אם מקפ שאין מקפח ועד שבת כי אם לב״ מים לבד: ז שבתות. (ה׳ ימי הקפה
וב״ ימים שלו רח: (והן) לא הודיע (אמ׳ כי מצא בבקר״ים ישבה מקפה עד פרס
הדב. (פרס פי עה ים כדאמרי שלמין נחרשין ל יום חרס הקן. ים מוגשן בם כן
לקקין (ולקבל הפואה לפי שהם מושרים לפורענות (ומבוטח ב״) חקר יסובבנו
ונם אין עשאין אשה מיום הדבעי עד טו באב. מקפ אבילות הלבאות שמקנא
את אבותיו לימים ההם: **כתב** הלה לל עבשיו נהגו העולם לישא
אשה בכל שעה לפי שאין לא בתי דינן קבועין ומאקש שבשין
לעשות שנאי הבתולות בשני בשבת לפי שאין עבשין לבן עבשין עשנה בתולים להבטיח
לבד לפי שאין בון האירוסין והשואין כלום המה הן על דרך הידושלמי דאמר
קדשה בחופה ליתלן בה׳ ואם יבבו הימים בין הקדושין ושעת שואין נהגו לקדש
שעה כדי שיראו התוקה עדי הקדושין: ויא שמברכין שם פעם אחדת. ברכת
איזוסין. ויא שאין לברך פעם אחרת. כי היא באמת ברכה לבטלה. וכן השיב
הרשבא זל לר משה בר אבא מרי זל. ונל כי המקדש על ידי שליח אינו חוזר ומברך
אם יקדשה פעם אחרת. ואם בורך הדיון ברכה לבטלה. ונה ברור עב: ויש
מוקנן לברך בפה סתרה ובריכת. אירוסין מברכין הכי בא״ וכן נוקנין בכמה מקומות
אפי קדשה הוא בשבתו קודם לכן. וסת הרמבן ארש מקדש ארוסה) על ידי שליח

אחר, ולא לראשון. הגה
אין לו לברך אוקמה פעם אחרת. בשעת חופה כדי הוצא לדעת על הקדושי
הראשונה ואמו לבריתה אשכח איש לעולמו מהעולם יסברו שקדושין על ידי
שליח אינם כלום: והגיה עבו הקדושין ולא מיהו דקדושין הראשונה אין כלא כיון
יכול לקדש פעם אחרת. מעתה נראין דברי לברך ברכה אירוסין בשרוה עכ"ל
וקורם הקדושין ערך לברך ברכה אירוסין ונראה שמעתי. כא"ר אמר
אקבו על הערוה. ואסר לא אמר הארוסות והתיר לא אמר הנשואות
על ידי חופה וקדושין כא"ר מקדש עכ"ל חופה וקדושין: ואם עכ"ל חופה מקדשי
עכ"ל שעשאי כבר. ואם דאין לחלוק עכ"ל חופה וקדושין אלא מקדש ישראל בלבד.
דבלאו הכי מקודשין. לכך היה ר רגיל לחלוק מקדש ישראל ומולה. וכן נמי
כתב הרשאף ולהרמב"ן ז"ל. וכן המעתק בכסף נמלה קטלואתא. וכן נמי כתב הר
הא"ן נאון ז"ל ונראה היא במדיא מקדש ישראל. וכן מעתקין בסתו ידיעה מיסות
המסיק הר אשונה עד שעשיו והוספה ון שאתה מוסיפין בי שהרא היא שאין קדוש
ישראל תגיה בכך. ואין לכם לתוך להסכה ולמתרגא מהסכמות הכל. עכ"ל בתשובה
וכן נמי כתב הרמב"ן ז"ל. והרשב"א ז"ל כתב. ומעשאתו בהסכמה רבי הגדול מי הרא"ה ז"ל
כא"ר מקדש ישראל עכ"ל חופה וקדושין. ובכתב ידו נמחק עדיי חופה וקדושין וכן שכ"ל
הרמב"ן ז"ל שאל קדש ולא מיר שלא יברך אחר הקדושין ען ברכה
לבטלה. מה שעשה כבר. ושה. והלי מקדבל כלו שאין לו לברך עד
אחר הקדושין שמא יחזרו בהן ונראה ון פעולה ההתן מלברך מקדש. והרב כתב
כי רבי יחיאל היה מעדיף את המתן לברך מקדש על פי הדינטלי דברכות עכ"ל
ושמעי נראן שלא לברך עד אחר הקדושין ושאם הדבר שאו היה המתן המקדש
מברך אותה היה דין שיברך אוקמה קודם שיקדש אבל מאחר שלא נעלן לברך
אוקמה המתן עצמו לדי שלא לבייש מי שאינו בקי בה ולברך אותה אחר בשבילו:
אין הארח לברך עד אחר הקדושין דלמה הדרי בהן ויבא לדי ברכה לבטלה:
ונראה ולפסדיר ברכה ון על לין אן של הסכה. וכמה הר אמא שאין מברכין ברכה
ון אלא בשעה. והרמב"ן ז"ל כתב שאין לברכה ון ערכין שעה. וכן נמי פסק הרמבן
בכסף הל שמוש חנעי. ונעתק לפתלה למתן ולבטל. ואם היו אסטרסיס כלו הר"ל
ז"ל שעתקן לתינוק לטתות. ואחר האירוסין לחם חופה שחופפין אותן בטלית
אן בסדרל ונוטלא בזה. וזהו ל הטקיא חופה. וכן אחזל בי. יעוד כין שפיר
עשה הארון טליהו קיים מצות יעוד: כתב הב העטורל חופה היא שמוסיף
האב ומכוסה בבית שיבנו חדוש כגון סדינים המצויין שקורין קודיש בלע
ויש ששין סוכה מוזרד אן מהדס ספי המהב. ובה מיילדין שלבש הוא שקורי
בלמי בלע. והאמ חופה הוא סדר שחופין בו דאשיקן בשעת הברכה לאן מעלה

talamo

הוא מדבריהם. בפוסח ולא יחרו בחופה ובריש עד שתכנס לחופה. שמה הוא מקום מיוחד
כענין סלה שיושבין שמחין עם המשכבינו היא חופה. ובירושלמי בפוסח אם הן חוגרים
חגורה פרוצה המלוויים וכו׳. ומפעלות בבתולה אבל בזמרה כין שבבבה לשם
שאומן ויש שם מקום מיוחד ופעמים בחופה ומיוחד שבחדר מדי הוא כבית שיש בו
חופה שם. ומשימין אפר מקלה בראשיהן מקם אבילות. ירושלים. ושבלין לו בעבודה
לבנים ומתנשקין אותו בטלית לבבה כדי לקיים בו בסל עת. ויהיו בעיר לבנים. ושמן
על ראשיך אל יחסר. ובטלית מיוחדת. כדי לחזרן נמדעת. וסחר עליו זה כי יקח איש אשה
וסמיך ליה ובילים תעשה לך. ויש מקומות נהגו לקשר לו תפלין מעשה זה. ומשימין
לו נזר על ראשו סמוכות של מזי לקיים בו כתרו יכתר פאר:

מעשר

אירש במזון פרטי לו בתנן אחד שנא אשר בוש ד׳ בשבת
ויום ו׳ אמרין היה שבועות ולבר מעשה בשב הימים יט׳ ושבת. אבל לא שלה לתרות בתורה
ולא בכסות ד׳ בכות. לא בשבת. ובשעת לה לפרש אירש בן בנר אביגון כך ולבר בשנים הימים
מעשה בבר ת הבשבת. והסמיכו חבמי הער לבדך בשב הימים ו׳ בכות דשהם פנים
חדשות. ומעדנו כי כן נהגין בעבנא:

ומצוה

לשמח החתן בכל מינ
שמחות. וכל המשמחו יוסר כל קולות
חול ששון וקול שמחה חול
חתן וקול כלה. וכל זאינו משמחו עבר עליהן. מת. הרמב״ם ז״ל דאין אשה שוקשה בשלש
עבהחילה לשתה. אן לאחר כמה ימים
עדיין לבדך בכתה. אירוסין ולחתונה. אבל
ו׳ בכות. לא עדיני לא בזמן שבעולה היא עדיין ישה מן האירוסין ולאחרה ובעבה
זאן מבדכון ו׳ בכות עב׳. והרשף ל תשיב עבזה. איש יודע אי זה עון אמ דבר זה
שאם עדיין לאירוסין עדיך לשאמין. ואם אינ עדיך לבכתה. ששאמין למה עדיך לבדל
אירוסין דבר זה אינ עבן שכון שבשאמין הראשונה עבדין לפדי הון ושאמין בתר אי
בשאמין נמדין כרמעלדא. ועדיך אירוסין ושאמין עבל בהשוכה:

ומברכין

בהסת שאמין שבית שאמין. ואם לא בתכן ברכת שאמין אפודה.
לבעלה כנגלה. ומסדרין אומה על פי לכוס נסדר זה: בא׳ אמה בפה: בא׳ אמה
שהסל ברא לבבורו: בא׳ אמה יוצר תארם: בא׳ אמה אשר יצר את הארם
בצלמו בצלם דמות הבנינו והתקין לו ממנו בנין עדי עד בא׳ יוצר האדם: שוש
תשיש ותגל העקרה בקבץ בנה לתוכה בשמחה בא׳ משמח ציון בבנה: שמח
רשמח רעים אהובים כשמחך יצירך כגן עדן מקדם בא׳ משמח חתן וכלה
בא׳ אמה אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רנה דיצה וחדוה אהבה אחוה
שלום ורעות. מהרה ה׳ אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול
שמחה קול חתן וקול כלה קול מיצהלה חתנים מחופתם ונערים מנגינתם בא׳
משמח חתן עם הכלה: הם ו׳ ברכות יש ברכת היין. ושמונא בסוף תקנוה על שתי

מברכין ברכת המזון לשלם על הפרס ואין באמת הס: **כתב** הרשב"א ז"ל
כשנשבר שם חתנם בבית אחד מברך ברכת המזון **לשמה**
בשתי חברות שאכלה בו בעצמה וגו' לעצמה שאחר מברך לעניהן כל זמן שהן
שרואות בו: **כתב** רב שרוראי גאון ולמנהג לברך ברכת אירוסין
ונשואין על כוס אחד אם אין לנו יין מיוחד כי אם שאר לשמחת בן המע"ל
ברוב המקומות לעשות כן ואם יש להם יין הרבה **ולברכת** עשואין
עדיפין שהרי והחנם מן הכסלין ועדיף מחמת לעשות אמנם אלה
לא ברכת שמברכין לו לשבע ברכות אבל יכנס בו חופה ששה הקבה לעדים הראשון
בגן עדן ומביאין החתן והכלה בתי לולין עב נחרא הילולא **כתב** בתרוה
ל אלעזר החתן ומזמר למלך מה המלך הכלה מן הכסלין אותו כך
החתן מה המלך יוצא לשלח לבדו כך החתן מה המלך שמחה ומשמחה לפניו
כך החתן כל ימי המשתה מה המלך לוקח בעלי כבודו כך החתן מה המלך
מאירות פנו כאור הלבנה כך החתן פנים מאירות של והוא כחתן יוצא ממופתו עב
על כן נהגו בכל מקומותינו שמשמין כל העם על רגליהם בשעה שהוא הולך ברחוב
ומברכין לו ברכת אירוסין ונשואין ומשלמה לחרות בתורה ושלום עמו אוהבו ומ
ומיושן והכל לפי המנהג עד אנל כל העמא אחר כאן עמוד ביום מתן תורה שכך
שמנו כל הדורו כמא אשר לדור כמא תורה של המים מן עדרים כי ותעשה נדלה ממנו
ועד מי שאינו שמח בפרים ובריח ומין לא נמס שיתענגו בתורה ביום שקבלו
ישראל את התורה מי שלם חתנם וקבלו התורה שנקראות כמה ותקבל ומשה רבי
היו שמבשין המרגן של אדם דקרא ויש לנגון אחד שבנים וקמים שומבשין ומחר
מעיר עב נהגו לה לכל חתן שמבשין וקמים ולמנו **ונהגו** גם לבולין
לפנים כמי שיאי מיבות המבשלת ד' שיות בגד החתן והכלה והמבשלין
וכל זה בחרבות מומחה: גם נהגו בחרבה מקומות לעבוד בשעת ברכת אירוסין
ונשואין מפת לבנה שלבי מפה שחורה על ראש שנחים: זכר לאבלות ירושלם
כדתני אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי: **ואמרו** ז"ל מברכין
ברכת אירוסין בבית הארוסין וברכת נשואין בבית המשתה
והכי נהגו ידוע שלא מיהו המנהג בדפוא לברך הכל בבית הארוסין והעם שלא
אמרו לברך כל אחת כפנ עצמה לא בזמן לבתו עד שהיו מחבר שא מיד שברכו
ואין שאמין עד אחר זמן רב הילקר לא היו מברכין בשעת אירוסין רק ברש"ת
אירוסין אבל אחתו שמחרבין ונשאין בבת אחת מברכין כל הברכות יחד ראשון
ראשון מכשמין לחופה בברכת הנשואין ומי בבית הארוסין עמי אתרלא דמילתא
היא וחופה דאמי ולכך נהגו לשים הסודר על ראש החתן והכלה כמו שכתבנו

רקלא

עז מיא חוטפא: **מעשה** בחתן שעשה אירוסין ונשואין ביחד וצריך ברכת
אירוסין ונתנה ובא׳ אין לו כוס לברכת נשואין ונסה ולא נירך בכוס
ואמרו הרשב״ל ושלגו לו לא יצא ברכת היין של אירוסין ונשואין ולא נירך בנגיעה על
הקנס כמו בסעודה והשיב רשא״ו שעודה לקביעת סעודתו ועל שבע ברכות התקינו
לנשואין ולא יהו לא משיב. אבל **ומה** שאנו אומרי׳ בברכת אירוסין ואסר לנו את
הארוסות מדרבנן שנצי שרי יחוד פגיעה וקום את הארוסה לא הוצרו
עד שתבוא לחופה אז נרכו לה ברכת נשואין אסר אחלל כלה בלא ברכה אסורה
לבעלה סנהדרין ודבר שאינו לא מדברי הכל עלל לדרך כמו שמברכין על מקרא
מגלה ועל נר חנוכה שאינו לא מדברי הכל: ופי׳ ואתיר לנו את הנשואות ולל הנשואין
על ידי חופה וקדושין: ולת הב הנעשה זל שבל ידי חופה בקדושין יש לומו לפי שהן
שהקידושין קודמין: ופידושין ע״ל חופה קידושין שנשאו כבר: **ויש** שואלין
על למנהג זה של ברכת אירוסין היאך מיצינו שמברך על אסור: **והלא** אין
אנו אומרי׳ ואסר לנו את המחמר הו הלבב ודרס ולל נסון בארוסה אסורה לבר
עלמו שמא יהיה סבור הארוסה שהתיה אשתו ובורה לתיות מבשין עליו מצות פריה
ורביה ולכך תוריעו בברכה זו מקדושה הקדומה שקרשנו קדש בה והקדישנו שאפילו
ארוסתנו אסורה לנו עד אחר כנסה לחופה ומיהו מישנה אחר אירוסין מיד קדשנו על
הערות שהיא אסורה בקדומנו והוא אסור בקדומותיה ושאר מצות כגון במאמרי אהבנו
מצוה לבלן קדושה הוא לשון פרישות ובברלה כמו קדושים תהיו פרישים בלומה
קדש עצמך במותר לך ומלאו חכמים סמך נגיל עליה מן הטורה שתהא חלוק
בין אירוסה לנשואה לענין דינה דארוסה בסקילה ונשואה בחנק ומצא אין דינה
שוה לנשים דבר רק לאיסור: **וסדר** הברכות שתקנו זל על עסקי תנאי
אינם רק מואשר יצר ואילך שאותה הברכה מתחלת לדבר
בשעתה אשר יצר מדבר על הזכר והתקין לו מימנו בנין עדי עד מדבר על הנקבה
כמו שכתוב ויקח מדמה עוזן ופי בנין עדי עד בנין נופך לבדותה ויקרא אורלו
בנין על שם ויבן ה׳ אלהים את הצלע: **שנוש** השיש רקנוה זל לפי שאנו עריסין
לבריות מעולם ראשונה על אש שמתנתו שמו שכתו תדבר לחנן
לחנו אם לא אזכרכי: **שמח** השמח בכה לחנן ולכלה שהיה רעש
ואנוסים ואנו מתקנין לשם שישמחם שמו ששמח אדם הר אשון
ששמחו בגן עדן והראהו לו חטוב הצפון לו בגן עדן מקדם כמו שכתו ושעי׳ לפי
גן בעדן מקדם עם: **אשר** בא ששון ושמחה לשם כל שרש הקנאה ופי
שהמדר מלתחיל אשר יצר פותחין בה בברוך כסדר כל הברכות
הסמוכות שהראשונה פותחת בברוך וכן הוא בברכת יה ובברכת הסמון ואשר בנה

פתחין בה בברוך והחמין בברוך לפי שמברכין אותה בעת שעמה מים ראשון ואינו
מ ליטל קנס הרשות. וכיון דאינו צריך לחזור בה שנין וישלמו ומשנין שאר הברכות
לא שהכל ברא לכבודו אינו מן הקרר אלא שהתשמיש אל לאשיתה הש האמצעון לגמרו
חבר בזנבו של מקוש שבל לארם הראשון ששאינו ראשון כו׳. ואיה
בדין לברך אותה בשעת האסיפה אבל אחר שיש מים ראוי להסדרון על תמוש כמו
שעשין לברסה. האור ולבשמים בדיעבד שבת. ולפי שחוא משבע קדר. וכולה
חובה אחת. היא לא חתומי בה בברוך. וכן יוצר הארם שתקנה אל מיצרה דאמנה
של אדם הראשון אינה מוסדר כדרכה הזיווג שהרי שדין באותה שרה לו ובראה
הנקבה. ומיהך שאא מיברכין על היצירה הטובה שבה היתה יצירת הנקבה והיא
אשר יצר אותה הארם בעצמו תקנו לברך אף על הראשונה שהיא היתה העיקר
ופי יוצר הארם כובור המחשבה. אשר יצר את הארם בעצמו להבין ולהשכל
מלשון מחשבות. פי שעתן לו ממשלה דאמרינא דאינא כגון מלכותא ב
דרקיעא. והתקין לו ממון בשין עדי עד. פי הנעשה הסכלות שהאבות מקבלים
הנשיעו ועמיד לעד בחיותה שלא תבלה. וימ ותתקין לו ממון בשין עדי עד. על
חוה כי מאיש לקחה זאת. וממון שב ל האדם פי מלמון. ומעלותיו. ומה שאינו
מתבטלין ותלה משמח חתן וכלה. לבטוח משמח חתן עם הכלה. לפי שמתחלה אם
מתבטלין בעד החתן והכלה שישמחם השם כל ימיהם ויעלמם בשמר וכבוד
ובמים ולפיכך אין לשון עם נעל בה. שהלת עם מוחה בבוח כמו שמחת איש וא
ואשתו במיתם לבטר אחד. ומחבטין בה ומשמח חתן וכלה שמחה בה שמחת
העלמה בעשר ובפסים אוזה עם זה. אין זה בלא זה. אשר ברא ששון ושמחה. פי הוא
יתברך בו יקר ל אלף דשיבא בריאת בחתן וכלה אמ לשון בריאה לעשון ולשמח
והם נהדות. של מעשה כדאמרי׳ בהיכלות והדי שמחה והדי ששון וקו. משתבון
ויצאין לקבל כמא הכבוד. ונהדות אן לשמח חתנים וכלות. וזהו אשר ברא
ששון ושמחה לשמח בריאת של חתן וכלה. עגל ובברכת אשר בר׳
מתבטלין בה משמח חתן עם הכלה שאם מברכין השם אשר
ברא שמחה חתן וכלה. ע׳ מחוגים ולפיכך ראוי בה לחתנים כלשון עם. שולל שא
שישמחם על המוגמה שמחת איש ואשתו בדבון. והוא משון כל שאר הברכות
מעון שהכל ברא. כי שהכל ברא יש בה דמון שלא ישנה ניוון. כי אם לקיום המין ל
לבבוד השם. וזהו אשר ברא ששון ושמחה. לל לבבורו כ כבוד השם בשמחת הנעם
בדי שתעביה מוכנת לקבל מחשבו. כי הענין סובב מקודי הנעם. והיא מחיצה
מפסקת בעת לבן לחיות. ואין ראוי לארם שיכעס דרך שיקבל עינות השם יתי
מאהבה שכל מי שנוחן מחשבת הענין בלבו קרוב לפקוח בם לתי. אלא תדאר

שאין הסטינה שורה לא מתוך שעבות מלא מתוך שמחה וזהו כבנדו יה ואהב חתן
וכלה כעבד יצדק אדם (מזה) ואהב נלה דנה כעבד רע שברה היא ירושלם וזהו שוש
תעשיש ואהב שלום ורישות כעבד שמח תשמח לשש (הוא שב״ה הפסוק למען אחי
ורע אדברה נא שלום בך פ׳) בבית ישש אהבויה שהם מגדוולים אתפלל בשלומך
ירושלם ומשיש משמח חתן עם הכלה כמו שבארנו ואת הברכה היא הוראה לשש
יה על הפלא הצרות שנראה בעונן הזוון ששש בראיה שהם דחוקים בטכעם ובתולדת
ישים הש אהבה ביניהם עד מאד מה שאין כן בעונן אחר: עשה ברכת

טלמון ושמנה: באר אמה בפה: באר

ממה המעשירכם עשרים שמחה כעונן
בבית לחם אשר בידכם אותו כל קהל ישראל ועשרים ושנים עגל עזות אמנה כבתו
ויאמרו כל העם אשר בשער ענן יהי ביקר כבית פרץ וענן באר מעלה איש ואשה:

והמנהג

עבשיו לברך להם ב׳ ברכות. וקי׳ לאלמון שעשא אלמנה וכן נאמר
בשרי הלמעבר גל שלא הביא כלל עכסן פונה ב׳: והרשבא

ואין

גל כת בהשובב ון לא שמעתי מעולם ולא ראיתי לאחר מן הגו
המחברים שכתב כן ומעשים בכל יום באר ינא לעני הצרילים אשר הין לעני
שמברכין להם ב׳ ברכות ולא שמעתי מי שמיחה ברבר כלל:
מנהגן פשטן של דברי הקדמונים ומעשים בכל יום והנפסין דברי
שלא ידענו להם שורש ועקר ולא נודע מי בעל דברים אלו. עכל. גל. אם

נשלמו הלכות קדושין. תהלה לאל עליון בקדושים:

ודין

מה שאמרו גל מברכין ברכת הנשים בכל ב׳ הייבא דאיכא עם הרשות
תהיא הכל בביאור בהלכות ברכת המזון עם דין שהמחה במעון:

הלכות כתובות

אמרו

דגל אסור לארם לשהות עם אשתו אפ׳ שעה בלא כתובה עם
יש מקומות שחותמין לה כתובה תכף אחרת ברכת שון״ן
ויש מקומות שחותמין אותה בין ברכת מזונות לברכת ששאין והמנהג התולה
שוב ויפה. וסתם ענין חתימת הכתובה חלוקים: יש מקומות שאחרי חתימת
החתן חותמין העדים ואחרי כן הטשובשין ושאר הקהל ויש מקומות שחותמין
הטשובשין ואחר העדים: ויש מקומות שהעדים חותמין באחרונה וכות בין

עד והכל לפי המובן. ואמר לוחה החתן הכתובה ונתנה ביד הכלה ושמעתי
המובן היה סופר חוב הסתפקות העלות בקדושין שאם לא יעשו הקדושין
הראשונים יעלו לו שיהיו בטעות שכך כתב הלי לו לאמרה כדתו משה
ישראל וכתב הלי יעקב שיא כי מהטעם הזה נתן בן בנו לוה פדיון נשא לבדר ברסה
חתנם בשביל הטובה עב. ונראה שעשין כן לפי שמרגים שרין
מוחזקין לא לאחר כמה ימים. והמקומות שאין מחזקין אותה לא אחר כמה ימי
מין מלוחרין עשוה. ובה המעתל כתב כי מאחר דקיים כן דעבד פסידה כדרין
אם קנאמידו לעבד לה כתובה מושל כמו כתובה וקנין כמה ימים דפתם קנין
לכתובה עמיר עב. ואין פוחתין לבתולה ממאתים ולאלמנה ממנה וכל הפוחה
לתן בשלהן בשלהן נעות. כתב הב המעתל שלא החתן לפרוש שכר הבתולה וקנעמי
פשק הרמבם ע"ל וכתב לבתולה דחזן ליכי מדאורייתא שלא פסק יסקול כמולד
הבתולות. ולאלמנה דחזן ליכי מדברא לכי שאין לה כתובה מן התורה. אם לא
נתחבטו החכמים שמו אומ' שהוא מן התורה. והביאו ראיה לדבריהם מעסוק
כסף יסקול כמהר הבתולות. וכתבין לבתולה דחזן ליכי מדאורייתא. ויש מי ש
שאומר שהיא מדברי סופרים. ואפ"ל לתובת בתולה. אין עדיך לומ' כתובת אלמנה
שהיא מדבריהם לדברי הכל. ויש להביא ראיה לבתובת בתולה שהיא מדברהם
דאמרי חכמי תקנו שהם לבעלת. ישר"ל לבתולה כתובתה מאתים ולאלמנה מנה
לא דיקבר הן. וקנ אמרי הגאון ותקנה חכמי היא לא תקנה לא מן הגיבוריה
ודאי אם היה מן התורה היתה נקבה בעדיה. מכל הש משמ' דמדלבנ היא.
ומה שאנו עתנין לבתולה דחזן ליכי מדאורייתא כתב הרמבן ל"ל דקיים לן דמדבנ
הוא. ומשם כתלבה דדהו לא נקבא ולא מיני דיכול לומ' לא שובריתי בסי אלא
בבתולה מן התורה אבל אם מדברי סופרים היא אין לן כלל. ועכשיו עלה בידיהם
דמדברי סופרים היו. והעמיד הראב"ד ל"ל מתקנינו לכלל. וכתב כן פ' הדברים
דחזן ליכי מדאורייתא. כלומ' הדיים מחייב עצמי לך בגוני מאתן בשל תורה כלומ'
שיהיו אותן מאתים רש בכסף של תורה. שהוא כסף יעורי. ולא בכסף של רבריהם
שהוא כסף מדינה. וכן כתב הר יונה ול דהוון מדאורייתא הכסף זוזי מאתן קאי.
לא שלדברי הראב"ד ל"ל פ' עדיך לומ' מדאורייתא. אבל הרב ר יונה ל"ל שהם לה
דאורייתא הייב לתת לה בשעה נקבייא מאתים דינר של תורה שהם כסף יעורי. ופ'
כסף זוזי מאתן דאורייתא דחזן ליכי. כלומ' שכבר הם דאיים לך מדברי סופרים
הם. לכך אעפ"ל לא כתב לה מדאורייתא. ונטלה בסף יעורי כאלו חייב לה מן התורה
והביא הרבה ראיות לדבריו: הרמבם ל"ל הכונה את האשה כהג
ולא כתב לה כתובה. אין כתב לה ואבדה אין שמחלה כתובה

לבעה מן שמכרה לו כתובתה. חוזר וכתב לה עיקר כתובתה אם דעה לקיימה.
אבל המוכרת, כתובתה לאחרים פטורה. ראוה איש עדיף לבתובה לה כתובה
מהדה. שלא תקנו כתובה לא שלא הבא קלה בשנים לחדיאה. ואת הנעי"ל
זה משלם כתובתה לנוקח כדרך שהיה משלם אם לא מכרה: **וכמדה**
הוא דינ"ל. ומה הדקדא ב עיקר כתובה. ואם דעה להפיה לה אפי' כבר נהב
פוסק. ודין המשפה. ודין השאר אחד הוא לרבם הדברים לעניכר כל מקום שכ
כתובה סלה הוא העיקר והמלפת. מאחר: **דינרים** לא תקנו
מעקן מן הכסף הטהר שלא מן המטבע שהיה **באו"ן**
הימים שהיה מלכי נמשת. ומלך אחד כסף. שר שהיה כסלע. מי. ון של
כסף. ובמיאו מלתים שלבמלכה. כה דינרין של כסף. ומלל בעולה יב דינ"
ומי. והדינר הוא הנקרא ון בכל מקום. ומשקל הון יג שערות. בין שהיה
מן הכסף הטהר בין שהיה מן המטבע שהיה באלכן הימים. והרשי"ל כתב
שמאלים דינ"ל עגולי ממיש המטבע. הוא שהרה הקיטון אישטרלינש. והרש
ז"ל כתב בתשובה הסכימו הגאונים ז"ל שהקדונה משקל מי. חבא שהיא משקל מי.
שערות. ובבר ירשת. שאמרו שיש קצב פרוטות בדינ"ל. סלומ' בדינר כסף ונמצאו
קצב פרוטו משקלם ששה ופושש שערות. ומשקלם אנגינן. שהם נמצא דינ"
של כסף משקלן ג' אנגנץ שהם כמשלשה אישטרלינש. ולפי חשבון זה יצא מאות
דינרי לשש מאות אלשנ שהם שס מאות אישטרלינש ומייתן כסלש מאות דינ"
מ עלוט בקרוב: **המארס** מת. האשה וכלה לה כתובתה ולא
נבנה לחופה. עדיין ארוסה היא ולא נאנה שואה.
שהכתובה אין עשה שואין. ואם מת. אין ירשה חבה ב כתובתה מבנ חורין
ואינה נהנה כלל הוספת. הואיל ולא כנסה. אבל אירס ולא כנסה ולא כתב לה
כתובה. ומת אין ירשה. והיא ארוסה אין לה כלום ואפילו השקר. שלא חתנו
לה עקר כתובה. עד שתנשא אין עד שיכתוב. והמאירס בתו. ונתן לה כתובה
ומת אין ירשה בשהיא ארוסה כתובתה לאביה: **כתב** הילכם ול
עבו חכמים שיקנו ארוס מעכשיו לבתו מעשה כדי שתנשאבו
וזהו הנקרא פי לשה: וחמישא מת בתו קטנה לא יפחות לה
לאשה. עד שתשיר"ל. בדא כשהיה ראוי עבו. אבל אם היה עשיר יתן לה כפי
עשרו. פרש של הבעל שאין לה כלום ושיטנסה עשומה אין לה
ולא יאמר הבעל משתבא לבתלי אכסנה אלא מכתבה אלה ביתה אביו:
והיאבר ל כלו נהנו שלא ליתן ארוס לבתו ממון גדול. מי שהוא מקפיד

ומתקשט בשבר נסי אשתו איננ מעליה ואין זיווגן עולה יפה לא מה שירגן
לו המין מן המותר יקח בשון יפה כי המיון שאדם לקח שם אשתו איננ ממין של
ישר הדעת שהרי אדם הראה שיקח ימן נסי אשה ישאה מהן מעצה וראוי
לכל איש דעת שלא ישגן שגון ולא לתגנע מקנה ממון רב שהמיון הזה לא עלה
מקנה העשן ומקנה הזהב בעבור ורבים בעלים בעבירות כשאינן עשאין עשה
כמהרה שלהם נאמן כל המשא אשה לשם ממון ולא לשם שמים עשה ישראה
לא בנעים והתנאים נקשרים בשמחה ובקשן לן ואחל מיצא אשה מיצא טוב
מלמ מיצא אשה טובה מיצא טוב אונאמ מיצא אשר אשה אעלם שאינה טובה מצא טוב
כמו שאחל כשאשאן עשים דעתה דיינו שמיצלות אוכיגא מן המשא ומגלות
אלה בעגן אבל אם היא דעה יותר מדי עלה נאמ אשה לשה עצעה בעגלה
אבל מיצאנו לה הקאה שאמרו הזל מי שאשמו הזל שלה מיצ דנאה פעבהם
עבל לל בספר קדושה: כתב הרמבם ולל הארוסה מסרה לבעלה
מדברי סופרים כל
בבית המין מכון אולמו מכת מדינות אפי אם קרסה בביאה אסור לן לבא עליה
בשה שניה עד שיביא אחרה לתוך בתן ויתיחד עמה ופי שנה לן ותחזור זה
הוא הנקרא טעה לחופה והוא הנקרא שואין בכל מקום והבא על ארוסתו
לשם שואין אחר שקידשה משיעדה קאה ונעשה שואה והרי היא אסרו
לכל דבר ~~ושתקנם לחופה דבר היא ושהי לכל דבר~~ המשתקנם לחופה נקראת
שואה אעפ שלא נבעלה והוא שהתיה דאיה לבעלה אבל אם היתה נדה
אעפ שכנסה לחופה ונתייחד עמה לא נמדדו הנשואין והרי היא כארוסה עדיין
ובדיק לברך ברכת חתנים בבית החתן המארס את האשה ובירך ברכת חתנים
ולא נתייחד עמה בבתן עדיין היא אלמנה שאין ברכת חתנים עלה שנאמן אלא
כנסה לחופה: לידם ונעם לחופה ולא בדיק ברכת חתנים הרי ן שואה נמנוה
וחוזר ומברך אפי אחר כמה ימים ולא תעשא נדה עד אחר שנטהר ואם עבר
ושאא ובדיק אינו חוזר ומברך כל אדונינו מודינו הל שם טוב פלמו יגן בתשוב
תדינ ותבון שכל כנסה המעונד בדברי חכמים הייגן כנסה לחופה ולא ל
קדושין בלבד והבא הדבה ראיות לדבריו: והנושא בתולה
מלשחלדה מן נדה מן שביה כתנמן מאה שאינו
פחותה מן שנים מוכה עין כתובתה מאה קטנה מבת ן שנים ומחצה נשאת
כתובתה מאתים סופה שלבון בתולה וכן נדולה שבא עליה קטן פחות מן
שנים ומחצה כתובתה מאתים לפי שאין ביאתו ביאה עד שיגיע בן ט שנים
ויום אחד: בתולה שהיא בוגרת אן סומא אן אילונית כתובתה

מאיזה אבל החדשה והשונה לא אתקינו להן חכמים כתובה: השונה לא
תקנו להם חכמים שנאין כלל והחדשה אע"פ שיש לה שנאין מדבריהם לא
תלקה לה כתובה: וכשם שאין לה כתובה כך אין לה מזונות ולא תנאי מתנאי
כתובה: ואם כנס החדשה ונתפקחה יש לה כתובה: ותנאי כתובה
ונתובתה כאלו: שאם הדשה אז שונה וכתב לה מאה מנה בכתובתן קיימת
מפני שרצה לתיץ בנסיון: חדש אז שונה שנאנו שנים פקחות אע"פ שנא
שנתפקחו החדש והשונה אין לשניהם כלום: רבי לתיימן אחד שהבריחו
כתובתן מאה: ואם בא הסיאו החדש וכתב לה כתובה של עסרין נעלמה כל מה
שכתב לה בא' אבל השונה אין בא' משיאין אותו: וכן קנין לא הקנו לו חכמים
שנאין הואל וסופו לבא לידי נשואין בזיון: ומפני מה לתקנו נשואין לקטנה
אע"פ שהיא באה לנשואין בזיון כדי שלא ינתן בה מיתן הפקר ואין משיאין
אה. הקטן עד שבדקין אותו שהביא סימנו: קטן אפי' בן ט' שנה וזיל אחד
ששאל אשה אין לה כתובה: ויי שנתגייר הוא ואשתו כתובתה מנה שעמנת
כן קיימה: **ואחר** שכנסה וכתב לה כתובה הרי היא אשתו לכל דבר
וכל מה שירצה לעשות עמה עשה בועל בכל עת שירצה
ובועל הבתולה אפי' בשבת כדאמרינן פרצה דחקה מותר לישכנם בה בשבת
אע"פ שמשיר ממנה ערוריות: ומשל לכל אבר שירצה ובא עליה בין כרכה
בין שלא כדרכה: בין דרך איברים ובלבד שלא יזניא ויהא לבטלה: ואע"פ מדה
מדת הסדומים היא שלא יחל אדם ראשו לפרי: ויקדש עצמו בשנת תשמיש ולא
יהא מעין אילה כתדענן לא מלאי שבת לעל שבת אם יש לו בה: וכשהוא
מדבר עמה לא ידבר עמה בתחלת הלילה כשהוא שבע: ולא לסוף הלילה
כשהוא רעב אלא באמצע הלילה פשיתעבד ומזון במעיו: ולא יעבד פיו בד'
כדברי הבאי אפי' בין לבינה: וכל הממעטו בתשמיש הרי זה משובח: והוא
שלא יבטל שנה לא מדעת אשתו: ואסור לאדם לשמש מטתו לאור הנר
ואפי' בליל שבת אם היה הנר רחוק אם לא יהיה מחיצה בינו ובין הנר: וכן
אסור לשמש מטתו בזוג שנוות פסח הוא לו: ואם יהיה הה מאפיל בטלילו
ומשמש: ואין נזקקין לדבר זה לא לעדך ביול: והראב"ד ז"ל אוסר אפילו
יאפיל בטלילו: ואיך שיהיה מטתו בין עצים לרחוס בשעה שישמש כיצרו
מקום מאמרו ז"ל שביצה במערב: **ועונה** של חסידים המרק
המרקדקין במצות מיום ד' ואילך ולא קודם לכן שלא יעלה
הבן בשבת ויקצנו לו הטבור וימולו אותו בשבת: ובשלו לחיה בשבתי: ואם
תשמש מדבש ואילך לא הבר בשבת: דאמרו ז"ל אין האשה יולדת אלא אז

לרגא או לרעב או לרעב והשמש לפי שהגדול פעמים נקלט במעי האשה
באותו יום ששמשה ונלד מבחרתו לרגא או לבחרתו לרעב מן למחר הלא
השוב לו לימים ל׳ שנקלט הולד ד׳ ימים הנותרים על שבעים הרי מעצא שאם
תשמש ביום אחד אינו לא יקלט הולד עד יום ל׳ בשבת ד׳ ימים הנותרים נלד
בשבת ונמצא השמש ביום שני שמא יקלט הולד לבחרתו ד׳ ימים היתרים
על שבעים ונלד בשבת ונמצא לא השמש ביום שלשי שמא יקלט בו ביום
ד׳ ימים הנותרים ונלד בשבת עב׳ וכן אסור לשמש מטתו והוא מיחשב באשה
אחרת והם הנקראים בנו שרבוביא׳ ואסור לבטל מהקיר שכרות ולא מתוך
מיבה ולא מלגוך שארי ולא יבא עליה בעל כרחה ואיא ידאה ממנו ולא
לשיהיה אחד מהם מעדה או אבל ולא אחד שנמה בלבו לגרשה ואא בנו
גדה אעפ שאינו ממזר ואם שנה כן הבעל אינם הנשים לא מהם עון פגם
ומהם מודים ומשנים וכן אוכל שכל אשה מעופה הנובעת העמים בפה
או המקבעת אשה לשם עשואין שלא שהתה מהר בעבה ן חדשים שהבן ספק
וכן המולבון לעבודה ומיסעה לא אשתו והם הנקראים בנו הנוהה לו הם
בנו ט מדות שאמרנו בנו עבובויא בנו שכרות בנו מריבה בנו שנאה בנו
אנסה בנו נדוי בנו נדנות הלב בנו חעופה ודוקא בנו חעופה בחבעה
לה בפה אבל מדעי אדעוי שמדברת לפנו דברים טובים פדי שהמעיא חן
בעשנו ונוין לן בנים שאפי בדולו של משה רבי לא היו כמוהו בנו הנוהה
כל הילדים מהם הם המודדים ומקשנים שיפרי הצלת בודקין אותן ואסור
לאדם לבא על אשתו בשוקים ובדרכות אן בנעלת ופרדסים אבא בבית דירה
שלא יראה קונה והבועל את אשתו במקום מוקם לו מקום אותו מכבר מדבות ולא
ישמוש בבגדו מביה הכסא עד שיעבה שיעור מיל ולא יקנן בם ושמש
ואסור לשמש מטתו בפנים כלמי ואפי בפנים עבדיים ושפחות ולא יבדר
בשעת משמש אבא אם יעבר המשיש אם שעריך לרעבה ולא יסתכל
באותו מקום ולא ישמש לא בדרכה למדות חפילות שלא יבואו הבנים לידי
מוס אבל לשורת הדין מותר והמשמש מטתו
הנוין ליה בנים ונקין פי לשון חלשות הקינן שנפש ומשמש הנוין לפן בעבי
דאתן אימתו בגמן שלא פי בעבי דאתן כד מיל שהין הן
ואתלן רע למשמיש יותר מעלן וכן לקח פדעה שמש מעמיד אחנ
אתילו ומאי אתילו אשתא דלמי פי אש של עשמות מיושב אחנ
דעביא פי עפיחת הבטן היא למעבה והיא למעבה דרך עגלה שנהם כאחת
הרי זה פקוש פי בנ שמוטי פי אדוכים ודקים הוא למעבה והיא למטרה

ון דדכן של בן אדם: רבי משה בי רמיא הוו ליה בני בפתח שלו שא: בני
שמעוני: כי אחיכם ובקיבם: דדרכא על דמיא דמגדא ומשקה בני נדיבים: כיון
שנמדנו שער האשן: דאסלא חרדלא: בני נלגלגו: כי לשון ולשלא: דאסלא
שלי: בני בלבבם: כי שעשעם בולקות דמיו: דאסלא מושבו: בני מעיני עינא:
כי קטן שעשע: דאסלא ובנישתא: בני מסוערי: ובדמיא שכרא: בני אוכמי: ביע
ביע שעשע כי: מודי: בני חיבש: כרפא בני זיתנו: כי
סוסבדלא: בני בשרים כי: דאגלאתרנא בני ריחנו: ואבסאי
אסנוה לרשמיש הכטה עד ש״חזור לביתו: וכן אסרו חכמים לאיש שיחזר בבית
חמיו שעות הוא לו: ועל דמוגדין ממנו מדוב אהבלבתנו: כדאמרי״ל
הוי זהיר באשתך מתחלת האשון: ולא יסגו עמו למדחק: ולא עם אבד: ולא עם
בעל אותו: ויש מקומות שבהנן שלא יסגו ב׳ אחים יחד למדחק:
ולא יתלוו בעגלה אחריה: שלא יתגאו בנה הנשעים ויבר אמריהם ויתבלבל בה:

ואסור

להזיא שבבה: ולא לבטלה: לכיר לא יהיה אדם רש מבפנים
וזורע מבחוץ: ולא יאא קטנת שאינה לאיה לילד: ואלו שלא
שהוא אין בוד יוסבן בגדי: והדי הם כלו הדגן את הטבע: שלהם נאסו ידיסת
דמיים מלאו: וכן אם יש לאדם שיחשה שלמי לדעת אלא אם יבא לידי הדהוד:
ישמוח בתורה שהיא אילה: אם הם: לכיר לא יישן אדם על עצמו: וקנו למעלה:
עד שיטה מעט שלא יסח לדי קישוי: ולא יסתבל בפנו חיה ושוף בנת שנוקקין
זה עבוד שלא יבא לידי הדהוד: ומעבר למדבים בחיה לבפנים לגיחול בשם
בעוקרת מקום שהן שנקין במלאכתן לא יבואו לידי הדהוד: וכן אסור להסתבל
בפה בשים בשנה שנמרות של הבמיה: ואם להסתבל בבני ענבו של אשה
שהוא מכירה אסור: ולא יהלך אחרי אשה בשוק לא מסלקה לעדדין מלאחריו
ולא יעבור על פתח אשה זונה: ואסור למי שהוא יהיה שני להבנים
ידו מתחת בטורו: ואם הערבין לא יאחן באמה שכל האורן
באמה ומשתין בכלו מביא מבול לעולם: והדי מסיד בתה כי אנשי שהוא שני: לא
יאחז לא משרה למטה כי כעב תגלה כי אחד שהעונה כמה ברזל: ש לא לארם לתוחד
מאד על הדבר ולקדש שבמו אף במתרה לו: והדשי מה שימול לם יש בבשים
והדמשם זל בתה מן שני בן שאינו שני: לא יאחז ידו לאמה לא בשעה שעבר
לקבון: חסדים הדאשנים ועדלו הקבים התפאר אחד מהם שמעלם לא
הבנים בלבדת שאינו כמי שאסור להם תבל בשדות מן העיניות ומהם המתפאר
שמעלם לא הסתבל במילה של: ואסור לקרוץ בידיו לאשה אז בדעלין

ולדמון בענין. אז לשחוק עמה. אז להקל ראש. ואפי׳ להרויח כשמים שלדר. אז
לבטל בזיונה אסור. למיכן ואמנם מנהג מדרשתי. איא דדרך העברה כלומר שאין
הלאיה בהן בקבע לטלטל בה כמו׳. ואינו נראה דדאי כל הבטה באשה. אינ
לשלם אמתה. ובה לבל נשה שהיא אסורה לו משום עבה. והמסתכל אפי׳ל
באצבע קטנה של אשה ערבוון ליהנות. כאן מסתכל במקום המטונה. ואפ׳ לו
לשמוש. קל האשה אז לבאות. שבדה אסור. ועל הדרכים אנו מחייבו לאוין. אבל
מוקר להסתכל בנגע הקאיה בין בחולה בין בעולה שישאנה אם הנשא מן בעשיו
אם היא האיה לו. אבל לא יסתכל בה בדרך נעות. כן מותר להסתכל באשר לו
נדה לפי שכיון שהיא מוכרת לו לאחר זמן. אינ בא לידי מכשול. אבל לא ישחוק
ולא יקל ראש עמה. **ואסור** להשתמש באשה שמרחץ לו פנו ידיו ורגלו
ותאנעלו מטלו בפנו. ומזון לו בנים שמא יבא לידי הרהור עבירה:

ואין שרגין בשלו אשה אפי׳ עם שלח. ואסור ללון בקעלה אשים ואשרין
שרגין בחנוכה. ולא הלו בה עבו הכתו אונו עם. שמי תרנשעה מבירה
הענגיה. פי׳ הבה הערוך בקשל נעולה. ויא עבירה. ויא קוכה כמו שה קשלן
ורגשיב בהן ונוכה כלנה פי׳ הבה הערוך. ואפי׳ לישכב במטת אשתו בזמן שהיא
נדה אעפ שאינה על המטה אסור: **ואסור** לחבק לנשק עלה מן
הערות אעפ שאין לבו נ״ם בה. פי׳ חקוב שיה. בין נעולה
בן קטנה. חוץ מן האם לבנו. ואיב לבתו שמוחנין לחבק ולנשק ולישן נעוה
בקרוב בגד כשהן קטנים. מוניל בגן שעשה הבן ובול ובבת נעולה שיהיו
לבן שדים בגוו ושערך יעמה. אז שפיתה לבבו בשה לעמוד עלה עדומה לפנ
מביב. אז האם בפני הבן. אז שנאמרו הבת. אעפ שהיו קטנה אין ישנה בקרוב בגד
אבל הם ישן בכסותנו עה יש בה כסותנו: **ומצוה** הכמים היא שישיא
אדם בנו ובתתו כשהן קטנה סמוך לעתקן שאם ינחם
יבואו לידיעות. אז הרהור ויהיה משעות. לא יכל לחכון: **ואסור** להשיא
אשה לחטן. ואין האיש רשאי לישב בלא אשה. ולא ישא
אשה עקלה ולא נקיבה שאינה ראויה לילד. ודשות לאשה שלא הנשא. אן
הנשא לאחרים. ולא ישא אמה ונקיבה אז נתן במדינה שבה נקבה ונעקר לגמרי. וכן מי
שנדרש אשתו מן הנשואין לא לגדיר שלו בחיר שלא יבואו לעבר. ואם הוא
כהן לא הדור עמו בחבורי. ונעד קטן נדון כחבורי. ואיא נדחית מעשו:

כל בתולה שתבעה מאלים ישלח עשרת בתולים כל שבתולה בתרה
מאה אז שלא הקנא לה חכמים כתובה אין לה עשרת בתולים:
והמתיחד עם אר וסתו קודם הנשואין אין לו עשרת בתולים. ומה היא עשרה

בתולים זה ששאל אשה שחזקתה שהיא בתולה ושוגג ואונס לא מיאסתיה בבתולה ושם
פירמום הם לבתולה האחד דמים שוהגין מנהג בתולה בראיה ראשונה והשני הדוחק
שימיא בה בביאה ראשונה בטעה קמסמי: חכמים הם שהתקינו עיקר
כתובה לאשה והם התקינו ואמרו שכל הטוען טענת בתולים
ואחר מיסה משה, ווהו כמן ושליה לתביא לאיה לא שלהיש שחזקה היא שאין אדם
טורח בסעודה ומתפיחה והוסך שהחזו לאבל אמרה היא אמתלא שלא מיאסתי
בתולה ואיש בא עלי בארוס אחר שנתארסתי הרי היא נאמנת וכמובתה מאתים
והוא מחרים שתה על מי שטוען שקר ואם אמרה טענה מפני שהכנס עם מן
קדקש הדין נאמנת ומוקדת כלובבה למנה: ואם שם (ואם) לא מיאסתי
להדם בודקין בחשפחתה שמא אין להם דם לא דם בתולים (לא דם
נדה אם במקום כולן כן הדין בחזקתה לא במקום בנשפחתה כן בודקין אותה
עמא הולה ניהל יש לה שיבם לחלוחים האיבדים אז שהיתה מתעגלת ברעב ומטיבן
אותה ומאכילין אותה עד שתבריא והבעל שניה ונראה אם יראה דם אם לאו
ואם אין שם חולי ולא רעב ולא כיוצא בו הדין שטענת בתולים ואינה שמיא דוחק
בעת הנשמיש הוא ולא יראה דם אין כאן בתולים שכל בתולה יש לה דם כגון
קטנה בת שנה בת בוגרת לא חפש החולי ממו שביאדנו: ואם
אמר שלא מיאס דוחק לא פתח פתוח מיאסתי שלשון שהתה
שמא בוגרת היא שרוב הבוגרות אין להם דוחק שמלגשין בו הרבה שהרי נבלה
ונתרפו איבריה וכלו בתולה: ואם לא בגרה עדיין אומרין לו שמא הטעה אין
לא בעלתה בגרת הרבה לגיכך לא הרגשה בדוחק אם אמר לוה כי נראי פתח
פתוח מיאסתי הדין שטענת בתולים כל בתולה שלא בגרה בן קטנה בן שנה
בן בגיאה בן הולה שכל בתולה שנה פתח סתום הוא ואפשר שיהא הבוגרת
הואיל ומצא פתח פתוח ואין כאן בתולים: דיש נאמנים שהבוגרת
אין לה טענת דמים ויש לה טענת קרן פתוח ואין בדוק הלמגר
מלאות דבר זה ושמת הוסה בטענתאות שלהם וכבר בדקתי על ספרים רבים
וקדמונים שהדבר כמו שבארנו ומיאסתי שאין לבוגרת לא טענת דמים כלבר
מתי יש לו לטעון טענת בתולים אם שתתה מיד ואם לא שתתה
ועד אפי' ל' יום דורון כל הנאמנים שזה שאמרו חכמים
שהוא נאמן אם הכחישוהו להפסיד עיקר הפסוקה אבל הטעם
יש לה שלא אבד בראיה ברורה שהיא בתולה אין הבדיה לן שהיא בתולה
קדם שתראה והטעה לפיכך יש לו לה שבעה בתולות הקם כדין כל הנשם
הנשמטין ונטולין ואחר הבבה התוספתי ואין לה הנשמטו שלא מיאה בתולה

ומהו תפקיד שיקר כתב בתורה שמוקף היא אין אדם יורה בסעודה ומפקידה:
ויש לתלמידים הדס סתם שטוען עליה שקר ואם ריבה לקיימה אחר
שהפקידה שיקר כתובתה חוזר וכותב לה מאה לבן שאסור לשהות
עם אשתו בלא כתובה: **המדיר** את אשתו שלא תקרשט באחר
מכל המינין שנה אחת יקיים יחד עליכן אין יחיד נדרין
מן יוצא ויכן כתובה כי סבל לו הנדרים אם אמר לה סתם את נלעגת לי מן הנאת
השמיכה שלי אם תעשי דבר זה מתוך שתשמה חל על זה הנדר הדירה
שלא תבין למדמין בברכים שבה אחת ובבתנים שתי שבתות הדירה שלא
הגשל מעל בלבנים ג׳ימים ובברכים מעט לעת יחד עליה יהיה נדרו אין
יוצא ויכן כתובה: **הדירה** שלא תשל לא תשאיל מכלי הבית
שדרך בם השכנה לשאול מהן ולא שאילן כגון נפה
ובברה רימים ותנור יחיד נדרו מן יוצא ויכן כתובה שמשיאה שם דע
משכנתה: וכן היא שנדרה שלא תשאיל ולא תלוה נפה וברה וכיוצא בהן
ולא יראה בנדרים באים לבנם במקומות שדרכן לאדון הוצא בלא כתובה
מקום שמזיאתו שם דבר משכנו שהוא כילי המדיר את אשתו שלא
תלך לבית האבל אן לבית המשתה אן יחיד נדרו מן יוצא ויכן כתובה
עזה כמי שאמרה בבית הסוחר ועבל בקנה שיש לה ללכת לקול אסר לבעל
לרשותה ולהבדותה כדי שיבואו הן לה ואם היה הטען מקום בא אדם
בפיוכן שיש באותו בית והוכן שם פיוכן שומשון לו **המדיר**
אוכל אשתו שתאמר לאחרים מה שאמר לה אומת שאמרה
לו מדברי שמוק וקלות דאש שמדברת עמו אשתו על עסק השמשון הדר
זה שישא ויכן כתובה שאין בן יכולה להשען בקנה ולומר לאחרים דברי קלון
וכן הדירה לחיתה מה בקנה בשעת השמיש כדי שלא תתעבר אן שתשה
מעשה שנים ודברים שאין בהם ממש הדי זה יוצא ויכן כתובה:
המדיר את אשתו מהשמיש המטה שבת אחת מיהשען לו
יחד עליכן גון יחיד נדרו אן יוצא ויכן כתובה ואפי
היה מלה שעשתו לשנה חדשים שבבר שנדר הדי עשה ובתיאשי וטעד
מדיה אם אמר השמיש שי אסור עליך אן שנשבע שלא ישמש לא נדר בלום
ואם נשבע נשבע לשהא מקום שהוא מעובר לה ואם אמר הנאת השמיש
אסורה עלי הדי זה נדר ואסור לשמש שאין מאסרלין לו לאדם דבר האסור לו:
המדיר את אשתו שלא תלך לבית אביה בגלן שהן שמה בעיר
חדש אחד מהמנעש לו שנים יוצא ויכן כתובה ובגלן שהן

בעיר אחרת רגל אחד מימינו לו שבע יציאה ויקן כתובה׳ אבל האיש שאמר
לאשתו אין רצוני שיבואו לביתי אביך ואמך מחיך ואחיותיך שומשון לו והלסר
היא לתם כשאדע לתם ולאך לבית אבה קנם אחת בחדש ובכל רגל ורגל ולא יבאו
הם לה לא אם אידע לה דבר כגון חולי מו לידה שאין כוסף מת האדם שיבאו א
אחריהם בדשותו וכן היא שאמרה אין רצונו שיבאם אבל אמך ואחיותיך ואיש
שמבת עבאתם בתיר מקם שמרישון ומערין לי שומשון לה׳

האיש

שאם איש דר במרחר זה מקום שבע אדם דשם מו פרועים או
ניים בשכונתו ואם מוציא מהן שומשון לו׳ אעפ שלא הוחקן בפריעות ואפי
היה המדור שלה ממעאין אותה ממנו ושוכן בין בני אדם הכשרים וכן היא
שאמרה כן שומשון לה׳ אעפ שהוא אומ אינ מקיבל שומשון לה מקום שהי
אומרת אינ רוצה שיבא עב שם רע בשכאת אלו כל הישוב אר עות היא
קנן ארץ כנען ואדץ מיצרים ואדץ ואדץ ואדץ
לעשון שאמרן ניי יהודה ועבר הירדן והבלל איש שהיה ארץ מן הארעות ושא
אשה בארץ אחרת ורעה מוציאה ואיא מהאנת לעצא בלא כתובה שעבר מת
כן שאחה אפי שלא פיים׳ אבל הטעא אשה באחת מן הארעות והוא מאנשי אותה
הארץ איא יכול לכנסה לעות אבל מוציאה ממדינה למדינה ומכפר לכפר
באותה הארץ׳ ואינ יכול להוציאה מדינה לבתר׳ ולא מכפר למדינה שיש
דבריס שישבת המדינה שובה לתן ויש שישבת הכפרים טובה לתן ונטמוציא
ממדינה למדינה ומכפר לכפר באותה הארץ איינה מוציאה מטה הי פה
לגזה הדינ׳ ולא מדינ ליפה׳ מקנ שהיא יכיכה להיו קל ולבדוק עצמה במוק
היפה כדי שלא תהיה בן חלה בן שערה׳ וכן לא יוציאה ממקום שרובו ישראל
למקום שרובו ניים׳ ובכל מקום מוציאין ממקום שרובו ניים למקום שרובו ישר
כדא מחוצה לארץ למחוצה לארץ׳ אבל מארץ ישראל לארץ ישראל כופין לעבור
אפי מעבר היפה לגזה הדינ׳ ואפי ממקום שרובו ישראל למקום שרובו ניים
מעבין ואין מוציאין מארץ ישראל לחוצה לארץ אפי מעבר הדינ שרובו ניים
לגזה היפה שרובו ישראל׳ אמ האיש לעבות לארץ ישראל׳ והיא איינה רוצה
היינא בלא כתובה אמרה היא לעבות׳ והוא איינ רוצה ויקן כתובה
והה לבל מקום מארץ ישראל עם ירושלם שהכל מעבין לארץ ישראל ואין הכל
מוציאין משם׳

עונה

מלאכה׳ הו
האמורה בתורה לכל איש כפי כחו וכפי מל
ושנה של תלמידי חכמים מערב שבת לשש

יבולה

תאשה למנוע בעלה שלא יצר בסחורה אלא למקום קרוב
וקן לא יצא ממלאכה שעושה קרובה למלאכה שעושה

דמוקה כמו מחמר לבעל מו מקבל לסמן: והבמידי הבמים יוצאין למבמוד מעה
שלא בדשות עמיהן שלש ואבבו ששם: כן איש שפוא דך ושגן ששגבן בכל
לילה שנעשה הבמיד חכם אין אשהו יכולה לעבד: **וכולין**
הבמידים לבמה לבמוד לו יום בלא דשות ושמעתי:
שתקן רת"י ב' חדש: והגיה עבין הרקן לל ואמ' כי לו' קן שלא בא רת"ן כי אם
לחמיר שלא לחוסיף יותר מיב' חדש: ואדמבב' לל כת' הבמידי הממי יוצאין
לבמיד הוחה שלא בדשות עמיהן שתים ושלש שנה: כן דך ושגן שנעשה
יתה אין אשהו יכולה לעבד: ושגל דבי תאיי נאין לל על המפרש ביש הגיון
ומחידה לן מיש מעמיך עד שחבמוב לי ען זמן אם יש למוכנו אם לאן: ובטיב
לא מיגע לחייב אה האיש לבמוב לה ען: אלא מיהו יש לה לאשה למוכנו מ'
מבב' חדש ולהתבחק ממבה זמן מרובה יתר מן הנשעה שאמרו ח' מבי
הבמידים יוצאין לבמיד הוחה יותר מיב' יום: והבא דאיוהו מחד כן כת
הדי למדנו שאין לן לעאות שלא בדשות יותר מל' יום: לפיכך יש למוכנו ובר
מוכנו אוהו מלה מדבחן יותר מכן זמן ביא לא יכלה למיחר ליה בחוב לי: ונטא
לא מידה לחנון: ואם דומה עשות אבל אין כופין אותו לא מוכנו אוהו מלה
ממבה יתר מהשיעור עבמלבוש: ואסור לאדם לאוכל אשהו משעבה: ואם מעבה
הדי לעבדת שבר בלא דשות של שעבה לא יבדע: ואם הלה אן דשה כה
אוה יכול לבעל ומתן רבדשים עד שיבריא ואחב שול ממבה דשות אן יהי
עתן בהבה: **האשה** שמעה בעלה מדבשמים המעה הדינו בן
עקלאה מדבקה ושלגן אותה מיבם מה מדבה: ואם
אמרה מאסתי בו ואין אני יכולה לחבעל לו מדעתי: כופין אותו לגרשה לפי שאינה משבעה להבעל לשנאי לה ותנא בלא שמלבה הלב ותעול בלאותה
תקיימים בן מבבחים שהבעלה לבעלה ותחייב באחריותן בן מבבחים שלא
בחייב באחריותן ואינה עושה בשל בטל בלגם ואתי דעבל שבר לה ומשבחה
עבר אשה שלקחן לה בשמה ואתנה: כן בל מה שנתן לה במתנה מחדבה בל
יוהו שלא בלן לה לא בל מנה שתבול ותנא: אם מדבה מתנה בעבר עלמה
לעשין ואמרה הדינ בעבר אותו בבך מבן ששה כ' בך וכך אן מיבם ששה
שני שלא בהיגן אן כיצה בדברים לו שלחן לה בר' ואומרי לה הוי יודעת שאם
אבה שמדבה במבבך אפי' כתובתך מאה מנה הקבדבה אותה: ואמרה מבריזן
שלוה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בכל יום ד' שבתות ג' אחרבן ואומרי בלגיל
מדבה על בעלה: ואדר הבהבדה שולחן לה בבם ששה ואומרי לה אם אתה שומ
שמדבה במבבך אפי' כתובתך מאה מנה הקבדבה אותה: ואם שמדבה במדבה

לשאתן

בעלא

אם מפה שיעלה

ולא חזיה בה האבד כתובתה ולא תהיה לה כתובה כלל ואין נתנאן לה עד עד יב
חדש ואין לה פרנסה כל יב חדש אם מתה קודם הגע בעלה ירשה כסדר הזור
ששון לפי אם מרדה כדי לעגנו ואפי׳ היכה נדה מ׳ חלקה שאינה לאיזה להשתמש
ואפי׳ היה בעלה מלה ששנתה לו הדשים ואפי׳ יש לו אשה מהרה וכן אדוקה שהגיע
זמנה לפשא ומרדה כדי לעגנו ולא ששאר הדי׳ נן מרדרת מתשמים וכן כמרד
שלא נצא דעתה להתובם כדי לעגנו כסדר הזה עשין לה המורדת הנאה שהיא
יוצאה אחר יב חדש בלא כתובה תנזיר כל דבר שהוא לבעל אבל נפשים שהמע
שהפשטה לו ובלאוהון חיימין מם תתפה אין מוציאין מידה ואם תעפ הבעל
אין מוציאין מידו וכן כלמה שאבד מעכיה שקבל הבעל אין מוציאין באחריותן
עבו איא מחלם לה כלום: המורר על אשתו ואמ׳ הריני נן אינה
אוהבה אבל איש בא עליה מקנא ששנאתה מוסיפין לה
של כתובתה משקל שש ושליש ששרה שלבסף בכל שבת ושבת ולא ישמש
כל זמן שתבעה לא לשבב ואינה שבתובתה חולבה ואספת הדי׳ נה שבר בלא
הנשאל שנ׳ לא יגרע שאה לא עלה שאם שבא ישלח אבל לעבוה אסור ולמה
לא ילכה עלה המקנא שאין בו משאה: יאיש ואשתו שבאו לבר הוא אומ
ז מודה מתשמיש ׳ והיא אומרת לא בדרך כל הארץ אינ עמו
וכן עשה היא ואמרה הוא מורד מהשמישו ׳ והוא אומ׳ לא בדרך כל האדם אינ
עבוה ׳ מחדימין בתחלה של מי שהוא מורד ולא יוכה בבר ׳ ואחה אם לא הודו
אומרי לה הגיחדו בתנ׳ דיש ׳ ונחיחדו ונדיון הם טעשם ׳ מבקשין מן
הנשן ׳ ושעין פעמה סנ׳ כה בר׳ אבל בגשל בתנבתם אי איפשר לפי לאסור
לבעל מעב כל ביה: הנושא אשה יתנ׳יב לה בשעה דבריס
ויזכה בה בר׳ דברים׳ והשאה נ׳ מהן מן הקרה׳
ולו הן שאה כסוקה ׳ ושעה ׳ והשבעה מזרני סוקה׳ ובלון הלאי בר׳ האחד
מהן שיקר כתובה ׳ והשאר הם הנקראים הלאי כתובה ׳ ולו הן לאהתה אם
חלבה ׳ לקרוחה אם שביה ׳ לקבורה אם מתה ׳ לחיות עונה מבעלו ׳
ויושבת בביתו כל זמן לאהתה ׳ לחיות בעתה ממון עונה מעבדו אחר
מיתו עד שיתלכו ׳ לחיות בנה הזכרים ירשים בתנבתה אחר מותה יוחד
של הלקח בדשה שעם אחיהם ׳ כת רב חנא אין לו היים זה כמה שעם
אין אנ דבן כתובה בן דכרן בישבה כי עקר הלקחה לא היתה לא כרי
ש׳יקפיא לבתו בבנו ׳ ואנ כבר הודכנו לדקת על כל מי שמדבר בנדושת
בתו׳ כל׳ ׳ והרבעה שנכה בהן כולן מדברי סופרים ׳ ולו הן לחיות מעשי
ידיה שלו ׳ ולהיות מיצאתה כלו׳ ׳ ושיפיה אוכל כל פירות נכסיה בחייה ׳ ואם

מהה במיין יידישע: והוא קנדס בכל ארם ביהודה: ועוד הקנא הכמים שיהיו
משני ידיה כעבד מזועתל: ופרינה כעבד פרות נכסיה: וקבורתה כעבד
ירושלם כתובתה לפיכך אם אמרה איש אשה עזות ואיש עשה שימצון לה. אבל
אם אמ׳ הבעל עד משלה ידיך לבזועתיך מין שהשגין לן שמא לא יספקן לה.
ומפני התקנה הזו השבו בשטר המזונות לתנאי כתובה: כל הדברים האלו
אינם שלא בתנאי בשטר הכתובה לא עשו פתקם טופס כיון
ששאה נכה כל דברים שלו ונכתה בעשרת דברים שלה ואין עניכין לפרש:
התנה הבעל שלא יתחייב באחת מן הדברים שהוא מחייב בהן: מו
שהגיה האשה שלא יוכה הבעל מאחד מה דברים שהוא
נוכה בה בהתנאי קיים חוץ מן דברים שאין התנאי מושל בהן ובטל והן הן
עונתה ושיכר כתובתה ולדשרתה: ועד התנה שר האשה שאין שלו עונה
בטל התנאי וכן התנה לפרות מעיקר כתובתה והן מוה מו מאתים בטל
התנאי ובני לתן בעולה ונתה: התנתה שיו לאחר ששאה שלא יירשנה
תשאה בטל ואינם שירושת הבעל מדברי סופרים הן ושן חוק לדבריהם
בטל תורה: ובשאר תנאים התנאי קיים: כגון שהתנה עמה על מנת שאין
לה עליו כסות אן שלא אכל פירות נכסיה ולינלא בהן התנאי קיים:
כתב הלי מקודביל ז״ל מתוך שטרת התלמוד למדנו שבל תנא היה
דן באלינו לפי עניין הדרין שהוא דר בה. ואם בשביל ראוי ראוי
לרון שפוסקין לה תשונה שתו ששורות בכל יום ביעונות שלו בא אדם בעונים
הדיים באן ותה הער לאכול וכן פוסק לה יין לשתות אם היה מינהן הנשים
לשתותיין באותה המקום ופוסקין לה בשעורות בשבת דנים אן בשר
מתה המקום ואם התלמוד שנתן לה בכל שבת משה כסף לעניה:
וכן כבוש עשים אן מדחק ואם היתה משקה מחתן לה מהמשה ידיה
ומוסיפין לה על מזונותיה ואמ׳ יהושע בן לוי פוסק לה יין לפי שהיין יפה
לחלב. ורבי ליעזר היה אומ׳ שהיה אומ׳ שמייב אדם להשאיר שארו לעונות
אשתו ובנו ומו שכתב בספר הכתובה ואנא אפלח ואוקיר ואזון וכן נמי
פסק הרמב״ם והדברים שאמרנו במזונות הייג דוקא בעת שבשלו אבל
במלוכה הכל לפי כבודו: וכתב הרמב״ם ז״ל שאם היה עני בזמנו ואינו
יכול לתת לה אפילו לחם כופין אותו להוציא ותהא מתובתה חוב עליו
עד שתמצא ידו ויתן לה: בפרק בתרא דכתובות. בפי מי
שהלך בעלה למדינת הים ואשתו לבא לתבוע
מזונות בחדשים הראשונים מיום הלכתו אין פוסקין לה הלכה אין אדם

ממה ביתו ויקרקע כמו מכאן ואילך פנסקין. אם היו לו עבדים כל זמנין לעבדים ומוכרין למזונות. ואין מחשבין שהה על משעבדין ידיה עד שיבא בעלה אם מיא שעשתה הרי היא שלו. וכן אם לא עבדה בבד ומכרה לעוקר מזונותיה מכרה קייסר ואין עדיך הכתוב ולא שבועה כתם שאומ׳ כן עד שיבא בעלה שיאמ׳ פקרתי לה כתובה שאומ׳ הוא שם שהוא שאומ׳ ומפרש רבי ישמעאל דשאמ׳ להשבועה אך לא להוציא מידה שאם לאכן לא ימיא מי שילוה לה ואין מעלין עליה שלא מכרה אלא למזונות הצריכין לה בלבד. הלך בעלה למדינת הים ולתתה ואסלה מייב לשלם. ויא שצריכה שתבוא בבד. ויא ש דאפילו שלא בבד. וכן משמע מתוס׳ פרשי. ולא. וכתב הרמב״ם ולא שאם אומ׳ לה בשעה שהלך טל משעה ידיך למזונותיך אין לה מזונות שהרי יש לה לומ׳ אין משעה ידי מספ׳ מספקין לי:

הנכסים

שמכנסת אשה לבעלה בין קיקש בין מטלטלין בין שבדים דאעפ שבתבין בשטר הכתובה אין נקראין כתובה אלא נדונא שמה. אם קבל אחריות הנדונא עליו נעשית כרשותו. ואם פיחתה פחתה לו ואם הותיר הותרה לו הרי זו נקראת עבדי יצא בחלל. ואם לא קבל עליו אחריות הנדונא הרי היא בדשות האשה אם פחתה פחתה לה. ואם הותרה לה. הרי זו נקראת עבדי מלוג. וכן כל עבדים שיש לאשה שלא הכנסה אותן לבעלה ולא כתבה אותן בכתובה אלא שאמרו לה לעצמה אין נתן לה בירושה אחר שנתארסה אין נתנו לה במתנה הכל נקראין עבדי מלוג. שכולן ברשותה. ואין נקראת כתובה. לא עיקר כתובה שהוא מאה או מאתים עם הוספת. ולא הקנה לבעלה כל זמן שתרצה. לא הרי הוא חוב שיש לו זמן. ואין הכתובה נפרעת. אלא לאחר מיתת הבעל או אם נשה. ולא תפרע לא מן הנכסים ובשבועה ובמיתת הפקר שלא הנח לה אבלה כלום. ואם מכרה לן כתובתה או מחלה אותה ושמין כל מה שעליה ונפרעתן מכתובתה. אבל אם נשה כדרגא נבה שלא בשבועה. ואין שמין כסות שעליה שהרי לקחן לה. ונזכרה בהן. ושהוא מונשה יחזור לה כל כלום. וכל דבר שהיה לו מעמה. ואסר בקש ליתן לה דמיס בכלה ודעתה הכלים שהביאה מבית אביה. יכולה היא לומ׳ לא שכח בית אבוה:

תקנו

הנשואים בכל הישראל שתהי יד האשה נזכה בכתובתה אחרי מות בעלה אפ׳ מן המטלטלין כדרך שהמקיש לבעל חוב לגבות מן המטלטלין. ופשוט תקנה זו בכל ישראל. וכן שאר תנאי כתובה. וכן כותבין בכתובה בן במקרקעי בן במטלטלי. ועוד תקנו שיהיו כל עסיו משועבדין. ואחראין ונשלאין לכתובה אפ׳ מכתובתה מ״מ מה. ויש לו קרקע בשלש אחוזים הכל תלוה שעבוד הכתובה. וכל שימכור

מחד השנאין מעכבין אינו שמכבין קיים ויש לו למיכר סל נסיסין אם ידעה
יש לה לברוך אותם בהכרחה כמו שיטה אין בסימות אם לא תמצא נסיס
בנו מרין ומשתרוין לא הברוך זלא בשבועה בנקישת חפץ כדין סל בעלי
חובות: ועל עשין מיה מאלוס אם נבה אומן עלל לפנו הלשבא לל והשיב
עבר ידעת שבייל הכרעה איבה בנבית החובות יש שאין מקפדות לדקדק
עם הידרים וכש בקוס שבשה ידרשין בשלה ויש מקפדות המדקדקות על
הכל וכמו שעשין אף בכמה לחוד שאם אומ׳ שעבית ובבר היה משאה בשר
נבוה ואחד מן בדייבם היה מודי המבר ל יעקב בר אברהם: ויש שאין מקפדות
אישחות לדרשין וכן ראיתי בתיוחי בריבוא למרי הרמבן ז׳ל ולחסס ר׳ יהה
בשבן מעשה שהיה להם עם נבר שבריבוא לחשוב על ידם לכמה ישבו
לעבור הבסיס של בגל לאשה מה ישבו המאמיס ד״ל וכן קבלה בידינו
מפי הזקנים: כשמשביעין כר אן הידרשים אתה לשמה
שלבא לעבות מהובתה אין מישבעין אן
אומה שלא מוץ לבד מהה השמה קודם שמשבע אין ידרשיה ידרשין מכמ
מכמובלה בלבם שאין לה כמובה עד שמשבע ואם שאתה קוד
שמשבע הדינו שבעבה ואחר השואין ואשלה סל זמן שהה עה כתב לה
קרקע בכמובה נבה ממנו בלא שבועה וכן אם אם לה מטלטלין ודין
קיימין נטלה מהם בלא שבועה וכן אם במדבר לקחו מהה משלטלין
אחרים ואבדו שלו הנעם מדמי המטלטלין הראשונים נטלה בלא שבועה:
הפוגמת מהובתה לא תעדיב לא בשבועה כיצד הוצאה
שטר הכמובה שיש בו לה ז״ז הבעל אומ׳ נתקבלה
הכל והיא אומרת לא נתקבלתי לא כך וכך אפי׳ יש לה עדים במקום
שנטלה ואפי׳ דקדקה במשבון מה שנטלה חייב פרוטה לא תטול בשאר
לא בשבועה אמ׳ הבעל נתקבלה הכל והיא אומרת נתקבלתי ועד אחד
מעיד עליה שנתקבלה הכל אן מקצת לא תעדיב מהובתה לא בשבועה:
הנפרעת שלא הפנו לא תעדיב לא בשבועה
הפוחתת מהובתה נפרעת שלא
בשבועה פי כגון שהיתה מהובתה לה ז״ז והיא אומרת
אינה לא מוה ואמנה היתה בינו ובינו: כל מקום שאמרו לא
תעדיב לא בשבועה אמ׳ לה השבועה ועלי וכל מקום
שאמ׳ תעדיב שלא בשבועה אמ׳ לבעל עמוד וקו לה ואין אתה נאמן על
דאיתן עד שתביא ראיה לדבריך אמ׳ הבעל מעכמן תשבע לי על שנה

טעניתי אומרי לה השבע בנקיטה חפץ וטלי: **התנה** עמה
שהקבה כתובתה בלא שבועה ובה ממנו בלא שבועה. ומן
אם התנה שהיא נאמנת, בטלמה שתטענו אבל אם באה לפרוע מיד שיו משבע. ואם
נאמר הגולן נגזם הגנה שלו ועל ירושין נטלת מהן בלא שבועה מבל אם באה לגרוש
מעשיה משובעדים לא תגרוש לא בשבועה: **אלמנה** שהיתה שטר
כתובתה יוצאת מלגרוש ידיה ובה לגבלם מפילו אחד
מאה שנה בן שהיתה בביתו בטלה. בן שחיתנה בביתו אביה. ואם אין שטר כתוב ה
יוצא מהתחת ידה אין לה כלום. ואפי' שקיל כתובה. ואפי' תבעה ביום מיתת בעלה:
וכן הקבשה אפי' שיקר כתובתה אין לה עד שתוציא שטר כתובה:
האשה שאמרה לבעלה בשתנו נאמנת. שאינה משיגה פנה כפי
בעלה לתיקר האמת שהוציאה שטר כתובתה ואין עמה ובא
ואמרה לבעלה בשתנו ואבד ביני הן לי כתובתי. והוא אומ' לא ובשתתך חי"ב
ליתן לה עיקר כתובתה. אבל אינו נתן הנספת. עד שתביא ראייה שנתנה אין
שיושבע ובא עם הכתובה. אמ' לה הבעל כן בשתי ונתתי כל הכתובה עיקר
והנספת. וכתבת לי שובר ואבד שובדי. מתוך שיכול לומ' לא בשתי ולא נתתיב
כתובתה הרי אין נאמן ומשבועה בנקיטת חפץ ונתן לה העיקר ושבוע הוא
שבועה. היסת. על הנספת. הוצאה שתי ושין ושתי כתובות ובה שתי כתובות.
שתי כתובות ונו אחד אינה ובה לא כתובה אחת. ואין בו מהן ובה אם שתיהן
שוות בטלה האחרונה אם הראשונה ואינה טורפת לא מזמן האחרונה. ואם
היתה אחת מהן הנספת. על הגרושה ובה באחת מהן מיון שטרה ובטל
השניה: הוצאה שתי ושין וכתובה אחת אין לה לא לכתובה אחת. שהמוכש
אשתו והתירה סתם על כתובה ראשונה התירה:
האשה נאמנת לומ' מת בעלי כדי שתנשא לתיקר אם באה
לבד ואמרה מת בעלי. הגרוש להנשא ולא הוצרה שום כתובה בטלה
מתירין אותה ומשגיחין אותה ונותנין לה כתובתה: אמרה תנו לי כתובתי
אף להנשא אין מתירין אותה: אמרה הגרוש תנו לי כתובתי מתי דין
אמרה ואין נותנין לה לכתוב ואם תפסה אין מוציאין מידה: **כתב**
הלי' מקודשל לו עד אחד ואמן באשת איש ובמה ואפי' עבד
ואפי' אשה. ומסיח לפי תומו והנעשה מתוך חומר שהחמירה עלה בסופק
שאם בא בעלה הרגה מזה ומזה ובריבא לו מזה ומזה. ואין לה כתובה ולא
מזונות ולא פרות לא על זה ולא על זה. החלה עליו בהחלטה דדיקן
ומשבא חוץ מירושה ובמה ומזותה ולבתה ובה בעלה. ועני נאמן

ולחלר שמשר מזה ומזה

מקיח לפי הומו והיא נאמרת היבא דלא ממהר בדברי כגון מה בעבד
בגלגמה: **כתב** הרמב"ם ל"ל כבר אמרנו שעבד מתן עבד טבר
לעבודות: אשה והוא ששמע מתן בן דשה מה פלוני כגון ל
שבר או שפחה אבל מתן שוטה וקטן אין מעבדין: שמע מתן תינוקות ומלמדים
נאים מהסדרן של הלוטרן וכך סדרנו היו של פלוני הבם ופלוני עלו אחר
מטהו וכך וכך שנן במטהו הרי זה מעבד על פי דברים של ובוזבא בהן ומשיאין מה
אשתו האשה שאמרה מה בעלי כמטהו נאמרת: ושל שאמר הרי זה
הרי זה הנאה על שני והני ששיח לפי הומו משיאין על פיו: כיצד מה הוי מוי
לן לפלוני שמע כמה טובה שהה עמי או שהיה מליח לפי הומו שאומ' שהיה
בא בדרך ופלוני ופלוני שהיה בא עמנו מה: כיוצא בדברים אלו שהן מראין שאין
בעונו לעבד הרי זה נאמר שהל ששמע מתן משיח לפי הומו מעבד ששמע
ממנו והנאה על פיו אבל אם מתכוין להטיל איסור כגון שאמ' לאחר שהה לי כך
וכך שלא אהרון אותך כדרך שהיה פלוני אין זה מליח לפי הומו וכן כיוצא
בדברים אלו: ע"ז שהתגיל לשיח לפי הומו הלכה מעם ששאל אותו ואומר כן
ובדקתו: כיצד היה כל להלאותו הרי זה נאמן ומשיאין על פיו:
וכבר הודעתי שהנבד שאמר שמעתי שמה פלוני שעבד ששמע מראשו לשמעה
מאמר: וכל מתיאין על פיו אבל אם אמ' הנר אין האשה אין הנבר מה פלוני
ואם האיתו שמה: שלשן אותו תיאר ראיה: במה שמעת שמה אם הנר בדבר
נאמן: ואם העבד בדבר סתם בן למיתה אין מסיאין על פיו: כגון שנפל לים
או שנבנים הנדול אין מעבדין עלו שמא יצא במקום אחר:
נפל במים מקובצים כגון בור שיח ומערה שהוא רואה כל סביביו ושהה
בדי שהוא עמנו ולא שהה מעבדין עלו שמת: ומשיאין את האשה: ואותו
שנפל לנוב ארייות והוצא הרן אין מעבדין עלו שלא אכלוהו לחפירת: נמשיכ
ושקרבים אין לתוך הבאר אם לתוך יולה דוגחת מלא שמן אין יין אם הייב
פלוט דום שם סימנו הרי אן מעבדין: עד אחד אומ' ראיתו שמת בלוגרמה אן
ראיתו בחמלה אן לבנ בים הנדול והוצא בלו הדברים שרבון למיתה: אם
אמ' קבר עלו שאמן הנאה על פיו: ואם לא קברתיו לא הנאה ואם שאמר לא
הנא' ובן האשה שאמ' לה שבנו בנגה במים לבם סוף לא הנאה:
ואם לא: נשאת לא הנא' ובן ע"ז שמשיח לפי הומו ואמ' שבנו פלוני לא הנאה
ואם נשאת לא הנא' ואמר שהרה להאיש אוהב לגמלה מעבדין אותו
מעבדהו הדין אן מת אם פרחתן ומשומן וקבוה פנו קיימין והבידוהו בדרן
שהוא פלוני מסרין עלו: ואם נפל אחד מהן אעפ' שיש לו סימנו אחריס בעפ'

אז בטלין אין מעמדין עצמן. בד"א בשראוהו רוב ג' ימים מתר הדיבור אבל לאחר ג' ימים אין משגיחין עצמן. מפני שהרגוה תנוי משתנה. ואם טבע במים אינו משתנה. כל זמן שלא יצא לבשה מעמדין עצמן אפי' לאחר זמן מרובה ובודקין אותו עפי' לאור העי או לאור הלבנה. יצא ישרא ועי מעמנו לתקוף אחר. ובא הגי מים לפי ת תעמו ואם איש הגן שיצא עמי מבאן מת. ואעפ שאין הגי ידע אותו האיש והוא שאמו קברהו: והשבא ל' פקח בחדושיו כל שאמ מת נאמן. אין עלי קבריהו. ובתשובת שלמה הכל שעיך לומ מה קברתיו. ואם לא אמ שקברו אינו נאמן. והמ' אם ששמת לא הנעא. ויש מי שסמכי אם בלא אמ' קברתיו. ובראשון נראה עיקר עכל"

ואשה שהלך למדינה. היה ושמעה שמת בעלה בעד אחד ונשאה ל' ונשאת. ונדקא בא בעלה הנעא מזה ומזה. כן אם נתקדשה בעל פנוכל ונשאת. ונדקא ששאת. אבל נתקדשה מוגבת. לחזור לו. כן אם נשאת על פי עדים ובעלה שקדם מוקדת. לחזור לו עכל: **הערב** לאשה בכתובתה. חייב לשלם. ואם ערב לכתובת בת הנא. וקא מילדו חייב לשלם. שהאב בעל בת משעבד עצמו ונמוד ומקנה. וקפלן של לתובה חייב לשלם אעפ שלא קא מילדו. ואיתו קבלן כל ה' האומ' לאשה הנשאי לנה ואם אתן כתובה ז. אבל אם אמ' הדיש עצב בכתובה ז' אם קדם כתובה ז' אם חייב ולעולא בנה פטור אא מיה אבון:

אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין שבעת ומוכרת מקרקע בשלה ומעדעת כתובתה בין בב"ד מולמין. והוא שיהיו שם שלשה אמשם ונדרשן בטומת הקרקע. ואחריות המכר על נכסי היתומים. אבל הנכנשה לא תמכור לא בב"ד מולמין: שמעה שמכרה בעה לביעה מוס מכרה שוה בשוה מכרה קיים. ושבעת שבועה שמעה אחר שמכרה והוא שמכרה לאחר. אבל שמה לנשמרה לא נשתנה שלום. ואפי' הכריזה. היתה כתובתה אלבעמאה ז' ומכרה לוה במאה. ולוה במאה. ולוה במאה. שוה בשוה. ולאחרון שוה מאה ורבע במאה. של אחרון בטל ושל כולם קיים: **יכולה** האשה למכר כתובתה אז לי תנה בחלקה. ואם מת הבעל אז נדרשה. יבא הלה וישול. ואם מיתה היא במי בעלה אין קרקע שנכנסה אין לנכסיה: והמוכר ר"ל כתובתה בין לאחרים בין לבעלה לא אכרה כל תנאי כתובתה. אבל המוחלת כתובתה לבעלה אכרה כל תנאי כתובתה. ואפי' מזונות אין לה עליו. ומוכרת כתובתה אינה צריכה קנין ולא עדים כשאר המוחלין שאינן צריכין לא עדים ולא קנין אא בדברים בעלמו. והוא שהיה דברים שהרגת סולמה עליהם ולא יהין דברי שמוק ותמול. אין דברי תורה. אלא דעת עבונה:

האשה שחלמה חייב בעלה לרפאותה עד שתביא ראיה שמעל.
אלוקי הוא ויפגיר מסון הדבה לרפאותה ואם לא הבה
שתבעתיך בזעמה. אז תהיי עבדך מכה ובתיך אין הדיינים מקבלים ואתן כתובה
והא לך שומעין לו: מתה אשתו חייב בקבורתה (לעשות לה הסדר וקיום
דדרך כל המדינה. ואפי' עני שבשראל לא יקברו לו שני מלינין ומקוראה. ואם
היה שדיר הכל לפי כבודו; ואם היתה כבודה יתר מכבודו קבריה אותה לפי
כבודה שהאשה עלה שמו ואינה יורדת שמו אפי' לאחר מיתה. לא רעה
לקבר את אשתו ועבד אחר מדבר. עצמו וקבריה. מוקאי מבעלה על כרחו ונ
ועלינו לזה כדי שלא נהא מקשלמה לבלב; היה במדינה אחרת בשמלתה אינה
כדי ילדין לגבאי ומוכרח בלא הכלה וקובדין אותה לפי ממון הבעל ולפי כבודו
אין לפי כבודה: **אלמנה** עזבה מעכשי. ודשין כל זמן אלמנותה
עד שתטול כתובתה ומשתבע כתובתה בבד
אין לה. וכן נתנו לה כשות. וכל תשמיש ומדור ויושבת במדור שהיתה יושבת
בה בחיי בעלה ומשתמשת. בבדים וכסתות לשבדים וקפלות. שמשתמשת בהן
בחיי בעלה. ואם שבא לא פסק בחדושין ממה שארגא ומתנו לה מדור לפי כל
כבודה. אל מחכא דאין משתמשת בכל הבעלה ובהיה בי לחד לא מיחדין לה
מדור אחד לפי כבודה בבית בעלה דאלא קאמ' מתנו לה מדור לפי כבודה.
הא במדור כולו משתמשת. והא דתנא משתבעת מדור כדרך שמשתמשת
בחיי בעלה לאפקי שאין יכולין לדחוקה מן המדור ולא שכיר לה אחר. ויכא
דמייתי ראיה מדכתב לה ואם הבי יהבא בביתי דלא משקרא דבריהם
אין יכולין לדחוקה. והראיה עד הדקדוק משתמשת בכלים ובסמוכות. ובגי
כסף ובכל. והב כדרך שמשתמשת בחיי בעלה דוראי לאו בכולן קאמ' לא
נתנו לה מדור לפי כבודה. ודשלמי. ודה בכלים כשם שהיתה דרכה
בעלה נתן בחיי היה משתמשת בכל. והב ובכל. כסף כשם שהיתה דרכה
משתמשת. ובעלה נתן במדינת היה שבל. וכן נמי פסקו הלכה. ובעבור הכהן
לא בתיר ודשין שאין משאין לה לא מה שיהיה בי לה: **נפל** הבית אין
יורשין מיבן לבעלמו. ואם אמרה השמן ואם אבנא משלי אין
שומעין לה: וכן לא תחזק. בדקו ולא טהר אותו לא תשב וכמו שהוא אן תיראל
ויורשין שמהכל מדור אשמרה לא ששו כלום: **נפל** הבית מן שלא היה
לבעל מדור לא בשכר נתנו לה מדור לפי. כבודה. וכן יין
למן שהיה וכמותה כפי כבודה. ואם היה כבוד הבעל יתר מכבודה נתנו
לה לפי כבודו מפני שעלה עמו. ואינה יורדת אף לאחר מיתה: בגמרא

ברכת הבית מיוחד כיצד חמשה שהיה כל אחד וקב כשיאכל לבדו
אם הן המשתתפין בבית אחד ואוכלין כשריבה מספיקין לה כמה
ד קבין והוא לשאר צרכי הבית. לפיכך למה שאמרה שמרה שמקן לי מזונות לבית אבי
ותנו לו שם יכולין הזורעין לומר אם אל מעליה יש לך מזונות ואם לאו אין אנו נתנין
לך אלא לפי בלבה הבית. ואם היתה טוענת לפי שהיא ילדה והם ילדים שהנן לה
מזונות המספקין לה בבית אביה ומוחר מזונות דאמה ומוחר ספוקה לורשין
ומקפאין אותה הורשין רבואה שאין לה קעבה. ורבואה שיש לה קעבה מוציאין
מכנו בלה: **נשבית** אין הילדין חייבין לפרנסה. ואפי' היא נמה:
ואפי' נשבית במיי בשלה ומלל לא נפרדית מסל שנמה:
אם תשל כתובה ועדית את שבחה. ואין חייבין בכתובה ומשאה ירה לורשין
ואם אמרו לה טולי מעשה ידך למזונעתיך אין שומעין לה. ואם היא דעתה
בה שומעין לה: **וכל** המלאכות מלאשה שלה לבעל אמה ששה
לחומים. חוץ ממזונה הכוס והעבת המטה והרחיצה. פנו
ידין ורגלין **מצאת** האשה ומעשה ידיה לבעלה. ומה היא עשה
הכל כמנהג המדינה. מקום שהנהגו לארון אדרבי לדקיק
דקמת. לטוות עמיר אן פשתים טוות. ואם היה דרך בארץ חבר לעשות. כל
המלאכות אינו כופה לעשות. לא ביאור בלבד שהפשתן מקיים הפה והשקעים
דחקה עצמה לעשות. ושדה יותר מן הראוי לה. המותר לבעל. ואינה יכולה
בטלה לעולם. אפי' יש לה כמה ממון. ומה שקעתי. שהבא לה מביאות לידי זמה
אלא לפי דוב הממון ממשהו במלאכה. ומה היא חייבת לעשות לו בכבד שבוש
שבוד המותר משקל ה סלעים שלו. שהוא טוי בין הרבה כסלעים ממה שהוא
מתקן לה. עבד שהיא חייבת לעשות ממנו משאל. שזה סלעים: **וכל**
אשה רוקעת לבעלה. פנו ידין ורגלין ומנקין לו את הכוס. ומגעת
לו את המטה. ומשמרת ומשמרת כפי בעלה. כגון שהתן לו מיי אן סלי אן המוא
מלפנו. ובעיא בדבריה לו. ומלאכות לו עשה. הי' אל בעצמיה. ואפי' היה לה כמה
שפחות. אין עשין ממלאכות לו לבעל אלא אשתו. יש מלאכות. אחרות. שלא אשה
עשה לבעלה כשהם עשים. אן בן. אופה את הפרי. ומבשלת. התבשיל. ומכבסת הבגדים. ומשקה את בנו. ומגדלת הבן לפני במטתו. אבל לא לפני
מדין. ומשחלת. כיצד. ישפת הרחיים. ומשמרת את הקמח. ואם דרכן לטחון
בריחים של יד טוחנת. בראש הנעשה. אבל הבשה לו שפחה אחת. אן נעשים
שראויים לטחון. מהן שפחה אחת. אינה משחת. ואינה אופה. ולא מכבסת
ולא מגדלת הבן לפני במטתו. הבשה לו שתי שפחות. אן נעשים הדאוין לקרדת

מקן או שהיה האיש לקנות שתי שפחות אינה מבשלת ואינה מניקה אלא עקרת
שפחה להנין בכל: **הוא** אומרת אש אנשי והוא אומר נתן אותו למניקה
לה שמשין שלא עשר שלה הוא אומר הנקן בכך והיא אומרת תנאן
למניקה מוש בין את האם בין שאר הנשים ומבארין אל התינוק אם מכיר אתה
אמו נוטלין אותה ומניקתו מוקמי הסכנה ואם אינו מכירה אתנו למניקה: כתב
הרי מקדיל גל ואשה מניקה אם רצתה להנין בן אחר עם בנה בשלה מעבר
וכן הדין בשוכר מינקת: והאשה שנרדה שלא לתנוק את בנה כופה ומניקה ש
כל חדש: והאשה שנרדשה אין כופין אותה לתנוק ואם הבן הכירה אתן לה
שכר מינקת ומינקה אותו בתוך בתה מקום הסכנה: וכופין את האב לתרד
מזונות לבן אעל אמו עד ו שנה: מכאן ואילך אם האב שליר כופין אותו לזון
בביתו ואם לאו הקהל זנין אותו עם: **האשה** שסדרה כלים שנשה
אלא מתיה בתוך בתה טהורה אין זה מן הדין לא נחנה
מאנה שלוה הבית שאלה בעצות בעצת מרום המלאכות ומיאות קטנה ביתה:
כל אשה שמבטנע מלאכה מן המלאכות שהיא מייבת לעשותן כופין
אותה אפי בשוש: **מציאת** הלמינה ומרות עבדים
שהכשרה לבעלה לעצמה ואין לחדשין בהם כלום
אלא אם הותרו בחיי הבעל והיו נכסי יצאן בהול שהמותר לבעל ואם מתה
הלמינה בלא שבועה ירשיה ירדשין נדרשיתה אעם שהיא נכסי יצאן בהול וזל
והמשמר לחדשי הבעל: **מתנא** הטהורה שיהיו הבעל ירדשין כתובת
אמן ונדרשתה שהכשרה כתורת נכסי יצאן בהול ואבל חולקין
עם אחיהם בשוה: בדא בשהנה יתר על שתי כתובות דיבר אן יתר כדי שיחלק
השאר פשה אבל אם לא הנה דיל חולקין בשוה והה לפי שנאה נשים רבו
בזה אחריה אן בבת אחת אם הנה על כל הכתובות דיבר אחד כל אחד יורש
כתובת אמו והשאר חולקים בשוה: אמרו היתומים הדי אנא מעבדים על נכסי
אבא יתר דיל כדי שישלם כתובת אמן אין שהמנין לכם אלא שמין לכם הנכסים
בכך כמה הין שוי בשנה מיתה אביהן אעם שנבר בו אן נמשנו אמר מיתרת
אביהן קודם שבאו לחלוק אין שמין אן לכן אלא בשנה מיתה אביהן: היוסף יתר
על כל הכתובות דיל אעם שיש שלו שר חוב כעבד כל היתר אינו מיוחס אלא כל
אחד יורש כתובת אמו: **פסק** הליאה ל מי שהיה שני שתי שנים
ומת הראשונה קודמת לשניה וכן ירשיה לחדשי הסניה:
נשא ראשונה ומתה ונשא שניה ומת הוא שניה ירשיה חדשי הראשונה
ודוקא ששבבנה קודם שמתה אבל אם מתה קודם ששבבנה לא: לא חולקים

מתנ
ב

ז"יבה חוזרת לימי נדה: והוא שאמרו ז"ל יא יום שבין נדה לנדה, וטמיאה ז' ימים בין
ראיה בין לא ראיה: ובובלת בליל ח' נמי שנראינו: **כל** ימי הנשים מיום
שיקבע לה (וסת) עד שתמות, אינו שיעקר הוסת לוס אחר הנפוה
לעולם שנבעה מתחלת יום הוסת, ואחרי כן יא יום ובזבזה במשנן כדי שתרד
בעת שתראה דם, או בימי נדה דאיתה, או בימי זיבה שכל ימיה של אשה כך
הוא ז' ימי נדה, ויא ימי זיבה אלא מה התקיקה הלידה: ומפני מה נקראין ימי נדה:
מפני שהן ראויין לנדה: וכל דם שתראה בהן נדה יחשב: ומה נקראין ימי
זיבה: מפני שהן ראויין לזיבה: וכל דם שתראה בהן זיבה יחשב: והלכה למשה
מסיני שאין כן זמן נדה לזמן נדה אלא יא יום בלבד: וכן שני ביאה הרשבא ז"ל:
ובאר עוד ולו היא יום מן האשה קובעת בהן (וסת): כיצד ראתה בראש חדש
ובה לחדש שהוא לראיה הראשונה תוך ימי נדה מעלה נהגה כו כמה פעמים ברה
ובה לחדש לא קבעה (וסת בה לחדש אלא ברה בלבד: וכן הדין אם ראתה ברה
ובה לחדש לא קבעה (וסת בה לפי שראיה טו תוך ימי זיבה לראיית רה: בדא
בשראתה אותה ראייה ממשיגן פתוח כעין זה שאמרנו: אבל אם ראתה אותה ממשיגן
סתום וקובעת בין בימי נדה בין בימי זיבה: כיצד משיגן סתום הרי שראתה ב פעמי
ברה ובשלישית ראתה בבה לחדש ובה אינה שראיית החדש השלישי שנמדדת
בימי נדה לראיית הכה הרי זו קובעת (וסת לראשי תדשים לפי שהשתנה
הראשונות והתוקן ממשיגן סתום וראיית הכה דמים יתרים היו שנתוספו בה
ומהרו לבא: וכן הדין לימי זיבה: וכן אמה מוצא בשראתה רה ובה ובבו לחדש
שראיית החדש השלישי בא לימי זיבה לראיית טו: יש מרבותי שהורו שבומן
אין משנין בימי נדה ובימי זיבה כל עיקר: ובכל שת קובעת (וסת לפי שבבר
התמידו בעת ישרל על עצמן כדי שלא יבא לקן הרגר לכלל טעות: ואם אמה
מחלק לבן בין ימי נדה וזיבה לשאר הימים: נמצאת מצריכן ללמוד פתחי
נדה (פתחי זיבה (לוח רשתי נטיה עגל: **וזרע** מלבן הנשים
לבראות מהמיהן לחמרים לראות אם הוא דם טמא או
טהור כי יש כתמים שאינן טמאים ואעפ שיצאו מן המקור שאין כל משקה
היוצא מן המקור טמא אלא הדם בלבד: וה דמים טמאים באשה: ואלו הן
הדרום: ובשחור וכתן כרכום: ובמימי ורדמה: וכיין מזוג: הארדום עיין
בעמוד ראשון שיצא מרם התוה: השחור בעין דין הבשר: כרכום כעין הקעה
הלה האמרגנ שבו: ומימי ארדמה: מבקעת מכל שהיא ארדמה וכוצא בה
ואינן עליה מים (אין לבם בו יעור: היה הדם נאחת מאלו אינו עמוק מדין
טמא היה פחות ממנו טהור: ין מזון ין שירות של ארץ ישרל חי (חרש: וסל

חלקיה מיט ווחד יין היה כוהה כומנו אוו פתגן מומנו טהור עד שיהא במראה
זה ואמונה משה לומו המראה זה ראיתו ואבדיתו וכל שאר המראות
טהורין והרמבן ז"ל כתב בומן תוה כל שיש בו מראה ארמיסות כגון בין שהיה
עשוק הבגד אוו שהה הדבר טמא וכן כל מראות שחורות. אבל הרוק והלבן
אשה שסמיכתו כדם הרי זה טהור ואמונה משה לומו כוה ראיתו ואבדיתו
ואם היה רוק אולבן טהור ורוק שאמרנו בין רוק שבמרגא בין רוק כסרטא מט
מטהרין לה עבל וכן נמי כתב הרמבם ז"ל שרוק ולבן טהור

וביבמות חכמי הגמרה נהפוך הדבר במראה הדמים שלא היו
בתוראין בו לטהרו אוו לא מיאו ונו' שנתבלבלו תוספות. לפי
שלא היה כתב בכל הנשים למעתימי נדה וימי זיבה ולפיכך החמירו חכמי
בדבר וזנו שיהו כל ימי האשה ימי נדה וימי זיבה כל הדם שתראה ספק
דם זיבות. לפי שאם תראה ג' ימים רצופים תשב ג' נקיים. והל' מנחם נר"ל
שלמה ז"ל כאר לפי שנתבלבלו הוסתעות שבד' הקדוש והתקון שכל ש
מראתה יום אחר השב ג' נקיים. והלא אתה ב' ימים תשב ממלה נקיים
וכן ראתה ג' ימים אם נמי עלה השב ג' ימים נקיים ונראת נדה הרבנן כל
דראתה יום אחר אוו ב' ימים תשב ג' ימים נקיים לפי' וכל שראתה ג' ימים
רצופים תשב ימים נקיים לפי' ואין אוקמ ג' ימים עלון לה לספירה ובוה
לא היתה צריכה להראות רש לחכם ולא למינתי מי נדותיה כלל עבל

ובנות ישרל קן החמירו על עצמן שאפילו ראוות דם שעה כמרדל
ישבות שבנה שבעה נקיים. פי' מון סאמנו יום שבו פסק. והש"
הערומה ז"ל כאר שמשו ואמרו שכמה טעיא ולא ידעו מהי הלקלמן לה
לראות ומולי לאונ' ג' ימים ואם נבות נמי מה נבות. אם ליבה ג' נקיים עם
וכמ"ש אם ראו ראייה ובלה שיש לומש לזה אחר שהפתה פרגה. אבל
המומה הינהרה כמאיט לוראוה דק רש שעה כמרדל שיש לומ לפי מישבו
שבעמין מהבה לוה לדאות. וקדש ל"ל כמ ולמא למיסי בהא דאמא לאשמושין
דמדאוריתא אוי בראייה כל שהוא כמרבן פק ינא בוקן הילבך לאו אטיפה
דם כמרדל מוהדר אא אראייה אחת דמה אוי ולא נבה כלסופרה ג' נקיים
אינה סופרת אא אן ראיוה בג' ימים רצופים בלא הפסק יום טהור בתוך אא
יום שבן עדה לערב ואוה אמ לחה המחמירו לא אמ לוראוה ג' ימים רצופים
הטעם לפי שהנשים מראיות רש שעה כמרדל מעקתה לו נקיים כ"ב
ראתה ג' ראיות והיא נבה ואתה לה ספור ז' נקיים וספרה ששה ובוס ז

ראיתה דם טהר כחודש הטל ושיכה לספר ו׳ נקיים מאותה ראיה עד׳
ומדאורייתא לא תהיה זבה עד שתהיה עדה קודם לכן. וכן נמי פקח הרשבא ז״ל
אבל אם ראתה תוכן ב׳ראיות בתוך אחד או בב׳ ימים לא מקרי א׳ זבה דהא תלה
הכתוב בימים דסתם ימים ימים שנים דנים שלשה. וכן החמירו על עצמן
לעשות כן אפי׳ בראייה אחת בראיה זמן שתהיה: ועוד החמירו חכמי
ל״ז בשנשה שכן הטהרה אין האשה מתטמאת עד שתרגיש ותראה
דם ויא בטהרה ומסכים החמירו ואמרו שכל הנוגה כתם על בשרה אע״פ
שלקה. אפי׳ לא הרגישה ואפי׳ בדקה עצמה ולא מצאה דם לפנים בשרה. ש
שהרי מן המקור באה כתם. ומוה שבנה בקיים משנה שמועאה הכתם. והבא
עליה בדרך מכן אותו מסת מדרות וקלקלה וומה בכתם זה לפי שלא הרגישה
מתי יצא דם. כתב הרשב״ז ז״ל מה בין כתם הנמצא בבשרה לכתם
הנמצא על בגדיה. הכתם שנמצא על בשרה אין לו מישב
ואם נמצא על חלוקה או על בגדיה או על כלים שמקבלים טומאה שיטבו
עליהן. והיה הכתם בגדים הקלקלו שהוא מרובע ויש פרי ט׳ עדשים שהן ב׳
לב׳ טמיאה. פחות מכן טהורה שהולו שהוא דם מאכלת. ובראש שני פרק שני מהמסכת
נעשה מאר שיעור עדשה. וז״ל המשנה. שעה של בהרת בגדים האיקלקו מרובע
ומקום הבגדים ט׳ עדשות. מקום עדשה ד׳ שעורות. נמצאו לו״ז שעורות עם
ופי׳ הרמבם ז״ל בפי׳ המשנות ד׳ שעורות מקום עמיתתן בבשר עם׳ והרשבא
ז״ל כתב אחד כתם הנמצא על בגדיה אינו מטמא עד שיהא בו בגדים ועל כתם עם׳
ומן נמי כתב הרשבא ז״ל וז״ל הא דאמרינן אשה מטמאה בכל שהוא היינו לענין
ראייה. אבל לענין כתם הנמצא על בגדיה אינו בבגדיה לא מתטמאה עד בגדים
ועל שאפי׳ עד בגדים תולה במאכולת עם׳ וכתב הרשבא ז״ל ובמקומות שרחש
הפשפש מצוי שם תולה האשה בכתמיה עד הזרמוש. ועד איגה טמיאה
משום כתם עד שיהא בה מהזרמוש. ועד ובסוף פר׳ דבריו ביאר שתור
שיעור הזרמוש כשיעור הבגדים לכל הדינין שאמרנו עם׳ וכתם זה בין שהוא
ארוך או רחב אם יש בה כשיעור זה טמיאה ואם לאו טהורה. לא נמצא כל
השיעור מיורק במקום אחד אלא נמצאו טיפין טיפין סמוכין זה לזה. אם על
בשרה ויש בין כתם לבגדים ועל טמיאה. ואם על בגדיה טהורה עד שיהא
בגדים ועל מחובר במקום אחר עם׳: נמצא על דבר שאינו מקבל
מקבל טומאה קצן שישבה על כלי. עצים ואבנים וכלי
אדמה וכל חרס מקבו או על שר הרע. או על בגד שאין בו ב׳ על ב׳ אצבעות
או שישבה על הרקרע ונמצא במקומה כתם אינה חוששת לן. שכל שאינו

נדה
נדה

הקדמה
מסורת
מסורת
בגדים

מקבל טומאה לא נדו על הכתם שימצא בו. וכיון הזה על דוקא בטלא הרישה
עב. ואם׳ במקבל טומאה אם לא היה לכן לפיכך תקנו חכמים שהלבש האשה
בגדי עבשון כדי שתגעל מדין הכתמים: **ולא** בטל המקום שתמצא
הרס עליה טמא מטות כתם אלא אם מצא מן החיצון ולמטה פי
סיר שחוצות. תנשים לעשות. והוא כעין בית התורה שלה. נמצא על עקיבה
טמיאה שמא נגע עקיבה בית תורפה שלה בעת שיבתה. וכן נמצא על
שוקה ועל ירכותיה מבפנים והם המקומות הנדבקות זו בזו בעת שהעמוד
והדיק קצל ברגל ושק בשוק הרי זו טמאה. נמצא על ראש ברגל שלה טמיאה
שמא עלה מן המחוך של רגליה בעת הליכתה. וכן כל מקום שאישה שיגע עליו
רס טמאה. ואם נמצא על ידיה או אפי על קרסי רגליה בעת ידיה טמיאה שהידיים
שבקשה הן אבל אם נמצא הרס על פרסותיה אי על שוקיה מבחוץ אז מן הצד
הנדרין ואין כל מן הידיים ולמעלה הרי זו טהורה. שאין זה לא רס הבא ממקום
אחר. ומן הנשים שמא עברה בדרה במקום הטהרה והבאולה שם:

וכתם שנמצא על חלוקה מן המצר ולמטה טמיאה. לא שנא
בצד בית התורפה. ולא שנא בצד הצדדין לפי שהחלוק
עשוי להתרפף מן המצר ולמעלה טהורה. נמצא על בית יד שלה אם מגע בצד
בית התולדה טמאה. ואם לאו טהורה: היתה פושטתו ומתכסה בה
הלילה כל מקום שתמצא בו רס טמיאה. וכן בפלון פי הערוה שהכסה
צה ראשה בלילה כל מקום שנמצא בו רס טמיאה. וכן האון שלה כל מקום
שנמצא בו רס טמיאה: **וכל** כתם שהיא טמיאה בצלון אם יש בו
רבר לתלות ולומ שמא כתם זה מדבר פחות אם נמצא על הבגד
הרי זו טהורה. ואם נמצא על בשרה שפיקו טמא. ואינה תולה בו. ואם היה
לה לתלות על בשרה יותר מחלוקה אם על בשרה תולה וספקן טהור:

ביצד שחטה בהמה היה ושם אן שנתעסקה בהמים. אן ישבה
בעד העשנים בהם אן שברה בשוק של טמים ונמצא רס
על חלוקה טהורה. שהלבה הכתם בדברים אלו. וכתב הרי מקורבל לו עיר
שיש בה חזירים אמרי פי הזמה דאין הנשים להתעסק ובראה כשעבדו
אעבה מיידי עב: **כתב** הרמבם לו נמצא הכתם על בשרה בבר
אפילו מחצרתה ולמעלה טמיאה שאינו היה רס זה מאחר

מלה היה נמצא על כליה והוציל ונמצא על בשרה ולא בשדה ולא בכליה טמאה:
וכן נמי פסק הרשבא ז"ל מס ידעה בבירור שנדקרה ומתי בשוק של טבחים
כיון שהוציל דלה למעלה ראשה למטה חוץ למעלה כלמטה ונמן שנמצא על
נבר או על כרסה או על חלוקה טמאה: **היתה** מה סכה אעפ שחייבה
אם יכולה להתעלם ולהוציא דם ונמצא על בשרה תלה במכה
וכן כל כוצא בה: **נמצא** הדם על בשרה וכנייה כאחר תולה בכל מה
שיש לה להלוכך: ותולה בהאכולת שלא בעת שישבה בהרגך
מאכולה תחתיה ודם זה דם מאכולת ועד כמה עד כנים כמו שביארנו
היתה יתר מנייס אעפ שהאכולת רצוצה בכתם אינה תולה בהאכולת וכן
תולה בבנה אן בבעלה מס היו עמוקין בדם אן אם היו ידיהם מלכלכות בדם
אן שהיתה בהם מכה תולה ואומדת שהם עשו בה והיא לא ידעה ודם ו
מהמתה הוא ואין מחזיקין דם ממקום סמוקים להלות בו כיצד אם היתה
לה מכה בכפה ונמצא כתם על שוקה אין אומרין שמא בידה נעשה במכה
ונעשה במקום זה וכן כל כיוצא בזה אין תולין בן בעופה בן בחלוקה: ובת
הלוגש אשה מוכת שחין דבר קשוט הוא שלתמיה טהורים כיון דיסמ ובני
שבה ודאי מסקי רמא ושבשין בה סדינה וחלוקה ולא מבשיא שלא בשעת
ווסתה דאפי בשעת ווסתה: ובת ימי לטוגה דלבין ופגעה עליו הדם לל ובמ
לאחר ן מלבונה אבל תוך ן לא הגיע לא בטלו הימים שעברו עב:

שתי שיש שתעשקו בעצר אחד ואין בו לא כסלע דם ונמצא על
כל אחת מהן דם כסלע שתוקן טמאות נתעשקה בדם שאי
אפשר שיהיה ממנו כתם לא כנים ונמצא עליה כתם כסלע כיסין תולה
בנים בדם שנתעשקה בו וכנים דם מאכולת ואם נמצא הדם יותר
משע כיסין טמאה נתעשקה באדום אינו תולה בשחור נתעשקה בשרך
שיש בו מיני דם הדבה ונמצא עליה מראה אחד מהן תולה בו:
היגה לובשת ן חלוקות אם יכולה לתלות תולה מיד בתחתון ואם
אינה יכולה לתלות אם בעליון אינה תולה כיצד עליה בשוק
של טבחים אעפ שנמצא בעליון לבדו טמאה: **ספק** עברה ספק
לא עברה ספק נתעשקה ספק לא נתעשקה אינה תולה:
האשה שהשאילה חלוקה לנדה בן עיר בין ישראל וחברה
ולבסה אותן קרוב בדיקה ונמצא עליו כתם תולה בנדה
שלבשה אותו: השאילה אותן לנדה בן ימי נקיים וחברה ולבשה אותן קרוב
בדיקה ונמצא עליו כתם שתוקן מקולקלות שמא מן הוא שמא מן השאלה

לישבה על הכתם איזה הוצה בה שאין תולין כתם בכתם: **בדקה**
חלוקה ובדקה שצמה ומיצאה שהוהרה והשאילה החלוק
לחברתה ולבעלתו ונמצא עליו כתם כשהחזיריתו לה השוכרת טמיאה ואינה
תולה בבעלת החלוק שהרי בדקה אותו קודם שהשאילתו לה:

ארוכה שלבשה חלוק של קרבה ונמצאו כתם אם נמצא כנגד בית
הערוה שלה טמיאה ואם לאו טהורה שכתם זה של קרבה
הוא שלש נשים שלבשו חלוק אחד זו אחר זו ואחר נמצא עליו כתם וכן
אם ישב במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות: ואם בדקה
אחת מהן עצמה מיד ומיצאה הדם היא טמיאה והשאר טהורות בדקן כולן
ומיצאו שיבקן טהורות תולה מי שאינה לראותה דם כמי שראויה ואינה
שאינה לאיה טהורה והראויה טמאה: **כיצד** היתה האחרת
קיימה תולה והיא טהורה וכן משקה אן משוברת תולה
והא טהורה: **זקנה** שאמרו לאחר שעברו עליה ג׳ עונות משהקיבה
והיא שקורין הנער דפ״ינו לאמר ג׳ חדשים ולאחר זמן זה ראשה כבר ואיבריה
כבדין ודמיה מסתלקין: משקה כל מ״ד חדש בין מנקתו בין נתנה למנקה
אן נקיטתו אן מות ונשל שתלות באחרות כך תולות בשאינן: כגון אם לבשה
חלוקה בזמן שאינה עוברה ואחר לבשתו טמיא עוברה ונמצא עליו דם
תולה באותן הימים שלא היתה עוברה וכן כולם: וכן הבתולה מדמים
תולה בשאינה בתולה: הן כולן שאינן ראויות לראות דם כולן טמיאות:

שלש שיש שנהו דרך מרבלות המטה וישנו כולן ונמצא דם תחת
האמעצעת כולן ח טמיאות תחת הפנמית היא ושבצדה
טמיאות והר אשונה טהורה: בעמת החיצונה היא ושבצדה טמאות והפנ
והפנמית טהורה: ואם לא ישנו דרך מרבלות המטה שהרי אין לפס קרר
ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמיאות: בד״א בשבדקן כולן ונמצאו ומיצאו
טהור שלא תעסל האחת לגלגות בחברתה: אבל אם בדקה אחת מהן עצמה
ומיצאה טהר תולה בן שבדקה בחברתה ותהיה לו שלא בדקה בלבד טמיאה:

וכתב הרשבא״ם ז״ל וראיתי בשורה על המטה אבל אם עמדה מן המטה
אין אחת מהן מיצבת על חברתה ומטה בן שאמרנו בהטל
עצמה רומיא דספסל: אבל במטה מוצעת בסדינים כולן טמיאות דומיא
דחלוק ונצוע: עכ׳ וכל כתם הנמצא על הבגד שלא נדע שהוא דם אינו
טמא ואפלו אין לה במה לתלות: **כתב** הרש״ז ז״ל יש נשים

נמצאת מבוא בית הכנסת בגדן גדות ואין עבירות לעשות כן דמאי זה טעם
עשות: אם תקנו שקוברות סביבת הכנסת הוא מקדש. אפילו לאחר שביעה למה
נטבעות בו והלא מחוסרות כתבה שבהו שהרי טבל והעביר שמשו בבית ר"ל
ואל לא הבנתו העיר לעולם עד שתביאו קדבן לעמיד. ואם אין סמקדש לא
הבנתו ועל שהרי כולנו טמאי מתים ונעלי קריין ונבנסין בו' הא לסברת
שאינו קמקדש. ויכולות ליכנס בו אבל סמ טהרה הוא ויפה הן עשות עב:

הילדה טמיאה בגדה ואעפ שלא ראתה דם. ואחר לילדה בין
חי בן מת. אם זכר אם נקבה ישבת לזכר או לנקבה והוא
שתקפוה צערה. ואין צערה הולד נגדת בתפלות מאד בנשים יום. אחד הזכר
ואחד הנקבה. והמתלת בתוך ד' יום. אם ביום מ' אין אמו טמיאה לידה
התלה ביום מא. אחר תשמיש הרי היא ספק ילדת. ותשב לזכר ולנקבה ולנדה.
היתה צרה הארכה ביותר שאינה נכרת בטבל הנשב לזכר ולנקבה
עהן הנקבה שפיר מרוקם: **אי זהו** שפיר מרוקם תחלת בריתו
של אדם ונפו כגר שר"ל: שתו שנו כשתי טיפי זבוב.
מרוחקות זו מזו. שתי מוטמין כשתי טפי זבוב קרובות זו לזו. פיו פתוח
כחוט השערה. ואין לו חתוך ידיו ורגלים. נגבאה צורתו יותר מזו
ונדין מין שכר בין זכר לנקבה. אין בודקין אותו במיס אלא בשמן. והשמן
מרחצאו. ומביאין קיסם שראשו חלק. ומלעגנו באותו מקום מלמעלה למטה
אם מסכסך בדרום. שהוא זכר. ואם נראה באותו מקום בשערה סדוקה
הרי זו נקבה. ואינה צריכה בדיקה. ובכל זה המקומות של נקבים. אין
עתון לדם ימי טוהר עד ששעה הולד: **ובאלה** האר צורת
פשט הממעה שאין עתון לשון ילדת. ימי טוהר כלל.
אבל סופרים נקיים בכל עת שתראה ואמה טובלת כמי שילדה בזוב. וא
ואפי' ראתה במי מ' טוהר שלה שהם מן לזכר ומן לנקבה. וכן נמי פסק לי
הרשבא ז"ל. ואעפ שכן התורה כל דם שתראה בהן דם טוהר שאינ
הוצעת האשה מבעלה לא שטובלת אחר ז' נקיים שלזכר ואחר יב' יום לנ
לנקבה. ומשמשת תשעה. ואעפ שהדם שותת. עבמיו החמירו בעת. ישרל
על עצמן לאסור כל דם כדי שלא יבא הדבר לכלל טעות

וכיצד העבירו המיקה כדין תורה בדם טהור. בת הרש"ל
ילדה נקבה. אם לא ראתה בתוך שבעים לילדה
אלא פסקה בעניים סופרת ז' נקיים בתוך השבועים שעמן ושלין לה אעפ
שהיא אסורה לשמש בתוך השבועים. מיהו לידי סעירה שלין לה שכר

שנו חכמים ימי לידתה שאינה דומה בהן עלון לפקידת זיבה: וטובלת
לאחר שבועים ומשמש לאחר שבועים. אבל אם לא הפליה ז׳ נקיים, לעולם לא
תשמש: דבשעה שהתם הטמא נקרא הטהור: **המפלרת**
מחכה לבנה אם נקרעה ונמצאה בה עגל
הדין שטמאה לידה: הפילה חתיכה ואפי׳ היא אדומה אם יש עמה דם טמאה
ואם לאו טהורה. ואפי׳ נקרעה החתיכה ונמצאת מלאה דם טהורה שאין זה
דם נדה לא דם חתיכה: הפילה חתיכה קרועה ודם אגל בתוכה טמאה:
הפילה כמין קליפה כמין שערה כמין עפר כמין כמושין ומראיהן ארוט מה לון
כמוך מיט פשדין ואם עמוהו טמאה שדם הוא שנקפה: וכל הדומה דם יבש
טמאה ואם שדו אותו פשדין מעה לעגה ולא עמוה טהורה שדם מכה הוא זה:
וכתב הרשב״א ז״ל כל דם שהראיה הראשה בין לה בין יבש ואפי׳ היה יבש מ״מ
משקדו טמא ולא עוד לא אפילו שדו במיט פשדין אז כישבו אותן
בדוק ולא עמוה טמא: בדא בדם יבש: אבל הדומה כמין קליפה או כמין שערות
אין בהמושין אז כמין דבר שהוא נעקר מעפר הדי אז סתם דם סתם בדוק: כיצד
היה עושה שהה אותן במיט פשדין מעה לעגה עמוהו בידוע שהוא דם: לא
עמוהו בידוע שאין זה דם בדיה מכה יש לה בתוך מעיה וממנה קליפות שאז
יוצאות אז שערות. ואין משמאין אותה משום פתיחת הקבר שאין פתיחת ה
הקבר לדבריה קשה כאן: דבריה אז בין במשברת שהפילה כמין מלון בין
שאינה משברת כל שעמוהו טמיאה כנדה: ואם לאו טהורה: בדא בזמן שהם
יבשים אבל אם יש עליהם דם ואפילו כשש למלוחים טמיאה בכל שהוא:
משבחו בדוק על גבי עצמן ולא נמחה טהורה: בידוע שלא נמחה עליהם מיט
אפי׳ פדיון מעה לעגה: **הרציא** השבר ידו והחזירה ממנו ט
טמיאה לידה מדבר הפר׳ ואין לה ימי טוהר עד שיצא
הולד דובן ואם יצא ראשון כולו כאחת הרי זו כיצא לבון: **ילדה**
תאומים אחד זכר ואחד נקבה טומטום או אנדרוגינוס תשב
לזכר ולנקבה. האחר נקבה והשני טומטום או אנדרוגינוס תשב לנקבה
שהטומטום והאנדרוגינוס סתם הם שמא זכר הן נקבה. ילדה זכר ונקבה
תאומים תשב לנקבה: ילדה טומטום הן אנדרוגינוס תשב לזכר ולנקבה:
האשה שהחזקה משברת ילדה ואין ידוע מה ילדה כגון שהפילה
בבר הן בנר הן הפלה ונרקבו ואם לא החזקה משברת והפילה ואין ידוע מה
הפילה ואין ידוע מה הפילה הרי זו סספק ילדה ותשב לזכר ולנקבה ולנדה
ל״ז נקיים לטמא ותשב לזכר ולנקבה ביאה שהיתה לאחר בעולה ל״ז יום כדולדת עקרה ז׳ ראשונים נדה
כל שיהם סספק נדה ונתנה לה ימי טוהר לא ה״ים כולדת זכר. ואם נמצאה דם אחר האבנים יום ע״ב
האבנים אינו דם עוכר אלא סספק דם נחדקק אם נמצה בתוס לא אבבר הר״ן סספק נדה ונעקרת ז׳ ימי נדה
מטא נקבה. ודוקא שאין לה שום נדות עד אחר מלאת לה ימי נדותיה: ומיהו אם לא נמצה כל הנשים דם אפילו
בתוך ל״ז יום של נדה. אז מתנה לה יום אחר לבדה לבל נעקרה: ז׳ נקיים. לפי שנשתה המעיין באחת שיראה
מלא לא דם כדי שלא יבוא הדבר לבל נעקרה: בתוך מדמיהן עד דם טיפה בחרס: עכ״ל

וכל מקום שאם, תשב לנר ולקבל דיעה שתהיה מסוגה לבעלה
יד יום כולדת נקבה: ואם ראתה ביום פא הרי זו ספק
נדה וכן אם ראתה ביום מא אעפ שראתה ביום לד הרי זו ספק נדה ואסורה
לבעלה עד לל מה כולדת זכר ואין עתקון לה ימי טהר כנדה והרי הוא כמי
שלא ילדה: **וכל** דם שתראה מיום שנעלה עד פ יום אם בימי נדתה
הרי זו ספק נדה מראה השבעה מיום שהפילה ואם בימי זבותה
הרי זו ספק זבה שאין וסת בטל ימי מלאת וכן אם ראתה ביום פא עדיין היא מקו
מקולקלת ותהיה ספק נדה אעפ שלא ראתה אלא יום אחד ושמתבע לה ווסת
אחר שמוסם יסוד קלקולה ותחזור לביות נדה ודאית אם הפילה בתוך ימי נדתה:
יש אשה שלש לה וסת: יש שאין לה וסת ולא תרגיש בטנעלה עד שיגע
הדם ואין לה יום קבוע לראיתה יש שיש לה וסת והוא שיש לה
יום קבוע או מעשרים יום לעשרים יום או מכד לכד או פחות אן יתר וקודם שיבוא
הדם תרגיש בעצמה שהיא מפרקת ומשמש וחושמת מי סריסים לשיקלי מעיה
ויסתמר שערת ראשה ויחם ראשה וטוצא במאורעות אן ויבואו לה ווסתות אלו
אן אחד מהן בשעה הקבועה לה אן ביום ווסתה: **וכל אשה** שיש לה
וסת בחוקת טהורה לבעלה עד שתאסר לו טמאה אעפ אן
שהחזקה טמיאה בסכנותיה: **ומי** שהלך בדרך במדינה אחרת והניח
אשתו טהורה כשיבוא אינו צריך לשאול לה אם היא טהורה: **וא**
אפ מעאה ישנה מוהר לבא עליה שלא בשעת וסתה שאינו חושש שמא נדה
היא ואם שהה כדי שתוכל לספור ולטבול כת פרשבא לל שמחשב ובא עליה
מא תבעשה דבר זה אין הפרש בין אשה ובילה בין קטנה שבושה לטבול בלא הבעה
עב ואם הטמה נדה אסורה לבא עליה לעולם עד שתאמר טהורה אני:
האשה שאמרה לבעלה טמיאה אני ותרה ואמרה טהורה אני אינה
אינה שאמנת אם לא עתנה אמתבלא לדברה מפני מה
אמרה טמאה אני אבל אם הוחקה נדה בסכנותיה אעפ שעתנה אמתבלא
לדבריה אינה נאמנת: **היה** משמש מטתו עם הטהורה ואמרה
לו שמאתי לא יפרוש מיד והוא נקשיו שהטאה לו ביציאתו
כביאתו ואם קיים מיד חייב כרת כמי שבעל נדה אלא ביצד ישנה עניין
ערעור רגלו בקרקע ושהה עד שימות האבר ושמש ממנה: **ואסור**
לאדם לבא על אשתו סמוך לווסתה שמא תראה בשעת
תשמיש: **עבר** ווסתה ולא ראתה מותר לשמש אחר שתעבור
עונת ווסתה כי אז היתה דרכה לראות בו שעות ביום

שלבדיה

וקורה לעשש תחלת היום שביו ן ששת בלילה אסורה לשמש עד העב
ואם היתה דרכה לרעות בן ששת בלילה אסורה לשמש מתחלת הלילה עד
שתזרח השמש והכתב הדמבש ולא הודו מקצת בעלי הוראה שאינה אסורה
לא בתשמיש אבל שאר קישות לא הממיר שליה שאין כאן אלא משנה מרבדיה
עם וכן כתב הרשבא ולא ונ ואינה אסורה אלא בתשמיש עד הקלן בה שכל
היוצא לדרך סמוך לוסתה קוקר אות אשתו קקיריה ון אפי בתשמיש זכן עמי
דעת הרשי והראבד ולא עם: כתב הראבד ולא אשה שהיא למורה
לראות כעוברה ב מן ן ימים ריצופים כשם שחוששת לרא
לראות עד שתעבור הווסת כמו שביארנו כך חוששת לבולן משום דאיכא ש
שוקעת אן כדלקת שהיא כשוקעת מראשון לשש ומשנ לשלשי שהבל כדא
כראייה אמנ ועוד שהוב הנשים משנות ווסתן להקדיש ן ימים אן לאחר ן ימים
ותוזרות למקומן ואוקן הימים שהן עתה שיש בבר היו לאשונה ונעשו עקר
ווסת: כתב הדמבש ולא ואין האשה קובעת ווסת עד שיקבעו שלשה
פעמים ואינה טהורה מן הווסת עד שתעקר ממנה ן פעמים:
כיצד היתה דרכה לראות ביום ב ובא יום ב ולא ראתה ובא יום בן ולא
וראתה הרי יום ב עדיין שמהן אסורין וכן אם ראתה פעם שניה ביום
בן ולא ביום ב עדיין שמהן אסורין ראתה פעם שלשית ביום בן ולא ביום ב ט
טהור יום ב ובקבע יום בן לוסתה שהרי נעקר יום ב שלשה פעמים ונקבע
יום בן ואין עדיך עקירה ן פעמים אלא יום שנקבע ן פעמים ואם נקבע מ
מחמת אנס אפי כמה פעמי כן מחמת קפיצה וכיוצא בה אינו ווסת והרשבאולן
כתב שקובעת ווסת לקפיצות ויכן עמי לא הי אחרון הלוי ולא וכל יום שראתה
חוששת בו להבא ואפילו לא נקבע ואם עבר אותו יום ולא ראתה טהור הוא
להבא אם לא נקבע ן פעמים: ואין האשה קובעת ווסת בתוך ימי
נדותה שראתה בהן כיון שדמתה יום אחד אינה קובעת
ווסת בכל השבעה ויכן בימי זיבה שהן יא יום שבן נדה שנדה כמו שביארנו
אבל קובעת ווסת בימי נדתה שלא ראתה בהן ואם נקבע לה ווסת בימי זיבה
חוששת לווסת שאם ראתה דם בווסת ון אפי יום אחר תשב לנדה יום אחד
ואם ראתה לשמש כאותן יום ואפי לא ראתה כאחר ימי הווסתות ואם ראתה
בשאר שלשה ימים הרי ון ובר וכל ווסת שנקבע בימי זיבה אם נעקרה
אפי פעם אחת נעקרה ואינה צריכה לבשקר ן פעמים שתוקת דמים
מסולקן בימים לו: כתב הרמבש ולא דרך בעלת ישראל ובני ישראל
לברוק עצמן אחר תשמיש כיצד מקרצין עצמן במטלית

של פסחין שחוקים ולבסם האיש בטלו והא שה בטלה שמא לאיתה דם בשעת
השמישין והבע הוה שמקנחה בו האשה נקרא עד שלה ואת שמוקנח בו
האיש נקרא עד שלו: ולא תעשה עריסות לעשות ואת אפי עשרה ומעקה
ואפי והיה וקטנה ועריסות ג עדים אחד לו ואחד לה: יש לאיש להעד
לאשתו שברוק העד שלה ואמרת על שלו מתוך טהרה מעת על שלה והצנעה
לא ישמשו עד שיבדקו עצמן תחלה ואעפ שאין עריסות והרשא על כתם כל
העשוי שיש להן ונסת מותרות לבעליהן בלא בדיקה לא בלפני השמיש ולא
לאחר השמיש שכל אשה בחזקת טהרה עד שתראה אז תגיע עונת הוונסת ואם
עוד אלא שאין דאי שתבדוק בשעה שהוא רוצה לשמש אתביתה כדי שלא יהא
עקף לבשר וקדש וכל מפליה דבריה ומה בזמן שהיא עברה לשמש אתביתה
אבל שלא כפני בעלה כל היה המרבה לבדוק משובחת ואשה שאין לה ווסת
פעם ראשונה שניה ושלישית משמשין בגדים ובודקין לאחר השמיש אם לא
ראתה בן פעמים ראשונים הרי הן בחזקת טהרה לגמרי ואינה יכולה לשמש
עוד בגדים ואם ראתה דם מחמת השמיש פעם ראשונה ושניה ושלישית הרי
הן אסורה לו ותתעקר ממנו: שלא הגיע ומעה לראות
משמשת בלא עדים שם: תינוקת שתוקתה אין לה דמים עכל
והמשכם על כל אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש עד שתבדוק לפיכך
עריכין עדים אחר לפני השמיש ואחר לאחר השמיש: שמשה
בשתה וקברה עצמה ואבד העד לא תשמש פעם שניה
עד שתבדוק עצמה בעד תחלה שמא היה דם בעד שאבד הנה העד
תחת הכר או לבית הסכת ומצא עליו דם אם משוך טמאה שתוקה שמן ה
הקטן הוא ואם עגול טהורה שאין זה אלא דם מאכולת שבתוך הכר
הנחתו תחת ידיכה בין כך ובין כך טמאה ואין חוששין לדם מאכולת ואפי
סרטה אותה ביריכה: קרחה עצמה בעד שאינו בדוק לה אם היה בו קנים
לבן ונמצא עליו דם אם היה כרים ועור טמאה פחות מכן טהורה שאין זה
דם אלא דם מאכולת: והמשמש מטתו בגדים בבוקר אין עדים לבדוק בעד
שלהן בכל ביאה וביאה ולמדר יבדקו עדיהן ואם נמצא דם על אחד מהן שאה:
ראשה שראתה דם בשעת השמיש לפשתמר מוקדת לשמש
פעם שניה ושלישית ראתה דם בפעם שלישית ואין
בה כדי להתות בו קנין שלא שמשה בשעה ונסתה סמוך שאין לתלות לא
לווסתה או שלא היה שם מכה שאין לתלות במכה אסורה לשמש עם בע
זה לעולם והנעקר ממנו ותגעא לשנו שאלה לשנו וראתה כסדרי הוה

פעמים תצא ממנו ותצא לשלישי: שאמת לשלישי: וראתה כדרך הזה פעמים
תצא ממנו ואם ראה לבל הדם עד שתגיה מחלי זה: כיצד בודקת עצמה אם נקי
הטפרת אם לאו מביאה שטפרת של אבר ופיה רצוף בתולה ומכנסת השפ
הטפרת עד שיכולה ומכשמה למקום הטפרת מכחול ומוך שמונה על ראשו
ודוקרת אותו עד שיגיע המוך לצואר הדם ומוציאתה המוך אם נמצא דם בראש
המוך בידוע שהדם שראתה מן המקום הוא ואם לא בידוע שהדם מדוחק הצדדין
ובולה היא ומותרת להשא לאחר ונאמנת האשה לומר מנה יש לי בלחוץ
שממנה הדם יוצא ותהיה מותרת לבעלה ואעפ שהדם יוצא בשעת תשמיש מ
מהמקור: **האשה** שהשתנה וראתה דם עד מי הרגלים בין שהשתנה
והא עדיפה בין שהשתנה והיא יושבת אפי הרגלים עלה
ונגדנעשה אינה חוששת והיא שהראה הרגשת מי רגלים היא ואת שאין מי רגלים מ
המקור ודם זה דם מכה שיש לה מכלמלת או בטולא וכל הראה דם מחמת מכה
שיש לה במקור אפילו ראתה בשעת ווסתה היא טהורה והדם טהור שהווסתות
מדברים: **וכל אשה** שמכה לבדוק עצמה ואעפ שיש לה ווסת
קבוע הרי ון משבחת שלא יפסיד שיצא הדם בלא עת
הווסת: ואם לא בדקה בין בבוקר בין בדרגן הרי ון בחזקת טהורה עד שתבדוק
והמיאה טמיאה ואפילו עבר עליה ווסתה אפ מיגע עצמה טהורה לבעלה בדוק
הרי היא טהורה ואם נמצאה טמיאה מוכה לה משנה שבדוקה:
הסומא בודקת לעצמה ומראה מבדרותה אבל הרשת ושונה צריכות
פתחת לבדוק אותה ולה בועלה ווסת ואהה תהיה מוחרת לבעלה:
עזרה בתולה ואפילו היתה קטנה שלא הגיע זמנה לראות דם ולא
ראתה מימיה בועל בעולת מעה ופרש ופרש ופרשי ולא ופרש
דקאמ לא להדחיק ממנה כנדה ולא פרש מתשמיש ישן הוא בכסותו והיא
בכסותה דאינה טמיאה לא מדרבנן שהרי דם בתולים טהור הוא והרשבא
ולא פרש ופרש ממנה כנדה ואפ לא ראתה דם כלל פרש חושש ממנו
דם טמא כחדרל היה ואבד אן חפה אותה שכבת זרע: **וכל זמן**
שהראה דם מחמת מכה היא טמיאה וסופרת ז נקיים
אחר שפסוק הדם ובולה: **וכתב** הראב"ד ל דמה שאמרו בוטל
בעולת מעה ופרש לא פרש מיד ואפ ישאלנו הראה
לו כביאתו אלא ממתין עד שימות האבר ופרש מיד מן המטה אי היי
פרשת מא צל ואינו צריך לחיות עמן עצמנו רגלין בקרקע שהרי מותר
לטמר לו ביאתו לא שהמה עד שימות וכל דעת הרי מחזיר ביל ול שמיתר

לעפר לו באותו אפי שפשה דם באמצעבאיה שדם זה טהור הוא מן הטעדה
והמלבר ל כתב יראה לי שהוא מותר לפרוש מיד מטבעל שאם אין אותה מתיר
לו כן לבו עקפו ואוט עם המאמן שמשתי אפי לא ראתה דם אין אומרין שמי
הטה ועדין בטלית קיימן שאין הטייה מצוה אלא כן שבעל הרשון שמא ראתה
דם טפה כרגל ואבדה לפניך עמד באותו פרוש ממנה וסוברת ; נקיים חוץ מ
מים הבשבה עם וקן נמי דעת הרשבא ל והרי מקובבול ל סת ואחר תמתין
ו שעה שלימות ואחר תתרחיל לספור ; נקיים אך יא שאם רחיצה היטב במים
המים אוקו מקום שמתרחצת למעות ולוחה לילת אנו נקיאים בזה עב ; ונעת
הרשבא ל שאם יקרה שעמה יפה יפה ורחיצה באותו מקום שתנכל לספור מיום
המרחה ואפי לבדה והרואה דם בטוטס מבבר באי אסלה אשר אינ
אינן כאן עדן ושעת הטעמים בל ימשול זר במעין חתום
על כן אינלת אהבים ויש קדש שמרחה בטהרה נחלה לא הפה באי הטהר באבריהם
והרגש אחרי וסרדש פנ ישרל אשה שהבעוה לנשא ונתפיסה כל
בין ובולה בין קטנה המחמירו בה חכמים שעריכה לישב ; נקיים
מיום הבעינה ואילך והא משעה שמכונן ערכי חופה אנ מכי רמו שערי
באסיעתא אנ משעה שמוריגון לה לתכון עצמה לינס לחופה וכונא בהן ; יא
מיום הקדושין וקן המעבן בלוב המקומות ; ואיעה עריכה הפקת שהיה בשאר
הנשים אלא כל ששהתה ; ימים אחר יום התבינה הרי זו בחזקת טהורה ונובלה
לעבר ועריכה בדיקה בתחלתן אנ באמצען אפי בסופן ; יא שלא הגשא עד
שתפסוך ותבול שמא מחמירה לאיש ראלה ולא הרגשה בה ; ואם נשאת לתה
מודעת לינשא מיד ואחר תפסוך ותבול שתה יודע שאסורה לו מהעשה שבאריא
ויהיה נזהר מקרוב ליה עד אחר שתפסוך ותבול והרגשא ל כת עבר וכנסה
תוך זמן זה מסור להתיחד עמה אלא הוא ישן כן האנשים ; ביא ישיבה בין
הנשים כמן שלה שפיסה נדה ; ואין הפרש בדבר זה בין תמיד חכם לשאר העם
שאם הוא אסור להתיחד עמה ; ועריכה לבדיק עצמה בתוך אוקן ; אנ בתחלתן
אנ באמצען אנ בסופן ; מאימתי מונן לה ; ימים אלו ממחרת יום הבעינה
ולא שתבעה לינשא לאחר יב חדש שלמה רחוק ואין מחמירת בכך ; ויראה לי
שהוקן לה משעה שמכונן ערכי חופה מכי רמו שערי באסיעתא ; ונוצא בזה
עב ; ובהלכות קדושין כתבנו דעות החכמים עליה והא אסור להתיחד
עמה עד אחר שתבול כתב השבא ל שהאשה שראתה ב אנ
ימים והרגשה שפסקן דמים שלה אפ לא בדקה עצמה
אעפ שהרגשה שפסקו דמים הרי זו בחזקת טומאה עד שתפרוש בטהרה

בדקה עצמה שחרית ומעאה טהור אעפ"ג שלא בדקה עצמה בין השמשות, שה
טהורה דאתה יום אחד ופסקה בן ביום ובדקה עצמה ומעאל טהור הדין ז'
בחוקת טהורה ושרמימירין הואיל ומעיכה פ"ה: לעזולם
יתא אדם מלבד בתוך כיתו שתתא האשה בדקה
שצריה יום הפסק טהרתה דחוק ושהא שם בין השמשות שזו מוציאה מידי
ספק אעפ שהפיסה שהרה ביום שפסקו ומיה עיכה שתתא
בדקה. כלו ימי הספירה כדי שיהיו ספרים בבדיקה לפנה
לא בדקה עצמה באחר מימי הספירה ובדקה עצמה ביום השמיני אעפ שפ
שבדקה ומעאה עצמה טהורה אעפ טהורה שהרי אין כאן ספרים ולא עולה
אלא יום שמיני כלבד בדקה בעצמה יום ראשון מימי הספירה ושאר הימים
לא בדקה אז שבדקה יום ז' ושאר הימים הראשונה מימי הספירה לא בדקה
טהורה כיון שבדקה בתחלתן אז בסוף טהורה בדקה באמצע ולא בדקה
בתחלתן אז בסוף טהורה: שהרי היתה לה בדיקה בימי הספירה ולא היתה
בדיקת האמצע בעבה מבדיקת התחלה ובדיקת הסוף ישמורים בו
להחמיר שבל כתב הדמים ולו שתתמא בכמה מקומות מנהה
ישבת ימים בנדתה ואעפ שלא ראתה דם אלא יום אחד
ואחר הן לשבן ימים נקיים אין זה מנה אלא עונה ממי שהורה להם כך
ואין דאי לקנות לדבר זה בכל אלא אם ראתה יום אחד ופוסקת סופרת אחרון
נקיים ונוסלת בכל ח' ומותרת לבעלה וכן זה שמתמא בכמה מקומות ומעאה
תשובות למקצת ואעפ שילדת זכר לא תשמש מטתה עד סוף מי יולדת
נקבה אחר ט' ואעפ שלא ראתה דם אלא כתלה הן אין זה מנה אלא עונה
הוא באותן התשובות ודרך כיצה באותן המקומות וכן הצדוקין לדרון רבדוה
ומעה לכופן כדי לחוצא מלבן ולהחזיק בדברי חכמים שתהפוך ימים שבנה
נקיים בלבד כמו שבינדון: ושבעה ימים נקיים הם הנקראים
ימי לבנה לפי שתוטת בניה מלבנתה ולובשת
לבנה: טעם למה אינה מברכת על ימי הספירה אעפ שהוא
מן התורה רמנו וסברה לה יש לומ' דיומנו דאתו למיום ע
שלוחה בתוך השבוע והוא ברכה לבטלה: והמנהג הפשוט
שנהגו בנות ישראל כך הוא יום שעוסקת בו מראות
בדקת עצמה לעבר ולנטת מבעוד יום מכוון לבן שאם תראה עוד יהיה
שכל ובטלה תשבה בהדיעם לבעל מצתה ומתלה למעות נקיים מאחר
היום שלבשה מכון לבן והה למי שמראה בתם שעריה נקיים מון מוס

של מיאה כמו שראתה דם. וכן נמי דעת הרשב"א ז"ל. ואם לא לבשה חלוק לבן
מבעוד יום עד הלילה לא התחיל להנקה. נקייה מכל אותן יום שלבשתו בו
לפי שז"מים ערבים להיותם נקיים ושלמים עב ערבה להחליף בריבה מבשר
יום קודם שתשקע החמה. ובלילה תשכב בסדינים לבנים נקיים מכל כתם דם:

כתב הרי מקור ביל"ז ובתוך ו' שעות שלימות לשמושה אינה יכולה
להתחיל ולספור ו' נקיים. ובאר הדה"ל ז"ל כן יום שמשלימות ה'
שעות אינן מן הספירה דז' נקיים. דהיון דתתלתו תוך ו' שעות שוב אין יכול
להיות מן המנין דהא בשעה כלון בטהרה. ושיש שלא לגמרי ובאות וסופרות שבעה
נקיים ולא תתחיל ימי ליבונה עד אחר ד' ימים לטימושה: **ביצד**
שמשה ליל מוצאי שבת וראתה יום אחד יום ה' תתחיל
לספור ראשון תפלון ובשבע ו' שעות שלמות. ואל אם פשה בליל ד' מוד"ן
היום אין נעלה למנין דהא אכתי ליכא ו' שעות שלמות. ושיש שבמקומינו ה
הנ"ל שלא לבטול עד יום ח' לליבונם. וביום ה' לטמושם מתבטאת והלאן משמש
שמושמות מתחלת הלילות של ה' דשמא ראתה שהרי אפ"ל שבמה בערים לבנים
ממ' אינה שוכבת במטתה עד שתתשיך. ושדיין חלוקה של גדותה עליה
ואם ליצה שיהיה יום ה' שלמעון ו' עריכה לבבוש מבעוד יום חלוקה אן ביום
ד' שמעביוד ממטתה עבל: והרשב"א ז"ל כת האשה שמשמה ואתה פשה
נחה אן שמאאה כתם כיון שהפרישה עהוחה הריגו מונה מינה שנו לה פרישת
נהרתה ואינה שהיא פלגות שבבת זרע לא אמרו פלגות כרואה אלא פלגות
אבל לא לבעל. ויש הורו לאסור ולפיכך איה סופרת עד יום ה' לשמושה:
קנתה עצמה יתה הוקה הכל נתבבר ולא שאר ממין כלום ומזה ממחרת יום
שקנתה עצמה. הלבנה ברביה הלבנה דיך הלכה פלגה הכל ויש מי שמורה
עם בגן להתמיד עד שתקנה יפה יפה: **לעולם** למד ארם בתוך
ביתו שהתמה מבבדת בית הוקה יפה יפה. ורוחצת במים כדי
שלא תבא לידי פריקות שה: **כל** בדיקות הלבן בן בדיקות הפסק בין
בדיקת ימי הספירה ערינון בדיקה בחדין ובסדקין ובמה שהיא
בודקת לא בעד שחור ואדום ולא בבגד פשתן חדש מתוך שהוא קשה לא בעמר
טלי ורך. או בעד פשתן שחוק לבן ודקין. או בעמר נקי. ואור כיום יפה לבדיקה
שכן של בית מונבן אין בודקין מטוחיקן לא בוש ומזכירין אותו לסבה עבה:
וכתב הרי מקור ביל"ז והלכה למעשה כל ימי ספירתה לוקח בגד
פשתן נקי ולבן או מוך ומכבסו באותו מקום בעמוד לחוין
ולסדקין ולהיאא ולראות אם עבר בן אדמי מות כשעדדה ממטתה

וכערבית בשהו לבית הבשבת קודם שיחיה לילה ואם שמחה ולא בזקוק
שצמה עד יום ז׳ כמו כן שחרית. ובערבית מוחרת ובשבת ע״ב בלילה שהוויה הדיה
לל כמ״ש דסופן אע״פ שאין המלמד רק שתרבע בודאי שפקיה מקודם יום דאשון של
תפיה ובספר המצות לרמב״ם יש לבן להחמיר עד שתלא מחלמנו (סופן) בבריקה
וכן נמי דעת הרמב״ם ל״ן ואם אידע שעברה במנין יום אחד ובבלה ומשלה
עליך לאמלון ו שנת שלמות ונמו ד׳ ימים עם יום הבשלה שאינו מן המנין
ואחר תמנה יום אחד נקי ותשבול אן סתירה של אחרי כנן שלא נבלה
כראוי ושמשה הדי ון שובלת בבל עלת: **וביצר** יאלון שמה בעלה
כל ימי נדותה אסור לו להסלבל בה אפילו בעוניבה:
והא הדין לכל שאר המקנומות המנוסין שבה ואין בזר הפרש בין ראוה ממש
לבעלת לבתו עם אין הפרש בין ימי נדותה לימי ליבעהשכל שאמור בזה אסור
בזה ולא ישבב עמה בחצה אחת ואפ״ הוא בבסלותה והיא בבסלותה ואפילו
לשבב בחצה המיוחדת לה אסור אפ״ איבה עמו בחצה ולא יגע בה אפילו
מאצבע קטנה שלה: **כתב** חרשבא ל״ן בתשובה הבשל הבמי ברפואה
ואשמו תלמה וברה ויש בשר בקי כמוהו ואיפשר אינו יכל למשש
הדפק שלה אע״פ שאין נגעה. הבדה אסור לא למשוש שבות במקום שהתירו
שבות מתירין. במקום שלא התירו אין מתירין. והביא הרבה ראיות לדבריו
לאמר. ועוד שהרי יש בעיר בקי כמוהו ואיפשר ע״ אותו ממה. ובמקום שיש
מקור ובידה אין מאכילין את האדם את דבר האיסור. ואפ״ בשל דבריהם
עד משאנו. ואסור לשבב בפסבל שביא ושבת אם אין קבוע שלא תובל
לבעבב אבה ואבה. ואין אסור בה משוש היסט דאין לבן בזמן הזה עומאת
היסט לא מפני הדחקות יתירה אסרו. ויש מתירין אם יש ארם אחר בעיבה
וכן אסור להוציא לבן דבר מיבו לזיה. אן מיזיה לדרו ע״ משוש הדה קה
ולא האכל עמו בקערה מרתי. ולא תבון לו את הכוס ותבון בידו. ובשם
שהיא אסורה למזון לו כוס. כן הוא אסור למזון בה ולא עוד לא אפ״ לשלוח
לה כוס של יין אסור בין כוס של ברכה בין כוס אחר דשמ״ ובבבר בכוס
שיחדו לה. וכל זה מלבד הלבן ע״ידה. ולא כוס בלבד אמרו לתת ברור. לא
אפ״ כל דבר בעון מעות ומתנה. ודם מידו לידה. אבל מעון לו את הכוס
ומשתהו עד בי מלמה. או עד בי הארון במקומות שאינה דגילה להיות
ומצעגל לו אות המטה שלא בפנין. אבל בפנין לא. מפני הדגל עבודה:
ולשונות שבשם בכוס אחד כתב הרי מקור בל דאין קפריה
אמרי שהם שותים בזה אחר זה. והדם לל כתב. והבן ל

העלם להפסיק כארם אחד. וכן נראה דעת הראב"ד ז"ל. ודעת הרשב"א ז"ל
ואינה אסלת עמו על שולחן אחד אם לא שהיכר בשעם (ואינו רוקא בימיהם
ואנו ששולחנו לעבולים אין להקפיד רק שלא יאכלו בקערה אחת. והב' הפשלא
כתב דוקא בקערה אחת אסור. אבל בשולחן אחד אפי' במיבסם מותר עם
ונקשרה לאכול. וכ"ה מה שהקיר וזה מותר. וכך השיב לי הר' יעקב בר' שמחל
ז"ל בשם הר' אשר אשכנזי ז"ל. ולפי דעת הרשב"א צריך לנו לעשות הכר ב"
בשולחן כמו שנהגו לאוכלי בשר וגבינה: וכל שאר אכילות מלאכות
אשה עושה לבעלה ובלבד שלא תקנה בו מפני הקנאה עבירה:
ומותרת להתקשט בימי נדתה כדי שלא תתגנה על בעלה. כתב בתשובת הגאונים
ז"ל. כל הנדה בזמן הזה שאין לנו טהרה מומר ללובשן בין אנשים בין נשים
ובלבד שלא יהיה בהם דם. אבל אם יהיה בהן דם לאנשים אסור ולא משום
טומאה. כי בטומאתנו אין לנו טהרה מטומאת מת. ומשאר טומאות עד
שתביה פרה אדומה. יראו שנינו וישמח לבנו. ותקן נפשנו אמן:

נשלמו הלכות נדה. הלל יקבץ בקרוב ברחי יהודה:

הלכות טהרת הנדה. ודין המקוה. וטהרת הכלים. כגון טבילה והגעלה. ביעה:

אין האשה שלה

מטומאתה. ויצאה מידי ערוה עד שתטבול במי מקוה כשר. ולא יהיה
דבר חוצץ בין בשרה. ובין המים. אבל אם רחצה במרחץ. אפי' נפלו עליה
כל מימות שבעולם אין עולין לה. והרי היא כשלא רחצה. והבא עליה
בטרם שאין דבר שעולה מטומאה לטהרה. אלא טבילה במי מקוה. אין במעיין
או במים שהן כמעיין. ואפי' שהתה כמה ימים. או כמה שנים. אחר ימי הסתירה
ולא ראתה בהן. הבא עליה בטרם עד שתטבול. אבל אינה צריכה מים חיים.
שאין מים חיים צריכין לטבילה. רק לגוב בעבד. כמו שארז"ל חומר בגוב מ
מבנה. שהוא צריך מים חיים. ולא הגבה. ואעפ שאין לנדה טבילה מפורשת

ה

שהותיר
ה

מן התורה מפי השמועה למדו שאין עלות מטומאתן אלא בטבילה. ויש
למדין אותה מדברנו ורחצו במים בשן אב לגל הטלאים שהיו בטומאתן עד
שיטבלו. ודב האיי גאון ז"ל כתב בתשובת טבילת נדה מן התורה קל ממנעה בתו
כל הענין במשכבה. יכבס בגדיו כלו במים שמה וקן לגדה עצמה שהיא
בטומאתה עד שתטבול. ומן העורה הנדה והזבה והיולדת בכל מים המכונין
ואפי בשאובין טובלין בהם והוא שהיה בהן כדי להעלות בהן טבילה לכל הגוף
בבת אחת. ושיעורו חמשים שזהן אמה בדלס ג' אמות. אמה על אמה לתשוב ידיים
ורגלים בדוחק ג' אמות. כשיעור קומתו של אדם ושיעור זה מצינו אדבעשם שאה
וזה השיעור צריך מקוה ואפי בחי מעין. וכת הרשבא ז"ל יש מן הגדולי שאמרו
שהשיון מטהר בכל שהן. ובלבד שיהא כדי שתטבול כל הגוף בבת
אחת. ולראשונים שומעין להחמיר בדבר מים בו אסור בכמ. ובראי עי שאפי
אדם הון שכל הגוף עלה בקרקע מקן לא יטבול בקרקות מאר בשעת סאה שכן
קבלו מסיני שכל הגוף של ביאנו עלה בהן ואפי קרקות קדטוב פסול עכ

ומדבריהם

אפי גלגל מים שאובין פוסלין את המקוה.
כיצד אם היה בקקוה קרקות סלו סאה ובכלן בן
גלגל מים שאובין ושל מוהו למ סאה הכל פסול. ואבל מקוה שיש בו מ
סאה מים כשרים ושאב בכח ומלא בכתיתו אפי כל היום הרי זה כשר. ואין
המים שאובין פוסלין את המקוה בגלגלין עד שיטלו לתוך המקוה מן הכל.
ל הכלי. אבל עכדו המים השאובין חוץ למקוה ובמשכו ידו למקוה מים פוסלין
עד שיהו מחצה על מחצה. אבל אם היה רוב מן הכשרים המקוה כשר. וכן
בי דעת רב אחא ז"ל. והרן והראב"ד והרשבא ז"ל והרי מקורביל ז"ל. ובראי שר
ז"ל מקוה צריך שיהא טלו בדי שמים. וטלו שאובה פסול. אך כלו מי גשמים
כשר. וצריך שיהא בחרקע. אך אם הוא בתוך כלי פסול. ואם הוא בחרקע
והמקוה שלם. ואחז עכלו בתוכו כל מים שאובים שבעולם לא פסלוהו. ואפ
יש במקוה כא סאין מי גשמים מלאים יז בכתף. ופותחתו למקוה בהמשכה
והן טהורין שהשאובה מטהלת בדבריה והמשכה. והקל ז"ל כתב הגגה עלין דוקן
כרבה והמשכה. אבל שלא בהמשכה לא. דק"מ. לן כר לישנר בן ישחק ושיעור
המשכה פי רבי ירוק בחשוב ג' טחים עכ. כלומ ליש שם דוב מים כשרים
והשאובין באו למקוה בהמשכה. ואם המשיכה עי יגאר שהקון ולבסוף חבבו
פוסלין את המקוה. אבל אם קבבו ולבסוף הקון כשר עכ. ויש מגדולי המורים
שהולו שאין צריך שיהיו שם רוב מים כשרים שבדי אמרו ז"ל שאבה שהמ
שהמשיכה כולה כשרים. והרשבא ז"ל כתב בשער המים. ויש מהם מחמירין

לפסול ולהם שומעין שהם המידו בטל תורה עב:

מקוה שנפדו מיצורפין

שלו נ"ל מים שאובין מכלי אחר ומ"מ נ"ל כלים
והוא שהתחיל הטש עד שלא פסק הראשון מד כלים אין מיצורפין אם לא נתמ
עטוהו לרבות את מי המקוה אפ"ל לא נעלם אלא משקל ריבר בטל שנה משרק
בין שקדמו הכלים ל"ל השאובין בין שנעלם השאובין אל הכמרים בין שקד מו
הכמרים ל"ל השאובין בין שנעלם השאובין והכמרים לאחת בין שנעלם נ"ל מ
סאה בין שנעלם לפחות ממ סאה בפסל הכל ונשאר שאובה ולנעלם הוא בטלולן
עד ש"יאו ממנו מלאו ועל פ"י כשיגור המים שהיו בה מתחלה ועל מעוי כדי
למשו הנ"ל נ"ל שנעלם בתוכו וכן שנמ בתוספתא וכן פסק הרשב"אז"ל וספקין
טהור כלומ' אם נתעתק אם היו שם מ סאה אז שהעלו ריקן ומאז מלא ואפ"
נעלם שם מים שאובין ספק אם יש בו מ סאה ספק אין בו מ סאה עבשין בטעת
נפילה נ"ל מים שאובין ולעולם נמדד ממחלתו והיה בו מ סאה וכן נמי פסק
הרי"ז ל"ל וביאר עז"ל ואם ספק אם יש בו מ סאה אז אין בו אלא ב מקואות אחד יש
בו מ סאה ואחד אין בו ונעלם לאחד מהן נ"ל מים שאובין ואינו יודע לאי והה

כל מהן נעלם ספיקו טהור מפני ש"ש בו במה לתלות להקל עב:

הכלים העשויין לקבל שהלכו המים עליהן אז שנעלם בתוכן

כלים שאין

הרי"ז השאובין ופסלין את המקוה ואפ"י הי"ל מקבלים עומאה וכל הכלים
שאינן עשויין לקבל כגון יצירות וכיוצא בהן אע"פ שמקבלין עומאה אינם פוסלין
את המקוה וכן דבר שאין מודה בו כל עצי כגון חבית ברולה שנתקבה נרב ש
שמטהר אותה שקבעה בארץ ושאינה מקלה הרי"ז כשר ואפ"ל פרק

הנקב בסיר ובחרסית וכיוצא בו אחר שקבעה בארץ:

חטפ

בינער קודם שקבעוהו בארץ מקום שמקבל הצרורות

המעלים במים כדי שלא ירדו עם המים אם היה הינער של עץ פוסל את
המקוה מתוך שהמים יורדין מתוך כלי העשוי לקבל ואפ"ל לא חלום בו אם כל
שהוא ואם היה יצאר של חרס אינו פוסל עד שיהא בחקק כדי לקבל הרשעת
ואפ"ל נתמלא יצורות במקום החקק לא טהרין נתמלא עפר וסלתו כשר
והרי"ל פוסל כן בטל עץ כן בטל חרס בחקק כל שהן:

כתב הרשב"א ז"ל והדעתים שמסיים בהם הגגות אע"פ שיש לפ

לעמדים חטעון שיכולין לקבל עפרורית אין פוסלין את המקוה לפ' סאין עשין
כמתבון לקבל אע"פ שלא שהיו חגל פ"י מה שאמרו שמא ירבו הנטפין ש
הזוחלין הנעשית על הגגות ופסולין ממנה שאובין שעברו על הדעים עב:

הנ

בפר מקוואות המעה טבלה תחת הצאר אם יש בה לבנון פוסלת

אם לא איבה קדמה. וקשה לרש"י בן מך ובן כך איבה קדמה. פי' לבן בן שנה
מל"ד ד"ר חוקה. ומה שאמרו ולא שמו עצר קדמה המקוה. היינו כשנטלו המים
מן העצר למקוה. אבל אם עצר מן הנעצר לקרקע למשכה הוא וכשירה מכשיר
למקוה כא' אמה ומחשיבו לו. יש אמה כשר המקוה לטבול בו. אבל שאיבה
שהמשיכה בלה אין טובלין. והשאיבה שאמרו שקדמה. היינו כשנשאבה ומדעת.
אבל המים קבעם בראש האילן ל' יפה ושב אמ'. ישבר הקבעם אין יפה אותם
והמים ונבלים כשדים. אבל לא ישרה אמה של הקנן ושרה אוקן הרי כל
המים פסולין. הנה כלי הרת. הנעור בשעת. פעור שנים כשדים בשעת. קשור
שנים ולא נתפזרו דברי הכל פסולין: **וטיט** הנרוק מעצ"ר
למקוה אין מטבילין בו. פלגי. ולא מים: שברים באבן מ"
מעשרין כשהן בעצמן בכל הערובות: **באיזה** טיט אמרו בגיטין
שהקבלת יורד משין ר' מאיר. ל' יהורה אומ' מקום
שאין קבע המרה עמוד. ר' אלעזר אומ' משום לעגר אומ' מקום שהמשקולות
יורדות. ר' שמעון אומ' יורד בפי חבית. ר' שמעון אומ' הבנה בטפרת
הנאר. תנן ר' לעזר בר' עדוק אומ' הוא הנמרד בבנין ונראה הלכה
כרבי. כלן לחמיר: **נפל** רש"ו אם סף שיש בהן נ' לוגין שאובין
בתוך המקוה לא פסלוהו. ואם אמרו לא בן לוגין שנפלו. לא
כל שנפל ובן מים שאובין: **השרה** ומשבה שביר אין מטבילין
בהם אם אם היו נקובים: טפרת הנאר שהרוב
שעור כ' אצבעות בינונית: **וחבית** מלאה מים שנפלה לים אפי'
לפ הצעל אין טובלין בה אי: איפשר לו' לוגין מים שאובין
שלא יהי בה אחד שהרי שפרין שם המים אבל הנפדות וכיוצא בהן. והפל
נמשכין עוקל בהם: **ואין** המקוה נפסל לא בשני דימו ולא בשני
הטעם. אלא בטיגו: מראה בלבד. וכל דבר שאין עושין בו
מקוה לבתחלה פוסלין אותו בטיגו. מראה כגון יין וחלב ודמי פידות שנפל
לתוכו ושינו מראין פסלוהו. ואם לא שינו מראין. לא פסלוהו אפילו. עפר
בתוכו מאה שאין לוגין פוסלין. לא במים שאובין אבל אוקן משקין אין עולין
לבתלש שיעורי. אבל אם יש בו מ' אמה מעומלמין ונתן מאה ונעל מאה
משו המשקין כשדי עד יש סאין. וכזה נתלקין שאר שהמשקין מן המים
ריש במים אם נתן מאה מים שאובין במקוה שיש בו מ' אמה ונעל מאה אפ'
כל היום כולו כשל. וכן פרק הדשה לל. ובאר עוד מקוה שיש בו מ' אמה
ונעל מאה אפ' לא היום והוא רחב והמים מרודדין ואין מגיע עולה בהן ממלא

בבתח אפי׳ כלא המשכה אם ידעה וטובל שהמים השאובין נשארין ש׳ מי מקוה
או אם לא ידעה לתת מים שאובין אם ידעה עתן לעד אחר אפי׳ הבלי נעלם
וקשה כדי שיבאו וכשיטול לתת שם אבנים או חבולי נעיים וקשה כדי שיבאו
שהמים נבוגין בהן לא חשיב הפסק ומשיריפין עצם: **השלג** והברד
והכפור מעכבין הן לא הפסקן ולא עוד אלא הביא מי סאה **שלג** וה
והנחן במקוה והסקן הרי זה מקוה כשר: **נשתנו** מראיו מחמת עצמו
ולא נפל בו דבר אחר כשר שלא אמרו שלגו מראין פסול
אלא נשתנה מחמת משקה אחר: **הריח** בו סלי ותפוח ונעבים ושינו
את מראיו כשר: מי הצבע פסלין אותו בלבנון ולא בטעי מראה:
מקוה שנפל לתוכו יין או מי פירות ושינו מראיו ונפסל אין בו הקרבה
עד שיחזרו מי שמים ויתנו מראיו למראה מים: והרי מקוה בטל
לא כת שחמלא בבתח ואתן למקוה עד שיחזרו מראיו למראה מים: נשתנה
מקצתם והיו בו מ׳ סאה שלא נשתנו מראיהן טובל במקוה שלא נשתנה והטובל
במקוה שלא נשתנה לא עלתה לו טבילה: **שלשת** לוגין מים שנפלו
לתוכו יין או שאר משקין ונשא מראיהן ונפל למקוה לא פסלוהו
עד שיפולו לתוכו ג׳ לוגין מים שאובין כלא הערובת מי פירות: **וארבעים**
סאה שאחדנו אפי׳ הם בה ביומות או בן ובלבד שיהא נקב
בעבים כשקיעת הער פי׳ כ׳ אצבעות חוזרות למקומן ופי׳ התוספ׳ שאין ערוך
שיהיו המים יצאין בתוך הנקב דק טופח על מנת לטעיה: **והשיעור**
הזה אינו רק במקוה מים אבל המשקין אין לו שיעור שהמשקין
מטהר בכל שהו ואפי׳ בזוחלין ובלבד שיטובל בהן כל גופו לאחר וכן דעת הרש׳
בסוגל והראב׳ ז׳ל והלת אוסר אם אין שם שיעור והרשבא ז׳ל כת בראין דברין
בדבר שיש בו כדת כהו שכתבנו: **והמקוה** אינו מטהר רק בא
באשבורן כלומ׳ במקוה עמוק ש שהמים שומרות שם
במקומן ונחות: **מעיין** שהיו מימיו יושאין ומשכן לתוך השוקת
ואלה יוצאין מן השוקת ונחלין הרי כל המים שחוץ למשקת
ושבשוקת פסלין: **היון** מקצת המים בשלכן על שפת השוקת אפלו
כל שהו הרי כל המים שחוץ למשקת כשריים שהמעיין מטהר
בכל שהוא: **היון** מימיו נמשכין לתוך בריכה מלאה מים ונחלש שבא
הרי אותה בריכה כמקוה וכל המים שהנדין בזוחלין: **כל**
הזוחלין מן המעיין שנתערבו עם הטופין הרי הכל כמעיין לכל
דבר אם דבו מי שמים על מי הנהר אין מטהרין בזוחלין אלא באשבורן לפיכך

עייך לתקן מקף וכיוצא בו באותו הנהר המעורב עד שיקון המים ויטבול
בהם: **ועוטין** ממי יצה בכלים עד שיתקבץ בשעה מ׳ סאה
מימים הנוחלין ויטבול בהן. וכן מי דעת הרמב״ן ז״ל
וכתב עוד וערך לזיהר שלא לטבול בנהרות בשעת השמיש ולא בזמן
שנצלם מן השלגים שנתפשרו כך אמרו חכמים אין המים מטהרין בנוחלין אלא
פרת בימי עקן בכבד ואין ערך למי בנהרות שמקבצין שאין נוכלין בהן אלא
בשעת הערב ושלא יתערב בהן מעיין שבל **וכן** פסקו הרא״ש והריאף
ז״ל וכן נמי כלה הרשבא ז״ל ועל ומרבי״הם למדנ שאין טובלין בנהר
בנהרות לא עשין ומיא סביב הנהר ומושכין שם מימי הנהר כאבורי
דשמוש ולבסף שהמשן בשל תורה להחמיר כאבוה דשמוש שבל׳ והרי
מקוה״ל ז״ל כתב שנתה מותרין במי יסן ותשרי ולא מ״ישיגו שמא ירבו
הנעטין כשמש דאמ׳ נהרא מסף מבדיך. **כתב** הרשבא ז״ל
בשער המים הארוך נאר מעין המקוואות כיצד ישנאם
מקוה מים מכונים הם מן הנעטין יעבו המים כדי שלא ישאירו שם נ״ לוגין
מפני שהמים נעטין שם מתוך הדלי. ונתן לבו שאובין בדלי ואפ׳ שפלגו שם
לאחר מכאן כל מי״ות שבעלם מן הנעטין הרי הן בפסולן כמו שסתבאר
לא למעלה אם לא שאירו שם נ״ לוגין מים שלבד מן הדלי הרי זה כשר אם עפלו
שם מ׳ סאה מן הנעטין דבון בתחלה בין בסוף אינו פוסל המקוה בפחות מנ״
לוגין רק״מ׳ לן כדבון דל״ שיער ולא כל שער ראמ׳ מגמלת דבשעת וכמו שכתבתי
אלא שאותו פחות מנ״ לוגין אינו פוסלין ואינו מיצרפין לחשבון כי סאה. ושל שיהיו
שם מ׳ סאה שבמים של כלים כשרים אינו כשר. ואם מים שבתוכם כי אין חוששין ל
לשאובין שמי המעין מכשירין השאובין ואפ׳ דבו השאובין על הנעכנין כל שהן
באשבלין ולא שנא קדמו מי המעיין על השאובין ולא קדמו מי השאובין כמי
מעין לא שאין מטהרין בנוחלין לא אם ידוע שלבד הנוחלין רחיינו מי המעיין
על השאובין וכן הדין בנעטין שלא עז שאינה שאין מטהרין בנוחלין לא אם
דבו מי המעיין של הנעטין שבל׳ **גל** שלתבש כין היה לרשה ונפל
על הצריך טבילה אם נתלבן והיה ושב ומעבה עד שיבא הגל
אם יש בו מ׳ סאה עלתה לו טבילה לדבר שנתבטל בו. ואין מטבילין בגל באויר
קודם שיפגל לארץ. היו שני ראשיו מונחין, לארץ מטבילין כו׳ ואין מטבילין
לכתחה שלא מפני שהוא באויר **כל** הנובל ערוך שיטבול כל הנפ
כשהוא עדיין בבית אחת. ואפ׳ היה בעל שער יטבול כל שער
ראשו שהרי הוא כגופו דין תורה. וכל הטמאין שנפלו בבגדיהם עליהם

לתן טבילה מפני שהפיס שבמים בתן ואין מועילין: **וכל** הטובל עריר
לה תבוין לטבילה והנדה שטבלה בלא כוונה מותרת לבעלה:
לקן שידרה לקחר ונפלה במים אן שנפלה מן הנשר למים דלא בשביל כוונה אלא
לטהרות וכבלה במלן דמי: **וכל** הנחות שטובלות אחר ספירתן ע"
שבטלות כבול שמיני אן ביום שמיני במקום שאין הנשים יכולות לבוא
לתור בכלה מפני הלסטים שמא יפשע אותן ויטמא אותן אן מפני הענה אן מפני
שעברן שבדי המדינה בכלה והיוצא בכלה בדמי בראמי אן שהיתה חולה ואם
אין שם אחר מכל זה לא תטבול אלא בליל ואפילו נתאחרה כמה ימים אחר
קיים שלא תבוא נדה אחרת לטעות אחריה ותטבול ביום שהוא יום ספירתה
ון שני דעת הרשב"ל ואם עברה ונבלה ביום כתב הראב"ד ז"ל בשם רב אחא
משבחא ז"ל ולא שלרה לה טבלה והרן ז"ל מתיר לטבול ביום אפי' למחרלה ומצ
כ מדברי רב אחא ז"ל אין הראה שהא לראוי ילא קאי וכל הרשבא ז"ל ובראין
הבריו לפי הלשון שכת הגאון ז"ל אלא שכבר אמרנו שאפילו בשמיני לבתחלה
אינו נראה כדעבר אפי' ביום ונראין הדברים ולדברי הכל בטובלת בשמיני
ברעבר עלרה לה טבלה דהא שליג לכתחלה משום עגה עב: **בית**
הסתרים ובית הקרטים אין צריך שיבואו בה המים לא כאברין
הנראין מלבר ואעפ"ר צריך שיהיו ראוין לבא בהן מים ולא יהיה בהן דבר מונע
לעקר עריבה האשה להיות מרוחה קמטיה ואחה תטבול: **ואחד**
האיש ואחד האשה לא טובלו אלא ביחד ביילהן הא"ש נראה
בעודד וכמוסק ותנם שמקיבה ורשותו והאשה בעורכת ואורגת ונשקה אל בגד
פי האשה כשהיא עורכת שוחה עלה ומתוך כך מפרדת הנבחת מן מזון ואורגת
שמנפחת גרשותה ומקנה בית השחי וכמנוקה אין בגד שמנפחת הדבר לחת
בפי התיאוקי: **ולא** תטבול אשה בגדל ימי מפני הטיט שלא יכנס
בין אצבעות רגליה וימי משום עגעות דשמא תמהר לטבול
ולא תעגין שפיר ון נמי לא תטבול במקום שבני ארם מצויין שם:
וצריך שלא יהא דבר חוצץ בין הטובל ובין המים כגון בצק אן טיט מ
מדבק בבשר ואם היה דבר חוצץ אפי' כטיפת חלב והוא מ
מקפיד עליו לא עלרה לן טבילה ואם אינו מקפיד עליו עלרה לו טבילה אם אינו
חופה אות רובו מיהו נראה מסתמא שהנדה היא אפי' בכל שהוא לבלוך
שהרי מתקשטת היא לבעלה לפיכך צריכה ברוחה עצמה היטב קודם הטבילה:
ואלו הדברים החוצצים לטבילה לפלוף שמוץ לגון ולר שעל המסרה
והדיו שעלה ולרי יראה שעל בגדו ובצק אן טיט שעל הצפורן

והרתיס לא שנוחה שתחת הענבים לא חייבא והני מילתא בפי בחסכת מקוחות
והמלמולן שבל הגפן ושיט היין ושיט של יונים ושיט של דרסים שבמיצא שם
המיר ואפי בימות הגמה ושאר הטיט אם הוא יבש אבל הבלה אינו חוצץ שהרי
נמסה בגרים: **הדין** הבש והחלב והדם ושרקם הנתון ושרקם השרמי
ושרקם החרובין יבשין חוצצין לחים אין חוצצין ושאר כל הש"ש
כין לחים כין יבשין חוצצין: **בית הסתרים** של אשה חוצצין ש"
שהרי הרבה שהן יעה שם המיר והאבק מת
מתקבץ שם חוצץ בדא בשואה אבל בפעיר הומיל ואינה מתקדת אינו חוצץ
ודם שעברך בבשר אפי לא חוצץ: **האבר** והבשר המדולדל מדם חוצצין
הבגר שעל המכה והקשקשים שעל העבר
והסרוים והגמיים והטבעת בגין שהם דבקות אין חוצצין מיהו
הגף הנשים להסירן זה לא נאמר אלא כמסמרת לא הסירו אותן: **חוטי**
עמר וחוטי פשתן ודעשות שקשורות הנשים על ראשיהן לא
חוצצין כפי שלבדילן בין הדים ובין הגף אבל חוטי שער אין חוצצין שהמיס
נאין בהן מעם שאינן דבקין וחוטן שבעאר אין חוצצין ומעם של משקן מפני
שאין הנשה חוקת עצמה בהן אבל הענדים והדרדיל חוצצין מפני שלוקחין
עצמה בהן מפני שהראה בעלת בשר: **שער** שבל הלב שנתלש חוצץ
וכן שער הזקן: **חץ** הרחוב בגדם בזמן שהוא נראה חוצץ
והיה לו סדב אם יש לה קוץ בגלה ונכנסת חוצצת אינה נכנסת
אינה חוצצת: בבנסו צרורות וקסמין בגדיך הרגלים חוצצין: **אספלנית**
מלוגיא ודשה שבל בני הסתרים חוצצין אבל שאינו עדיך
שיכנסו המים בבית הסתרים עדיך שיהו ראויין לבא בהן ולא יהא דבר חוצץ כמו
שבארנו: **הידה** בן שעה אחת אן שהו שעות חוץ מיהה ואשו מיהו
בטיט אן בצואה אן שהו ב' שעות מדיני שנו שלמטה מלא
מדובקות בדיני שנו שלמעלה חוצצין: **לא** יטבול אדם בעבר שבדבקות
אם טבל אינו חוצץ ונתנה הראבד ז"ל דאי איכא טינא באתריא דקא
טבלא וקא מנחא עמר דבקה ומורות שפיר דמי אפי לבתחלה וכן נמי נראה דעת
הרשבא ז"ל: **האוחז** באדם אן בכלים והטבילו הרי הן בטומאה כדכן
ואפי שהרם ידיו עד שבאו בהם המים עדיה שמא לא
יגעה יפה אם הדיחם ידיו במים עלתה בהם שבלה שמשקה טופח שעל
ידיו חבור למים שבמקוה וכן נמי כתב הרשבא ז"ל וניאל עוד שאם דבקה ידיו
ידיעה לי שכבר דשלתה לבן טבלה עב:

המפשלת האשה

בעה לאחוריה ונטבלה. לא עלתה לה טבילה. שמא היה שיש כרגלי הדשק ונדבק בה בשעת טבילה ונשעלה עכ"ל: שנתנה שער בפיה. מן שקרעה ידיה. מן שקרעה בשעה מן נמיעא עצם בין שיניה. כלו לא טבלה. נהנה מעורה לתוך פיה וידיה ונטבלה. טהורה מטומאת נדה: **ואלו** שאין חוצצין בא באדם. קלקי הראש וכית. השחי וביתו הסוגרים שבעין. ועד שעלתה המכה. ולכלכלי עזאה שעל בשרו מפני שאינה מזוהרת ועזאה שתחת העקין. ועקין המדולדלת: **וכתב** הרי מקוובין ולו העזאה שתחת. העקין שלא כנגד הבשר שנמנו בתוספתא דחוצצין. ואע"ג דמשנה ממיינן דאין חוצצין ומהלוקת. דת בין הנדבקת דומיא דבשר לשאינה נדבקת. יש יש אומרי דאפי' בנדבקת. אם אינה מקפדת. אין לחוש. ולפלוף שבעין. לעשא בעצם. לא אינו חוצץ. יבש חוצץ. והוא שהתחיל להזדיק. שער תדק שעל בשרו אינו חוצץ. שתי שערות או יותר. שהין קשורות כאחד. קשר אחד אינן חוצצין מפני שהמים באין בהם. ושערה אחת. נקשרת חוצצת. והוא שיהיה מקפיד עליה. ואם אינו מקפיד. עלתה לה טבילה ע"ד שיהיה רוב שערו קשור שמא בפני עצמה. והו דעת הגאונים ז"ל. לפי מה שמת הרמב"ם ז"ל. וכן דעת הרשב"א ז"ל. ובאר עוד. וכן אם היו קשורות. ששם שנים. אבל אם היו קשורות. שלשה או ביותר. אינן חוצצין לפי שאי אפשר להתתוק. בה. והרמב"ם ז"ל כתב. ויראה לי. ששערו של אדם חשוב לענין טבילה. ואינו כגוף בפני עצמו. כדי שיאמר רוב שער. אלא אע"פ שכל השער לקשור. נמיא שמא. אם אינו מקפיד עליו. עלתה לו טבילה. אלא אם נצטרף לחוצץ אחר. על נקבו. ונמיא הכל רוב נקבי כמו שביארנו. ואחר הנדה. ואחר שאר הטמאין. שיש בראשן שער: **כתב** הרי מקוובין ולו הדקנלו הנשים לתסיר. מעליהן כל גבב. וכל שלין אע"פ שמן הדין לא היה צריך. וכתב הרב ז"ל. ולפי. זכר. אין לזה לאסור לטבול לאשה שיש לו חטטין של גבריות בראשה. ומלגלגל לטבול עם: **שרטה** בבשרה והוציאה רש. ונטבלה בתוך המים הרי מקוה. בשרה חוצץ מפני שהרש קופא. מגבר שעל פי המכה: **כוחל** שבעין. אינו חוצץ. שעל גבי העין חוצץ. **האשה** שפתח שיעוה ביותר. אין עצמן ביו"ל.

יש מי שהרב לאסור. ויש מי שהודה לה יותר. ומה שאמרו מתנה שנה. אין ביותר. דלא עלתה לה טבילה. יש מי שאומר לענין עתידות. נאמר מלגבר. אבל לבעלה עלתה לה אע"פ שעתנה תבשיל לבעה. אם

שהיתה בה שקץ אם ישן מן שהיה כוהל על גב העץ אי פתחה ועצמה עשה
בותה שכל שם הבריות שיוצא בפן אינן אלא מדברילהם ולעשין טהרה עדי אבל
לעשין הבעלה לעדיי והאמר והל יבה זל הוקין של זה: כל דבר
שדיכה לחקיף עליהן כמן טיט הישיש וטיט הבבה
והבורות חוצץ לא היקפיה אן בהן בטלה דעתה ואיל שאר הנשיש:
צבעים שעל ידי הנשיש אי שעל השער לגי אין חוצצין לפי ש
שאין מקפידות לעלה ושד שאין ממשן של עצבן בשער
אלא עצבן וכן הנשיש שמלאכתן לצבוע אין אותן העצבן שעל ידיהם חוצצין מ
מטעם הזה שלמדינו: וכל החוצץ בנדה שהיות חוצץ ידיהם כשאר
טמאות לטהרות: וחוצץ בין בשעת טבילה:
תגנת עגדיא היא שתיצא האשה חופפת ראשה פי מלשון חף אני
שהוא כמו גוף ואם איפשר לה לחוף ראשה ושבול מיד הרי ין
כשובחת: ובשעת הדחקה חופפת בשש ובשבת בבוש: והלף זל כת משנה היה
מ מלאין בראשה שהיתה טבילתה בערב שבת והיה לחש פחד שסוריים השביב
ולא היתה יכלה לשבול בטבילה והורה רבי משולם שתהא חופפת בערב שבת
ושבלה בשבת בוש ושלם לו רת לא עשית כהון שעשית שתי חלות מהרת
הדחקה טבילה מחפ"ה: ואחת עשית בטבילה בוש. ריש בה לשון סרך
בתם: והלי מקוה בטל זל כת שעריכה לחוף ראשה ועשה ולסרוק ראשה במסדק
סמוך לטבילתה כפי הי יכולה שלא יהא עמא אחת ה שהה: כתב
הל אחא גאון זל האידנא נהגן כל הנשים לחוף דאשן בחמין
ולהשתנף כל גוכן בחמין בשש חשש דבר החוצץ והטבילה המובחרת
סמוך לחפיפתה אבל במקום דלא איפשר כמן דאיתרמי לה טבילה בליל
שבת ולא איפשר לה למלטה מלא מייפא בימיא ובטבה בל ליא ואפילו למשלים
אינדמיו ב ימים טובים המלי ועש וזמן טבילתה בעש הייפא בה: בשבת
ובטבה בין שמשי משום ביטבילה בזמנה מעות עבל: וסמוך עריכה לטמור
עצמה בארבע מכל דבר החוצץ: ונש בשעת טבילה צריכה לבדוק עצמה כמן
עמי קמן הרשלא זל: ויראה זל כת. וזל מרדכי דב אחא טעמא משום
דטבילה בזמנה מעות חשתא דלוכא טבילה בזמנה לא לבעב ליה למיעבל
טבילי שבת ינ ולא אפשר למיהוי סמוך לחפיפה טבילה ואי טבלה טבלה
ובלבד שתבדוק עצמה בשמנה לא טבילה לפי איפשר שלא נתנה תבשיל
לבעב ולא האכילתן לו נתנסקה בבמה עשנם ואי לא שמיה בסל לו ולא
בדקה עצמה בשעת טבילה לא שלחה לה טבילה ואם תמיה היאך אשה

יכולה לטבול בליל שבת. ויש ואיך תגאל מטמיטה. ולכן איש מוב. שראויה הטבלה
לדחות עד מוצאי שבת. ויש עכל: **כתב** הב הרבומה על מעם
שטבילה בזמנה מצוה. אשה שקל טבילתה בליל שבת אלא
השאה באב אסורה לטבול עד לילה של אחריה: **כתב** הה שבא על
האידנא נהין כולי. שי למיטשה כל נעפ"הו בחמימי דהא שעיר
לרו. מיהו כיון דמעיקר דינא לא צריכי מי עיינא בעין בטבלו שלא במקוה
שער וחפצה במקוה שער שקיר דאמי. ועלתה לה טבי לה עכל: **ולא**
הגוף האשה בטבלו מקום שמקטף השער. ולא באהל מקום שמסדיר
השיער. לא בחמין. ואפי בחמי המה מקום שהחמין השירין השער ומשלשלין
אותן. אבל הצוע מקבץ השער ומבלבל אותו (מקשר. ומחפיפתה בחמין
ומסדק יפלו השערות המסובכין והמקושרין: **וכן** צריכה לרחוץ
שניה. שלא ימיא שם עצם אחר הטבילה ועליה לטבול פעם שניה:
האשה שטבלה ומיצאה עלה דבר מונץ צריכה לטבול פעם שניה.
ואם באותן יום שחפצה טבלה אינה צריכה למוף פעם שניה. ולטבול:
ומי שטבל ועלה ומיצא עליו דבר חוצץ אעפ שנתעסק סל היום כולו
באותן מין. הרי הוא כטומאתן עד שידע בודאי. שלא היה עליו
זה בשעת טבילה הואיל והחוק טמא רעמד טמא. על חוקתן עד שידע בודאי
שיטהר: **ועל** שיצא נעפרעם נהרן הנשים לבלמן אעפ דמן הדין ב
בבקר. בעמא סגי: **כתב** הרי מקוה ביל ל"ל ומחוץ
של מועד טוב לבלמם בשיטי אן על ידי עיר. ואנה עליו הקם
ל"ל מיהו בהוספות מתיר לבלם עפרעה כדרכה מידי דהוה אאפ אהעבלת
שער של פעה כגון בית השמי ובית הערוה: **האשה** צריכה
שהעמוד אשה אחת על גבה בשעת הטבילה. ותראה
שלא תהא שער משערה ראשה ולא מבשריה מאומה על המים. לא הכל
תחת המים. וכתב הרמב"ם. וצריכה שתהיה יהודית. גדולה מיב שעש
ויום אחר. אין יכיב עמה בעלה לראות אם טבלה כדין. ולא עיר הואיל
ואי ממקץ איסורא. ואשה שטבלה עם העמלאה. אן לאחריה אין קפדה
ונהורה לבעלה. וכת הלש בן אדרת. ל"ל שאם כרכה שעשיה על ראשה
בדבר שאינו מונץ אעפ שנטבלת ביה בגין שכחה שלתה לה טבילה וטהרה:
וכל הערוך טבילה מצרך קודם שלטבול באי אמה אקבו על העפ
הטבילה. כן דעת הגאונים ל"ל. וכן פסקו הראש ורלב. ורבי שמשון

ואיר רבי שמשון ז"ל שהמעבר הנדרה עד אחר הטבילה טועה. והה בטבילת
ידים וכבר ביארנו בטבילת ע"ז שאינו מברך עד עליתו. ויא דהה לטבילה נדה
וכן דעת הרשב"ל שבטל הטבילות מברך עליהן אחר הטבלה. ונשב"ל דבי האיי
גאון ז"ל עלמי שאינו יודע לברך אם עלתה לו הטבילה והשיב שאין הברכות
מעכבות המצות. ואע"פ שלא ביקש הטובל עלותה לו טבילה. אם יש מי שמ
שמתנדב ומשיר אותן דבר דבר לאומרו יפה מוטב. ואם לאו אין בטבלתו פגם
והר"ר יהודה בר' יקר ז"ל כת. ואם יש אשה שאינה יודעת לברך. ומעין ל דעת
מטבל יברך המטבל או המטבלתה על הטבילה. ולא יאמר על הטבלה.

מעשה היה שפגש אחת עלתה יהודית אחת מבית הטבילה. ופגעה
בעיר והפסיק ביה. ובין חבריתה. ותורה לטבול שוב פעם
נקל וחמרה. וכן האמת וכן המנהג שאם פגעה בהמה שחוזרת. וכן אם הנע
אסה מחוזרת מבית הטבילה. ופגעה בכלב תקוור. ומטובל קודם שתשמש
פן תתעבר בבנ דומיה לכלב. וכן בחמור. פן יהיה לבם כחמור. וכן אם פגעה
בעם הארץ. וכן המדברים. אין לאיש בדברם למדיים ומטמאים מהלבן בטוח
והבריות משחקים עליהם. כת. טבלה אמו. ופגעה בעם הארץ. ולא תזרה לטבול
וכן עמי כתב מעתו כתוב בשם רש"י. אבל פגעה בסוס פגעתו טובה. ואר
יאשיה אם ראית איש תם ויושר. והלמו שאה. ואם בדברורו למר הזרה. ואינ
משכח שומע. ומבין ודברין ושמשן. בדיוש שאמו פגעה סוס בעליתה מבית
הטבילה. ואחר שטבלה בטל שמיל. מהלכתה מוחרת לטבלה מיד. דמה ש
שאמרו ז"ל בפ"ב אשתך שבלה ל תעדקה לה לילה הראשון. כבר ביאר רבא
בנדה דאורייתא הוא"ל. והוחזק מעין פלוח בילמ. שפגה ביבר. והרב אחינ
מוריא ל שם טוב ייצו השיב בתשובה כמו כן שואת המשרה היתה לה מ
שנתגין נדה דאורייתא. אן לאותה שיושבת עליה שיושבת מ לזכר. אן
ביוש ל לנקבה מבצור יום היה בם טוהר. ובלילה טמא. והוקבל למשמ על
בם טוהר. אבל עתה כבר החמירו שלוקן לשב עליו ז נקייה ומעין פתוח
עב אינ כאן שום חשמה בעבלם אחר שם פרה ז נקייה אם תמשש ליל טבילתה עב.

הלוקח כל. תשמיש שעורה של מיט מתבטל מן הקייש דבריה
שמשתמש בהן בצוע. כגון כוסות. עבודות וקיתונות
מדינן ומטבלן במי מקוה. והן טהורין. ודברים ששתמש בהן על ידי האור
כגון הסקורים והאיסלאן ל מלבן. עד שתטיר קלישתן ומטבלן. והם
טהורין. ואם תטבלן קודם הקנעבלה לא עלתה לה. טבילה כל זמן מהאיסור
בתוכו. **וכתב** הר"ר אשר ז"ל אותן כלי מלבנות שהלו חלודה ואינ

יכולין להעבד החלודה לא עבידי שתשוף ולא עבי נחלים שלא ישאר בה מעט
הוה ליה ממיישו שאינו מקפיד ואינו חוצץ בטבילה דברים שלא שתמש
בהן כל שרך הנן הכלים החדשים צריכות נכ טבילה כל סאה כמו אורכן
שנתגשר בהן וזקוקא לקחתן אבל ממושכנן לא אם אינו יודע שישתקע
בגדו והרשב"א ז"ל כתב הלקח כל תשמיש מן הנין שלא שתמשו בהן כל עיקר
מטבילו והן טהורין אבל קודם טבילה לא ישתמוש בהן כל שיקר לא בדא
בכלי לשרה וכלים של מלבה אבל שאר כלים שאינו של מלבה ואפי' הן
כל שעורה מין צריכין טבילה אבל לוקח ומשכנם מהן מיד לכלי מתבות
דמיון בהשה: **חיו** של מתבת ואינ כלים של לשרה אינו צריכין
טבילה: **שאל** כלים חדשים מן הנין מו שכרן מהן אינו צריכין
טבילה: לא חייב הכתו טבילה אלא בטל ישראל כנן כל מדין שבנן:
איש לו ושלח ושכירות אינו קונים: **כלים** שמשכנו הנני אם נראה
לישראל שדעתו שלנני לעקשן כידו והדי הן נשלו צריכין טבילה:
ויש מי שהורה שאין צריכין טבילה והראשון נראה לי עיקר: **כלי**
ומוכיח מין דשו שבדו יש להם תקנה ככלי מתבות הן
ועדיכן טבילה: **כלי** חרס המקופין נאבר הדי הן ככלי מתבות ועדי
ועדיכן טבילה: **טבילת** כלים טבילתן נדה ועדיך שלא
יתא בהן דבר מוצץ מן הדברים המוצצין בטבילה
ובמשנ"ה שלה כתב שלמה שטלת מין להטבילו כלי ע"ז ון לא שמעתי: אבל
נראין הדברים שהוא מותר שלא אמרו לא בטבילה ידים לטבילה שהה מרדו
כה משוש ערך טומאה עבד בתשובה: **כלי** ע"ז כתב ז"ל: **כלי** גדול אמרו
בכל הכלים שבעלם כך פלטו לפיכך הלקח כלי תשמיש ישנם
הן הנים אם כלים שנשתמש בינה כנן בוסות ועצומות וקיטנות וכוצא בהן
משקשן היטב כדי להסיר הלחלודת האיסור שבהן ומהכ שוטף כ
במים כלפיכך הכוס ומטבילן והן טהורין: **כל** מקום שאמרנו להם
מטבילן בכלי מתבות אז וכוכית אז מעתן באבר הדברים אמורי:
אבל שאר כלים אינ צריכין טבילה דכלי מתבות אמורין בפרשה כמו שכאנ:
וכל מקום שאמרנו מטבילן אינו לא לבסוף לאחר שאר הכסבד שאין הטבילה
אלא לצאת מטומאת בנ לקדושת אשה ישר ל וכל שהלכות האיסור בכלי אינו
עבד מטומאתו של בנ ויש מי שהורה שאם א עבר והטבילו קודם לכן עלתה
לו טבילה לקח מהן כלים ששתמש בהן הנני בחמין כנן הירות והכלי
שחתמין בהן חמין אז מבשלין מעשלן ומטבילן

וכיוצא דין הקדלה משפשפן היטב כדי להעביר החלודה ואחר
מעשן אם כלי ראשון הוא. כגון הידות וכיוצא בהן מעשן ב
כלי ראשון ולעולם עליהן מכלי ראשון יש מי שאומר שהקלות שיורד
מכלי ראשון הוא בכלי ראשון. ואין דברים אלו מחודשין אלא עדיך שיעשה
בתוך כלי ראשון. וכן נראה הסכמת הגאונים ז"ל וכן עיקר. אם כלי שני הוא
מעשן מתוך כלי. עיי"ש ודיו:

כל הכלים שנשתמשו בהן בזמן באיסור
אין מעשנין אותן לא אבל יש במים מעמלין במתוכן שמים
בעבר עצים של כלי. שהוא מעשן. הגשל בפחות מכן לא עשיה לו. טבילה
לפי שכל המים אסורין. שבכל הכלי אינו משערין. לפיכך אסור הנעלם חוזר
ונעלם. וחוזר כל לאיסורו כמותם שהיה. ואם שנה מומן בקי בטעמי המיסר
ואין טעם האיסור נרגש בהם שלהה לו כיון שאין הטעם נרגש בהם בדבוק
שאיסר הנעלם חוזר עד שיתבטל טעמו במתוך המים:

ויונה מפיאיה אל כמה דוקא כלים של איסור אין מעשנין אותן
בזמן. אבל כלים של חלב וזעה להעשנם להשתמש בהן בבשר אן ההפך
אין להשהותן יום ולילה אלא מעשנם מיד דחזו להו ש"מ בגוש המה אין טוב לא
להזדות שלא ילמדו המים לכלים של בשר אן אסור אחד עב:

הדה כלי שאינו בן יומו אינם שאין במים ששים כנגד הכלי מותר
והוא שיהיו המים כדי שיוכל לסבות הכלי שהוא מעשל בהם
שמפילם קבל המים טעם האיסור הנעלם הדי המים מותרין שכל כלי ש
שאינו בן יומו נתנו טעם לפגם ומותר. לפיכך אם נעשל מפילם בכלי אסור
מותר והוא שלא יהיה בן יומו:

וצריך שיהתה בתוך המים עד
שיראה באומיד יפה שיפלטו מה שבלע:

כל כלי שנעשל צריך שיפה בצונן לאחר הנעלה כדרך שאדם
שותה אם הכוס. ואם של עץ היה מטבילו לאחר כן כמו שנראינו:

כלים שמשתמשין בהן על ידי האור כגון השפוד והאיסכלא
צריך לשפשף היטב ואחר מלבנו ומעשלן ומטבילו פעם
מלבנו מבאן באש עד שיהו נעצעות נתצות מהן:

הגעיל כלי הלאמי לצלן אסור להשתמש בו עד חמין שכל
שתשמישו עם האור אינו קולט על ידי הנעלה הכל וכשמשתמש בו על
ידי חמין קולט הוא מעט מעט. למה הדבר דומה לכלי חרס שאינו יוצא
מידי דופנו לעולם שאעפ"ש שהנעלן אסור להשתמש בו:

יראה לי שכל שתשמישו עם משקין מושין על גבי האש דינו

בשפוד ואיסכלא שאף האיסכלא מושחין בשמן עד שלא יבשלו׃ והוזדין
והושחין הכיר׃ אלא שהמשקין המושחים מיין שמדין בעד האש מלהסתדק
הבלוב בתוך הכלי׃ ולעיקר מחבת שמושחין בה בשקוים שאין השמן מוציא מליז
הרי היא כאיסכלא ודייה לבון׃ דהמם אם היא של א
איסור׃ אבל לעשין המין בפסח כיון דהיתירא בלוב דיליה בהעלה׃ ויש מי
שנותב דבון אם איסור כון לחמץ בפסח די לו בהעלה׃ והא לאוקמי כלים
של בישול שקדרין נבלרש של ליים די להם בשפשוף והעלה׃ והמלהן אלמן
לעשות בהן ל׳ נבבאש אן ל׳ ונדקין מותן ואתה אוכלין האמדות דהוו להו כ׳
בהעלה כך כתב ל׳ יהודה בר אמא מארי בהדשין׃ וכן אמי שמעתי בשם הרב
ל׳ מסראי הכהן ז״ל׃ והרשב״א ז״ל כתב מתשובה האמת לו שנין אותן בשמן׳ ואין חוששין לשיעת
לבון׃ אבל אם דואין אותו כבלי מותר שאין שנין אם בשמן׳ ואין חוששין לשיעת
שומן מתבן שנו דבריה׃ האחד מתבן שהשמן יותר בולל משומן חזיר׃ כאותה
שאמרו בבותח׃ ועוד שאסור להם בהנאתם ונעשים על זה׃ ובר מן דין שהשומן
משחיר פני הלחמים שעושין בו׃ עבל בתשובה׃ עוד כתב ז״ל בלוחות הבי״ל
שלו׃ **כלו** מתבות שנאסר מקצתו׃ נאסר כולו׃ לפי שהוא מתחמת
ביותר׃ ובשחיט מקצתו חס כולו׃ ולא אמרו אלא לענין איסורו׃ אבל
לענין הכשרו לא שלה לו הכשר עד שיעשל כולו׃ ואם מלבנו עד שילבן מתבולו׃
כל הכלים נבשדים לתאין׳ כיצד לבון שפוד עד מחציתו׃ ולי״בון
מחצתו האחד מותר׃ **הכלינים** בין בלוע בין
קטעם אם להתוך בהן עוגה׃ ואפילו הדבריה
המדיפים כאתרון ויגון וכיוצא בהן׃ נעשה פעמים בקרקע׃ קשה׃ ודין׃
והלא שתבא הכלים יפה בלא עמות׃ פי שאין בה עיורין׃ אלא שהוא חלק לגמרי׃
אבל אם היו בה עמות׃ עדיך העלבה אפילו לעוגה׃ ואם בא לשופה במשחיד
של עפרים׳ מעביהה על גבה היטב עד שמשיך קליפתה מותר למתוך בה עוגה
אפי׳ דבריה מריפים׃ בא לתתוך בה דומה יש סברלי המורי שאמרו שעדיכה
לבון׃ ויא שסכינם גדלים עדיפים לבון׃ פעמים שקלין בהן מדר על גבי האש
בשפוד אבל הקטנים מגשלן ודין׃ דלא בסכינים של ליים׃ אבלסכינים שמש
שמשבבש בהן בפסח מגשלן ודין׃ אפי׳ הגדולים שבהן׃ ויש מי שהודה להתל
אף בלו להגעל בכלי ראשון ודין׃ וכן נהגו׃ **כלו** חרס שבלע אחד
מן האיסורין לא ישוב להכשירו לעולם לפי שאינו יוצא מידי
דלקין לגמלה׃ בדא בהנאה׃ אבל אם הסיקו מבפנים עד שיתלבן מותר׃
בדא בשהסיקו מבפנים ובכלי שדרכו להסיקו בפנים כתנור׃ כיוצא בו׃

מבל יום הסיקו מבחוץ לא. ואם כלי שאין דרכו להסיקו מבפנים כגון הדרה משם
שהסיקה מבפנים אסור. חוששין שלא יבקע. ש"ל הסיקם כל
עדיו. ואם החזיר לבשנו מותר. אבל בלע מיד **דברים** אע"ג שאמרנו כטבלנו מחר
מאיסורין של תורה. אבל בלע מיד מאיסורין של דברי חכמים.
מ"ש לגמגם ודין. ואיתיר לפי שלא היקרו לא באיסורין של דבריהם. שאין
להם עיקר בתורה. כהדומה ונחלת חוצה לארץ. וכן בטולי יום. אבל שאר אסורין
של דבריהם המיר בהן בטל תורה. ואני לחוש שלא לקבל בהן שכר הרשאה על
המצות לפי שאסור מקיצתו. אינו צריך לקבל עליו מה שנאסר **גרסינן**
בלבד אבל לא כולו מתוך לגדרשה בה למלין. והא לפי שיש. אבל **וכולן** ששתמש בהן עד
שלא יעבד אין לבן אין טובל מתר— דמסתם אינן בני זמנן
ומקרו שמש לקנים הוא שמולדר. ושמש שמקשיבין הכלים מנשוא פלינת איסור
כך מכשירין מוקן בהעלה מו בליבון מחמת דבר מאוס כגון מי רגלים אלו
דבר אחר מאוס דמתם. ל הנשקין אלא בעשותכם. וכן בהון כל ישראל. ואין
ראוי להקל על המנהג. **כתב** הרי מקודבל על היבא שיש שם של
כסף בתוך כלי שן. נראה שלא שצריך לטביל בן דשאל
דשתמש בתוך הכסף. אבל מבחוץ. ואע"ג דמעבירין ויש מחמירין. היבא
דמעבירין לה לטבלו בלא ברכה. והם ליסות התעוירין מחוש שלא כסף אין בהכל
אינו חשש. אין צריכין טבילה. **כתב** הרב ל"ל הש"ס שקורין
פרלש. אין צריכין טבילה. אבל הם מדרוכות של פלפלין. ל
והם אסכלאות. צריכין טבילה. וכן נמי הסכן הר' משה בר' אברהם. ובאיר
עד דכיסוי הקדירה בין של מתכת בין של חרס. השוע באבר צריך טבילה
שהרי מס"ע לבטל מעשיל לפי שהקדירה כשהיא מכוסה משבר ותתהה
וממהרת לבטל עב: **והנותן** כלי לנו להקנו מיגע צריך טבילה
ומיהו אם הנקב המיגע לפי שלא היה מחזיק
דביעבר מפני הנקב והקנו הוי צריך טבילה. דקיימ"ל כן כתב נחמיא דהכל
הולך אחר הטעמים: **ויש ראל** שקנה כלי מן הגוי והשאיר
להודי אחר. צריך מוקנו לעשות לו טבילה דנהי
דאמרינ. אבל שאלון לא. היינו דווקא בשואל כלי מן הגוי. אבל שאלון כי
האי גונא כגון שנתחייבו טבילה צריך שיטבלם הישראל השני:
וכלי משכון צריך טבילה בלא ברכה. ואם רצה לאחר ידי חובתו
יקנה כלי אחר שיהיה צריך טבילה ודאית ויבביע טבילתו

בתוך טבילה. סלו נה שקנה: **ועל** כלכלי חרס השונים באבר מיכן
עדיך טבילה מלא מים להתך השתרת מכפשם מכל הדקר
מפחים בלבד מיש עדיך טבילה עכל הלי ל: **ויא** דסלכלי חרס השוע
באבר בנין כלים ציעלו ריש ראשן אפי היו שלמרס מו שלעין בן
שה״ו שושלן מפנים בין מכחוש ובריכין טבילה אפי נתן מחבות לני לגשולת
לעכל. אן נתן לו כלי לעשות לו כלי אחר לפי שפנים חרשות באו לכאן
ישרל שמכר כלי לני והוך וקנאו עדיך טבילה. כון שהיה שם פני עלין:
משכנו לני ופראו אינו עדיך טבילה כי לא קנאו לגמרי. כן דעת המפרשי ל:
וטבילה ו״ מ״ינה מפנ טומאה שהרה אלא לטהרן מידי נישול וניש
ומדרבנן הוא. וסמכו על מה שאמ מתנו לדבר אשר יבוא
באש ושהר. כון שאמ שהר. אמרו חכמי ל הוסף עלין שהרה של טהרתו אחר
העברתו באש להטירו מידי נישול ניש: **רלו** שיש לן הוך שהטבילו
דיך פין כאן לא טבל לפי שהפך פין למטה מפנ הרוח שעל
שנתקבין לתוכו אין המים נכנסין לתוכו יפה. וכ״ר מטבילין אותו מים הכלי
אין לו הוך לאחרין יטבלנו שישמר פין למעלה. ואם יש לן הוך מאחרין כנ״ל
כשיטבלנו ישתן על עדין: **וקודם** שישמל מבדך מקום על טבילת
כלים. ואפי לא טבל לא כלי אחד ויש פסקו להטבילו כלים:

נשלמו הלכות טבילה. תהלה לנורא עלילה:

הלכות גיטין

כתב הרי״ מקונבי ל מצות עשה לבעל האשה בספר דכתיב כי
יא מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. ערות
דבר כגון עברות על דת משה ויהודים. מאכילתו דבר שאינו מעושר
ומשמשתו נדה. ולא קונה לה חלה. וערות ואינה מקיימתו. כן עברות על
דת יהודית. שעוברה בשוק וראשה פרוע. ואפי קלתה על ראשה מש
יצאה לרשות הרבים. ולכן הלף ל ולדינן שבלה שקורין קופא הוי כמו
קלתה. אבל מחצר לחצר דרך מבוי מותר. ונוה ודר כגבר פנ״
ומשחק עם הבמוריש. ואומ בתוספתא שבריך התראה להפך ירה מעובדה
ואם לא הגדו בה יצאה ויתן כתובה. ומתקנת רבי גרשם אינו מוציאה עלו

אלא אם שיות בדבר ואפילו הוהרו בה לא הפסידה כתובתה:
הרמבם ז"ל אשה רעה ברשותה ושאינה צנועה כבנות ישראל
המשדות מצנה לבעלה שנ"ל לא ניצא מהן ואשה שנתקבלה מחוץ לארץ
אין ראוי לאדם סמך שישאנה שלא מוציא רעה מתוך בתיה ובתיה
ר"מ שנתרשה אשתו הרי זה מקבלה בנ"ל והתיה ונשאה אבל אם
שנטריל אינה מוצאת עד שלבריות ודבר זה תלוי הכמיה היא
כדי שלא תהיה הקפה לבריות שהרי אינה יפולה לשמור עצמה לתיכף
מעלה ונעשא אחרת ומאכילה ומשקה משלה ואין מחייבין אותו בשאר כסות
ועונה שאין כח בהן דעת לדור עם הטוטים בבית אחד ואינו חייב לפרנסתה
ולא לפדותה ואם בקבלה הוי כ מקבלת ומוצאה מבתולה ואינו חייב לחזור
להתפלל בה: עוד כתב ז"ל עשרה דברים הן עשר הקבלשין מן התורה ואלו הן
שלא יבא חאיש לא בראנה ושיבא בכתב ולא בדבר אחר ושיהיה שנן הכתב
שבקבלה הסירה מקנינו ושיהיה עשוא דבר הסרה בינו לביתה ושיהיה נכתב
לשמה ושלא יהא מחוסר מעשה אחר כתובתן לא נמנעת לה ושיתנו לה
בתנ עבדים ושיהיה מתנדת בקבלשין ושיהיה הבעל אן שלחו הוא הנתנה לה
ושאר הדבריים שבנו בנ"ל הזקן וחלמה העדים וכיוצא בהן הכל מדבר
סופרים: כתב הרי"ף מקולביל ז"ל והיה אם לא תמצא חן בעיניו ממר שאינו
מוצאה לא בריצונו אם בקבלה שלא לרצונו מקבלשה אבל הארשה
מקובלת שלא לרצונה ולהקנ הבעלה שלא לבקש לא בריצון שנהם אבל יש
שמפן אומר להוציא כגון מוכה שחין ובעל פוליפוס פ' ריח הפה ומשומד
ומכחילין אותם על ידי ביה לשאול מה שיאמר הישראל ועניך שיאמר דומה אנו
כתב הרמבם ז"ל מי שהדין נתן שמפנין אותו לבקש את אשתו ולא
ריצה לבקש ביה דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מכין אותו
עד שיאמר רוצה אני ואכתוב הגט והוא ע"ב סמר ולכן אם הכהן ובקי ואומרים
לו שאה מה שישראל אומר לך ונמעוהו אותו ישראל בידי הנוים עד שיבקש כסר
ואם הנוים משגמן אמרהו עד שכלה הואיל והדין עקר שיכתב הריז"ה ע"ב
ומה לא בטל ע"ב שהרי הוא אנס אין אומרי אנס לא למי שנדחק ונכחיב
לשאול דבר שאינו מחויב מן התורה כגון מי שהנזה עד שמכר אן עד
שנתן אבל מי שהקפו יעבו הדנ לעשות עבירה והוכה עד ששאה דבר
שחייב לעשותו אן עד שנתדחק מדבר שאסור לעשותו אין זה אנס ממנו
אלא הוא אנס אלא שנעמו בדעתו לדעה לסיכר זה שאינו רוצה לבקש מאחר
שהוא רוצה להיותו מישראל רוצה הוא לעשותם כל המצות ונהתרחק מן

העבירות וידרו הוא שתקפו וכיון שהוכר עד שתשש ידרו ואומר רוצה אני כבר
נדרש לרבות לא היה הדין כתוב שכופין אותו לקיים ושעה בר של ישראל אם
שהיו הדיוטות ואנשהו אם שקיים הרי זה עם פסול הואיל ושדר אינו דרכן
נמיר ונקיים ואם הקיים אנשהו לקיים שלא הדין אינו עם אלמנו ס
בקיים דרשה אם ואם לשדל כתבו ותמרו הואיל ואין הדין מחייבו להוציא
והקיים אנשהו אינו עם עב: כתב חיי לו ודרך שיבטל כל
מודעה שנ פעמים אחת לפני נלוגה ואחת לאחר נלוגה
עם דרך שיקראו הקיים ב פעמים אחר לפני הנלוגה ואחר לאחר הנלוגה
וכתב לה מלמד שאינה מתקדשת אלא בכתיבה ולא בדבר אחר
ובכלל זה שיהא הקלף והדיו משל בעל ועם אמרו על בפס
עם פסוק שדרך שיקרא הבעל שכר הסופר והעדים מן הדין לא שהגיעו
חכמים שתקן האשה שכיסה בדי שלא יעגנה ותקנו חכמים שכר זה לבעל
הדקר בר הדקר ובבעל יתן לסופה ולעדים ובזה מתקיים נתן כדאמרי בגשן
פרק טב: והרמבם ז"ל מה כיון שהתקנה חכמי שתקן האשה
שכר הקיים הדי היא כאומרת לו לסופר הא לך
וזו והקנה הקיים לבעל לעיכר אינו צריך לחיות הקיים והדיו והקולמוס והקלף
לא לל סופר והוא מוכר לו הכל באוזם ווו עבב: לה שיהא עבה לאמה
ושוב דרשו לו וכתב לה ולא לה ולחברתה שלא יהיו ב נשים מתקדשות בבע
אחד: ספר כריתות שיהא אונגו הסופר מעגנן הקיים ושיק
ותקיב הקיים לו כראמרי לסופר הדברים הוא
ראלא ונם דרשו מכאן דבר הכורת בינו לבינה שלא ישיש שום תנאי בינו
שתהא אנייא ביה כלל אחר נתינת הקיים כגון שאמר הריני מקיים עליך על מנת
שלא תעשיתי ולא תלכי לבית אביך לעולם אינה מקדשת כי עדיין הקדשת
בעבה עליה בשאמר לעולם עב: שלא ישב רשות בעבה עליה אחר נתינת
הקיים: כתב הרמבם ז"ל האומר הריני מקיים עליך על מנת שלא תקדשאי
לעם אינו עם הרי למה הדבר דומה לאומר עם שלא
תשתי יין לעולם או כל ימי חייכי והרשבא ז"ל חולק עליו בתשובתו בתשובת
שלה אבל אם אמר עם שלא תשאי לפלי עד ר' שנה הרי הקיים ולא תשא
לו כל זמן שהתנה ואם נשאת כבר הקיים לחברו ונתה עמו הקלר פטר
והקיים כבר שלא התנה עמו לא על הנשואין אם הרי זה נדר על מנת ש
שתשאי לפלוני אם שאת לו הרי זה נדר לטאר כל התנאים אבל אמרו
חכמים לא תשא לו ולא לאחר שמא יאמרו שיהיה מתנה זה לזה ולאחר

לשאת אשה אחרת אינה מקדשת אלא
מין אחד אחרי מיתת הראשונה
לא נפל עשיר אם אינו נשאר
אם אשה מן הנשואה
עב:

לא תעשה סמיע ע"ז אלא בקיום התנאי. שבדה ונשאת לאותו פגום לא תיעא נשאת
לאחר קידוש שתנשא לו בעל הון ותיעא והולך ממדר ועד יכה ע"ז שנו עבל:

ונתן בדה מלמד שאינה מקבלת שדיתו הון בדה או בדר שלוחה
שהוא בדה או לתערה שהוא נמי בדה: אבל אם הון מונח על
גבי הקרקע הרי זה אינו כלום וכן אם הון קשור על ידו או ע"ג שלותו ולקחה:
מסם אינו כלום אבל אם הרכין לה ע"ג או הלה ידו או ששלפה הון הרי
זה ע"ז: **כתב** לה אינו אשך אינו בעלך אינו ע"ז ושלחה ולא
את עצמו וכתב ונתן מי שאינו מחוסר מעשה אחר
שיעלה
כתובתו יא שם מחוסר קיום ותעה ותעה אחד הכתיבה לעיר אם כתבו ב
מחובר לקרקע אינו שתתמו עדים אחר שהבשו ותנא לה אינו ע"ז: ונם
בקיום לבד יש פוסלין אם צריך למה שקיים אך אם שה הרי לגאות הון
כמתעסק הוא וכשר: **ואינו** נתנה לה אלא בתורת ירושין של ספר
הריתוק ונתן בדה: משמע שיתן אותו בתורת ספר כריתות
אבל אם נתנו בתורת שטר חוב או מזונה או כיוצא בו אין שנתן בדה והיינו
ישראל אינו שבמעשה הרי הוא בדה אינו ע"ז ואם אמר לה אלהי כן הרי זה
ע"ז הרי זו מגרשת בפר תורף שהלפה במתן מהבדון: **אמר**
לעבדים ראו ע"ז שאני נותן לה (ותר ואמר לה בני שנר
חוב זה הרי זה ע"ז שהרי אמר ותוריע לעבדים שנתנו לה בתורת ירושין ומה
שאמר שטר חוב מקנה שהוא בוש ובבלם ממנה: **המגרש** עבדיו
בשתן הון לומר הרי זה ע"ז מן הא ע"ז **וכיוצא**
בזה ואם נתן לה ולא אמר לה כלום פסול אמנם אם מדבר שהה על עסק ע"ז
ירושה ואחר נתן ע"ז בדה הרי זה ע"ז כר יוסי דאמר כן בפרק דקדושין:
ועריך שילקן הון בפני עדים בשדים שנ על מי מעם עדים יקום דבר
(מפי יהיו אותם החתומים בע"ז בשדים וכן פסק הרמבם ז"ל:
תניא ר אליעזר אומר אינם שאין העדים החתומים בתוך הון אלא
שנתנו לה בפני עדים בשדים כשדים דעדי מסירה כתני ולא
עדי חתימה דהלכה כר אליעזר דאמר אין העדים חותמין על הסטר אלא
מקום תקון העלם ומה בקיום אבל במכל אם עדי חתימה מועילים לבדם
בלא עדים בשעת מסירה: ואם היה מוקיים מלוכן פסול: **ונהנו**
העלם לכתוב יב שטרן הון וכתב הרשבא ז"ל בתשובה:
אינו לא מצאתי בשם הלמודים זכר לזה ונוהר לכתב כן ולחוש למה שהעלם
נהנין אבל אינו נפסל בזה והעדים יוכלו להחזק בטעת יב אם בטעה אחת:
כתב הרמבם ז"ל הכותב ע"ז בשבת אם ביום הכפורים בשנה ונתנו לה

הרי זה מעשה: כתבו וחתמו בטו בדין ונתנו לה אינה מעשה שהרי העדים
פסולין מן התורה: כתבו בדין בטו ונמסר לה בפני עדים כשהם בטו הרי זה
פסול: כתבו בשבת לא מעשה ואם מוצאן ולא מזמנין כולם
אמרין נדרה שמא יכתוב: אמנם בפני הזוהר מוכיח שמותר לו לרבש במקום
שיש לחוש שמא תעקר לבם כך כתב הרי מקור בי לא בהלכות יבמות עב:
ההא שסב מרע דלתב ינא לרבי תתו בפנא דמעבי שבתא ולא הספיק (מ)
למיתביה עד הלה למחר תקיף לה עמו טובא אתו לקמיה דרבא אמר לרבן
וילו אמרו ליה נקנא נהבא לתרי ריוכא ריתיב בה ינא ותיל איהי ותיתוב
ותפתח ותחזיק בה רבנן עבד ניר פרץ כל שהוא הרי היא חזקה והוה לה ינא
וחזיה בארן מאחת: ומשום חשש שמא ימות בשבת ולא יסל ליתן הזרעון לה
להקנות לה הבית בשבת: **והכותב** ינא עדיך שיכתוב אותו כדין
סלק שיהיו האותיות מוקפות
ניל ומה נהן הנע בלא מוקפו
ניל ומה רבי יחיל ראין לקוסמן בכך אך אין האותיות צריכות לגיין וכן נמי
כת הרשבא ול בתשובה שלה שאין צריכות לגיין ושאין צריך שירטוט ואפילו
בכתובת משק כסף: ונע שכתבו בכל לשון כסף וכן כתו בתוספתא דגיטין
ובבבא בתרא ינא שכתוב בה לשונות ונגיין בה לשונות כסף כן הנדים בספרי
שלנו לא שהרמבם ול נראה שעדים כתו בה לשונות ונגיין בלשון אחר או
במקר כסף עב: **כתב** הרמבם ול אין כותבין אלא הנע אלא
בדבר שרישומו עומד כגון דין וסקרא וכיוצא בהן
אבל אם כתבו בדבר שאין רשומו עומד כגון משחין ומי פירות וכיוצא
בהן אינו ינא: כתבו באבל בשיהור כשחור כסף ואין כותבין לכתחלה
על הכל כותבין הנע ואפי על איטורי הנאה וכותבין על דבר שיכול
להגייה והוא שיתנו לה בעדי מסירה: כיצד כותב לה ינא
הנה מחוק ועל הדפרא ועל החרס וכיוצא בה ונתנו לה בפני עדים
עו כת ול בתשובה בשם רבו רבי יוסף הלוי ול שאסור לכתוב את הנע
בכתובה אשורית ואם היאך נשתמש בל כנה מכתב לרים ונזמן אורנו
לבנין ולא נם בכתובה ששון הסנדרייס מפני שהוא תלוי מאד ואמר
שיבא מנה משם הרי לשון בינא ונה פסול אותו אבל יכתב בכתובה נה
הכתב שאנו קורין אותו ל מרבבי פי משק: **כתב** הרי מקורבי
ול וכתב לה ולא חקק מכאן נראה שאם לא עשוה האות
כתקנה כגון הרלית אן הנא וכן כיוצא בנה אין למחוק קונו של הא לבית
דלת אבל אם עפר בה דין אחר שנעשית האות כתקנה אין לחוש בנה:

נתיחד

שלמה

והניח עליו הקם על ורבע כרוך פסיל ליה וכן נהגו העולם עב: **וצריך**
שלא יעברו באותות מן התלבה חוץ לשעלה והניח עליו הקם
על ורבע להקפיד אפי׳ מאות אחת. וכן בספר רבי ברוך עב: **וצריך**
שלא יהא שום שטעות ולכלוך בגוי ולא יכתוב על המחק
ואם כתב וקיימו כשר בדיעבד. והניח הקם אבל אין נוהגין כן עב. ודומבם
על כתב שמחק בו אות אז יגבבו אז שתבלה כגון העשיון אם מעופם הגוי כשר
ואפסקן הטולף אינו. ואם החזיר ופירש בסוף הגוי לאות קלנות על מקום פל
אפי׳ מתוקף הגוי כשר כשאר שטרות עב: **וצריך** לכתוב לשם
האיש והאשה ולחתום לשמם וכל הדשבא **וצריך** אל שאין עריך
לכתוב שם אביהם בגוי דשמו ושמות הגן שם אביה לא תגן שבל כתובה שאלה:
וצריכין העדים לדעת עם הסופר בשעת כתיבה שיהא ראשונה
וכן הטליח להולכה והמלבם אל כתב הגרוי חכמים לסופר
שיכתוב שפם הגוי ויהא מקום האיש והאשה ומקום הדי אם מותרת לכל אדם
דדי שיכתבם לשם האיש המגרש והאשה המגרשת. וכן יחתמו העדים
לשמן עב: ובב הגרומה אל קת. ונראה שאם אין שם שך בשעת כתיבה דהוא
בטל דלא הגרשיכו דברה שלא לבגיא גן ממגרשת. ויש שיוכל לומר בפני עבוב
ובפני נתתם מלי טוב הדבר לא יהיה עדים בשעת כתיבה וכן עמא דבר עב:
וצריך שיאמר לסופר ולעדים כתבו וחתמו הדבה לשמו שהגרשו כי
שמא יכתבו גן בשר שמא יאבד ולא יגמן
ויש רוצים לעשות שלא כדין מאחר שכשר הוא מן הדין יש לומר עשו עדו
שלחותם. ואף בזה יש מקפקפין ואומרי לבטל שיעלה לסופר על כלגי וגן:
והכל כשרים לכתוב הגוי אפי׳ חתם שטה קטן אם ובול עומד על
גבם ומלמדים והניח הקם על וזהו לפי שלבת הקונטרס ולפי
שטה רבי ברוך הפי׳ לה כר לעגר מיהו נראה מלוך דברין שדעתו שהפס
מסולן אפילו כבול עומד על גבם והוא כתב וכן שלחה והריאם כתב והם
כשרים ובלבד שישייריו מקום מתוקף עב. וכן נמי פסק המלבם על. ולא
הכל כשרים לכתוב את הגוי חוץ מחרש שוטה וקטן ועבד. והטעם
לפי שעריך לכתוב שם המגרש ומתת ובשת שכל אלו נשנין לדעתם והעבד
אינו בחזקת נשנין וקרוטשין והאשה מעלת לעצמה בכל: **והבא**
גן ממגרשת היה עריך שיאמר בפני נתתם וכפני נתתם
והטעם כדי שלא תהא עריכה לקיימו אם יבא הבעל ושגרשה מעני שאין
עדים מצוין ממקום למקום בחוצה לארץ. ואם שרשר הבעל והביא הגיי

שהוא מזויף הרי זה בטל. שאין דברים של אחד נאמנים שאם בתנו נכתב ונו׳
לא לדהות עדשה הבעל שאין עמה ראיה אבל במקום עדים המוכחישים אורכן
אינו נאמן. ואם מכרין אותו אינו ערך. וכן אם הבעל מבאר אינו ערך. וכן שמת
שהביאו בן ושהיה שלמים אין ערכין. ומשהשלח הביא יאם הרי זה נשך מלגו
בעלך והרי אתן מינך שהם ממנו (הרי אתן מתנת לבן אדם) ובתוך כדי דבור
מן הנתינה יאם בתנו נכתב ובתנו נחתם אבל לזמן מרובה אחר הנתינה אינו
מועיל כלום. והגרב הרב ז״ל ודעתך שיטלנו יאם בתנו נכתב ובתנו נחתם
אפילו מבית לעליה ערך כדפי׳ רת מדי דהוה אבב מחוא דעדי זפ׳ רת כבב
מחוא דעדי ודמינן להו דאין אן קנונין. ומיהא דבשין פר׳ התקבל פי׳ בתוספת
שהבעל והאשה בעיר שיעדשה הבעל בעצמו ולא ע״ שלח בין להולכה בן
לקבלה משום דאי עבוד על ידי שליח מהימן הבעל למ בתקדון נתתיו לשלח
כראמ׳ רב הונא פי׳ התקבל דפסק רח כמותו. ואע״ל הבעל מלוגא מכשר רת
ע״ שליח אע״ר ושהיה בעיר משום דעדי כדפי׳ בתוספת פרק התקבל מ
אנן לא שיבינן כה. ואע״ר רפ׳ רת דהאידנא כולהו עדי אין לסמוך על זה
לפקל דאיהו נתחמיר אמרה; ויש להזהר שלא לעשות שום שליח
בשעשהם בעיר אחת כדפ׳; וכן עיקר עה. ואפ׳ מביה לעז
לעליה ערך לקרותו; והאשה עשה שליח לקבל נישה
מיד בעלה. אבל מיד שליח בעלה לנתנה לה לא
תעשה. אבל בדיעבד שרי כר חנא. וכן פסקו רב אחי והרי״אגל
והרמ״בם ול כתב שאפ׳ לכתחלה עשה. וזל׳ יש לאשה לעשות שליח
קבלה לקבל נישה מיד שליח בעלה. וקטנה אין עשה שליח לקבלה עה:
והכל כשרין להביא הגט. ואפ׳ אומן נשים שאינן נאמנות למר
מת בעלך. ואפילו קרובות לוז ממרש שונה וקטן ועבד
ני׳ נסומא כחיבה לארץ; אמר אמימר הנשים שנלחנו הגיע ל
בפעמים עדיכון לקרותו; ופר״ש ל ב פעמים אחת קודם
נתינה ואחר לאחר נתינה. ואם לא קראוהו קודם הנתינה פסול. אבל
אם לא קראוהו אחר הנתיבה הוא״ל. וקראוהו קודם כשר:
שנינו הזורק יש לאמתו והוא בתוך בית אן בתוך חצירה
מונחת. אבל בדרשות הרבים אפ׳ בתוך לב אמות
אינו כרשות עד שיביה בידה. והגרב הרב ז״ל ומנהג העולם שלא לברש
האשה לתן לה בתוך בית ובתוך חצירה. ואפילו לתוך אמה ובתוך
מלבושיה. אומ׳ הי׳ דאין לעשות כן כי לפעמים שבגדיה שאולין. ואולי

בעל הבתים מקפדין בזה ומה לא היו עושה דלאו להכי אושלגעבו. ועשה
זה נמי לתוך בתיה או לתוך חצירה. לכך נכון לתת הגע תוך ידה
סמוך ותהיה ידה פתוחה מתחילת נטיה עד גמר נטיה עב:

וכשהעדים חותמין הגע ערך שלא יהא הסופר אחר
מהם דאמרין התם חתם סופר ועד פסול
וגם אם אמ׳ בעל לעשה אמרו לסופר לכתוב ולפלוני ופלוני לחתוסה
פסול כדאמרין עד שישמעו קולו לאפוקי ממאן דאמ׳ אומ׳ אמרן
בשר. ואעג״דלהו תרי חלמדי דמתני אהדדי. כיון שלא נתבדר לגו
הלכה כמאן ערך לזכר משברס. ובשם הר״ר חנגך ״מיאתי לחתוב
ערך שיאמ׳ הבעל לסופר לכתוב ולעדים חתמו. ואם אין שם אלא
הסופר ועד אחד יאמ׳ לסופר כתוב ולעד אחר חתום. וחותם הסופר
אם פגל׳ בדקפלוט הסופר. וחותם הסופר אם פגל׳ בד׳ הסופר עד
ועד״ **ולא** ישלח אדם כתב ידו לסופר ולעדים לכתוב לו ולחתום
בזן שהוא חדש בן שהוא פקח. אבל אשה יכולה
לעשות שליח מתוך הכתב: **וחרש** משמרו אם כיון שכבר
בדמיזה כר״ יוסי״ר
בוזקין מותן בפעמים. אם אמ׳ שלאו לאו ועל הן כותבין לו לאשרכן
שלפי דמיזתו. ובסדרזין דאמ׳ תרי לאו. וחד הן אן תרי הן וחד לאו בפירות
של ימות החמה למות הגשמים אן להפך. ירושלמי לאו רוקא שלהן
לבד או של לאו לבד. שא בהן ון לאו ולבד בסדרזין. פי אומ׳ לו בתוב
לו לאשתך אמ׳ הן. לאמר ואמ׳ לאו. לאשתך הן. לבלתך לאו. לאשתך הן.
לחמותך לאו: **ובעל** שישלחו שני שטות. וכן אשה שיש לה
טב שמלת בת הדמבם ולל בשמרבש כותב שמו ושמה
שהם דבקין בן ודרושים ביותר ואומ׳ איש פלוני וכל שם ששלח נדש אשה
פלנית וכל שם שיש לה אם כתב מעבתו ותעבתה בשר. ואם כתב
השם שאין ידושים בן ובתה כל שם שיש בו פסול. והר״ן ולל כתב מי שישלח
ב שמות חלוקין ואחד מהן עיקר כותב העיקר קודם ואומ׳ אנא פלוני
דמיתקרי פלוני. וכן האשה. והמ׳ היכא דאית חזק בתרי שמות חלוקין.
אבל לא איתחזק בד׳ עבר בשר: והנה הלק ולל ואיתחזק בתרי שמות
מפורש בתוספות בשין ובספר רבי בריך עב: **ואין** ערך לכתוב
יצחק דמוקדי חקין וכן כל כיוצא בזה:

ומשזמר אין ערך לכתוב שם בעת הגע. וכן נמי באר הרשבא ולל

בתשובה. ואם כתב שם יהודית וכל שם וחבטא שיש לו טוב הדבר מאד
פרי לכלול שם הענין בסתם כי אין לחוכר שום ענין בענין: והנה הקה
ל אך בשאר ענין דישראל ששם השמעת ריהודית הם אין לכתוב וכל שם
שיש לו לא אמא פלוני דמתחדי פלוני כדפ"י רת"ם בענין ודבלין לכתוב בשהשם
השם בלבון שברי דמתחדי. ולשהשם השם בלבון לוגן המסורה. ואדם שנשתנה
שמו מחמת חולי אומ"ם שקורין אותו יעמיד בשם הראשון מה"מ אותו השם הטב
לגזיני הוא עקר וכותבין מוקא קדש עב: וכתב הלבוש ז"ל שיעה שמו וש
ושמה ושם עדו אומ"ם שלבתב כל שם שיש לו וכל שם שיש לה אינו ע"ו: השובב
שלה אלקדש ז"ל יוסף שיעה שם אבו שהיה שמו יעקב. והוא כת' שמואל
לפי שהיה אותו יעקב מסומד ומת. בשמרדוכו אין לקרוא בו מאחר שהחזיק
שמו ושם אבו וכן במדיעה. ומתקנת רבן גמליאל עכ"ל לכתוב בענין פלוני בן
פלוני וכל שוס אולרן וחבטא דאילל ולאבהתי הנע כשר שלא היצריכו
מכמים לחזר אחר לעדים להחזיק שמו ושם אבו ולא שלפי שעמו ומפני ה
הדמאן שהיו משתנו שמם תקן לבן גמליאל לכתוב כן מניא שנ"ש בכל שם
שהיה לו ולאבו ואם לא הפנו שנאמת האשה ושלא לחוציא לגן על הנע
שלא תצטרך להוציא מזה הזאיל ונתי חדה עמו הייתי מסכים לדרורת
את הדשה ולכופו עד שיכתוב לה ע"ו כשם שבידר לו ולאבו ראבל עתה אין
השבון בדבר לסמוך על הדין ושל דת משה ודשל שהע"ו כשר ולהא האשה
בה ילדא. ונהר יג. איר שנגא במודעתי. שלמה בר יצחק ז"ל: כתב
הרי מקורבל ז"ל. ויצריך לכתוב שם הנער שהפופר ופעדים
עמרים בשעת הכתובה שכותבין למכין שאנו מוכן כאן במקום פלוני
ונם מקום דירתן האיש והאשה ובשעין שאין אנו יודעין ד"דתם כותבין
מקום עמידתן בשעת כתובת הנע. כת. הרמ"ז ז"ל הרי שכתב בנע אן
בעטר אחר מלא ומוא כפר אן מקבול כשר. ואין לפסלו בזה וכן ראיתי
מי שנהג בזה: כתב הרי"ז ז"ל ואין כותבין לאיש השולח ע"ו
לאשתו שהיא במקום אחר אין כותבין מקום האשה כלל
לא בלבון דידה ולא בלבון עמידה. והלידות נמלעו מלכתב לפי שיש טועים
בפס: שכיב מרע שכותב ע"ו לאשתו על תנאי. יצריך
שיאמ' אם לא מתי לא יהא ע"ו. ואם מרעי
יהא ע"ו. ואם לא ממני לא יהא ע"ו. ואם יעמוד ממוליו הנע בטל. ואם יחלה
אחר צריך ע"ו אחר. ויצריך שיאמ' מעכשיו שאם אמ' מהיום ומר
באותו היום שמא בסוף היום קאמ' ולא ידענא מה אירון. ופי' רת"

דשמא דעבד מעבשין משעת כתנה קאמ׳ מ׳ מסוף היום קאמ׳ ואם מסוף
היום קאמ׳ אם מה׳ באותו יום יפסל הבן. והבן הקה׳ זל ומורי רבי יחיל היה דבל
בבן דשכב מרע. לא ערך לדש לבדי לאפוקי נפיה מכל ספיקא אך מקל יום
לבבל הרס של הקבר קבלת לישא אותה כשעשוה מחלי עב׳. והרמב׳ז זל
כתב יא שהתנה שיהיה זה הבן אם מת. אז חולה שהתנה טיה יה זה. עד אם
מה מחולי זה לא אמ׳ כלום משמ׳ אם מתי. לאחר מיתה ומשמע מעצה לפיכך
אם אמ׳ אם מתי ל הדי זה בן. אומ׳ לאחר מלתי. ואין בן לאחר מיתה. ומר לה
הדי זה ונשך מעבשין אם מתי אז מהיום אם מתי הדי זה בן. וכשומות תהיה
מן ונשת אמ׳ לה הדי זה ונשך מעבשין אז מהיום לאחר מיתתי ומתי הדי. אן
ספק מן ונשת ממא אחר שאם׳ מעבשין תוך וסמכה בו דעתו עד לאחר
מילה. שכיב מרע שנתן בן לאשתו ונשה ועדר אינו יכול לחודבו. ואם
ריצה לדרש מת אשתו על תנאי כשימות. כדי שלא תפול לפני יבם. ואם
עניר לא ויהיה בן. ולא ריצה לדשה מעבשין כדי שלא תנדרף דעתו. כך
הוא כות בן אחר שכות התודף. אז אומ׳ לה כשתנן לה תנדרף דעתו. כך
יהיה בן. ואם מתי יהיה בן. ואם לא מתי לא יהיה בן. אם לא מתי לא
יהיה בן. ואם מתי יהיה בן. ואם לא מתי לא יהיה בן. כדי שיהיה תנאי מפול.
הן קודם מלאו ולא יפלה פה מחלה לפדשות. ואם מת תהיה מעוך מדת
כשימות. והוא שיגיע הבן לדה קודם מיתה שכל. ונסס המדבר
מעה לכתוב בן לאשתו לק שיהא מיושב עד סוף כתובה
ומתי מת הבן. והבן הקה׳ זל. ונפה המדבר מצוה לתקיקין שיהה לכתוב
לזתן בן לאשתו. וכותבין ונתנן בשדרו חי דק שיהא מיושב בדעתו משעת
הציוי עד שעת נתינה. הבן עב׳. יצרך שלא תעיחד עמו כל
ימי החולי. משס חשס חשס בן ישן. ואם קבבו זמן לתנאי
צרך שיקיים התנאי בתוך הזמן. ואם אמ׳ בתנאו לאחר שבוע שנה פי׳
שמיטה. שנה. ל׳ל לאחר שנה. ל׳ל חדש ל׳ל חדש שבוע ל׳ל שבוע שבת
ל׳ל שבת. יום ראשון שני ושלישי. ובאה הרמב׳ם זל אחד השבת אין פותבין
אלא עד שנה. מאחר השנה אחד שנה לאחר חדש משנה ששלה אחד
חדש אחר שבת מהחדש השני. אחד השבת לאחר שבת. עד יום ן קיום
בשבת מיום ד׳ עד יום ן: נערה המאורסה היא ואביה מחלבן
נשה והה לתנה וכל שאינה יכולה לשמוד ולא
איבה יכולה לכתדש פשוט. על ידי אבוה. ודת פי׳ המת נשת. על ידי אביה:
תשוב שלה לרשי׳ זל. המן דש אדוסתו נראה שיעדיך לכתוב בנו ארוסתו
שכל זמן שלא כנסה לחופה מין עליה שם אישות. עכל׳. כתב הרב זל

ושטטיה לא יזיעא וקטנה ששאלה אין אבוה מיקבל ענה ונתתה ביום ונתתה
בלילה פסול אבל אם נתתה ונתתה בוום אפי׳ לא עלו אלא לחדר ימים רבים
כשר ואין לחוש כבר משום מוקדש והנה הרב״ל מיהו בהני העולה
לחיקיה שיצתן בו ביום יש מקום שארם שולח לאשתו ממקום אחר בהתר
לא אישפר עב׳ ועדי הני אין מוחמין רק זה בפני זה וזהרו שלא
ירחיקו מחומתן מכתיבת הני שני שטרין ואין
מסיימין הני דק בסוף שטר יפן יחתמו העדים באותו
אמיצע שטר ואין למדין מן השטר שלמעלה הימינה לפעמים יביה
באותה שטר עיקרו של נו אך אם יחתמו העדים רחוק מן הכתב אמצע
שטר אחרונה יכול לזיף בחלל החלק כל מה שירצה ון בהני העולה
לחוכם העדים במחלת השטר זה ומה זה ושני הני שאין יודעין לקרות
קורין בפנאם ומחתמין ואם אין יודעין לחתום מקרעין להם שיר חלק וממלאין
החלעין דין ומיהו טוב לתור אחר עדים שיודעין לחתום
ששהה שליח לקבל נשה ערבה לאשתו בפני עדים
והם יכתבו לו כתב ושיקבל הני יקבלו בפני עדים ויחתמו לו כתב והנה
הרב״ל מיהו רבי ברוך מלב בכתיבת ידו דלעניין שליח לקבלה ערין
לחוכם ן שיכתו התנאות העדים החתומים בשטר של קבלה וכן נראה
דהא קיים סברתו בשטרה ואעפ״ר אמר׳ פרק התקבל במתנ׳ דלא ערין
כי אם שנם שאמרו בפנינו קבל המ״ כשהעדים הראשונים שאמרו בפנינו
שליח התקבלי לו נשי הם עומדים שם בשעת נתינת הני לדי השליח אבל
ע״ שטר עליך קיים ואין קיום בתחות מן הלכך קודם שקבל הני השליח
דקבלה ישבו שלשה שיכירו החתומים וטוב שיהיו האנשים ידועים כי
הם יעידו בכתב ידם על נתינת הני והפרושים לשליח למקום האשר
לחוייב לה מכאן נראה שאין למוך של פי שלוחים דקבלה שרגיל
לעשות היום חותמין מעיר לעיר לפי שאין דרכות לביות כאותו קיום ן
בב אדם ידועים וכלים במקום הנתינה שיכירו שדי הבאים לקבלה כי
כן ערוך ושלשתן יחד כדפי׳ רשי׳ וטוב לתור אחר שליח העבר
שהוא נדול עלילי בנם אן על ידי זקן בן שליח לקבלה בן לחולמה
שאם לא כן אפי׳ מוחזק לשנם היה לאחר שעדיך לבודקו לכל הפחות
על ידי עד אחר מכל דחליה ומיהו בעדי חתומה אין להקפיד
כיון שהוא מוחזק בשנם דקיימ׳ כן עדי מסידה כדתני׳ בשעת נתינת
הני יש כמה עדים ערלים שהדי דרבנן ליתנו במשון עבל הדק ל

סרב הכ׳ העבור ול׳ וזל׳ כתב ראיון ול׳ שלח אשה אחת ששתה שליח לא
לקבלה ׳וחלה השליח ומתו השליח עשה שליח אחר אין דומה׳ לא עד דאמרה לא
בפירוש שוי שליחא בתר שליחא והיכא דשייה שליח להולכה ולא פירשה לו
מי מיני לשייה שליח או לא ׳אי נמי שוי׳ שנ׳ שלוחים לקבלה לבן׳ אי׳ זה מהן
עדיין אינו הבעל החלה וכן אם הגיע שהשם ביחד אי׳ זו מהם שילבשנו יהא
שליח לקבלה יש מן הדין לחד אחד מהן אין לא ׳כן׳ אם ששתה שליח לקבלה
והששה שלא ׳ימלאנו אותו השליח׳ ׳ושתה׳ שליח אחר לקבלה מי אמרי׳ין
נתבטל הראשון או לא ׳והסכימה דעתו עם חכמי הדור נמי׳ בידו סודה לשנ׳
קבלה לשנין שייה שליח לא מיני עד דאמ׳ בפירוש ׳ודוקא לקבלה׳ אבל
לחולבה מי׳ משוי׳ שליח ׳הולבה מכח הבעל אתא׳ וכלו הבעל עצמו ע
שמאן ׳לן דברי ראיון ול׳ ״ ׳מסתברא דבמקום שהבעל עשה שליח׳ ׳ושלח
שליח׳ אף הראשה עשה שליח ׳ושלח שליח׳ ׳ואם שלחה שנ׳ שלומים׳ אין
שליח אחר שליח כיון שלא בטלה בפירוש קבלה השליח קבלה הוא ״
ומשיגיא ע׳ ליה השליח מיגרשת דהא שלוחות מושלח ׳ושלחה איתרבי׳
כיון לאיש בן לאשה דרבנסין בפר׳ האיש מקדש ׳ובפ׳ המביא ע׳ אנו שנ׳
שלוחות מידה איתרבי׳ מושלח ׳ושלחה׳ ׳אילתרבי׳ אלמ׳ דרייהו ונעבו וכן
הלכה עכל׳.

מלשון הרמ״ז ז״ל, סדר שליח להולכה ולקבלה.

כ״ג ד׳ ימסרנו לשליח ״ יקראו אותו קודש מסירה
ולאחר מסירה לשליח דומה׳ עיילי תותי נגעה ׳הלפיה ׳וזה׳ לשון ׳יאמר
לשליח הולך ע׳ זה לאשתי ׳פלונית בת פלוני המכונה פלוני ׳ותלא ידך
כדי ׳ופך כפי׳ ׳ושייתך כשייתי׳ וכתך כבחי׳ ׳והיא מיגרשת ממנו ׳והא
מוהדרת לבל אדם ׳וקודם שימסרנו הבעל לשליח ׳יבטל הבעל כל הסודעות
ע׳ טוב לקבל חרם עליו שלא ׳יבל לעשות שום בטול בע׳ ׳והשליח ׳יאמר
לאשה לך ׳זה הלשון ׳הי לך ע׳ זה מי פלוני בעלך המכונה פלוני ׳ותקבל׳.
ע׳ זה ׳הרי את מיגרשת ממנו ׳הרי׳ ׳אתן מוהדרת לבל אדם ׳ע׳ זה בפנ׳ עבה
ובפנ׳ נחתם ׳כל זה יאמ׳ בשעת נתינת הגט ׳קודם שיגיע לידה ׳ויתנגן לה
בפנ׳ שלשה ׳אשרי׳ ׳לן בפנ׳ שנם דעד׳ עשה ד׳ין ׳והשליח משליך
השלשה ׳מע׳ טוב שיתנגן בפנ׳ שלמה הרי שלא ׳יבא לטעות כמה שליח
יהיה קרוב לבעל אין לאשה דומה׳ ׳המאורא ׳ ׳ויש רבנ׳ ׳ערבנ׳ מיצריכין ד׳יינ׳
לקבל עדות השליח ׳וכן שהן הרי׳ מקרובים ׳והרמ׳ ז׳ל ׳אך בדיעבד אלכתחל׳
ואם הבעל רך בשעת טוב לברוח לסימנו אם הביא שנ׳ שערות

כשעשה שליח להולכה דק״מ לן קטן אינו עשה שליח ואם ישלח וקן ישלחנו:

ושטר הולכה מלשון הרמ״ז זהו נסחתי:

ב פעם עדים חתמתי מטה בבר וכך בשבת בכך וכך ימים ליח פלו שנת כך וכך לבריאת עולם למען שאמר מוקן כאן בפלונית מהא מסר ל׳ פלוני בר פלוני המכונה פלוני ע״ז זה לידי ר׳ פלוני להוליך אותו לאשה כו פלונית בת ל׳ פלוני המכונה פלוני ״ותהא ידך מידי ופיך כפי ועשייתיך כשאיתי וכחך בבחי ונתן אני לך רשות לעשות שליח ושליח שליח עד מאה שלוחים ולתן ע״ז זה לאמתי פלונית בת ל׳ פלוני המכונה פלוני בכל מקום שתמצאנה אתה או שלוחך או שליח שלוחך והנני שנעשה ע״ז ל׳ פלוני שליח להולכה ספר הכתוב למעלה נמתב ונחתם בפלונית מהא בכך וכך בשבת שנת כך וכך לבריאת עולם וכו׳ ושדיו החתומים בו ל׳ פלוני בר פלוני ל׳ פלו׳ בר פלוני ״ובפנינו בטל הבעל ל׳ פלוני בר פלוני כל מודעות שמסר על ע״ז זה ובפנינו קבל עליו חרם חמור שלא לבטל הע״ז ולא אתי השליח ומה שראינו שנעשה בפנינו כתבנו וחתמנו וכן כתב הרמב״ם ז״ל השלוח שנשלח האשה לקבל לה ע״ז מיד בעלה הוא הנקרא שליח קבלה ומשיע״ז ע״ז לידו מתוך״ם כאלו הע״ז לידה ועייכה לעשותו בפני עדים ועייכה שנ עדים שהע״ז הע״ז לידה שלוחה: בדא בשאבד הע״ז אן נקרע אבל אם הע״ז יוצא מתחת שלוחה אין עיר״ ד׳ יציאתו מתחת ידו כיציאתו מתחת ידה ״אעפ״ כ לא יקן לן הע״ז אלא בעדי מסירה כמו באשה עצמה: הבעל עושה שליח להוליך ע״ז לא לאשתו וזהו הנקרא שליח להולכה וכן האשה עושה שליח להביא לה״ ע״ז מיד בעלה ״ וזהו הנקרא שליח הובאה ״ אין שליח הולכה והובאה עדיך עדים אין האשה מתקדשת בע״ז ששלח בעלה אן שהביא שליח הבאה עד שיגיע הע״ז לידה ״ והרם ז״ל כתב: ושליח

להולכה עדיך לעשותו בפני עדים אך אינו

עדיך להביא שטר מושדים שעשאו הבעל שליח כדמשמע כי ההוא דאייתי בי תרי וכן כתב הלה לה פער ז״ל ״ ומה שכתב בתקון שטרות הרשאה לשלוח ע״ז לאשתו ממקום למקום נראה דאינו עדיך לא לפי שכתב בהן שעתן לן הבעל כח לעשות כלה שליחים ואפי׳ לא יאמרו עד מתעשובות:

ונהנו השלם בלא הרשאה אבל שליח לקבל מן האשה עדיך

בפנינו שלוחה כתיבה
בי דיינא הניא וכל
ומן אחר לא כשבא

הדשאה והוו נחתה: זכרון עדות אשר היה לפנים אנו עדים חתומי מטה
כך וכך בשבת למנין שאנו מונין כאן במחנה פלן דיתבא על נהר פלוני מי־
פלונה המכונה פלונית בת ל׳ פלן בר פלוני העמדתה היום במחנה פלונית
דיתבא על נהר פלוני ממידה בפנינו לר פלוני שלמה התקבל לי ויני מיד ל׳
פלוני בר פלוני בעלי ואנה ידך טדי וקבלתך לקבלתו ולגלה ליבו ולהקבלתו
לי ומיד שיגיע הנ״ל לידך מהיה מוקדשת ממנו ומעכשו לכל דינים ומה ששאה
בפנינו שמשנו כתובת ומחמנע לראיה שלימה קבלת ויני והכל שריר וקיים:
ויש מתבון הני מילה מעלה בר פלוני בקנין ד׳ אמות קדקע לקבל ויני מן פלן
בעלה ולדשתו רשות ומיד שתבא ידו טדה לקבלו ומשנה שיעול הנ״ל
מיד פלן בעלה תבא מוקדשת ומה שהעבירה אוכלא קנינו ממנה בקנין ומיד
והתבא והתמנע ותגנא וכל ביום פלוני וכל ויתמנו שנים זה מנחת לה מכתבה
ולה ועריך שימתנו שנים בשטר שיהו ידושם והמנמנה נכרה ויידוע
במקום הכתובה ונם עריך ליהוד ולרקדק שתבא האשה שנשה השליח
בדולה בשנים ובמינם ולאם אין השנים יד ונשם רק על פיה עריך ריצוי
שבועה שמונות ובדיקות שנבדקה כדי לכוף לאיש על שיקדן ממון לעשות
חליצה לפי שאין שליחות לקנין ובשעת עלינה הנ״ל לשליח ביקבל
יושב הבעל בביתם כנדים לה ונשם שלא יהיו קרובים זה לזה לא לבעל
ולא לאשה ולא לשליח ויראו בשטר הדשאה אם יהיו אם החתימות נכרות
וידועות להם ואחרי אשר יבאו שטר הדשאה של שליח קבלה ומחר
הקיום יבא הבעל לפניהם ויקראו הנ״ל קודם שיתנהו ויחזירו אותו לבעל
ויבטל הבעל כל המודעות וילכנו לזר השליח ויאמר לזקן התקבל ע״ז זה
לפלונה אשתי המכונה פלונית בת ל׳ פלוני בר פלוני והרי היא מוקדשת
ממנו ומחרמת לכל אדם ולא ישאה שום מאי ויקנזו ויקראו מונו אמרת
הבעלה והדיינים יתבו עדותם וימסרו ביד שליח לקבלה וכל יכתבו:

בכך וכך בשבת וכל למנין שאנו מונין כאן בפלוני מחנא דיתבא על
נהר פלוני אנמנו בד׳ מהעמי מטה באותבה תלמא כחדא הוא
ובא ל׳ פלן בר פלן האשה פלונה ולא יכתוב שם מקומה כיון שאינו
שמרתשם ואכן נשה ביד ל׳ פלן בר פלוני ששאלה אותו שלוחה לקבל
ניה מיד בעלה ל׳ פלוני בר פלוני ואמר לו בפנינו התקבל ע״ז זה לפלונית
בת ל׳ פלוני אשתי המכונה פלונית והרי היא מוקדשת ממנו והרי היא
מוחרמת לכל אדם וקודם נתינתו בטל כל מודעלה בפנינו שאם חן מסר
שום מודעה הבא מבוטלת ולא נתן שום תנאי בנו אלא ע״ז שנין ומוחרן:

והנגע קרא אחרון דאיעבור כמאן דבדק משום ישראל הלכה והחמרת שראינו בדיעבד
פלוגתא בתר לא פלגא בר פלגא מר סבר פלגא כר פלגא בעלה המכונה פלגא שנתן בו
לבדו לא פלגא בר פלגא שלוחה לקבלו כתבנו שטר זה לגיות ביחד לראיה ולכתות
והכל שריר וקיים ויהבתו לשלחה זה תחת זה פלגא בר פלגא דיין וקנה דנעבל המת
מתמן יכתב אם פלגא בר פלגא נתתי בו לשמי עם לשלחה לקבלו כתב הכתב לשלחה

זהו לשון השתקת הרב זל

אם החתום למטה פלגא בר פלגא המכונה פלגא השמד היום בפלגא מתא דיתבא
שלהר פלגא בשמי אתי אשתי פלגת בתר לא פלגא המכונה פלגא ובשמי ר"ה
בפלגת מתא דיתבא של הר פלגא בר פלגא שלחה פלגא הר בפ
ופלגא בר פלגא ההתומים בשטר של מעלה בעזרה בעזרון בפרים בישול בר"
מודעי ובלא שום תנאי כמו שכתב למעלה ושטרם והתימתם אמת ובעבור כי הכל
אמת כתבתי בם אם שטר לא היתה לה כתב ידי לראיה ונכתב שלא יהא לפנמון בדי
עלו בכלל כלל כי כל שטר בר והחומתן אמת והכל שריר ובדיר עקר ש

הנה פרוש סדר שליחות לקבלה

אמנם אם לא עלו ידי הדרוש כמן לזהר כי בקושי נדל יכול אדם לעשות
ידי חובתו עקר כי כרוב הפעמים אינו מעיין שיהיו נבב אדם ידיעתם
והמזמרה בבית המקום כמו שבא הנן יעדים מיכירו כל השלשה דיינים אמנ
בתמן בני שליח קבלה עדיך שנ כתי עדים שיאמרו בקשנו בעשה ומשמעכי
רי מבר בשם שעדו שיגזאתן שליח לקבלה המי שבאים השמש אותם
עדים שעשאתן שליח לקבלה והם באים ושמה ומעידים ס במקום בעצת הנן
אבל מהא שליח לקבלה דעל ידי שטר עדיך קיים שלשה כרפשי ועדיך
שהשלשה דיינים שהם בעצת נתנתו הנן שליחיו חתומים ומתמנון שנשאתן
שליח לקבלה ולא סן בקיים מחומיה מעיר לעניי דאיכא לגיחש שמא לא
הכיון לחתומות מכל הנ"ל ועדיך קיים מכל הנ"ל בנב הקיים שטרות בנ"ל לכר
שנון לחמיר אם לא עלו ידי הדרוש לנעשות שליח לקבלה:

לשון שליחות

שטר הולכה כשהבעל בעצמו
מולך ונ לאשתו בעבר אחרת:

הנה נ' פלגא בר פלגא המכונה פלגא מולך נ' זה לאשתו פלגתא בת
ל פלגא בר פלגא המכונה פלגתא ונתתה כתלמון נדעתכן
ואין כותבין בו מקום בכלל לפי שלא היתה האשה במקום כתיבת הנן מידי

דהוה מענין הבאין ממדיעת היס וכן קבלו מדבות והוא נכתב ונחתם
כהלכתו בפני הבעל כדי שיוכל לומר בפני נכתב ובפני נחתם כיון
שהבעל עצמו מביאו כראמרינן בפרק דיניין הבעל עצמו וכו׳ כי
בשאתינא אין אנו מוחה כמו הראשונים׳ וזה חלטון שיאמר
הבעל בשעת נתינה קודם שיתן הגט לאשתו׳ התקבל גט זה׳
ממנו ותדי אתה מגורשת ממנו ותדי את מותרת לכל אדם וגט זה בפני נכתב
ובפני נחתם ׳ויתנו בפני שלשה ׳ובטל כל מודעות׳ ויקראוהו קודם נתינה
ואחר הנתינה כמו שכתבנו ׳ויקבל חדש שלא יוצא לגזן על הגט ועל
החתימות׳ וכל החתימות שבתוך הגט ידועות לנו ׳ואין כותבין בגט שום
כינוי מאיש כגון מיצחק חקינו או מישקב יקבינו׳ וכן מאשה מחנה חשבה
כי אין ערך כי עיקר השם מה׳ וכן יצחק וכן יעקב׳

סדר הגט אל הרשב״א זל

יאמר הבעל לסופר כתוב גט כשר לאשתי פלונית׳ ויאמר לעדים
חתמו גט כשר לאשתי פלונית׳ ויקודם כתיבת הגט ׳ובטל
הבעל כל מודעא שמסר לבטל הגט ׳ומודעי דעפקי מן מודעי ׳ויאמר כן
הדיין מבטל כל מודעא שמסרתי על גט זה וכן אני מבטל כל דבר שנראה
כשיתקיימו אותן הדברים בטול לגט זה׳ וכן אני מעיד על עצמי שלא מסרתי
מודעא שום דבר על גט זה שיבטל הגט מחמתו׳ והיא פוסל גמי כל עד
ועדים ששודרו ממסרתי אז אמרתי שום דבר שיבטל גט זה מחמתו׳ אז
שודרו כחו של גט זה מחמת אותה מודעא אז אותו דבור ׳ויכתבו העדים
כן בשטר אחר לבער שהיא בטל לפנינו כל מודעא בענין זה אז דבור
שאמ׳ אז שמסר על גט זה שכתב לאשתו פלונית׳ ׳ואחר יתיחדו הסופר
והעדים והבעל במקום אחד בשעת כתיבת הגט עד שיכתב הגט ׳ויחתום
וימסור לידו האשה אז לדו שלוחה כדי שלא ידבר ׳ולא ירמוז הבעל באצבע
ולא בסוס עגין לשום ארם ׳ושתוק עד שיכתב הגט ׳ויחתם ׳ויתן ביד
האשה אז ביד שלוחה כדי שלא ימסור שום מודעא לאחר מכן ׳ובטלנו׳
ויכתוב הסופר הגט כשם הבעל ולשם אותה אשה ׳לא יסיח דעתו לכתוב
אחרלא ׳ויביה הקולמוס ובקיסת׳ והדיו משל בעל ׳ואם אין לו ׳יתנם לו הסופר
במתנה לכל חפצו אז ׳ימכרם לו בדמי שכר הכתובה׳ ׳ויזהר שיהיו האותות
ברורות ׳ושלא יהיו דקיקות׳׳ לו׳ ׳ויזהר שלא יבח לאיתנם בשום מקום מהקלף
ויכתוב הגט ביב ששון ׳ויביה הקלף תחיך קודם שיכתוב הגט ׳לא יחלבנו

אחר כתובתו כדי שלא יהא מחוסר קנינה ויכתוב שדה שלו הבעל ואם יש לו
שם שמות יכתוב שם העיקר שלו ויכתוב דמתקרי פלוני וכן אם יש לה שם
שמות יכתוב שם העיקר שלה ויכתוב דמתקרית פלוני ועדיף שיכתוב
שם עברו ושם עירה שלבדו שם ושם העיר שלהם ברדים שם עבשיו במקום
הכתובה ושם הנהרות ויכתוב כל שום אחרון והשבח דאית לי ולאבהתי ולא
ולאחרי ולאחרי יהון דאבהתי ואדיף ליי דוכרן ליי דתרוכין ופיטורין ושבחן
ועדיף שיכתוב הא דלמיהך פתוחה שלא לגרות בחיות ויכתוב להתגסבא
בהא ולא לאיתגסבא באלם ויכתוב תצביין כל יודין וכן תהויין ויכתוב ודן
כלא יוד וכן מאי כלא יוד בין דמה והון וכן למהך כלא יוד בין הלמה והמה
ויכתוב כרת מטה ושרל בשנה אחרונה ולא יכתוב ביום ויתתל כלילה דנש מו
מוקדם פסול ועדיף לשון ואחר שיכתוב ויהתם יתגן לה בעבד מידו ליהה
הדין שלא יהא כתוב שיכול להוריש: **וזה נוסח הגט לרשבא ז"ל**

ביום פלוני בכך וכך ליצירה פלוני

בשנת לך וכך ליצירה למנינא דרעלנא למימנו ביה במקום
פלוני איך אנא פלוני דממתא פלוני דאתילדית ודרינא הוה במקום פלוני
דעל נהר פלוני מודעינא בן פלוני דממקום פלוני דעל נהר פלוני מודעינא וכל
שום אחרן והשבח דאית לי ולאבהתי ולאחרי ולאחרי יהון דאבהתי עבידנא בדעת
נפשי בדלא אנסנא ופטדית ושבקית ותרוכית יתיכי ליכי אנת פלונית ברת
פלוני דממקום פלוני דעל נהר פלוני מודעינא וכל שום אחרן והשבח דאית לכי
ולאבהתיכי ולאחריכי ולאחרי יהון דאבהתיכי דבוית אנתתי אן ארוסתי מן קדמת
דנא וסדן פטרית ושבקית ותרוכית יתיכי ליכי דיתהוין ליי דסאה ושלמאה
בנפשיכי למהך להתגסבא לכל גבר דיתי עביין ואנש לא מחוא בריכי מן שמי
מן זומא דנן ולעלם ולדי אתי מותרת לכל ארש וגבר די יהוי ליכי מטא ספר
תרוכין ואגרת שבוקין ופיטורין כדת משה וישראל פלוני בר פלוני עד
פסק עד כך יכתבו שם הגיע עכשיו ונתתם במקום שהאיש המגרש והאשה
המתגרשת רגילים שם ואין העדים עכשיו לכתוב בתוך הגיע אלא אותו מקום
שהוא שקר מקום בדיתם ואם הגיע עכשיו ונתתם במקום שאין האיש המגרש
והאשה המתגרשת רגילים שם ויכתוב שם המקום שעכשיו הגיע ונתתם בו ושם
המקום שהאיש המגרש והאשה המתגרשת רגילים שם ויכתבו בו למנינא דרעלנא
למימנו ביה במקום פלוני איך אנא פלוני דרדינא במקום פלוני וגם העדים
החתומים על הגיע עכשיו לראות שנכתב שם האשה הגיא המתגרשת וגם

ראשי לדת במקום פלוני ונגמר דבר ישיר במקום פלוני

ראשי

עם הס יחתמו לשם האשה ההיא ועדיכין לחתום זה בפני זה וכן ידיעה
בגרושין אם הוא שומר במקום אחר יכול ליתן מידו לידה וכשנתלה לה צריכין
שיהא לתרווייהו קודם שיתנו לה ואחר שקראוהו נתנו לה בפני שניהם ודרך שיאמר
לה בשעה שנתנו לה הריני בשר ואם היא בושה לקבל ממנו תמנה שליח
לקבל לה הגט מיד בעלה ותעשה השליח בפני עדים כנדרים ואומר לו קבל
לי גיטי מיד בעלי פלוני או תאמר לו בלשון אדון דידי סמי גט זו דריבמי גט דר
דמיאו מדינו פלוני וכן אם הוא אינו עמוד במדינה הנמצא שליח קבלה בשבו
זה לקבל לה גיטה מיד בעלה בכל מקום שהוא הבעל עתה בשליח ואומר לו
בפני עדים כנדרים קבל גט זה לאשתי כמו שאמרה והשליח יביאנו לאשה ואם
אם רגיל היא להביא לבד ולהתוב לה מעמה בת דין שראוי בדיה גט מתוב

סימן וכתיקון חכמים הקטנות בדרה שב

ראלך פוסף הגט מלשון הרי"ם מקורביל ז"ל

איך צריכה כתיבה ופה

בכך כשבת בכך וכך ליום פלוני שנת כך וכך לבריאת עולם למנין
שאנו מונין כאן בדנים פלן מתא דיתבא על נהר פלן ועל מי
נהרות ועל מי מעיינות אנא פלוני המכונה פלוני בר פלוני העומד היום
במקום פלוני מתא דיתבא על נהר פלוני ועל נהר פלוני עמיתי בראשונה בפטאי
בדלא אנסנא שבקית ופטרית ושדיתית יתיכי ליכי אנת אנתתי פלונית
בת ר פלוני העומד היום בדבר פלוני מתא דיתבא על נהר פלוני ועל מי
מעיינות דהוית אנתתי מן קדמת דנא וכדן קטרית ושבקית ושדיתיתיכי
די תהוין שאר ושלמאה כנפשכי למהך לדתגסבא לכל גבר דיתעביין
ואנש לא ימנא בגרשי מן שמי לן ומא דן ולעלם והוי את מוחדת לכל
אנש וכן די יהוי ליכי מלאי ספר תרודין ואגרת שבוקין וגט פטורין כדת
משה וישראל ויתחתמו העדים זה תחת זה פלוני בר פלוני עד

וצריך שיהא הגט מכתיבה ופה דבעינן מעיבה תמה והפורבה
לא יכתוב ודין הזוד לא ודן מלא יוד ולא יכתוב באגרת בוד
אלא ואגרת מלא יוד די מתריין ביגדין לבד יוד שלדי ושל מי וכן דיתעביין
ולמהך בלא יוד ויהה דקלא של הא שלא יראה כחית דמשתמע למחי
לשון חוכא ושלולא ויאריך דין של נבדן ושל תגרוסית ושל תגרוסין ושל
שבוקין ושל פטורין ולעלמה לדתגסבא בהא ולא לאתגסבא בלא דמשמע
לא לגסבא והכי כתב ויריך לכתוב למנין בחד יוד מנן מלא ויי דיתבא

בחר יוד דכתיבה אחרי. היא: אי במקום הי ושבת. ועל מי מעינות בחד יוד. ואם יש
סתום מי בורות. יכתוב מי בורות. פלוגתא בר רבי שלם. ואם שלם שם אחר קדש יכתב
המקדש. פלוגתא. ואם לגון המיבוה. העשרת ביון. ויש שאין מקפידין. ואם אינה
בעיר אין כותבין מקום האשה כלל. הראשון ושבתית. ותמרית. והשני פטדית. ושבתית.
פטדית. בלא יון. ולדיקון הוא יון ודולה. ילמיד ב יודין. ב יודין. והאורבלי כת
בלא יוד. דלא לשמעיה לי. אינה. אינתנו. וכל בשביל ליכי אין לחוש. והרקם כתב
בשם רבי. ירמיה דיש לכתוב בו יוד. כמו הילמיד. לל הא שלמיד. וכן נתוכח עם הוד
משה בר יעקוב ובלתה בידו. אינתנו בלא יוד. ובדון יון ודולה. לא יותר מדי. כדי
שלא יראה לגון. פטדית. ושבתית. ותרוכירא יון ודולה. ילמיד. ביוד.
בי. מהוניין הי לדין. וב מיבות הן. בי. כמו אשר. וכן בי. מיעבריין. כב יודין. ב מבות.
בגפשיכי. יוד באמעיו. ויש שאין מקפידין. למקרא בהא. בלא יוד. להתלסבא
בהא. בלא יוד. ויש סתבון ביוד. ואיש בלא יוד. ילמא באלף לגון ממאה. והד
ילמיד כתבו בהא. אך לא נהגו. והרקם בשם ר יקר. כתבו בשף. והאורבלי אמר כי ב
בשם מקומות הוא. ברעל. אחד. סתוב בהא. ואחד. כתוב בשף. לתיקר. אין
הסיבה. מוהרתא. בון. תרוכין בון ודולה. ובלא יוד. כן הלון. והריש. ויש סתבון
תרוכין שיבקין. פיטורין. בב יודין. אך בטוקפא שנתחתם בו. רבי. ירמיה. כתוב
כלל. בוד אחה. האחרונה. לבד. וכן אומ. הרקם. גל. ואם יש. עבר אחד. אן שעשה
אן. לשנה. א. הכל. יעריך. לכתוב. על. עבר. פלוגתא. ופטוט. אפ. הם. דמקומים. בן. העיר
יוקר. מתחוש. כיון. שסתוק. העיר. מהם. השובה. שלה. לדר. שבא. על. כבר
ראיתי. שכתבתי. אם. בשם. רב. והאי. בון. ומשמע. שלדולי. הראשונים. על. שכלאות.
הדרכין. שאמרו. שם. בפר. המנלים. לכתוב. בן. ולא. לכתוב. בן. אינו. לא. שבא.
הבעל. ועבר. אן. שכתב. המנלים. הבעל. בשבתו. הוא. אן. שהוה. הבעל. לסוקר. לבתו.
כן. דהשתא. יש. לחוש. שמא. בטוה. כתב. כן. כדי. לעשלו. הא. לאן. הכי. טעורת
סופר. הוא. ואין. לחוש. כמ. בחסירות. דאם. כתב. לבעבא. בלא. הא. אפ. חסר. כל
הכיבה. איש. דואה. בנה. פסל. שהכדי. יש. בו. והדי. את. מוכרת. לכל. ארם. ונמאמרו
בבומבי. סופם. ויען. שעריך. לשייר. מקום. שם. האיש. והאשה. ואם. שמוכל
אם. מקום. הדי. את. מוכרת. לכל. אדם. לא. אמרו. לשייר. מקום. להתעבא. ע
לא. הימה. שם. הקפדה. אלא. בין. הא. לדם. דלא. לכתוב. לאתעבא. ומשמע. לא
תעבוד. ואפ. הכי. אין. אם. פוסלין. ל. לא. בשבא. הבעל. ועבר. ע. בא. אות. דבוקה
איש. דואה. כב. הקפדה. לא. שנוב. ליהר. לכתחלה. ואף. מכוה. שאמרו. שם
ע. בן. שנה. לשנה. מהן. דאקשי. ותפוק. לי. דספר. אחד. אמ. דחמנא. ולא. שעש
ושלשה. ספרים. ופרקין. לא. צריכא. דמעבי. משמע. מתשנן. של. דברים

דמשני כגון דנדקין אותות דמלמעלה כאותות דמלמטה. כגון יצאר של עוד
למעלה. אם לגל חלקה דבוק באותות שלמטה ואפי׳ הכי סמך: עבד. עם כתב על
בתשובה אין כותבין שם האיש אם שם האשה בשם שטין לא בשיטה אחת. והל
והלאיה מהאי דאמרי׳ בפרק אם מרייקות דשם אחד כגון כדר לעומר בחר שנה
פסקין ליה בתרי שיטין לא פסקין ליה. אלא אי איפסיקא לא מקרייא כתיבה:
ונגע נמי כתוב וכתב לה עב׳: **דין כתיבת הימים שלגט**
כהלכתו: כך יכתב
בשלישי בשבע במישי יום ראשון יכתוב
באחד בשבת. ויכתוב יום ביום אחד לירח פלוני בשם ימים בשלשה ימים
בארבעה ימים בחמשה ימים בששה בשבעה בשמנה בתשעה בעשרה
ימים באחד עשר יום בשנים עשר יום בשלשה עשר יום בעשרים יום באחד
ועשרים יום בשנים ועשרים בשלשה ועשרים בארבעה ועשרים בחמשה
בשנה בשבעה בשמנה בתשעה ועשרים יום ואם יהיה רח׳ ב׳ ימים
אם יכתוב הנם בים שם יכתוב ביום אחד לירח פלוני מן לפקן פקן חבבוא
מיום שם: ואם יכתוב הנם ביום ראשון נראה לכתוב בשלשים יום לירח
פלוני שהוא יום ראשון לירח פלוני ונראה למורי הקם זל שיש לחוש. ובוב
להמתין למחלת עד יום שם למחרת שלא ליכנס בשוש שבעוד וספק ואם
אומה שנה עבור ובתב באדר יכתוב לירח אדר ראשון. ונמן כן בשבע
יכתוב לירח אדר ב שם: ראיתי בתשובה שלר״מ מעכון בסב
הריצות דהיכא דאיכא כתובת אשה מי שם לכתוב דכתבין ביה ומ״ר
יחמא. וכד מקלעי תרי ומי בריש ירחא מעבן מיום ראשון לחדש הנבנס
ואשם שהיא עבורן לחדש היוצא ואינו דלגני מוצרות לעבן מיום שני
ושמעתי מפיך לדבר מפי ר׳ אברהם בר משה מדרשל ולא אכל בזוס התדש
השני לחם ע״ל מסכת דלעבן מעבן מיום ראשון. ועוד הביא דאיה בשם
חכם אחד מהמיא דנרינא במלכת כלוונת פרק מי שהיה שולחי ש״ר
שים: הנהו תרי שטרי דעפקי קמי דבב יוסף חד הוה כתוב בחמשה
בעבן ותד הוה כתוב בה בעבן סתמא. אוקמיה רב יוסף לעבסיה דהתוא
דכתוב ביה בחמשה בעבן אמ׳ ליה אידך ואנא אפסיד אמ׳ ליה ידך על
התחלונה אומ׳ בר שדרים ותשבה את שמעי מינה מדלא כתי אימור
בר תלתן בעבן אם שהרי נסן מלא הוא שמעי מינה דלעבן משן יום
ראשון מלאת חדש מחדש הנבנס הוא עב׳. וכן נמי פסק הרשבא זל בח
בחדושין במסכת גדרים. וכן נמי פסק אדרשבן מוריגן הה׳ שם טוב שבשבועה

בארבעה עשר בחמשה
עשר בשלשה עשר בכל
בשבעה עשר בשמונה
עשר בתשעה עשר׳

ובשטרות וכעין וכתובות מזון יום מיום ראשון של ראש חדש: נגד משפט הגוים כלשון נקבה:

והאלך משפט השנים בלשון נקבה:

ב שנה חמשת אלפים ואחת. ושתים. ושלש. וארבע. וחמש. ושש. ושבע. ושמנה. ה׳
ותשע. ועשר. ואחת עשרה. ושתים עשרה. ושלש עשרה. וארבע עשרה.
וחמש עשרה. ושש עשרה. ושבע עשרה. ושמנה עשרה. ותשע עשרה. ועשרים.
מכאן ואילך. אחת ועשרים. ושתים ועשרים. ולעולם המעין הממוצע עם נקבה:

האלך כל הדברים הצריכין על כתיבת הגט:

צריך שיהיה הבעל למופר לכתוב לו לאשתו פלונית בפני עדים
כשרים שלא יהיו העדים קרובים זה לזה ולא לבעל ולא לאשה
וכן הבעל אם כתבן יאמר לשם פלונית אשתי אני כותבן: צריך
שיהיו העדים בשעת כתבת הגט ולבל הפחות בשיטה
ראשונה. ושיאמר הסופר בפני אותם העדים אני כותבן בשם פלונית
בת׳ פלוני אשת׳ פלוני בר פלוני המכונה פלוני: צריך
שיאמר הבעל לסופר לשות ולכתוב הדבר בעין עד
שיכתוב אחד כשר לדעת הרב המחמיר יותר ולכותבן מכתיבת ספר
ולהתוך הקלף קודם הכתיבה ולשרטט מבחוץ לא מאבד. ויש שיטין כמנהן ע׳:
כתב הרשבא ז׳ל כך כתוב בתשובת הגאונים ז׳ל אבל מהקובלני
שאין שיכוב לפסול בדברי׳ה שלא מיצינו למן בכל התלמוד
עכ׳ל. ועם זהו לשון כריתות מלשון פרי ושלמי מנם בייני: צריך
בשיטה אחרונה. בדת משה וישראל. ושיהא אדכן יתר
על חתכן. וארכן דרך כתיבתו. ונהגו שלא לדקק פר׳:
שתהא כדין ספר. ולכתוב האותיות בהלכתן. ואם צריך
יש ספק. לוא תעיק להכיר אותם: צריך לכתוב בר רבי וחבר
כולו שלם. ולכתוב ספק מימי העיר. אין מימי לא
נהדות. אין בורות. אין מעיינות. ואפ׳ אם יהיה ספק מימי העיר
מתבוססת על נהר חוץ לעיר. צריך לכתוב אותן: צריך
לדקדק שיהיה הקלף והדיו והקולמוס הכל לבעל
האשה. ואם יהיה לאשה תתן לאשה ויהיה משלו: צריך
ליהיר שלא יעשה הבעל שלו חות ליצות לכתוב.
רק הוא בעצמו יצוה לסופר לעדים לכתוב כתיבה תמה. ושיחתמו:

לכתבו

וצריך שלא יהא שום נטשוש ומחק בגוף ולתבות ההמין בברעיהן
וקן הקופין ושלא יכתוב על המחק ואם יפול דין ער
האות בתוכה לא יתן אותה משום חק מגלות אמנם מ"מ נ"ל וכיוצא
בהן לעשות מטיפה שנפלה אות שלי מה אין בכך כלום וכשר כיון חק ידיעות:
וצריך שיחתכו הערים לשמה כמו שהסופר כותב ושיחתכמו
זה תחת זה ווה בעבי זה וטלא יחתכו רחוק מן הגוף
שם שטין ויכתבו עוד אחר שמותם עד כמו פלוס בן פלוס עד:
וצריך שתהא יד האשה פתוחה בשעת קבלת הקע ושלא
תחזיק יד האשה בגוף עד שיגמא בעצלא מאילו בתוך
ידה ושהא יבש בשעת נתינת כדי שיהא ראוי להתקייים:
וצריך לבטל כל מודעות לבעל ולמקרייה קודם נתינה ואחר
נתינה ועדיף להטיל חרם על הבעל ועל העמדיס
שם שלא להוציא לגוי על הגוי: **וצריך** שאם היה שבעה הבעל
ליתן גוי שיתודע לו קודם נתינת הגוי שלא יהא דומה
לאונס אך עדכון יתן אם ירצה שאין זה דומה לאונס. שכל הדף ל:
כתב האולבני שאם באיר ישדל ובדשה בקפוטקיאה
נתן לה ממעות קפוטקיא דמשובחת יותר לרבן שמעון בן
גמליאל קיים לן דאם כתובה דאולימא: **ואשה** הבאה לגבות
כתובתה אף מה שעלה שמין לה. אם בדשה
לדינרה ובה כתובתה בא שבועה אין שמין לא מה שעליה שכל
אסור לארס לחתיר בדשתו משגאת לאחר שנ לא יוכל
בעלה הראשון לשוב לקחתה וכן מן האירוסין מחמיר
וכן כל כיוצא בזה וכן נמי כתב הרמבם ל"ל המבדש את אשתו ונתגרשה
לאחר אע"פ שלא נבעלה נאסרה על הראשון ואם החזירה הראשון
ונבעלה לוקה וכופין אותו להוציא שנ לא יוכל בעלה הראשון וכ"ל נתגרשה
עם אחר כשהיא בדשה מותרת לחזור לבעלה שנ ובהיתה לאיש
אחר הוייתה לאיש אחר דהיינו קידושין אוסרת אותה. ואשה
שנתנה חמת בעלה נאסרה על בעלה שנאמ' אחרי אשר
הוטמאה והרי נטמאה אלא אם היתה אשת ישראל שנאסרה:

נשלמו הלכות גיטין. הא ישבינגן חלב חטים:

הלכות יבום

כתב הרי מקורבל גל׳ מצות עשה ליבם יבמתו כדכתיב יבמה יבא עליה אם הוא אח מן האב לאותו שמת והיו בשלם שנה אחת יחד: כתב התוס׳ גל׳ אחים מן האם אינו חשובן אחים אלא לעדות ואבלות. אבל לענין ירושה או ליבום הדי הן כמי שאינן שאין אחותן אלא מאב עכ׳ ומצוה בגדול ליבם לא דצה הולכן אחר הגדול אחרי: כתב התוס׳ גל׳ לא דצה ליבם אן שלא רצתה היא הדין זה חולם. ואחכ׳ מוהרת להנשא לאחר ומצות עשה מן התורה לחלוץ אם לא רצה ליבם שאמ׳ וחלצה עמו ומצות יבוס קודמת למצות חליצה עכ׳ וכן נמי כתב הרשבא גל׳ בתשובה וגל׳ כבר ידעתם מאי דנרסינן בבמות פרק החולץ אל יומן תורו לומ׳ מצות יבוס קודמת למצות חליצה. ואקשי רב נחמן אפשרי דרי ופרקינ׳ משקדא סברה כאבא שאול ולבסוף סברה כרבנן דתנא אבא שאול אומ׳ לכונס את יבמתו לשון עי וכו׳ וחסמי׳ אומרי׳ יבמה יבא עליה ממ׳ וכן פסק הרי״אף גל׳ כמו שכתבנ׳ בהלכות כתובות בפר אעפ וכן אנו תופשין הלכה למעשה כדבריו אם יהי׳ הוא ליבם שאין לו מומין והיא דאייר להתיבם ואין יבר שהוא עשה משוט שנתן עשין במצוה ואם אינה רוצה להתיבם כותבין לה אגרת מרד כמו שכותבין על ארוסה. והא דאמ׳ רב טובי בר קיסנא משמיה דשמוא דאין כותבין אגרת מרד על ב׳ שומרת יבם. הנ״א כמשנה דאשונה אתיא ואין לא סבי׳רא לן הכי אלא כדבנן ולא יוחנן דאמ׳ חזרו לומ׳ מצות יבוס קודמת ולא עוד אלא שאין כופין אותן להלוץ אם אם הוא מאותן שכופין להוציא וכמו שאמרו בריש פ״ה דיבמות מנין לשומרת יבם שנפלה לפני מיכה שחין וכו׳ וכן אם דולאין שהוא מתכוין למצוה אין כופין אותו לחלוץ אלא מטעין אותו לומ׳ לא אלא ואומרי׳ לו חלוץ על מנת שתתן לך כרוכך ואחר שי חלוץ אינה חייבת לתן לו כלום בדאית׳ פרק מצות חליצה עכ׳ ובתשובה אחרת כתב ואם רואין שאין דעתה נוחה בימיין נתנין לו שעה הונגת ואומרי׳ לו ל״ל הכנס קלטה בתוך ביתך ואעפ שהוא אומ׳ מצות יבוס אנ׳ מ׳ מתבוין ועכ׳ לדעת הפוסקים כמשנה אחרונה כאבא שאול עכ׳ ל׳ עוד כתב גל׳ בתשובה אחרת על מי שנשבע לחלוץ ואחכ׳ נתחרט. כתב בסוף דבריו כיון שהוא נשוא אשה אחרת ואין מנהג בכל הארץ

יבמ׳

לישא שתי נשים אם ייבם יכנס קטנה בתוך ביתו וקרוב הדבר עמסו
שאין נתנים לו רשות ואין מעכין אותו ליבם מחמת טענתו וכדמשמע
בפרק המלקין דתנן התם ר אמרן בשואין ד נשים ומתו ודעה הנדול שב
שבאלמין ליבם את כולן הרשות בידו ואקשינן שלה בנמי ומי שבקינן לרי
והתנא וקראן לן נקש שרו הן ולא שלחו ודברו שין שהיו אין לו שעה ההענות
לו ואם היה ילד והיא זקינה הוא זקן והיא ילדה אומרי לך מה לך אצל זקינה
מו אצל ילדה כלך אצל כמותך ואל לבנסם קטנה בתוך בתך ופריך הכא במאי
עסקינן בדאיפקד ליה אלמא כל שבר דאלין מיכנס קטנה בתוך ביתו לא
מבקינן לה ולפיכך העקר עבשיו בוראי יכנס קטנה בתוך ביתו ומי מיאין
לו שעת ההענות ואין מענה ביבמתו ארבעה והתורה אמרה שיתנו לו זקנ
עדו שעה ההענות לו ויחלוץ ולא ייבם שבל כתב הרמבם ל
היבמה שנתן לה היבם עד כדי תות פסלה ופסל עדותה
עליו ועל שאר האחין הדי נשאה כמי שחלץ לה ואין הבעל מועל ליבמה אלא
מדברי הם האיל והלוי מדברי אשה איש ומכל עד שפוסל אשתו מן הכהונה
פוסלת את יבמתו ואינה מותרת לעד עד שיחלוץ לה עכל כתב
הדי מקודבל לל הכונה יבמתו וזה בנתבל ועדיך שלא יהי
לא בנם לאותו מה אבל היו לו בנם אן בנ בנם אפי מסוריס קטורה אשתו
מן הייבום אבל אם היו לו בנם מן המתה ומן הבכרית אין קדיין בנם וכן
לעשין נקיקה אפי האח ממקי נקיק לה אבל אם הוא מטמה ובליה אין נקיק
לה א לנם כשמתו נמלקו דאין ארש עשה בעלתו זעת ומסתה שהרדה
ודש אותו להמיר כך כתב הדי אלף ל והרמבם ל כתב ואפי היה לידתו
בקדושה הראיל והולדו שלא בקדושה אינו אחיו עכ: וגרים
שנתחדרו וכן עבדים שנעלמדרו אין לבם אחוד
לעולם כלל: והרמבם ל כתב אעפ שאחר מהם לידתו והורתו
בקדושה: והאחר לידתו בקדושה והורתו שלא
בקדושה הדי הם כגרים ואפי לאומים ונולדו בקדושה אינם כישבם אחוד
ואחים מן האם אינן אחים לייבום וחליצה ואין לבם אחוד לא לאביהם
ולעצמותן עכ: כתב הדי ל הכונה יבמתו אם ריצה לרשה
בנו ולהחזיקה דשאי ומו שהעמח אשתו משכרת
והפילה לאחר מותו קנייבם והבנה הדרך ל מיהו היבם
דאיכא לספוקי אם כלו לן חדשין אפי ילדתו מת אסורה להתייב
והולדה ולא לחשבמה ויעב בסן עב: ואם ילדה ויצא

לאוד השלמה מפילו מת בשעה שנלמד אמו פטורה מן המלוה ומן היבום
והיא הלכה גמורה וזה לא מיתקיים כי אם בתיס ליה דכולן חדשין ולכא למיקם
עלה דמילתא כי אם בפירש ממנה לגמרי לגמרי ושב לא היה שמה עד אחר
לידה ולפיכך אין לפטורה מן המלוה היכא דמת הולד אלא במת דוקא
אחר לו יום עב: **וכן** עמי כתב הרמב"ם ז"ל כי מדברי סופרים עד שידע
בודאי שכבר לא תרשין ונולד לו תרשים שלימים אבל אם לא נודע
בודאי אם שהה לו יום הרי זה ולד שלקיימה ופטור שי אבון מן המלוה ומן
היבום שבוס שבל: **ואם** מת במתן לו יום מפילו ביום לו בין שמת מחולי בין
שמלא שעבל מן הדין הרי זה ספק בעל ספק בר קיימא ולפיס
אמו מולדת מדברי סופרים ולא מתי במת וכן עמי כתב הרי מקודבל לו:
אמר רב הונא מדברי סופרים עד שמלמן עד שיקרע שאתה בפני
עדים כשריס בפר שה או בשוה פרשה ונהל הנקרא מאמ
ואין המאמ קונה ציבמה קטן ומה וכשס שאין האשה מתן דשת אלא
לרגעה כך אין הולדן נעשין לה מאמ אלא מרגעת אביה:
ובשם שמקרש יבמתו: כך יש לו לברר בתכת שמאין נכתבין לה
כתובה כדין כל אשה אשה ואם בא על יבמתו ולא עשה
בה מאמר קונה קטן ומה ואין עריך לתוור ולקדש אך מכין אותן מכת
מרדות ונולם לה כתובה: **ואסורה** יבמה לבעלה לעולם
לא תביה אשה המת המוחה **ואם** לא יש לו
שאמן היבמה בעלה לוקה עליהם כשבא עליה ומוציאה
בלי ואסורה לבעל אך לולצת ומותרת לאחרים אך אם נתקדשה מותרת
לזה שקדשה אחר לגרתה היבם אן לבעם אחר שנתן לה גט הגע:
שנינו הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין
ברצון בין היתה עליה אן ישיבה בין בא עליה כדרכה
בין שלא כדרכה בין הערה בה בין עמד ביאה קנה בראה בשעתכוון
לבעל אבל בעל מן הדן ונתקנה בה אן שבא עליה כשהוא ישן אן שכור
שלא הכירה לא קנה: **אמרינן** פרק האומ זה בבן שהיה אומ
שיש לו בבס אנשים שהוא מולוקן בלא בעם הרי זה נאמן
ופטור את אשתו מן המלוה ומן היבום: **אמר** ישלי אח
אמ זה אחי אין לאסור את אשתו ולהתיחה וקיקיה ליבם
בלי שהותוק בלא אחיס שהרי זה מהבנין ואסרה לאחר מותו עי מסקינ
הלם שאם היה מוחזק שיש לו אחיס ואמ בשעה מיתה אין לי אחיס אינו

מי

נאמן (כן אם אמ׳) על שהוחזק אח (ומאד מין זה אחי איני נאמן):
שניה עם האשה (והשבירה (ואמרה זה העובר ממיני (אפילו
הוא מודה לה אעפ׳ שהוא בא לענין ירושה הרי זה ספק לעניין ייבום: משום
דבשם שנתה עם זה כך ינתה עם אחר מאין יודע הדבר שהוא בא: והרי אין
לו תוקה נסתפק הוא (מהומה רבן (מלעיל (איה ממוביתת:

נאמן

עד אחד להעיד על אשה שמת בעלה (מתיבמה על פיו:
ושאת על פיו: אז שמת יבם אז שעלד לו בן לבעלה להתירה לזה: ואפי׳ עבד
אז שפחה אז גיי מיני מיס לפי מומס: (הגיה הדקה (ל עבי׳ במקומות אלו עהבנן
להלוץ (לא ליבם באשבנן (לעניין ספייה אם אין ליבמה אין כל בבית עהבנן ל
להלוץ: ואם עשירה היא נהגן לעשות פשרה מן הממון (ולמנת ליבם: עב:

מעידין

במיתת יבם שמת כמו שמעידין באשת איש להתירה אבל
היא בעצמה אעפ׳ שהיא נאמנת לומ׳ בעלי: איה נאמנת
לומר מת יבמי:

הר

יבמה בתן חדשים עוונת משל בעל מאמן (א
(איכל איה עוונת לא מושל בעל (ולא משל יבם: עמיר בפני בד
ובדיל עוונת משל יבם (הגיה הדקה (ל (אפי׳ בדיל מחמת אונס כרפיד דקל עב:

נפלה

לפני יבם קטן (ראי איה עוונת לא משל יבם (לא משל בעל:
מיתן בחלון בה רב אחא (ובינא חד אמ׳ עוונת (חד אמ׳ איה
עוונת: (הלכה איה עוונת דמן השמים קבוה (הא דאמרי׳ דיני נפשות (ל דוקא
סמנדרגה ליבם (בדיל: אבל לא נהדרגה לא לחלוץ (לא ליבם אין נראה:
דבשעון זה היו מתקנין להם מזונות משל יבם (הגיה הדקה (ל (ועיי בדב אפס עב:

ודוקא

בדיל: אבל לא בדיל כזן שישנו בפנאי (נהדרגה ליבם בשני לזמן
מזעם אין נראה שמתקנין לה מזונות:

אסור

ליבם לישא קרובות (זקוקתו פנון אמה (בתה עד
שתגיע בבם לאחד מן האחים: אן שיחלוצו (תגיד ביקתו משליה ויכול אמרי
כן לישא כל קרובותיה אעפ׳ שכולן אסורות על אמיו עד שיחלוץ אן ייבם:

כתב

המגיד (ל כל מקום שאמרו (ל בהלכות אז שתי אחיות אחד
שתי אחיות אן אשה (ובה (בת בנה (כיוצא בהן הל ב׳ שיים
שהאחת מהן עדות על האחרת (איפשר לישא שתיהן משום עדות (כן כל
מקום שנאמרות אשתו אן אחות (במתו אחד אחותה אן אמה אן בתה: רבי
אחה מקרובותיה שהן עדות עליו: ראובן

(הגיה שני שתי נשיים
(ימתה אחת מהן אסורה לשמעון

כאשר עדות על האל
האחות (מות (ראובן (נפלו לפני שמעון (אין שם אחת אלא הוא פטורות מן

חלליצה וסן היבום: ואם היתה איסור מצוה או איסור קדושה וחלצה ולא
מקבמת. אי זהו אסור מצוה שהות דרבנן. איסור קדושה כל מי שיבי לאוין
שבל הרי זל: **תשובה** שלה לרבי ונשוא לר יהודה זל יבמה נעקרה
לענין יבם משומר אינה נעקרת בלא חליצה שאם
קדש קדושין קדושין ועדיה ממנו ע: לענין חליצה עמי ער יך עב:
לרביו שהיא יבמה שנקבה לפנו משומר כיון דחזרתו ולזרכן
כקדושה וקיקה ליבום ומתענה עד דחלוק לה או
ממשומר וכתב רב הגאי אי כר נסבה בעל יבם הוהו היה יבם משומר
לא בטיא חליצה מיבה ואם היה הבעל משומר וישבה תחתיו באונס ומר
בשמחיותו כלא בעם אינה וקיקה ליבם ד האי לאו אחיו הוא ואינה וקיקה עמי
לחליצה: ובו נשון הב השאר זל: **המש** שבחה שיש פלוגות
שנמין ופעורות עדותיהן מן החליצה וסן היבום ואי אתה מוצא
דבר זה אלא בשני קרובים עשאין שתי קרובות: בתו ובת בתו ובת בתו אשתו
ובת בתה ובת בנה חמותו ואם חמותו ואם חמיו אחותו ואחות אמו ואחות
אשתו אשת אחיו מאמו ואשת אחיו שלא היה בעולמו וכלתו: כל אם מהן
אם מיאנע או נתגרשו או נמצאו אילונות עדותיהן מותרות: פי בתו כיצד
היתה בתו של ראובן שזאה לשמעון אם בת בתו אם המותנו או אחת מכל
עדות אלו שפירשנו למעלה ומת שמעון אחיו בלא בנים הרי אלמנתו של מ
שמעון נפלה לפנו אחיו ליבום ונשבל שראובן יבם אחי שמעון היה אינו
יכול ליבם בתו אם חמותו קרובתו והרי היא פטורה מן החליצה ומן היבום:
וכיצד פטורות עדותיהן שאם היו לשמעון שיש אחותה ובתאלמנו כולן נשש
שאחת אמותה ליבם כך שן כולן אסורות לו הרי פטורות עצמן ופטורות עדותיהן:
עדות עדותיהן כיצד שאם הלכה ערת בתו ושאחת לאחיו שם ומת ונפלה
לפנו ראובן ליבום הוציל ועדת אמו אסורה ליבם אותה וכל עדותיהן הרי
פטורות עצמן ועדותן ועדות עדותיהן וכן כולם:

נסחת כתובת ובמין

ב כך וכך בשבת וכו' איך ר פלוני בר פלוני אמו לפנינו אחי ר פלו בר פלו
נפטר לבית עולמו ומיי לרבנן ולכל ישראל שקר ולא הנה לא כן ולא
יורש לירשו ולא מי שיעדיר שמו ב שד ל והנה אשה שנמה פלונית ואנ
ראוי ליבם אותה פרסתו יבמה יצא עליה ויבמה וחבלתי אם לזנה ולפרנסה

ולתן לה מוהריא כסף זוזי מאה דתנן לה מדרבנן ומזונה וכסותה וסעודה
ומעבל לותה כארח כל ארעא. ועביאת מיתת פלונית. דא דאיתי בסמיכות מי פלן
בעבה דן לאוקומי לאחויי מיתנא שמא כישרל. דרסמי. והיה הבכור אשר
תלד יקום על שם אחיו המת. ולא ימחה שמו בישראל. וכתב פלוני יכמה לפלן
לפלונית. יבימתו כתף זוזי מאתן דתנן לה דהוי כתובן לה בכתובה. רמת לה בעלה
קדמאה. ואוסיף לה מדילה כך וכך. ורין נדוניא דהנעלת ליה וכן כמו כאחיות:

נשלמו הלכות יבמות. הא יחישלנו נחמוה:

הלכות חליצה

מצות עשה לחלוץ בימתו. שנ. וחלצה נעלו מעל רגלו:

צורת המעבל לרשמא ולו. צורתו כצורת בית הרגל שששין מן הבנין לבתי שוקים. לא שהעשבה הוא עוד שלם. ולכל שדר אחד. ותפירתו מן הצד במקום אחד לבד. וכן תפור למטה בצד הרגל. ויש לו כעין עוראר מנעלים שעשין הולבי דרכים. ויש לו רצועה אחת. לורכון הרצועה שה. כריכות סביב עוראר המעבל בשרבי אנשם שתופרין בעקב של נעל ב מכאן. ב מכאן. ומשבירין הרצועה שתי כריכות כאולתן האנשם. ואין למעבל כף רגל שקורין שולא. אלא כעין בית רגל שששין לבתי שוקים שלנו. לא יהיה תפור אלא בעור:

סדר עניין חליצה. ולו. קביעות מקום. ב באמירה שלשה חמשה לדרוש שלא יהיו קרובים. בר ביישבר. ושעשה בעמידה. לדעת אם ואת אשת המת. ואם. ב אחיו. ואפי קרוב. ואפי אשה מהימנא להכיר אם הוא. והיא. ברומים לדעת אם יש. ב חדשים שמת הבעל. לדעת אם יש סימנים. ואפי בסימן העליון די. שלא אכלה האשה. לשאול אם רוצה לבם. אן לחלוץ. להקרותה מאן. יבמי. להחיים לאחיו שם בישראל. לא אבה. יבמי. בא הפסקה. להקרותו. שא חפצתי. להחיתה. להחיאת. לו העבל. לחלוץ ברגל. ימין. יחף. ולמ לו. הוא רגלו. להנחין. יפה. לתן ומרו ברצועות. שב. אחדים. ון על. כ. זה. להסמך הוא. לבתר. ולבדק. דקין. לבחרינו לחלוץ. היא. בידה. הימנית. בלא. סיוע. שמאל. כלל. להתיר. הקשרים. ולשלוף העבל. מן. העקב. טלו. ותרוץ. לפנו. דוק. הנראה. מפיה. לשני. הדיי. שב:

להקריבה כבר יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל
בית חלוץ הנעל. וכל העומדים שם עונש חלוץ הנעל חלוץ והנעל
בנעים לכתוב נו הליצה ולהתום נ במותב הכתא בתרא הויא. וקורים
ש׳ עשה שום דבר יבטל כל מדבר עבל. ומיאמר במשנה שלה שהלי עונות
ערך לגנות מן הער עצמו בלא שום תפירה. וכן הקרסים (ואנשם כי היכי
דלא יהוי מעל דמעל. וכן ער התפירה הכל יהא מן הער עצמו בלא שום
תפירה. (ועיין בקרסים. ועיין שיעבור המלכן בפני הדייטס מרוח לרוח
עד שיראו באויה הנל יפסל תחלה. לפי שהרבל שפסיגו בו תחלה הוא
הימין שלו. וכו חולק. כמו שאנו אומרין בתפלן לאור יד ימין. ונם מיגיר
לבדוק באשה אם אטרת. אם לא שבלעון המשיב. ולא מיאמרי. שם המשיב
ואיזהנו מומיגו הה שם טוב פגבו. יצו כתב ענרת המעבל ול׳ ועניין מעבל
וסנדל ס״ש. ל דמעבל הוא של ער כעין שלנו. וסנדל של ער שלוח. וה
והעקרא דמעבל מב חתיכות או משלשה. ויש לו פנגא שקורין שוצא. והסנדל
כלו מחתיכה אחת. ויש עשין נם הרצועות מחתיכה אחת. והילבך ראוי
לעשות סנדל לחליצה מער שלוח. ולעשותו חתיכה אחת. ונם שפתו קרסי
שיכנסו בשפת האחרת בחורין עשוין שם. ועד שהי רצועות אריכות אחת
מטאן. ואחת מטאן. תחת הקרסים או עליהן כדי לקשור הסנדל יפה. ולחברו
לעולם שתנוכל כל אחת. להכפל שתי פעמים. (ותעדו כי הסנדל שהיו עוקבים
בגבוהה הוא לפנ הרמב״ן ל לעגרך חליצה. והיו הרצועות מונה המעבל
ונם הרצועות. שתקרוהו בו היו יוצאות ממנו. כדי שיהיה כל הסנדל עור
אחד. ונראה כי״ן המלא יהיה דבר לא איסתקף לו. לא בשתר סיתון של
ער. (הגהו בוראי מסתמא אינו מנגנו. אמא דסותא בעל ער כגדין בלא
ספק. ובעל ער נמי איפשטא לן. וכבר אמרו דאיקרתא מעבל דמעבל. אמר ארבה
מעור של מעבל. ומתפירה נמי דיוקא במנון של פנתן הא של ער דומיא דחפיתן
שאינו משבמו שרי. ופיר תמי. ואין כאן בית מתימוש. ומיהו למעשה דאוי לחוש
על מה שאיפשר עבל. (הא לך דין המעבל מלשון הרמ״ל. (המעבל ערך
שיהא מער בתמה טהורה. ומער קשה מפרה. או מנין דומיא דמעבל
שלהם שהיה מער שלוח. קשה. דדאמרינו שהיה מער שלוח על. ויש
מערכין המעבל מער שרל. אן ענב דבלל לא תחסוס שור. (כתו) וסמיך לה
כי ישבו אמים יחדיו. כתב הרמ״ל וכלו תפיל מער ותפיר מבחוץ. ולא
מבפנים ודעונות תפירות. המעבל מער בתמה טהורה. הכל הרצועה
ותפירה שבמה ומחוברות באנשם קרסים נאלם בלגן. והלשאות הכל

ד׳ ר׳ ר׳ ת׳ א׳

משער בהמה טהורה וטהר שלא יהיו הלולאות האלו עצמה כי אם רשעה קטנה
מחוברת בראש האגפים. וצריך שיהיו אותן קשרות שלא יפול ולא כדי שיהיו הקרסים
והלולאות שבהן תחברן הקרסים על מקום ממש ולא על האגפים משום טעל דמעל.
מפני ראה מאין הלולאות מן האגפים עצמן. וכמו דנשמן האגפים סוקן ולא סגדל
דלו הא ממש מעל דמעל. וכשקושר עדיך ב קשרים זה על גב זה. וצריך שיהי
המיעבל של ימין גב בדיעבד ובדבק יהה. וצריך שיהא לו עקב בולט קצת. ושפה
הקשרה יכל המעבל שחר. וכן הקרסים והלולאות מכל לא הדיעבד. וצריך
שיהיו הדיעבות לבנות. ושלא יהא שום לבנון תחת הקרסים ולא בין האגפים ולא
תחת האגפים כלל. וצריך ג קרסים אם ב לכל הפחות. ושיתפרנו הצדיות הרוחה
ופטיבוא לקשור הדיעבות שאמת באן מכאן ואמת מכאן באגן. יכרתם סביב
האגפים ויקרבם על הסוף כבמוץ ולא של האגפים עצמן.

סדר הליצה

מלא הלי מקודבל אל. יבדלו ג דיעבים ויוסיפו עוד
שנים עליהם כדי לפרסם הדבר. וצריך שלא יהיו קרובים זה לזה. ולא לבנם
ולא לבמה. ויאמרו ברך במקום פלוני בחלון דכתב השערה וילכו וישבו שם
והיבם והיבמה יעמדו לבחלה. כגון בעלי דיעבים. ואבל בדיעבד אפי יבמו
בשוה מקרב. וישלן אם יש ג חדשים ממיתת הבעל. אם היא אחיו מאביו
ואם היה בעלמו. אם זו היא אשתו של מתו. ואפי קרוב ואפי אשה אין עבד
נאמנין. וצריך שלא יהא אחד מן הדיעבים ע. ואם הילדה אמו משרל בשר
והנה הקם אל עלי. ועמד בקעבה. ויא בן מאביו בן מאמו. ויחקרו אם היבם
בן ע שער ויוסף אחד. ואם היבמה בתיב סעה ויוסף אחר. ואם הוזקקה בשביל
אל שהשם דין בכך. ויאמר הלך אל כדאמרינן הוזקקה נדה בשבעה שעה
לוקה עליה. ומלקים לה בודאי עב. ויהקלו אם יש לה סימנים כגון שתי
שערות שבעניה או השערות שמלמעלה באיש שערות בכל מקום חוץ
מן הזקן. באשה הדדין שוכבין אן מוטין. גון בריקה של שערה. כולה להיות
על פי לשיש. כגון הוחוקה עיזלה בשבש. ואם אין סימנים עד ב ששם לאיש
ונולדו לו סימנים סרים אינו חולץ ולא מיבם. ואם לא נולדו לו סימנים סריס
עד דוב שנתנו ממתינים לו. וכן האשה אם לא הביאה סימנים והיא בת שתי
שנה ונולדו לה סימנים אילונית. דיבה כגבר. ואחב ישלו אם אסלה האשה
שמא הדוקן מחמיר אטלה. ולפי שיש דברים המביאים כגון תומנא והומנא
נכוצא בלן ובעי ויקח מעצמה. ונגרר בעי שתחלוץ קודם אטלה. וצריך
שלא הדוק דם אבל אם דם זוק מעברבין יחד אין לחוש. ואחב אומרין
בי לבבם אם אתה תחקק לבבל לחלוץ אן לבבם ונתנו לו שבה הענבה.

פי׳ הרמב״ם ז״ל עצה היא נתנה לו ולה׳ אם עצה טובה לבם יועצין לו לבם׳ ואם
עצה טובה לחלוץ כגון שהיתה יבדה והוא וזקן יועצין אותו לחלוץ עב׳ ואם
יראה לחלוץ מביאין לו מעבל ׳ וצריך שיהא בו רצועות מחוברות וגם קשרים
שחודים נגאילש ולולאות להכנס הקשרים ׳ וצריך להתחלה שיהא המעבל
שלו׳ ושל ימין ׳ וצריך ליתנו לו ברגל ימין אבל של שמאל פסול אפי׳ הוא אצל׳
וצריך ליתנו ברגלו יקח ולא על גבי בגדו שזקים רבתי׳ מעל ׳ ולא מעל ד׳ מעל ׳
ומזהא טעמ׳ צריך שלא יהא ארוך עד למעלה מן הארכובה ׳ וצריך לקן שורר
הרצועה ׳ וכנסם הקשרים בלולאות למיהו׳ חליצה אלימלא ׳ ואמר האשה׳
מאן יבמי לבריס לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ׳ ולא תתפוקח בזן לא לאבה׳
שלא יהא משמש אבא ׳ ואין בו ז״ן ׳ ולא כי אם לא בלא ז״ן ׳ והם ל״ן במסורה ׳ לא
אבה ״ לחיך ׳ לא אבה לי ׳ ודין ׳ וכן יבמי לא יפסיק היבם כון לא וכון הפצתי׳
ויעמוד היבם אצל כותל או אצל עמוד בדי שידחוק רגלו בארץ ׳ א״ל שריך
לומ׳ לו הויא רגלך ואתה תתיר האשה הרצועות והקשרים מן הלולאות
הכל ב״ד ביומתו׳ ולא תהא שמש מסיעבה דאמלין ביר׳ולמי׳ ׳ והיבא
שאין לה יד מולצת בשנה ׳ והבא שומלה המעבל מן השקה ׳ ותחלץ כל המ׳
המעבל ׳ והבל המעבר ׳ ויא בלון בעמידה אן מוטה אבל ישבת׳ לא ׳ א״כ
מוטה אן ישב לא ׳ ואתה רוקקת האשה ריק נגל הנראה לחמשה ריינן מש
משעה שיא מפיה עד שיגיע הרוק לארץ לפני היבם ׳ ואם היא ארוכה
והיבם נגן ׳ וקולטתו הרוח קודם שיגיע לפני פנו של איש ערך רוק פעם
שעה ׳ ואחר קוראה בלשון הקדש ׳ ספר ׳ עשה לאיש עד בית חלוץ הנעל
והד״ש אומרים חלוץ הנעל ׳ חלוץ הנעל ׳ ג״פעמים ׳ והעמדים
שם אומרין כמוכן ׳ וצריך שיתכונו שנבסם לתתיר ׳ אך מותר להנשתו ׳
ולומ׳ לו על מנת שאתן לך מאתים זוז ׳ והוא לא תגרן ׳ והיבא שאין יכולין להנשתו
אומרין לו אם לא תשמע לעצתנו ׳ שיש חרם בעצם להבדל ממך עד שתחלוץ ׳
וכן אם לא ריצה להלוץ ולא ליבם מעיין אותו לבדיא עד שיחלוץ ׳ וכן אם
לא ריצה לחלוץ ולא ליבם מגרין אותו לבדיא ׳ וכן אם הוא מאותן שמפין
להוציא ׳ ואם היתה היבמה אסור מעצה אן אסור קדושה חלצה ולא
מתיבמה ׳ ואסור עבור קדושה לנמרי ׳ עבר הדי מקודבול ל״ל ׳

כתב הרמב״ם ז״ל ערך שתתכונו היבמה שתחלוץ לה ׳ יתבון הוא
שיחלוץ ׳ ויעשו מעשיה ז״ן לשמן ׳ והסומא אינ קולט ׳ שנאמ׳
ויקרה בפנו ׳ ואין זה דומה הדרוק ׳ ומיגא מרד חליצה כך הוא ׳ ן קוראה
היא תחלה מאן יבמי לבריס לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ׳ ואחר

סומנות
ר

יוד היבמה ע״ר היבמה לבמה
שהיבמה לבריה׳ נתם יש לן מסה אמרה
אלין

חוזא הוא לא חפצתי לקחתה ואחד המלמד ואחר הבדוק ואחר הקדיא כסבר
יששה לאיש אשר לא יבנה אות ביה אחיו ונקדא שמו בשלש ביה חלוק הטעם
ואין הסדר מעכב לא לא קדאה בתחלה לא הוא ולא היא או שקקה ואחר כך
חלצה או שקראה ואחר כך קקה חליצתה כשירה ואמה לא תצוה ותיק על הסלע
שמא יאמרו רקיקה לבדה אינו כלום ואינה פוסלת מן האנשים חלצה בלבד
ולא קראה ולא רקקה חליצתה כשירה ואין צריך לומר שקראה ולא רקקה או חלצה
ורקקה ולא קראה חליצתה כשירה בד"א בשאין יכולין לדבר שהרי הן ראוין
לקרות אבל אלמת או אלם אינו חולצין ואם חלצו חליצתן פסולה ואינו
כחרשת וחרש שלא עשו כלום לפי שחרש וחרשת אינן בני דעת רקקה
בלבד ולא חלצה ולא קראה או שקקה וקראה ולא חלצה הרי זו חליצה
פסולה קראה היא והוא ולא חלצה ולא רקקה לא עשה כלום שלש סבר יששה
לאיש המשאה שהיא החליצה והמקיקה הוא שמושעל אבל הקריאה אינה
מעובדת ואינה מועלת חלצה ורקקה וקראה והן יושבין או לטין שלעיניהן
או שהיה סרוך העגל קשור על שוקן מן הארכובה למטה מן שחלצה בפני
עשרה שאינו יודעין לקרות וכן הסומא שחלץ חליצתו כשירה חלצה
בטלה או שחלצה בפני שנים או בפני שלשה ונמצא אחד מהם קרוב
או פסול או שהיה המעגל קשור למעלה מן הארכובה או שהרטוי הוא
ושמטה היא או שהתירה היא ושמט הוא או לטעבוועה היא ולא נתכוון
הוא או שעבטון הוא ולא היא וכן קטנה שחלצה לגדול כשירה וכן אם
חלצה בפני ילד ואפי' בין לבינה ובילה הרי זו חליצה פסולה אבל
חרש שוטה וקטן שחלצו וכל המלץ לפי שהוא פטורה מן החליצה ומן
היבום אינה כלום יבם שרקקו הימנה מתוסה מיא חולץ בשמאל ואם
חלצה בשמאל חליצתו פסולה מכאן רקדק אדונינו מורינו ר' שם טוב פלבן
יצ"ו אומ' שדעת הרמבם ז"ל שאם חלצה בימין חליצתה כשירה שאלו
היה לו לכתוב ואם חלץ בימין חליצתה פסולה ואעפ שסמב כפירושיו
בלמון עבד שהיא פסולה ולא יתבו בן חליצה אב אומ' שחוץ בן בבורו
שכן מצינו ששאה הדב בכמה עניינים ועוד הבא בדבה ראיות עליה
וכן נראי דעת הדשי ז"ל דאם נחתך רגלו מן הארכובה ולמטה חולצין
בשוקן דמעל רגלו קדיין היא וכן נראי פסקן הרז"ן והב השאור והראב"
ז"ל וכן נראי פסק הרשבא ז"ל בחידושיו ז"ל הילכך אם נקטעה רגלו
חולץ בשוקן כל שהוא מן הארכובה ולמטה עכ' סתם הרמבם ז"ל
היתה רגלו שקומה לאמור או הפסה על עצדה או שהיה חולק על ראשי

אינבעות ידיו וקביו הרי זה אינו מולח · שהמולח עריך לעמוד שקיבו כארץ ·ווה
איני כולל · ואם תלה למי שרגלו כך הלי עתה פסולה · ובמה שדיה המעכבת ל
תלעת לבתחלה · ואפלו בשיעה · שלא נאמ׳ והלעה בידה · קרנה המעבל מ׳
מעבל רגלו · או שרפתו · או שריה לבוש ב מעבלים והלעה העליון אינו · שלו
שקרנה התחתון אינו שנתעלמה רגלו · הרי זו הלעה פסולה · עכל · ומתשובה
מצאתי על זה · ואם יש בעם אין כאן ממנו ראין ממנו · לא מהייבי כריתות
ראפי׳ ל עקיבא סורה בשומתת יבם שאין הולר ממנו · וכן הבא על הנדה ושל
השעה · אל לא נדע קדישת המעבל עד אמר המעשה בר׳ לא עשה ולא כלום ·
דהא איכא לשתא לפטנו ולא דמיא לא לרא דאמ׳ פק דנדה מקוה שנמדר ·
ונמיא חסר כל טהרות ששאל על ביון למפרע שלאות ולא אמרינן המתא
חסר · ושד ראיה מסכן שנמיאת פ״ומה דאמרינ׳ בעור נפקפה ולא במפקק
משום דאיכא דישותא אף זאת בחוקת זקוקה עד מודע לך במה הוחרה ·
ולא אמרינן עדיים המתומים עלה שטר נעשה כמי שנמקדה עדיוקן בבר ·
הא לא דמיא לא לרא דאמרינן בפרק החובב עבלתה במים אדילים ושלה
בידך מרס וכל׳ דאיכא דישותא לפטנו שהמעבל הוא קרוש עד מצאתי בתש
בתשובה ולא ידעתי מי הישיבו · כתב הרמבם ל מיגו ·
הייבוס או החליצה לרחל שבאמיס שנ׳ והיה הבכור אשר
תלד ונ׳ מפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בנרול שבאחים · כלומ׳ ביבום
שבאחים יקום על שם אחיו המת ונהו שנ׳ אשר תלד משמע אשר ילד ·
האם ואין משמע אשר תלד היבמה · לא רעה הנדול לבם מחזירין על כל
האחין · לא ר׳ נ חוזרין אלא הנרול ואין אומרים לו שליך מעוה או מלוץ או יבם ·
ואין כופין היבם ליבם · אבל כופין אותו למלוץ · יבמה שאבלה
שוש או ובריב וביוצא בהן מדברים המרבים הדוק והיה
הדוק זב מפיה אינו כלום · עד שיהיה הדוק מעיבמו · דקקה דם או שהיה ·
שותת מפיה אינו כלום · אבל אם מיצער ודקקה כשר שאי אפשר לרם ·
שנמעע בלא עמינחו הדוק דקקה וקלטתו הדוק קודם שיגיע לעד פנו
אינו שלא הנעב לארץ כשר · וכן אם לא ראו הדיינין הדוק שביאה מפיה כשר ·
חליצה מוטעת פסולה · כיצד כגון שאמרו לו חלוץ לה ובכך אמר כונסת
או שאמרו לו חלוץ לה שון מיצוה היא ואינו מתכוונ׳ לך כלום ואם דעתו אמה
לבם יבם ובוצא בדברים לו אבל אם הטעהו ואמרו לו חלוץ לה עלי שתתן
לך מאתים זוז או על תנאי כך וכך אינו שלא נתנהו לא נתקיים התנאי

חליצה כשירה הרי נתבטלו לחלוץ לה: המוסר מודעא על החליצה חליצתו
פסולה לפיכך ראוי לדיינין למי לבטל המודעה דדיקא שעשין בגוף: המצוה
ישראל והכהנים עד שיחלוץ אם כדין עשו חליצתו כשירה ואם שלא כדין
עשו כגון שטבו או שהיו הדיעות פסולה ואם ביקש אנשיהן מעצמן אם היו
הדין נותן שיחלוץ פסולה ואם שלא כדין אינה חליצה כל מקום שאמרנו
אינה חליצה אין לא שבה ולא כלום אין אינה כלום הרי זו כאלו לא נחליצה
ולא נאסרה עליו קרובותיה לא עפלה מן הכהונה ומותרת להתיבם וכל
מקום שאמרנו חליצתה פסולה שאסרו עליו קרובותיה ונפלה מן הכהונה
ונאסרה על האחין ואינה מתיבמת ואינה מותרת להנשא לזר על שתחלוץ
חליצה כשירה: עברה ונשאת הרי זה חולץ לה חליצה כשירה והיא תחרב
הבעל ואין מוציאין אותה מידו עכל: ונשה סלה לחיבאי בבהה שאינה
דיעה להתיבם והוא דוחה בה איך אישר לומ מאן יבמי והיב אחר
שנמנעו לן עצה הוינא אמ הוא ילד והיא זקינה אן היא ילדה והוא נקן
שאמ לא כלר אבל הראויה לך ל הבנים קטנה ל בטוך ביתך וכוישא בוה
והוא שומע לכך ומתרעה שלבדי ומר בדעתן למאן ושלא ליבם אם יבולה
היא לומ לא חפצתי לקחתה דאמ מתבטלין היבמין לחולצין הן ועדיה הכתן
הוא שכל המוצלת שתחרא מאן יבמי ושיקרא הוא לא חפצתי לקחתה עכ:

כתב

הב המגיד מה אמ דב יהורה מצוה חליצה קודמת וקור א
(חולצת ויניקות וקוראה שה הדבריה חקרילם הם לוקרון מש
משתנו אם חלה או ברח אן עפלה לפני יבם קטן אם ניזונה לאחר שלש
הדשים וממון שומרת יבם למי פלונקא הוא לאבי ודבא דירו כיהה פיק
הבותם והחולץ והן פסק כאבי משוש דלרבא קשיא מתה ואם חליצה
פסולה מיהו הלכה כדברי מי תנא בסיפרי ועלתה יבמתן עדיבין
לעבות ומוציאין בעבה של עד לחלוץ ועדיכן להמתנן ל הדשים לאחר
מיתת הבעל לחלוץ ומותרת מיד דלא דמי לנע דאמ דב משעת נתינה
ואפ מת בעבה מן האוסרין עדיכה להמתנן ל הדשים ואפ לאחרים והיבא
שמת היבם לאחר יותר מן הדשים למיתת הבעלים אחיו אפ הכי עדיכה
להמתנן ל הדשים לאחרים לאחר מיתת היבם כפרת לה ר יוסף בלאחרן
בתשובה אחת ולא ליפיגן להלוץ למלו דחליצה מעשה פסולה אלא
מועיל ליה הילכך לא ליפיגן ליה ועפ לא שבקיגן ליה ליבם כיון דחלצה
חליצה קודמת למיצות יבום לכן מי פסק הדן דהכי הלכתא ומיצות
חליצה קודמת בזמן הזה כסתם משנה דבכורות מיצות יבום קודמת

הכי בראשונה שהיו מסוגים לדבר מקרה: ובשביל שאין מסוגים לדבר מיצוה:
מצוה. חליצה קודמת: למעבלה בהלכות. יבוס כתבתי דיעות אחרות: ומלה
בנדל. לא רצה הולכין אצל הקטן. לא רצה הולכין עד שמגיעין אצל הקטן
שבהולכין. ואם האיש בעיר אחת והיבמה בעיר אחרת משתף שהיבמה הולכת
אצל הבית דראמרינן פרק הבורר. ועיכין לפיות ה' דיינין: ושליח בלי עדיך
לעייה סנדל בדנלא דימליא דיבם. ונעלי יבמה קמייהן: ומקרו לה בלשון
הקדש מאן יבמי ונ. ותעשה כל המישאר כמו שכתבו למעבלה: ומיגוה
למיתב תבן חמטא. ומאן דכתב מ"ש חליצה לכתבה במקומה תלתא כתבו
הגיגא. וחומרין הלתא דאמ"ליה מר בר רב יהודה נאון לפפ"ה לא תבתוב
אלא במותם תלתא. וחמתי הלתא. ועיך לסדקל. מיילתא ולמרטוטי הלכות
בר יצחק דאמר שתים מותבין מא שיריטוט שלא אין מתבין. שלל:

נוסח נט חליצה:

כך בשבת. בבר וכך ימים לרח פלוני. שנת כך וכך לבריאת עולם למניא
דרנלא למימנו ביה במתא פלוני. אנחנא ריב דמקעתנא הוימין לנתא
במוהב הלתא כהדא הוינא בב ריבא. בד סלקת קדמוא פלונית בת ל' פלוני
בר פלוני אדמיתלה ל' פלוני בר פלוני לבי ריבא. ואקרית קדמוא ובדא חד
דשמיה פלוני בר פלוני. וכך אמרת. לא פלוני דא. אנא הוינא נס בבא לפלוני
בר פלוני מיגיא אתתי דפלוני דן וסבה ומי לדבון ולבל שבון ישראל שבון ובר
ובדת ידית. ומחסין ומקיים שמיה בישראל לא שבח. והדין פלוני אחוהי דמיתנא
הא. ותון ליה ליבמי יתן מדאוריתא כמן דבנן אתון דייני קדישין אמרו
ליה אי. עבו ליבמי יתי ליבם ואי לא איטלנו רגליה. ימ' איטלנו רגליה
יעבד. והכי הערך זל"ס מתרגם שלף איש נעלו. טלנו ובר יד עתיק יד
ימינה: רגליה דימינא קדמיכון ואישדי סנה מעל רגליה ואורק באנפוהי
ואשתמודעתהון לפלון דן דאחוהי דפלוני מיתנא מאבוהי הוא. ואמרא
ליה אי. עבית ליבמי. יתה יבם. ואי לא. יטלנו לך קדמוא רגלך דימינא
ותישדי. סיגך מעל רגלך. ותורק באנפך. ושנה. ואמר לא רעינא ליבמי. יתה
ואם אקריינהו מיד לפלוני דא. ואמילל מאן יבמי. לקיים לאחיו שם בישראל
לא אבה יבמי. ואם לדברון פלון אקריינא לא מפצתני לקחתה. ואיטלנו ליר
רגליה דימינה. ושדי סנה מעל רגליה. ורקת באנפוהי. ונקת. דאיתרגי
לנא מתמוא לארעא. ותו אקריינה לפלונה דא. בבה ישאה לאיש אשר

כך אינגלנא

פלוני בר פלוני

דלא ריא מאבוהי דיבמא. בה יבמא לבר

לא יבנה את בית אביו. ותוב אקדימנה ונקד א שמו ביש"ל בית חלוץ העגל
ואנחנא דייש וכלדהוו יתבי קדמינא כבי דיינא שענא ואמרנא כבתר דיתא
חלוץ העגל חלוץ העגל חלוץ העגל הלמא זימוי. ומדאי יתעביד שבדא
דנא קדמנא שליחה ואפרלה לפלוגת דא למהך להתנסא לבב ובר
די הבבי נאיש לא ימחה בידה מן יומא דנן ולעלם ונשיתת מינגא פלו
פלוגה דא ונשא דחלי יתעא דא ונתבנא ותתבנא ויתיבנא בידה למיהוי לה
לנו כדתן משה ישר"ל: ותוהבון למטה נ"ד יינון אעפ שהיו ה' מוחמין בה רק
השלשה ואפילו לא חתמו בה רק השנים כשר לפי שאין זה כי אם עדותם:

נשלמו הלכות חליצה הא ישמחנו בגילה ודיצה:

הלכות מיאון

קטנה שאין א' לה אב. קרוביה משיאין אותה. והויא אשת איש ד
דבבן רק שיתיאה במיאון. ועד מתי הבת מיאנת. עד ד
שתביא שתי שערות. וא"ל לב"ז מן שהיא קטנה יכולה אעפ שהביאה סימנים
ובלה שנה אחת. ולא מיאנה שוב אינה יכולה למאן. ואם הענין לכלל
שעלתה אינה יכולה למאן אעפ שלא הביאה סימנין. ועד מתי היא קטנה
עד יב שנה ויום אחד. ועברה מיב שנה ויום אחד עד שתהיה בת יב שנה
ושנה חדשים ויום אחד. והיא שהביאה שתי שערות מכאן ואילך הרי היא
בוגרת. דאמ"ש אין בין עגרות לבגרות אלא סשה חדשים בלבד. ומיום ששים
ויום אחד הרי היא בגרה לכל דבריה. אם שמוש בודקין לבגרין וקדושין
וחליצה ובגרושין ומיאונין וסל"ד. והרי מקור ע"ל כתב אם הענין לכלל שלמתה
אינה צריכה למאן. ואינה צריכה בדיקה חזקה. הביאה סימנין ואם
השיאוה שלא לדעתה אינה צריכה למאן. ואם אינה יודעת לשמור
קדושיה אינה צריכה למאן. ומיאון בפנ"ש שלשה:

תנא קטנה שלא מיאנה והגדילה ונשאת משמש
בן בתיה אמרו הם הם ששאיה הן הן מיאונה. ואם מיאנה הוא מותר
בקרובותיה. והיא מותרת בקרובי. הן הן מיאונה. ואם מיאנה הוא מותר
בקרובותיה. והיא מותרת בקרובי. ואם נתן לה עד אעפ שהיא קטנה הוא אסור בקרובותיה
והיא מותרת בקרובי. ולעולם ילמיך אדם עצמו מן המיאון. והממאנת אינה

עריבה להמקנן בידשיש: **ואמר** רב יהודה אמר היא ישבת כאפרין
והלכות מבית אביה לבית בעלה ואמרה אי איפשי בפלוני בעלי
הדי זה מיאון. אי איפשי שנבא בעלה אינו מעלה להביא חקן משלה ואמרה אי איפשי
בפלוני בעלי הדי זה מיאון. אם אפי אוהבים ישבין בבית ושנאה עליהן ומסקה אדעתן
ואמרה אי איפשי בעלי הדי זה מיאון: **נסחת נט מיאון**

בך כתבין לה ונשא הכי נקיעה:

בפלוני עדיס התנמי מטה מיאנה פלונית בת ל פלוני בר פלוני בפלוני
בעלה ולא יאריכו יותר פן ימשך כקנ: ויש כותבין הכי: **בכך** בשבת
ואי. בשת פלונית בת ל פלוני בן פלוני ואמרה אמי הטעתני **והשיאתני**
למי שאינו הגון לי ואפי הגון לי אינו יוצה בו. ובדקון אנחנו בד אחר דבריה
ומיאנה עדיין קטנה היתה וכתבנא לה ון מיאון שתבא רשאה לילך להנשא
לכל אדם די תעבי כדת משה וישראל: ויש כותבין הכי: **בכך**
בשבת נסן. איך פלונית בת ל פלוני בר פלוני היתה לקדמנא
לבי דינא והכי אמרת לנא אמי הטעתני. אי פלוני אחי הטעני. אי מטעמאן ייתי
להתנסבא בגברא חד שמיה פלוני בן פלוני ואנא יונקתא הויתי ומדשא לא
דעשיא ליה ומיגבא לא עבינא ליה. ובן אתנסא דיינו אמרנא לה אייתי לן סהדי
דגברא הויתי. ואייתיאת סהדי דכן הוה. וכד חזינא דקושטא אמרה פלונית דאת
כהאי עניינא. כתבינא לה ון מיאון ופטרנוהא למיהך להתנסבא לכל גבר די
לבי. ואיש לא ימחא בידה כן יומא דן ולעלם. ומה דהות קדמנא בעיתת מינא
פלטרא דא וכתבנא וחתמנא ויהיבנא בידה למיהוי לה לתיון ולכתבא. וחותמי בו שלמרה:

נשלמו הלכות מיאון. הא יצילנו מכל מכשול ואון:

ובמאן נשלמו הלכות נשים בעזו שומעקול לחשים:

ואחר כך

ראיתי לכתוב הלכות מזוזה ומעקה וחלה וכל עניני איסור והיתר לפי שכל
אדם אחד שנשא אשה בונה לו בית עד השנה אשר לקח ויש לו לדעת כל
עיקרי הדינים ולהודיעה כל עניני איסור והיתר כדי שיוכל לסמוך עליה:

כיצד כתבין את המזוזה כותב שם פרשיות שמע. והיה אם שמוע.
על דף אחת. בידיעה אחת. ועשה לה ריוח מלמעלה. ומלמטה.
כמו חצי עפרן. ואם כתבה כב. ודפקן כשירה. ובלבד שלא יעשנה בגיד אן
כמו שעל אן קובה. ואם עשה מאחת משה פסולה: **הקדים**
פרשה לפרשה אן שכתבה בשני עמודות פסולה:
ומצוה לעשות ריוח בין פרשה לפרשה סתומה. ואם עשה פתוחה
אין בכך כלום. לפי שאין סמוכות בתורה: **ונהגו**
הבותיא לעבוה קצת חלל בסוף שמע. ונקצת בתחלת והיה
דראמדיין בירו שלמי פתוחה מכאן וסתומה מכאן: **והלכה**
למשה מסיני. שיהיו כותבין את המזוזה על
הדוכסוסטוס. ואם כתבה על הקלף אן על הנייל כשירה. ובקלף במקום
בשר. ונייל במקום שיער. לא אמרו דוכסוסטוס אלא למעלה. ולפי דעת
המחבר ז"ל איגל עייסה עבור למה. אבל הראן רב מתתיה כת שעי יסה
שבור לשמה ושרטוט: **וצריך** למרטט אותה ולחקוק אותה
במלא וחסר. ואם לא שהה כן פסולה. ואין לולין בה
אות. לא אם שכח אות אחת. ונן סוף שמתב וכותב אחתו. וכל דינה כמו
כמפלין. רהיני אמרין בירושלמי דפרקא קמ דמשלה תלון בתפרים. ואין
תלון בתפילין ומזוזות. והעשה דאמרין במכילתא כתבו שלא כסדרן. ונזו
ולא מפלין בין פרשיות בין בתומות בין באותיות. ודקדוק המלא והחסר
ואותיות המוויאות המציא בהלכות תפילין: **ומנהג** פשוט
שכולבין על המזוזה מבחוץ שדי כנגד הריוח
פרשה לפרשה. ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ. ונשם למה כותבין זה
הסיב יוצא מן האמלים לפי שהוא עטיקון. שמור דיודתי ישראל:
ואלו האשיים הטעשים שכותבין בה מבפנים שהות המלאכים והשמו
הקדושים אן פסוק אן מחתמות. לא אי להם שבטלו המיצוה
הזאת שהוא יחוד שמו של הקב"ה ואהבתנו ועבודתנו כלו הוא קיים על
הטיית עצמן כמו שעלה בלבב הסכל שזה דבר מ דמהנו בחבלי השלם
והרי אן הם בטלו מי שאין להם חלק לעולם הבא: **ומצוה**
לבדוק של הארץ בשנה אחתה בין בראש שיטה
בין באמצע שיטה: **ונהגו** כל הסופרים לכתוב אותם בבב שיטות

מ"ו

לשון דבר לא ידוע
בבי המקדש

אלא מנהגו הקדמון

ועל הארץ כראש שנה אחרונה. ולא הן האותיות שבראש שנה ושנה. שמע. ג׳
הדברים לבטר. ובשבבך. בין. ובין. מעה. בכל. יהוה. שני. קץ. (ושלחו יתמי
השנים. ואכלתם. ושמחתם. אתם. אדם. בדרך. ובשעריך. אשר. על. ו׳ זרע

הזורה

ויעיך לזרה בתבן שבה. וכל הנמצא כתובין בפלבות הפעלין
בית. במזוזה לארץ. לשורה מן המזוזה. ל׳ יוסי. אבל השוכר בית
בארץ ישראל. חייב במזוזה מיד. ופרש״י. ל׳ דמאמר שיעשה המזוזה מיד. לא יוצא
לאיתן מן הבית. שאם יצא. לא יוכל להוציא המזוזה מאותן בית. כדאמרינן בבל המשלח
ואם. ילך לבית אחר. יעבור לשורה. מזוזה אחרת. ממ״ אם. יצא. ממנה. מזכרה
המזוזה. לאחר. מהדה. שכל. אדם. חפץ. ליכנס. ולשכור. בית. מזומן. במזוזה. ומצא
ארץ ישראל. מיושבת. עכל. בבבא. מציעא. פרק. השכר. וכן. נמי. כתב. שם. הרמ״ם
יהונתן. בשם. הגאון. רב. אחא. שכתב. כן. בשאלתות. שלו. שילמדוה. לו. דרמים
שהוא. שוה. ומעבד. **המשכיר** בית. לחבירו. על. השוכר. להביא. מ״
מזוזה. ולקבוע. אותה. אפי׳ בחיקום. שנתנו. שכר. על. זה׳
מפני. שהמזוזה. חובת. הדר. לא. חובת. הבית. וכשיצא. מן. הבית. לא. ישלנה
בידו. ויצא. ומעשה. באחד. שנטלה. בידו. ויצא. וקבר. אשתו. ובנו. ואם. היה. הבית
של. נכרי. עובד. כוכבים. אעפ״ ששכר. הבית. ישראל. אחר. **וכתב**
אחר. מהמחברים. ל״ל. דא״. אית. לה. בית. שלו. אין. של. שכירות.
לאוקבוה. ביה. אין. מוהר. לנטלה. מביה. זה. כשיצא. ממנו. אפי׳. כגון. ש
ישראל. אחד. להבעלה. בבית. האחד. שלו. אבל. אי. אית. לה. בית. אחר. לאוקבוה
ביה. אסור. ומעשה. באחד. שנטלה. וכן. דכיון. שישראל. אחר. נכנס. שם. חייב
להעמה. הכי. איתא. פרק. השוכר. שכר. **ואלו** הן. משפטי. הקבר. שבר
אחר. שהיתה. כתובה. עליהן. אותה. מעוף. הטעה. לתמלה
ומשחין. אותה. בשפודת. של. קנה. או. של. כל. דבר. ומחין. אותו
במשנת. הפרנה. הימנת. דלך. ביאה. במסמר. או. מפתח. בה. ולחכסה. המזוה
בתוך. חלל. הפתח. בעפה. המסמר. לרשות. הרבים. בתחלת. שלוש. עליון. של
ובבה. השב. ואם. קבעה. למעלה. מזה. בשמירה. ואוא. שיר. מיר. מן. המשקוף
טפח. ירושלמי. אם. היה. המשקוף. גבוה. מעבה. כגבי. כתפין. ודיו. עד
תלאה. במקל. פסולה. וקן. אם. הנחה. אחורי. הדלת. ושבא. מטי. אמרינן. בעפה
המסמר. לד. שות. הרבים. לי. הכי. דתפיק. ביה. מיצוה. מיד. ודב. הוא. מטוריא
אמ״. כי. הכי. דלשרה. אלא. חנבא. בוא. ואאה. שלא. ממדנה. הקבה. מר. דר
בשר. ודם. מזה. בשר. ודם. מלך. מפפנה. ובעין. משמרין. אותו. מבחוץ. אבל
הקבה. משמר. אותה. מבחוץ. שאמ״. שומרך. ה״. עלך. על. יד. ימיך.

דרש וכא העמיק לה טעם: פי העמיק החוד שלה טעם פסולה:
כתב הרי מקודבל ל"ל ואם הטהר כעבר פסולה: פירוש
יתר: ופרש ל"ל כעבר משבב: כן נמי: פי הרמבם ז"ל וזל כמון
עב" והיא בריח הקרשים בטבעות: פסולה: ורמ"ה פי: משמעד ושב הפרקישים
הבא הב הערוך ל"ל: ומהב הרי מקורבל ל"ל וטוב לעשות ידי שעשהם להניח
באלכסון עב: **וקורים** שיהבעה בדלת מבדך בא: אמרה אקבו
לקבוע מזוזה: **תר** ובטעריך אחד שעדי בתים ואצחות
ומדינות ועיירות ורבת ולגלן פי חדרים קטנים: וימ קולמוס
סרגמות משב ברדין ויש בהן פרגים למעלה ולמטה מן באחד מהמזומות
ומתבן (אוצרות) יין ושמן כולן חייבין ואסדרה ומרפסת: פי מרפסת בית שער
לעליה פנודין: לפי שאינו מיוחדין לדירה: קן בית המרחץ ובורסקי: ובית
הטבילה לפי שאינן עשויין לבבוד: וקן הר הבלית והלשכה: והעזרות שרבן
קדש: וקן בית הנבן ובית הבחר: ובית העצים ובית האוצרות: משום רחמי
עלהו בבית המדלק: כיון שלא עשיה רוחצות שם: **ביתהכנסת**
ובית האשה ובית השותלין חייבין במזוזה:
ובית הכנסת דוקא שיש בה דיחה: אי נמי בית הכנסת דבריים ודיי"ר
בה אורחים אבל בבתים לא: **מזוזת** היחיד נבדקת: פעמים ביום: פרש"י ל"ל
בשבוע: מזוזות הבתים נבדקת: פעמים ביום: פרש"י ל"ל
כל דבר שהוא של רבים אין להסריח עליו הרבה שאם הטריח יהו כל אחד
אומר: ישאה חברו והעשה לכן הבדיקות שמא נקרע אן נמחקה: ויש
מקומות שאין משחין מזוזה בפתחי לשות הרבים: משום שבתלנים שאמרו
בי בשפיים עשה: דראמרינ משמה באדטבין אחר פי שם אדם נקרא
בן על שם מקומו שהיה בודק מזוזות יחיד בשוק הבאין של עיפורי: אלא
קשבור אחר פי פקיד: והעבלו בבשפים ושל מתנו אלה זזו: ומפש ורה
אמרו ולל הב אבולא: דמחוא פטורה: מן המזוזה: פי הב הערוך תקרה
שעשין בלפתחי המבואות: עשין שם דירה לשמור המבואות משום
דהוו בהסיא ויהיה סכנה בהמלה ובבדיקה: **נשים** ועבדים
חייבים במצוה וממבין את הקטנה שיגדלו בבית שלהן:
כתב הרמבם ז"ל שאדם תגאין יש בבית: ואחכ יתחייב במזוזה:
ואם מסר אחד פטור: ולו הן שיהא בו ד' אמות של ד' אמות
לא פחות: שיהא בו ב' מזוזות ומשקוף: ותקרה ודלתות: והשער יהיה
שערה טפחים: ויהיה הבית חול: ושלש לדירת אדם ולדירת כבור ולדירת

קבוע מה שכתבנו בדלתות וזהו לדעת המחבר ז"ל שפי' קבוע דשי בדישא
דלתות עד"ר שיהיו בה דלתות אבל לדעת הרשי שפי' דשי מזוזות
עד"ר שיבנה מזוזתן בשער ואחר יקבענה ונראה לפי פי' זה שכבר
התחיל לבנות עד ב' שלשין ושה חוד בלתלת שלש השלשין ועוה דיש נלות
לקבוע שם המזוזה ואחר ימדו השלש האחרון ועוה רב נחמן שעמדו כל
הבנין ואחר יקבנו אותה משם תשנה ולא מן השוי וכן עמי פי' הל' יהודן
הכה"ל פתרי שימאי פטורין פליגי בה רב נחומי ורב יוסף
חד אמר דלית להו תקרה וחד אמ' דלית להו שיקפי
ופי' שימאי מלשון זקן אשמאי פי' ששלו עורה ואין בו חכמה ולא תבונה ויש
לו עורה בכל אדם כך לזה הפתח יש לו עורה ואין ארם יכול לשב תחרין
בחמה ובגשמים מפני הגשמים אמ' רב יהודה אמ' שמואל במזוזה הלך אחר
היכר עיר פי' הרי"ל היכר כמו הכר נא ולשון עיר הוא מלשון הדלת
הסוב על עיריה והוא מקום שמתהפך בו הדלת כלומרבעי שהו יהותתקן עצין
שיש בו פתחים הרבה כולן חייבים במזוזה בין בחדרים בין
בית בעליות וכן עמי כתב הל' יונה ז"ל דאית ליה ד' פתחים אם ה' כולן חייבין במזוזה האי מנדרונא
דקל אלא בחד כתב הרשבא ז"ל פתח אחד וחלבן בעשרה בנתים
כל שיש היכר עיר בוכר ובוה לצרי העמוד הרי כן כמנ
פתחים וצריך מזוזה לכל פתח אבל כל שאין עירים לצרי העמוד אין הע
העמוד מחלקן לעשם שאין העמוד לא לגני בעשמ' כשן חלונות שלא
וחלון אחד נקרא ופתח אחד נקרא שב אמ' ממרמר האי פי' פתח דאקדנא
חייב במזוזה אמ' ליה רב אשי והא ליה פעימין אמ' ליה עני פעימין כלומ'
כתלי הבית הלי הן פעימין כמו עני ספיא כלומ' זה דעב הוא בית
משבב הנשים פטורה מן המזוזה מפני שמתבבשות ומתלות
שם ומתקשטות עצמן וכן איתא בזמא פק דאמרי באמת אמרו כיצ המרקן
ובית הכסא ובית הברסקי פטורין מפני שמתקשטות שם הנשים כשי תרד
שאינו ואשה ישיגם בה וכן עמי דעת הלה ז"ל וביאר עוד בענן מזוזה בעבר
מקום השתא שאין העולם נזהרים משום האי טעמא דסמכין אהא דאמרינ
עוד שיש בה תוריל פטורין מן המזוזה וכתב הלי מקודביל ז"ל שאין זה נמלא
בשום מקום כתלמוד ובירושלמי ותת הלה ז"ל ואפי' הוא אמת דוקא בפתח
שאינו כל אם שהה טפחים דהשתא שמנחה בשליש העליון כמשפט מ"מ
הוא תוך שהה מן הקרקע אבל לדידן שהפתחים עפוחין ושמנחה בשליש השלין

הוא למעלה מעשרה: מן הקרקע: אין להקפיד כך נמצא: סדור הדבר
שאינו אל: אמן בכל מקום עיש שם שיעמד סביב חייב לכסותה: ושוב לבטלות
כל המזוזה שלא יהיה נראית: ובמקום טהרה עב: מזוזה
היא חוצת הכל: ובצאתו ובבואו: זכור השם יתברך
ויתן ברכיו: וכל מי שיש לו תפילין בראשו: וציצית בבגדיו:
ומזוזה בפתחו מובטח לו שלא יחטא: שנאמר מלאך יי׳ סביב ליראיו ויחלצם:

נשלמו הלכות מזוזה אשפיך חמתך על הגוים חימה עזה:

הלכות מעקה

ובכללן כל דבר שיש בו סכנה כגון גלוי: כתב הרי מקור
ולא מצות עשה של תורה לעשות מעקה: שנאמר
ועשית מעקה לגגך: ובמיפרי מרבה אפילו לקח וירש ונתן לו במתנה ושמא
שוכר היה בכלל: ומי דינא מיהא מיחייבי דראמרינן פ׳ שור שוכר חייב
לעשות מעקה: ונפ ממש כל שאינו מיוחד לדירה: ומרבינן כל דבר המ׳
המיוחד לדירה מיתולא דרבים: ונפ מרבין בדות שיהין ומעדות: מל—
תשיס: וממיעוט דרבנן אמרינן פרט לכבש: וכאור הוא גבהו ג׳ טפחים: ובבית
שדה עב: והרמב׳ם ז׳ל סבר וכל דבר שיש בו סכנה שדה טפחים: וערוך
שיהיה המרוצה חזקה כדי ששים האדם עליה ולא יפול עב:
כתב הרי׳ ז׳ל מסקינן ושדה׳ זו מיבעי שדה: ולא הגשים זן מצות
לא הגשה: ונראה דאפילו לתעמיס יש שדה בלא הגשה:
ולא הגשה בלא עשה: כגון מעמיד סולם רשות אם שעל המעקה אוסלבדע:
ובית השותפין חייב במעקה: ממ׳ לדבר כל לשאי: ובית שאין בו
ד׳ אמות: עבר אמות פטורה מן המעקה: וסמכו
ז׳ל לאו דלא הגשים לאסור כל דבר שיש בו סכנה כגון
לשתות מים מן האגמים ומן הנהרות בפני ולא בזרו אחת: ולא ינח פיו על
פני הסילון ושלא מקפיד סכנת שלוקה: וכן מים מגלגלי עבב: וכן השורה
משקין מגלגלין שעבר עליהן הגילגל: ואמ׳ רב יהודה אמ׳ רב (הוא שלבן
בסבל מתבות: אמ׳ רב פפא ומלי נתר סבלי מתבות דמי:
נמי יש לו לדרס בשמתה מים שהובאו מן הנהר לשפך מעש

וכן

קוים שיסתם אם לא שהו בבית משו. אבל אם שהו לית לן בה. ואם יש ארם
אעלו עריך בי לשפוך משו מהם. יאמר השתיה בדבי סיא בירושלמי במסכת
תמיד המרא טבר מיא שפך. פי לין דקרא הכוס ולא תשפוך משו הפסר
אוסלים ולמיא שפך. פי שפוך מהמים משו מיאוס. ומשה בארס אחר
ששתה מים ונכן להמידון ולא שפך מהן והתמיד היה איסה מיסטעס ומת
בעמא. עב תקון לל לשפוך משו אחר השתיה: יין ואפילו הוא מזוג
ואפילו התחיל להשתנות טעמו לחומץ יש בו משוס נילו והחלב
והדבש והיער אבל שאר משקין אין חוששין: יין מבושל יין תוסס
יין או מים או חלב שהיו חמין בלומן שהתבל עלה מהן יכן שאר
משקין שירד עליהם מלמעלה משקה טפה אחר טפה. כן כל משקין שנתערב
בהן דברים חדים או דבריס מריס עד ששתנה טעמן אין בהן משוס נילו:
שלישה מיני אדם הן. של בחור שוקע. ושל ביוע מפעפע. ושל
זקן עף. למאי הלכתא שאם שתו השעה מחבות. ביולה אין
אכלו תשעה מאבטיח מעלה ולא מתו. שלא ישתה עשירי. שמא בחור הטיל
שם ארס. ומעשה היה ששתו תשעה ולא מתו. ושתה עשירי. מת. ולא
שנא אם נתנלו בלילה או ביום. ואפילו היה ארס ישן בצרן אם שהו הדי שיא
הדיש מתחת און הכלי. ושתה. ויהור למקומו: ושיעור המים
שיאסרו אם נתנלו הדי שיהא הסם נכר בהן. ומיח
אבל אם הין המים מדובין הדי שתאבר מהן המידה הדי. לו מותרין בקרקע
אבל לא בכלים. והם בשאר משקין. ובכמה תאבר המרה בקרקע עיין
ועוד מאבדשי סאה. ובכלים אלה נאבדת לשלי: מעורו המושך
כל שהוא אין בו משוס נילו: מים שנתנלו
ישפכם לרשות הרבים. ולא ירבין בהן את הבית. ולא יבבל
בהן את הטיט. ולא ירחץ בהן פנו ידיו ורגלו. זה הכלל כל שיש בו מנין
סילוא אסור. אין בו סילוא מותר. מנין בב היה נב הרגל ורומנא דאשא.
ולא ישקה בהן בהמתו ולא בהמת חבירו אבל משקה אותן לחתול
נקורי תאנים ענבים וקשואים ודלועים ואבטיחים אפילו בילי
בוחר או קטנים בין הגדולים בין מחובדים. כן כל דבר
שיש בו ליחה ומיעא נשרך. אפי. ראה עפר יושב ומנקר אסורין. חוששין
שמא במקום נקב נקב: פי תאנה אין מ בו משוס נילו. פי. תאנה
שנשל העוקץ שלו. ונעשה פי. קצר במקום עוקצו
לפיכך אוכל ארם תאנים וענבים בלילה ואינה חושש. תאינה נקורה

שופשה ועשית. ובוצית מוקדת. וכן תמר: **אמר** שמואל בר
הדריים יש לכון ארס של נחש ממיר. של שדים מלוה:
ומה שיש בתוספת עץ פסת דקוקו שחיא ימי חמיכה של לחם אין ב
בגד מפני הזיעה. והדמבש ולל מת לא יתן ידו תחת שחין שמא
עשיתו במיעודע או בסם דע. שהדים שקעות הם. וכן לא יעשון הם כין
בתוך האמרין. אם הענין שמא יקל ארס על חזרה ומות. ואסור לתת מעות
אן ביער לתוך פה שמא יש עצו רוק יבש של מוכי שחין אם מערב אן ויעה
שכל זיעה סם המות לבד מזיעת הפנים ולא יתן ראה לבשל עחה במטה
אעפ שהוא עמוק בסעדה שמא יפול בו דבר המליח ולא ידאהו. עד:
ושום קלוף וביצה קלופה. ובצל קלוף. כשעבר עליהם הליכה אעב
זמיעבתי בסילבא ועירי והמבי רוח דעה שוהה עליהם. ולא
אמרן דלא שידי עקרא. אן קליפתא. אבל אי פרא לות לן בה: ויש בם ארבע
שמנעות מלאכול שומים שחוקים בשבת שחרית מפני זה: ויש שאינן הו
חושבין מאחר שלחם מעורב בו. וגם יש משומין קליפת השום בתוכו. ואמרי
פרק השום הישן כביתי חדי. אחזהו בלית. והיו יצא קדות הנבד. דמון
בראשו: **ואסור** לעבור נחת קיר אז נגוי. ולעמוד במקום סכנה.
סגן של ושר דעגע. אן לפנים לחודבר. ויוצא בארץ
משאר הסכנות. אסור לעבור במקומן. וכן אסור להתיחד עם הנשים ולא
ישלוה עמהם בדרך. ואסור ליקח דפאה מהן אלא אם נתיאשו ממנו ש
שיחיה. ואסור להלוות מן המין. ואעפ שנתייאשו ממנו שמא ימשכו
אחדיו. ויא דוקא שהמין אנו לחם אן הוי איסור. אבל בשאר דקאות
מותר במקומות שמתרפאין מן הענים. וכן נמי דעת הרמבן ז"ל:
ומותר ליקח דפאה מן הענים לבהמה. או למכה שבגוף מבחוץ.
כמו מלוגא ודעייה. ואם היתה מכה של סכנה אסור:
וכל מכה שמחללין עליה את השבת. אין מתרפאין מהן. והב מתרומה ולל
כתב שמותר להתרפאת מהן. אם הוא דוקא מומחה. דלא מר ע
נפשיה כראוי. רב דימי. אם היה מומחה לרבים מותר. ולא יוחן אפ חולה
שיש לו סכנה מותר מן המומחה: **ומותר** לשאול לרופא. ני ויאנו. סם
זה יפה לך. אבל ליקח ממנו אסור: **ואסור**
להסתפר מהם בדשות היחיד. ואם אדם חשוב הוא
ומוציא הנו מותר:

נשלמו הלכות מעקה. ישועתך אלהים נרוכה

הלכות חלה

הרוצה להפריש חלה מן העיסה מברך תחלה בא׳ אמ׳ אקב׳ ו׳ להפריש תרומה ואם הפריש אותה ע׳ שלח מברך על
הפרשת תרומה ונוטל מנית מן העיסה ומשטנו כמו שנה ומשליך לאויר
תחת הבשילו אע׳פ שהיא אסורה בהנאה לשרפ׳ ויש בה משלה המ׳ בחלת
ארץ ישרא׳ שנקרה מן התורה אבל חלת חוצה לארץ מבטלין אותה למחצה
ושרפין אותה ואפילו אם יש שם כהן לפי שחלת חוצה לארץ אסורה
למי שטמאה ויראה מנעו ולא יאמר להפריש חלה לפי שלשון חלה על
שנה ואינה שם הפרשה כלל כמו שכתוב חלה ועדיפו תרומה כלומ׳ חלה
אחת מן העונה תרומה וכן מי דשנת הי׳ אחא ל׳ שפשטו כמין
וכתב עונה ואם יש שם כהן מפריש אחרת׳ הכהן בלא ברכה׳
הר אשר ל׳ אחר הפרשת תרומת בלי הפסקת דיבור יטול
חלת כהן כדי שתושל הברכה למתנה וזומר שיפריש שיהיה בה מתנה
ידיעה והפרשה זו אינה רק שלא תשלבה תערל חלה ואין מברכין עליה
שכבר נעשה העיסה בהפרשת׳ הראשונה׳ **וכתב** המגיד ז׳ל
הגיה זו זו מדבריהם מותר לרמות בגאלנו׳ לעיקר ש׳ל
שריפה אין לה שיעור לא כל שהו ושל אפילה ממה זו של אכילה מותרת
לזכן ולטות ואין צריך לומר לשאר טמאין ופי עוד בפרק טו׳ מהלכות
תרומה כל האוכל תרומה מבלי ברכת אותו מאבל ואחר מברך בא׳ אמ׳
אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול וכו׳ וכן קבלנו והאיעס מברכים
אפי בחלת חוצה לארץ שנע אינה קדשי הקבול פעבודה שנ עבודת מתנה
אתן את כהונתכם׳ **והאוכל** תרומה אפי פירות יבש גילת
ידים אע׳פ שידיין טהורות ואינה נאכלת עם הור
על השולחן וחלת חוצה לארץ אינה צריכה נטילת ידים בחולין ונאכלת
עם הור על השולחן בשה שמות רבה כל כהן שאוכל תרומה ואינ
בן תורה אינ כהן לעתיד לבא עב׳ ובמלך כל שאינ מחזיק בתורה אין
לו מנה׳ **ומי** שהפריש חלת האור מעשה אחת ואחה נתערבה
עשה׳ו בעשה אחרת שלא הפרישו ממנה עדיין כיצד
יעשה לעטור אותו שלא הופרשה ממנה עדיין שאם יפריש מן העיסה
נמצא מפריש מן הפטור על החיוב וכתב הראב׳ז ל׳ שיצריך שיצלבב
עשה אחה כדי שיעור חלה ואחה יצרף הכל בטל ויפריש מזאת האחה

האחרונה על הכל ומתקנ כולהו דחלה מוצה לארץ מדרבנן ומן הפטור על
הפטור הוא. ואם לא אדם בשיעור וקודם שיפריש חלה מן העיסה של סכר
אחד והעיסה במקום אחר. ואהב הפריש חלה מן העיסה ולא זכר אותו כבר
אמרינ דאפ׳ לפ באותו סכר שיעור חלה חייב להפריש ולכך דכיון שעלש
עם עיסה שהיה בה כשיעור הוה ליה מחוייב בחלה ואפי׳ במוצה לארץ מכרך
עליו ומפריש שהרי לא היה ברעתו בשעה שהפריש מן העיסה שיעלרך
זה עמה וכן כתב הר׳ יהודה בר׳ אבא מארי ז״ל בפרק אלו עברין:

כרגב הלל׳ מקודב׳ ז״ל. שעבר פרק ב דרמסכת חלה הנעלל שאור מעיסה
שלא הורמה חלתה ואתנא לתוך עיסה שהוד מה חלתה הדי זה
מביא עיסה שעה שיהיב בה שיעור עם אותו שאור ונתנו ביצר אותה
עיסה ומפריש מעיסה חלה עליה ועל השאור כדי שיטול מן המוקף׳ אין
לו עיסה אחרת מוציא חלה מן הכל׳ וכן נמי דעת הרמבם ז״ל וביאר עוד
שאם אין לו עיסה עשיה ואת טלה טבל ומפריש חלה על הכל שהטבל ב
במינו אוסר במשהו מתוך כך נראה שהשאור של פטור והעיסה של
חיוב שמוציא חלה על הכל׳ ופ׳ הדקדק ז״ל כמו שאמר דעבין לעשות שלוקח
שאור מן הנים ואתנון בעיסה של ישרל שהגיעא חלה אחת מיעב וכוה
ואין לחוש משום פטור על החיוב ומה שאמ דעבין לעוש עיסה אחרת
מומרא יתירא היא: **שאלה** במוצאי יו״ט של פסח שאין לנו
שאור ועל כרחינו יש לנו לקחקן מן הנייס ולבלש
בו עיסתינו היאך נפריש משם חלה. והא אינא למיחש שמא החלה שיפריש
תהיה כולה מאותו שאור של נוי והוא פטור מחלה. ואם נמצא שמיפריש
מן הפטור על החיוב שהרי ספק זה בטל שאר ימות השנה כשלשין
העיסה נעלין השאור שהוא רוצה להמשך לתוך עיסה אחרת. ואהב נעלין
חלת האור. שאם נעלל חלת האור ואהב השאור נמצא שהשאור פטור
מן החלה. וכשילוש בו עיסה אחרת. יש לחוש שמא יטול כל החלה ממותו
שאור. והי מן הפטור על החיוב. ושאור אינו בטל אפילו בשש כיון שהוא
דבר המחמיץ: **ותירץ** הלל׳ יוסף מקוליץ ז״ל. דכיון דחלת האור
אין לה שיעור דבמשהו סב ואמב שבר״ל להפריש
כנית לרווחא דמילתא הוא לפי שחכמים נתנו בה שיעור לבעל הבית
אחד מכל ולבחתנו אחר מכה אבל מן התנורה במשהו סב. וכיון שכן
אי איפשר שלא יטול משהו מן העיסה של ישרל ובהר יוצא איכל
לחזל מיהו בבוצאי הפסח דוקא שהוא שעת הדחק שאין לנו שאור

אע"ג שאינו לא להחמיץ העשיה בתערבון או בדברים אחרים אפי' הכי אינה מתחמצת יפה כמו שמתחמצת בשאור ומשום הכי תליגא הכא שיקח משהו מעיסה של ישראל אבל ודאי בכל שאר ימות השנה כשלא אפה עיסתו יש לו לשול השאור שמעה להחמיץ עיסה אחרת קודם שיטול חלה מן העיסה שאם לא יטלנו עד לאחר שנול ממנו חלה נמצא שאותו השאור פטור מן החלה וכשלוש עיסה אחרת איכא למיחש שמא יטול כל החלה ממנו והוה ליה לן הפטור של החזה וכן דאיפשר לן להסתבלן מן הספק יסתלק וכן נמי פסק רבי שמשון ז"ל מיהו הה"ר מייס בר מרדכי ז"ל כתב דאפי' אחר הפסח שהוא שעת הדחק אסור לעשות כן משום הא היא משא"ה דחיישינן שמא יטול כל החלה מן השאור של בני דתשרובת שלם דבר אפי' מועט כמדובה לא מהנו אלא ביין ושמן ובשאר משקין שהם דבר לח אבל בדבר אחר אין מהנו בו כדאמרינן פק דבמ"ל הילכך ליכא תקנה אחר הפסח לא שילוש שיעור חלה ויותר מעט כדי שיעור שאור וילוש עיסה אחרת כמה שירצה עם השאור של בני ואחר באותה עיסה שיש בה שאור הבני ישראל ונמא וישים באותה בנמא שיעור חלה שלם ולא יערב אותה ויטרח אותה עד שיתחמץ הכל שמן היום השאור התחמץ בכ"ד העשה שבנימא אעפ שאינה מערבת ואחר שתתחמץ אותה שבנימא יטול ממנה השאור ואחר כך יטול ממנה חלה בטבול כל העיסה שבשריבה ובבי הא' נמא יטול מן המחוייבת על הממוייבת:

ונראה לי בכל זמן הזה אבל בחלת חוץ לארץ דקיימ"ל מן מרדכאי היא לא ממחיינן בה כולי האי ולא מצלינן מסקיל שמן הפטור יפרישו לא תליגן שמן המחוייבת הפרישו הילכך מעלו בכל השנה יכול להפרישו חלה ואחר לבעבור שלא לבעבור קן אהבת לוה הבשים בפרובינציא ולא שמעתי מי שהחמיר מחכמי פרובינציא יע"ש:

וביט שלפסח מפרישו חחלה בלא ברכה ולא יקרא לה שם עד שתאפה אלא ישאה אותה כשאן עוגה ויאפה אותה עם השאר ואחר יערוך הכל בכל אחד או בקערה לפי שהכל מערוך לחלה כמו שבאר בבה ואחר יפרישה ויברך עליה ויצטברה עד אחר יט"ו ולהפרישה בעשה אי איפשר שאין שורפין קדשים ביט"ו ולבעיחה אי איפשר שמא תחמיץ ויעבור עליה בכל יראה ובל ימצא הויל ואי מ בני מתגיל עבה:

ומזה הטעם כתב הה"ר חייט בשם אביו הה"ר משה מאיבראא שאסר הוקדשה חלה מן העשה ואח"כ והרי נעגבבה בעשה או באחרת מן הכברות שאין לאסור אותה אפי' אין בו אחד ומזה מן החלה לפי ראי בני מיתגיל עבה

והה לכל נדר והקדש ותרומה שקדושין באמירה שיכול למאול למכס ושעקור
דבורו וכן פרשי׳ ז״ל בפי׳ לא עברין ולעולם אינו מדמע עד שיבא ליד כהן
לא יכר למכס ויהיה נשל עליהם ושעקור שם חלה אן תרומה וכן בהכי׳
וכן נמי׳ דעת המכס ז״ל נדעת הה׳ ילחק ז״ל אבל משנא ליד כהן אן לוי׳
עבר להקדש לא בשי מתשיל ומדמע הכל אם לא נתעבד באחר ומאה
אן לפי שהוא האיסור ונתשנה משה מיצאתי לעלם יהין מלמדים נשיש
לומ׳ אם הוראתי קלה ושכחתי ונעברבק יהיה לי רשות להוציא פעבר
ששיה שה׳ ולאפות קודם שתתמיין ביט של פסח אי איפשר
דלא לעביר טרחא דלא עדיך לא אין לן דרך לעשות
לא שילוש פחות מכשיעור לא יקרא לה שם עד שתאפה כמו שכתבנו
והלש פחות מכשיעור לאחר אפיה יערף הכל בכל ואויר הכלי
מיערפן רק שיהיה לכלי בית קבול נסת הב התרומה ולעיך
שיהיה כל הפת תוך שפת הכלי ולא למעלה וכן נמי כת הדמכם ז״ל שאין
חייב בחלה עד שיערף בכל בכלי שיש לו תוך אן שיהין הכבדות נעשכוך
זו בזו ויהיה בהן שיעור חלה מיבין אעפ שאין בכלי וכן נמי כת הקז״ל וזל
ועיך שיהן כל המצעות תוך מחיצות הכלי ולא למעבה מן המחיצות דאיבעיא
לן אויר כלי ככלי דמי ולא איפשיטא ואי עברות למעלה מן המחיצות
ויפרוש עליהן מפה או סדין ויכסה אותן שפיר דמי׳ דאין לך כלי ברול מזוה
ואויר כלי מיערף אפילו בלא שילה ועיבה מיערפן אפי׳ בלא כלי ברוק
בשהכל מאסה אחת אן שיהא הכל בטול יחד אבל בסהין משלמ׳
עשיש אין מיצטרפות אם אין בטלות יחד ואמה אחת נמי אינו מיצטרף
אלא במינו אבל בשאינו מינו לא מיצטרף לא בבטול ועיסת
השותפין חייבת בחלה מכשיעור שאמרנו בהכל והלש מיערף יפריש וינח עד לעבר
והשרף ואשתכח דלא עביר טירחא דלא עדיך שהדי בשעת אפיית כל
הלחם דאוי לאכילה ואם יש שם כהן קטן וגם כשיעור יכול להפרי׳ שהר
בעיסה ולתנה לו דקיימ׳ לן אין הלת הוצה לארץ אסורה לא למי שעשאה
יצאה מן ופן בארש עד שיראה קרי׳ ובאשה עד שתראה נדה׳ וכיון
שהיא מוהדת לן אין בה אפייה ושלא לצורך ובשאר ימים טובים שאיפשר
לשהויה ואם תה מיין אין בסך כלום קוראה לה שם מיד׳ ומשהה אותה עד
אחד יום ויריפנה ומי׳ משהה חלה בין ביום בין בחוק
מיערף הכל לכל אחד אן בכלי שיש לו בית קבול שאין כלי

שאין כו בית קבול מערף למלה ס"א בשבלושה פחות פחות מכשישר . אבל לשה
טלה באחת אין צריך בית קבול . ולא כלי לערף הכל ובצע אחר מן הכברור
וברך כמו שאני היה בעסה ואחר מפריש ושרפה . ואם היה ביו מעתה עד
העבר ושרפה שאין שורפין קדשים ביו . ואם היה שבת שאין ראשין להפריש
עקן שנן בעצלה בכבר אחד ואוכל ביצה אחר מן האחרים :

וכתב

הרשבא ז"ל עוד מי שהורה להקל להפריש חלת חוצה
לארץ אם בשבלושה מערבי ביו שאין נראה זה כמתקן שאין הפרשה מעבבת
כמו שבארנו חלת חוצה לארץ אוכל והולך ואחר מפריש עב . וכן נמי דעת
הר"ר אהרן הלוי ז"ל והר"ר רמוזר להוליכה לכהן ביו . והרי מקורבי ל"ל כתב
דהא דאמרינן חלת חוצה לארץ אוכל והולך ואחר מפריש דלא בענין מיוקף
הכי כשהעסה שלושה יחד . אן אין חוששין רק שישאר אחר מהלחמים . אבל
במעות שלשין כל אחד לבדה צריך שישאר מכל אחת מעט . והרף ז"ל כתב
וראה שצריך להפריש ממכל שיור ושיור שאין סברא להועל עירוב במה שנאכל
שאינו בענין השאר . והרשבא ז"ל כתב ויש מי שהורה שצריך לשיר קצת יותר
מכדי שיעור החלה שהוא מפריש מעט שצריך להפריש מן המוקף עב :

והמפריש

חלה מן העסה ביו משהין אותה בלא אפיה
ובלא שרפה עד העבר לפי שאין אופן זה לעניך
ביו ואם בשאין בעיר כהן קטן שלא ראה קרי . אבל אם יש שם כהן קטן או
אפילו ערל שנטבל לקריו והעריב שמשו יכול לאפותה ולהתנה להם ויאכלוה .
והב התרומה ז"ל כתב שאם כהן שראה קרי (אפי' לא שבל אם מבטלה ביום
חולין מותר לאכלה הכהן אך הזר אסור לאכלה עד בטול הרוב . ויש
מקומות מפרישין חלה שביה . ומתנן אותה לכהן ואוכלה אפילו בעל קרי
אשתו נדה . וצריך ליזהר שלא יתגבר בקערה עד מרק רותה פן יאכל זר או
עם באותה קערה . וחלה הראשונה או השניה אם נתערבה בחולין צריך אחר
ומאה מין במינו ואם בשאינו מינו קנין מיעט בשעריה סן בשעיה כך הוא
הדין אפילו בחלת חוצה לארץ אבל אם נתערבה בדבר חולין ולא במאה
מותרת דוקא לכהן ואפי' לא שבל לקריו אבל לזרים לא שבל והרשבא ז"ל
כתב איסור מדבריהם שאין לו עיקר בתורה בתרומת חוצה לארץ מבטלין
אותה לבתחלה בזרים אפי' להאכילה לזרים והר לבל שאר דברים שבוישא
בה ויא שאין בטולה לכתחלה להאכילה לזרים אם לכהן בימי טומאתו
ויש לחוש לדבריהם הלכה להעשה עבל

במה

שיעור העסה
שחייבת בחלה מן בעסה וחומש ביצה
קנן הביצה

הבינעת ולא כמשקלה והיינו ולא כתב שישער חלה בכך חלה עלה כך
כגון אכל אם היא ימדה ה בצים או ן אין לחוש בבך עב׳ **וכיצד**
עשין מביאין כלי מים על כל ערוהין ונתנו תוך כלי אחר
ונתכנו לתוכו מן בצים מחת אחת וחומש ביצה וכל מה שעשקר מן המים
לתוך כלי האחר הוא שישער חלה זה אם למדין מהגם דעיר ונהדעת ההוא ולא
והכלי שמחזיק ב המים בעצמם הוא שישער למדת הפסח אמנם
יש לפקפק בזה השישער אם נשער אותו כלי המחזיק אותן
המים בקמה לבני שקדין שלמה אן בעצור ומחובן שקדין קלאקט :
וכתב רת ולא כמו מדברין במדה זו נעשין אותה בקמה לבני דהא
אמרין פ׳ בבוד מדלקין מ׳ סאה בלח הם ס׳ סאה בבוב׳
משמע דעשא תלתא הוי ה׳ הילכך נמיא שהבישה נבשת במחי קדה
ולחם דזו כון מחוק דלא הוי קבדוש ודבוב והוא שיהא נבהו כחים דמבן עב׳
ודראבד ולא כתב שישער אחר שאין לפקפק בו והוא שישער ה ליטרין
למשקל הפלפל עם הוועדרול וכדי הוא הדב לסמוך
עליו והר אשר ולא ביאר עוד המשקל ואם שהוא ד׳ ליטרין והיי (הליטרא יב
אונקיאות והיי והאונקיאה משקלה כב׳ פשיטין הלעיריים׳ וכב׳ האיי אין
ולא כתב כי חמשת דבשם קמח הם לחם כספים ודתר מעם מכספים של בבל׳
וכתב אחד מן המחבריים ואם שישער עסה׳ אם רב קבא מלון שאה
לפסחא וכן לחלה והיינו חמשת דבשם ׳ עשר שהם מן בצים
וחומש ביצה וכל ביצה ובייצה לה כספים בכספים שלו ואם רב סעדיה
גאון ולא שישער עסה עד כדי עמד לעלעלת הדיינו הנשך זוזים בזוזים
שלהם והדמים ולא כתב שישער עסה מלא העומר בין במין אחד בין בב
מינו כולן מצטרפין לשישער וכמה השישער שב קבין לחות חומש והקב
ה לוגין והלוג ד׳ רביעות והרביעית אינבעים של אינבעים ברוחב
אינבעים ואינו אינבע וחומש אינבע׳ וכל האינבעות רוחב ועדל של יד
נמיאה למד שהמדה שיש בה עשר אינבעות על עשר אינבע׳ ברוח
ן אינבעות ותשיב אינבע בקירוב העומר וכן מדה שיש בה ן אינבעות
פחות ב תשיני אינבע׳ על ן אינבעות פחות ב תמיני אינבע ברוח ן
אינבעות פחות ב תשיני אינבע׳ היא מדת העמר ושתי המדות האלו
באות הן שלנו ומה מכילה מדה זו כמו מן בצים בינונות וחומש ביצה
והן משקל פוסלעים וב שלימי סלע מקמה החשים שבמיריים שהם מש
משקל לקן זו מזוזי מריים בזמן הזה ומדה שהיא מכילה כמשקל הזה

מקומה התחיים בה מודרין לחלה בכל מקום: **וכתב** הרי אברהם בר יצחק
ז"ל ושל מה שנעבר המשת הבשים קמח ועוד רש"ל לא נדיים
ועוד דהא אינם אלא ה' רבעים קמח נעמעטים פי' ה' רבעים עפריים שהם ו' רבעים
ירושלמיים שהם ו' מדבריים בעים של עפרים הם עולים משל ירושלם השתורת
של ירושלם ועיולו משל מדבר השתות ואנו מיאתי בפירושי הרשי"ל ולא נפקא
דשבת המשה ועוד חייבן דקסבר רבי מנחה מדבריית ונ"ל (וכבי אמ"ל יוסי ב
בשרובן ונ"ל והתם מפרש האי ועוד אחר מעשרים לכל ביעה וביעה עם לשונו
והם למדית מעפר ביעה ומחצה ולמנה מדבריית ב בעים שבעות ביעה
בקירוב ואם כלכי הוועדות לפי מה דמעגא כל האוכל כמדה בן בריך ומבוך
פי' כמדית העומר שלא להפרישו עשהו מלחה ומן שהוא אוכל כמדת העומר
מן בעים וחומש ביעה ודאי הוערך ועוד להפרשת חלה ונרבו רלב ורשי"ל אחיו
שמוחר לגדות אותן בנ ארם שערשין מרוחיתן בפסקן ומעמידין עצמן בסעפן
כרת ומן הנין שלא לעדוש: **תשובת** רבי יצחק בן מרה של פ
פסח אין עתרן לעשות יותה נרשה וקבא מלונ"א לפ
לפנאא ומן לחלה ובפר שו"ערין משמע בלא נרש ומן בכל התלמוד נמשמעדין
מדה מתם אי קב משמ בלא נרש והם ה' רבעים קמח שהם מן ב בעים הוא
משקל תשר"ז ואין שיער משקל לא בירן ר' איסא דקלי' ואיסא דלא קלי
ובעים נמי איסא קטנם ואיסא נרולים לא לפי חשבון הבשרשל תורה אבעני
וכו' יצרך לשיער חלה כלי אחר של ו' אצבעות עלו אצבעות ברוס ה
אצבעות ומן מומשים ומומי חומשא ואם תחשוב אותם האצבעים של אורנו
כלי חרש ששיתי לנעמי יעלו לך לחשבון זה עבל המחבר ז"ל:

בלל ומה קיר למשכן אצבעים על אצבעים לה ל' שלש אלה
וארבעים תחלק לשנים עשר חצה ועשר ולרבעים תחלק
את אשר שאר פי' שלש לה נ' אמות מגבה וארבעים פי' מ סאה שישה
מ' המקום תחלק לשנים עשר פי' תחלק לב ב חצה פי' הנשאר שהוא טפח
ומע חצה אותו ועשרי פי' הנשאר שהוא נ' אצבעות ולרבעים פי' ולרבעו ת
תחלק את אשר שאר: **רביעית** הנמצא השלך החוצה ומן
הנתרים יקח אחר ועשרים ופעמים יוסר חלק
שנים עשר פי' רביעית הנביעא ברוס המקום השלך החוצה כלום רוכו
המקום נ' אמות שהם יח טפחים הסר משל הרביעית שהם ד טפחים
ומחצה ושאר יג ומחצה ומן הנתרים שהם יג טפחים ומחצה קח אחר
מעשרים הנשאר טפחים הם כ חצאין ואחד מכ חצאין הם חצי טפח

שהוא כ׳ אצבעות. יש לך ב׳ טפחים ומחצה שהם מהן אצבעות בכל טפח יש בו
ד׳ אצבעות. נמצא לפי דעת כל המפרשים ויצאו יב אצבעות. קח אחר מהן מ
כשעדיים הנשאר אצבעות. הם כ׳ חצאין ואחר מה הוא חצי אצבע. עוד נשארו לך
ד׳ אצבעות. עשה מכל אצבע חומשין ויהיו כ׳ חומשין. ואחר מה הוא חומש. ופ
ופעמים יוסר חלק שנים עשר. פי׳ אורך המקוה ורחבו שהוא אמה על אמה שהם
ו׳ טפחים עלו׳ טפחים שלם לו טפחים כמבריתא. קח חלק שנים עשר מלו׳ טפחי
שהן ב׳ פעמים ב׳ ויהיו ב׳ טפחים חלק כל טפח מהן לד׳ רביעיות. ויהיו יב רביעיות.
קח השנים עשר פעם אחרת כי פעמים יוסר אחד באורך ואחד ברוחב וישאר
ל׳ רביעיות. הנה שהוא כ׳ אצבעות. הנה נשאר בידינו מכל ה׳
המקוה שהוא אמה על אמה ברוח ב׳ אמות אצבעים על אצבעים ברוח אצבעים
ומש אצבע. ונעמה שלך לחסיר ב׳ המיים בזה הענין רביעית
הנמצא ממי מקוה שהם לי׳ סאה אולו משלך החוצה שהם שדה סאין ומן
הנתרים שהן לסאין קח אחד משדים והוא סאה ומן השדה חצי סאה
הרי לך סאה וחמיצה הסאה ו׳ קבין ומחצית הסאה ב׳ קבין הרי ט קבין והיב
ד׳ לוגין הרי לו לוגין. קח חלק שנים עשר מלו׳ לוגין ויהיו ד׳ לוגין חלק לד׳ל
מהן לד׳ רביעיות. ויהיו יב רביעיות. קח הרבע חלק שנים עשר פעם אחרת
ויהיה רביעית הלוג. נמצא שרביעית הלוג. נכנס בבני שיש בו אוד
ברוחב אצבעים על אצבעים ברוח אצבעים וחצי אצבע. וחומש אצבע
בכוון. אין נוטל למנוגא כל המשבן כלא פעמים יוסר. כיצד הרי לך
שהמקוה הזה אמה לכל אמה שהם ו׳ טפחים עלו׳ טפחים ששלם לו טפחי
ברבריתא. וחומש אצבעים וחצי אצבע. וחומש אצבע. הרי שיש לו
למעלה. נכנסין בו לוגין. ששה טפחים על ששה טפחים. נמצא לקח
לו ריצועות. מבחוץ כל אחת. ואחת טפח. וכל ריצועה ו׳ חלקים. הרי לך לו
חלקים של טפח. ויש לך לו לוגין. הרי כי לוג אחד נכנס בו
אחד. וכשתחלק הטפח בשתי. ועוד. יהיו בו ב׳ טפחים חלקים של אצבע
על אצבע ברוח אצבע וחצי אצבע. וחומש אצבע. שהוא אצבעים
על אצבעים ברוח אצבעים וחצי אצבע. וחומש אצבע. נמצא רביעית הלוג.
וזהו שאמרו. על אצבעים על אצבעים. וכל האצבעות נחשבות כלו׳ל
והנה אמת ונכון. והחלטות יציאת המים שישר הגדל כמה הוא בשעורות.
אחל קצר ל׳ הראב׳ד. ל׳ רביעית. של תורה. פי׳ הראב׳ד. ל׳
ד׳ ופרינו מימי מקוה דאדבעים סאה שהוא אמה על אמה ברוח
ב׳ אמות. בתחלה קח רוח המקוה. שהוא ב׳ אמות. שהם יח טפחים. והם עב

חלק

כלל

מ"ב

מ"ד

מ"ה

מ"ו

מ"ז

מ"ח

מ"ט

מ"י

מ"יא

מ"יב

מ"יג

מ"יד

מ"טו

מ"טז

מ"יז

מ"יח

מ"יט

מ"כ

מ"כא

מ"כב

מ"כג

מ"כד

מ"כה

מ"כו

מ"כז

מ"כח

מ"כט

מ"ל

מ"לא

מ"לב

מ"לג

מ"לד

מ"לה

מ"לו

מ"לז

מ"לח

מ"לט

מ"מ

מ"מא

מ"מב

מ"מג

מ"מד

מ"מה

מ"מו

מ"מז

מ"מח

מ"מט

מ"נ

מ"נא

מ"נב

מ"נג

מ"נד

מ"נה

מ"נו

מ"נז

מ"נח

מ"נט

מ"ס

מ"סא

מ"סב

מ"סג

מ"סד

מ"סה

מ"סו

מ"סז

מ"סח

מ"סט

מ"ע

מ"עא

מ"עב

מ"עג

מ"עד

מ"עה

מ"עו

מ"עז

מ"עח

מ"עט

מ"פ

מ"פא

מ"פב

מ"פג

מ"פד

מ"פה

מ"פו

מ"פז

מ"פח

מ"פט

מ"צ

מ"צא

מ"צב

מ"צג

מ"צד

מ"צה

מ"צו

מ"צז

מ"צח

מ"צט

מ"ק

מ"קא

מ"קב

מ"קג

מ"קד

מ"קה

מ"קו

מ"קז

מ"קח

מ"קט

מ"קי

מ"קיא

מ"קיב

מ"קיג

מ"קיד

מ"קטו

מ"קטז

מ"קיז

מ"קיח

מ"קיט

מ"קכ

מ"קכא

מ"קכב

מ"קכג

מ"קכד

מ"קכה

מ"קכו

מ"קכז

מ"קכח

מ"קכט

מ"קל

מ"קלא

מ"קלב

מ"קלג

מ"קלד

מ"קלה

מ"קלו

מ"קלז

מ"קלח

מ"קלט

מ"קמ

מ"קמא

מ"קמב

מ"קמג

מ"קמד

מ"קמה

מ"קמו

מ"קמז

מ"קמח

מ"קמט

מ"קנ

מ"קנא

מ"קנב

מ"קנג

מ"קנד

מ"קנה

מ"קנו

מ"קנז

מ"קנח

מ"קנט

מ"קס

מ"קסא

מ"קסב

מ"קסג

מ"קסד

מ"קסה

מ"קסו

מ"קסז

מ"קסח

מ"קסט

מ"קע

מ"קעא

מ"קעב

מ"קעג

מ"קעד

מ"קעה

מ"קעו

מ"קעז

מ"קעח

מ"קעט

מ"קפ

מ"קפא

מ"קפב

מ"קפג

מ"קפד

מ"קפה

מ"קפו

מ"קפז

מ"קפח

מ"קפט

מ"קצ

מ"קצא

מ"קצב

מ"קצג

מ"קצד

מ"קצה

מ"קצו

מ"קצז

מ"קצח

מ"קצט

מ"קק

מ"קקא

מ"קקב

מ"קקג

מ"קקד

מ"קקה

מ"קקו

מ"קקז

מ"קקח

מ"קקט

מ"קקי

מ"קקיא

מ"קקיב

מ"קקיג

מ"קקיד

מ"קקטו

מ"קקטז

מ"קקיז

מ"קקיח

מ"קקיט

מ"קקכ

מ"קקכא

מ"קקכב

מ"קקכג

מ"קקכד

מ"קקכה

מ"קקכו

מ"קקכז

מ"קקכח

מ"קקכט

מ"קקל

מ"קקלא

מ"קקלב

מ"קקלג

מ"קקלד

מ"קקלה

מ"קקלו

מ"קקלז

מ"קקלח

מ"קקלט

מ"קקמ

מ"קקמא

מ"קקמב

מ"קקמג

מ"קקמד

מ"קקמה

מ"קקמו

מ"קקמז

מ"קקמח

מ"קקמט

מ"קקנ

מ"קקנא

מ"קקנב

מ"קקנג

מ"קקנד

מ"קקנה

מ"קקנו

מ"קקנז

מ"קקנח

מ"קקנט

מ"קקס

מ"קקסא

מ"קקסב

מ"קקסג

מ"קקסד

מ"קקסה

מ"קקסו

מ"קקסז

מ"קקסח

מ"קקסט

מ"קקע

מ"קקעא

מ"קקעב

מ"קקעג

מ"קקעד

מ"קקעה

מ"קקעו

מ"קקעז

מ"קקעח

מ"קקעט

מ"קקפ

מ"קקפא

מ"קקפב

מ"קקפג

מ"קקפד

מ"קקפה

מ"קקפו

מ"קקפז

מ"קקפח

מ"קקפט

מ"קקצ

מ"קקצא

מ"קקצב

מ"קקצג

מ"קקצד

מ"קקצה

מ"קקצו

מ"קקצז

מ"קקצח

מ"קקצט

מ"קקק

מ"קקקא

מ"קקקב

מ"קקקג

מ"קקקד

מ"קקקה

מ"קקקו

מ"קקקז

מ"קקקח

מ"קקקט

מ"קקקי

מ"קקקיא

מ"קקקיב

מ"קקקיג

מ"קקקיד

מ"קקקטו

מ"קקקטז

מ"קקקיז

מ"קקקיח

מ"קקקיט

מ"קקקכ

מ"קקקכא

מ"קקקכב

מ"קקקכג

מ"קקקכד

מ"קקקכה

מ"קקקכו

מ"קקקכז

מ"קקקכח

מ"קקקכט

מ"קקקל

מ"קקקלא

מ"קקקלב

מ"קקקלג

מ"קקקלד

מ"קקקלה

מ"קקקלו

מ"קקקלז

מ"קקקלח

מ"קקקלט

מ"קקקמ

מ"קקקמא

מ"קקקמב

מ"קקקמג

מ"קקקמד

מ"קקקמה

מ"קקקמו

מ"קקקמז

מ"קקקמח

מ"קקקמט

מ"קקקנ

מ"קקקנא

מ"קקקנב

מ"קקקנג

מ"קקקנד

מ"קקקנה

מ"קקקנו

מ"קקקנז

מ"קקקנח

מ"קקקנט

מ"קקקס

מ"קקקסא

מ"קקקסב

מ"קקקסג

מ"קקקסד

מ"קקקסה

מ"קקקסו

מ"קקקסז

מ"קקקסח

מ"קקקסט

מ"קקקע

מ"קקקעא

מ"קקקעב

מ"קקקעג

מ"קקקעד

מ"קקקעה

מ"קקקעו

מ"קקקעז

מ"קקקעח

מ"קקקעט

מ"קקקפ

מ"קקקפא

מ"קקקפב

מ"קקקפג

מ"קקקפד

מ"קקקפה

מ"קקקפו

מ"קקקפז

מ"קקקפח

מ"קקקפט

מ"קקקצ

מ"קקקצא

מ"קקקצב

מ"קקקצג

מ"קקקצד

מ"קקקצה

מ"קקקצו

מ"קקקצז

מ"קקקצח

מ"קקקצט

מ"קקקק

מ"קקקקא

מ"קקקקב

מ"קקקקג

מ"קקקקד

מ"קקקקה

מ"קקקקו

מ"קקקקז

מ"קקקקח

מ"קקקקט

מ"קקקקי

מ"קקקקיא

מ"קקקקיב

מ"קקקקיג

מ"קקקקיד

מ"קקקקטו

מ"קקקקטז

מ"קקקקיז

מ"קקקקיח

מ"קקקקיט

מ"קקקקכ

מ"קקקקכא

מ"קקקקכב

מ"קקקקכג

מ"קקקקכד

מ"קקקקכה

מ"קקקקכו

מ"קקקקכז

מ"קקקקכח

מ"קקקקכט

מ"קקקקל

מ"קקקקלא

מ"קקקקלב

מ"קקקקלג

מ"קקקקלד

מ"קקקקלה

מ"קקקקלו

מ"קקקקלז

מ"קקקקלח

מ"קקקקלט

מ"קקקקמ

מ"קקקקמא

מ"קקקקמב

מ"קקקקמג

מ"קקקקמד

מ"קקקקמה

מ"קקקקמו

מ"קקקקמז

מ"קקקקמח

מ"קקקקמט

מ"קקקקנ

מ"קקקקנא

מ"קקקקנב

מ"קקקקנג

מ"קקקקנד

מ"קקקקנה

מ"קקקקנו

מ"קקקקנז

מ"קקקקנח

מ"קקקקנט

מ"קקקקס

מ"קקקקסא

מ"קקקקסב

מ"קקקקסג

מ"קקקקסד

מ"קקקקסה

מ"קקקקסו

מ"קקקקסז

מ"קקקקסח

מ"קקקקסט

מ"קקקקע

מ"קקקקעא

מ"קקקקעב

מ"קקקקעג

מ"קקקקעד

מ"קקקקעה

מ"קקקקעו

מ"קקקקעז

מ"קקקקעח

מ"קקקקעט

מ"קקקקפ

מ"קקקקפא

מ"קקקקפב

מ"קקקקפג

מ"קקקקפד

מ"קקקקפה

מ"קקקקפו

מ"קקקקפז

מ"קקקקפח

מ"קקקקפט

מ"קקקקצ

מ"קקקקצא

מ"קקקקצב

מ"קקקקצג

מ"קקקקצד

מ"קקקקצה

מ"קקקקצו

מ"קקקקצז

מ"קקקקצח

מ"קקקקצט

מ"קקקקק

מ"קקקקקא

מ"קקקקקב

מ"קקקקקג

מ"קקקקקד

מ"קקקקקה

מ"קקקקקו

מ"קקקקקז

מ"קקקקקח

מ"קקקקקט

מ"קקקקקי

מ"קקקקקיא

מ"קקקקקיב

מ"קקקקקיג

מ"קקקקקיד

מ"קקקקקטו

מ"קקקקקטז

מ"קקקקקיז

מ"קקקקקיח

מ"קקקקקיט

מ"קקקקקכ

מ"קקקקקכא

מ"קקקקקכב

מ"קקקקקכג

מ"קקקקקכד

מ"קקקקקכה

מ"קקקקקכו

מ"קקקקקכז

מ"קקקקקכח

מ"קקקקקכט

מ"קקקקקל

מ"קקקקקלא

מ"קקקקקלב

מ"קקקקקלג

מ"קקקקקלד

מ"קקקקקלה

מ"קקקקקלו

מ"קקקקקלז

מ"קקקקקלח

מ"קקקקקלט

מ"קקקקקמ

מ"קקקקקמא

מ"קקקקקמב

מ"קקקקקמג

מ"קקקקקמד

מ"קקקקקמה

מ"קקקקקמו

מ"קקקקקמז

מ"קקקקקמח

מ"קקקקקמט

מ"קקקקקנ

מ"קקקקקנא

מ"קקקקקנב

מ"קקקקקנג

מ"קקקקקנד

מ"קקקקקנה

מ"קקקקקנו

מ"קקקקקנז

מ"קקקקקנח

מ"קקקקקנט

מ"קקקקקס

מ"קקקקקסא

מ"קקקקקסב

מ"קקקקקסג

מ"קקקקקסד

מ"קקקקקסה

מ"קקקקקסו

מ"קקקקקסז

מ"קקקקקסח

מ"קקקקקסט

מ"קקקקקע

מ"קקקקקעא

מ"קקקקקעב

מ"קקקקקעג

מ"קקקקקעד

מ"קקקקקעה

מ"קקקקקעו

מ"קקקקקעז

מ"קקקקקעח

מ"קקקקקעט

מ"קקקקקפ

מ"קקקקקפא

מ"קקקקקפב

מ"קקקקקפג

מ"קקקקקפד

מ"קקקקקפה

מ"קקקקקפו

מ"קקקקקפז

מ"קקקקקפח

מ"קקקקקפט

מ"קקקקקצ

מ"קקקקקצא

מ"קקקקקצב

מ"קקקקקצג

מ"קקקקקצד

מ"קקקקקצה

מ"קקקקקצו

מ"קקקקקצז

מ"קקקקקצח

מ"קקקקקצט

מ"קקקקקק

מ"קקקקקקא

מ"קקקקקקב

מ"קקקקקקג

מ"קקקקקקד

מ"קקקקקקה

מ"קקקקקקו

מ"קקקקקקז

מ"קקקקקקח

מ"קקקקקקט

מ"קקקקקקי

מ"קקקקקקיא

מ"קקקקקקיב

מ"קקקקקקיג

מ"קקקקקקיד

מ"קקקקקקטו

מ"קקקקקקטז

מ"קקקקקקיז

מ"קקקקקקיח

מ"קקקקקקיט

מ"קקקקקקכ

מ"קקקקקקכא

מ"קקקקקקכב

מ"קקקקקקכג

מ"קקקקקקכד

מ"קקקקקקכה

מ"קקקקקקכו

מ"קקקקקקכז

מ"קקקקקקכח

מ"קקקקקקכט

מ"קקקקקקל

מ"קקקקקקלא

מ"קקקקקקלב

מ"קקקקקקלג

מ"קקקקקקלד

מ"קקקקקקלה

מ"קקקקקקלו

מ"קקקקקקלז

מ"קקקקקקלח

מ"קקקקקקלט

מ"קקקקקקמ

מ"קקקקקקמא

מ"קקקקקקמב

מ"קקקקקקמג

מ"קקקקקקמד

מ"קקקקקקמה

מ"קקקקקקמו

מ"קקקקקקמז

מ"קקקקקקמח

מ"קקקקקקמט

מ"קקקקקקנ

מ"קקקקקקנא

מ"קקקקקקנב

מ"קקקקקקנג

מ"קקקקקקנד

מ"קקקקקקנה

מ"קקקקקקנו

מ"קקקקקקנז

מ"קקקקקקנח

מ"קקקקקקנט

מ"קקקקקקס

מ"קקקקקקסא

מ"קקקקקקסב

מ"קקקקקקסג

מ"קקקקקקסד

מ"קקקקקקסה

מ"קקקקקקסו

מ"קקקקקקסז

מ"קקקקקקסח

מ"קקקקקקסט

מ"קקקקקקע

מ"קקקקקקעא

מ"קקקקקקעב

מ"קקקקקקעג

מ"קקקקקקעד

מ"קקקקקקעה

מ"קקקקקקעו

מ"קקקקקקעז

מ"קקקקקקעח

מ"קקקקקקעט

מ"קקקקקקפ

מ"קקקקקקפא

מ"קקקקקקפב

מ"קקקקקקפג

מ"קקקקקקפד

מ"קקקקקקפה

מ"קקקקקקפו

מ"קקקקקקפז

מ"קקקקקקפח

מ"קקקקקקפט

מ"קקקקקקצ

מ"קקקקקקצא

מ"קקקקקקצב

מ"קקקקקקצג

מ"קקקקקקצד

מ"קקקקקקצה

מ"קקקקקקצו

מ"קקקקקקצז

מ"קקקקקקצח

מ"קקקקקקצט

מ"קקקקקקק

מ"קקקקקקקא

מ"קקקקקקקב

מ"קקקקקקקג

מ"קקקקקקקד

מ"קקקקקקקה

מ"קקקקקקקו

מ"קקקקקקקז

מ"קקקקקקקח

מ"קקקקקקקט

מ"קקקקקקקי

מ"קקקקקקקיא

מ"קקקקקקקיב

מ"קקקקקקקיג

מ"קקקקקקקיד

מ"קקקקקקקטו

מ"קקקקקקקטז

מ"קקקקקקקיז

מ"קקקקקקקיח

מ"קקקקקקקיט

מ"קקקקקקקכ

מ"קקקקקקקכא

מ"קקקקקקקכב

מ"קקקקקקקכג

מ"קקקקקקקכד

מ"קקקקקקקכה

מ"קקקקקקקכו

מ"קקקקקקקכז

מ"קקקקקקקכח

מ"קקקקקקקכט

מ"קקקקקקקל

מ"קקקקקקקלא

מ"קקקקקקקלב

מ"קקקקקקקלג

מ"קקקקקקקלד

מ"קקקקקקקלה

מ"קקקקקקקלו

מ"קקקקקקקלז

מ"קקקקקקקלח

מ"קקקקקקקלט

מ"קקקקקקקמ

מ"קקקקקקקמא

מ"קקקקקקקמב

מ"קקקקקקקמג

מ"קקקקקקקמד

מ"קקקקקקקמה

מ"קקקקקקקמו

מ"קקקקקקקמז

מ"קקקקקקקמח

מ"קקקקקקקמט

מ"קקקקקקקנ

מ"קקקקקקקנא

מ"קקקקקקקנב

מ"קקקקקקקנג

מ"קקקקקקקנד

מ"קקקקקקקנה

מ"קקקקקקקנו

מ"קקקקקקקנז

מ"קקקקקקקנח

מ"קקקקקקקנט

מ"קקקקקקקס

מ"קקקקקקקסא

מ"קקקקקקקסב

מ"קקקקקקקסג

מ"קקקקקקקסד

מ"קקקקקקקסה

מ"קקקקקקקסו

מ"קקקקקקקסז

מ"קקקקקקקסח

מ"קקקקקקקסט

מ"קקקקקקקע

מ"קקקקקקקעא

מ"קקקקקקקעב

מ"קקקקקקקעג

מ"קקקקקקקעד

מ"קקקקקקקעה

מ"קקקקקקקעו

מ"קקקקקקקעז

מ"קקקקקקקעח

מ"קקקקקקקעט

מ"קקקקקקקפ

מ"קקקקקקקפא

מ"קקקקקקקפב

מ"קקקקקקקפג

מ"קקקקקקקפד

מ"קקקקקקקפה

מ"קקקקקקקפו

מ"קקקקקקקפז

מ"קקקקקקקפח

מ"קקקקקקקפט

מ"קקקקקקקצ

מ"קקקקקקקצא

מ"קקקקקקקצב

מ"קקקקקקקצג

מ"קקקקקקקצד

מ"קקקקקקקצה

מ"קקקקקקקצו

מ"קקקקקקקצז

מ"קקקקקקקצח

מ"קקקקקקקצט

מ"קקקקקקקק

מ"קקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקכט

מ"קקקקקקקקל

מ"קקקקקקקקלא

מ"קקקקקקקקלב

מ"קקקקקקקקלג

מ"קקקקקקקקלד

מ"קקקקקקקקלה

מ"קקקקקקקקלו

מ"קקקקקקקקלז

מ"קקקקקקקקלח

מ"קקקקקקקקלט

מ"קקקקקקקקמ

מ"קקקקקקקקמא

מ"קקקקקקקקמב

מ"קקקקקקקקמג

מ"קקקקקקקקמד

מ"קקקקקקקקמה

מ"קקקקקקקקמו

מ"קקקקקקקקמז

מ"קקקקקקקקמח

מ"קקקקקקקקמט

מ"קקקקקקקקנ

מ"קקקקקקקקנא

מ"קקקקקקקקנב

מ"קקקקקקקקנג

מ"קקקקקקקקנד

מ"קקקקקקקקנה

מ"קקקקקקקקנו

מ"קקקקקקקקנז

מ"קקקקקקקקנח

מ"קקקקקקקקנט

מ"קקקקקקקקס

מ"קקקקקקקקסא

מ"קקקקקקקקסב

מ"קקקקקקקקסג

מ"קקקקקקקקסד

מ"קקקקקקקקסה

מ"קקקקקקקקסו

מ"קקקקקקקקסז

מ"קקקקקקקקסח

מ"קקקקקקקקסט

מ"קקקקקקקקע

מ"קקקקקקקקעא

מ"קקקקקקקקעב

מ"קקקקקקקקעג

מ"קקקקקקקקעד

מ"קקקקקקקקעה

מ"קקקקקקקקעו

מ"קקקקקקקקעז

מ"קקקקקקקקעח

מ"קקקקקקקקעט

מ"קקקקקקקקפ

מ"קקקקקקקקפא

מ"קקקקקקקקפב

מ"קקקקקקקקפג

מ"קקקקקקקקפד

מ"קקקקקקקקפה

מ"קקקקקקקקפו

מ"קקקקקקקקפז

מ"קקקקקקקקפח

מ"קקקקקקקקפט

מ"קקקקקקקקצ

מ"קקקקקקקקצא

מ"קקקקקקקקצב

מ"קקקקקקקקצג

מ"קקקקקקקקצד

מ"קקקקקקקקצה

מ"קקקקקקקקצו

מ"קקקקקקקקצז

מ"קקקקקקקקצח

מ"קקקקקקקקצט

מ"קקקקקקקקק

מ"קקקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקקכט

מ"קקקקקקקקקל

מ"קקקקקקקקקלא

מ"קקקקקקקקקלב

מ"קקקקקקקקקלג

מ"קקקקקקקקקלד

מ"קקקקקקקקקלה

מ"קקקקקקקקקלו

מ"קקקקקקקקקלז

מ"קקקקקקקקקלח

מ"קקקקקקקקקלט

מ"קקקקקקקקקמ

מ"קקקקקקקקקמא

מ"קקקקקקקקקמב

מ"קקקקקקקקקמג

מ"קקקקקקקקקמד

מ"קקקקקקקקקמה

מ"קקקקקקקקקמו

מ"קקקקקקקקקמז

מ"קקקקקקקקקמח

מ"קקקקקקקקקמט

מ"קקקקקקקקקנ

מ"קקקקקקקקקנא

מ"קקקקקקקקקנב

מ"קקקקקקקקקנג

מ"קקקקקקקקקנד

מ"קקקקקקקקקנה

מ"קקקקקקקקקנו

מ"קקקקקקקקקנז

מ"קקקקקקקקקנח

מ"קקקקקקקקקנט

מ"קקקקקקקקקס

מ"קקקקקקקקקסא

מ"קקקקקקקקקסב

מ"קקקקקקקקקסג

מ"קקקקקקקקקסד

מ"קקקקקקקקקסה

מ"קקקקקקקקקסו

מ"קקקקקקקקקסז

מ"קקקקקקקקקסח

מ"קקקקקקקקקסט

מ"קקקקקקקקקע

מ"קקקקקקקקקעא

מ"קקקקקקקקקעב

מ"קקקקקקקקקעג

מ"קקקקקקקקקעד

מ"קקקקקקקקקעה

מ"קקקקקקקקקעו

מ"קקקקקקקקקעז

מ"קקקקקקקקקעח

מ"קקקקקקקקקעט

מ"קקקקקקקקקפ

מ"קקקקקקקקקפא

מ"קקקקקקקקקפב

מ"קקקקקקקקקפג

מ"קקקקקקקקקפד

מ"קקקקקקקקקפה

מ"קקקקקקקקקפו

מ"קקקקקקקקקפז

מ"קקקקקקקקקפח

מ"קקקקקקקקקפט

מ"קקקקקקקקקצ

מ"קקקקקקקקקצא

מ"קקקקקקקקקצב

מ"קקקקקקקקקצג

מ"קקקקקקקקקצד

מ"קקקקקקקקקצה

מ"קקקקקקקקקצו

מ"קקקקקקקקקצז

מ"קקקקקקקקקצח

מ"קקקקקקקקקצט

מ"קקקקקקקקקק

מ"קקקקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקקקכט

מ"קקקקקקקקקקל

מ"קקקקקקקקקקלא

מ"קקקקקקקקקקלב

מ"קקקקקקקקקקלג

מ"קקקקקקקקקקלד

מ"קקקקקקקקקקלה

מ"קקקקקקקקקקלו

מ"קקקקקקקקקקלז

מ"קקקקקקקקקקלח

מ"קקקקקקקקקקלט

מ"קקקקקקקקקקמ

מ"קקקקקקקקקקמא

מ"קקקקקקקקקקמב

מ"קקקקקקקקקקמג

מ"קקקקקקקקקקמד

מ"קקקקקקקקקקמה

מ"קקקקקקקקקקמו

מ"קקקקקקקקקקמז

מ"קקקקקקקקקקמח

מ"קקקקקקקקקקמט

מ"קקקקקקקקקקנ

מ"קקקקקקקקקקנא

מ"קקקקקקקקקקנב

מ"קקקקקקקקקקנג

מ"קקקקקקקקקקנד

מ"קקקקקקקקקקנה

מ"קקקקקקקקקקנו

מ"קקקקקקקקקקנז

מ"קקקקקקקקקקנח

מ"קקקקקקקקקקנט

מ"קקקקקקקקקקס

מ"קקקקקקקקקקסא

מ"קקקקקקקקקקסב

מ"קקקקקקקקקקסג

מ"קקקקקקקקקקסד

מ"קקקקקקקקקקסה

מ"קקקקקקקקקקסו

מ"קקקקקקקקקקסז

מ"קקקקקקקקקקסח

מ"קקקקקקקקקקסט

מ"קקקקקקקקקקע

מ"קקקקקקקקקקעא

מ"קקקקקקקקקקעב

מ"קקקקקקקקקקעג

מ"קקקקקקקקקקעד

מ"קקקקקקקקקקעה

מ"קקקקקקקקקקעו

מ"קקקקקקקקקקעז

מ"קקקקקקקקקקעח

מ"קקקקקקקקקקעט

מ"קקקקקקקקקקפ

מ"קקקקקקקקקקפא

מ"קקקקקקקקקקפב

מ"קקקקקקקקקקפג

מ"קקקקקקקקקקפד

מ"קקקקקקקקקקפה

מ"קקקקקקקקקקפו

מ"קקקקקקקקקקפז

מ"קקקקקקקקקקפח

מ"קקקקקקקקקקפט

מ"קקקקקקקקקקצ

מ"קקקקקקקקקקצא

מ"קקקקקקקקקקצב

מ"קקקקקקקקקקצג

מ"קקקקקקקקקקצד

מ"קקקקקקקקקקצה

מ"קקקקקקקקקקצו

מ"קקקקקקקקקקצז

מ"קקקקקקקקקקצח

מ"קקקקקקקקקקצט

מ"קקקקקקקקקקק

מ"קקקקקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקקקקכט

מ"קקקקקקקקקקקל

מ"קקקקקקקקקקקלא

מ"קקקקקקקקקקקלב

מ"קקקקקקקקקקקלג

מ"קקקקקקקקקקקלד

מ"קקקקקקקקקקקלה

מ"קקקקקקקקקקקלו

מ"קקקקקקקקקקקלז

מ"קקקקקקקקקקקלח

מ"קקקקקקקקקקקלט

מ"קקקקקקקקקקקמ

מ"קקקקקקקקקקקמא

מ"קקקקקקקקקקקמב

מ"קקקקקקקקקקקמג

מ"קקקקקקקקקקקמד

מ"קקקקקקקקקקקמה

מ"קקקקקקקקקקקמו

מ"קקקקקקקקקקקמז

מ"קקקקקקקקקקקמח

מ"קקקקקקקקקקקמט

מ"קקקקקקקקקקקנ

מ"קקקקקקקקקקקנא

מ"קקקקקקקקקקקנב

מ"קקקקקקקקקקקנג

מ"קקקקקקקקקקקנד

מ"קקקקקקקקקקקנה

מ"קקקקקקקקקקקנו

מ"קקקקקקקקקקקנז

מ"קקקקקקקקקקקנח

מ"קקקקקקקקקקקנט

מ"קקקקקקקקקקקס

מ"קקקקקקקקקקקסא

מ"קקקקקקקקקקקסב

מ"קקקקקקקקקקקסג

מ"קקקקקקקקקקקסד

מ"קקקקקקקקקקקסה

מ"קקקקקקקקקקקסו

מ"קקקקקקקקקקקסז

מ"קקקקקקקקקקקסח

מ"קקקקקקקקקקקסט

מ"קקקקקקקקקקקע

מ"קקקקקקקקקקקעא

מ"קקקקקקקקקקקעב

מ"קקקקקקקקקקקעג

מ"קקקקקקקקקקקעד

מ"קקקקקקקקקקקעה

מ"קקקקקקקקקקקעו

מ"קקקקקקקקקקקעז

מ"קקקקקקקקקקקעח

מ"קקקקקקקקקקקעט

מ"קקקקקקקקקקקפ

מ"קקקקקקקקקקקפא

מ"קקקקקקקקקקקפב

מ"קקקקקקקקקקקפג

מ"קקקקקקקקקקקפד

מ"קקקקקקקקקקקפה

מ"קקקקקקקקקקקפו

מ"קקקקקקקקקקקפז

מ"קקקקקקקקקקקפח

מ"קקקקקקקקקקקפט

מ"קקקקקקקקקקקצ

מ"קקקקקקקקקקקצא

מ"קקקקקקקקקקקצב

מ"קקקקקקקקקקקצג

מ"קקקקקקקקקקקצד

מ"קקקקקקקקקקקצה

מ"קקקקקקקקקקקצו

מ"קקקקקקקקקקקצז

מ"קקקקקקקקקקקצח

מ"קקקקקקקקקקקצט

מ"קקקקקקקקקקקק

מ"קקקקקקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקקקקקכט

מ"קקקקקקקקקקקקל

מ"קקקקקקקקקקקקלא

מ"קקקקקקקקקקקקלב

מ"קקקקקקקקקקקקלג

מ"קקקקקקקקקקקקלד

מ"קקקקקקקקקקקקלה

מ"קקקקקקקקקקקקלו

מ"קקקקקקקקקקקקלז

מ"קקקקקקקקקקקקלח

מ"קקקקקקקקקקקקלט

מ"קקקקקקקקקקקקמ

מ"קקקקקקקקקקקקמא

מ"קקקקקקקקקקקקמב

מ"קקקקקקקקקקקקמג

מ"קקקקקקקקקקקקמד

מ"קקקקקקקקקקקקמה

מ"קקקקקקקקקקקקמו

מ"קקקקקקקקקקקקמז

מ"קקקקקקקקקקקקמח

מ"קקקקקקקקקקקקמט

מ"קקקקקקקקקקקקנ

מ"קקקקקקקקקקקקנא

מ"קקקקקקקקקקקקנב

מ"קקקקקקקקקקקקנג

מ"קקקקקקקקקקקקנד

מ"קקקקקקקקקקקקנה

מ"קקקקקקקקקקקקנו

מ"קקקקקקקקקקקקנז

מ"קקקקקקקקקקקקנח

מ"קקקקקקקקקקקקנט

מ"קקקקקקקקקקקקס

מ"קקקקקקקקקקקקסא

מ"קקקקקקקקקקקקסב

מ"קקקקקקקקקקקקסג

מ"קקקקקקקקקקקקסד

מ"קקקקקקקקקקקקסה

מ"קקקקקקקקקקקקסו

מ"קקקקקקקקקקקקסז

מ"קקקקקקקקקקקקסח

מ"קקקקקקקקקקקקסט

מ"קקקקקקקקקקקקע

מ"קקקקקקקקקקקקעא

מ"קקקקקקקקקקקקעב

מ"קקקקקקקקקקקקעג

מ"קקקקקקקקקקקקעד

מ"קקקקקקקקקקקקעה

מ"קקקקקקקקקקקקעו

מ"קקקקקקקקקקקקעז

מ"קקקקקקקקקקקקעח

מ"קקקקקקקקקקקקעט

מ"קקקקקקקקקקקקפ

מ"קקקקקקקקקקקקפא

מ"קקקקקקקקקקקקפב

מ"קקקקקקקקקקקקפג

מ"קקקקקקקקקקקקפד

מ"קקקקקקקקקקקקפה

מ"קקקקקקקקקקקקפו

מ"קקקקקקקקקקקקפז

מ"קקקקקקקקקקקקפח

מ"קקקקקקקקקקקקפט

מ"קקקקקקקקקקקקצ

מ"קקקקקקקקקקקקצא

מ"קקקקקקקקקקקקצב

מ"קקקקקקקקקקקקצג

מ"קקקקקקקקקקקקצד

מ"קקקקקקקקקקקקצה

מ"קקקקקקקקקקקקצו

מ"קקקקקקקקקקקקצז

מ"קקקקקקקקקקקקצח

מ"קקקקקקקקקקקקצט

מ"קקקקקקקקקקקקק

מ"קקקקקקקקקקקקקא

מ"קקקקקקקקקקקקקב

מ"קקקקקקקקקקקקקג

מ"קקקקקקקקקקקקקד

מ"קקקקקקקקקקקקקה

מ"קקקקקקקקקקקקקו

מ"קקקקקקקקקקקקקז

מ"קקקקקקקקקקקקקח

מ"קקקקקקקקקקקקקט

מ"קקקקקקקקקקקקקי

מ"קקקקקקקקקקקקקיא

מ"קקקקקקקקקקקקקיב

מ"קקקקקקקקקקקקקיג

מ"קקקקקקקקקקקקקיד

מ"קקקקקקקקקקקקקטו

מ"קקקקקקקקקקקקקטז

מ"קקקקקקקקקקקקקיז

מ"קקקקקקקקקקקקקיח

מ"קקקקקקקקקקקקקיט

מ"קקקקקקקקקקקקקכ

מ"קקקקקקקקקקקקקכא

מ"קקקקקקקקקקקקקכב

מ"קקקקקקקקקקקקקכג

מ"קקקקקקקקקקקקקכד

מ"קקקקקקקקקקקקקכה

מ"קקקקקקקקקקקקקכו

מ"קקקקקקקקקקקקקכז

מ"קקקקקקקקקקקקקכח

מ"קקקקקקקקקקקקקכט

מ"

הגבר פטורה: עשרת הגבר. ישראל השותפין. אם יש בחלה הישראל שיעור חלה
מיעט. ויש כתבו שאפילו אין בחלה הישראל שיעור חלה חייבת. מושיט ד׳ עשרה
לה׳ לה קלא: בחלה הישראל הא׳ וקא מקעלה מחלה. אבל אם אין עמו עליו
פטורה שאין לחוש שלא ישלח ידו בה מפני: עזרת המלמידים
הענדרן לפני רבן שהן שותפין אצל שאין שיעור בחלה אחד לכולן
כיון שיש שיעור בין כולם חייבת בחלה ואעפ״ש שנתערב הלקם זה בזה שלא
מדעתם: קבוח שלגן בסובבן שלא ידקן אם יש בן הכל שיעור
חלה חייבין. אבל אם בטל המורסן (ולהב״ה חזילון להשנימון לשון
לשיעור פטור: והעשירה עשה לחלקה בצד פטורה: שתי
עשרה שיש בשתיהן שיעור חלה ואין נאחה
מהן שיעור שעשו ושהו זו אזן אם היו שלם שעלו הם ממין אחד פטורין
מן החלה. ואם ידוע שאין מקפידין לעירוב השעות מיעורפת: הין
שהיה של איש אחד אם היו ממין אחד מעורפין. ואם היה
מקפיד שלא יבא זו אזן אפילו היו ממין אחר אינו מעורפין: עזרת
הישן שעשה בשעת הזמנין מעורפת. בשאר הזמנין אינה
מעורפת. וכן שעת שעריס שעשה בזמנין אינה מעורפת. אבל שעת
שעריס או שבולת שועל ושיפון שעשה אחת משלשתן בחבירתה מעורפות:
עזרת חרש אינה מעורפת. בטל ישן אעפ״ש שהם ממין אחד. שלא
יאמרו מזמנין מן החרש על הישן. אלא יבא שעת אחרת חרש או
ישן ויערב להשלים השעור: והבולל קמח מחמשת המינין
ושאר מהן עשה אחת לעורף: עזרת
פחותה משעור מכאן ושעה פחותה משעור מכאן ושעה
שאינה חייבת בחלה באמצע כגון עשת אות וכיוצא בה או שעת תרומה
או עשת הנני אעפ״ש שעוקרת זו מזו אינן מעורפין שהרי הפעור מן החלה
מבדיל באמצע. ואם היה באמצע עשה שהחמה חלבה מעורפין שהרי פבר
היתה מחוייבת. וכן אם היתה באמצע עשת הקדש מפני שראויה לפרותה
ולהיות חייבת בחלה. וכן אם היתה ביעבוס עשת מין אחד או עשת אינו אחד או
עשת חרש מעורפות: שתי עשות שכל אחת מהן פחותה מכשעור
שהן פחות מכל אחת חלה. ותזרן ונעשו זו בזו ויש בשתיהן שעור
חייב להפריש מהן שהחלות הראשונות אינם כלום: מאימתי
תתחייב העשה בחלה משיתערב המים בקמח
ויעשה הכל עם אחד והאכל ממנו אחד קודם הפרשת חלה אפילו אכילת

המקדיש עראי מיב מיתה ובזמן הזה מכין אותו מכת מרדות: עשה קודם שהגלגל או שהפדיה פטורה מן
החלה ואם פדאה קודם שהתגלגל חייבת בחלה וכן כבר שנתן עשה לישראל
קודם שהגלגל חייבת בחלה ואם נתנה לו אחר הגלגל פטורה הגלגל הנני
פוטר בטלו אבל אם נגלגל עשה של ישראל אינו פטור וכן נמי כת הלמ"ד גל
הלוקח במועה לאדם פת מישראל נחוש עריך להפדיש ממנו חלה אבל
הלוקח מבעל הבית אינו עריך וכן לוס המתארח שלו
ואין שיעור לחלה רק בזמן שהיו נותנין לכהן נתנו בה חכמי שיעור
בעל הבית אחר מחמשים ואחת וס אחד ממה:
ומציה על כל אדם להפדיש חלה כהן ולוי הנה לכהן ולכל העמים
מתברך שכ לראשית עריסותיכם רצה לכהן להניח ברכה ב ביתך
והמפריש חלה האוד לא יפחות מכאנו ומשנה שאמו זה חלה אפנוד
לוד לאוכלה:
והמפריש חלה ראשון שלו
עריך לבטל רשות מבעל הבית סתם ויכולה אשרה
לוס לחברתה לבטל לחלתה מעשתה אפי קודם לישה ואעפ שאינה חייבת
עדיין בחלה והתלמיד שהוא סמו ואדם יכול לוס לבעל הבית להפדיש לו חלה
מכל פעם שיש לו מכאן ולהבא ומפדיש מיהן בעל הבית ואינו עריך לבטל רשות
בכל פעם ופעם כך כתב הגה מהרומה (הה"ד) (הלק ל):
ולמרו העשיר
לתיות ממתינות בשעת הפרשה שהרא חלה על
ועל השאור ועל הקמח שהוסיף אחר כן בעיבתה:
המערב חמה
חטים וקמח אור: ועשה מהן עשה חטים כה עשה
חייבת ואם לאו פטורה ואפי הוא השאור של חטים ועשה עסתו לבשה לחמה
או לבשלה מן החלה שאין זה מעשה לחם שאחר הרחה עמ לבשלה בקדירה
והשלמה לעשות פת אפילו השלמה לעשות בקדרה חייבת: לשה בין ודבש או
נתן בתוכה תבלין אם אפאה בתנור אין עלנו קדקוד אין עלנו ברחשת אין ע
המחבת בין שהדבש ולבסוף הדגים בין הדגים ולבסוף הדבש פדשין הדג
והמלבש ולא שהדגים הא אלפס ולבסוף הדבש הבצק חייבת שכל זה מעשה
לחם וכן נמי פסקו רבאחא והראיה לא והדי מקורבן לא כתב והגה הערוך
כפרת מדרן תחלתו עשה וסופו סופגנין וכן כמו שכתבנו בהלכות סעודה
הילקר הנ פרישולא והואלאש אעפ שסופו סופגנין במשקה ממו כין שמ
שתחלתו עשה חייבן וכן נראה לעניין המוצא דאין חילוק מה היא דעלן
לאמנן נבי מעמה שהיא מטונגת בשמן דפייס סופגנין מיהו הנ וירמיאל נגל

עליהו תורמיה דטהמא ופטורין מברכת המזיע אך חייבין בחלה ומודי רבי
יהוא זל היה מסופק לפי שאין רגילות לבטל בדרירה שיער חלה ודומה
קצת למי שנשה עשתו למלקה בבצק והיה מנה ע"ן להפריש חלה בלא ברכה
אבל בושיצא פטורין מהחלה סופגין בקערה וסופ' סופגין אבל
נאיירא ונפארש שלחלה סופגין ממ לופן עשה ואפילו אוכ' בפרש
הנאפות לתוך הברזל מלא קיימ לן לר יוחנן דאמ משעה אילפם חייבין היכא
דליכא מסקה ואעפ"ס כסכין הבהול בשומן אין זה כי אם מעט ב"י שלא
ישרפו ומיהו אוכ שלאש הנאפות כמו כן בברזל פטורות משום דלוכא עא
עליהן הגדיימא דלהמא מיהו אם קבע עליהם סעודתיה קבע בברית מילה
ובלל פדיון עד"כן ברכת המזיע ונוהג הוא שיבעע על לחם ובדיר פדי לפוטרן
וכן היה רבי יהיש עקיב כפדיה זל: בת כהן שנשאת לישראל אינה
אוכלת בתרומה מת ולד ממנו בן אינה אוכלת מת הבן אוכלת:

בת ישראל שנשאת לכהן אוכלת בתרומה מת בעלה אינה אוכלת:
הנה לה בן אוכלת בטביל הבן ואפי בהנם חייבן בתרומה להפריש
ואוכלין אותן הן הן: כהנ אשר לו תרומה ומעשרות בחוצה
לארץ מודבנן אפילו קונה מן הנוי דגן ומרח הישראל
חייב בתרומה ומעשר ואם קונה מן הנוי שבו ליס לצורך מיצות ומרחן נוי
בטבול ישראל חייב בתרומה דשלוחו של ארש כמותו לך שמעינו מפי החכמ
זל אבל אם המוכר נוי מרחן פטור ואם השדה של ישראל ומרחן נוי פטור אורבנן
הלכ השבולים שארש קונה לצורך מצות ומרחן ישראל יתחייב בתרומה ומעשר עכ:

נשלמו הלכות חלה לך אלהים דומיה תהלה:

הלכות ח"ו טבל

הטבל הוא כל דבר שחייבן להפריש תרומה ומעשר קודם
שהפרישה ממנו עדהא טבל וכל האוכל ממנו כ"ז ית
קודם שיפרישו ממנו תרומה ובלה ותרומת מעשר חייב מיתה בידי
שמים ואם הפרישו ממנה תרומה ובלה ותרומת מעשר ועדיין לא הפרישו
ממנו מעשרות מעש"ל שאר להפריש לא מעשר עני לוקה משום אוכל
טבל ודבר זה אינו מתקבלין התורה אלא בארץ ישראל ובשנעל ובסוריא וארץ

מעיים וכו׳ עבין, ומיאה עה״ב מדבריהם ׳ כשאר אדיות מיע עה״ב סלג:

והאוכל בזית, טבל מדבריהם ׳ מי מכלאי הכרם ׳ ועד לה של חוצה לארץ מכן אותו מכת מדרות ׳ ומשקין היוצאין מפדיות היון מסורין כמותן ׳ ואין לוקין עליהם לא בין ומזון של ערלה ביין של כלאי הכרם שלוקין עליהם כמו שלוקין על הפדיות״ מנ״ל הלכה ט״ו כ״ו

הלכות ערלה ונטע רבעי

הערלה הוא שכל פדיות ששעה כל אילו מאכל בין שעם משהיה שוע אסורין אף בהאה ׳ וספקה בחוצה לארץ מולרי ומתב הי יוה על הערלה בשעם אסורה ובשעת ד עד טו בשבט ׳ וכל פדיות הנעשין עד טו בשבט של שעת ד אסורין בהנאה לעולם: **ומאמתי** מוש לערלה ׳ משעת שעה ׳ ורה שלה באחד בשבט ׳ יט

ואין מונין לה מדה לרה ׳ לא הנטע מד יום לפני רה עדתה לן שנה שרבי שבהנת לקליטה ול יום לחשוב שנה ׳ ופדיות שעה זן אסורין עד טו בשבט של שעת ד שהוא רה לאילן ׳ ואם נתעברה השנה נתעברה אף לערלה ׳ שעה קחות ממר יום לפני רה מועה בשעם לערלה מיום ליום ׳ וכתב הלל זל ׳ דאין להלק בין שעה ל יום לפני רה ׳ לנטעה קחות מל יום ׳ הפדיות אמורין עד טו בשבט ל בין לערלה בין לרבעי ׳ וכן נמי פסק הרשבא זל:

הנוטע אין מאכל לפיין ולקרות פטור מן הערלה ׳ נמלך עליו למאכל אן ששנה למאכל ונמלך עליו לפיין ולקורות חייב בערלה ׳ שנו מקצתו למאכל ומקצתו לפיין ולקרות ׳ את אשר למאכל חייב ׳ ואת אשר לפיין פטור ׳ והדבר תלוי בדעת הנוטע: **הנוטע**

לרבים בתוך שדהו ל בחוצה לארץ פטור ׳ והמנוע בספינה אן הרשות הרבים ׳ והעלה מאילו ברשות היחיד ׳ ובדי שנטע בין לאחר בין לעצמו הכל חייבין בערלה: **וישראל** ענו שהיו שותקין בשעה בשעה והתנו מתחלה שיהיה הני אוכל שני ערלה הני אוכל שני ערלה

וישראל אוכל בשעם אחריה של היתר בענין מותר ׳ הוא שלא יבואו לחשבון כמה פדיות אוכל הני באותה השעה כדי שיהיה הישראל אוכל פדיות כנגד שהדי זה כמחלוף פדיות ערלה ואסור: **והב הגרומה זל**

כתב ישראל שיש לן סרס או פרדים של

שבת פ"ט

שבלה וישלו לגני הלק בה מותר לומ׳ לגוי מתה העבודה ותקשקש בשן שבלה
ואכל כל הפירות. ואם אז שלחו נשאה מן בן שעה הבאים אחרי כן אע״ג דשם
דבשבת. כי האי גונא אסור אבל אם אם ישראל בן שעה תעבור אתה לבדך
ואם אוכל הפירות חלוקים אומתם שם האשונים באה דאסור. אבל אם הגי
נטל בפירוש שלש אז רבינו בן שעה אחריהן נראה שמותר:

והעולה הנוטע הנוטע גוי הקדיש זעזע אילן אחד

מלין בשרים פטור ואפי׳ הנטע במקום שאין יישוב פטור
אם לא ישאה פירות כדי שישקל בה להבאין ליישוב:
למצוה כגון לוכב ואתרוג. ודת למטרה חייב בשבלה:
ואחר שנש פטור שנש ואחר הקדיש חייב:
בשעת ואנש שאין נקוב הרי זה כארץ
לאילן וחייב לעבלה ואילן. שנשע בתוך הבית חייב בשבלה:
שנשע או שהרכיב אילן לאכל על אילן סרק חייב בשבלה
בן בארץ בן בחוצה לארץ. ואחר הנטע בעשרה אן ייחור
מן האילן: או שעקר האילן ממקום זה ונשע במקום אחר חייב בעבלה ומותר
משעת נשיעתו: האילן ואחר מלא סביבותיו עפר אם יכול
למיות אם לא מלא סביבותיו פטור מן העבלה ואם לאו
הרי הוא כמי שנשע משעקרו. עקרו כולו עם בשושית עפר אשר שרשין בה
ומזר ונשע עם אותה הבשושית אם יכול למיות עם אותה הבשושית בלא
שיעה פטור מן העבלה ואם לאו חייב. ועל זה נשל הרשנא ז״ל ונתחבט על
זה כמה ימים. כמה זמן יכול למיות ובעב מסתברא לי. דאפי׳ יכול למיות
ממנו קצת ימים פטור ואפי׳ אינו יכל למיות בשעה כמה ימי עבלה. והבוא
אילות לדברין ובסוף דברין כתב. כל דהלכה דחוצה לארץ אם עקרו בעושין
ויכולין למיות קצת ממנו פטור. לא שבתוספתא עבלה מעאלו דבר מסופק לי.
כיצד יודע אם יכול למיות. ואם לאו נמא בארץ ונטע לה אם יכול למיות
פטור ואם לאו חייב עבמלאנו: וכן נמי אמ׳ לי הר שם טוב פלבו שעמעיז פי׳
שקעקו מעם הארץ והחליף בעבלה ומונן לה משעת הקיעקו:
הנטע ואחר המבריך ואחר המרכיב חייב בעבלה
והוא שעקר הבר מן האילן והבריכו בארץ או הרכיבו
באילן אחר ושיקר הבר מעבלה באילן הזקן הרי זה פטור. ואם שעה
פירות הילד הזה שהרכיב ואחר נפלק עקרו שהיה מעבלה בזקן מונבלו
משעה שנפסק ואלו הפירות מוקדמין מפני שוקלו בהיתר ואם הנחן אחר
שנפסק העקר עד שהוסיפו במותרים הרי לו אשמרין. פי׳ הרב ז״ל

בתי המשנות בתרי ממיי מכלאים הוספתא ו מטוערת בזמן לתי שאומ
וזה כי בשאמ שזה הירק שילקטוהו יבש עד שלא יהיה שאר בו לחות
כמאמרם שנה אין ספק שבשיעלך שנה אחת יוסיף בלחותו אחד ממא
ממאתים ושתיים הוא שנה אחת יהיה אסור וזהו שאמרו בתמורה לרבי
אחד ומעת אחד מה שזה פחות וזה מוסיף עכל: **ירדה** שבבלה
נזקנה והין פירות בירדה אפילו הוסיפו מאתים הדי הפירו
של לדה אסורין שאין בדולי היתר משלן השיקר האסור: **אילן**
שהבריך ממנו בד אחד בארץ ואחז שקר האילן כולו והוא
מי מן הבד שהבריך בארץ מוכן לאילן: לאמה שלצמח מן ההברכה משערה
שנשקר כולו כזו שהה שנו: **המבריך** בד אחד משרה
באילן והזר והבריך פעם שנית ושלשית ממר
שנבלה אותו הבד ואפילו מן מאה כל זמן שלא יפסוק השיקר הראשון מותר לכל
האילן הנזקן הכל פטור מן העלה ואם נפסק השיקר הראשון מותר לכל
הזמן שנפסק ויא כשהיה מן הראשונה פטור מן העלה וסשאינה היה
ממנה חייבת: והיכי ידשנן אם היה ממנה אם שנים של ברכה אם
שנים של הברכה עדפר כנגד הראשונה בירוע שהוא חיב היה ממנה
ואם פרסם נגד פני הראשונה אינה חיב ממנה וכן מוכח בירושל דאמרי
התם מאן מוכח ואהדדין ליה מאן דאכיל דלאן דילוה בריל לאיסתבולי
ביה וכן נראה דעת הדשבא זל: **אילן** היוצא מן הגפן פטור מן
העלה מן השרשים חיב: **ירדה** פחות
מטפח חיבת בעלה כל שנותיה לפי שנראת כנטיעה
בת שנה בנטיעה אחת אן שתים כנגד שתים ואחת יוצאה ובב
אבל אם היה הכרם כולו פחות מטפח מותר לן כמו שמותר בשאר אילנות
לפי שיש לו קול נעשין יחוד של עלה ואין נוטשין אגן של עלה
מפני שהוא פרי ואסור בהנאה ואם עבר ונטע הדי הצומח מותר ושאר האילנות:
ועל שני הזורד כת הראבד זל שאין חוששין להם משום עלה לפי
שאין הפרי ממש ואין לסם דין שומר לפרי דלא נראינן כי לריש
סמדר אי לריש פירא אי לא ולא ראינו אדם נהנה על זה לעולם ואפשר
מפני שהוא ספק עלה בחוצה לארץ שמותר עכ: והב התוספות כתם
שחייב בעלה וכן נמי כת הדשבא זל ובמקום אחר כתב כי הראבד זל
נסתפק בזה ואמר ופי אא שלא ראיתי אדם נוהר בהן משום עלה
בחוצה לארץ ומבדך בהן נתן החשוב בפירות עכ:

כל שחייב בערלה ישלן רבע · וכל שפטור מן הערלה אין לו רבע · שנ׳ שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל · ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לי׳ · וכל פירות שיוציא בשנה רבעית צריכין פדיון ·

כתב הרמבם ז״ל · שאין דין נטע רבע נוהג בחוצה לארץ אבל מוכל כל פירות נטע רבע בטל פדיון כלל · והוו מלעיל הכ תיאוס שכיח נטע רבע לגבו פודין בחוצה לארץ · וכן פסקו התוספות ולא נמי יחוד׳ לא שיטים כעד שיטים ואחת יוצאה נמ דה״יינ כרס · וכן פסקו הב המאור והרשבא ז״ל · והרמבם ז״ל כתב שאין לדבר זה שיקר ·

כיצד פודין נטע רבעי · אוסף כל הפירות ומשלמין אותן במקום אחד ואחר מ מברר כאי אמה מקבו של פדיון נטע רבע ·

ופודה על פי שלשה כפי שיוויו שם שיוציא יצואות החמדים והשומרי והמעשים ומשם המעות ואומ׳ כל המתלקט מזה יהיה מחולל עלמן המעות משער כך וכך בסלע אן בפשוט אן בדינל לפי מה שיהיו שם פיחות · ועל פי אשר ישליכו אותן השלשה · ואין פודין אותן במחובר · ובזמן הזה פודין כל הפירות אפי׳ על פדונה · ואומ׳ הדי אלו פדיון על פדונה אא זו · ומשליך אותם לתוך המלח או שותן אותה ומשילה בתוך מדי שלא יפגה אדם ממנה לפי שהיא קדש שבבר חל עליה קדושת הפירות · אן מתחלק הפירות על פירות אחרים בשוה פדונה ואומ׳ כל פירות לן מחולקין של אן הפירות ושורף אותם ואוכל כל הפרות מהשיעה · וכן נמי כתב הה״ אמא ז״ל · ויש אחר הבדרכה דבון השלמים ולוי ודוגלפשל שבזמן שבית המקדש קיים היו פירות רבע להקדש · ועכשיו שאין בית המקדש קיים יהא דבון מלפשר שתהא פדונה זו להקדש ויצאו פירות אן לחולין ·

ורב הגבהת ונדולות כתב שעדיך לפדות הפירות בל ווזיס וסמך עלמשון אחד שמעינן במסכת ערכין ולעקיל ד׳ ווזיס ופייך עליהון ושדי בבהדא · ובה׳ יוסף ז״ל כתב שלא אמ׳ ד׳ זוזי דוקא בודאי אבל בפחות מכן מחולל דהכלבה כשמוכ דאמר הקדש שוה מנה שחלבן עב שוה פדונה מחולל · ואעפ״ ששמוכ לא אמ׳ אלא בדיעבד אבל לכתחלה לא · והן באדון שדל אבל בחיוב לאדון אפי׳ לכתחלה מותר · וכן נמי כתב הה״ אמא ז״ל ·

ואין פודין פירות נטיעה זו דק פירות של שנה שביעית אבל כל מ״ שנה שלים לא יאכל · ואין קה שום היזק אינה ואפי׳ הקליפין אסורין בהנאה · לא פראן בשנה רבעית פודה אותן בחמשית · לא פראן

בחמישית פורה בששית. וכן לגבלם אסורין בלא פרייה. אבל אם לא נשא
פירות ברביעית פטור מלגבלן לעולם. עד מפי מודיעין הל שם טוב פלבו
יעל. ופירות שניה ז שנעשה מד יום לפני רה כמו שבארנו אסורים ברביעי
עד טו בשבט של שנה רביעית. ואם נתעברה השנה נתעברה אף לרבני
נעשה פרות ממר יום לפני רה הדי הוא נעש דבנו מראש השנה של שנה
רבעית ועד סוף. נעשה מרח תשרי עד טו בשבט מונה לרבעי מיום ל יום:
שנעשה שנעש נ שנים לפי. ולקוריות. ומקצן ואילך נמלך עליה לאכלה. אין
לה רבעי לפי שאין לה ערלה שכל שאין שם ערלה אין לו רבעי:

הערין ולגבלן והקנעקנת ומי נפנים וסמדר אין להם לא ערלה
ולא רבעי. ופרש"י ל סמדר עגבים. כין שעבל הפרח והגביר
בראה לענבים קרוי סמדר. וקאמ ל יוסי הגלילי פרי. ואסור משום ערלה. ולמה
פטרן עליה. ולמה כרבים עב. והראיה שאינו נקרא פרי. שאין מברכין עליו
לא בורא פרי האדמה עד שיהיה כפול הלבן אבל כל שאר אילנות. כל שיוציאו
הוי פרי הראוי. ואסור בערלה ומברך עליהן בורא פרי העץ. והענבים
ששדפן קדים והחרעשם והגרגם והתחרו שלהן וקלפי רמון והגרגר שלו
וקלפי אגוזים והבעשים אסורין בערלה ומותרין בדבש. דכתי את פריו
ולדשיו את הטעון לפריו. ומאי נעבו זה השומר והנעבלות. כולן אסורות.
ומי שעבב בגד בקלפי ערלה. אז תגאר שהם קוהו כהן או שאר דברים ש
שיהנה מערלה. מה יהיה דינן אכתוב בהלכות איסורי מאכלות בעה:
הערלה והאביונות שלו כולן חייבין בערלה. והקפריסין מותרין שאין פי
ואין מברכין עליהם לא בורא פרי האדמה. וקרעת הרשבא ל:

כתב הל יונה הערלה נוהגת בחוצה לארץ ואסורה בהנאה
וכל שאסור בהנאה אסור לתתו לגוי במתנה מדאי שנדיך
למושדיה בגבילה. והנותן ערלה או ממין בפסח. אם בטר בחלב לבני אן
לחלב שמוונתיו עליו לוקה: **כתב** הרמבן ספק ערלה
מותרת ואי ערלה אסורה. אף בטל ויש עב:

ומצות ערלה ונטעי הכרם בין בארץ בין בחוצה לארץ שוה פין
אותן בארץ. ואם יש לגוי אילן של ערלה אסור ללקוח מ
ממנו לערוך הגוי אצל בחנם. לפי שישרש ונהנה ממה שמחזיק לו הגוי
טובה. ונם אסור לישרל להסקות לגוי מיונן בין בשכר בין בחנם:

טעם למצות ואת. כתב הר אברהם בן עזרא טעם למצות
הזאת לכבד השי מראשית כל תבואתינו מפרי העץ

והבואתן ולא נאכל מהם עד שבוא מהם כל פרי השנה האחרת קדש הילולים
לה׳ והנה אין פרי בתוך ג׳ שנים ראוי להקדיבו לקדש הם העבד לפי שהוא
מושן ואין האילן נטע פריו בתוך ג׳ לא שנים ולא ג׳ יום טוב כי דוב האילנות
לא יוציאו פירות בכל עד שנת ד׳ ולבך נתיון לכנה לא שנעשה מהם עד
שבוא מן השנה ההיא שנעשנו כל הפרי הראשון הטוב קדש לשם ושם
יאכלהו ויהללו את השם והמצוה הזאת דומה לבכורים׃

נשלמו הלכות ערלה בעזר אשר לו הגדולה׃

הלכות כלאים

כ

כלאי הכרם הם שני מיני תבואה או שני מיני ירקות שנזרע
עם הנטע בין עליד ישראל בין על יד עכו״ם בין סעלן מאילנות
בין שנעשו הנטע בתוך היתר שעבר אסורין אפי׳ בהנאה׳ והאוכל כזית
מהן לוקה מן התורה׳ והיתר והעבירם מלשרתן לבית׳ וכל הכרם
בחוצה לארץ אסורים מדבריהם׳ ולא אמרו אלא לזרוע שני מיני ירק או
שני מיני תבואה עם חדשן כמקולת יד אבל לזרוע בצד הנפעם בתוך
הכרם מותר למחלה בחוצה לארץ׳ וכן נמי כתב הרמבם ז״ל׳ וביאר עוד
שאם אמ׳ לתינוק ני לזרוע לו בחוצה לארץ מותר׳ אבל לא יאמ׳ לגוי ני ליזל
שמא יתחלם בישראל׳ ואעפ״ שמותר לזרוע בצד הנפעם בחוצה
לארץ היתר הזרוע שם אסור באכלה׳ ואפילו בחוצה לארץ והוא שיראה
אותן לוקט ומוכר וספקן מותר׳ **וכתב** הרי מקור בכל מיהו על
ני שרש נטע אם אין שם עפר ג׳
טפחים למעלה לא
יצא לשם זרע נע בחוצה לארץ מן דהו כמן הדבר שמתוך שהרש
הנטע רק בנסין בו שרשי הזרע׳ וכן נמי דעת הר״ יונה ז״ל׳ וכן נמי כתב
הרמבם ז״ל׳ וביאר עוד שאם הבריך הנטע יעריך לבעמיך אותה נטפחים
אז עוד ואחה מותר לזרוע שלה׳ **ומותר** לזרוע לבמחלה כלאי
ונעשם כמקולת יד בחוצה לארץ׳ ולמה אסרו כלאי הכרם
ולא נאמרו כלאי ונעשם לפי שאם נזרעו בארץ אסורין בהנאה ומקצה
ניר שלא לזרעו בחוצה לארץ׳ **כתב** הרמבם ז״ל הזרעו נעשם
נמלקים לנחלקים האחד מהן הוא הנקרא תבואה

והם ממשה מים מעים: והשה הוא הנקרא קטשה: והם כל זרעון המאכל לאדם
חוץ מן החבואה כגון הפול והאפונים והעדשים והדוחן והאורז והשומשמין
והפרגים והסביר וכולא בהן: ופעלי הוא הנקרא זרעים בגה והם שאר
זרעים שאינן מאכל אדם ולפרי שלאותו תזרע מאכל אדם כגון זרע הבצ
הבצלים והלשמים וזרע החיטין והקצח וזרע לפת וכיוצא בהן ושדה פשתן
הוא בכלל זרעים בגה: בשיזרע כל מיני עצחים הללו ויצמחו נקרא הצמח
כל זמן שלא עבר תזרע רשא ובקרא ירק: ויש מזרעים בגה זרעונים שדרכן
לזרוע מהן שרות: כגון הפטרלין והחרבל והן הנקראים מיני זרעשם
ויש מזרעים בגה זרעים שאין דרך בני אדם לזרוע מהן אלא שרשים עריגים
קיטות: כגון הלפת והיגון והתגדרן והבצלים והסוסבר והכרפס והמרור
וכיוצא בהן: ושל הן נקראין מיני ירק: תזרע ב מיני זרעים שראויין למאכל
אדם באחד בארץ ישראל לוקח שנאמר שדך לא תזרע כלאים ואלה תזרע
ון המעטם אין המתקה כגון שהיתה חטה אחת ושעורה אחת: ון פול אחת ועדשה
אחת מונחין על הארץ והלה אותן בין בידו בין בר גלין בעפר בין בכלי הריעב
לוקח ואחד הזרע בארץ אין בשניה נקוב אבל בשניה שאינו נקוב מכין אוי
מכה מדרות ומותר לומר לגוי לזרוע לכלאי זרעים ואסור לקיים כלאים בעצמו
אלא שקר אותן ואם קיים אינו לוקה ומותר לשרל לזרוע כלאי זרעים בי
בחוצה לארץ ואפילו לערב הזרעים לבהמה ולזרעם בחוצה לארץ מוזר
ודנים לו דברי קבלה עבל הרמבם ול הראב"ד הבין עבלו על מה שכתב
ומותר לגוי לזרוע לכלאים מל מא ואם אמרו בחוצה לארץ והלא אף המקיים
כלאים לוקה ואיך איפשר שלא יזרע ולא יקה ויהיה הוא מקיים בידים ועונ
אמירה לגוי באסור לאן בעבא ולא אפשישא עבל:

כתב

הל יהודה כל אבא מארי ול הילכך הכרוב והלפת והצנון והתרדין
והבצלים והשומין והכרפס והסוסבר והמרור וכיוצא בהן וכל
מיני ירק ושאר אותן וזרעם שהנזרעים שנים בכרמיהם אם יזרעום בזרעי שלו
שלקטו מן הכרם אסורין באכילה אבל מפיקין מזרע ומן העבבים מאוסין
הכרמים אסורין באכילה אפי דגי כת הרמבם ול הילה מרהו זרעים חיים
מזרע לחברו לזרוע שעורים בתרין שנ שדך לא תזקע כלאים ולא שאו הארן
והאלבד ול חולק עבין לעשות כן מתחלה: וכראי אלגות: כגון
לה כרוב אילן של מין אחד אפילו בחוצה לארץ אסור
ולוקה: ומה הל רוב בר לוי ול שאפילו קשאו מן הגיי אסור לקיימו ולהכי דבא
דרשינן כלאים שדך לא אפי לא תקיים עבל והקה ול כתב אפי מיש דשאים

בדשאים משום בגיא דהה דהדיב שב מיע דשאים בשו טריקות בדפי בהוסיפות.
ואפי להבשר לגי לשמשלו אסור: **וכן** עמי אסור להדיב אילן בירק
אין ירק באילן והמדיב כלאים לזרוע אילנות כלאים כאחד מן לזרוע זרעם וזרע אילן כאחד שאין איסור כלאים
באילן לא בהרכבה בלבד ואפי שהמדיב כלאים לוקה מותר להיות המור ב
וקיחתו מותר בהכלה אפי לוקה שעבר ומותר לבשולי ייחוד מן האילן שהרכב
כלאים **והרשב** כתב והלכתא מותר להדיב אילנות מין במינו אפי
שחורות בלבנות ודקות בגסות משמע שיש להם שם לומי אבל
אילן עושה פרות אסור להדיב ונשמ מין בשאינו מינו **וכליא** בהמה
אסור להדיב ואפילו בהמת לבירו ואפילו למשור בהמדבו
לגי להדיב לא כלאים אסור מי שעבר והדיב כלאים הגלד מהם מותר בהנאה
ואם הוא של כלאי בהמה הנהה מותר כאבילה ואחד בהמה ואחד היה ושף
אסור להדיב כלאים ואינו לוקה עד שיכנס במחול בשפופרת. ובל אם העלה
זה עצה או שהעשה מכן אולו מכת מרדות. **והגלד** מן הכלאים
אם היו אמולתהן מין אחד מותר להדיבן זה הגלד אפי
של מין אמן **ואסור** לבשות מלאכה בבל שב מינן שהאחד טהור
והאחד טמא והעשה בבן מלאכה לוקה והדברי סופרים
כל שב מינן שאסור להדיבן זה שב זה אסור לבשות בהן מלאכה ואם עשה בהן
מלאכה מכן אוהנו מכת מרדות וכן עמי דעת הרש"ל. ואפי אם משך אותן או
הנהין אותן קשרים ואפילו בקל הלמוזן פטור והלם ל כתב אסור לקשור שב
פרדאת בקרון אם אין שוות מאב ומאם וכש פרדה עם בהמה אחרת שאסור וכן
לקשור פרדא אחרהעלה שמושבת בה הסוס שפעמים שיקון הסוס יותר
והפרדה שבאחרי העגלה מסייעתו והשב בקרון פטור אבל אסור:
ואוקי היהודים הצרין בשוק שקורין אישפרביאר בלשן אין להם לקשור
החבל שהעוף נקשר בו כתפוס מן האוכה מן הסוס לפי שהכלי
כלאים שב: **כתב** הרי מקורבילו ל מותר להלבשם ב מינו לדיר ואם
רבשו זה את זה אם אין נזקק להפרישן ואוון השוב ואוון הבר
כלאים זה עם זה ושאר יישוב ושור הבר אין זה כלאים עב: **ומותר**
לחרוש באדים ובבהמה אי למשוך האדים עם בהמה וכן כל
כיוצא בזה: **עגלה** שהיו הכלאים מושכין אותה מיושב עליה ואעפ
שלא הנהיג לוקה ואם היה אחד יושב ואחד מנהיג או אפילו
מאה מנהיגין כאחד כל אחד ואחד לוקה: **בהמה** עם בהמה חיה

עם היה: בהמה עם היה: ומיה עם ב׳ הבמה טמאה עם טמאה: טהורה עם
טהורה: טהורה עם טמאה אסורין לחרוש ולמשוך ולהגביה ולרוש הוא
אסור בכל שם מינן שבעולם הוא ממין האדם: ומותר לחרוש עם כולו: פי׳
הרמב״ם ז״ל לחרוש שיחרוש כחם יחד בעול אחד ולמשוך הגגלה אז האבן
ודומיהן ולהגביה שיקשרם ביחד ויעלסם: ואמרו יחדיו לל לחברם וליחדל
על אי זה דרך שיהיה לחרישה אן לעולתה: וכן שי פסקו הב הגי׳ והב׳ האשכול ע״ל.

והחורש בשור פסולי המוקדשים אן המרבינו בו לוקח משום
כלאים שכל הבהמה של פסולי המוקדשין מקדיש וחול
משרבין זה בזה ונהנא שהיא הבהמה טמאה ושהורה מערבין באחה:

כתב הרש״ל מאי טעמיה אסר דחמנא חרישה בשור ובחמור משום
בשור פשד וחמור לא פשד: והם רחמנא לחלישות חמור ואסור:

וכלאי בגדים אין אסור לא עצמו רחלים ופשתים אבל יש בגדי
היש מין בזומה לעצמו ואסור עם הפשתן משום מראית
העין: וכל חבור עצמו ופשתים אסור: **ואסור** לתפור בגד עמר
עם לוטי פשתים אן לתפור בגד עמר עם בגדי פשתים
אפילו בחוט של משי אסור: ולעשות תפירה בגן חתיכה של פשתן והחיכה
של עמר שתפרם זה בזה אן ב׳ חתיכות עמר שיתפרם בחוטי פשתן: כתב
הר משולם בר יעקב ז״ל בתשובה שהשיב לרב ר אברהם בר יצחק אב
ב״ד ז״ל: מספקא לי דאוריתא אי בדבגן אבל בדרבגן ליכא לספקי: ונראה
שהוא מן התורה מן הקושיא שהקשה רבא בפרק הנלבה: למאי איצטריך
קרא למשרא קדרן בצלניה פשיטא: התוכה הכי׳פה אחת איבה חבור
דלא עבד כלום דמלין הוא שמיט אבל אם החזיר המחט עם שניה חבור
ועיקר בגד זה במסכת כלאים: והאריך בזה הרב ז״ל והביא ראיות אחרות
ובתוך בדברין כתב ואם בשעתי יודע שהלכות כלאים כמה מעורבבים
מפני שאין לה גמרא: ואולן המשנות לא נתחודרו לנו יפה כשאר המסכתות
דהשקא מה שבידינו לא רגל מן הזריעה ועד עשיית השולחן אין לנו פה
לאכול על אחת כמה וכמה בזמה שלא הטהו לנו מפורש שאנחנו סומים
באמובה: ומסשמשים ומלקטים קצת מן ההלכות אילך ואילך ונם ראיתי
מן הגאונים כגון רבי האיי גאון והרי״אף ז״ל שהם לא יוכלו לבדר מן ההלכה
אי זה כלאים דאוריתא ואי זה בדבגן וסתגו בדבריהם ואמרו הוי יודע שגן
דבין דאוריתא לבין דרבגן עיקרה היא ליה למיפרץ בה כל שקר: ואיפלגו
בדבר זה ר יוסי ור יהודה במסכת הוריות ואפילו בכלאים דרבגן אינא

דקדי לה ואיבא דיקדי לה משומד מכל זה למדא דאיסורא דרבנן איסא
בתעדיה עב מלשונו ל"ל וכמ אחר מן המפרשים ובאמה שלא שקוטן הבגדים
הקורים מן הגשם לא מיבעיא למאן דאמ' דתפירת כלאים דאורייתא אלא אפי'
למאן דאמ' כלאים דרבנן שרוך למלוד התפדיות שהוא מכנס עצמן לתחלה
באיסורא דרבנן שקונה אותן עב: **כתב** הרמב"ם מטאן יש לאמור
להכה בגדין בביה ני אומן
אלא חייבים שמא יתפרם בפשתן והרשבא ל"ל כת להתיישב הדבר אם
עמנון למישלי ישרל המשודין מתפר לעצמן בחוטי פשלקס אי חייבים
לא"ה לגפ' מאחר שקל איסורו בעינו להקל טרמן מחלוף לן בראמר
של עצמו אינ נאמן ולפ' מס' אסור לגמ' לן לתקון בחוטי קנבוס שלן דרמי
כמאן דעשיב ליה בידים כיון שאנ חושש לתפור בין בגד ובין בגד אינ
חוזר ממד הקנבוס אלא אחר המצו' לו והקל בעלחן עב:
והקרשה הוטי עמר בחוטי פשתן או הנדלן או הנתן עמר ופשתים
בשק או בחיפה וכרכן או הקושר ל"ל עמר בני"
פשתן או המקפל בגד עמר ופשתן וקושרן יחד הרי אלו כלאים שכיון שנתחבר
ממ' לאסר: **וכלאי** בגדים אין לו שיעור שהוא כל שהוא אפי' לו
בגד ל"ל אסור: **עמר** הלבש שטרפו עם עמר
מין אחר מותר עם הפשתן ואם מחזה על מחזה הכל כעמר
הלבש ונמלים שטרפו זה לגבי זה אמ' רב ובלבד מותר להביא פשתן עמהן:
כתב הרמב"ם אסור לתת בגד פשתן תחת קמלון אמר המלוה
עשה מעבר ויהיה כלאים עוד כתב ושרוות בני הלבשים
ששוטין מהן מלבושים אעפ' שתופרין מוקן בפשתן מותר ואין חושש לב
לגמות. של עמר שנסרכות בחוטי הפשתן שתופרין בו לפי שבטלו בהיטון
אבל לתפרה בגד מפני אלא אם יודע בוראי שתפרה בקנבוס והקם ל"ל
כל"ש מחבירין שלא לדבק שרות בבגד שקן הקורין בלשון והרשב"א
ל"ל כתב בתשובה יש לגו לדון להקל דהנ כלאים דרבנן והביא הלבה דאיתא
לדברין ואחר כל דאיתא כתב משום הכי פשיטא דשרי ופוק חזי מה עמ"
דבר והל"ל יובב כת אסור לתת אימרא של קשתים הנתלאת פירמא בבגד
עמר ושרה שתפרו בה מחטות קשתים בגד לא יתפור אותה בב
בבגד עמר עד שיסיר ממנה בגד הפשתים: וחקנבוס והפשתן שטרפו
זה עם זה ושוואן אם הוב מהקנבוס מותר עם העמר ואם מחצה על מחצה
אסור: **והעושה** בגד כולו עמר ונמלים או עמר ארנבים וכיוא בו

מן הדברים המותרים שם הקשתים מן כולם קונבוס או עמר נפן המותר שם
הינמר אסור לארון מוט קשתן מיד זה: וכן אסור לעשות סימן של פשתים
בבגד עמיר או של עמיר בבגד פשתן: **ולובש** מודם בגד פשתן
עמיר ומוקף עליהן מבחוץ: **ואין** אבל לעשותן ולמוכרן מותר:
לעוסקין ולהתכסות בהן
ועושה אדם אהל כלאים וישב תחתיו שאין אסור להתכסות שלא
דיק מלבוש וכן מותר לישב על מיצעות של כלאים שאין
אסור שלא להשתות עליו אבל מדברי הם אפי עשר מיצעות אם על גב זו ותחתון
שבהם כלאים אסור לישב עליהם שמא תבריך ממא על בשרו ואם היו
קשין שאין נכרכין מותר לישב עליהן ולהסב עליהן והוא שלא יגיע בבשרו
בהן והרש"ל כתב היכך כרים וכסתות שהן לתריים כלאים אין לחוש
בהן לבריכת ממא דקשין הן ולית בה ומ"ל דאי נמי לבתחלה לשמור
הכרים וכסתות שהן תפרין כלאים דידן שלא לתפרן בכלאים מפני שפעמי ס
שארם מעשנים ומוליא הבגד מן עמרן ומתכסה בהן עד:
והרשב"א ולא כתב כתשובה וכרים וכסתות שלא וכש הכובעים
של לבד קשין הן ונראה שעל זה סמכו בבל מקומותינו
לבוש היכך בדבר זה לקנות כרים וכסתות וכובעים של לבד מן הגיס
אעפ שתופרין הכרים והשפה של כובעים בפשתן לא חששו בזה לפי שהן
קשין אפילו בשה עגיל בהן שבהיגעה לא נגיע לא שמא תבריך ממא על
בשרו וכיון שאין איסור דאוריתא אלא בהעלאה לא נגיע בהיגעה אלא נכרכין
אבל בהקשין לא: עב: **מגעל** שהוא כלאים בזמן שאין לו עקב
מותר לעבשו שעור הרגל אינו בהבה כמאר עד הגף:
תופרי כסות תופרין בגדיהן ובלבד שלא יתכוון בחמה מפני
החמה ובגיגה מפני הגיגה והגיגות הנופרין בארץ וכן
מוכרי כסות מוכרין בגדיהן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובו
ובגיגה מפני הגיגה והגיגות מפשילין לאחוריהן: **לא** יקח
אדם ביגיה חמה וכיוצא בה או דבר יצוק מפני ביגיהן
בבגד כלאים מפני שהגיגה בבגד כלאים בחמה מפני החמה ובגיגה
מפני הגיגה: **ולא** יבש אדם כלאים בראי אפילו שלא ליהנות
בו ואפילו לצעד במקום ואם שהה כן לרקה והלי פסיק
לעבור המקום מותר כי ראמ דבר שאינו מתכוין מותר והרמ"ג אומר
אפילו שלא בשעת הסמר דאפילו שינוי שרקא דמסאנא אסור כש אסר

כן כדי שלא יכירוהו ביהודי בדרכים היינו פרהסיא:

ואין איסור משום כלאים אלא בגדים שהם דרך הימום

אבל עגלונין שנשען בבגדיהן לערוך בהם מטות או הבגדים (איספלנירא) או

סמרטוט שמניחין עליה דייה וכיוצא בהן מותרין ואעפ שבגדי גוי

שאין דרך הימום בכך: **המנהיג** בהמות המנהיג חבלים לתוך

ידו מהן של עצמו ומהן של פשתן (כלדכן) של ירדן

אבל אם קשרן כולן אסורות לכרכן על ידו לפי שנעשו כלאים:

מטפחות הידים (של כלים) (של ספר תורה) (של ספרים) אפ

אסורים משום כלאים שהידים נעשית בהם (ודיס

ערכין) על הידים מביר (מחממן): **ועוטין** מן הכלאים תכריכין

למת (כן עשין מהן מדרעת) למחוד וישב עליה

ובלבד שלא יהיה בשתן נגע בה ולא ינחנה על כתיפו אפילו לפי יציע

המחבל עליה (המת) (בהמה) שהיו לבושין כלאים מותר לשאם על המקה:

בגד שאבד בו כלאים לא ישאנו מדרעת למחוד שמא יראנו אחר

ויקדשנו מן המדרעת ולבשנו שהרי אין כלאים נכרים בו

ולא ימכרנו לגוי שמא ימכרנו אותו הגוי לישראל אלא כיצד ישה עובנו

שאין הצמר (הפשתן) עולין בעובי אחד (מיד יכיר אותו שומטו) ואם לא

יכילנו מותר שמא ישמטו (הלך לו) (כלם) איסור ספקות איסורו מדברי סופ

(לעיכר הקלן בכן): **הלוקח** כלי עצר מן הגוים עריך לב

לבודקם שמא נתערבו בחלוני פשתן:

המוצא כלאים של תורה בבגדי פשטו ואפי בשוק הא לאו

הכי אמרינן כבוד הבריות (כן נמי פסק הלשכא) ול

וכלאים מן התורה הוא שוע טוי ונגו (פרת דנגן היינו שחור) אל כל אחד

לבדו (אמר מחבר) יחד (מרדבנן חייב) אפילו אינו רק שוע אן טוי אן

נגו (הב הערוך פי טוע ל קדמיאט) טוי פיגאט) נגן אדוב טי ט ש

עב (והלבדים אסורים מפני שהן שונים) **והלובש**

כלאים אן המתכסה בבן לקוה (אם לוה

לבוש בהן כל היום כולו) אינו לוקה אלא אחת הויא דאשו מן הבגד

אעפ שלא פשט את כולן חייב על כל אחת ואחת (ואם המלדן בן

ואמרו לו פשוט (שהה אחר שהמתין בה כדי לפשוט) ולבבש חייב על

כל שניה שהמלו בו כדי לפשוט ולבבש חייב על כל שלש שהיה שהתרו

בו ואעפ שלא פשט: **המלבש** כלאים לחברו במזיד

והלובש אינו יודע בהן המלבש לוקח והלובשן פטור:

כתב הרי מקודילל אותן סדין פסחין שנעשין מה
פרפראנאש אומ׳ רבי יהיו שאם יש בגלגן בני עמר מותר אעפ״ שתפרן
עם הבגד של פסחין לפי שיכול להוציא מבין תפירה לתפירה בלא שום
קרישה אבל אם יש בתוכן כלאי בגדים של עמר אסור:

טעם לדעתה ואמ׳ כתב הר״ אבדהרם בן עזרא זל הטעם בכלאים
כי השם ברא המינים בעולם בכל בעלי הצמחים הנפשות הצומחים וכמ
ובעלי הנפש התנועה ונתן בהם כח המולדות שיתקיימו המינים ההם
לעבד כל זמן שהוא יתברך יחדאה בקיום העולם ויצוה בבחים שיוציאו מינהם
ולא ישתנו לעבד לעולם כמו שנאמ׳ בהם למינהו וחמרים שני מינים
מסבה ומחמיר במעשה בראשית כלו יחסוב שלא השלים הקב״ה בעולמו
כל הדרוך ויחקון הוא לעוות בבריאתו של עולם להוסיף בו בדיות והמינים
בבעלי חיים לא יולד מין באין מינו ועם הקרובים בטבע שיולדו מהם
כגון הפרדים יסרגו זרעם כי לא יולדו והבר מינד שני הדברים באלה
פעולות הדרכבה במינים משה נמאס ועם הצמחים אשר יתהרכבו
מין בטאין מינו אין פריים עומד אחרי כן ויהיה כאיסורים שני הטעמים
הם ועוד טעם שרוב לא הגדיל כלאים שהוא בהרכבה על דעת דזל׳
ואסר כי ולא כלאים מפני שיסתנו בטבעם עם בצורתם בהיותם
יונקים זה מזה ויהיה כל בעלי ממינו כלו הורכב משני מ׳
מינו ואסר לחדוש בגדי ובחמור מפני שדרך עובד אדמה להביא
עמרו בדפת אחד ויבאו לרי הדרבבי ואסר כלאי בגדים לפי כי כן
עשה הקדוה סיים בפ׳ ועבדים ולחים ויבשים בעבור הרחקת היין
יש מחברים שמוסיף בטעם הכלאים כי הוא שלא לערב את הכחות
המבדלים הצמחים הבדותם יונקים זה מזה ממה שאמרו דזל בבר
אמ׳ל סימון אין לך כל עשב ועשב מלמעה שאין לו מלאך ברקיע ומכה
אותו ואומ׳ לו גדל שני הדעות חוקות שמים אל הגשים מסטרו באדרן פ
שוטר והנה המרכיב כלאים או הגורגן בבדי שיעקן זה מזה מבטל חקות
שמים וארץ ולכך אמ׳ את חקותי כי הם חוקות שמים וארץ שכל
והרש זל כתב טעם אחד מפני מה נגזר תורה על שעטנן ועל
ונגד הקפד שלא יעבדה מנחת חוטא ממנחת עדיה שב מלטוש זל
נשלמו הלכות כלאים בעזר רוכב שמים

כלאי בגדים

הלכות עבודה זרה:

כתב הב׳ התרומות ל׳ לפני מידיהן של נכרים אסור לטארח
ולהתת עמהן מקח וממכר ולהלוותם ולשלות מהן לפרדשן ולא
ולי׳פרע מהן׳ אמ׳ שמוש ובנלל אינו אסור לא יוסף אידם׳ וכי׳ רבי שמוש בשם
רבי שלמה ל׳ דוקא שהם בשביל ואפילו אותה
שלמה מעשה אבה אן משום דקיים ליה בנייה דלא אזיל ומעבדה אן משום
שהוא סמוכות לן׳ ואין כאן משום לפני עור עכ׳: וכן כתב רשי׳ בפ׳ דגל וב
ובנלה אין אנו יכולין להעמיד שבמינו מלטיא ולהתת עמהן שבעובדים אנו
יושבין ובגשמיונו מותר׳ ועוד משום יראה׳ והרמבן ל׳ כתב ובשל כפ׳ ש
ימש׳ ואם בדינא דהמודא ולהלוותן מעות בדבריהם מותר שאינו אלא
שיכנס עמו והנשוך שעב בעצמן ולמתניתא במלבו שהעבירו לבך עכ׳:
ואעפ׳ שעתנים מהעות לן תקלובת מותר דאינו עתן

בלבד טלא היה מוצא בטוב אפילו לא היה מלוה הישראל מעולם לן׳ ועוד
מקום וממכר אומ׳ הא דאינו אסור אלא במעדי דתקלובת׳ והיא לא כתב
שעלה מותר לטאת ולהתת עמהן אפי׳ ביום אידם דלהי דאמ׳ נכרים אסור
לטאת ולהתת עמהם היינו דוקא לאותן נכרים שדעתן דהון אולי ומודו אבל
נכרים שבחוצה לארץ אינם אריקים בגן׳ וקים לן בהן דלא אולי ומודו׳
אבל נכרים טבקוצה לארץ׳ כי׳ האי ונא שדי דהמשמע׳ פק דגן׳ עכ׳:

ישראל שהיה לן עכ׳ בידן׳ ומכרה בדי׳ עבד׳ הדמים אסורים
נכרי שמכר עכ׳ שלו הדמים מותרין׳ ולפיקר מותר
לקבל ל׳ חובות מן הנכרים אעפ׳ שמוכרו עכ׳ כדי לשלם החוב:

וירוד לקבלו הדמים לקבל ממנו מכס וישראל לוקחים וקונים
שם בהמות ובגדים ולוקחין מכס שקנה ומכר דרך יוקנן
אמ׳ אסור היינו דוקא שהמכס לקנאתו ממנו׳ הנמי׳ שי׳ עכ׳

ופעמים שהגבאי מוכר חפץ שלו בשוק אומ׳ בכך וכך יהיה
שלי׳ נגד פשוט לבנין הוא הישראל
אסור ליקח דהיינו מהנהל׳ ואסור׳ ואם אינו אומ׳ דק סתמא ועוד פשוט
לאוכר׳ לכל לבאת מותר דשמא יעשה לעשיר׳ ניים׳:

לבונה אסור למכור דמידי דתקלובת עכ׳ היא:

ושעה ולבשוט גי למכור ביום איד שלבם ניום שלפני אבל
שאר ימים שעוה שאר ניים מותר למכור והאי כסתמא הוא:

גביעים גם שפיכת יין נסכים שאם קראם הישראל הרי הן אסורין
למוכרן לגויים לפי שאולי יעשה בהן הפקר לעבודת
הכוכבים פרק קמא לא יעלה לגבוה ושבר הישראל משום ולפני עור לא תתן מכשול
והספרים גם אסור למוכרן לגויים לפי
שקורא בהן ומגמל ומשבח לעבודת כוכבים ואפי׳ לבני שאינן
אסור למוכרן משום דודאי הגוי ימכרנה אין יהודי והיו
עמו שנים דאסור למכור לגומרים לשתתף עמהם בסלבם כדאמר
בדאית פרק קומץ׳ כתב הב׳ האשכול ז״ל ומלבושים שעשאן תגלה לשאר בני
אדם ולקשם הלגומרים לשמש בהן עם יש מהמירין נים מקילין ולעשות דעתינו
הם בכלל מה שאמרה המשנה לשאר כל הדברים שתלון מתר ופירושן
אסור שאם אינו מקיר בפי לגוי מותר ויש מחמירין כי יש בגדים ידועים
שהם קונין לצורת הבמה הרי הן בכלל ז״ל הדברים ואסור למוכרן לגויים
אבל לגרים שאין עשיים אלא לגומרים המשמשין ליקרבו בזה ומותר
למוכרו לכולם לגומרים עכל׳ **ואסיר** למכור בבמה נמה לגוי ולא
שגיים ולא מייחיס ואם מוקלין למכור בבמה נמה לגויים סמא
לשחיטה ובמה נמו דב הונא דזבן מה לגוי מהאי טעמא ומתני׳ דאין מן
מוכרין נסמפיס למלאכה אם קונה כך פרש״י ז״ל ממ פעמים שמוכר
ישראל לגוי שור אפילו כשאמר בפירוש להרשה אם קונה ובם סוסים וחמורי ס
דלא שייך שחיטה מוכרין אעפ״ר דבן בתורה מינו מוקיר אלא בסוס שאין
עושין בו לא רכיבה שאין מייבין עליה בשבת אעפ״ר לעשות מלאכה
שמייבין עליה מוכרין סוסים וחמורים לגויים כדי למשוך בקרון ולעשות
מלאכות על גבם ופרש״ז ז״ל דהאיר״ש דלא בחיאינו בחלא ליכא למיחש
לשמעא קליה מוכר׳ ומהאי טעמא שדו אילנו אידא דספיק״א דלא
ידע לקרייה ולא שייך למימר משום שיטוי פי שמעסה אי אולא שפיר
ואולא לחמתיה׳ פי מחמת קונו שמוכרה ומולכת׳ נימטן דהוי סמוך
לשקיעת החמה דמעלי שבת ונהי מחמד בשבת ומהאי טעמא שדי
הכא ואין אנו רגילין להשאיל ולא לבשכיר ורי״ז ז״ל מפרש בימי חכמי ה
התלמוד היו ישראלים הדבר ביתר ויוכלו לתקנות ולמכור הם בבית ולא
היה בבית פסיראא אם לא היו מוכרין להם אבל שתה שאינו מתי מעט אם
לא נעכל להדיח מהם אינם מי עריף׳ ואם פסיראא ובולה ולא נגיי חמרא
על גייהם שאין רוב הגיבור יכולין לעמוד בה ונן נמי כתבו הב׳ בתרומ ת
והדם ז״ל ומהאי טעמא שדו הכא למוכר לחם חטים ושעורים משום פסיראא

ממנה מהאי טעמא לא שייך למכור להם בהמות אלא כשישנן בידו כבר
ולא ימצאו ישראל שיקנה כי אם ע"י אבל אסור לישראל ליקח עבדים וסייחים
מדי להקייה למוכרן לגויים וכן נמי פסק הב' התרומה ז"ל:

אין מוכרין להם כלי זין והאידנא דמנהגנו להו ליתן לעבדי
דמיגו שנה מהאי טעמא מותר למכור להם שדינרה, וכוצעה של בגול:

נתחב לתוך בגדם עד לא ישחה ויטלנו וכן נתפזרו לו מעותיו לפני
ש"ל לא ישחה ויטלם שראה כמשלמוה לעני ואם אינו נראה
מותר כיצד ישחה יהפוך אמודין לעני ונשן לעד אחד וזה מותר:

פרצופות המקלקלות מים לא ישים פיו על פיהם וישתה־
שידאה כמעשה לעני ולא יטה פיו על סילון וישתה
ולא מן הגבדות ובידו אחת מפני סכנת שלקה אבל בשתי ידין מותר
שלא יבא כלי במהר לשתות עד שיראה שלא יבא שום דבר ולא ישתה
מדם מן הגבדות ומן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסם
הסכנה שמגיע לחולי הסנדיריס:

ואסור למכור בהמה לגויים
בארץ ישראל אבל לא בחוצה לארץ. ל' אומר בחוצה לארץ
מוכרין אם לבתים ושדות אמ' רב יוסף והבבר שלא יעשה שבועה
אין שבועה בחוצה מן בתים ואסור למכור בתים ז בגדו לנ' ויש
משום ישראל שישאר שם סמוך להם אז הוא אז אחר דילמא הנה מלא
ויש מתיעצים עצה עליה ומקלקלי ליה אז מזקי ליה:

ושבירות בתים לגויים אף במקומות שאמרו לבטיר להם
ביתו לא לבית דירה אמרו אם מפני שמכנים שם
עני דאנגא לא קשא ומשום ולא תביא תועבה ביתך והאידנא
שמשכירין בתים לגויים דאית בירושלמי הא מקום שאמרו למכור מלא
מותר לשכור ביה דירה והעגל אומ' מודי רמן דתרוה אינו אמור אלא
בבית שהוא עצמו דל בה דומיא דמזונה אבל מדרבנן אסור בבית אפי
אינו דר שם ולכן בחוצה לארץ לא נזר מקום שאינו לגיל לדירה כמו
ביתו הבגן (אור זרוע):

אין מעמידין בהמה בפונדקאות של
גויים ואין מוסרין בהמה לרועה מפני שמשודין עלהרביעה.
זה משבנו מיגלה שנעשו גבי נח ודבק באשתו ולא בבהמה ישראל
עבר על לאו דלפני עור ואין אנו נהדין מסל לב ואם סומכין שניא
דקקוים שנה למכור המינו ליחד ושוב בדבר הבשתה אין חלוקין
על הרביעה אי נמי בשיגיא דל פרדה דאמ' הא מנו ל' ליגנ' היא דמיישל

לרביעה הוא לרבים דלא חיישי שדי וחיימא לן כרבנן והתם הוא שינויא מדהוי בתריאה
דסמכה הוא: בת ישראל לא תילד את הערלה לפי שמילדת בן לגוי
והם נתנים אבל בשכר מותר משום איבה: ובשבת אסור אפי׳ בשכר
ולא חיישינן אלאיבה אעפ׳ שאין שם חילול אבל בערלה מילדת בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה אבל פיה לבינה לא דילמא קטלא ליה
כבר הדשבא״ל בתשובה דופא ישראל מותר לעשות רפואה לערלה כדי
שתתעבר משום איבה והוי כמילדת דמותר משום איבה וכן העיד על הדס
בן אל שעשה הוא עצמו בן עב: בת ישראל לא תינק בנה של
ערלה אפי׳ בשכר דלא שייך איבה אבל ערלה מיניקה ר״
נגה של בת ישראל בזמן שאחרות עומדות על גבה ונראה דאפי׳ אין שרשית
בבית מולדה ואפי׳ יש בעיר בת ישראל ויצאה ונכנסה מותר אבל אם
הלכו כל הישראל מן העיר ונשארה עיה משקה אסור: מותר
להתרפאות מן הגוי חולה שאין בו סכנה ואם הוא מומחה
אפי׳ יש בו סכנה (עם הקוה דובן מומחין הן אבל מן המינין כגון ארון
הכיתים שעובדין אותו האיש ומן הגוי שאינו לחש עכ׳ אסור וכן נמי כתב
הרשבא בשם רב״ז אבל מן הגוי שאינו אדוק ואינו מין נסתם לחש נראה
שמותר שאין סכנה בלחש ואין מוששין מין בסתם שילחוש בשם עכ׳ ובגמ׳
דאיתא מהי׳ דוש לבני דאמ׳ בפ׳ שמנה שרצים בן דמוא שכן נחש ובא ישבה
איש כבר סכנא לרפאתו בשם יסו בן פנדרא ולא הנמו ר״ ישמעאל אבל
אם אינו מזכיר לו שם עכ׳ ודאי מותר עכ׳ וכן נמי מנין שאמ׳ ליקח מים של
עכ׳ או מן אילן פלוני שלפנינו אסור ודוקא בשיאמ׳ הגוי לא יועלו מים
אחרים או עצים אחרים כי אם שלפנינו עכ׳ פלונית אבל אם אמ׳ הגוי קח מן
המים או מן אילן פלוני ולא הזכיר לו שם עכ׳ ואין האילן מצוי אז המים כ״
אם סם מותר ליקח ממנו כיון שאולהיה מוציאו במקום אחר היה מועיל
כראיתי בירושלמי וכן נמי כתב הרשבא״ז בשאמ׳ הבא עצים סתם והבא
עצים של עכ׳ מותר עכ׳ וכן נמי מבואר בירושלמי וכן נמי כתב הקה״ז זל
וכיון עוד וכמו כן נראה דאין לומר דהם שום לחש דשמא הוי בשם עכ׳ זל
תמהה שהרי כתוב משנה לענין ואבדס עכ׳ והרמבן זל כתב דאעכ׳ שיאמר
לו מכה אותה השן שאסור ועובר משום ולא ידבק בידך מאומה מן החרם
כך בת בתורת האדם: בתוב בהסכמת עכ׳ פר״ ר ישמעאל הל״
ששון אות הזקנים כרומי אם אין רצון בעכ׳ מה איש מבטלה
אמרו לכם אילו לדבר שאין העולם צריך לו היו עובדין היה מבטל הרי

ין שבדין לחמה ולבבה ובמבדים ובמזלות יאבד שלמו מקבר השוטים. אלא
עולם כמהלך עולם ושוטים שקלקלו ליקן את הדין. כיוצא בו הרי
שנולד מאה של חטים ונדון. דין הוא שלא יצמחו לא עולם כמנהגו נהר ושאינו
זה עצור ליתן את הדין: ועוד שלו לכן מקבר מה מתקנא בה ואינו מתקנא
בשבדיה. אמ׳ לו אמשיל לך משל למה הדבר דומה. לבן מלך טהיה מולכל
כלב וקראו בוסר אביו. ונסהו ושנה. שנה כחיי כלב אבא. כשמעו המלך
על הבן כועס. אז על הכלב. אמ׳ לו ולא יש בה ממש. אמ׳ לו ומה דאיכ׳
אמ׳ לו פעם אחת נעלבה בליקה בשדיו ושדפה כל העיר ואותה בי תשע לא
שדפה. אמ׳ לו אמשול לך משל למה הדבר דומה. למלך בשר ודם שמרוה
עליו מדיעה. כשהוא עושה מלחמה. עם המיים הוא עושה. אין עב המלחים
אמ׳ לו אם יאבדה מן העולם. אמ׳ לו לדבר שאין העולם עודך לן הדין
שבדין היה מבטלן. אמ׳ ליה ל׳ זונן לה עקיבה לבי ולבר דבי דשן ליה
בה ממש. הא קא חזינן דאולי כי מלבבי. ואתן כי מעמדי. לכן הלבים עוב
שנתעקרן איבריהם מחמת מול. ומוציין באיבריהם מצומדים. אמ׳ לו יסורין
בשעה שמעקרן אותן לאדם משבעין שלא הנאן לא ביום פגל. ובשעה
פלוני. כיון שמעקר אותן לאותה הלך זה לעוב מאדו יסורין דין הוא שלא שאל
אבל בטבולו זה שלא עשה בהזון אם נתיר מה שבעולם. ה׳ היינו דאל׳ יוחנן
מאי דכתיב והלאים ישם ואמשל. רשע בטל אחותן. ואמשם בטבעתן:
אמ׳ ליה רבה בר רב יצחק לרב יהודה. והא אכא לוה עוב לאתרין דכי מנדי
קאי. עבמא ולא אתי מטרא. מתרגי להן בתי למא ואמ׳ להן שחוטן לי ובראו
ואתא מיטרא. שחטו ובראו. ואתא מיטרא. אמ׳ ליה הכי אמ׳ רב מאי דכתיב אשר
מלך ה׳ לחיר אותם מלמד שהחליקן בדברים לטוהרן מן העולם. ודיינן דאמרי
הישל לקיש אם לכליים הוא ילקן ולעגלים יתן חן. בא ליטמא פתחין לן. בא
ליטהר מסיעין אותן: וכן הטרות שמבאין הקלחים לשל לדרכן
איך נהגים מהן אך יש לומ׳ שמבטלין אותן בבטלי. ומה אם לגן רובת
עגיבה בשלב קשה. ולל דאינן תקרובת שמביאין אותן במקדש דוחין. כתב
הרם ולל ואפ׳ הם תקרובת ממש אינם כגון פגם. ותנה יש לומ׳ נב הבדין
הקבעים והסרות והמחתות. והתיבות של שעה בין בגדולות בין קטנות
ונרות של שעה שמדליקין לפנ עון מוקדין לאחר שלבבה אותן
הקלה ממה נפשך אי חשיב תקרובת עון הא לא הוי כעין
פגם. ואי חשיב לה עון סך לה בביטול. וכיון שלבבה אותן הקלה אין לך בטול
גדול מזה. וכן מי מוקדין קודם שהדליקן הקלה אעפ׳ ששאין מתגלגל־

לבר דאין הקרש לגו׳ וכן נמי כתב הרמב״ן ז״ל ויש מי שאוסר אותן לעולם משום
תקרובת ודאיה לדבריהם כי ביום שהבאה קרבן יקרת מביאין לפנה כל אחד
ואחד על אחד של שנה: **והתיכות** של שנה מותרות בלא שום
בטול דהא איכן נמי לא הוי עון ומשום תקרובת נמי
ליכא וכן נמי פסק הרמב״ן ז״ל: **וכברות** שנתנו אותם לבומרים
שמקרילין מותרין דאין עתנו לחם לתאכיל לגו׳ אם
לא הוי תקרובת אלא נתנו אותם לבומרים ועל דבעל כשון פגם ולוכא וכן פסק
הרמב״ן ז״ל אבל לחם אוטם ודאי אסור: **והמלבוישים** של לבנים
שקרין שוברפילין מותרין דאין שנין לטי עון
לא לגו׳ הבומרים וכן נמי פסק הרמב״ן ז״ל: **והגביעים** של עון
בעינן ביטול משום דמשיבי לגו׳ עצמה וכ״ל פסק
הרמב״ן ז״ל: **והמחתות** גב ממשמשי עון ועדיכין בטול כך פרשבם
בשם רש״י וכן נמי פסק הרמב״ן ז״ל: **וליבנס**
לגו׳ מוכר היכא דאיכא פקוח נפש ואם היה שעת המזבח
אפי׳ בפקוח נפש אסור עב׳ וכת הרשבא ז״ל לפי פרש״י ז״ל שפי׳ עד שיש בה גו׳
אסור ליבנס בתוכה משום חבל כש שאסור ליכנס לעולם בחיצר עון ואפילו
לדבר שם אחר מהבה מתנ׳ המשכ׳ (איפסר דאפי׳ על שתקי דבם ואפילו עב
פקוח נפשות עב׳: **ולהסתפר** מן הגוי אסור בי״חוד אם אינו רואה
בבמדאה ובחיצה לראות במראה אם הוא נאה
אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה מהבתירון לבי ר׳ דוקא מקבב שהבר
ונקרקים למלכות ועב המסתפר מן הכותי אינו רואה במראה ופי׳ אינו רואה
הייב אינו עריך והא דפרק שוש מוקי טעם דאיסור מראה בשבת דוקא של
מתכת שלא ישיר עמין הייב באשה אבל איש אפילו בחול אסור ובחשמי
יש טעם אחר עבל הב התרומה ז״ל: **והרמנע** מתיר לראות
במראה בשמוא מסתכר לעצמו כדי שלא יחתוך את
עצמו ואן בזה משום לא ילבש גבר שמלת אשה (אום) משנן שהבר הבי
נתבל בשלבו עשו כואבות היה מכסה בגו בעבר חוץ מן העשה (ומסתבל בא)
במראה עב׳ והרשבא ז״ל כתב הילבר כל מקום שנתנו אנשים בגשים אין כאן
משום שמלת אשה ושרי עבל: **כתב** הרמבם ז״ל כל השובר ע״ז
ברעונו בזרון חייב כרת ואם וזה שם ע״ז והתראה חייב
קילה ואם עבר בשגגה חייב קרבן חטאת קבועה: **העשיר**
עון לעצמו אעפ שלא עשאה בידו אעפ שלא עבדה

לוקה. שנ׳ לא תעשה לך פסל. וכן העשה עגל לאמריס אפילו לגני לוקה. שנ׳ וזהבי
סלכה לא תעשו לכם. לעפיכך העשוה עגל לעצמנו כדין לוקה שתים.

אסור לעשות צורות לגני אגם שאינן עגל. שנ׳ לא תעשון אתי אלהי כסף
(אלהי זהב. כלומר צורות שהן של כסף ושל זהב וכסף לגני כדי שלא
ישנו בהם העושים וידמו שהם לעגל. ואין אסור לעגל צורה אלא צורת הארץ בלבד.
לעפיכך אין עניין לא בסיד ולא באבן. ולא בשנן צורת הארץ. והוא שעביד ה׳
הצורה בלבד. ואם עד לוקה. אבל אם היתה הצורה משוקעת. אין צורה של
סממנין כגון הצורות שעל גבי הלמות. אין צורות שרוקמין בארגון הרי אלו
מותרין. וכן אסור לעגל צורת דמות חמה ולבנה המשמשין לפני במרוס ואפי׳
על הלמות. **צורות** הבמות. ושאר נפש חיה חוץ מן האדם וצורת
מי לגת. ודפאים. וכיוצא בהם מותר לעגל אותן (ואפילו הצורה
בולטת. שהרי לא הרשבא לו מוה לעשות צורת אריה בלא לשון חרותה
על מס כסף. או זהב לדפאות לפי שנמצא בספרי הדפאות שזה מקומו לחומה
המתעם. והוא שישמוה בשעה ידועה מי אמרינן כיון דאריה הוא מארבע
פנים אסור. וכן מדרש האמורי הואיל. ואין בחשב הטבע מסכים לזה שיהיה בזה
הועלה. **תשובה** אם אומר על החשש הראשון דאין אסור עשייה
בזה. ואפי׳ לא עשו לו אחרים. ולא ששאין ישראל ואפילו
בולט. לפי שאין בשמשי עגלין דמות אריה שמר לבדו ולא שור. ולא שור. אלא
מקום חיות המרכבה דמות ארבע חיות. אם. והעשה צורת פנים בצורת החיות
ששורה לב דמות ארבע פנים. לו הרי זה אסור. אבל אחת מהן לבד לא תדע. אב
למה אנו יודעין לפרקין דאבי באסור צורת אדם מדבתי לא תעשון אתי. לא
תעשון אותי. בא ולמוד מן הבריתא דתתי לא תעשון בדמות שמשי שמשמשין
לפני במרוס כגון אפנים ושרף חיות הקרש ומלאכי השרת. (אבי עזרה נוי
דאמר עבד לא אסרה תורה אלא דמות. שמשים שבמקדש העליון. וכיון ששנינו
חיות הקדש. חיות המרש אחת מפנים פני אדם אם אין בן עלדך עור לדרשת
לא תעשון אתי. אותי. אם דלא אסרה תורה אלא דמות ארבעת פנים בהרי
הרי. ובלה שמועה דפרק כל הצלמים מוכמת כן ולפיכך צורת אריה ושור
ושור. כל אחת לעצמה מותר לעשותה. ותנא בתוס פלא. ובגמרא שיש עליה
פרינוס מותר מתוס בה. ר׳ חנא בן גמליל אומ׳ של בית אבא חותמין בחות
של פרינסות. רב אליעזר ר׳ עקיבא אומרין כל הפרינסות הין בירושלם חוץ
מפרינוס אדם בלבד. והילכך (אפילו בולט ואפי׳ בלשון מותר. וכל שוקע
שאין לך אסור בשוקע. אי משום דרבי האמורי כל שהוא משום דפאר־

ידוע לרופאים שהוא כן אין בו משום דרכי האמורי ויתר מזה עשיה לי שכל
שלא נאסר בגמרא באותן המעיין בדרכי האמורי מין לאסור לעשות
לרפואה ואעפ שלא נודע לנו בבירור אם יש בו משום רפואה לפי שאין הסגלות
נודעות לנו ואין לנו לדון עליהם מדרכי הטבע המפורסם שהרי סגלת שלא
נודע שקרן לכל בעלי הטבע נקמיע של עיקרן וקרידות האבן הירוקה
הנקראת אלישטראס גם בעשבים גם בחשים שהתירו חכמים כמו שאמרו
בסמה מקומות ליב הכי ולימה הכי ואין לך רחוק מן הטבע מלחש שבדרי
בדרי ואעפ התירוהו חכמים ולא היתר בלבד אלא שצוו והזהירו לאומרו
היום בסבת שבדרי והלכך כל שלא ידעו אם יש בו משום רפואה אם לא
מותר אם לא אסרוהו בהליא כאותן הטעמים בגמ שיש בהם משום דרכי האמורי
והעה לדבר ולא גם רפואה בצורות כמו שאמרו במסכת שבת ובמלבש שער
בני הינ ית ואמרו בגמרא לבוה אי משום שותבא לעביר עמא אי משום
עזרתא לעבר ליה פוסקא ושמעתי כי גם מורי הרמבן ז"ל היה עשה אותה
עזרת אדיה לאותן חולי ולא חשש לבלום עב עז כתב ז"ל בחדושיו של עז אותן
עזרי שתי ועבד ששיין העשים בקישוטי המשי לנשים יהא אסור ומה איפשר
להביא ראיה שהוא מותר מפני שאין שבדין הנשים השלא את שהיסים בכר
אין עשין אותן בקישוטיהן לא לגי ואעפ שעבדין לאותה עזרה בבלים אחרים
כין שאין רגילין לעבוד אותה דרך זה סותר כראמרינן באיסרדוטי מאעפ ש
שעשין אותן בבגדים לעבדן ובבגדים גמי בפרחה שעשים אפי הכי בבגדים
שלא בפרחה מדינה אין חוששין להם משום עז ועב ואדרב אדרשבן מודינן ר
המגיד: **אסור** לערוך דין ותשובה במשמשי עז ואין עושין ממנו
אות ומופת ואם עשה מעצמו אין משגיחין עליו ואין
מהרהרין בו וגם המחשב באותות שלו שמא הם אמת עבר בלאן שב לא תשמע
אל דברי הנביא ההוא: **הנודר** בשם עז והשבע לה לזקה שב נשם
אלהים אחרים לא תזכירו אחד השבע לעצמו ואחד המשביע
לני ביראתו ואסי להזכיר שם עז שלא על דרך שבועה אסור שב לא תזכיר
ולא יאמ אדם לחבירו שמור לי בדבר פלוני: **כתב** הרשבא ז"ל
בחשובה נשים הללו ששבעו באותה ארבעה **עז** מותר לשרש
להשבעו ואין כזה משום לא ישמע על פיך עבר הסתעה
בסתבי הקדש מותר להזכיר שמה כגון פעור וכל בן ובזיא
בגן: **ואסור** לברום לאחרים שידלו ויסיימו בשם עז ואינא לקרה
אלא העדר אין המקיים אין השבע בשמה

והנושה עז לאחרים ומעמ שהוא לוקח שברו מותר: **ואסור**
לבטת. עם הגיס כפה שמעמידין בה
עז: ואם שבר וכנה שברו מותר. אבל בונה הוא לבתחלה הנדקלין או
המיר שיש בה הכפה. והרשבא ז"ל כתב הגיס לכפה מקום שמעמידין שם
עז אסור לבנותה משום דהוי כמשיש עז. ואין דמשמישי עז לא מיתסרי
אינהו ונפלו עד שיעברו מפי הכי אסור לישראל לבנות ולעשות דבר שהוא
דשמיש לעז. אבל דימוסיאות שהיא אבן אחת שמקדיבון עליה ובחים לעז
דהוי כמשיש דמשמיש ומותר כיון דבמשנה בעיין עדיין לא נעבדו לעז
עם מותר לבנות שהוא למתחלה. וסוף הבתים שמוסגל להעמיד בהן עז
כאחד ממקום מותנן שלמותר לבנותן עד מקום שמוסגלין שם הגיס שעמוד
וכמקום שם מסמלק ידו מכנה עבל: **צלבים** הנאסים מושלכים
בשוקים או בתוך הנשואות הרי אלו מותרין. ואין עדיך
לומ שברי עצמים. אבל המוציא יד עז אי קולא מן אבר מאיבריה מוקלר הרי
הרי אסורה עד שידע שבטלה הגיס: **יז** ושמשיה וכל תקרובת
שלה אסורין בכל שהן: **ספק** עז אסור. וספק ספיקא לותר
ביצה אחד מן המעבדות ונפל לכוסות. שבם הרי אן מותרין
טבעת של עז שנפל ונתערב במאה טבעות ונפלו שנם מהם לתוך
המלח הותרו כולן. שאם אומ אותה הטבעת היתה בתוך ה
השתים שנפלו שנתערבה במאה נתלקן ארבעים למקום אחד ושתי
למקום אחר ונפל הארבעים כולן לטבעות אחרות כולן מותרות שאם אומ
אותה הטבעת האסורה בזוב היא נפלה. עפלו השתים לכלן טבעות אחרות
כולן אסורות: **יש** שהיתה לה נעה או מרחץ נתון בתוך שלא בטובה
ואין נתון בטובה היה לה ואחרים נתנו בתוך. אפי בטובת
הלמודין. ובכבר שלא יתן שכר: **מרחץ** שיש בה עז מותר לרחץ
בה שהיא עשיית שם לעז. לא לעבדה של הים: נמנו
שנוהגים לאות ולא נמנו שמצוין אותה כמן זו שנמדרת על פי הביב
והכל משמינין בקנה. ואם היתה דלת עבודת לא בכר אסור ליכנס בה:
יז של גיס שבטלה הגיס קודם שמצא ליד ישראל מותרת בהנאה:
יז של ישראל אינה בטילה לעולם אפי היה לעז בה שותפות
אין בטולו מועל כלום אסורה בהנאה לעולם ושנעה עצמה. וכן עז שם
על שנאתה ליד ישראל ואחר כך בטלה הגיי אין מועל ביטולו כלום לא אסורה

בהנאה לגמרי ואין ישראל מבטל עצמו אפילו בדשות עכו"ם: **גוי** חטן אין
שונה אינו מבטל עצמו: **וגוי** שבטל עצמו בין שלו בין של
אחרים בטל כדאמרן: אמנם שאמרו הישראל על כך הרי"ן בטילה:
ולבבד שיהיה הגוי המבטל עבדו עצמו: אבל מי שאינו עבדו עצמו אינו מבטל:
המבטל עצמו בטל משמשיה: בטל משמשיה הן מולגין (פיא אסורה
בהנאה כמו שהיתה עד שיבטלנה ותקרובת עצמו אינה
בטילה לגמרי: **ביצד** מבטלה: קטע ראש אגודל: או ראש חוטמה:
או לאש אצבעה: או שפרסה פי' שהיכישה בקורנס בפנה:
או שמסרה לצרף ישראל הרי"ן בטלה: ואם משכנה או מכרה לגוי או לישראל
שאינו עובד: או נפלה עליה מפולת: ואם פנה: נגנבה ליסטים ולא הגבירה
דקה בפנה: הטיחן בפנה ברה בטיח: דק בה אות הנאה הרי"ן אינה
בטלה לגמרי: **עד** שעברה מלוה: שבריה אסורין עד שיבטל לגוי
המוצא שברי: עצמו הרי"ן אסורין בהנאה שמא לא בטלה הגוי:
ואם היתה של פרקיס והדינו יכול להחזירה כיון שבטל אבר אחד ממנה
בטל כל השברים: **כתב** הרשב"א זל ושל אותו אילן סרוח שנע
שנוטען בפתחי עצמו: מותר לישב בצלו: ואין בכח משוה
עיי עצמו: אלא נראה שיש בחוקי עצמו שלהם לעבדה באותן האילנות: ואם
ונשיעתן הוא תקרובת: ותקרובת כזה אינו נאסר: דאינו נעשה פגום
הילכך עבשיו שהוא בריא שאינו עובדין לאילו מותר דשקר בזמנן משוה
תקרובת היא והילכך שדי עבל: **אסור** לשלוח דורון לגוי ביום
אידו: אלא אם נודעלו שאינו מודה בעצמו: ואינו עובדה:
וכן גוי ששלח דורון לישראל ביום אידו לא יקבלנו: ואם מושיל לאיבה עמו
בפעמו: ואינו נהנה בו עד שיודע לו שזה הגוי אינו עובד עצמו ואינו מודה בה:
כתב הרמב"ן שלמה שהקנין למה: לשקרות ביות כשר אסורה: אסור
להרגלם לעצמם: ושלשתן שדבי אפרים יקרא להם וכסם ו
הדבתו לה ונהב שמן לבנון: אבל למקומות הרגילים אין לבטל הדבר
משום דרכי שלום: כדתנא ומחזי חין ידיהם בשבועות:
הרמב"ם זל: הנאדים שברי עצמו הם עיוסר ראשון הוא יסר
אידם: **דברים** המוחדים למין ממינו עצמו אסור למכור אותן
למינו: עצמו שבאותן מקום לעצמם: ודברים שאינם
מיוחדים לה מוכרין אותם ממנו: ואם פירש הגוי שהוא קונה אותן לעצמו
אסור אם לא חסר בה משהו: ואם נ חסר בה משהו מותר אפי' שאין מחדיבין

חסר לעז: הין משרבין דברים המיוחדין עם דברים שאינן מיוחדין כגון ל
לבונה זכה בתוך לבונה שחוהה: מוכר הכל סתם ואין חוששין שמא ילקוש
הלבונה הזכה לעז: וכן כל כיוצא בה: וכתב הרשב"א ז"ל לבונה אסור
למכור לכל נפש חדא דאין אדם יודעין איזו לבונה וכמה ועוד שבכל יוסד
קבלון להקטיר קטורת וזהו בלבונה: ואפילו יאמר מעצמו דלמולה שיש מן
המוך ביתו: או לדברים אחרים ד"ל מ"ש איצומי הוא דקא מעיים שבל:

חניות של עז אסור לשכור אותם מפני שמהרבה עז:

המוכר ביתו לעז דמין אסורין בהנאה ויולין
אותם לי"ס: המלח: אבל בנים מאמנו ישרל ונעמן ביתו
ומשמידין בן עז דמין מתרדין וכותב בטרמאות שלהן:

בית שבנה אותן הגי לשם עז ושהה בן עזרין לשם עז אז
שבנאו שיהא הוא עצמו נעבד אבל לא שבדו עדיין נעטל מה שחדש
בין בני בין ישרל והשאר מותר: כיון שלא עבדה עדיין ומה שחידש אסור:

הבנוי בה עז: כל זמן שהוא שם הבית אסור בהנאה מ"ש איאה
שובדיה הרי זו מותרת: שזה משוב בטל שכן עז עצמה שהנחוה

מי שהיה ביתן סמוך לעז ונפל אסור
לבנותן כיצד הוא עשה: בנגד לסוך שלו ובונה: ואוכלן
הריוח ממלאו מוכרים אז נבל כדי שלא יהנה עז באותן הדיוח: היה
הכותל משותף בינו ובין עז ונפל ידון מחצה על מחצה: מחצה ושלו
מותר בהנאה ושל עז מולגר אסור בהנאה: יש מי שאומ' דוקא בשמוכר
אבנו: אבל אם אינו מוכרן הכל אסור מספק להשקמש ולהנות בדבר
של איסור: אבל מותר למכור חלקו להן:

חלילי של עז אסור
לספור בהן:

נוי שעשה משתרר
אסור להנות: מעשרותו: ואפילו לאכול ולשתות שם הישראל
משלו אסור: הואיל ובמסבת הנים אכל אסור: ומאימתי אסור לאכול
אינו מתיחיל לעשות בערב שעובד מחמת השואין אפילו לאחר
ל"ז אסור עד יב חדש וכל הדחק הוה מפני עז הוא שאמ' וקד
לך ואכלת מובחו:

החולכין לתרפות אסור לשאת
ולתת עמהן: והבאין מותרין והוא שלא יהו
קשורין זה בזה שאם היו קשורין שמא דעתן לתחור בו ובחזרה אסור
לפי תרפות מן עז מין תרפים: ויא דומה אל בלנו: ישדל משומר
בין בהליכה בין בחזרה אסור לשאת ולתת עמו שמא עז מכר להם

דומה אל בלנו

ודמי עלן כיד ישראל אסור בהנאה וביד הגוי מותרין בהנאה: ומפני זה נשאין
ונתנין עם הגוי הבא מן הדרכים: ואין נשאין ונתנין עם ישראל משומר הבא מן
הדרכים לא בהליכתו ולא בחזרתו: **אסור** לאדם לספר בשבחן ואפילו
לומר כמה נאה הגוי זה בדרכו: קן סיפר בשבח מישהו שאינו
לא תחוזם: לא יהיה לדם חן בעשיר: מפני שנראים להדבק עמו ולמור ממעשיו
הרעים: **ואסור** לתת לדם מתנת חנם: והלך אל חנו שאם ביהב
שבע אז מידין מותר שהוא כמוכרו לו: והכי איתא בירושלמי
אבל עתה הוא לך הועד שלו לך אשר בשערך תתנה ואכלה אז מכור
לגרי: לגברי במכירה ולא בנתינה: **ואסור** לספול לדם שלום: דאר
יוחנן לעולם לא הקדימום אדם שלום בשלם ואפילו גוי בשוק
פי שאם הקדים לו שלום לגוי: ואמרינן פרק הנזקין
ואין מפנין שלום לגוי: ואמרינן עמי המתי רב חסדא הוה מקדים ויהבו לבן שלמא
רב נחמן בר יצחק אמ׳ להון שלמא למר: וכתב הרמב״ם דוקא שלא שהוא שמו
של הקבה אסור לספול: אבל ברכה לגוים שם ליבא קבדא:

מפרנסין עני גוים עם עני ישראל מפני דרכי שלום: ואין מפרנסין
בדיס בכלכלת שבתה ופאיה: ושוקן בשלמון אפילו בזוז
אחד מפני דרכי שלום לשלם: ולא יהבו בביתו של עכו״ם בזוז אחד ליתן
לו שלום: מאמר בשוק עתה לו שלו בשפה רפה ובכבוד ראש: **אין**
הולכין במחקות הגוים: ולא מתנדמין להם לא במלבוש ולא
בשיער: כיון לא בתן: אבל עדיר כל איש מישראל לדעות מובדל מהם: ונרש
במלבושיו ובשאר מעשיו שלא יתבוש במלבוש המיוחד להם: ולא יגדל פאות
ראשו כעיצת ראשם: ולא יגלח מן הצדדין: ומה השיער באמצע כמו שהם
עושים: ולא יגלח השיער שכנגד פנו מאזן לאזן ומה הפרע מלא חרין
כמו שהם עושים: **וישראל** שהיה קרוב למלכות: ועדיר לישב
לפני מלכיהן והיה לו נאמן אם לא ידריה לה: כמו
במלבושיהן: ובשיער מותר לבתוש מלבוש כמלבושן ולגלח כנגד פנו כמו
שהן עושין: **ואסור** לרחש כמוהן: והוא מותן שאומרין פרע
עצה מפי: מקלי מידי אינ הולך למקום פלוני: אן
שוגב עבד מימיו אינו יוצא מפתח ביתו: **וכן** אלו שטומשין עם
העפעוף א השעות אוס: יהי כך ולא יהי כך: **וכן** אלו שאו
שאומלין שהוא תר נקוב שקרא ערבית: אן תרגנלת שקראת
נדית: כיוצא בדברים אלו לוקה: וכן האומ׳ אם יהיה זה אשה זה כיון לעשות

כין לבעה: **ומי** שאומ׳ בית״ה שבעתי: סימן טוב היתה עני וכן אשה
זו שנאמרתי: אז בה מה זו שקשרתי: וכן השוא לתיאר אי זה פסוק
ויאמ׳ לו פסוק מברכות: ישמח כל אן וכיוצא בהן מוהר הואיל ולא יכין
מלא פתח ולא נמנע לעשות לא עשה סימן לעצמו מוהר:

כתוב בטוסיפתא דשבת: אלו דברים מדרבי האמורי המספר קומי
והעשה בלילית: המכתה לנסיסין: והמגדרת בגה בין
המותר: המקושר מטלטלת על ידיכו (חוט אדום על אצבע: המגורה
ומשליך עצירות: עיס אן לבהר: הרי זה מדרבי האמורי: המסתפר והמגדר
והמוקד לשלה בת הדיוה מדרבי האמורי: נפלה בת הימים החזיר לי
והאמ׳ שלא תאכר ברבתי: הטחנו בארץ של הארץ שיעשערו המתים: אל
תעבוה על הארץ שלא יעשעו: נפלה ממנו ניעוצת: ואמ׳ אוחיים לנו:
הן מה: היה מתגיל במלאכה ואמ׳ יבא פלוני שיריו קלות: ויתחיל בה פלו
שרבו קלות ויעבור לפנינו בחביה: אן בעשה יבא פלוני שיריו מבורכות:
הן מה: לקיקה את החלון בסידא: והקושר בגיל בברעו המטה שבל
מיה: והשרך לפנינו שולחן הרי זה מדרבי האמורי: אבל פוקקין החלון
בלפקרים אן בטביד ואלגנו לפנה סבל מים: וקושרין לה הרגלגלת שתהא
לה לגנות: קאמ׳ סקלו הרגלול זה שקרא מבגבב: שחנו הרגלגלת זו
שקוראה כוכר: האליה כרבלא שקוראה בוכר: קיא ערב ואמ׳ חזור
לאחריך: חשוך באדינא של מת שתראנו בלילה: ל תחשוך שלא תראנו:
הפוך חלוקי שתהא חולב תלמות: שב על המשבר שלא תחלום: הן מה
ראומ׳ אל תשב על יד המחרישה שלא תבכיד שיהא המלאכה: ל תפשיל
ידך לאחריך שלא תאסור עליו מלאכה: הן מה: קשיפר מים בדשודת
הדבים ואמ׳ הוא הרי זה משגיח האמורי: אם בזביל השבלים הרי זה מוכר:
הנודק בגיל בין הקברות ואמ׳ הוא הן מה: קמיעוחת למגר שלא תפול
הפגל: והעמגת קסמין באזנו הקבדה שתהא מרתחת: ושופגת לאחוריה:
והשותק תלבדיים: והמוצצת לאזן: והמוצת פחת לגר הן מה: קמוטבת
אקרגולין ואמרה איש מוטבתן לא בבקעלה לא בגרמה לא בשמל לא
בתרי: הן מה: לקוברת אפרוחים בסברה והעוקרת בגיל בין האפרוחים
מקפר הלשמים אן הברק הן מה: קאומ׳ ל תעבור ביעלמינו שלא תפסוק
אהבתינו הן מה: קשול במקלו אל שך אם לא לך הרי זה מדרבי האמורי:

ואסור לקיסוס: והקוסם שעשה מעשה לוקה שנ׳ לא ימצא בך
וגו׳ קוסס לקסמים מעון והנחש ומכשף: והשואל לקוסם

מכון אותו מכת מדינה: ואהרן שלם: השמש ששלו ואומדין כך יהיה עד שדיים
מן שלדי השבעה: **ואסור** לטמון והוא שמכוין מלאכתו לאותו השבת
שקבע הובדי שמים הרי זה לוקה. כדאמרי' פרק ארבע מיתות
בית דין. האומר שבת פלונית יפה לעשות. ונת הלי מקור לו. וכן ששושין ממנו
לו אמר שחרית הוא. מיאי שבת הוא. מה הוא: **ומה** שעה להתחיל
המסקרא בדם והוא כדי להמתנין הבמוריים הבאים מחוץ לעיר
נגע לסימן טוב. כדאמרי' אמר שאין נחש יש סימן. ובמנסקות מפרש לא
תעשנו. זה האוחז את הנשמע (פטור) ואמדינן הלם דהא דתני פטור מדאורית
אבל מלקות איכא למאן דאמר לאן שאין בו מעשה לקרן עליו. ולמאן דאמר
אין לוקן עליו פטור מכלום. והרמב"ם ז"ל כתב שהאותן את הנעשה לוקה מכת
מרדות והוא בכלל משנה: **וחובר** חבר לוקה. והוא המדבר
דברים שאין לבשן שם. ואין לפה עליו. אבל מעשה על ג
דעתו בכלולהו שהדברים הם מועילים לבשר או לעקרב שלא יזיק או של
האש שלא תבוה (אותן בידו בשת שמדבר מפתח או מלגו ניזיא בדברים
הלו הכל אסור: (הענבר אם עשה מעשה בדבור (אפילו הראה באצבע
לוקה. אבל בלא מעשה מכון אותו מכת מרדות: **וכן** האדם
שלוחש עליו החבר והוא ישב בפנו ומראה לו שיש לו הנאה
בבר מכון אותו מכת מרדות: **אבל** מי ששכר נחש או עקרב
מותר לעלות על הנשיכה אפי' בשבת כדי לישב דעתו.
ולחזק לבו. האיל ומסוכן הוא הותרו לו כדי שלא הנרף דעתו אפי' שאין
הדבר מועיל כלום: **מי** שלוחש של המכה. וקורא פסוק מן הלם
התורה. וכן הקורא על התינוק שלא יבשת. והמשנה סלע. אין
העולין על הלינוק כדי שישן. הוא בכלל הכלדים בתורה. שעשה דבר.
הרה דפואת נפש. ואינו שא לרפואת נפש. אבל הבריא שקרא פסוקים. אין
מהמנמוד כדי שקנון עליו זכות קריאתן הרי זה מותר: **ונתב**
הלי מקרבין ז"ל שבכלל מובר קבר זה המאסף בבמוריה
אין חיות לעקוץ אחד: **ולדרוש** אל תתיר לשאול אוב וידעוני
ולבשף אסור שאין לבאמין בדברים לו. ואפילו
נמיא בהם שהם דברי אמת כי הבל המה לא ידעו גם היטב אין אותם:
ועיר כת על הדרוש ז"ל המעשה. זה הוא הלן בבית הקברות כדי
שתשרה עליו רוח טומאה לוקה. ובעל אוב ז"ל המדבר
מחיין. וידעוני זה המשיש עצם ידוע בפיו. ובעל אוב וידעוני בסקילה:

והשל בתי אלהדה ומיכן אותו מכת מדינות. ואם שה כפי מאמרו לוקה.
ומסתם בסקילה והוא שישה משה כישוף: **תשובת שאלה**
ל המיבון ל: **ומה** שנקנין שאין מיפי הלבנה בשה האריצת אינו שמוש. אלא
עשאין לאעד
כשם שמושמין המלכים על המעין דתמשוך מלכותיהו: כך עשין במילוי
ולא בהסרון. ומיכא טבא הוא כדרך שממשיכין יין בצינורות לפני חתנים
אין בו משום דרכי האמורי: **ומה** שאמרו אין שלוש בכלי יש דבר
ברור הוא משמעבא דפרק מי שהחשיך שהם בעלי המלות
המונים בסוגבים כדברי בעל הערוך. והלשון עצמו ידוע שהם הכשרי
הקרמונים הנקראים בלדיבוס בלשון חכמי הגויים. והם שהתעסקו בתמלות
בלוגלות. ושמעלו באותה חכמה ספרים. ובגראי משמע מיהא שאין האינ
האינצנשנת בכלל נחש דמיבעי ליה מען. עד דהא ר מנא סבר מגלמחבים
מוקל מעשיר. ויש מקל לישרל. ואינ דלית הלכתא כותיה ממ משמע דלא
שחוש הוא. ולא המעשיר בכוכבים דקתני לאו באינצנשנת קיימא. מהדיא
שמעתא בפ מי שהחשיך נמי משמ דמותר לשמוע להם ולהאמין לדבריהם
מאברהם דאמ עתהכלי באינצנשנת של. מדל שיבא דהיה דאין אמיתא
דבר מיה טובא ולאחר שיעבלה נמי דרש דמשוס עדקה נעבלה ממיתה ממש
שמ היה מאמין בהם. ומעבדא דרב נחמן בר יצחק נמי אלא שפגעמי
שהקבה עשה גם לדיאין לבטל מהם עיר. הכוכבים. והם מן הגשים הנמתדים
שהם בדרך הגשמישו של עשם שכל התורה הבאיה בהם. לפיכך אין שואלין
בהם לא מהלך בהמימות שאמ המים תהיה עם ש שהיך. ואם ראה בה
דבר שלא כדעתו. עשה מעצמה ומדבר בהפכה. אבל אם ראה באינצנשיאת
יום סאינו טוב למלאכתו. שמר ממנו ואינו סומך על הגם. בסבור אנ ש
שאסור לו לבוא כעבר המילות שלהגם. ובדינשלמי בפרק במה אשה אמרו
אר אלא הוה משתעי הדין עבדא חד ערר הוה איסטלולוג והוה מתעסק
בהדין לסוטה. פי כשהיה מתעסק בסקודה של דרדיים. חד כומן בשו
מפיק אמ כדון עפרון ומר כמס אדבקינא לחדא ומתא קדישלא אמר
בגין מיפרש מן איכלי מיליא. נפק על שמיה דרחמנא. כיון דמטא מנסא
נבב ליה חמריה ואכליה שבקיה למדיעבוה מי נרש דאפול דדהה
מאן נרש לבהדא דאישקויב דאיתרחין בבדיה. עד זה העבין כך הוא לפי
דעלע שאם היה לו לשאול ולעבין באישטרולוגאה שלו. ולפיכך נתחסד
ויש ולא חשש לסחורה ונעשה לו גם נעבל מן המסת כיון שעשה מס שמים

לנדר שבמן מן העבירה. אבל שאר כל אדם כיון ששמעו הוסיף:

ולאוקי שאין מתחילין כל מצוה שמוקל לבטה קל אין מלאכה עפרות
בו לכהנים. ובפרה אמר סבר הכי מאן דלבטה יהא בנאי
ואתר בנו ואתר ובד אמי קטה דמוקל מאדיש וכמאן דאמ מוקל יום ולדש
מצוה שהוא מוקל עמה. ומלא אלו הדברים מדוקדקים אפ כפי אותה הכמה
שלא מוקל יום ולא מוקל שנה ולדמיון לא דמעטי אלמדבים של שנאה ואהבה
וכל שאינה משנת חסידים: **והרמבם** ל כתב שכל העשה
מעשה מצוה הראשונה ובין מלאכתו או הלמדו
בעת שקבעו הוכרי שמים הרי זה לנקה. שלא תעלנו. ועד האריך לנו
שדברי הבל ושטות הם. והמאמין שיש בהן ממש בבלבל שיש ושמי הארץ
הוא. ומעלה כולה ליתה הכי. ועד אפ בשמוש נמי לא משמע הכ
מעשה דרב עלעי: ובאוזה אמרו בבר כי שנף השמים ילך מת
הקול זה העבדה והכמת הטאלין. הלו דברים עדיכן שון ופירוש ארוך. מלא
אל הרקדק עם בנו אדם יותר מדאי. אבל אש עליך לאחר דברי רבינו
שלמה ל שפיר אין שולין בכלבדים בעבי אוב מלבמים תהיה. נפקי בדרה
כמל ביר לא. שוב אוב ידעוני. כן קטה מה שאמרו בפרק חלק אין שולין
דבר מן הסדרים בשבת. ר יוסי אומ אף במחל אסור. אמ לכ הוא הלכה
כר יוסי. ואף ל יוסי לא אמ לא בעשת הסכנה. והלא עשין הסדרים כשפיר
הם. העשה מעשה במיתה. והשאל בהם באוהדיה. ושמא דעבר רש ל
לא לבאמל בהם שישאו מצוה ונגרו שאלתו כמוכל אוב אן ידעוני ודרש אל
המתים. לא שבעבי אוב שהה מעשה ושמעון ולאחר כן באוזה ושאל מהם
מה תרגש הזה בעלמה שאין בו לא מעשה רגיש תהיל עב ה' לתיך. ומה
שאמרו אין שולין דבר מן הסדרים יל שהכשפים אסרו בתורה בעשה
מעשה. כן בעבי אוב וכלן במיתה. אבל השאל בהם ובעבי אוב באוהדיה
בשאר מלשפים מותר דבעבי אוב כתובי קראי איש אן אשה כי יהיה בהם
אוב וגי. כתי שוב אוב וגי. אבל בכשוף מעשה כתי ביה אוהדיה מעון
מנחש ומכשף. מעשפה לא תחיה. ושוב לא כמלי הילכך גי המכשף ישרל
השאל בו אינו לא משוף תמיש תחיה כעבי בכלדיים. ודאיתי בתוספתא
דסכסת שבת. נדסא אחדתי לומשין של הנין ושל הנחש ושל העקיבה בשבת
ואין לומשין בדבר שדין. ר יוסי אומ אף בחול אין לומשין בדבר שדים ולכן
זה אינה לא לבמוש ולהשבינו הדברים לעצת מן האיש כדרך מעשה רבן
מהולין. ר יוסי אומ שמא יזיק אומן כשמוציאין אותן בעבל כרחו. וכן

כ״ע כזה. ומה שאמרו שדין שמן מותרין מפני שמקבלן. זו היא הנדפס
הבנה לפי שאין לבם השבעה שהם משתקים בבגד ארם ומקבלן בבם
לעשן. ואינם בטלל בשוק בטל. ואם תמיה מאד כי שמענו בבירור שמעתן
שמואל לעבוק בדברי שדים. ומשבעין אותם ומשלמים אותם ומשתמש
ומשתמשין בהם סמוך עשיה. וסבור אני שיש לפי דמשיה שדים למיד
ומשיה בשפיה לחר. כמו שאמרו בעלותם שלא מעשה שדים. בל
בלבו הם שלא מעשה בשפיים. ופרשי מעשה בשפיים עי מלאכי הבבה הם
עשיה הם. והם שאמרה הערה. אבל מעשה שדים שלי. ונהו דעבם שעמן
בן. ועשו בו מעשים ומראי פשטי. המשמעות בך הם. ומעשה דבן תמלין. ואם
ואנשין ויוסף שידא. ושאר מעשים בתבור ובמדרשי אגדה כך הם מעין. עכב:

הלכות נשלמו עבודה זרה בעון עטה כשלמה אורה:

דיני פיאות הראש והזקן:

אסור לעלה פאת הראש. וחייב על כל פאה ופאה. והמקלח שני
עדעין אפי׳ בבת אחת. בהתראה אחת. לוקה על
כל אחת ואחת. אחר המקלח כל הפיאות. ומגיח שיער הראש. ואחר
המקלח כל הראש לוקה. הואיל ונלח הפיאות: ואין המתקנה
לוקה לא אם מסיים למקלח כגון שהיה ממיא שעמלו
וכתב הראב״ד ולא אמרו שאינו לוקה בכגון שמרבעתן עשרה.
וכן נמי דעת הרי מקורבי. ולא שכלב. ואפי׳ אינו מסיים. נמי אימורא איכא
ואסור להיקנו נקוף מן הגוי דאין חלוק בין ישראל לגוי. ובישראל דבר פשוט
לאסור עבל: והמגלח הקטן לוקה. והאשה המקלחת
ראש האיש. אן שלחה דאשה פטורה שלא לא
הקיפו פאת דאשכם. ולא תשחית את פאת זקנך. כל שיעשו בבר
תשחית. ישנו בבבל הקיפו. לפי כך העבדים מגיעים הואיל ויש לבם זקן
אסורים בהקפה: טומטום ואנדרגינוס נותנין עליהם
חומר האיש. ואסורין בהקפה. ואם עברו
אין לוקין: והאשה אסורה לקלח פאת ראש הכרי אעפ״
שאם נלחה פטורה. ואפי׳ קטן אחד מלח בו:

ופאה זו שמשאין בתער לא נתנו בה הכמים משער ושמושו מוקצה
שאין מנחין פאות ממ״ש שבות. וצריך להרמב״ם ז״ל שערות במקום
וכתב פאה. ומותר לגזרם פאה במספריים שאין אסור אלא בתער:
הלי׳ מקרבינל ז״ל אמרו חכמים אעפ״ו במספריים כעין תער
אסור עב. וכן נמי כתב הרמב״ן ז״ל (והמירו מדבריהם במספריים כעין תער
בדאורייתא הוא בגזירות:
ואסור להשחית פאתו וזקן שלא״ש (ה״ פאות
הן בזקן. הלי׳ העליון. ושבולת הזקן: ולקח פאה בכל פאה (ופאה שלא כולל
ולחי התחתון מסמ״ן. ולחי התחתון. ולחי העליון הסמוך
והר אברהם כל יחתך כמה דיש
כאחד ולקח המש׳
פ״אות הזקן ומקומן לא נתבלדו״ע להחמיר
לפי הקושלס שפ״. פרקי דרבי אליעזר מקום שכפף הראש שלמטה העליון חמ
דהיינו תחת האזן שם היא פאת הזקן. ובסוף הלחי שקורין מעו״ פאה אמרו
הדי שתיים בכל לחי. ואחת למעלה למטה מן הפרצה למעלה הסנטיר
שקורין מעו״ ויש שם שבע שמחבר שני ראשי הלחי. לא אותו דבר מנשו שבל
שפה התחתונה ממעל לסנטיר באמצע.
ורה פי׳ בעצין אחד
מקום שהלחי מחובר לבדשס הוי פאת. זקן מקום חבורה
לפאת הראש מכאן ומכאן הוי אחת מכאן ואחת מכאן. וב בעלי השפם ואחת
מימין הפה ואחת משמ״ל. ושבולת זקן באמצע הדי המש׳
ולשון
הב״ פרקי דרבי אליעזר שע לרייס שבראש. ושתי השחתות בכל
לחי ולחי. אחת מלמעלה ואחת מלמטה ואחת באמצע. וקצת פי׳ נעזה לפי
הקושרס:
והרו מקודב״ל כת נמלחין הרמינו בפירוש הפאות
על כן סוף כל עיקר אסור:
ונראה שאין להעביר
שום תער בזקן סבל ואפ״ מחת הפנטר שקורין מנגו
אפר הרש מאיברא לפי שקעמים שמשמן שער של פאה אבל במספריים
סותר שאינו חייב אלא בעקירה תער ש״ש בן השחתה. (אין המתבלה לוקה עד
שיגיע. ויש קורקין לאיסורא וכן נראה:
ואשה חייבה לה שער
בזקן מותרת להשחיתו וקרבה. אפ״ה השחיתה
והשיער שעל השפה העליונה. וכן השער המדולדל בשפה
המתאבה מיודע לעלמו מתעב
ואיסור
הפיאות אינו לא שדרך טומרי עו״ להשמיה נקבע:
ישראל המספר את הקני שוטט את ידו באצבעות מזוה (מזוה
קורס שנינו לבלוריהן כדי שלא יסייע ידי שבדרי עבודה

לתקנה: פי׳ בלדיה. בשתנו מספר שערות ראש מעט בשיער ג׳ מעבעד
משלשות. ראשו כעוד החוטם עד שיגדל. ויכסו מת החוטם מרוב מרכן. ובכל זה
משליך אותן ג׳ מעבעות הארוכין כעוד אחורי ראשו. ויש שמתחילין להעטן ויש
שמספרין אותן עשרין יום מיד. איש כמי מעקן. וקרשבא זל כתב. וראיה דאמתה
קרמה ששרין דעלמים בסם עץ היא. ואסור לבשרל המספר מת הנני אסור
לתקנה עב: **וישיער** של בית השחי. ובית הערוה אסור לגבור
מדברי סופרי: והמעבירו במקום שלא נהגו להעבירו. דק
בעיזים מכון אותן מכות מרדות. ומפילו להקל מלוד אעפ״ע שמעיער מעבל יש
לן בעבדל נמפל. ומפילו למחך בידו אסור. אבל בבגדו מותר. וכן נמי כתב הר
משה מאיברא זל. והרב מן ע זל כתב בסם רת שמותר לגלחם בסמפרים. וכן
נמי משמע מתוספות משיגן. ומותר להעביר שיער של שאר האיברי בסמפריס:
לא תעבדה אשה עבדי איש. ולא הגלח אשה כאיש. וכן האיש לא יעבדה
עבדי אשה. ואם שנו זה לזקן: **האיש** המלקט שערות
לבנות מתוך שחורות. או מעבעבו לזקן מי ששאה כן אסילו
משערה אחת לזקה מקום שערה עבדי אשה: **טומטום** ואדרוגינוס
אסור לגדות עבדי אשה להיות שטה ראשה. ולא יגלח
ראשו כאיש ואם שגה כן איש לזקה: **ואסור** לכתובת כתבת קעקע
והוא בבשרו. והוא שנרם אדם בבשרו ומחלא מילום
הנדיטה עבנו שאינו נמחק לעולם משיר שמה באחר מן הבעבעים הרושמים
באחד ממקומות הגוף לזקה: **והרי** מקור כתב (ויק׳) לן ברבנו
דכל המובנה קעקע אסור. ואינו חייב עד שיכתוב לקעקע
ישחוט כגון אותות ויקעקע בבגדו. ומותר לתת מוך מקלה על ממנו. דמרמנו
מוכיח עלי. עכל׳. **והשורט** שריטה על המת לזקה בין שרט ביד
בין ששרט בכלי. (ון היא מעות לא הגלוורדון: כי
הנידה. והשריטה אחת היא. ובבלל אוהרה. ון שלא הגלעדו שלא יהיו שם בתי
דינין ישבין בשר אחת. וה טוקן מנהג. וזה טוקן מעבל אחד. שדבר זה ונעם
למלוקת. ויהיה וכתל לא הגעדו לא תגעדו אגעות אגעות. והר אהרן הלי׳ ד
פי׳ לא הגעדו. המו בד אחד בשר אחד. ופלג מורו בבית שמאי. ופלג מורו בבית
הלל. אבל בשר בתי דינין בשר אחת. וזה טוקן. כדבריו לא קריגן ביה לא הגעדו:
ואסור לקרוח על המת. אחד מן ואחד ישרל. והיב של כל קרחה
שלקרח כגון הקרחות. והוא שהגרן בן על כל קרחתי: ואחד
הקוחה ביד. ואחד הקוחה בסם לזקה. והיב על הראש כגון העגם. וכן כתב

הרי מקודביל שחייב בין בדר בין בכלי ואפילו בבת אחת כגון אם סך חמש
אצבעותיו בפם והנחם בחמש מקומות בה בהראה אחת חייב:

ושיעור הקרחה משראה מראשו כנים פעמי בלא שיער אינו חייב
אלא הקורח או השורט על מת אן על עץ אבל הקורח או
השורט על ביתו שנעל ועל ספיניתו שטבעה ביש פטור:

והקורח בראש חבירו או השורט בבשר חבירו והכותב פתומרת
קשקע בבשר חבירו והיה חבירו מסיח בזמן ששנעבדים
מוריים שהם לוקים אחד שונג ואחד מזיד המזיד משנבלל לוקה:

נשלמו הלכות הזקן והראש ביעוז המתנשא לכל לראש:

הלכות יין נסך:

יין שנתנסך לגן אסור בהנאה ואפילו להתרפאות ממנו ואפילו
במקום סכנה ובשותה ממנו אפילו כל שהוא לוקה מן התורה
לפי שאיסורו משום הקרובת עון שאין לו שיעור וכל האוכל כל שהוא אלא
מתקרובת עון בשר או פירות מומים מרלה לוקה מן התורה שנאמר
הלב זבחימו יאכלו וגו׳ וכל דבר שהוא אסור משום עון אין לו שיעור שנאמר
ולא ידבק בידך מאומה וגו׳: **וסתם** יין אסור בהנאה מדברי סופרים
והשותה ממנו דבשעת מנין אולהן מכת מרדות:

ואפילו יין של ישראל שנגע בו גוי דיין כסתם יין לפי שמיא שבת
עון הגזיר לגזר לגן ושמא נגע ואסור בהנאה וכן נמי פם
הנשבא על יש מי שכותב שיין נסך בזמן הזה אסור בשתייה וכמותר
בהנאה ויכול ישראל ליתנו במחבו מן הגוי: **וכתב** נמון ישראל
שהיה נשמה בגוי והלך הגוי ומכר יין נסך והביא לו הרשי
מותר ואם אמר לו לוקח שימכוך המולן לי עד שאמכור יין ומכר
והביא לו רמין אסור לפי שהישראל אסור בתיומן כדי שיתרע ממנו בחבו
ואפילו היה סתם יין וכתב הרלל על דוקא בשאין לו לאותו הגוי דבר
אחר שיכול לעבוד למנו בחבו אן נראה שרעה בתיומן אבל ישלו מותר:
ועוד אמרו הגאונים הא דאסור דוקא כשהיה יכול לכופו ולמנו אז
מיד וממתין לו עד שימכור אבל אי לאו הכי שדי רעל כרחיה

כב

ס

ממהרין לזה: וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל: **עיר** כתוב בתשובת הגאונים
דעני בזמן הזה אינו ששה יין עסר וכן עשה לבעבר שם דיב
ר"ל במוכל דעם רחוקה לארץ לאן שבדי עץ הן ועל זה סומכין לירק יין לחובות:

עיר כתבו יהודי שנתנו לו יין בחבורתו אם קבלו אסור בהנאה ואם הנחו יש
ישראל בדשותו ומכרו ישראל ברשות עו לחבר ברמיו וכן עמי כתב הרמב"ם
ובעל עטה לדברי מקצ שהוא בקבל הדבר: והב הרשה כתב יין של ישראל
שעשבו עו מותר בהנאה לחוכרו: הממיר שלא ליקחנו מן הנוי בחבורו הבא
עלי ברכה: מכו אם עשה כיון ישראל מוכרו לאותו עו שעבדו מלאי שעבדו
שקיבל מיינה דמי מה שהיה לו בראם רב אשי וכן עבון לעשות וכן עמי עסק ה
הדשבא ל: **כתב** הרמב"ם קילור דיין עסך אסור בהנאה כי כך המקבל
מעבדקות: שאינו מם יין בהנאה אבל יין של ישראל
שנתבר מותר בהנאה עם ליקח עו בחבורו מיתר רל: **כתב** הר' יעקב
בר' שאלתיל עב כתב בר. שלה על עשין מים שיונקין שלעם שקר:
איינ מרידנטי אם מותר לקילור אן לשתות: רבר אמרו חכמים כל איסורין
ב"ל שברורה אין לוקין עליהם אלא כדרך הנאתן מיהו הוה כמיע שעבר שאסור
מן התורה ואפי' לכי הנולו מכבל דבר זה לחולה שאין בו סכנה דראמרינ בפ"
כל עשה הוה שאוכ לברתיה וכו' ואמרינ לחד לישנא מידי דרך הנאתן קא
עבידנא כלום שהחדרים העשין לאכילה ולשתייה אם אדם שם בהן אן
מושה. אן עשה קילור מן זה דרך הנאתן ואינ ראיסורא איסאלחולה הגיבדו
אעפ שאין בו סכנה דאי ישנו סכנה אפילו דרך הנאתן נמי הראיה בדרך לשנא
וראיה לכולן ביסתפקים בדבר אם יהנו דבר של אכילה ושתיה בדבר שאין בו
איסור לוקין יין עסך ושמינו של עב העשה ונינא בהן לחולה שאין בו סכנה
דשמא לא הנהנו אלא בדבריה שהוא חוץ לגוף אבל אכילה ושתייה לא וקילור
ורטיה מותרי ושמעון מקן פ"ש ראסור ראינ מכמו סדרכן הנאתן
כמו שמרן בהמחה המלב ונבינ מלי מיסודא איכא בדקדשיה נבי:
כתב הרמב"ם כי מה שהמשקה נייה שתנה למנעה יין עסך ושאר איסורי
אין לחמות נזרן דקנן אוכל נבלות אין בר מצוין לחפרישו אבל
אסור לפ לגוף לאכילו ולהשקותו דבר טומאה: **והרלב"ם**
ל"ל אעפ שאין בר מצוין להפרישו מצוה על אבי
לעשרבו ולהפרישו כדי לחנכו מקרבו שנ חנך לנער על פי דרכו וגו' ומה
שאמרו שאין בר מצוין עלו להפרישו אם אכל מאכלות אסורות אן עשרה
מלאסה שבבת לפי שאינ בו דעת ומשעשה מעצמו אבל לאכילו בדיש

אסור. ואיסור להדליק בחלל שבת, ומועד. ואפילו בדברים שאינם אלא משום שבות:
וכן נמי כתב הרב"ן דלא יתבינן ליה בדיני דתנא לא האמשום להוציא נדולים
עד הקישה. והר שבא ז"ל כתב דדבר שאין בו איסור אלא מדברי סופרים מותר להאכילו
בידים: **כתב** הרמב"ם ז"ל משום שדלה דברי הכל שאין מעשה יין
אבל ישראל משוך בטבלה שהוא ואבותיו ואמותיו אבותיו והזקון
בטשרה לא כי אעפ"ו שבמשכה עצלנו לבו למנים ואפ"ו משומד לעבודת המלך
כראיתי פרק השלל שם מי שנשבה עצלנו ומיעטער עד שלא נמול עד שנמו
עם. ולעשין לעשה הקרבין כתב הרמב"ם ז"ל בתשובה שלה כי אז הקראים העמדים
עה בעא אמון כל זמן שהם יגבהון עדינו בתנומות ולא ידבו לעבוד עד
הדבשם שבתר ולא יבלו עבא כדברי הבוחנים הקדמונים חכמי המשנה והתלמוד
מאתיכון לא לבבדם ולכלכל לשאול בשלומם אפילו בבתיהם ולגזול את בעהם
אפילו ביום השבת היכא דיש להן נערא דידן שבעד להו מילה ופרישה דידה
עפיק מישהו ונשא מעלייא והדרי בתיבהא והכי אשכחן לרב האיי ז"ל דאמר
הכי: ולעשין מילה לא נתעסן רוב מלומל בעהם של לקאן בשבת כי איסור
שיהון למוגב ודברים הללו בז"ל שבבבל ובוזא נהן שמולין בדרכו המסמיר
ובמנהם ובמוהל המומוגה הכבד ומתנשין למהלכם הגלוידי הכמיכם
ומתפללין כמנהן שלנו ז"ל דבריו ז"ל: **ויינם** לפי דעתי אין בו שום
יד איסור ואש"ר דלית להו ולפיכ שר לא הרגו מכשול מהימנו
אחמיכא כש היכא דאיתו שתו מושה רשדי ליה לבר ישרא לשרשתי מינה
דהא איתו בדילי ממקנינו ושתי מודהדי: ואי משום ממאהרא הוא דאית
להו דלא שבקו כלי ואפילו לנדתן איכא למיחש למקנן ולא חזי כן למישתי
מההוא המדא דעבד הנהו אמאהרא דאית להו דלא יחדי למקנן שלאוהן
האמהות דלא נבלי להו כלי מבר חיימ לן דלא מיקרו נשמא דיהודאי עד דמיבלא
איכתו: מיהו נמי לא מיקימע למימר דלא נקנן כל זה מלמון תשמרון ול
הבוא הדבר האיות לבל לרבריו: **וכל** מעשה יין שאינו אסר שבד
עו"ם אינו אסור לא בהנאה: והה"ר בני קין שאינו אסור אלא
בשתייה שאינו ידוע בוודאי עו"ם ואם עשאו שלא בכוונת מועבד אף בשתייה
והיומעבדים אינו עבדים עו"ם הם ולפיכך מיחדין אעפם בדשומין יין אבל
אין מקפידין אעפם בדשותם יין וכן נמי פסקו הרמב"ם והרשב"א ז"ל ומה
שלנו יין אסור לפי שנאסר משום בתיהן והם בכלל שאר נויים אבל
הנויים עובדי עו"ם אפ"ל קנון בן יומו אסור בשתייה לפיכך אין מיחדין
אעפם יין בדשותן ואין מפקידין בדשותם יין אם לא בחותם בולן מותר:

תוספות
ד

דשם מוחבטים לא טרח ומזייף כך כת הדמבה לל ודשבא לל ולמיטה מבואר דין
חומם כמנך חומם: **כתב** הלח לל אותם ביים המתעיירים מדעבם כדעון ל
נעשים לא בנו שיקוע ומיד אחר טבילה מוכר לשרות עמהם
בכוס אחד ומקשב שדי. וכן בהגר מאסמייא שמיד שמלו הגני עגשבנין. וכן
הלכה דעשם בזמן הזה כהיגלן בן יסון לפי שאינם יודעים בטיב בשר יכון דטבל
ומל מין לא קיה לשמוח עד: **יר** הוסה מעבו מוחב בשדיה לתרשי לל:
ישראל משומד יייא יין נסך כיני עד שישוב בתשובה.
והוא נאמן לגמ נתעיירתי וכן פסק הר יוס טוב שאם אמר
נתעיירתי בין לבין עשבו נאמן דסמה שאלל נתעיירתי בין לבין עמבו אינו נאמן
דלמה שאלל הכי כיני דמשובתו אינה כלום עד שיהיו עמו ל משום דסמה ביה
משעם אבל בהשומר דלא הכל ביה משעם נאמן והעיד הר יו שבבית הר
אבדהם בא משומר אחד ואמ נתעיירתי ושמו מליגע והר אהרן הלוי לל מתעב
הקום לל דהוה סלוק לירושלם ואכל תמחים דמי שבא ואמ שלל אש נאמן ל
נבל מקום בין בארץ בין בחוצה לארץ שבל: **תשובה** לאחר דבמשה
נאון לל של ישראל שנשתמד ואחר חוזר לדין ישראל
אם עשה יין נסך אין לא כך דאינו שאם הלך למקום שאין מכירין אותו ומשמר
שבתו בשוק ולמשמר כל המצות מקבלו אותו להיות כישראל כשר ואין מחזי
מיחיבון אותו לחזור במקום שמכירין אותו למקום הסנה ומותר לשרות עמו
בכוס אחד שבל ואם עד כמה בכורות שלה דהתי א ונטלו שחיטו בהן. פ
ריעבא לל ולל משומד השב בתשובה בדין ישראל הוא דלא יהא עדיף לעשות
דבקל יש לא לגמ ששב ל מראו ואפ לא שבל הוא בטל השובה לגבי המילי
ממ אין ייא יין נסך כיון שנהנה בדבר יהודית ואפ לא שבל הוא בטל תשובה
לבל דבר דומה קצת לבר דק שיש לן לתקן שעבתו אשר עצה ואם לא יכון לא
הנעבב בבר השובתו. ועם ל לשעור מקר מי יא לל לא החמיר עלו לקבל יסורין
להתכפר כישראל לל ששאר עבירות אחרות אם לא קבל עלו בעבור ר הייגא שמא שעבו
מישם דאדם שחטא נאחת מן העבירות אם לא קבל עלו בדינו מיא שבר שהוא
שאה השובה עלמית דשמא אין העבירה מן המעבר לו אז שמא אין יייא
תקפ עלו כל אבל אם שכר בעבור שבה לבוראו להיות בקבלה אחיו עבר ר
השובתו שמייחר הי בכל יום פעמים ונהר מאיסור והיה כישראל משע
שהרבה עבירות עשה בעברו משומד בישראל העשה כיוצא בהן בדת יהודית
ישעבר לקבל עלו דינו קמודים משומד שאם בכל מה שעשה לפי שביר
מפר בעבור וכיון שבכ מראו לא יחטא עוד כזה ואין להחמיר כל לקבל יסורין

לבקר ולהתאפק כי ערו כי מאחר שטב ודקא לו וכא לעשות מה שישנו לו עכל הדב ול:

והרב ר׳ שם טוב פלבי ז״ל אמ״ל בשם הרשבא ז״ל שלת בתשובה ישראל ש
שישתמד מהממת ישראל ושהוא עם ישראל עשוה כישראל כל דברי״ן
ושהוא עם הנעים הוא ששאר סבורים מהמת ישראל מקנעו בין טבד עב׳:
ומשוב שלה מראתי לא ידעתי מי הטיבה בי בי שאינד לאחרו וכן ישראל ששתמד
מהמת ישראל אעפ״ש שהיה לו לחדרן לא לעבוד מסו בין שמתמת ישראל
עשה שלא ירבדוהו ואין עלו חיוב בבד בשבול כך הדי הוא בכלל ישראל. ושחיטתן
מותרת ואין אסורין יין בסנעם וכן מסור אינו דאמרי בסדק השולה שאינו כשר
לעבוד תפילין ומזוזות דסלי וקשרים והבתים כל שאינו בקיא ה אינו בסתיבה
ופ״ש דמסור אינו בקיא ה שהרי ה פרק מעלו אלו הכי שחיטתו מותרת:
ואלכן הוא על שאר אישורין עב׳: **ואין** היין נשאר יין נסך אלא אם היה
ראוי ליקרב על גבי המזבח אבל יין מבושל או אם נתערב בו מיש
שאור אן דבש אינו מתנסך לפי דעת קצת הגאונים ז״ל סכו שבאר בזה:

ומי הוחיס ורמונים ומיא בהן מותר לשתותן עם הנעים ואפ״ה הן שלבר
ולבבר שיראה אותו מוציאו מן החבית שלא יוכל הנעי לעבוד בו יין כי
עיקר האיסור הוא מפני זה״אן מתנו שמעבדין בחבית קטנה שמעי יין וכן דעת
הרשבא ז״ל לפי שאין לחוש ש״עבד יין בתוך החבית לפי שאינו מתקיים אלא שעשבו
בו יין והרשבא ז״ל אוסר לשתותן בבית של בני אבל בבית מותר ואני לפתח מאתו
לא שהרתקן הדבר לבתרתם ממסיבתם ובגבל עכש לא ישתה עד שיבאינו בבית
ואם עתקנו קלות דאש ביינם לאותו מקום אני הטבר אסור שם ״ והקם ז״ל סלו אסור
לשתות משקה בבית הנעים ודוקא בשר שהא דר אבל אם הלך לבית הנעי
בטבל הוכלולו אי הכיו ראל״ל הנעי שהה יכול לשתותן משום דאם לא ישתה
יחזיק לו הנעי איבה. והב התרומה ז״ל בי מתיר לשתותן מן השבר שאינו לו הנעי
בבית של בני במקום שיהיה לו איבה אם לא ישתה ובלבד שיראה בשהו ציאו
מן החבית: **והרב** ז״ל כתב ראר משקין כגון הנ מיין אעפ״ש שאין בהן סם
אקדוב דשמא כמו בשבר מה אסור לשתות בבית הנעי כין דלא
מיצינו לו היתר בשום מקום ומיהו נראה דאותם מוי״ראש ומרבי שם נראה
לאסרם לפי טעם משונים יותר משבר ומשברים דאיכא למיחש משום אקרובי
דעת ואם הבאה הנעי דרון לישראל מאותן המשקין בשם כלים אן בשם דבלורי
לא ראה ישראל בשעה שהוציאם מן החבית יש לתהרר מאד שמא ערב בתוכן
יין כדי להגדיל המדה כין שמראהו ומראה יין שוין ופעמים שה יין ניל יותר
מהמשקה אמנם בשהוציאו הישראל בשהוציאו מן החבית ונראה שעשה שם השבר

לשנה אחרינא שנה: ועכ״ו אין לחוש דודאי בחביות לא מיישבה כדי שלא יתקלקל
השאר בחביות. אבל בחביות קטנה יש לחוש ושמא היינו דוקא בשכר שבדיים
אבל בשכר שלא אין דרך לערבל בריין עכבל: **והב** תערומה פסין דבכבל
מקום שהיין יקר מאוהע משקה אין שחוש שמא עיבב בו יין
ומותר בכבל עשין אפי׳ בא מן האוצר עב: **בוסר** יין בן משוש יין נפך.
וכלה הרשבא גל ויש מרבנל שחוששין ואין דבריהם מחוורין עב:
והבוסר שלקן מותר אע״פ ויש ממחירין בו לפי שאין אנא בתיאין בבוסר
כי לפעמים משתין בוסר משביח מבושלין שהמשקה הינא
מתן יין ממש וכן דעת רש״ש והרי״ מקרבינל והריאש גל ולאסור אולהו אפילו
במקום ענ״ והרשאל״ל כתב במקום שיין לבן מיעוי ודמי היין בזול מן הבוסר
אסור לא הכל מן החביות ובולה אז מן האוצר אבל אם אין יין לבן מאי שם
בן כך ובן כך מותר שאין משתבין בריין לא לשעה שהא יתקלקל עב:
ויגל יין אם מדיינים המעורב במבשיל כתב הרא״ש אם נעב בו ענ״ בהמבשיל
מותר בדישבר מיהו במוקים אין להתיר כי רוב פעמים שהיין שרוי
למעלה בלא שום תערובת ומיהו חדבל שהוא עב הדבר נראה להתיר
בדישבר אך לבתחלה יש להזהר מאד עב: **ורל** אהדן הלוי גל כתב
המבשיל מקרחת אן משקה שעתעבן בן יין הרבה כל שעבר ממנו
עתת הין הדיזב אינא לאחר במקום ענ״ עב: **והקונדיטון** הטוקן
פומנו אין בו משנה יין נפך שהרי יש בו דבש
וכתב רבי האיי גאון גל שהיין העלה דעתיה על האור נקראין מבושל
לענין יין נפך וכן כתב הרשבא גל ויא שאין להחירו בבישול
עד שיתעבה מעט ויתמעט מלאיתו וממשו והדעת הראשון נראה עיקר
וכן פסקו כל הגאונים גל עבל: **ויין** שהחמיץ עד מאי איפשר לשתותו
בגון שמשליכין ממנו על גבי קדקד ומעבה דמיהה אין בו תורת
יין ואינא אלא במקום ענ״ וכן נמי פסק הרשבא גל ויש נתנין לו שיעור אחד
שנתבה יב תרש משהחמיץ וכן דעת רש״ש וכתב הרמבן גל ויפה הוא
להחמיר בכל הענינים לתותו על״ הדחק: **וחומץ** של ענ״ אסור
בהאה לפי שתחלתו יין כתב הרשבא גל לא
של רבאה בן טל אחיים שדיבר לתת בתוכן יין אן חומץ ואחרי הן כבבשין
שדיבר לתת בהן יין וחומץ אסלין באכילה ואם בירון שנתנו לתוכן מסולין
אפי׳ בהאה כדאמרינן הנם בגמ׳ אמ׳ תוקיה לא שנו אלא שדרכן אבל בירון

דרוה כאשר פירשנו במקומה ויש שחוששין אפילו עכ"ו חותם על המגפה
ועל הברזות ואפילו בהכרת חותם פן יעשון הגיי מסמר או ראש הסכין
בן הטבריס ויוציא משם יין והתלמוד דשרי המ בחביותהם של חרס דלא
לגיתא אסור אין לחוש ולא לזה שבל הב התרומה ול"ל וכן פסק הרשב"א ול"
דמזוקק דאינו טורח לעקוב המבית לא לפתוח פי החבית ולגן לבה אם לא
יהיה בה שום חולבונת. ובתשובה מהבכם ואם נמצאתי מלאתות שום
יין המוקד ביד גיי ואפילו בבלוס של חרס שברית אם בעצמי בזה מפנ
זה שבל: **היה** זה היין טהור בתשות הדבים אם בבית הפתוח לרשות
הדבים וישראל הולכים ושבים שם מותר שעדין לא נבנס ברשות
הגיי ואשה המלן ודקל אבל שאין בו פיות הרי הם כרשות הדבים ובחבית
יין שם ונגי הנמלא שם אינו אוסרה ובית הפתוח שם כפתוח לרשות הדבים:
בית החלקה במסיעם פרש"י מחיצה נמוכה והב הגרוך פירש
מחיצה שיש בה חלונות. ענ דר בגד והישראל בגד אחר מגפ
שיד הגיי מגשת לחלון של ישראל אין חוששין משום יין נסך: **מותר**
הישראל להפקיד יין ביד גיי בכלי סתום והוא שיהיה בו סימנן
והוא שנקרא חותם בתוך חותם: **ריצך** חותם בתוך חותם:
סתום פי חבית בכלי מהודק בדרך שסותמין כל אדם ושם
בגיגא הרי זה חותם אחר: **היה** הכלי מהודק ושם עליו מלמעלה
הרי זה חותם בתוך חותם: **חתם** פי הנאד ושמן בשק
אם פיו למטה הרי זה חותם בתוך חותם שעמל הוא בעצמו
לרוצאו ולזייף וכן נמי הפך פי הנאד לתוכו ועד עליו הרי זה חותם בתוך
חותם וכן כל שיני שישנה מדברים שהן כל אדם הרי זה חותם אחר והטיחה
והקשירה הרי זה חותם שני: **וכתב** הרשב"א ול"ל ששנו קשרים מצומצם
הן בשני חותמות וכן שני אותות הן בשני חותמות ומפתח וחותם
בשני חותמות. אבל שני מנעלות אינן בשני חותמות עכ: כלל הלי אחדון
הלני ול"ל בזמן הזה שהגיי לגשות סימן בכתב במקום שיש בו מסוגרים מצוין
וגיים שיודעים לכתוב אינו סימן יפה אלא למי שמכיר הכתב וכו':
ואם הפקיד יין בד גיי בחותם אחד אסור בשתיה ומותר בהנאה
אם ייחד לו קרן זוית: **יין** מבושל מן יין שערבו בו דבריס
אחרים כגון רבש והחומץ והביבה והחלב וכל שאינו מר בדברים
שהפקיד ביד גיי אין עליהן שני חותמות: **וכתב** הראב"ד ול"ל וכל
היך חותם דאמר יש דמוהנו המ במפקיד אעל נגרי ראשון

ענייה דתמציה הדר עליה ומכיר בחומרין וההוא ענין מיריתה ולא מזיף. אבל
מאן דשדר חמרא לחבריה ע"ג לא מהני הותם בתרר הותם דהה"ה ענין פיגה פתח
ליה והדר חתים ליה סמה דבנו. וישרל חברתה כי אלו חמרא לדיה לא משתמרנא
מידי דבא לא ידע. היכי הוה הותם. הילכך ליה ליה ונקנתא לא לחומרו ב
באוהנות. ובכל דבר שאין הענין יכולין לנייף ולהתנות בגוים פנים שלא יהיה
נכר עכ"ל. והרי והרא"ש לא כתבו שאם הישרל שולח בכתב ידו כך וכך הוא חתם
תחוס אן מושל כמו מכיר בחומרין. והרשבא"ל סת המשלח בשני חומרות
אז בהותם אחר לפי מה שהוא הדבר המשלח ונחזר על חומרין ולא הכירן חוששין
שמא נייף. כראה בשתרה הוא ולא הכיר אבל אינו עדיף לתוור ולראות אם יכירנו
אם לאו מוקה לא טרף ומזיף שם: **כרגב** הב והתרומה לא טמכינא בגוים
לבית האומן ענין לתקנם ערך שלהר שישאר בתוכן סימן מ
מטיגו אן מסיר או מאפר אם יכנס הענין שיהיה הסימן נמחק ויסיר הישרל
שנתמנוש בו הענין ויכשרנו במילי. ושרוי. והמ"ל בכלי קטן שאי אפשר להשתמש
בו לפי שעה. והרי מקורבול לא כתב שאין רצון לפשרמש בהן מפני שהן גדולים
ואפילו שתהו בבית האומן ומן מדובר עכ"ל. ויש מחמירין בכל כלי שמכנסו
לחיוס שהפקידו בידו ענין שערך חותם בתוך חותם: **ולא** יין שאסר
בטהיה ומתר בהנאה מיד ענינה של ענין לא נאסר אלא במקום ענין
העובד ע"ג אבל בענין ענין שאינו עובר ע"ג כגון ישמעאל מותר אף בטהיה כל
זמן שיהיה מותר בהנאה במקום ענין העובד ע"ג. וכל יין שנאסר מפני חשש
מלוף ניוף כל הנייס שיון בו: **יש** דברים שאין בהן איסור נסוך כגון
לא אסרו אותן להתרחק מהן. ולו הן לא ימזון הנין מים לתוך היין כגון
שנוד ישרל שמא יבוא לממון היין בתוך המים ולא יולך עבים הנין בגון
שמא ידרוך אן ענין ולא יסיינ לישרל בשעה שמריח היין מכלי אל כלי שמא
יעה הכלי כולו ליה הנין ויהיה מריח היין כולו מכלון של יין ואם שמה אחת
מכל זה היין מותר אף בשתיה. ויש מחמירין במון המים לתוך היין מ
משום לך לך נגיא. ואוסרין אותן בשתיה. וכן נמי פסק הרשבא"ל. בדא ביין
שבכלים קטנים כגון בכוס אבל אם נתן מים בחבית מותר ברבר שאין מצוי
הוא ולא חששו. אבל אם הנין זרק מים לתוך היין שלא בכוונה למזון מותר
לדברי הכל: **ענין** מזון ישכו משום יין נסך. וכן נמי פסק הרשבא"ל
ובאור עור. סמה מים יהיה בענינו ויקרא יין. יש מי שאומ
שאין בו יתר משלשה חלקי מים. אבל יתר מכן אין זה יין. ואעפ"ש שנעמו
טעם יין אינו לא טעם חמוץ בעצמו. ויש מי שאומ כל שיש בו טעם יין יש בו

משום יין נסך ולא ידרו לישראל הללו לא במתמד בשמרים הללו בלבד ;
ויש מן הגדולה המורים שהתר אפילו יין של גויים שנפל לתוך נחלקי מים שהיין
עתה טשנה לעניין לתרן מים מרובים כל קר׳ עשה: והולכת עבודה
לעת כתב הראב״ד זל שאינא אסור אלא בשאין הישראל מסייע
אבל בסיוע הישראל מותר להתחלה דכתו של גוי בסיוע הישראל מותר אם לא
מגיעה שמא תדרש עליה ואתי כולה מכח גוי וגבי שגבים לא שייך האי גזירה
וכן נמי פסק הרשבא זל בדיעבד אבל להתחלה אסור שסוא גוי בדר בין שבת
וכן נמי דעת הב״ה התרומה זל: עד כתב הראב״ד זל והה לשפוך המים בגיעת
או בגד על הרדעגה לעשות המרעים בכל תמר שבעולה ואפילו מתבמרים
הראשונה שמותר הגוי למוקמן ואפילו בלא סיוע הישראל ולהא משום כחו ל
ולאו קרוב הוא שגוי בין שהחרעגה יעפין על פה כל הגוי ולא דמי לגוי ש
שמוגן הגוי דהתם קרוב הוא שיגוי בין אבל כתא אין דעתם שיוציא מן היין
עד אחר זמן וכן הגיר הראב״ד זל בתשובת שלה והה אברהם אב בי״ת כתב
שאם אותן המתר כגון רמא תבלא ואתי ארבעה אן שהוסיף היין על מדת
המים יש לו דין יין שלמון הגוי אבל המרים אחרונה שאפילו מדת המים
אינם יוצאים מן החרעגה מקילין בהן ומותר והביא ראיות הדבה לדברין:

כתב הרשבא זל יש מי שהורה שאסור להביא שביס בדרדורים
בגד עד גוי לפי שהיין מתאסף בשולי הדרדורים ואם מייבן
הישראל בהתיתו לגת מותר לכתחלה: עבר והביא הגוי לבדו ונפקע על פה הגת
יין שבגד מותר לפי שאינא לא בזיק אבן ולא אסרו לכתחלה לא שמא יתן
הגוי מידו בין שבגד עב: עד כת׳ל בתשובת שלו עשין יין שתגעתו בדרדורים
של גויים ובין הבוא לא נגמם בו שק מים ונתערב עם יין הישר והכלי הישר
יבש ולא הדיחו אותה והסיב אחר שהאריך חוריתי לב כל יבדי ולא מצאתי
היתר שתיה לין כו סלו הן נקרגין כלי הגת שאפ׳ לא שתמש בה הגוי אלא
פעם אחת צריך הכשר כאלו שתמש בו הדבה ולא נוכל לומ׳ שלא נ״ל
שתמש הגוי בזיג אפילו פעם אחת שהרי אנו רואים שמתמשין בהן תמיד בין
הגיגות ומולכין מהן היין מן הגיגות לחבות שלא אם דעתם עטה לדעת הת
ול שאמ׳ שלא אמרון יין בין בכל שאינו לא בוראי יין אבל אין אנו מהגבן
כן ואעפ שהוא מראה פעם של היתר יש עליו כמה קושיות ומה עא ראה
אם נתן מים בזיג שנתערב בו בן בתחלה כין בסוף הכל מותר בשתיה
ואין קלופה הכלי כלו היא יין ואם יש בכל לזיג ל חלקים מים כנגד הקלופה
ההיא הכל מותר וכשי לדעת הרמבן זל שאמ׳ שכל כלי הגויים שאינו בנ

יומן פונמין ואפילו כל היין ולרבדין הכל מותר לא שאין אנו עהנין כן
ומה ששיין אותן סתם ואתם אם אתם רואין לסמוך על דבריו בשעת הדחק
אלם הבחרו ולא אנו עכ: **ומותר** שידיח הנין בחבית יין
שלנו או שדלג ביין נסך שאין הדיח כלום לפי שאין
בו ממש שהרוייה לאן לריחא קאי לא לשתיה וכשמדיח בו אינו עשוה לא
להכיר אם יתן ריח אן ישתה אותו לשתה וזה הכלל כל מידי דלא קאי לריחא
ריחא לאן מילתא היא אבל דבר שנמצר להדיח כגון ודל והדס אסור
ליהנות מהדיח כדאמר עיר שיש בה עכ והיו בה חנוולת והן מעטרות ר
בורד והדס אסורות ליהנות מהדיח והה נמי שאסוה לזלף הבית ביין אסור
דהא לא עביד להתהנות מהדיח: **בכל** לקוח שאמולין אסור
בהנאה עבד ומכרו דמין אסורין לפיכך נו שעבר שרל
לעשות עבדו ביין נסך שכרו אסור וביאר זר בנו דמשום קונא הוא הילכך
נראה לומ שאינו אסור לא לדידיה אבל לאחריה שרי הילכך בדעבד טוב
שיקח השכר וינגנו לעניים משיתמו לנו ולדעת הרמב"ם ז"ל נראה שאסור
בין לו בי לאחריה וכן הטסר ממנו להביא עבדו יין או ששכר את הספינה
לבביא עליה יין מכרו אסור ואם נתן לו קרקע בשכרו אע"פ שאין קרקע נאסר
אפילו בהמה ואם המכרו עבדו ואסור בהנאה ואם משתו עלנו לו יוליסה
לו המלח ואם כסות אוכלים שרפם ויקבור אסרם שלא ליהנות בו וכן נמי
בעת רב אחיאי ז"ל **שכר** לנו ממזר לרבוב עבדו והנה עבדו כך
של יין שכרו מותר: **השוכר** את הפועל ואמר לו
העבד לי מאה חביות של שכר במאה פרוטות ומצא
אחת מהן יין נסך שכרו כולו אסור לפי שזה קבלתה עמהו יכול לעבוב
כל השכר עד שלעבירנה לו ואם היא פחות משוה פרוטה הכל מותר כגון
שכרו להעביר מאה חביות בחמשיה חביות פרוטות אם לו העבד לי חבתין
בפרוטה וחבית בפרוטה שכר חבית היין נסך אסור והשאר מותר:
וכתב המגיד הלמגד ז"ל אסור לשכור מדלתו לנו לשים בו יין נסך כמו שכ
שכרותו בהמה להביא עליו יין אין מיזוק בין זמן זה לימי חכמי
המלמוד רק לקח יין בחנוכו שמוקר שמעל ידו: **וכתב**
הרשב"א ז"ל אסור לעזרן נסך לנים וכל הרמב"ם
שאם ימחו בדרש לא קבלו ומוטב שיהיו שוגגין ז"ל והיו מזידין וכמה פעמים
נתבוהתי איך קשה הדיתר ומיין שלנו מותר לנזון להם לאמה לא עכ:
וכן נמי אסור לשמור חבית של יין נסך ואפילו בחנם לפי שרועה בקומו

להשיבו לבעליו. אבל אם שברו לשבור חביות שלין שם מאה חביות במאה
פרוטות. אז הבית כפר ושוה שברו מותר אעפ"ש שדעתו בקיומו עד שישברו:

אומנים ישראל ששלח להם בני חביתין שם במדבר עד שלא יכנסו
בדשותם יכולין לומר קן לא את דמיה: **ר** ובני שדין
שותפין ובאו לחלוק אין הבן יכול לומר לבני טול אותה יין שם ואם
פירות לפי שדותה בר"ומו כדי שיעול כפרי אבל בדיוסת הבן התירו לומר
הכי שלא יתוור לסורו אם משבא לידו יוסוך **ישראל** שמכר יין
לבן פסק דמים עד שלא מכר דמיו מותר יין שמשפסק
סמכה דעתו ומשמשך קנה יין שם אינו עשה עד שיגיע בו שבעה ל
מכירה מותר היתר **מכר** עד שלא פסק הדמים דמיו אסורין אעפ
שמוכר עדיין ל סמכה דעתו ליקח כיון שלא פסק ובין אסר
בנעשתו ובלא כמוכר סתם יין **ואם** מדר לכלים של בני אדם לבני שביר
בני עריך ליקח הדמים תחלה ואם מדור ואם מדר תחלה אעפ
שפסק דמיו אסורין דקיימ"ל בין ימכר **ויא** שהדמים
מותרין כשמדר לכלי שלבני דקיימ"ל בין ימכר והוא שלא יבא
בו שני קונים שיתן הדמים בכיון דקיימ"ל דמשיכה קונה קני כיון שפסק
ומדר ומשכו קנאו ואתמ"ה בדמים ואינו עשה יין נסך עד שיגיע בו היכלי
כל זמן שיפרעו הבני אפילו אחר שנה הדמים מותרין יין נסך הוא ל
ובלבד שיהיה שלא יבא בו הבני עד אחר שיקנה אותו בכלים או ימשוך אותו כי
שלא אסר בתשאה קונים שיתיב הדמים והרשבא ז"ל כתב אם היין נתון בכלי
ופסק עמו דמים ואחר הביה הבי הכלי בדי לקנות היין שבו אעפ"ש מותר הבני
לעצמו דמיו מותרין דכל שפסק"ל לקנות ופסק"ל קנה ומשעה שעשה
יין נסך ולא של ישראל הוא פסק ולא הבי"ה לא קנה עדיין ואם מדר לעצמו דמיו
אסורין ואעפ"ש הבי"ה כשהוא מוכר אין הבי"ה זו לקנות לא למדירה
הקרים הבי מעות מותר אעפ"ש שהוא מוכר לעצמו היה ישראל מוכר לתוך בני
שלבני ופסק עמו דמיס אעפ"ש שלא הקרים לו מעות ואעפ"ש עשיס עבבות יין נסך
בשולל הכלי מותר ואפ"ל למתחלה והוא שיהיה הכלי מותר מחיצרו של בני ד
דאיר כלין קונה לו ולעיקר משבבנס יין לאוד כלין קנה יין נסך אינו עשה
עד שיגיע לרקשיתו שלבני ואם מותר הכלי בחצירו של ישראל לא קנה
וכבר עשה יין נסך כשיגיע לקרקשיתו של כלי ואסור ואם היה הכלי ביד
בני בעל הכלי מותר ואפילו למתחלה הוי שלא פסק דמים ומדר ישראל
לתוך כלין שלבני והיה הכלי בחצירו של ישראל ושל בני קרקע מותר לו

ליקח דמי יין. שאין סתם יין מוסר כל הערובה, בהאי אבל מיבר כולו הוץ
מדמי יין נסך שבו עבד: כתב הב המאירות, לא מאן דאמר דחכים למישבד בגוד
בדעתיה לחשיל דשותי, לבל מאן דאמר למשבן מישבד חמרא כי היכי דלהוי
כלאי סל לוקח בדשות לוקח דקיימ"ל דקנה לוקח אעפ"ש לא משך שבלוקחה
לו פיון שהוא ברשותו הילבך כשנפר בדעתו כן בהתיא שעתא דסליל בנמלא
דנו אימיב ליה נני ברמי (הוו זוזי הלאה נבי ויכול ליקח ממנו המעות מו מסכון
אפילו אחר שנעשה בו דרמי הלאתו קא שקיל ולאו דמי יין נסך עבל:

אסור לקנות יין נסך להשקות לפשלי נייס אבל עדין לבם הוא
מעות שיקח הם לעצמן. אן יאמ' לבם לבן ושתו מן החנות ואש
פורע. וכן מי שמקיין מוהבין נייס לשלות ראשי לומ' לעבדו אן לשפחתו לבו
וקנו יין לאה הנייס שכיון שהוא אומ' לקנות בעבורם נמיא שהיין אינו שלו:
מחמירין שלא לשלוח שם שלוחו שאם שהה כן הוי כמו שנשל וגרגן
ריש בור ואסור: **כתב** הרשבא ז"ל במקומות שנוהגין למלר
חלק ירוש מפירותיהן אם מו' ישרל לגי בא ותפיס על המלך ממנו
שלוקח מיינו מותר אבל אם אמ' לו הכנס במקומי אסור. וכן בחקומות שמעבן
המלך שיש לו יין הרבה מחלקין עבנו המדינה ואמ' ישרל לגי. פלטנו מן האונר
מותר אבל אם אמ' לו הנכנס בעבורי במקומי אשר לפי שהוא אומ' קבלהו בעבורי
ואש מוכרן לך עב: **כתב** הראב"ד ז"ל נראה שאסור לתת יין בכסל ביד
גי הסכרין להראותו ולהטעמו שהרי מכיון שיצא נעשה יין
נסך וכמ"ש מכריון ומראהו נתנה הישרל מיין נסך. ועוד שרוצה בקיומו
עד שישלים לכרכיון בכסל הערר ורדצה בקיומו בין נסך אסור:

עוד כתב נראה שאסור להוציא הגי החר לעשה מן הקובה להריק
עד שיפסלו החרעשה והיין שבהן מלשתות והתם ודאי
טיט מעבלה הוא עב: **והראב"ד** ז"ל מתיר אפילו יש יין מהתמר
למטה לפי שאינו יוצא מדת המיסי עב:

כתב הרב ז"ל ועל הקטס שפנה שמרין ושבשכן במים אין לחוש אחר
לשוס מעבד. אפי' הוא מוויף לפי שהיין בטל במים ששבשך בהעבר

נתערבב חבית של יין נסך בחביות של היתר כולן אסורות
בשעיה. ומהור כולן לגייס. ולקר דמי אותו חבית ליס
המלח. כתב הרב אחדן הלוי ז"ל חבית סלמה של יין נסך ממש שנתערב
באחרות של יין מותר. ועבה אחת מהן ליס הגיבל שנאבדה מן העולם ותוהו
כולן ואפילו בשעיה שדינן להקל שאלתה של איסור נעלה. והוא שלא הפילה

הוא בדעה. אלא מעבלה שם שלא נדעת. ודעת כיוצא בו נ"ל לבטל שאר
האיסורין ועשה היתר הא לפי שמן התורה כל העבודות שאין בו בטלין
שעה בטל מעשה כרוב ואחר בטל בשעה לפיכך דינו כזה להקל. כל זמן שמתי
שמתירין מעשה זה עדיך להזהיר שלא יעבר מהר ממשושל זה בזה בגדי
שיהא כו' בטהרן עשה ובמיא שיאסר זה מן הטהרה שבשיר שלא יאכל כל אחד
בפני עצמו וישלה ק"ן כל אחד בפני עצמו עכ"ל: וקן עמי כתב הראבד"ל ה
דחבית נחבית מים עבלה אחת כיהם ליש מתרות בין בין עפר בין מהתם יין
בין בשאר מיסודין שבטהרה עכ"ל: והרשב"א ז"ל כתב יש לומ' דוקא מעבלה
לתוך ה דמדיא בטיל והוה ליה כמבדומה למאה: וטעם לדיבא דמדיא בטל
ומשום חומרא דיין אסור: וכון שעבלה אחת מהן ליש הוהרו כולן דחבית
לקולא אבל לחמרות מה דיין דאיכא עולן עשה בשערבון אחר בשאר מיסודין
עלי אסור לא הניין בטעילה לקולא אלא אם לחמרות לא דעבודות החמורות
כגון הרוסה למיאה עון לרבנא והה לרבר שמשין אבל עוקן שמשים אינה
בטלים בטעילה ודיקא עבלה מאילה אבל ליטול אחת מהן להליבה ליש הל
המלה אסור ואם שאה כן מסתבריא בחיבר אסורות בטעם מותרות: כדאמרי
בחבבטל אסור לבתחלה עכ"ל: **וסתם** יין שנתערב בין כשר
מותר בהנאה מבר אורבו היין ומכר כולו לגוי ומלך
הנאת אותו היין ליש המלה ולא מתירו בטשים בשאר האיסורין
ואסור ליתן היין האסור לגוי במתנה כמו שביאר: וקלא ישלך
דמי האסור ליש המלה ושאיר האחרים בידו שאין בה כסון
הקדש שיאמ' זה מחולל על זה ויצא לחולין **ומה** שהתירו בין למכר
כלון לגויים ולהולך הנאת אותו איסור ליש המלה שלא
התירו כן בשאר איסורי הנאה לפי שבשאר איסורין יש לחוש שמא יתנו
הגוי ומכרו לישראל מה שאכ' ביין: **מים** שנתערבו בין בטות
שעה מפני שהם מין בשאינן מינו: ואם עבל מין האסור
לתוך המים מעבלעל קטן מעט מעט ראשון ראשון בטל והרש ז"ל
בריש ערבי צור (פ' אותו) כך קטן (ובלעל פירש קשה סל מש' עה
והרשבא ז"ל כתב דאין אומרין לאשון ראשון בטל אלא בשלא נתן עשה
לבטוף דכל שאתן עשה לבטוף הכל אסור ואין בטל טעמו בעולם
בור של יין שנבל לתוכו קיתון של מים תחלה ואחר נבל לתוכו
יין נסך מותר היין נסך של היתר כאילו אינו והמים
שנבלו משערין עם יין נסך של היתר כאן אינו והמים שנבלו משערין

עם יין נסך אם דאיתין לבטל טעמו מותר ואם לאו אסור והדשכא על כתב
באי זה טעם אמרו יא בששים כשאר איסורין ולא דכל שנתערב בתוך
ששה חלקי מים בטל ולא אמרו בכל הטעמים עתן טעם לפגם מותר ולכל
שנתערב יין בתוך ששה חלקי מים המים נתבטלים בטעם היין ולפיכך
אם נתערב בכדי שישר זה הכל מותר ואפילו בטלויה: ויא שאין דברים
אלו אמורין אלא בשנפל קיתון של מים לתוך יין כשר תחלה קודם שיתערב
יין נסך שם יבבל הם נפל יין נסך לתוך יין כשר מיד נאסר הכל ועשוה יין נסך
ואינם שנפלמים לבטוף אינם בטלים עד שירבו המים כל כך שיש בהן לבטל כל
היין ויש מי שאומר דבין נפל שם קיתון של מים תחלה בין נפל לבסוף אם יש בה
כדי לבטל כשר וזה עיקר שבטל: **ושמעינן** מינה דהני תמרים
שלנו אפילו היין הטוב הנקרא טרשבליקם לא אסור
בטיגוף שלם אם הותיאו מינו בכלי אסור אם אפילו עני בקלות שבריון
דלא הוכא דאיכא מיא אקרי פנק אתי מינו כמי שאינו והמים רבון עליו ומ
ומבטלין אותו: **ועל זה** נהני לתת קיתון מים בגני אם בחביות שאם
יוציאו מן החבית יין בכלי אסור אם יש במים שבחבית כדי לבטל
יין נסך שבכלי אסור הכל מותר לא יהא ממיר מיין נסך שנתערב בחבית
שהוא מורה מטעם דאין את מינו וכו: וכן במי פסקו הרא"ב והרשב"א ולא
ובירר עוד הרשב"א ולה בגני בטעה אם נעם יין בקילוח הוודע דאין את
היין הקלוח כמי שנתערב בגני וסלק אות היין שבגני כמי שאינו והרי נשאר
עוגים ושבים שבגני דבון עליו ומבטלין אותו שם: **ויש אוסרין**
אותן הריינראש לעולם כגרעת יין לבר מעטוק כמו
פהטעם שאמרנו: וכן במי רגת הרשב"א ולא שלעולם יש בהן משוש יין נסך
ואפילו לא מיא בהן כמדתו בדא בשנעקר ברקל לפי שאחר דיסיסת היקל
ימיהו בגני ונעשו שנגב שלא נדרסו כל עיקר אבל עגנו בקלל ונהנו בולא
יאו אלא בן וחיו אין כאן יין אלא המיון בעלמו הוא אבל נגנו ומלאו ה
הרי זה יין כשר ומוד עב: **והרמבן** ז"ל כתב בשם רבו של אותן
שמרי יין שיש להתעיר ז"ל שהיה דוחה חבית של
שמרי יין בלא ישרש דחמרא פורתא במיא טובה לא חמרא הוא אלא
קיומא בעלמו הוא ולכתחלה אין לעשות כן: ויין נסך מעכל על גבי
שבים ידיחם ודם מותרות באכילה: ואם היו מבוקעות בין שהיה
היין שון בין שהיה חדש אם נתן טעם בעבים אסר אפילו בהנאה ואם לאו מו
מותרות אפילו באכילה: והלב הרשבא ז"ל אם נלבלב הקתון של ניש

הדי הן כמטקשות ברא בשנפל שם יין מרובה כדי שיהא נתנה שם בכל
העבוד קדוש מקן מותרות משבא כל מינו ומינו דבר אחר דומין אותמינו
כמי שאינו ושאינו מינו דבר עצי ומבטלו המדעתם והנשם אינו ממינו של
יין אפילו היה יין חדש שאין הולכין אחר טעמא לא מחר שמן זה נקרא יין ס:
זוה שבעם עב: **נפל** על נפל על בני חטין אסורין באכילה ומותרין בהנאה: ואין
לבורקן באתן טעם לפי שהן שאבות והיין נבלע מהן ולא ימכרם
לגוים שמא יחזר וימכרם לישראל אלא כיצד ישראל עשין מהן את המכר
לגוים שלא בפני ישראל ובשביל שאנו אוכלין את לגוים אסור למוכרו דק
במתכות שאין לוקחין כיצא בהן: **גוי** שזרק כלי או אבן לרשות
היחיד מותר אפילו בשתיה ואפילו נתלוון לגבר דבר שבנוב
נהדר בני אינו עשה יין נסך: וכתב הרקח על דהה אם זרק שם מים בדשע
עב: ואם עשה שלא בכוונה אי תיתוק בן יומו אין שעשה ביין לא אסרו אלא בשתיה:
כתב הרמב"ם על בשם אלוף המעבד שאם נתערב ביין של ישראל מעט
דבש אן שאור הוא אל ואינא אלי למזבח הדי הוא כמבטל ונשכר
ואינו מתנסך ומותר לשתותו עם הגוי: והלי יונה כתב שאם עשה בו תנאי הדי
הוא כיין נסך: וכן חזרו כל הגמי ירפת ואלמיאה ואבוצינא וקטלוניאה ולא
פקפק אחד מהן בדבר מעלתי: וכן נמי כתב הרשב"א על אם אין בו דבש כדי
שיבטל טעם היין וכתב שבמעט דבש אן שאור אעפ"ש שאינו דאוי לנסך
על גבי המזבח הדי הן מעמדין כמו שמקדיבין בדוקין שבשן שהוא מוס לגבי
מזבח ולבש אין אדש: **אין** אדם רשאי לטמא טהרותיו של חבירו
עב אמרו על שאם אמ' אדם לחבירו אני ראיתי שעשה גוי ביין
אינו נאמן לאוסרו עליו ואינו אומר אלא לאותו שראהו: אמנם אם האוסר
נאמן עליו והוא לא שוא לו ומבקש דעתו טוב הדבר שיאמין בו ולא שתהה
ממנו כש: והלי מקודבל על כתב נמי שהטה יין ביד שומר: והשומר
אמ' לבעל היין נתנסך יין נאמן: ואם איש אחר אומרו הרשות ביד בעל
הבית לומ' אינו מאמינך ומותר ואפילו הוא מפימון ליה כבר הדי כך פי
רש"ל על וכן נמי פי' רה בשם ר' אלעזר מוס איש דומי בגיטין ונם היה אומ' הי
בשם רבי' יהודה שמלמדין בעל היין לומ' אינו מאמינך ודוקא הכחשה
דבעל הבית מפשא אבל אם בעל הבית שותק שתיקלהו אוסר לגבל ואינה
מועלת הכחשה מאחר אפ"ל להתיר עצמו ואומ' הי' לחמן דאפילו בדבר
שהיה לו לדעת מה' אם הוא שותק לפי שעה ואחר מכחיש ואומ' כי מר

ששתיה לפי שהיה מחשב שהוא אמת לא הוי שתיקה כהודאה עב׳ ואם שתק
אמן׳ ואומ׳ רב דוקא בדבר שיכול לדעת׳ ומה שאמרנו שאינו נאמן במכחיש
בגזל הבית היינו בדבר שאינו יכול להכיר׳ אבל אם אמ׳ בוא וראה הנני שיין
שלבן נאמן׳ והר׳ יעקב מקינון כתב שאם היה מאמינו לא היה מועיל אפ׳
היה מכחישו׳ ובלבד שאמ׳ וראיתי מלאכיך׳ ונשאל הדשבא׳ל אם
סומכין בטמידית הפעוטות כשלהן אותן לאוירות יין עם
השחאה׳ והשיב כי בזה סומכין לפי שאין הדבר מבלי הערות הקנון אלא
שהטפחה מידרבא שאם הנעשה ביין שהלינוהו שיש בו דעת לישאל יצא׳ כל
מקום דאינפיד לומ׳ מידרבא סומכין עליו להקל׳ ואעפ׳ שאין כאן עדות עב׳
וכן נמי פסק הר׳ ש ושבלב׳ על קטן היודע לשמור לפי׳ וגל דין קטן
כך הוא בכולתא דקאי בחזקת אסור והוא מעד עיא מאסור להיתר
בהדיא דבהמה בחייה וכו׳ עדיך עד בגל שראוי להעבר׳ אבל שמירת הע
הטומאה דלאו סהדותא ממש הוא אלא אחזקי טהרות בחזקת טהר׳
כדמשקיא מה ימן׳ יש לסמוך שסומכין על הקטנים בשמירת דברים
שמגיעין ממקום למקום או שנמדיס בשר בשר שבלבן בדר׳ ני כזיא בו
מדבריס שאין בהם חזקה שלאיסור אלא הנשה שמא יתבלבל או שלא
יבדו ני מכיון שבא לכלל דעת שמירה׳ והר בחלב שחלבו ני וקטן כזה
ראהו דיבא ליכא בחלב נפיה חזקה דאיסורא לא דחיישינ לאיבוד׳
מפ׳ רבינו נ׳ ועל אזלן הדיי עלול שלוקחין מן הנעים׳ כתב
הרקי׳ ל בש׳ דבי׳ ימיש ל אסור לסלבוב ממנו משום שהיין
הוי בגון ואסור בהנאה׳ אבל הל מלוי משום כך ואפ׳ יבש אינו אסור
עתה בהנאה ובך שדי׳ וסמ׳ נבון לבהמיר שלא יקח הימינו משום
שעבריס עתן קולמוס בפיו והדיי עליו שעשה מיבש׳ והר אהרן ל מה
שסל עבב שלקן שיש בה חומץ מותר בהנאה שבבר עבר ויא מתורלי אוכל והדי
הוא כמו עפר׳

נשלמו הלכות יין נסך׳ הא באברתו לנו יסך׳

הלכות טהרת הכלים שנתנו בהן יין נסך׳

כתב הרמב׳ד ל כלי מתכות ושל אבן ושל זכוכית של ני אפ׳ כתב
מכנסן לקיום מין צריכין דק הדלה׳ וכן נמי דעבר הדשבא׳ל׳

לכלי מתכות. וזכוכית מפני שאין בולעין ביצוע. והר אהרן הלוי ז"ל כתב דיש
בפרק שני משנ"ז כלי מתכות לענין יין נסך. וכן כלי זכוכית דינן ככלי עץ
אבל כלי זכוכית לענין חמין דינן ככלי חרס. ואם שתמש בהן בחמין מסור
וכן שם דבר איסור אין להם תקנה לא בטבילה ואסור להשתמש בן אפילו
בלעוג לפי שכלי חרס נאסרו בחמין. וכן כלי זכוכית כיוצא בהן מתוך שאין להם
תקנה שלמית. להכסירן לחמין ערן עליהם שלא להשתמש בהן אפי' עוגן משו
שלא יכשל בהן ואע"פ שאם בשלם בהן לאחר שעבר זמנו אין כאן איסור תורה
אעפ"כ יש שאי איפשר להשתמש בהן. אא באיסור ערן בהן אבל שאר כלים
שיש להם הכשר אפי' לענין חמין לא ערן עוגן מנו חמין. ולא אמרו שאין להם
טהרה לא בכלים שרוגע ש"שתמש בהן כאיסור אבל אם בפרק יש להם
טהרה ומה שאמרנו שבדיעבד אין להם טהרה ואסור להשתמש בהן בעוגן דוקא
בכלים שלא המתיים בודיגן אבל בשלהם שאין הנמיש בהם אלא לפי שעה
נראה שמותר להשתמש בהן בעוגן עכ"ל: **נודות** הנים וקנקנים
שנבגע בהכסם יין נסך וכל כלי שמכשמו לקיום ואע"פ
שאין דרך להכשם שם לקיום. וכן אם שהה בהן יין אסור שיתן בהם יין עד
שיסיק יב חדש מן שיחזילם לאור עד שיתרפא הזפת שבליהם אן שיחמו מו
שיתן לתוכם מים מעבר לעת ג' מים ויחלוף המים בכל יום מעת לעת:
ואם נתן בהם יין קודם שיטהרם מאחת מכל אלה היין אסור בשתיה
וכן נמי פסק הר"ר שמואל וכן כתב הרשב"א ז"ל. כל הכלים
שנשתמש בהן ישראל עד שלא הכשירו אסור בשתיה ומותר בהנאה
וראה לי. שאם נתן בתוכן קיתון של מים דואין כל שיש במים כדי לבטל
קלי"פת הקנקן לפי שיעור אחד בששה מים מותר אפי' בשתיה שאפי'
תחשוב הקלי"פות כיון הדי הוא מתבטל בתוך שיעור זה על הדרך שבארנו
וכן שטעם הנבלע בקלי"פות לו מתנן טעם לפגם בתוך שיעור מים כזה
וכן אם דרך שבים בתוך של ציים עד שלא הכשירו שהדי החר עשם וגוגים
רבים על הקלי"פות ומבטלין אותו. וראה לי שאפי' כן אסור לבדיעבד אם
היין דרך נקב הברוא שהנקב אסור והיין יוצא עכלו ויאסר שם עבל
וכן נמי פסק הרב אדוגנו מוהיגו ר' שם טוב פלבו ז"ל. והר אברהם בתב
יצחק ז"ל פסק כמו כן שאפילו בדיעבד אסור בשתיה. והביא ראיה
מהירושלמי. ועל כתב והביא טעם מהירושלמי. ראה בעוד שאם יעשה
מילוי ושרוי ג' פעמים בין בדיעבד אעפ"ש שהיין השלישי נאסר מפני הקנקן
אין לו כח לאוסרו. לא מכשירין את הקנקן. והרמ"בן ז"ל כתב על הירושלמי

עירוי בין מכשיר לדברי הכמים אבל לא לר מאיר וזה דבר חדוש שלא
מיצינו לו רגלים בכמרא שלנו ולפיכך אין להקל ולהוחות כן: תשובה
שלה לרש"ל על הין שישלות אם ראוי שנעבוהו בחבית של ל"ל בלא
מילוי ושירוי ג' ימים איט מכירו לטהות הימינו ולא שלא ראו שנעך ל
תחויק אתיינה באיסור אעפ"ש מחשודין בו אין רוב חביותיהן לקחורות
מן הגויים ואיש מחמיר בו לא בין העלון בו ראשון אבל לשנה אחרת איט
מחמיר כל עכ"ל: כתב הקם לו אותן חביות של גויים דמשעה ין
בשרוי אם מלקט העגדים במלקט ויהיטנו מבחעם סך ם
בכך בלא שלוי והא שירוי עצה איט מקליט רק כדי קליפה ואם אין בולעין
רק כדי קליפה ומה אם נתן בהם יין בלא שירוי וקליפה משתרו משום
דאותה קליפה מסתרא מטעת בטלה בששים. וכן עבד שנבדא לי בנכ/
בנשיה: והרשבא ל כתב ולא יש מקילי המדיים שהוכו שבליעת היין
אפילו בכלים שהכעסן לקיום מועשה ואיט נבעת ביותר מכדי קליפה
ולפיכך אם השביר עליהם מלקט ורחיטע או קלפם בקורדום הוכשרו וכן
הוון רבן עכ"ל: כתב הר דוד בר לוי ל כבר ביארנו שאין רבר
עומד בפנ מילוי ושירוי ואם מילא ושרא ג' פעמים
מעת לעת נבשר כל כל. ועדיך להמתון המים מעת לעת. ואם יעמדו שם
המים יותר מעת לעת לסא קפידה ובלבד שישנה המים וישלש ושלא
יעמדו שם קרוות מעת לעת. אבל לא סגי בשלשית המים ג' ימים לפי שהמי
באים להקן נטעו של יין. ושישרו חכמים שמעת לעת מקנן קעת. ומה
שנאמר שם מקנן הששים וכן הכלי מיים. ואם שיבה המים פעם אן שתם
ביום לא הפסיד ובלבד שישנה כן ג' ימים. ואם מילא ושרה כל המירון
כגון שמילא ושרה יום אחד והפסיק יום אן יומים לא עשה כלום ואעפ"ש
שהכלים לעדות ומלאת ב' ימים אחר לפי שעדיר שיבואו המים גן אחר
ון בעד שהכלי דך נכפי כדי שיבואו המים בתוכן ויקנן טעמו: והרשבא
ל כתב מילא אותן שלשה ימים בין בימים ריעוקן בן במקנדרין מותר. עכ
כתב נאון מילוי ושירוי יועיל לבלי שתעשמישו על ידי יצנן. אבל אי ידעינן
ששתמש בו עד חמין אין לו תקנה. אלא עד העלה: כתב הרשבא ל' ממשמ
שעדיך להוסיף בכלי אז הנוד כשן בבנתא כדי שיעבו המים על פין אן
שיחוד ויהפבנו על פין בכל כלי מלא מים ג' ימים אחרים:

כתב הר משה בר יהודה ל כל כל שעדיך להעותן על גדו כשי
כשמערה ממנו היין אין זה מכשלו לקיום מקנ הנעשה

לא יתקיים בו היין ולא ערך מילוי ושירוי ולאחת הסברא אין הבחוקש העיליטש
והשמאלוש בכלל מש שאין להם ביצא למטה בשוליהם אין ערוכין מילוי
ושירוי והראבד"ל על הערך מילוי ושירוי לכל כלי שמשהין בו היין ימים ולפ"
ולפיזוש חתם הנקבוקים עגולים ערוכין מילוי ושירוי שלמה ימים ואחלו אין להם
בחא והעמה שבטלטה ימים עדא מכעסו לקיים דבטלנו כך פלגו לשש
שפלגו בב"ד עוקפין במילוי ושירוי דמשמ' שכן לעיעבו כמ' כתב הראבד ז"ל
בי הדברים הלו מקובלים אלי: **וכתב** הרשב"א ז"ל אזנקן קנעשם־
קשעם אן בקבוקים אן אוקן הבוטאש של עור שמולכין
בהן יין הלבי דרלים אעם שאין מכנסן לקיים הרי הן כמכנסן לקיים ושל
ושרוכין מילוי ושירוי לפי שתדיר ממלאין אותן וממעיין אותן לכן נמי כתב
הראבד"ל ז"ל וכל כלי סתום מכל עברין מתקיים בו היין שאין לאויר שולט
בו ערוך מילוי ושירוי ולפי זה כל בקבוק אפילו קטן ערוך מילוי ושירוי:
וכתב הרי מקובל ז"ל אותן הנשטאש וקנראש שלנו רת התירם
בסוף ימיו ואותם דנקלם להם שהיו נודוטיהם של עור בעינן ע"
שרוי אן הנעבה אעפ"ראין מכנסן לקיים לפי שהרבה זפת ערוך לעור יותר
מכל שן ויותר דבוקה הזפת בהן. אבל קנראש ונשטאש שהן של שן וזפ
שקשות זפתן איבא דבוקה כב כמו בעור ומותרות בשמור ואעפ"ב לא היה עשה
בהן מעשה להתירן בשמיר אלא הר"ר עבד ואם עתן בהן יין טהר אבל הנ בק
בקבוקים של נייס שהן של שן כגון הנעבה אן שרוי מעשה דמכנסן לקיים אפילו
אינם זפתן דומים דומשמ' בהן נייס יינם יפ אן יומים שכל ודב אלהן ז"ל
היה מתירן לבתחלה אותן הנשטאש והקראדש של שן זפתות בשכשור והשעם
לפי שאין מכנסן לקיים: **ואותן** בשרוי והנעבה רוויא דאבדות יין
של שרל יש בהן משקה טופח וכנע
בהן נני אסור אם לא
שאין מכנסן לקיים דבשרוי שהיו אם יש הפסד גדול כמו שבשך בהן יין
הלבה אין לאסור אם שכנסן במים תחלה אן אם הין יבישים בשמשך בהן היין
תחלה דבשמש נאדות דוקא שהן של עור כגון שפ' ובא שרוי אמנם לבתחלה
בעי שרוי אן הנעבה ולא סגי בשמשך דדימשן דשר הזפת במקומות היין ויש
מקומות מלאות יין ולא סגי בהדרחה ובנעבה כן כתב הב התרומה ז"ל וכן כתב
נמי כתב הר' משה ז"ל: **וחביות** של נייס אשר דעבד קיימא אסור אם
בבקיעים על האש ובשאות
האש נדולה עד שתהא היד סולדת
בו בדפנם החיצונים מבחוץ ודין בכך: **ומותר** לתת לתוכו ציר אומוריים
פי' שומן של דגים ואין ערוך לבשלם. ויש לדקדק מזה שאמר

לתת בהן שאר משקין בלתי הכשר כמו היין. והרשב"א ז"ל כתב ונתן לתנוס מים
או עיר וסל. ומוזגי"ן בשתיה שמין המים מאכרין בכלי (אפילו לכתחלה ר"ל דן
בהן מים לשהנתן שב: **ואחר** שבתן בהן עיר או מודיים נתן לתנוס כל
יין שהמודיים שורף הכל ומילאן הטירו קינת המודיים להכשיר
הכלים במים רותחין ומלא הרבה ולתת בתוכן שהוא סמוי עיר ושרוף הכל אבל
צריך לזה חרס ואיר שיתחת המים במלא עד שיורד המלח ויהיו המים
מלוחים הרבה וילך ויביא ומעשה המים בכלי מכל עדיין אבל במעשה לבד
במים קשה בעשו האבר ז"ל לפי שאי אפשר להביא המים בכל עדי הכלי. וקורה
שיכל לתקון בכל עדיה כבר נתפשרו המים במקצת. עי כתב הראב"ד ז"ל
בתשובה בכלים שמכנסן לתיקון דקון בהעלה בתוכתן ואפילו בלא קירוד
הכלי רבבלעו כך הולנו והוא שימלא הכלי מים רותחין. ואם לא ימלא הא
האבנים הטרוקות מה יועילו כי לא יעמדו לא בחקוה ביצוצות ונגד הכלי אינו
מונח בביצוצות לא אם לא יבוי המים רותחין על פני כל הכלי ישהון עליו
ואין עשין אבנים טרוקות לא להעלות יורה ברלה כדי שיעלו שפתותיה
בביצוצות כדרך בלישתן עב. כך כתב הה"ר השלמן בשמו. **והרשב"א**
ז"ל כתב שאין רבן עיר ומודים לשאר משקין שעשה בהן
מלח: **ויש** שהורו לעורות מכלי ראשון על כל רקן וקרח שקורין דרוגש
קודש שיחברים לעשות מהן כלי שלם: **וכל** זה אינו רק בכלי
עץ אבל בכלי חרס כתב הראב"ד ז"ל שאין הועלה מועלת בהן שאין
כלי חרס יוצא מידי דופי לעולם. ויש מחדרים לפי שאין זה רק לעפה טעם
היין ולהפיג. והרותחין מקרחין טעמן בכל כלי אפילו בכלי חרס. והדש ולבת
וכל הכלים אם שכשלן במים רותחין מותרין. וכן הורה הר' יצחק הלוי ז"ל:
והרשב"א ז"ל כתב דמושל להן הועלה בכלי ראשון ושרוי כלי ראשון אינו כבלי
ראשון. והלי המכנסן לתיקון אבל בשאר כלים אם עשה עליהם מכלי ראשון הוכשרו
כתב הראב"ד ז"ל רק כלי שמכנסו לתיקון שעבר בתוכו הני עדרי
מילוי ושידי אבל אם בדשות שיש לו שאר יין בכלי ורוצה בשבילו
מעני ני אז משוש שרוי ולא שנתהה בו היין אחר שנאסר זמן מרובה. לא
מעני כן ליה להתוא מנא מילוי ושרוי לפי שעה לא עדו דבון לא במנא
דעבר בדשות ני דילמא מיתלה באיזך זמן מרובה. והוא ז"ל פי במקום
אחר זמן מרובה ב' ימים כש: **וכלים** שאינו מנוקתן שלהן מן
הנייס עתן להוכן יין ואינו חושש שמא נתן בהם הני
יין עפר. ואם היו מנוקתן מרעיתן אעפ"ש שהם חדשים. והרשב"א ז"ל כתב

שבבלבלי בין בגיל בין קטן אפילו המגאש של שר עדיכין מילוי ועיני (אפ"ל
הדשים אן משוס היין הנקון בשעת זמיתה אן שמא נתגו בהן יין אחר ופיתגו
ואינו עבר עב: **וכל** כלי שאין מבטלין לקיום כגון המשקר וכו'
שחושף בן אם
היה מתחלה של ישראל מטמאינו במים ודין ואם
מיה מתחלה של עכו"ם עדיך הדחה: וסת הלשבא אל בבל מקום שאמרנו עדיך
הדחה עדיך שפשוף ביד להעביר היין הנקרש בו ועדיכשב שם. ולמטה אבאר
דיש בארוהה בעה: **וכל** כוס שישתנה בו הנין אסור לשתותה בן ישראל
אלא אם הדיחו שלש
פעמים שילבו ממנו כל יתרונו: יין שבו
והשנה לבן פעמים משוס ודר שמא לא שטטסו כולו בפעם ראשונה ושטיר
ויתן בשלשית. והמחמיר תבא עליו ברכה. והרש"ל אל לא העדיך כל זה אלא
משל הרס בלבד. והרש"ל אל העדיך אל בכל. ומכיון להדיחן אל פעמים ולא די לבס
בב אלא אל דוקא אבל של עץ די לבס באחת. והלי מקור ביל כת. כלי חרס הדשי
רשי היה מעדיך לתת בהם מיס אל פעמים שיהיה בלוע מיס אבל דלת אומר
אפילו אומם של ניש אין בהדחה ובכך מותרין. והדשבא אל עב ידאה לי
שלא אמרו אלא בכוסות שאין היין מתתה שם אלא לפי שעה אבל בד של
חרס שאין מבטלין לקיום שנתן בן ישראל יין אן מיס ושתתה בן קטנת אפילו
פעם אחת אם ישתמש בן הנין מכאן ואילך מותר. שכבר שבע בפעם
ראשונה ביד הישראל עב. וכן נמי כת הב התר ומה בשם רשי שאם היה
בלוע פעם אחת ושתה שם המים עד דבש היום מותר: **ומאנ**
דקונא פי כלי חרס הנשון באבר ונקראין קונא על שם
הנקף הסובב בן בגיל אן שפרת אן שאר מיס מתבות. ונונא מתגבר
הפסוק הנבוש כל עוקף. דמתבר בלין איתי הבת. כלקינו. אם היה לבעב אן
אדומים אן שחוריים אעפ שנשתמשו בהן בין בסר. מותרין אבל הילוקיס
אסוריס לפי שפס בולעים. ואם יש בהן דבר מגונה בחדש שאינו מ לעקה
באבר כולן אסורין. והוא שנבטלו בהם לקיום אבל אם לא כבטלו בהם לקיום
אפילו הן של חרס מדיחין והם מותרין: **ויש** מחמירין ואומרין כלכל
שבל כלי חרס שנשתמש הנין פעם: ראשונה ושניה אעפ
שאין מבטלין לקיום אסור לה שתמוש בהן אם לא במילוי ושרוי אן יישון
יב חדש. וכן כתב הרש"ל בפסוק שלה. ואם היה של עץ דיך נעב
ואם שטטסו אן הדיחן אינו אוסר הכלי השליון משוס נלוק. וכן המגה"ב
כשמודדין לבלוע של נין. הרש"ל לל כתב הנ מאנ דקונא פי המהו מכיון
בשפרת אם יש בו יין ונעש בו הנין קנ משטיר. והא דקא אמרינן הנ

מאם דקושא ד׳ עדיכן עדני אן הקעלה איינו רנקא כשמהותבין מזכוכית
מאכל השפרת סנ׳ בשכשוך אבל רש״י פי׳ מאם דקושא המהותבין משפרת
ואל לדידיה עריך הקעלה ועל דלמחתלה אין לתיור בשכשוך לחוד
כדפי׳ רש״י אבל בדישבר אם שכשוהו ונתנו בו יין מותר לדפיס רת
ול׳ והא אהרן הלוי ול׳ כת בדישו בתרקיב מעו׳ כלי חרס השישון ב
באבר דיגן לעשין הכשירין בכלי עץ וכלים קטנים שבהם אפילו לכלים
קטנים שבהם אפי׳ תחלת השמישן באיסור דינן בהדחה ואם יש ב
באוקנה שיעה עריך שיקורין אלום כל זמן שנלגם בהן יין אמור כולל
אין להם תקנה מפילו בלילי ושרדי לא בישין יב תרש יקן הדין בכלי
נתר ׳ וכשאמרנו הכלי חרס השישון באבר ואין בהם עריך סדינן בכלי
עץ לעשין יין אסור שהוא עוץ אבל לעשין חמין כל שעילמש בהן באו
באיסור אין להם תקנה לעולם שהרי הן בולעין ופתורה העבדה
לכלי חרס שאינו יעלא מידי דפגן לעולם וכשה לשרינן כלי חרס הישון
לעשותו כלי עץ לעשין יין עוגן לא אמרינן אלא שאין בהם עמוק אבל ישו
בהן עמוק דינן כשאר כלי חרס ואם תתלה תשמישן באיסור אפילו כלים
קטנים עריכין מילי ושרדי שבל׳ נתר אין להם טהרה עולמי׳
פרח לא בישון והרשב״א ול׳ כת אין להם טהרה עולמית בין
תחלה תשמישן ביד ינ׳ בין ביד ישראל פי׳ כלי נתר מתפרת של עריך
פי׳ עפר שמופרין בו עריך אומ׳ לעשן נת של אבן אן של עץ
שדרך בה הנוי אן בה של אבן שזפתה תני אלא שלא דרך
בה מדי׳ יה במים ואפר ומים ואפר ד׳ פעמים ונהו הנקרא נעוב
ואחר דוחך בהן ואם היה בהן למות מקדים האפר למים ואם לאו
מקדים המים לאפר והרשב״א ול׳ כתב אם כלי יבש הוא מדיחו הנב
במים ואחר מקנחו היטב באפר ואחר מדיח ואם כלי לח הוא עורבן
אפר ומים אפר ומים ובכל מקום שאמרו מנקב אם כלי כפרים מחובלי
הוא עריך להחיר הקשרים כדי שיכנסו המים והאפר בתוך חבור הפרים
ואפר סתם פרשי׳ ול׳ בכל מקום אפר או עפר דכשם שאפר
קרוי עפר ודכת משפר שרי׳ת החטאת כך עפר קרוי
אפר סתם ודיינו דקתנו אפר מקלה עד עפר מקלה דאי הנא אפר
סתם משמע עפר ואפר ומקלה מוציאו מעפר לתם ויא דלעשן נעוב
בגיע לשלם אפר דוקא ולא עפר וכן המנהג וכן ראוי להורות
ונת של אבן ופתרה שדרך בה הנוי ושל עץ ופתרה אלא שלא

דרך בה הני צריך לחלוף הופה או לשנה ב חדש או מילני ועירני שלשה
ימים כמו קבעום שכל מקום שאמרו צריך קלי בה אם מילא ועירי
אין צריך סלוס וכן כמי כאר הדשבא ול ואל דלי דרך בה הני בבא ופיתה
בשא נעב עזה לא ביאר הרמב"ם ול מו מקשר ולא מהבא ביה נעב אלא
מו מילני ועירני או הסר מו יישן ולפי זה אין למדקל לאותן הנעלמים
והקורטנין שבורכין בהן הנייס לדרך בהן אלה כלני נעב:
נזיות נזלות אם רבלין לדרך בהן ודרך בהן ני תחלה סרב הדי
מקורבל ול ריש להן דין לא לה צריך להן נעב ואין לומר
דוקא בנת צריך נעב לפי שעבגב שם היין בדוחק ובכובד ע זחק כובד
הקורה לא היא דבלא שלמה לא היו דורכים כי אם ברבל ולא היה להם קורה
כי אם בית הבד כדאמרינן מהו לדרך עם הנבדי בנה והוא מנסר ברבל
ואפי הכי מצריך נעב והלא בנזיות נזלות שלנו אבל אם לא דרך בהסר
כבר ועבר שיהן יב חדש אין צריך נעב ואם דרך בהן הישראל בדישבר
היה מתיר לה מטעם דאסור לעבב בטל הוא בשביל והרשבא ול כתב
אוקם נזיות נזלות שלא שערכום לדרך בהן ברבל בלא קורה דיון סרין
נזלות וצריכות נעב אן קלוף אם זפלות ולפי דשי ודבוקי הערבים
ול אמרו אם דרך בהן ישראל מבטלה אינו צריכה אלא הדחה וכן כתב
הראבד בפירושיו ולרבני הלבן ול אף הן צריכין נעב הילכך הלוקח
נזיות של נייס צריך לנעבה אם איא יודע בברור שיש ב חדש משבא
כלומי הבעיר עד שבשין ומיהו רש אמ שאם נסה ולא עשה נעב ואין
יודע אם עמד ב חדש יש להקילו משום דסתם נזלות של נייס בתוקלת
שאינם בנו יומן ואפי דרך בה הני עבשיו ודרך אחרין ישראל לשתר הוא
הוא ול משלו הפבד ונכן נעשה בדבר משום דעבשיו שדורכין ברבל
אין הין נבלע מפני בובד הקורה ועוד הבא טעמים אחרים עכל
סל ונעבב סל נייס לא לבלהו בנעב אך משהן ב שעות תחרה
משין שמו מין דורקין אן הנת עיר שמו מין מקלחין אבלאט
הס של ישראל ונעב בהן הני סנו בהדחה והרשבא ול כתב מסנה
שמסנגן בה אה הין בשעת הבעה והיא סל נייס בוטן שהיא קטורה
בהכלים של חרסות של דקל מדרקן שאין בוטען כל ואל הן של עבתא
ונוא כין מסיע הבני והיא קטורה באולנו מין מנעבה לפי שהוא בולב
ינתב אם יש בה קשרים מתלין ומין עיא היין לבשהם ומעבן והם עהורים עב:
כלי הבנ שדרך בהן מנבדי כנן הרקין והשרשיש והטלבן

מדיתן השקולין דידורטאש בלבן של נפרים ושל כבשים קבוס בלבן מינקה
ושל שיפא בהיא בלבן · ושל נמי נגנה בלבן מיישנו יב הדש מו מנני לן
ברותתין מו חולבן במי זמיס מו משחן תחת הזער שמימין מקלחין · או
מעין שמימין רודפין קורשש בלבן יב ששנה ואחס משתמש בהן :

וכתב הרמבר זל כי זה ההסבר אינו ראוי לכלי שיש בו בית קבול
לפי שאין המים רצין עליו ושוטפין אותן וגרמה שיעביל
להסבר הדגיאש של כלי היין מס פרקין והרשבא זל כתב זה ההסבר
מושל בכלים ואם שהמים הרודפין עליו העוברין עליו מקלטין היין הבטוע
בדפנו הכלי עב : **יש** שמצריכין הגרמה בכל כלי היין טופח על מנת
להטפיח אס נגע בו הנין ·יש מהמירין עד אפי היה עגב · אבל
בדיעבד אס הזיגאו עליו אין מותר שלא החמירו בנגעה אלא אם בא לתוך היין
האסור : **כל** כלים שאין מכשרין בהן לקיוש כגון · וכוסות וכיוצא
בהן שהן של עד או של עץ או של זכוכית מו מקבת בין שהיה
תחלת השמישן בדר בן בין בדר ישראל אס אינו מוזפרין אס נגעו בהן יין נסך
בין להן בהכשרה מו בהדחה וכן דעת הרשבא זל · ואם היו מוזפרין צריכין
מילוי ועירוי ואם היו יבשין ברוק או בשמש יש מהירין להתר בתוקן יין נסך
והראבד זל אוסר לפי שהיין עקרש בתוקו בהתרבטו וכיון דהסר הבא עליו
נמוח לפניכר אינו נראה בעצות בן להתחלה אלא בגל שן אס שפשפו בעפר
ובדיעבד אס הזיגאו עליהן יין בשר בכי הסבר אחד מותר · ויש עותבן חילוק בין
הרחלה השמישן בדר בן בין הרחלה השמישן בדר ישראל ואפילו אין מכנסן לתוכו
אפילו בדיעבד ואפילו נגעים אסור : **המשפך** שמוד בן יין
לנגרי אס יש בו שבעת יין אסור עד אחד שיהיהנו
ויגבא · המחץ והמשפך של נגים מחץ הוא כלי שרוטין בו היין מן הגת
להבות · ומשפך הוא כלי רחב מלמעלה וקצר מלמטה ומעבין בו היין להבות
ואם הם של עץ כתב הלבן זל דשן בנגב · ואם הם מוזפרין יקלקו הוזפת ואם
הם של חרס ילמיכין מילוי ועירוי והטבם דקדרי בחמולה כל ימי הבציר
אבל שאר כלי כגון שאין מכנסן לקיוש בהדחה בשמאא סגי להו עב :

כתב רב הילאי גאון גי שאנם אתי ישראל לקח ממנו מדות יין ונמלא
אוהן אסור לישראל להשתמש בהם עד שימלאם ג ימים ובר
לאחרות של עד עבל **משמרת** היין של נגים מישיר ומע
ומעבור מדיחה באפר ומים ואפר ומים ד פעמים
ומעבה ומשמר בה ושל שש מישנה יב חדש · בהא בשאין בה קשריים

מבל מה היא של שש ויש בה קשרים היין סגוס כין קשר לקשר ולעיבר מיתיר
קשרים שבה ומיישבה לפי שאין שום מועל לדבר שיש בו קשרים ואיפשר
שאם שראן במים שלשה ימים כשן מילוי ושרוי דיין שיעשל. וכן נמי כתב הר
אהרן הלוי ז"ל ומן כלי חלה והיינו וכיוצא בהן מן הקפסות שדורכין בהן היין אם
היו תפורין בחבליט מדיחין ואם היו ארוגין זה בזה בסבוך קשה מדיחין באבר
ומים ד' פעמים ומונבן קודם שישתמש בהן ואם היו תפורות בפשתן מיישן
יב חדש ואם היו בהן קשרים מתירין: וכתב הראבד"ז ולדרה
לכל כלי היין שלנו שיצריך להתיר ההעברות שקורין ענלקליי"ש
ירצו לעשות בו מילוי ושרוי וכן בני עניך להתיר ההעברות שקורין ענלקליי"ש
רכל זה דומיא דקשרים ואותו המבוב אינו ראוי להחזירו עד אחד יב חדש
מן שיעבר הדורדיא הנדבקת בו שהיא אסורה עד יב חדש ומין מילוי ושרוי
מועל בה לפי שהיא כן קרוש ואין מעורב עם העפריוריה ואין הכשר מועל
ליין שצרו ונכ הכלי עצמו מעריך הדב לבד מעל דפא כל אותו הדורדי
הנדבקת בו לפי שאין הכשר המילוי והשרוי מועל בה כי אם יישון ועב
יש לחוש שמא תחת אותה הדורדיא שכנס היין ונעלם הדבר ועריך לסך לתוך
כדי שיכנסו המים במילוי ושרוי עב: ואיכא מאן דאמר דלהכשר מילוי
ושרוי לא עריך קליפה ופת ולא ענינת הדורדיא ולא התחת שום קשר ולא
שאמרה התחת קשרים אם לא לענין אם לישון אבל לא למילוי ושרוי והטעם
דבבולנו כך פולנו וכשם שבכנס היין כך נכנסו המים וכן רשב הדשבא ז"ל:
הימים של אבן שטוחנן בהן את החרדל אום דר יצחק משפוש רסן לבן
בדרחה בעבלמה דאמדיין בתוספתא דובחיים פי כל התבדים כלי בלמים
וכלי אבנים וכלי אדמה אין נטמין מדיחין ושטיפה לא מדיחין ואם יהיו
אבל הר יהודה הנקרא שיר ליאן פי דאותו הנחתה היינו לעבלה ולפי זה
עריכין הנעבלה וכן כתב רבי יוסף הלוי ז"ל וכן נמי כתב הר יהודה בימי אש דיקים
אם מכתבות של אבן אם של מתכת אם של עץ ששעין בהן הדבל אם מיני טבול
והכלים שמשתמשין בהן כגון הכף עריכין הנעבלה בכלי ראשון הטעם
כיון שמשתמשין בהן בדבר חלק היינו הנומין והחרדל ואפי' היה תחלת
תשמישן ביד ישראל ואחר שהתמש בהן הגיע ולא סגן בהכשר נזיל ד"ח
דר"ישעיה בהן משום נעבלי ויש שהרי לחמין מים בכלי הם לעזור עם לשון
הטיבול ואם הם של גוי עריכין אחר ההכשר טבילה עם לשון:

תמוהלכות טהרת הכלים בעזר מאמין וסומך נחשלים:

הר״ שלו לחכם וטימא לא ישל לחכם ויטהר לחכם ואסר לא ישל
לחכם ויתיר ובאר הר אהרן הלוי ז״ל בדא בשהו אוסר אן טמא
קדמה הוראתו ואחר כ״ נחלקו אבל אם היו שניה בבת אחת אחד מטמא
ואחד מטהר אחד אוסר ואחד מתיר ן וכן הוא דינם אם היה מהם
ביול מחבירו בחכמה ובמנין הלך אחריו ואם לא הלך אחר המחמיר ל
יהושע בן קרחה אומ בשלו תורה אחר המחמיר בשל סופרים אחר המיקל
אמ רב יוסף הלכה כל יהושע בן קרחה ן והה דאיכא דאמרי בשל תורה
הלך אחר המחמיר ובשל סופרים אחר המיקל ן רשבה שלה לשם
ז״ל על מה שאמרו ז״ל כדאי הוא ר״ פלוני לסמוך עליו בשעת הדחק אין
לומ דבר זה כל זמן שיש ביול ממין בחכמה ובמנין והלכה פסוקה היא
דהולכין אחר הביול ואפילו בשעת הדחק וכן במקום ממלוק לא יחיד ורבים
אלא אם שעת הדחק שיש בו הפסד מרובה אן טלינא בזה וכמו שאמרינן
במסכת נדה ערך שהה ר״ כי אישנר נמ״ וזהו שורת הדין אם היו שנים
פוסקין כאחד זה אוסר וזה מתיר אם יודע שהאחד ביול בחכמה ובמנין
ויבא שמו כן הולכין אחריו בין לקל בין לחמיר ובשון בשל תורה אחר
המחמיר דפיקא דאורייתא לחומרא ובשל סופרים אחר המיקל ומי
שסומך של המיקל בשל תורה ענבר ועליו נאמ ומקלל יעבר לו אבל
אם היה רב אחד במקומם ולמדם כן הולכים אחר רבם וזהו חלוקת ארץ
ישראל ובבל בתרבא דאיתרא שלן אומרין ולו מתירין אפ״ בבבל אם
דעתו להזוך אשה שהוא חלב דאורייתא לבנו בבל ובפ״ כל הבשר אמ
לי איקלע לבי טווח דישבא מייתו ליה דישא דסוסא בחלבא ולא אכל ולא
אמ להו ולא מיידי כי אתא לקמיה דר״ אמ ליה אתריה דר״ יהודה בן בתירה
הוא וכ״ ומן הדרך הזה מקום שנהגו לעשות מעשיהם שלפי אחר מנהגי הפוסק
בענין היאקה והרמבם ז״ל הרי שאלו הגדולים ברבם מיהו אם יש שם חכם
אחר ונראין להוראה דוראה דאיה לאסור עהדן בו איסור שאין לו סדבם ממש דה
דבמקום רבים לו לא ישאו דברי יקלו בכבוד רבם במקומו וכו ובמקום שהם
שנמ בשל תורה הולכין אחר הרוב ואם יש שם תלמיד חכם ראוי להורות
ודואה דברי המיקל בזה אישר שישאה מקולו מקום שהם שנים בהוראתו עם
המיקל ואם רבים כנגד היחיד כך נראה לי׳ עם תוקן תשובתן ז״ל

גרסינן בפרק לו טריפות חכם שטיטא אין חבירו רשאי להטיר

וסרב הראב"ד ז"ל דאין ראשי ואם המיר אינו מותר קאמר וביאר הר"ר אהרן הלוי ז"ל
ואפילו ראה הראשון אחר והודה לדברי השני עב' ולא משום כבודו של ראשון
אלא הואיל ועקר שלה שם איסורא הוה ליה הכשרה דאיסורא ודוקא בדבר
הלכי בשקול הדעת: אבל בטעות המתברר מדבר משנה מטהר ומתיר ' ואריך
היכי דמשקול הדעת: כגון הני תנאי אן אמוראי דפליגי אהדדי ולא איתמר
הלכתא לא כמר ולא כמר וסוגיין דשלמי כחד מיניהו ועביד איהו כאידך
היינו שקול הדעת: וכן נמי דעת הדשבא ז"ל שאם נעשה בטעות המתברר
מדבר למשנה מטהר אדיר: וכן נמי כת הר' מאיר בר שמשון ז"ל ובאיר עור
שאפ"ל טעה בהפסק הריאה והראב"ד ז"ל בטועה בדבר משנה חשבינן ליה אפ"ל
ימיא חכם אחר כיוצא בו שיאמר כהוראתו וחזור: עוד כתו שפ"ל
אכלתו מבהמה שהורה בה חכם ומפני זה היו חכמי ישראל רובם
חסידי ישראל מבהמה שבאה לכלל ספק והותרה מתוך הוראת חכם ' והמ
מילתא דתליא בסברא אבל מילתא דאיכא למימר מגמריה סמך מני למימ
והוא דליכא משום חשדא כגון דבר שנמכר במשקל ואם פידש אין זה אלא
מדת בורות קר כת הר אהרן הלוי ז"ל ' אבל דבר שנחכר בשומא לא בראמרי
הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו: השישה מקולי בש"ו וקורל
בה לישב כחומרי שנהפס עליו הלכו אומ' הכסי"ל
במושך ילך ' ופרש"י ז"ל כמחלוקת אחד שיש בדברי בש"ו קולא וחומרא ' כגון
כמה חסרון בשדרה שהולך בש"ו למחמרא לעצן טומאה ' ולטריפה לקולא
דאמ' וכן לטרפה ' ובה מקילין לטומאה ' ומחמירין לטריפה ' האומן קולי
בש"ו וקולי בה' רשב"ם דברין זה את זה ' והאומן חומרי שנהפס הלסיל
במושך ילך שאינו יודע להבחין עלמי יסמוך ' אבל בשלמי מחלוקות שהקלו
אלו בזו ' ולו בזו אין בזו שום ספיקות דסברא להא בהא כבש ובהא כבה עכ"ל:
כתב הראב"ד ז"ל שם תכמירי חכמי בעלי הוראה שאחר אוסר
ואחר מתיר ' והמתיר אוכל לטעמו ומאכיל לחבירו ' האוסרו
אין בזה משום ולפני עור לא תתן מכשול ' ואפ"ל שיודע בחבירו שאסור לו לפי
דעתו ' ודוקא כשאסור בר לו לאוסר דאי לא סבירא ליה לא ליכול אבר
בשאינו בר לן לא ' כדאמרי' פר' כל הבשר חס ליה לודעיה דאבא דליסף
ליה מידי ' דלא סבירא ליה ' מיתן היכא דאיפ"ק הלכתא ' דלא כותיה
בין לעשיה בין לאחרים אסור עב: כתב הרמב"ם ז"ל כל איסורי
מאכלות שבתורה שיעורן בכזית בין למלקות בין לכרת
בין למיתת שמים ' וכל המחייב כרת או מיתה לוקה ' והאוכל פחות

מכשישור זה מכין אותו מכין מרורות והאוכל מאכילה ולוקה מדבר איסור
אינו חייב אלא מלקות אחת. אם לא התרו בו על כל זית וזית. אפילו התרו בו חייב
על כל התראה והאוכל משו משו עד שתשלים שישור כזית. אם שהה מתחלת
ועד סוף כדי שישור ג׳ ימים כיצים מצטרף הכל וחייב כמי שאוכל הכל בבת אחת.
וזהו שישור אכילת קרס. שאמ׳ בכל מקום לפי דעת הלבוש ז״ל ולדעת רש״י ז״ל הוא
אדבעה כיצים ואם שהה יותר מכן פטור וכן הסעודה הראשונה מפני שתה
יין משו משו אם שהה יותר מזרי שתיית רביעית. פטור: **וכל**
האכלים האסורין אינו חייב עליהן אם אכלן שלא כדרך הנאתן
הוא מבשר וחלב וכלאי הכרם שלא נאמ׳ באזהרת איסורין אכילה. לפי כך
הקנמון חלב חם עד שתבוקע ונוץ אם אכלו חי אין משערב בו דברים מרים כמו
דיש לעשה עם יין נסך אוכלהו קדירה של בילה ואכלן בשהן מדרים אם
שאכל האוכל איסור אחד שהסריח ונתבטל ממאכל ארלם הרי זה פטור
שהרי לא נהנה אבל אם עירב דברים מרים לתוך בשר בחלב אם לתוך יין
של טלאי הכרם ושתה אותו חייב: **וכל** האוכל בדרך הנאתן
אפילו לא נתכוון לאכילה חייב: שבבר נהנה ואם באה
לו הנאה של כרתו באסור מן האיסורין אם נתבון לו אסור ואם לאו פטור:
ואם אכלו דרך שחוק אם כמלעגים שלא נתכוון לאכילה חייב
אכלו לתיאבון מפני הרעבון חייב: **ואם** אין לו מזה
יאכל לא דבר איסור והיה כמדבר מותר לו מפני הסכנה:
עוברה שהריחה מאכל איסור מאכילין אותה מן המריק
אם נתישב דעתה מותר ואם לאו מאכילין אותה
פחות פחות מכשישור ואם לא נתישב דעתה מאכילין אותה עד שתתישב:
וכן הבריא שהריח דבר שיש בו חומץ וכיוצא בו מן הדברים שהם
מערערין את הנפש דינו כעובדה: **מי** שאחזו בולמוס
פי חולי לשבון המסמא את השעה והוא לצון יגו מאכילין
אותו מיד ואין מחזירין על דברים המוקרין אלא ממהרין בגמיעה עד
שיאחזו עצון מעשה ואם לאו מאכילין אותו החמור: **דבר** איסור
שנתערב בדבר מותר מין בשאינו מינו בגמון טעם
ומין בגמיע שאי אפשר לעמוד על טעמו יבטל בלוב: **ריצד** חלב
כלוה שנפל לתוך הקדירה ונמוח הכל טועמין הקדירה
ואם לא נמיעה בהם טעם חלב והיה בהם ממשו הרי לן אסורין מן התורה
נמיעה בהן טעמו ולא נמיעה בהן ממשו הרי אלו אסורין מדברי סופרים:

כיצד הוא ממשו׳ כגון שהיה מהחלב בגוף בכדי לבישה מתערובת
אם אכל מן הלביסין כל בשר הואיל ויש בהן כזית מן החלב
לוקה שהרי טעם האיסור וממשו אכל. אבל פחות מן כזית מכון אותו מכת
מרדות מדברי סופרים ואם לא היה בתערובת כזית נכל לבישה ואעפ שיש
בהן טעם חלב ואכל כל הקדירה אינו לוקה אלא מכת מרדות:

נפל חלב עליות לתוך אלה ונמוח הכל אם היה חלב האליה כשעה
כחלב הכליות הכל מותר ואעפ שתוכלה שתערבר בשר התיכות של
שחוטה הכל מותר מדברי הרה אבל מדברי סופרים הכל אסור. עד
שיאבד דבר האיסור מעעם מיעטו ולא יהיה דבר חשוב ששאר עומדת:

וכבמה יתערב דבר האיסור ויאבד בטעם מיעטו יש דבר ששיערו
חכמי בששים ויש במאה ויש במאתים ויש מתחלק חלקים
כגון האיסור כגון מריה ויש אומר תערבתו בבל מה שהוא היותר ויש בטל
ברוב ויש אומר ברובן ויש בטל בחמשים ותשעה והוא כגון כחל ויש שאין אין
אומר בפליטתו לשעה לא כל זמן שסכיתו זקיקן ואוכל השאר כגון עד הנשה:
כתב אחד מן המחברים משון השעורין ד ולא לטעם. משהו עלו שעה כשעורה
מעשה כזית כגון בבשר בבשר כבוית בבוית רבשות ס ר׳ אלף
וכתב הב האשכל ול המחבר האריך בפירושם ואם אחיר. השער הראשון
הם שבל יין נסך ועל ובשר בחלב במיא במשהו וחמץ בפסח בן במיא בין
שלא במיא דגלין בזמנו שלא במיא אין מיא: הב׳ כראמ רבא אמור רבנן
מטעם׳ ואמור רבנן בקפילא ואמור רבא בס׳ מין ושאינ מיא דהיתרא ל
כגון קדירה שבטל בה תרומה ובטל בה חלין בעתן טעם דאיסורא כגון בשר
בחלב טעם לה קפילא. מין במיא דליבא לבליקס אטעמא אינבי מין ולאינ
מיא דליבא קפילא בס. הנ׳ שעורה לטעם כשעורה מן המת שמטמא במקש
ובמשא ואינ מטמא באהל ושעורה שאמרו לא בלולה ולא קטנה אלא בטעמה:
קד׳ כגרשה מן הטרף מטמא ושיעבו חכמים טומאת שרץ בכגרשה. לפי
שהחומט שהוא משמה שרץ והבטלת בריותו בכגרשה כך מקורש בסוף
הכל בין בראייה ובגעשם מחייב כגרשה ומקום עדשה ד שעורות. ומ
ומקום הגרים ט עדשות נמצא ט עדשות. לו׳ שעורות. וכן כגרשה
שאמרו לא בלולה ולא קטנה לא בטעמה: הה׳ כזית בכל מיסודין שבתורה
רוב שיעוריהן כזית. כדאמרינן ארץ שכל שעוריה בזיתים. כגון דם וחלב
ואתר ופגול ובילה והקבה מאלה: וכזית מן התרומה וכזית מן המת:
מקש ומשא ואהל: הו׳ הוא כגרים לעשון עשם בדתנן עפה של בהדת

כגיס הקל מרובע ומקום הגיס השש עדשות: חלל בכותבת לוס הכפורים:
הה: היא כביצה לענין לטמא טומאת אוכלין: קט: בנגעים להוציא שבת:
קי: דביעת לענין שבת ושאר כל המשקין בדביעת: וכל השופכין בדבים
ודביעת דס מן המות: ומים סומקתא (חמש מיודלא: קיא: בששיר
דדאמרי' ליר בס: כחל בס: ביצה בס: וכי הא דאמרי' אמור רבנן בששיר
מין במינו דלמא למקום משעמ' אי נמי מין ושאם דלמא קפילא אלמאה
בששיר: קיב: והוא מאה לתרומה ועולה לתרומה מעשר ותרומת מעשר
של דמאי: וחלה וכבורים: והא דאמרי' אין בו לה עלות באחד ומאה אלא
במאי לאן בעשיר לא במאה: קיג: הוא מאתים לעולה ולבלאי הבדס
ולעיר על דע טמא שהוא דביעת: בסאתים שהוא קרוב למאתים
שסאתים הוא דביעותין: קיעיור הי' הוא לף להקדש לא בטיל וקנין
ביצה שעלדה ביו דאסור לאוכלה עד מעאי יו כדאמרי' נתעה בה
בשף כולן אסורות: דדבר שיש לו מתירין אפי' בשף לא בטיל: כל אלה
דברי המחבר וחשב ושייר: והא איכא מלא לוקמין והמקד ש אס שעם
מלא לוקמין ולאסור ובוקרת כאיסר האיטלקי ומלא מקלח וכסלע
ומלא הרוד רקב: ון מדות שהין במקדש: הין וחצי הין: ושלישית ההין
ורבעית ההין: לוג וחצי לוג: ורביעית הלוג שכל: ובשלה לרב שריא
לקדש להס אם יש משקל לוגיקת ולוגים ולכותבת שאר שיעורין לא
למשקל כספים: והשיב הון ידשון שאין לשו השיעורין משקל בכסף
לא במשנה ולא בתלמוד כל שיקר: והאי דקיעת דרבנן דשיעורן לפי
דעתם ביצה ולא שיעורו כגיס: ולוותבת: ובנגעים משעם דביצה הלגיין
הה: מילי דעפ"י: קב: ואסר ושמר ואיפה מלהון בבביצה לפיקר שיעור
לפי דעתם אבל הם שעורין שבקין לפי דעתו של רואה כר יוסי: עכל:

יין נסך עין ובשר בחלב אסורין ואנסרין בכל שהוא: ומין
בשאינו מינו אוסר בתוכו שעם: והטבל מפני
שאיפשר לבקע איסורו בכל שהוא במינו שלא במינו
בתוכו שעם לשאר איסורין: וכל דבר שיש לו מתירין אפ נתערב
במינו אינו בטל לעולם ואס נתערב בשאינו מינו ולא נרתן
שעם מותר חוץ מחמץ בפסח שאיסורו במשהו לפי שכתוב בו כל מחמצת
לא תאכלו: והן דעת הרמב"ם ז"ל: ויש נותנין ראפי' לא היה איסורו
אלא מדבריהס כגון איסור מוקצה ועלב ביו לא שעם במינו:
ולא שעם בשאינו מינו דלעולם לא בטיל אפי' בשף שלפי: ועמא דאיתה בגדולות לדבריה

כתב הרשב"א ז"ל יראה לי שלא אמרו דבר שיש בו מותר ואסור אלא בשהמותר
עדיף לבא מעצמו כביצה שעלדה ביו"ט שנתגדבה כאחרות
שהיא מוקדשת בעדר וקן אם המותר בידו לעשותו בבא הפסד בטבל שנתגדב
בעדרות מעשרין ויש בידו עוד טבלים אחרים שהרי יכול להפריש על הטבל
שנתגדב על הטבל שלפנו שעמוד עדיין לתקנו וקן כל כיוצא בזה אבל
במה שאין בידו ואין בודאי שיבא המותר כגון ביצה של ספק טריפה שנתגדב
באחרות אעפ"י שאיפשר שתשע עוד הנרגעלת ויתהרו כולן וקן כל כיוצא בזה
אינו בדין דבר שיש לו מותרין לפי שאין המהר ודאי ואין בידו לעשות עכשיו
הביצה וקן כל כיוצא בזה עכ"ל: **בהמה** אז שיש שקן ספק טריפה
אם נתגדבו באחרים אפילו בשק מיים בטלים:

בשר בבילה שכן שנלאו כתנור אחד יצר עם בעד שחקנה ריר
הבילה אוסר המאוכה: **חתיכת** בבילה שאינו
ראויה להתבנר שנתגדבה באחרות יבש בובש בטלה
ברוב ואפי' דבר תורה שם אחרי רבוס להתות: **תרומה** ותרומות מעשר
והבטרים עלון באחד ומאה ועדיך לחדיים: ומעשרים זה עם זה:

הערלה וכלאי הכרם שלון כאחד ומאתים ומעשרים זה עם זה: ואין
ערך לחדיים עדלה לפי שהרומה ממון כפנים לפיים אם הילה
תרומה דבר שאין מקפידין עליה אין ערך לחדיים: **ולמדה** כפרו
שיעור של עדלה לבטלאי הכרם לפי שהן איסור: הנאה:

ולמדה סמכו על שיעור מאה בתרומה לפי שהרומות מעשר אחרת
ממאה וכתב את מקדשן ממע' ואמרו דבר שאתה מרים ממינו
אם נפל לתוכו מקדשו ונעלה באחד ומאה: **שאר** איסורין כגון
חלב ודם ושקצים ורמשים שיעורן בששים כיצד נפלו בתוך
כן האיסור לתוך ששים של היתר נמצא שכן הכל אחד וששים ויהיה מותר
נפל לתוך פחות מששים הכל אסור ולמה סמכו על שיעור ס' שהרי
הסורס מאיל עזיר והוא הגדול אחד בס' הואיל והיא מתבשלת עמו ואיבר
אוסרת אותו שנאמר ולקח הכהן הגדול בטלה מן האיל כך כתב הרמב"ם ז"ל
בפי' טו מאכלות אסורות. עכ"ל כתב סס שמשערין וכו': **ובשמש**
ובשמשערין בכל האיסורין כגון בס בין בס בין
בהמתיה משעריס במדקן ובחבלין ובחתיכות
ובעצמות ובכל מה שבתורה ובכל מה שבלעה הקדרה מאחר שנפל
האיסור לפי אומד הדעת שהרי אי אפשר לעמוד על מה שבלעה

הקדירה בעצמה ויצטרף לבטל האיסור. וכתב הרשב"א ז"ל וראה לי דדוקא
במין במינו שבטל בדוב מן ההיתר ושיעורו ששוה מדבריהם חולבים בהם
להחל אבל במין ובאינו מינו דקנית בכדי אינלה פרס דבר תורה ואפילו
טעמו נשקרו אין הולכין בה להקל. ואין משערין לא במה טבא לפשוט בתוך
הקדירה היתר כגר איסור והרמ"י הקדרה אין משערין עם היתר לבטל
האיסור עכ"ל. וכן נראה דעת הלש"ל וכתב אין משערין בקדירה. ולא
כמאי דאמרתי לקמן מדוגמה וקיפה וחתיכות. פי' קפה הוא
עגבי הטבל בעולי הקדירה. אבל לחומרא דאי משערין בקדירה שבמה
כגון שבטל הבטול של היתר בקדירה של איסור. אז שבטל בשר בקדירה
חולבת דבטנא שיהא בהבטיל לכל הקדירה דראמרי' בי כחל פליגא דבא
דבדיה משערינן דבטאי דבפה מעל מנא ידענן. וכן נמי פסק הרשב"א ז"ל
כי הי' אהרן הפי' ז"ל בפ"ד ד"ב הטשה כמשערין הדולב עדיך לבניית איסור
ביעה ומח צה של חוטב שכך דינו שאם קדיות יעבור על מניה עכ"ל: ולפי
דעת הרמ"ם ז"ל מבאין כלי מלא מים על כלי ובמיני ומשלך לתוכו ניח ניעב
והמים השופכין למוץ הם שיעור ביה. כך כתב בפ"ל ומ שנדרין וכן נמי כתבה
בתוספתא דעיר. ואין משערין בו לא כמות שהוא בעת שנפל וכן בבר
מקום מין איסור כגון המוכת לבילה משערינן בדידה ואם יש ששים כנגד
בה והוא מכיהה משלמה. והשאר והבטיל מותר אפ' היתה אותה
חתיכה דאיה להתבבר. ואם אינו מכירה והיא דאויה להתבבר הכל אסור.
ואפ' בלף ולא בטלה לגמרי ואם אינה דאויה בטלה בששים כיצא בה והכל
מותר: **וכתב** הר' דוד בר לויזל פרק ב' דע"ז השאה איסור שנפל ב
בהיתר ששים משקרא ואחר נעשמק האיסור והיתר עד
שלא שאר בהיתר ששים מן האיסור שיש שבשין הכל אסור שבטוף הוא
אסר ורעשיה נה מיצאן שהביא הב' התרומה בדין אם נבבטל דן שמא
אן ביעה אסורה בהבטיל ומה שם יותר מששים של היתר ושרה מקצה
הבטיל ומיק יצאן שאר של מן האיסור בקצת מששים ואם כל השאר
שם בטוף כיון שאין שם בדי בטול והוא עריין הדבה לפיכך הוריין
עדיך לגעדות הכל יחד אן להיגיא האיסור הראשונה אן לבעח שם הכר
עד מיגעגן ושוב לא יאסר: **ועל** זה נתן לתת מים על הביצים
אחר שנשלקו בתוך הכלי שנשלקו כדי להוסיף במים
שימצא שם שיעור ששים אם ידמון שימצא שימצא שם ביצה שיש בה
אפרוח אז אן ביצת איסור אחר. והרן ז"ל כתב שמפנו ספק שאם ימצא

נאות סבבעצמה
האיסור איסור.
ונצטרף עם האיסור

בטנא שנתבשל
לא כבעות מהקן

סם ביצה שיש בה אפרוח או דם שוב להסתון עד שיצאנו קרום שיצאה
מן הביצים או שישקוך עליהם מים קרים לצמן ונראה שעל זה פשט המנהג
ועל זה כתב הרף ז"ל כשאדם אוכל בעצם לבשלות טוב הוא להזהר שלא
לאכול מהן עד שיקלוף אותן לדעת אם יש באחת מהן אפרוח או דם:

כתב הרשב"ן ז"ל תחיכת איסור שנעלה עם תחיכת של היתר ויש
בהיתר ששים לבטלה אם שולל מן ההיתר בעבור תחיכת ה'
האיסור בתוך הקדירה הרי היא חוצרת ואוסרת שהרי אם נעלה לקדירה
אחרת אוסרת לפיכך צריך לזהר שלא לשולל מן הקדירה כלום עד שישלנו
הכל ואפי' אותה תחיכה אם היא נאסרת משום חלב קבון תחיכה ששים בר
שומנו של עוף ודומה לה עכ"ל: **הורה** הל' ימים החסיר מפרישה
שהרוצה להרוויח איסור מן הקדירה שיצאנו בקיסם
וישלכנו ולא יוציאנו בכף שאם יוציאנו בכף יאסר הכף ומה שבתוכו מן
הדוחה לפי שלא יהיה בו ס' מן האיסור עם יתוך הכף בקדירה יאסר הכ
הקדירה אם לא יהיה בו ס' מן הכף על כן יצריך מאר לזהר כזה שאם הוציאו
בכף שלא יחזיר הכף בקדירה עד שיטשירנה עכל"ל בתשובה וכן נמי
הורה הר"ר אהרן הלוי ז"ל לפרוץ עד הבשה ובאר עוד שם שכל מה שבכרס
עשה תחיכת בילה כיון שאין בה לבטל האיסור נאסרה הכף ויצריך לשער
בכדי כל האיסור וכן אם האיסור בשן ואינו מוציר אותו ויש כאן ס' עריך
לזהר הרבה שלא יוצרה מן הקדירה עד שתהא ענגת שאם מעברה אותן
בקערות בעבר שהתבשיל רותח ואין בקערות ס' בכדי האיסור האסור
ואי' הוא באחת הקערות ובמיצא אותן טעם בפחות משיעים אלא אם היה
איפשר שאין בקערה לא האיסור בלבד כבר שיש שם שלש קערות שאין
בכל אחת מהם לא תתיכה ואינו אסור אינו עליה ראשונה ואין הכל מותר
(אין לחוש שמא שרה ההיתר ראשון ונשאר האסור עם קצת ההיתר
בכדי שאין בו כדי לבטל לפי שם פלג הוא ושעמו בלא מלטו מדברי סופרים
וספיקו מותר כל זמן שאין אדם יכול לעמוד עליו עכ"ל: **המבשל**
כחל בכפם שעמו בלא קדירה ובלא טיחה מותר
לאכל ואם בטל עם דבר אחר משערים בשאיר בכחל עם הכחל ויהיה
הכחל אסור והשאר מותר פחות מכן הכל אסור והואיל והוא מדבריהם
הקלו בשיער שיהיה הכחל מן המעין: **וטעם** הכחל שהוא
אסור לפי שקלנו מעשה הבשל עם החלב שבו ואסרן לפי
דעת קצת הפוסקים דאי נפל לקדרה אחרת והיה בקדירה ששים כמותה

שהתבטיל מותר. ומשלך המלוכה. ואם בטל אתה לקדירה אחרת. אנסר
הכל כמנן. ואם אין בקדירה ששים כמו שהוא וכן דעת הרשב"ן ז"ל.

ובכל מה שהוא לדבר דומיא דכחל. מצוה לב וכבר מישערין במאי דעבד
מיעב לפי אומדן הדעת. ולא בעינן בדיוק ודיוקא בכחל משערין
בדידיה משום דשוהה ומתלבלת עכ"ל. אבל בעצם לא. וכן דעת הב"ח העטור
ז"ל. אבל הב"ח הקדומה ז"ל כתב דבטלו משערין בדידיה. דמאי. דעבד מיעב לא ידעינן
וכן דעת הרב"ד ב"ל ז"ל שכתב בקדירה מלבנת שבישל בה בשר. אין של בשר
שבישל בה חלב משערין אותה הבטיל. אם יש בו ששים מכל חדש. הקדירה
מותר. ואם לאו אסור. לבדיה משערינן דאלו מאי דעבד מיעב הא לא ידעינן
דדא"מ בכחל. וכן בעי דעת הרשב"א ז"ל. וכיאר א עוד. ואם לא באיסורי תורה
ממדו. אלא אפי' באיסורין של רבנן. ולר יוסף בן פלט ז"ל כתב דאם משערי"ן
בדידיה אלא בטהר שאיסורו מתוכו כמו כחל ומלכת. בטילה. וכזוגא בכך שראין
יכולין לחזור לבתר לא במתר אלא שאיסורו בא מן חוץ. כגון קדירה וכל
וקערה שיכולין לחזור לתוכן להעלה משערין במאי דעבד מיעב לפי אומדן
דעתן. וכן בעי דעת הב"ח המאוחרת ז"ל. וכתב הב"ח העטור דדוקא בקדירה בר"ת
יומה. הא בת יומה קיים לתן לתוכו. וכל הבטיל שעברה עליהן בלילה אחת
בדקה הכלי. אפי' בשר בחלב לפנים הוא ומותר בדיעבד אבל לכתחלה ודאי
אסור כדאית בסוף ע"ז דש"ו. ואם בישל בקדירה בת יומא ויש בה ששים כמו
הכל מותר: **ובקדירה** שבלה פלוג רבותא דאיכא מאן דאמר
דמה שלין בה מכאן ואילך מיאוהן המין שבשלן בה
עבשין באמדוכה כגון שהתבטיל מותר. שעם הראשון בטל והקדירה מותרת.
ואיכא מאן דאמ' שהקדירה אסורה לעולם לפי שאין כלי חרס יוצא מידי
לעולם. ועכ' שהתבטיל מותר שעתבטל מה שנפלטו מן הקדירה ונתערב
בהבטיל אבל כיון דקיים לן דאינו יוצא מידי דינו ציו לעולם הוה שאר בו
מן הטעם הראשון ונבלע בו מה' הטע ואסר בו בפעם הבא אין
שנמצא בו שום אינו יוצא ממנה לגמרי ואסורה לעולם אם היא של חרס.
ואם היא של מתכת. עדיכה העבה: **וכן** כך חלבת. שהנים בה קדירה
של בשר אם אינה בת יומא אינו. בטל ששים הכל מותר בטשי

וכתב אבל הכף אסורה כדאמרינן בתערה ועדיכה הנעבה:
הלי מקרבינל בטתחבון כף חולבת בקדרה של בשר אן
להקף משערין בכל מה מנבלע מן הכף בקדירה דלא ידעינן כמה נקף מיעב
אבל מה שלא נבלע ברוטב אינו אסרו ואפילו בבלי מתכות. והגיה עליו הרב
ז"ל.

ועוד דבמתבת אומ׳ חס מקעבן חס כולו׳ ואלו היה לא לומ׳ דגם מיה שלא בעבם ?
בדיעבד קולו עב׳ עוד כתב הלי ולו וחמשה דישם הכ׳ **האחד** היכא שהכף בת
יומא כשיש שיש מן הכף בקדירה הקדרה והתבשיל מותרין והכף
אסורה ובאר הלף לו בין שם בשר בן עם בציעה לפי שהיא בלועה מבשר בחלב ואפילו
בדישבר עמי אוסרת אם תוכו ותחבוה בין עם בשר בין עם חלב בלבזמן שהיא בת יומא עב׳
ובזמן שאין ששים הכל אסור ואפילו בהשאה ואפילו הקדירה אך לתרלמוהה עוגן או
פירות מותר אותם שאין ההנאה באה מכח האיסור׳ **השני** והיכא שאין הכף
בת יומא אין צריך ששים והקדירה והתבשיל מותרין
והכף אסורה
לחומרה לא לקדירה של בשר ולא בטל חלב והלף לו כתב אך בדי שבר איבר
אוסרת ממחוק בלועה ראשונה כיון שאינה בת יומא מבלועה ראשונה עב׳
השלישי וצריך לחסם לחקור אם נתא מים מעל הקדירה אחר נתיבת
הכף דוראי אין אוכן מים מצאפות לה יתר והלף לו כת ויש
לתמוה שהכף בת יומא ויש ששים כון הכף דאמרי׳ שהקדירה והתבשיל מותר׳ין
והכף אסורה כון שם בשר כון עם חלב ולמה כיון שיש ששים בקדירה מן הכף אל
יחשוב לכף בבלועה מבלועה ראשונה ויהיה לה דין הקדירה נעמיד אם בשר
בשר אם חלב חלב ול׳ דאיכא מון שלא נתחבה בכף בקדירה כי אם מקצתה
ושר דפעבה אינה מעבלת כי אם במים רותחין סה שעלון הדיתי חות׳ ולעבון פ
הצרסת ששים צריך ששים אפילו בשאינה מעבה דקומות דיק שתהא רותחת
כדי שתהא הוד סולרת ושר דמספק דרוחה מעדיכין ששים בכל הכף אפילו
בספק תחיבת כולה ובבלועה אינה מועלת כי אם בוראי תחיבה כולה עכל׳
הרביעי ואם שבפו המים מן הקדירה וספק אם היה בהם ששים פ
באותה שעה׳ אם לאו לפרש לו הטעם של איסור אסור
לאיסור דעבם כעיקר דרבנן אולין לקולא ולפרש דהוי דאורית אולין לא
לחומרא ובגון העלם כפרה וכל הקולל הא דאמרינ׳ דספיקא דרבנן לקולא
היינו ששפכו המים קודם שעשורו בהם אם יש ששים אם לאו׳ אבל אם היו לפעמ
המים ואין אנו יודעים לשער אותן כי הואי נגע לא אמרינ׳ ספיקא דרבנן לקולא
כיון שהחכם יכול לשער אותם דדעת שנוה אינו כלום עב׳ **החמישי**
נכתב בספר המרומה חסם הבא להתיר הקדירה בשביל
שאינה בת יומא צריך לחקור אם הוחמו מים בקדירה בתוך מעת לעת שאם
הוחמו בן הטעם שהוא קולא במים איסור שאין בה ששים דבבל קדירה מש
משערינן ונשאר בן יומו ואסורה מאחר שאין בה ששים ובוקא בקדירה הבלועה
עלמי׳ איסור אבל קדירה הבלועה מבשר ואחר שנתבלשו חמין בתוך

מעת לעת של בשר ובתוך מעת לעת של שני שנשתמשו בו חלב מותרת:

מעשה בא לפני הרי״ מיקרוביל ז״ל מקדירה חדשה שבשלו בה מים ותחבו בה כף חולבת בת יומה ולא היה במים כדי לבטל

ולאחר הימים בשלו בה מים פגום אחרת ותחבו בה כף בשר בת יומה וכמוהו לא היה במים כדי לבטל ואם שבבלעת מפגם בשר בחלב והקדירה אסורה להשתמש בה בשר או חלב אבל לבטל בה דגים מותר והדף ל״ כת מיהו נראה דבין שהקדירה הרשה ולא בשלו לעולם סלוס אעפ״ שתחבו בה כף חולבת בת יומה ועם אין בקדירה ששים ממ״ אין הקדירה נעשית חולבת בהאי לאסור אם בטל בה בשר אחר ואפ״ בן בזוס משום דהוי נותן טעם בר נתן טעם: הטעם היוצא בתחלה מן החלב ל״ הכף ומן הכף אל המים שבקדירה ומן המים ל״ הקדירה ועמאר ועדיין היתר היא ומהאי טעם אם לאחר מעת לעת מתחבת בכף חולבת הוחמו חמין ותחבו בה כף בשר בת יומא מותר להשתמש בה בשר בתחלה משום דטעם חלב הבלוע בקדירה על ידי תחיבה ראשונה מכף חולבת לא השיב טעם בדפרשית:

ואמנם ממת הוא כאשר פסח הרב דקדירה הבלועה מבשר בחלב ואפ״ל מפגם אסור להשתמש בה לבתחלה לא בשר ולא חלב: ומשמחת לה כמן קדירה של חלב שנשתמש בה חלב בעון ואחר מעת לעת נשתמשו בה בשר הבשר מותרת משום טעם חלב שהוא פגום לפי שאינה בת יומא אבל הקדירה אסור להשתמש בה לבתחלה לא בשר ולא חלב: מפני שהיא בלועה מפגם בשר בחלב: ואם היא של נחשת ונעלמה לאחר מעת לעת של מעשה שני: ואם היא של חרס אין להשתמש בה לא בשר ולא חלב בההוא מעשה דכף ראשונה בשר או חלב לבתחלה ודיעבד מותר וכן לאחר כף ששיה בשר או חלב עבל הדף ל״ ולהר אחרן ל״ סמב קדירות של מתכת לעגון בשר בחלב או לעגון חמין בפסח אם בטל בה לפגם הפסח שאינו מינו וכן קדירה שבישל בה בשר ובטל בה דבר אחר עד שלא שלא יבטל בה חלב הרי הן מותרות ואפ״ בן בזוס ואפילו לבתחלה ונטלה עומד במקום הנעבר וכן מוכרות בסוף עון לעגון קדרים רבל יום ויום עשה נעשל לתבירו ודינן אלו מפי מורי דביא ז״ל עבל:

ונמצא בתשובת שלה לרב צרפתי על כיסוי קדירה חולבת משמזה על קדירה של בשר בשביא חתחת רמשעיע בשעיס במה שכתב בה: והרש ז״ל כתב בתשובה שמשערין בפ״ בכולה: והעיד ר״ יעקב בר יקר על כף חולבת שהנעשו בה קדירה מלאה בשר

ושיעורו ששים במה שנבאר בקדרה ולא לפי כולה. ודעת בעל התרומה
דמשערין אם יש שם ששים כפתן ממה מלאות דמלתא מי איתשר
דבעינן לפי משערו מילואה והרשב"א ז"ל כתב עוד כיון הלב בכח הדשה ואחר
שעבה ביומה קדירה של בשר אין משערין בכל הכח לא בכוית הלב שנער
בה שהדי נודע האיסור כמה ויתרה הכח ישנה שנער בשר הדבה וניומר
שעבה כוית חלב ישמי שאומר שבו משערין בכל הכח לפי שהיא פלועה
מבשר וחלב ודי בל הבטל התכת איסור כתיכת בילה ולא נודע שיעור
כל מה שבטעה וכל מה שפלוה ולפיכך משערין בטולה כמו שאמרנו: ויש
מהבותי שהדרו שאין אומר בבטל חתיכה עצמה נעשית נבילה. ולפיכך בן
בחרשה בן בישבל אין משערין לא במה שבטעה מן האיסור עבל: ונשאל
הלם על מחבת של בשר ששמו תחתיה טרנא של תפוחים שקורין פנדא
אם מותר לאבל תחתיה אחר טרנה של ובינה בלי שום ליבון משום דכשמן
תחתיה טרנה של תפוחים פחות מליבון לא הויא. והשיב בשם רי שרירה
ליבון קרום ששימו תחתיה עדיפה עדיפה משום דלא מליח שרא בטולה
מהבת כשמו תחתיה טרנה טרנה של תפוחים. ולפעמים הם ממהרים האש
ואין האש הולך בכל המחבת וילבר עריכה ליבון. ודע שאין משתמשין בואת
המחבת אם לא בדבר קלים עבה. ורבי יחיל מתרץ שם העד לעניין
אחת שנעל דלת בזוש טוב לאשון פנדא תחת הטרקא ובזה שם ששיהה תחת

בשר

הטרקא קבדרן והתיר אם לא לעבר הטרקא בפנדא:
בחלב וכל מן בשאינו מינו דאיסורא היכא דאיכא טעמא
אפילו אם הנותר יותר מטותה לא בטיל: **וכתב** זה אשר ל היכא
דידעינן בודאי דאיכא איסורא יותר משתים אסור אפילו אין
בו טעם: **כתב** הרשב"א ל איסור שנתערב בתוך היתר אפילו אם
עמוד ושמר בטעם ובזיקין אוסר את העדובה בפליט
אין אין בהיתר ס כנגד כל תחיכת האיסור לפי שאין יודע כמה פלטה עד
שנשבר בה ולפיכך מן הקפק משערין בבטל ולא באיסורי תורה בלבד
אמרו אלא אפילו באיסורין של דבריהם כבחל וכיוצא בו משערין בבטול:
וכמה אתה למד למי שבטל איסור בקדרה ואחר בטל בה היתר ביומה
שמשערין בכל הקדירה ולא באומר לביטתה וזה עיקר: עוד כתב
ל איסור שנעל לבקוש אחר ואין יודע לו זה מקום עלל יש בזה להקל
ולהחמיר. כיצד שתי קדירות אחת של היתר ואחת של איסור ולפעמים

שתי התכות אחת של היתר ואחת של איסור ועכלו אין לתרץ זו אם איסורין שלו
דבריהם הוא כגון נבילה של עוף ושומן שלעד מומר אבל איסור לתרל קדירה
של איסור עכל והיתר לתרץ של היתר ואע"פ אין היתר שבקדירות הה"ת
רבה על האיסור שעכל כאן: **הרה** איסור מאיסורי תורה כגון תתוכת נבלה
אין הולין בו לתקל עד שיבה: הה"ת עד האיסור עד כדי שיתבטל
בתוכו מדברי תורה ואבל אם היה הה"ת רבה על האיסור כדי שאם עכל אסור
זה לתוכו היה בטל מדברי תורה הולין עם בזה לתקל לומר איסור לתרץ איסור
עכל: **ביגר** שתי קדירות אחת של בשר שחוטה ואחת של נבילה:
ונעכלה תתוכת נבילה לתרץ אחת מהן אם רבה הה"ת משקר
שבקדירה הה"ת קצת על התוכת נבילה שנעכלה כאן הולין לתקל כמו
שאמרנו לפי שדבר תורה אין בטיל ברוב ואעפ"ל הה"ת יכול הכמי להעריך
ששים כל ששיעורו של דבריהם הקלן בו: **הין** שני קדירות מהן אחד
ושתי התכות מהן אחד אין הולין בהן לתקל עד שיהא הה"ת על
האיסור ששים מהי שאין מתבטל אין בשאיר מינו דבר תורה פחות מששים:
שהו התכות אחת של היתר ואחת של איסור מדבריהם כגון שומן
של עד וכיוצא בו ונעכלה אחת מהן בידוע לתרץ בשר שחוטה ואין ידוע
איזו הותכה אם של שומן או של עד השה מותר שאנו אומ' של היתר נעכלה כאן
ואע"פ שאין הה"ת רבה על התוכת שנעכלה כאן וכמו שבארנו: **הין**
של תורה הוא אין מתירין הה"ת של האיסור לא על הדרך שבארנו:
הין שתי קדירות ושלהן של היתר ושני התכות אחת של היתר ואחת של
איסור ואע"פ מאיסורין של דבריהם ונעכלה אחת כאן ואחת כאן אם יש
באחת מהן כדי לבטל הה"ת איסור אע"פ שאין בששה כדי לבטל שתהן מתערבות
שאנו אומ' איסור לתרץ קדירה שיש בה כדי לבטל נעכל האיסור
כדי לבטל האיסור שתהן אסורות שאי אפשר לבלות כגון יותר מגו ואין בזה
הפרש בין שיהיו שתי הקדירות לארם אחד בין לשני בני אדם: **שלשי**
קדירות של היתר ונעכל איסור לאחת מהן ואין ידוע לאי זו נעכל
ותר ונעכל איסור לאחת מהן ואין ידוע לאי זו נעכל אנו אומ' למקום שנעכל הראשון
נעכל השני: **נעכל** האיסור לאחת מהן ואין ידוע לאי זו מהן נעכל ואחר
נעכל איסור לאחת מהן וידוע לאי זו מהן נעכל שתהן אסורות ואין
אומרי למקום שנעכל האחרון נעכל הראשון: הין שתי קדירות של היתר ונעכל
איסור לאחת מהן ואינו ידוע לאי זו מהן נעכל ואין באחת כדי לבטל הה"ת איסור
אבל בשתיהן כדי לבטל שתיהן מתערבות לבטל והה למאה כל שהוא נ

נבנה בספק מחמת האיסור מיערב לבטל האיסור ברא בשתיו שתוקן לאדם
אחד לפי שכל לאדם אחד עשוי להתערב בקיבוץ אחד ולפיכך דומין חוקן
מערב באשר נתנם אבל הין לנסך בב אדם אין מערבין וכן ראוי להורות הלכה
למעשה: **חתיכת** איסור שנפלה לתוך חתיכות של היתר ויש להיתר
כדי לבטל האיסור הכל מותר ואין צריך להשליך אחת מהן
מצד האיסור שנפל שם סכל שהוא בטל בהוראה מלדרתו ואפי׳ היה מאיסור׳
הבאה ולא אמרו שצריך להריק לא בחתיכות בהוצה בתרומה ותרומות מעשר של
דמאי והחלה והבכורים והנטע בכל אין כדי שלא יהא ענוש השבט: **איסור**
מעט שנפל לתוך היתר מרובה ונתבטל ותור ונפל שם איסור אם
יש באיסור שנפל שם מתחלב ונר סוף כדי לתת טעם בהיתר שהוא אחר
בפחות משיעים הכל אסור שהאסור חוזר ושער שנעשה האיסור אינו בטל לגמלם
וכן עיקר עבל הרשבא זל: **עבר** שנפל לתוך שפר או לחומץ
משערין בששים לפי שאיפשר שמבריח בהם טעמו אבל אם
נפל בין או בשמן ובבשר מותר ואפי׳ נתן בהם טעם לפי שמסריחין ומוציא טעמן
תשובה לגיון זל על הבית של יין או שמן שנפל בתוכה שרץ או עבר
שיעורו אחד משלש והחבית והמסחין אסורין ואם בקש לטהר
הכלי מפגמו לתוך הבנין עד שיהא בבחלה עבל: **ונשאל** נאין זל
על עבר בשמן בית הבשלת ואם אם השרץ נמוח בשמן מ
משערין לה בששים בשמן ומתח בשאר איסורין ומותר באכילה כשלהדלקה
ואי עונן הוא מעבירין במסנגרת ומותר צ אפילו באכילה ולא בעינן ששים
ולפי גדות של בית הנגמת אם הוא מעגין שהוא אסור באכילה אסור בהדלקה
משום הקיר בהו נא לפתוך ון עב: **בשר** שנפל לתוך חלב או חלב
לתוך בשר ונתבטל עבין שיעור׳ בטלו טעם כיצר חתיכה
של בשר שנפל בקדירה רותחת של חלב טוענם ני הקדירה ואם אמר הן ל׳
שיש בה טעם בשר אסורה ואם לאו מותרת ואותה חתיכה אסורה בזא
בשקדים והוצא החתיכה קודם שתפלט החלב שבלע אבל אם לא סלק אותה
משערין אותה בששים מפני שהחלב שבלע בה ואסר יצא ונתערב עם
שאר החלב: **נפל** חלב לתוך קדירה של בשר שומנין אותה החתיכה
שנפל עבוה חלב אם אין בה טעם חלב הכל מותר ואם יש בחתיכה
טעם חלב אעפ״ שאם תשחט החתיכה לא יצאר בה טעם חלב הואיל ויש בר׳
עתה אסורה אותה החתיכה ומשערין בנולה ואם יש בכלמה שבקדירה בין

החתיכות וחידק והמדק והבלין כדי שתהיה התיכה זו אחד משש
מהכל החתיכה אסורה והשאר מותר. בד"א בשלא עשר הקדירה שנעבל החלב
לבסוף ולא כסה. פי' לא כסה הדוטב כל החתיכה. אבל אם עשר מתחלה
ועד סוף. או שכסה משעת עגילה ועד סוף הרי זה באיזן עשה: וכן אם
נפל חלב בתוך המרק או על אחת מכל החתיכות ולא נודע לו. זה החליטה נפל
עשר אות הקדירה כולה עד שיתערב הכל. אם יש בקדירה כולה טעם
חלב אסורה. ואם לאו מותרת. ואם לא נמצא בו שישעל ונסמוך עליו משערין
בששים בין בשר לבין חלב. בין חלב לחלב בשר. ואם יש בה אחד משש
מותר. פחות מששים אסור: ויש מתנו שטפת חלב שנפל בתוך
בשר בקדירה שלא נעשה בהוטב ולא עשר ולא כסה שנמצא ש
שאין טעם החלב לא באותה החתיכה לבדה. אם יש באותה חתיכה לבדה
ששים כנגד טיפת החלב. הרי כל התבשיל מותר (ואפילו אותה חתיכה. וכן
אפילו אין באותה חתיכה ששים. אם עשר או כסה מתחלה ועד סוף משערין
לאותה טיפה בכל מה שבקדירה. ואם יש ששים בכל כנגד הטיפה הכל
מותר (ואפי' החתיכה עצמה. (ואפי' היתה בטיפת החלב ששער כדי לתן טעם
אותה חתיכה הואיל ועשר הקדירה נתבשש טעמה בכל הקדירה וכן אם כסה
אותה מיד לפי שמימי בישולים הנעלים למעלה על פה מחלקים הטעם בכל
הקדירה והחתיכה עצמה לא הספיקה לקבלו. ואם לא עשר או לא כסה בת
בתחלה לא בסוף. או בתחלה ולא בסוף (ואין בחתיכה ששים כנגד הטיפה
החתיכה כולה נעשית נבילה. ואם יש בתחלה שנאחד בקדירה ששים
כנגד אותה חתיכה. הכל מותר (ואפי' החתיכה דקיים) לן כל כגון דמין במין
בטיל. ואם אין בקדירה ששים כנגדה הכל אסור. ואם אותה חתיכה שנעשית
נבילה ראויה להתבשל לפני האוכלים. אם היא כחידה וזרקה דהיא ראויה
לא בטלה. ואם אינו מכירה אינו לא בטלה לגמרה. אבל אם עמוה
לדעת הראב"ל: וכתב רבי אפרים ז"ל דלא אמרי מתנה
עצמה נעשית נבילה דעבבו ששים כיצא בה
אלא באיסור בשר בחלב שכל אחד לבדו מותר. עדיין נסמכו ונעשו
כגון נבילה. אבל איסור אחר שנבלע בחתיכה של היתר (אחר נעבל
אותה חתיכה האסורה מחמת כלישת האיסור ונתבטלה בתבשיל אחר
לא בשנין ששים כיצא בה לא ששים כיצא באיסור שנבלע בה לפי
אומדן הדעת (אין ערוך לומ' שהאוסר מאותה חתיכה כיצה שאינו לוקה

ועל ד'.

שאין כולה אסורה כמתיבת בשר בחלב שכולה איסור. והב התרומה ולו
הבא לה ונראה כמודה במקומות: **והב** הה שלמה מה
והוי יודע דלמאן דלית ליה מתיבה עצמה נעשית נבילה אם לא
שער בהמה לא נסוף אף אותה מתיבה שקבלה טעם האיסור מינערפה לבטל
עם ולדעת הרמ"ן והרלב"ן ורוב המפרשים אין מתיבה עצמה נעשית נבלה
בכל האיסורין והרשב"ן ל"ל סתם שאין אומר מתיבה עצמה נעשית נבילה בכל
האיסורין לא בבשר בחלב בלבד: **ואם** עכל טעם של איסור על
הקדירה בשעדבה על האש סתם הרי"ם מקור ל"ל מספקא לן פ"
דל תאמרת אם מפעפע תוך הכלי אם לאן הלכך אם נעלה בעוד הרוטב
ויש ברוטב שיעים מן הטעם מותר ממה נפשך אם מפעפע בתוך הקדירה
הרי נתבטלה ואם אינו מפעפע לא יאסר אבל אם נעלה בדיקעה. שמא
מפעפע עד סמוך לרוטב ברקע הכלי כל שאין שיעים מן הטעם ועשית
אותו מקעת מן הכלי נבילה וכשישרה הרוטב מן הכלי ולך על אותן מקו
מקעה כלי ואסור אותו לפיכך אם הטמה מיד להיעטן שלא יבי
הרוטב בשת שנעלה הטיקה עד שתעטן לגמרי מותר אי נמי בשו
שהוא רוחה יבקוב שלי הכלי מתחת לדי שיעא הרוטב דרך אותו הקב
ולא לך דרך אותו מקעת הכלי דיקעת שנעלה הטעם עליו שהוא אסור
וכן כתב השר מקועל בתשובה שלה. והקם ל"ל סתם מיהו בקושי יש להחיר
על ידי נקיבת קדירה דהא אי איפשר שלא יעשנו הקדירה משו ויעב
באותן מקעת שנאסר לכן טוב להמתין שלא יעב בכלי עד שיעטן
והשלם להון לאסור בשעבל בדוקן שלא נגע הרוטב נדוקא בשעבל
שלא לעד האש אבל עבל לעד האש הנ"ן להתיר לפי שהאור שורפו
ומיבשו מיד ודוקא שיקה בטלמ שהוא דבר מעט אבל אם עבל רוב חלבאן
להתיר אפילו לעד האש אלא אם כנגד הרוטב ועי' סעיפים ומודי ר"ן אמ
בשם ר"יבא שלהה מתיר עם שלא כדרך הרוטב עי שעיפים ואפילו שלא
לעד האש מעם ובעיי עם: **ונותן** טעם שאל"ל שהוא אסור
דוקא כשהוא בשבח אבל אינו טעם לפגם הו"
מותר והוא שיהא פגם מבחלה ועד סוף אבל פגם ולבסוף משבח אי
משביח ולבסוף פגם אסור: **ופגם** זה שאמרו סתם הרשבא ל"
לא שיפגם לגמרי עד שאדם קץ באכילתו אלא אפילו
פגם קצת אינו אוסר תערובות שהרי קדירה שאינה בת יומא אינה
פגמת התבשל ונעלה היא אפי לשולחן של מלכים ואפילו כן לא אסר ר"

הדה אלא בת יומא כת אדרנגן מודינן לר אין אומרי נותן טעם לפגם
מותר אלא באיסור שהוא בטל בששים אבל איסור שצריך שיעור וחול
מזה כגון בריה אן תרומה אפי פגם איסור כת הדשבא ול:
איסור שאינו פוגם בפגם עצמו לא אם סייעו בו דברים אחרים
בפגימתו אפי כן מותר כי יצד איסור שנפל לתרומה
שיש בה בבלין אן מלח ולולי דבלי הבבלין אן המלח לא היה האיסור
פוגם אפי כן מותר: **וצריך** שיהא פוגם מתחלתו ועד
סופו אבל פגם ובסוף השביח השביח ולב
ובסוף פגם הרי זה אסור כיצד חומץ שנפל בתוך דגים צוענן וקמון
והרתיחן והשביחן הרי אן אסורין וכן כל כיוצא בזה עב:
ומיהו הטעם אם הוא בלגלולות וכן כל כיוצא בזה עב:
ובאיר איסורין טועם אותן הגי וסומכין עליו אם אמ שאין
בו טעם אן שהוא נותן טעם לפגם על פי וקדש ול לא שיורו שהוא שאל
צריכין לדעתו שאן אין ראוי לממוך עליו דילמא משקר לא שיאמ משיה
לפי לגומו והב העטור ול כת שאעפ שיורו סומכין עליו משום
דלא מדיב נפשיה והל יוגלון ול כת דאין סומכין לא על גי דבר
למיור בשר מבושל וחיי בעמיה ואם אמ שאין בו טעם אן שיש בו
טעם אבל טעם דע הוא שפגמו הכל מותר והוא שלא יהיה סופו לבטיח
ואם אין שם גי שיטעם משערין בששים אן במאה אן במיאתים לפי שהוא
האיסור: **נמצא** שקבלה בידם שאחד מששים אינו נרגן
טעם מיהו אי בריה לן דעתן טעם פגום שהוא מרגל
מדברים שנתנו טעם ביתר מתעריבתו אין משגיחין לשיערר ששים
ואסור עד שיהא שם היתר כדי שיבטל הטעם ומה שאוכל דגרגן
טעם בטיל דוקא כשהוא אסור מצד עצמו ולא כגון הבלין של תרומה
ושל כלאי הכרם אבל היתר שקבל טעם מן האיסור אעפ שהוא
נותן טעם בטיל וכן כתבו הלגסלות פק דבילה **ומין** במין
שנעשרבו עם דבר אחר כגון קדירה שיש בה חלב
אליה וגדיסין ונפל בה חלב עליות ובמחה הכל ונעשה נגף אחד
ראין חלב האליה והגדיסין כאן הוא נגף אחד ומשערין חלב העליות
אם הוא אחד מששים בהן הכל מותר ואם לאן אסור:
ומין במין שאמרו ול שהוא בטל בששים דוקא מין במין דליבא
למיקם אטעמיה בששים פי דהלכתא דאפי מין במין

בטל בששים וכן פסק הרב וכן הרי מקובביל על שכן עהנ העשלו וכן דעת המשנא
ל׳ וכן במיגו דיכול כתבן על כרוכא דחד כתרי בטיל אבל מדרבנן וכן דעת
הב בטל התרומה והראב״ד והב״ה בהשלמה ל׳ **כתב** הרשבא ז״ל
חתיכה עבילה שאינה ראויה להתכבד שנתעבדה
באחרות וכן כל שאר איסורין שנתעבדו יבש ביבש בטלין אפילו אחר
בתוך ששם ואפילו איסור מדבריהם אין כאן ואוכל כל אחד בפני עצמו
וכשאוכל האחד אומ׳ אני שהוא של היתר וכן בטלה ואפ׳ האחרון אומ׳ מה
שאוכל ראסון היה של איסור ודה של היתר מה שאם בדברים הנבלעים
ולבסוף אינו אוכלן כאחד ואין מבטלן כאחד עבר ובטל כל אחד כאחד
מותר בפני עצמו והרוצה בטעם טעם ול׳ שאין דברים אלו אמורים אלא
בתוך איסורי טעמים אבל בשאר איסורין לא כגון תרומה וכיוצא בה
שאפילו יבש ביבש אינו נטלה בפחות ממאה **כל** איסורים של
דבריהם הקלים שאין להם שיעור בתורה כגון הלב חוצה לארץ
והבשיל ויין ובעל של ויין יש מגדולי המורים שאמרו שאין עריבין אבל
אפילו נתערבה ביבשה של ויין נתוך ביעה טשירה בן ביבש כין מפ
הר בתרי מותר ויש מחמירין בכן בשאר איסורין של דבריהם בששים וכן
ראוי לראות בכולן חוץ מהלב חוצה לארץ עכ׳ **וכל** אלו הישנים ל
שנתערב בהיתר שנשלא היה הדבר האיסור
המותר מתובל או מחומץ או דבר חשוב שעמד סמוך שהוא ולא נתגדב
ולא נדמע המותר אבל אם היה מתובל או מחומץ או דבר חשוב אוסר
בטל שהוא **ביצד** שאור של תרומה ושל כלאי הכרם שיש בו
כדי להחמיץ או הבלין של תרומה או של ערלה וכלאי הכרם
שיש בו כדי לתבל הקדירה והן ממין המחלין שנפלו בו אסרו הפל בהנאה
אפילו אחד בשם **ועל** מלח שבלוע מרס או מאסור אחר שנתנו
בקדירה כתב הב התרומה שאם יש שם ששים לבד המלח
סותר ואעפ׳ שהמלח עבילה ונתן טעם ומתבטל אינו חמור יותר מלאו היה
טולן רס אן שאר איסור הבלוע בו וכן נראי פסק הרשבא ל׳ **ואם**
מלח הבלוע מונשר או הבלין הנדולין ממדוך של בשר נתנו
בקדירה של חלב אן איפכא אין ערך ששים אפ׳ מן המלח כי אם ששים
שלבפנו בו ביון שהמלח לא היה בטוע מאיסור עבל **ושאור** של תרומה
ושל כלאי הכרם שאין בה כדי להמיץ באחד בפני עצמו
מיעטרפין לאיסור השיסה שעפו בה לישרל וכן הבלין של תרומה ושל כלאי

הכרס וכן הבלין שיש להם סעם ושלשה שמות שהן מסין אחד או ב׳ מינ׳ן
וסם אחד מיצערפין לרבב ולאיסור הכל וכן סאור של השם ושעריש
מיצערפין הואיל ושם שאור לכרס הרי הן כמין אחד ומשערין בהן כד׳
לחמין עסה של שעריש אז טעם שהם טעם שעריש והכל שאין בהן
כדי להבב אז לחמץ ישלו בשיעורן הבמה באחד ומאה ועדלה וכלאי
הכרס באחד ומאתים: **הגדומה** מעשיפת שר החולין להם
להעבות עדלה וכלאי הכרס וכלאי הכרס וכן הערלה
הכרס מיעשיפין להעבות הגדומה אחר שעבו בשיעורן והערלה מעבב
את הכלאי הכרס וכלאי הכרס את הערלה וכלאי הכרס את כלאי ה
הכרס והערלה את הערלה כיון שנתבטל את הערלה שנתבטל האיסור
שבפל שם הבלה ונשה הכל כחולין המותרין: **בנד** שעבו בכלים
ערלה וכן הבשיל שבשלו בכלים ערלה וכן הפה שאפאו
בכלים ערלה ישרף הכל שנמ׳ וערלתם ערלתו את פריו לדבורי
הטעם לפרש שאסור בהנאה שפריו: **נתערבו** באחרים ישלו
בשיעורן ותבער שארבן מלא היסט שהוא מלא
שם חלקי הזרה בכרכר של ערלה ואין ידוע אי והו יעלה בשיעורין
וכן מימן ערלה שנתערבו בסימם הילר ישלו בשיעורן: **מיז**
עצם שנתערבו במי יבש יבטלו ברוב: **תנור** שהפיקוהו
בכלים ערלה אז כלאי הכרס בין חדש בין ישן יצונן ואחר
יתמון אותו בעצי היתר ואם בשלו בו את הבשיל אן אפה בו ארת
הפה מקרם שיצונן אסור ואם נתן בו כל האש אעפ שבשל אן אפה במוסר
מוקדם הסקה הכל מותר שהרי הבנו להם כל עני האיסור וכן אם בטל
של נתן נתלים אעפ שהן בשרות הכל מותר שכיון שעשו נתליש הלך איסורן:
כלל מכם שבשלו היתר בכלים ערלה אסורין בהנאה שה׳
הדבר האסור שאין מלם: **קדירה** שבשל אותה
אז בעצי איסור ובעצי היתר התבשיל אסור ואעפ
שזה נתן נרס לפי שבשעה שעבשלה בעצי איסור עדיין לא באו
עצי היתר נמצא שעתבשלה מקדירה באיסור ומן עתה בהיתר
נטיעה של ערלה שנגעבדה בעשיעוק וכן עדרנה של כלאי
הכרס שנגעבדה בעדרנת לקט להלחה מהכל אם
היתה עושה מיהיהים עושות שדרנה מאתמיס עדרנת כל הטלם
מותר ובפדיו כל הטלם אסור והתירו להתחלה לקוט ולא הגלו

לעקור הנטיעה ולהוציא הערוגה שתוקה אין אדם אוסר כרמו בשביעה
אחת ואם היה יודעה היה מוציאה: **המעמיד** נטיעה בשרף
פגם שלה אין בקבת הקדובת עין או בחומץ של
גיס אעפ שהוא לין בשאינו מיגו אסור בהנאה ואעפ שהוא כל שהוא לפי
שהדבר האיסור עכר בו ומשבידו: **הערלה** ונטעי הכרם הפירות
שלהן ישרפו והמשקין שאי איפשר לשורפן יקברו:
אסור לבטל איסור של תורה לכתחלה ואם בטל קבלו אותו חכמים ס
ואמרו הכל נראה שאין לאוסרו אלא עכ"ז המבטל אבל לאחרי
הבטלתו אין רשות הרמב"ם ז"ל והראב"ד ז"ל אבל באיסורין של דבריהם
מבטלין לכתחלה כגון בקרירה שיש בה עוף ועכל בה חלב עד שבין
בן שעה מדבר עוף בשל עוף עד שיבטלו הטעם וכן כיוצא בזה כך כתב
הרמב"ם ז"ל: **והרשב"א** ז"ל כתב נ"דינן מלוקים בביטול האיסורין
איסור של בתורה ואיסור של דבריהם שאין לו עיקר בתורה: **אסור** של
תורה כגון עבילה וכיוצא בהן אין מבטלין לכתחלה ואם
שאה בן במיר אסור לו ולמי שבטל בטבורו אבל אם שאה בשוק מותר
שאין לוקחין מיגו אשו מגיד: **אסור** של דבריהם שיש לו עיקר
בתורה כגון לגה של גויים שאסרו משום חלב נתמא וכשומלכן
של גוי שאסרו משום גוי אין מבטלין אותו בדיעבד שבר ובדבו בהיתר כדי לבטלו
בסיר אסור בשוק מותר אפל מעצמו בהיתר אעפ שאין בהיתר כדי
לבטלו בכלים אסור מותר להוסיף בהיתר להכשירן מה הדבר דומה
לגיסים שעדרו מן הדקל בתוך התבר ביום שמותר להוסיף עליהם עיגיס
מוכנין להכשיר: **אסור** של דבריהם שאין לו עיקר בתורה
כתר מות חוצה לארץ מבטלין אותה בגליים לכתחלה
ואעפ להאכילה לגיים והם לבל שאר דאיסורין שבוטנא בהן: ויא שאין
מבטלין להאכילה לגיים אלא לכתן בימי טומאתן ויש לחוש לדבר ירמ הבטל
למשה שבל- והא דאמרינ דאין מבטלין איסור לכתחלה הם לאכילה אבל
אם ערב לתעל כל אחד בתוך בקדירה נתן בה מים כדי לבטל האיסור
היוצא מהכלי כי היכי דלא יצטרך להעל הכלי אשר יעל בתוכן וכי
הא ענא מבטלין לכתחלה: **ויש** מהרבן לבטל בקדרות שראליס
האוכלים בעיטה הגיים אם הם מקומות יפה ויש מי
שאוסרין ונראין דבריהם: **ועל** התיבה הראויה להתבבר לפנ

האורחים כרב הי׳ מקודבל ול׳ תיכה הראויה להתבבד ל׳ כמו שהי׳ן
עתה אבל אם הבהמה עם הער והשוף עם הנעה אין זה ראויה להלל
להתבבד כמו שהא ובטילה ונאר הלף ול׳ ואשר דאהל מסידין הנעה
והער מ״ו כיון דבתחלה התערובת ובטלו שוב אין נערין ומהאי טעמא
שרי לבטל הכל ביחד ואם האמ׳ היאך התרנעלת בטלה בנעיתה נהי
נמי דאין ראויה להתבבד מ״מ הוי דבר שבמטין ול׳ דהרגעלה אין דומה
לדבה לימעת דהלכה כר יוחנן דאמ׳ את שדרפה למעות לעולם דוקא
פ׳ שאין מוכדין אותן לעולם אלא במשן אינה בטילה והתרנעלת אין
דבה לימעת לעולם ואפ׳לו נפי בהמה נמי לא משיב ליה הגמרא אלא
שדרפו לימעת לעולם וכ׳ מדקתני התם פר התנדובות הנמא למר
אתשדרפו לימעת לעולם וכ׳ נפי שור הנסקל׳ ומהאי טעמ׳ ביעת טריפה
בטילה שהי׳ הבה מוכדין אותן שלא במטין אבל ביעה שנלדה ביט
אינה בטילה משום דהוי דבר טיל לו מתודין וכ׳ ומעטן ביטול ביעה
טרוקות בקערה ונלך ביט׳ וכן כבש שלם לאחר הפשט אין רגיש שלם
עוד לעטן ביטול עבל הרף ול׳ והרי מקודבי׳ל כמ׳ אך אם אינ׳ מחשר
דק בישול שפיר מיתקרי דאויה להתבבד׳ **ובני** משם אמרינ
עלי בגדים דאמלי להו לאו בר אינש אכ׳ אין דאוין להתבבד
וכיאר הרף ול׳ מכאן הורה ר״צא על קוקבן של טריפה שנתעלב עם
שאר קוקבנין שליים שהוא בטל ברוב׳ ונראה דהה לענין ברכשה
ושאר בב מעש׳ כיון דאיכא אישי דלא אכלי להו וכן רשת הל׳ שמשון ול׳
והרי מקור ול׳ כמ׳ וכל ול׳ שאמרינ שבב לין מן הדלין אין ערוך לגדוק
אחד מהן אבן נקון לגדוק אחד מהן שלא כדין ואפ׳לו נתבשלו יחד
כולם אפ׳לו הרוטב מותר מן הדין אחר שבבד נתבטל וכ׳ דעת הרש
בא ול׳ שאין גדרין בכוס׳ וכל׳ שאמרינ שאין בטלין בנון ברי׳ה ומיטה
הראויה להתבבד ודבר שדרפו לימעת וכן אם הס סעל אסור אינ
בטלין בדאמרינ קק דביצה וספ׳יקא אסורה נהנבה באלף כולן אסו
אסורות וכוי׳ לא היה בסקק ספ׳יקא וכמ׳ הרף ול׳ מכאן הורה ר״ש
על הרבלים שסקק טריפה שנתעלבו ברבלים אחרים של היתר שאינ
בטלים ברוב והא עקק קשיא דהא אפ׳ בודאי טריפה היה לחס להתבטל
לפי מה דמסקינ כר יוחנן דאמ׳ את שדרפו לימעת ושמא משום משנא
דבבודא נתנן כך ומסתמא רבן של בהמה נפה ראוי להתבבד ושל
דקא נמי ואפ׳ אם המיא לומ׳ דאינו ששוי להתבבד מ״מ לא פלון דבנן

ואם לא הסירו הטלתים עכ׳: **כתב** הראב׳ד ז״ל דהא דאמרי׳ן
דבריה לא בטלה הלא של איסור שנתערבה ונתרבה בצורתה
עם בריות אחרות של היתר כגון עד׳ דשאר שנתערב עם עפ״ן אחרים ואינו
מכיר אי״ן של איסור ואי״ן של היתר אבל אם נמוחה בקדרה אף הוא בטלה
בששים כשאר איסורי״ן וכן המוכה של איסור הראויה להתכבד בה לתנ״ך
האורחים שאינה בטלה הלא בחתיכת איסור שלימה שנתערבה בחתיכות
של היתר אבל אין אנו מכירין אי״ן של איסור ושל היתר אבל אם נמוחה בקדרה
אנפ״ מה היתה קודם שנמוחה בקדרה משובח אינו להתכבד בה לפני האורחים
אף היא נעקרת בטלה כשאר האיסורין וכן רשת הב׳ העשוין ולא יוראין דבריהם
מדאמרינ׳ן פר׳ הלוקח ביסוד ט נבלים והבא אחת והסלימה לבנית אלמו היכא
דריסק עקר ליה מלוקת בריה ומת הרוסא בריה אסורה שלמה שנתערבה
בתוך ההיתר אוסר כל הערובתו עד שיבטל ההיתר עליו תרגם הלקים לפי שאין
בריה בטלה בממוחה מכן אבל אם נתוך ממנה אבר אין נתרסקה עד
שנאבדה צורתה בטל לשיבולא והרי היא כשאר האיסורין ואפ״ נתוך ממנה
האבר לאחר שנתערבה אם נתוך בשינן אבל במזיר הרי היא אוסלת כמות
שהיא: **ובא** זה בריה אמרו בברייתא נשמה בגמלה ועד׳ השרי
וכיוצא בהן אבל שאר בריות כגון חגה של כלאי הכרם וכיוצא
בהן ניתה קרויה בריה שלא להתבטל כשאר איסורין **וכן** לא אמרו אלא
לבטל את עצמה אבל בזמן שמוציאה נדקה והרוגה בגוהן שנפ
שאין לפליטתה חשיבות ולא דין בריה עכל׳: **כתב** הב׳ הרמ״ה ז״ל
וכשיצר טהורה שנתגבלה אן נתקה אנפ״ שאינה קרויה
בריה ואפ״ היא שלימה כראיתה פר׳ כל הבשר אפ״ הכי אינה בטילה אפילו בשש
אם הוא דבר שבמשן אן דראויה להתכבד אבל אם נאסרה מחמת בליעה
איסור אן דבר שנבלע מאיסור ונתערבו עם היתר אפ״ הם שלמים אינם
קרוין בריה ובטלי בששים ולא דבר שבמשנן ולא דראוין להתכבד אבל חתיכת
בשר במלב אינה בטילה כראיתי פר׳ בתרא דשם והאוכל בנית למנה לקחה
וכתב הרב ז״ל אם בטל דבר במחבת ושרה קדרת מהרבים שנשלקו
בטלי אחר ואחכ נודע במחבת דבר טמא כל מה שבמחבת אסור
אם אין בה ששים כנגד הדבר הטמא ואם תור ושרה מה שבמחבת עם הדבר
ששרה כראשונה ונתערבו בהם הראשונים עם הששים הרי שה שני
בטלים ברוב ואע״פ דבריה לא בטלה הלא בשאסרו מחמת עצמן אבל הנ
דאסרו מחמת בליעת הדבר הטמא ולא חשיב בריה עם המינו שמלא שרץ

בראש הרב והרב קטן ואין בו כ״ס כיון שיש דעת אחרים באלפס כולן מעורבים
לבטל דראיה מהתם ראמריינן בגז״ל בני חבורות של עיר ומיא באחת בכלי
וכולן פקוחות מוכרות דאמרינן כיון שהן פקוחות כמעורבות דמי

ויש עוד שלקח ארי או נאבד אחר מהן והחזירה ונתערבה יש רוצין ל
להתיר כל אחת ואחת לבדה משום ספק ספיקא שמא אינו זה
שלקח הארי ואם תמצא לומר היא זו שמא ברגל הבא אותה אין בשן ואין דרוסה
אלא דבר אבל אין להתיר משום בטול ברוב דבעלי חיים משובים ואינם בטלים
ולכאה להיתר דלכבשיעבו כי היכי דנדרי ונמא כל דפריש מרובה פריש דמ
מיבא למיעבד שמא לקח מן הקבוע כי הוא דבחיים הר״ר התערבות אסור
נראה דיש לאסור כל הנדר עד שעה שיר חדש בזכריה ובנזיכות עד ל
שיתעברו ולדו וצריך שיהיה העבור בני לאחר הספק עד לשון הרב ז״ל
והרשבא ז״ל כתב בהמה אן שוה שהם ספק טריפה שנתערבו באחרים אפילו
באלף לא בטיל ונתפזרו כולן מותרין שאם אומ׳ כל שפרש מרובא פרש
בדא בשנעבדו מעצמן אבל הנדון הוא אשורין עיר שמא יקח ממקום
קבוץ וכן אסור לקנות במקום צר מרי שיעברו ויתפזרו פרשו מקצתן למקום
אחד המעשין מולדין והמרובין אסורין שאם אומ׳ האיסור שאר עם הרוב
נאבד אחר מהן השאר מותרין שאם אומ׳ אותן שנאבד הוא האסור והוא
שנאבד מעצמו ולא שנאבדו בידים שהטו כולן אם בשון כולן מותרין
שבבר בטל משבעותן ואם במנוד אסורין והה לחתיכת אסור שנלקה לתוך
התיבות של היתר אפי׳ נלקה לתוך שדים ואפי׳ היתה התיבה הראויה לתובר
בקנה האורחין אומשאר איסורין שאינו בטלים ונלקה אחת מהן בשון לי״ס
הנגזל או נאבדת בשון וכוכי בהן לומרו כל השאר שאם אומ׳ אותה שרי
איסור נאבדה ואין אומ׳ לתוך הרוב שאר לא בטבולן לפנינו אבל משנאבדה
ונאבדה לא בדא לאכול השאר שתים שתים שיש היתר עכ״פ במה שהוא
אוכל אבל אחת אחת לא ומטעם לפי שבבר נתבטל ברוב דבר הודה

חתיכת איסור שנלקה לפחות מן ואפילו היתה הראויה להתבבר
אם בריה קנן עד השה אם דבר שיש לו מתירין שאין להם בט
ביטול לעולם אם פרשו העשרים למקום אחד והשלשים למקום אחר כל
העשרים מותרין והשלשים אסורין שאם אומ׳ האיסור לתוך הרוב שאר
נפלו כל השלשים למקום אחד הכל אסור כלו נפל שם ה איסור ודאי ואין
אומרין בטל כיוצא בזה ספק ספיקא לקולא שכל שנפל הרוב במקום אחד
כלו היה האסור שם ודאי ויראה לי שאם נפלו שם מקצתן מותר שכיוצא

כזה אינו דומה ספק ספיקא לקולא כיצד אם אומר שמא היסוד לא היה בתוך לן
שנפל כאן ואם תמצא לומר כאן היה אם אומר שזה שאינו אוכל עכשיו לא זהו
של איסור בדא בטבל היסוד תחלה לתוך רוב אבל אם נתערבה חתיכת היתר
עם חתיכת איסור והרה אחת מאלה ונפלה לתוך ממש של היתר אין אומרין
כזה ספק ספיקא לפי שאנו רואים כל אחת מהן כעצמו של איסור:

דברים אלו שלמדנו בספק ספיקא שעל ידי תערובות כמו שאמרנו
אבל שלא על ידי שנ תערובות לא כיצד ספק ודעת
שנתערבה באחריס טולן איסורין עד שיהא שם היתר כדי לבטל דבר שאר
אתה אומר שמא לא זהו ואם תמצא לומר זהו ספק מותר היה ולא כבר הסרתו
מספק שנפל בעצמו ואחר שאסרתן היאך אתה חוזר ומתירן:

חתיכת בשר בחלב או נבלה או דבר טמא שנתערבה בחתיכות של
היתר אם קטנה היא שאינה ראויה להתבבר לבשלתבטל
אינה משובה ובטילה ואם היא עדיפה ביותר שאין דרכן של בני אדם להתבבר בה
אינה משובה שנמרה היא מתוך ובטלה אבל אם היא גיעונית שדרך להתבבר
בכיוצא בה לפני האורחים אינה בטילה ואפילו נתערבה בשם בדא לבטל את
עצמה אבל פליטה בטל בששים דברים אם בחתיכת אסורה מעצמה כחתיכת
נבלה אבל חתיכת היתר שאסרה מחמת בלעה איסור בדי היא כשאר
איסורין שאין משובין שאין הבלע חשוב שלא להתבטל מין מנשר בחלב שהיא
עשויה נבלה חוץ ונחלבן משון לאחר שנתערבו עד שאין משובות להתבבר
בטל חשיבותן עבל הרשבא"ל: עוד כתב לא בתשובה יבש ביבש שאינו
חשוב ושאינו ראוי להתבבר בפני האורחים בטל ברוב והה בעופות שנמצא
טריפות באחד מבני מעיים ולא ידע מאי זה מהן אם הם ראויים להתבבר
באחד מהם בפני האורחים אינו בטלין בחתיכה הראויה ואם הם עדיפים כאוזים
או קטנים כעפורים שאינן ראויין להתבבר בהן בפני האורחים מתוך עדלן
או מתוך קטנם בטלים ברוב עבל: **להב** הרמעה הרבה בהמה ת
ששחטו יתר ונמצאו טריפות ואחר חתכם לחתיכות הה
הראויות להתבבר ונתבו החתיכות יחד ואחר נמצאת ראיה אחת טריפה
ואינו יודע איזו מהן היתה טולן וטהורות מפני שכל אחת ראויה להתבבר עם:

וכל דבר חשוב כגון חיוני פרך וזימוני בארן ורומיקן אוסרין במינה
בכל שהן ודבר חשוב הוא כל דבר שנחשב לאנשי המקום כגון
חיוני פרך וזימוני בארן לבני ארץ ישראל וכן רבית סתומה וכברות של בעלי
הבית והחתיכה הראויה להתבבר של בהמה חיה ועוף הטמאים אם של דג

טמא שנתערבה בששים אלפים הכל אסור עד שיגביה אותה חתיכה ואחר
ישער השאר בששים שאם לא יגביהנה הרי הדבר האסור שמד ולא נשתנה
והחתיכה השובה אצלו שראויה להתבבר בה לפני האודמים והה בחתיכה של
בשר כחלב וכן עד הנשה שנתבשל עד הקרים או עם הבשר בזמן שמרי״ו
מגביהו והשאר מותר שאין בקרים בעתן טעם ואם אינו מכירו הכל אסור לפי
שהעוף בריה בפני עצמה והרי הוא נחשב ואוסר בכל שהוא: וכן
בעלי חיים השובין הם ואינם בטלים אבל שאר דברים שלוים
מישראל אשם שדרכן לרמוצה: נשתנה הדבר החשוב כגון שנפגם
האגן או שנפרד הדמון או ש שנפרה החבית לאו ש
שנעשה הבסר אחר שנאסר או נדוכה החתיכה בכלל החתיכות ישנו בשיעור
ואסור לשנות אותן לפי שאין מבטלין איסור לכתחלה: ואם נתערבה ביצה שאי
טמא או ביצה טריפה או ביצת שנמצא בה אפרוח עם ביצים אחרים שיעורן בס׳
בששים: וכבר ביארנו שסמכו על לעשיר ששים ולא אסרוהו: ביצה
שנמצאת בה אפרוח שנשלחה עם הביצים המותרות בין
קלופה בין שאינה קלופה אם היתה בהם ששים ואחת והיא הדי הן מותרות
עם ששים בלבד נאסרו הכל מפני שהיא בריה בפני עצמה שאין בה היסר
והוסיף בשיעורה כי ולא שנא בין של היא של עוף טהור בין שהיא של עוף
טמא לפי שהאסור מפני האפרוח והה אפי׳ לא נגיע בה האפרוח לגמרי
אלא שדקרה או שיש בה קורטו בם: ויש כתבו שאין זה בכלל איסור
שהוא בריה שמהה לגן שקרים ודמשיש: והר״
יהונתן ולא כתב משמע מלבא דכל איסור של תורה דאמריגן
בששים לאו דוקא ששים אלא ששים ואחת בשעה וכן נמי דעת הר״ר דוד בר מיגל
שפתב וכן לחתיכת דן עמא ולחתיכת עגילה שנאמרה בעון שלא עמדוהה עריך
לכ״ ששים ואחת לפי שהאיסור קלא איסור בנגעי בשיעור לגן הילכך אם לא יהיה
שם כי אם ששים והיא נגיעא שלא היה שם ששים של היתר לא ששים קחות אחת
שהרי יש שם מקלטת האיסור כמו לגן עדיך ששים ואחת ואיא
ולא כתב נעגב אחר מקום מה הוסיפו כאן אחת מקום שהם והרשב״א
שהבעים יש מקן ודלות ויש מהן קטנות לפי כך הוסיפו
אחת להשוות מדתן כדי שלא נצטרך לעשר כל אחת ואחת ולפיכך ביצה שנת
שנתערבה בתבשיל בטילה בששים נשאר איסורין ועל פת ולא בתשובה ואם
נמצא רם בביצה שמחוה על ההמין לתעמוק הדברים פשוטים שאין התבטיל
אסר מטמה עשמים הדא שכל הביצה למעלה מן הכיסוי ואין שם דוגמא

להעדיף מיעלי ויעלי בדבר שאינו מתעבר בקליפה וביצה לא נבנו קליפה ה
משיער קליפה ולא עוד לא היתה קליפה כיון שרוטב שבחדירה אינו
עולה למעלה מן הכיסוי אין מה שבחדירה בלוע ממנה ולא עדיף מחתיכה
מקצתה לוף הרוטב ומקצתה למעלה מהרוטב נשלא נער וכיסה אין אומ
שיהא מה שלמעלה מהרוטב כלו נבוע בתוך הרוטב עכל: **וביצת**
שוף שנחתך כביצת שוף טמא יש אומ שעלה בה קורט
שערפה דבתך הכי וראי לא איפשר דהא לא הדרה ושעה כמו שנאמר בעה
ואעפ אסורה לפי שעמדה באיסור שכשנחתך נפה נחתך ה האיסול שבמעיה
ואם נתעבבה ביצת טריפה אין ביצת שוף טמא עם ביצת שוף טהור אין שנחתן
אלו עד לו שישתן בשיש: **ואפרוח** של ביצת טא עדיפה טהור ל
פי שהדבר ידוע שהביצה נבדקה ונמצאת לפני (חוצות)
טעמא נעלם קודם שהוא עוד ממנה שם אפרוח ודבר חלר סל איסור הר
לפני (נתחדש) מטמה בהיה אחרת ולא נחשב כבא מן הטמא שאין מיין טמא:
ואפרוח שנעלר אעפ שלא נתעתחו שנו מוחר לאוכלו כיון שיצא
מהקליפה יצא האיסור נבלה ומתיר עצמו בשחיטה למי שא
שאינו מאוס לה לו: **וביצת** נבלה פי שהתעכל הטוף בשחיטה
או בדבר אחר ונמצא בן ביצה ומוחר בטמרת בשוק פ
פליג בה בש ובה בגרות בית שמאי שרו (בות הלל אסרי והלכה כבית הלל
דאמרי וכה אדוטוקנ הר דוד הכהן ז"ל (כן פסק הרמב"ם ז"ל ויש ספריס
שכתוב בהן בהפך והדע דשנה סופר הוא כי שיעשו בספרי הרב המחוייק
כתוב בהם כמו שכתבנו עכל: **וכן** נמי דעת הרשבא ז"ל דביצ
נבילה טריפה ואפי כזיבא בה עמטרת בשוק אסורה והר
אהרן הלוי כתב שאם נמצא לא בביצה נבילה שנתבלבה אבל טריפה שנעשה ה
לפנינו והנבלה ביצה לחלה שבודאי עמידה קורט ששרפה בבן נראה
שהיא מותרת כיון שהנבלה אותה מאלה עכל" כת הרשבא ז"ל ביצ
שהשלה אותה התרנגלת קודם זמנה מכח הבאה בשרה בדא בטאינה
מערת הנעים אבל אם מעורה בנעים הרי היא כפקר שת מן החי ואסורה
והיקר ז"ל כתב ועכ אם יש לחלק בין עמדה בקליפה לבא עמידה: והר אהרן
הלוי ז"ל כתב דנעלי בעים מותרין (הן בדם שהנבלה הנרנעלה קודם זמן
ועד שלא עמדו והוא מלבון שלדו עובר ולא נעשה עכל" **וביצים**
של ספק טריפה משה"ן אלמן עד אשר נראה אם יטשו
עדימה שניה ותמיל עלר ואם יותרו כולן שאם היתה טריפה לא היתה

כל בן יש לדון
ובכן הנלה לבאה
מלבלות אמרים בל
ובאוכל אמרה

יולדה עוד ואם לא ילדה עוד הכל אסור והמ׳ דבנדימה שיה מותרין
כלם ששהתה בין סוף לידה להתחלת לידה כא יום שלמים מי כן זמן שהיה
כדאמרו ז״ל בבכורות הרגילה לבא יום אבל אם הגדה לילד הוץ כא יום אמרי
עדיין הם מעדימה ראשונה והכל אסור והה מתרגילה שלא ילדה משלה
שלל בה סוף עדיקה שאם ילדה לאחר כא יום מזמן שאלד בה סוף הטרפות
היא ובביאים מותרין סוף סוף אדומא מוריגו הל״ שם טוב פלגו יוז׳:

וביצה המוגרת. פי׳ שיש בה הרגילה עליה עד שנתהסמרה
ומאחה מלאכל אבל לא לקמה כלל נפש היפה האכלנה:

כל מאכל היוצא ממין מן המינים האסורים שלוקין עליהם בגון חלב
בהמה וחיה הטמאה וביצי עוף טמא ודגטמא. אסורין באכילה אבל
אין לוקין עליהם זא על בנדם אבל מכין אותן מכת מרדות:

והאוכל ביצי עוף טמא הגלוין באשכול שעדיין לא פיגשו וכן ביצ
דגים טמאים הנמצאים במשכן כאוכל בם משום שלבן ולוקה בביאה:

ביצת עוף טמא שהתגיל האפרוח להתרחש בה שאכלה לוקה עליה
משום שרץ השץ. ואם ביצת עוף טהור הוא מכין אותן מכת מרדות:

ביצת עוף טמא שנשלקה עם ביצי עוף טהור לא אסרן וכ״ש
משום דביצה לא פלטה טום טעם ואע״ג דקלטא מיא כדמכרי
לה בעבר המרורה. והמ׳ כשנשלקה בקליפתה. אבל אם היא קלופה אפילו
בה בשביל ואחת כשאר איסורין וכן דעת הרשבא ז״ל. וכת עוד דברים
שאמרה בביצה עוף טמא. ושל טריפה ושל נבילה. אבל ביצה שנמצא בה
אפרוח אי קודם לה והיא אסורה אף היא אוסרת תערובות בין קלופה בין
שאינה קלופה שאין פלטתה של זו מי ביצים אלא פגיטה בשר עצמו. ואע״
דקיימ״ל ג״ כ דביצים לא פגלי ודאי פגלי ואם נשלקו בקדירה של ביצי אסורות
אם היתה בה יומא ואפי׳ בקליפתה. ויש כתבו דכי אמרינן ביצת עוף טמא
לא אסרה המ׳ כשמכירין אותה שמשלכין אותה והמאר מותר אבל אם
נתערבה באחרות ואין מכירין אותה אינה בטילה לגלל משום דביה לא בטלה
אבל דעת הרמכם ז״ל דבטלה בששים ולא חשבינן לה בבריה וכן דעת רוב
הפוסקים ז״ל. **ויזל** בכל בבריה ובכל ידעשם בתבון ז״ל שמעתה
לפי שאינן המגיה נעפן לא שמכנסין לתוך פיהם פרח
מכל העשבים ומקיאה אותן בכוחת. **ואסור** לאכול
מבשר האדם אפילו שאם בליהי האדם לנפש חיה
שהדי מעה הכמו ז מיש חיה הנאכלין (אם) בהן את זה האכלו מכלל שהוא

חוץ מהם לא תאכלו והדי הוא לאו הבא מכלל עשה לפיכך האוכל מבשר
האיש או מחלבו בין מן החי בין מן המת אינו לוקה אבל אסור בעשה
אמנם אין איסור חלב האדם אלא ליונק מן השדיים אבל חולבת אשה לתוך
הכלי ושותה והבולע השותה מן השדיים מלין אותו מכה מדרבנן:

והתינוק יונק והולך עד אחד עשר או חמש שנים והוא שלא העלו
העתיקוהו משד ב׳ימים אז יותר על בודין אבל העתיקו
משד ב׳ימים שלא בפרין מחזירין אותו ליונק ובמקום כל הדש מחזיר אותו
אותו ליונק אפילו העתיקו מדש או משנים:

חלב בהמה טהורה
שנתרפה אסור כחלב בהמה טמאה: וכל הבא העלומה
בהמה שנמצאת טריפה מה ד׳ינם של ב׳ציאת הלסן שנעשים ממנה דם
שמוקל התירם משום חזקה: וכן מר יהודאי גאון בחלבות אותו ואת בן:

והרי מקורבל ז׳ל כת השוחט בהמה ונמצאת טריפה ושנו ממנה
ב׳ציאם אם העדרות מוחט אם הוצלד פי המכה של מחט של
הציאם ששנו ממנה הרי ב׳ימים אחד ושם אמרו אסורין אבל קודם ב׳ימים
מותרין ושאר מיני טרפות מותרין אבל טרפות הבא מן הלסן כגון

והרשב״א ז׳ל כתב
יותרת סולם אסורין וכן עמי דעת הדק ז׳ל
שבטרפות סידמא וכיוצא בו שאי אפשר לומ
שרפה אסורות וכן אמרו משם מקצת הגאונים היו עמה בהמות הבורח
הולכין בה אחר ששיש כשאר איסורין:

כל בהמה טהורה או חיה
ושף טהורין שמתו או לא שחטון כראוי הרי זו עבילה והאוכל
מהן כזית לוקה והאוכל שוף חי שלם לוקה משום עבלה אעפ״ש אין בו כזית
ואם אכלו אחר שמת עדיין שיריה לו כזית בכולו והאוכל כזית מבשר
עבל בהמה טהורה לוקה משום עבילה:

ואי זו היא טריפה כל שאין
במוה חיה כגון שטרפה ארי׳ או זאב וכיוצא בו ועדיין לא
מתה:

ויש חלוק אחרים שאם יראנו בה תחשב כטריפה ופסי
הלבה למשה משיב ואם עתיד לבארם בעה״ב בהלכות טרפות
ואין בכולן בפי מן התורה רק הדרוסה לפיכך החמירו בה שכל שפק ד׳
דרוסה אסור ופפק שאר הטרפיות מותר:

והאוכל כזית
מבהמה חיה ושף טריפה לוקה:

ואסור לאכול
מבהמה שעולדה על ליל שמיני שלא שהה שמנה ימים בבהמה
עבל אבל אין לוקין עליו ואם נודע לו חרשין מותר לאוכלו אפילו
ביום שעולד וכתב הרשב״א ז׳ל בתשובה שאין סומכין על הגי בגי״ם

הטעם הנקחים ממנו כאומר שהם בני שמעה שלא מיעון מקום שיהא להקל
לא בנדמל אשה וכל מקום שאינו חושדין מתם קטנתו שאינו בן שמנה לא יאמר
מדי סתם באמירת הכל וסוס שהוא אומ׳ להשבו״ח מקחו וכל מקום שאמר להטביח
מקחו אין טומטום לא מקבל להמכר ואפ׳ באיסורי תורה אין שאמר פירות אלו
של ערלה לא אמר כלום לא נתכוון לא להטביח מקחו עב׳ וכתב הרב
שרגא׳ נאון איסור זה אינו אלא בבן מזרח אבל בן ארץ ישראל אפ׳ בן יומו
שרגשין אותו שאין פרוש משמועה אסור אלא לקרבן׳ וכן נמי כתב רבי הילל
נאון בי׳ שנעלר מוהר לשרשנו ואוכלו ביומו עב׳ **וחרשי** העבור
בשמה נפה ט׳ חדשים ולדקה המשה׳ **והשליא** שיעלה
עם הולד אסורה׳ והאוכלה פטור שאינה בשר׳
האוכל מבהמה טמאה אן חיה ועוף בלית לוקה׳ וכן האוכל דג
טמא אן שרץ העוף׳ אין קבע טמא ובבוא ויתלש ובבורה
ויעדרה ונוגעה בהן בלי לוקה׳ וכן האוכלה בביה טמאה בפני עצמה
טולה אפ׳ בלה פלוגתה מן החרדל לוקה׳ בון שאכלה חיה בין שאכלה
מתה׳ ואפ׳ סרחה אן שתנת עוותה׳ וכן האוכל בלית משרץ הארץ אין
נחש ושקדב וחפושית ודל לוקה׳ **אמר** אני אכל פושיא פ׳
שרץ המים לוקה אדבע דכתוב בדגים ושרץ יהיו לכם
ועכ׳ וכתב הרגיש ל השקצן ועכ׳ לא שנא דגים ולא שנא דבלה הא מני׳
וכתב ביה ולא הגמאו הא תבלא׳ וכתב במשנה תורה׳ וכל אשר אין לו
סנפיר וקשקשת הא ארבעה׳ אבל נמלה שרץ הארץ לוקה חמ״ש
הא הרי׳ ל השרצים ולא השמאו דלא כתב בהו עב הארץ לא בכתב
משמע בן במים בן הארץ׳ וחד כל השרץ השורץ על הארץ וכ׳ וחד
בכל השרץ השורץ עב׳ וחד ולא תשמאו אלא עקשותם׳ אבל הרבנא לוקה
שש׳ הא ממשנא ולא בשרץ העוף דכתב כל שרץ העוף טמא הוא לכם
במשנה הגרה׳ **והאוכל** בשר טשמעה הרגיש האמוריס
בהגדה שהם המולד והעבבר והרעב והאנקה
והכה והשאה והחומט והקנשמה אחר מוהם לוקה בבעבדשה׳ ונלמ
מיעקבקן לשיעור זה׳ אבל המהך אבר מן החיים אן שיעבר בגיד ל
וכולן מיעבדקן לשיעור זה׳ **והאוכל** בלית משרץ המים
בלי הבריות שאין לבם לא עורה דג טמא׳ ולא
עלית דג טהור׳ אין הדלבן והעפרדע וכבב המים והכתב לעשם והשמ
והשלקה לוקה׳ ושאל רבי׳ הודה בהן על לד קלעמוק ל מהן לשרוף

מהר ממיני הדברים ואוכלו משם דמאה. ותשב דמותר. דאין כאן לא עבדא
בעלמא שבר. וראה כי הטעם כמו שאמרו ולא כל הנשדפין אפרן מותר ומתיכן
באיסורי הנאה. והאוכל כזית מכל דומש על הארץ כגון הבריות העבריות
בגני הבילות ובאשפות כגון רמה והולעה וכיוצא בהן שאינן עבדאין מנבר
ומקבה לקרח. והמינין העבדאים בגני המאסלות ובגני הפרחות
אם פרשו לארץ אפילו שחזרו לתוך המאסלה או לתוך
הפרי האוכל מהן כזית לוקה. ואם לא פרשו אוכל הפרי עד התלבן
שבתוכו והוא שהתליע האוכל אחר שעבדך מן הארץ אבל הכל
התליע במחובר לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכו שמא יש בו תולעת.
נמצא הרחש בתוך הפרי אפילו שחזרו ונקב ממון אין חוששין שמא
יצא וחזר. פירות שדרכן להתבלע לאיבריהן לא
יאכל מהן בלא בדיקה. כגון תמרים ותיס ושדשים
ופלים וכיוצא בהן אסור לאוכלן תוך יב חדש בלא בדיקה וכן כמי דשת
הדשבא ולא. ואם שהה אחר שעבדך יב חדש אוכל בלא בדיקה
שאין התולעת. שכן מתקיים יב חדש פי איש מתקיים דהורה
עפרא בעלמא וכן כמי דשת הדשבא ולא. כלל אחר כל בריה
שאין בה שבע איבה חיה ל חדשים ולא. פלגי דרחי
הוא דלא הוי. אבל מהקיים הוא עד יב חדש ונפקא מינה שאם נמצא
מי אחד ל חדשים בודוע שלא התליע במחובר וכל לא פרישי שדי. אך
הב הענטות והדש ולא מממרין ואומ׳ שהתולעת שבהן לאחר יב חדש אם מי
הוא ולא פריש מותר. אבל אם מה הוא אסור דשמא במחובר התליע
ומתה. אבל עדיין קיים ועומד באימורין. והרי מקובלין על כתב
אותן הקדמונים שבפלים ובמאר הקטנה. פשטא שהאין
בתגלש לאחר שיאכלן ופרשו שב אין לענין לתגבו. וטוב לבעלן במים ותתחן
בדי שלא ישרא בדפש הקדרה. והקש כת מהו דבר יחיד הוב אוסרן ונש
התפקות משום לפי שהם באים לא שהתירוה לפי שאינן דומשות אלא
בתוך הקטנה לפי שהם מהבר קות בתוכו ולא המי לחישות שהתליע
באיבריה פי קשאים שהתליעו בחרקב במקום ודלמרן דאיסורא דהמם
ההולה הולך במקום במקלף ולמלמן דאסורא בתוך הקישות לפי ש
שבתוכה מ לע כדלעי בתולפות מעטן. ומרי רבי יחיל היה הוסם שדרן
מיות בעלמא אפי בלא ריחוק ונלך וכן נראה שהן באין במחובר שהרי
באותן פלים נמצא בהן תולעים בעודן לחים במחובר ממוך ללקיטתן ונת

ונראה דאמרן הנלעשים בי"ט ונעשים קיבוש והמחמיר תבא עליו בריבה:

והרשב"א ז"ל כתב פליס דחשיב מענין בהם אחד קטן הנדל
במחובר והוא נדל בין קליפה לבשר. או בבשל סמוך ל
קליפה. ואחד נדל העקב וינדר פעמים עד אחמיעא אותו הנדל והנדל לאחר
מכן מותר קודם שיפרוש. ואם תיבש ואפ"ה מה אסור כמו שביארנו:

ולפיכך הבא לבשל בלא בדיקה. כיצד הוא עשה. שורה אותן
במים יצנלן כדי שיפלבו המים בתוכן ויוציאו הדש
שבתוכן. ויפרוש כל מה שעתיד לפרוש ואחר. ישים בקדירה אחד דתוחה
המים לדי שימותו השאריים במקום. ואם נמצאו קצת בתוך הקדירה משליך
אותן ואוכל השאר שאין בהם כב שיאכלו בפלטתו אה הנדלמין. ול"ל שאסור
לעשות כן כל יב חדש מפני הדחש הקטן המצוי במחובר והרי איפשר לו
להכניס יב חדש ולמיבש כל יב חדש. ע"כ דבריה:

עבר ונגל בלא בדיקה תוך יב חדש אם יכול לבדוק בוק
ואם לאו מותר לפי שיש כאן תרי ספיקא ספק היה בשל ספק לא היה שם.
ואם היה שמא נמוח וכל מקום ושיש בו תרי לפיקות הולכין בו להקל אפילו
באיסור תורה עכ"ל:

ועל מי שמיצא אחד מן השרצים בקדירה כיון
הנלבה ונבוב ונמלה ונרבה וכיוצא בהן סב הדיאם ל"ל בתשובה
שלה שמשלך אותן ולא נאסר התבשיל בן שהיה חס בין שהיה יצוק אבל אם
נתפק אותן השרצים בתבשיל שישארו בשאר איסורין שבתוכה בששיפו:

והר"ב ז"ל כתב ומעה בן המקדים הראשונה להיות הבשיל של ירק
שבמצא בו הנלשים סדבורקין אותו אחר שנשלחן הירקות עד
אדבעה אבל יתר מאדבעה לא ריע להתיר אשה שיש בה יתר מששים מפני
כי אחר שפשטו הששים ולא בדקו יפה יפה קודם שליקתו אלו היו בהן יותר
ונשמוחן וכן דעתר הראבד"ז. וכיאל עד דאשה שבמצא אחר בדיקתה שרצ
אסור לאכול מבדיקתה כדין טבח שבמצא אחד בדיקתו מלב. ומה דבר
שיהיה נראה לעשות כגון חומט או כיוצא בו אבל ההלעשים המתבשים בתוך
הבשים שאין נראין לא לאחר שליקתן מותר לאכול מבדיקתן עכ"ל

והרמנע כתב ועל הבובר הבמצא בתמחוי שהוא כלי של שלקרן
ממנו בכף ושהיה באותה הכף לשאר קדרות הכלמותר
בשמא בכלי עצל וכלי שב אינו מבשל ואהי בדבריה לא בעלה המ' הי"ל
נעה אבל אם נמצאה בדבר בקערה ואם אחר שנתקדר התבשיל עב
ואיבא ספק טופא ולהניה עליו הרקה ל"ל. מיהו אם עבר בכף מכלי ראשון

הכף מסוכה ואם החיצון אוהב כף בקדירה אפי׳ הדיחה לאחר שהשלך בה
הנבוב צריך שיהא בקדירה ס מכל הכף: וקלשבא ז״ל כתב בתשובה לדידיה
של מרדכי פיטפל שם מליה ואבדה אחול הכל ואם נתנו מהמרק בכף אי
בקשבה ידאו שאין שם כלום שהכל מותר ואף הקדירה מותרת. לין שלא נמצא
שם כלום: עוד כתב שם בתרי תעלת הבית הדברים המאוסים שנתפשו של
ארם קדה מעט בין הנבובים והיתושים והמלים ובינתא בהן שכל אחד נדול
מהן למיאוסן אפילו נתעבדו בתבשיל ואחרה ואם בתוך הלבשיל אם הי׳ יותר
דבר עצו מולר ממי כל שאינשי לעבר ולפן יעבור ולטן עבל: שד
כת בתשובה שלה מרקחת שתקלן לעצו נמלים ואי איפשר לבדוק ואבדו
עליה יב חדש ואמרה שידאה לך מעשה כל דבר שאין בו עצם אבן: והשיב
יפה אמרת לבי שאינא מתחיים אמרו לא חי ולא מת. ובהו שאמרו הם תמרי
דבבא בתר תרי סר ירחי שהא שרי״ן לא שאנו חוכר קצת בסרקחות שהן
עשוה דבש לפי שהדבש נראה שיש בו ס סנלות האחד לאחר לבלות
ולמחות הדברים המתוכים הנפלים לתוכו והשנת לה עמיד ולהיים הדבריה
השלבים הנשמעה בתוכו וכמו שאמרו בבבא בתרא בני הירודים הטמי נה
בדבש ז שנה עבל: מעשה אירע בנרשקון בבית הכבד ר אלינגר
שמעון נמלים בכלי הדבש ולא מה ישנה ואמרו לו
חכמים שהין שם שימסה הדבש עד שיהא נתך ויסנגהו וישארו הנמלים
למעלה ושנה הוא למתוקים והלי נמיא שמבטלין איסור מטהו לבתחלה
שהרי יפלנו הנמלים בדבש והשיב לו רבו ר חוד הכהן אין סאן בישול איסור
שהרי מתבטיא אינה אא לתקן הדבש וזה קרוב למה שאמר לן פלב אחת האי
נבא לתקון קא מכון עב. לן נמי פסק א דינא מדינא הד שם טוב פלבן יעב
הלבה למשנה הנה במיזקא עב: הרי״ו והרח״ז כתבו סימן
לתולעים שיצאו מן הפירות בשיצאו לאוץ בלומר
בשפיהם ולנו אסרן. זה הסימן שכתבו נכו ישבר תולע ויפול ויזו ושמרון
טלמ׳ תולע כשעשה פה ישוב ישמדנו מלאכל ויזב שכתן במקרא הנא
ישוב שכתן בנדר פתחם: והחבושים והתפוחים כיון
בהן שנראה מבחוץ שהתלגעו אפ רוצה לבשל מהן
מאותן שנלקטו בן ביום ובוזה מקץ שהתלגעו והדי התלגעו במחבר עיין
לבודקן שמבטלין אותן כדי שלא יתבטל שמהן התולעת: ובשם
רת מיגאש שאין לתלעת הדי׳ נאסר אא אב פירות פירשו
לאוד ולא נעש לאדם אי שפירשו מקצתן לאדם אי שפירשו לאחר שמרש

בתוך הפי׳ כגון אז הזיזין שבתוך הנדשים והפלטן שמתבשלין בתוך הסיר
הקדירה ומלוך בתוך הפי׳ נמצא ובכח הדלעתה נהגין ויצאין למוץ אין
אחר כל זה אסורין מפסק ואין לקין עליהן: **תולעת** הנמצא
במעי דגים אעפ שאין דרך בית הדגים אכולין: פעמים
ובכסין דרך אינו כשהוא ישן: **וכן** תולעת הנמצאת במוח שבראש
הבהמה וכרליה והנמצאת בבשר אסורה אבל דג שהתליע
הרי הוא כפירות שהתליע אחר שנעקרו: **וכתב** הלף זל מן
הנמצא הנמצאים בחתיכת בשר או בחתיכת דג שבאין
ממיי הבהמה מן הדג אסורין ואוכן שבאו אחר שחיטה מחמת סרחון ל
הבשר או הדג מותרין לאחר שימולו אבל אם מחייב פירוש על הבשר
אסרין לגמלם כמו פירוש על נפי ל״ל תמיה ונהא לא חיישינן דבשעה
שהדיח הבשר במים באו על הבשר לחוץ ואם היה בחוץ נפגים:
והרשב״א גל סתם התולעים הנמצאים במים הבהמה ואפילו בין
עור לבשר אסורין וכן אוכן הנמצאין במעי הדגים אבל
אם נמצאים בין עור לבשר או בתוך הבשר מותרין שאין באמת מבשרו
נעלמו ולפיכך מותרין שהדגים אינם בני שחיטה והטעם מפני מה אסורין
הנמצאים בבהמה לפי שאין דבר שבבהמה מותר בי אם בשחיטה עכ״ל
והרמ״ה סתם ותולעים הנמצא בדיאה ולא ידענו אם קודם שחיטה אם
לאחר שחיטה פרישי פלגי בה אמוראי ואלינן לחומרא ואסרינן
לה עכ״ל: **גבינה** שהתליעה עכשיו היפה לאכלה מתולעת
שבה והוא שלא פרשן **וכן** המיש שהשרינ
בכלים מותר לשתותה השרץ עם המים: **וכן** מי כורות
שיחין ומעינות הרי הן ככלים אבל מרייתן ונשיצן לא ומי
כורות שיחין ומעינות שהשריצו שותה מהן ואינו נטמא אבלא
יקח מן המים בידו או בכלים משום שרץ השורץ על הארץ קרינא ביה
לפי שפרשן: **פרישן** לדפם הכלי ואו הבור ולינא בו ממ
ממקום בריתן והוזרו לתוך המים מותרין:
והמסנן המשקין שנבראו בהן אעפ שהחזירן לכלי ואפל
מהן כזית לוקה שהרי פרשן ממקום בריתן וכל
אז השיערין שלא אכל בריה שלימה כמו שכתבנו: **אלו**
האוכלין האמורין שמצטרפין לכזית זה עם זה ובילה

ולריפה מעברות לגיה, וכן כל הבהמה הטמאות מעברות לגיה. אבל אם
עבלה ומת בהמה טמאה אין מעברות. וכן בהמה טמאה ושה טמא אן דג
טמא אין מטמאין. אבל כל השאר הטמאים מעברין. וכן כל הדברים הטמאים:

האוכל מן בהמה היה ושה הטמאים אין מן עבלה ולריפה דברים שאינן
נתן אמר שאסור פאר ואין מעברין עם הבשר לשיורי בית: **ואלו**
שאר יותן בבשרם יש שרות שהן בבשר האוכל מהן כגון
האוכל יהיה הבשר ולו הן עד הגיד ועד הגיד הראשון ועד הטוטרת הגמל
שלא עלה עליו מים ולא הגיע למשא ועד בית הבושה ועד שדרת האליה
ועד הטליא ועד האגנה והכח והלטאה והחומט והתנשמת כל אלו שרוליהן
בשדן שהן רכות כן לאיסור אכילה כן לטומאה: **ואסור** לשאול
סחורה באחר מן האיסורין שבכל מקום שיש בתורה לא יאכל
לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד
שיפרש לך הכתוב בדיק שפרש בעבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או
מכור לנכרי ונחלב כתוב ישמה לכל מלאכה אן עד שתתרים בתורה שבעלפה
שהוא מותר בהנאה קצן מקרים ומשים ואדם מן החי ועד העשה שכל אלה
מותרין בהנאה מפי הקבלה אעפ שהן אסורין באכילה וכן עמי דעת הדשבא ל:

ודר זוה וקרעת מלכמי ערפת ל אסרין ביד השה בהנאה: **כתב**
הרשבא ל בתשובה כי חזר ואחר בדמה והיה ושף
הטמאים וכן שר ערים מותרין בהנאה כדרך שיש פר כל שעה מדרסו לבם שלם
יהן אבל אסור לעשות בהן סחורה ובגון מלאכתו בהם שבל: **כל**
מאכל שהוא אסור בהנאה אם עבר ובעבר בלתי אכילה כגון
שמסר אן נתן לגויים אן לנכבים אינו לריה ומכון אותו מכת מרדות והדמים
מותרין וכל דבר שהוא אסור באכילה ומותר בהנאה אסור לעשות בו סחורה
ובגון מלאכתו בדברים ל האסורין חוץ מן הנחב שהרי נאה בו ישמה לכל
מלאכה לגיקר אין עשין סחורה לא בבגדות ולא בטריפות ולא בשקצים
ורמשים ויש מתירין מזה לעשות סחורה מחלב חוץ שלא חלק הכתל בין חלב
טהרה לטמאה אבל לסוך לו אדם בשרו ודאי אסור משום דבכלל שתיה היא
והה בחלב שאר בהמות ויחות ושאר הטמאים ונחלבות שבת כת דעת הב
התרומה כדין חולה אבל לסוך בהן עריות ודאי מותרין וכת ישמה לכל מלאכה:

הגיד שבדמנו לו היה אן שף ודגים טמאים יצדן אן שנגדמנו לו
טמאים וטהרין מותר לטהרין אבל לא יכון מלאכתו לטמאים

ומיה שאמרינן שמותר למכרן המ ביחד הטמיאה והטהרה אבל לא הטהר
בפני עצמו דאין טהוא ע"ד אמרו שהוא כיון מלקחתו ליאסף וכן יצרך שיגיע
שיסרים מיד לא נשתהה הטמא עד שיביה שמן: **ואסרו זל**
לעבל חזירים בכל מקום לפי שהם מזיקין וכן אוסרין
הפוסקים ליקח אותו בחוב: אבל שפות טמאים נראה שמותר לעבל אור שם
כגון שפות המדבריים ובכבר שלא יבל אותם להשתכר אבל ליקח אותם בחוב
אסרין דהוה לה כסחורה ואם הוא כמ"ל מדשמותר ואמרינן בירוש למי דמי
שלקח חזיר לצרך שנבלו ניים או ליתנו ואדם לא נתנו לו בסמוכלו אינו מוכרן לא
בדמיו וכן רבי שמעון בל במה שקראו ולא יותר: **ומותר** לעשות לחוזה
בהמה טהאה שאינה מיאכל הניים כגון הסוס והפרד והגמל
והחמור ודומיהם שלא ניתן לא עבל הראויה לאכילה וכן מפרש בירושלמי
במסכת שבעית כתן טמאים הם ומתבל טמאים יהיו לכם שלא אחר אי סור
אכילה ואחר איסור האוה במשמע פרש הרשב"א בל איסור הנאה דיהר אכילה:
ומותר לעשות סחורה בחלב שחלבו ניי ואין שולד דומהו ובעבלות וכיוצא
בהן בכל שאיסורו מדברי סופרים מותר לעשות בו סחורה:
איסור והיתר שנעשו זה בזה אם בחם אין עוזן כגון הבשר שנתערב
עם החלב על ידי בשול אין נעבל חם לתוך חם אין עוזן לתוך
חם שנחם אסורים אבל אם נעבל חם לתוך עוזן קלקם בבשר שנעשה בו החלב
ואוכל השאר בא"ן זה חם אמרו כת הרשב"א בל אפילו אין היר סולרת בו אם
הוא חם על ידי האש **ואם** נעבל עוזן לתוך עוזן מדיח החתיכה
ואוכלה ואם בשר ובגינה שנרקן במטפחת ונעשה זה בזה מדיח
בל אחד ואוכלן וכן בבל איסור והיתר אם נעשה זה בזה צריך הדחה:
ואם הם דבריים שאין רגיל להדיחן קודם סיאבלו צריך לטהר שלא
ינעשה זה בזה שמא ישכח ולא ידיחו: **אבל** בל דבר שדרכו
להדיח קודם אכילה אין קפידא אם ינעשה זה בזה טוען בטוען
וכן קודר לה שהתבשל בטוען בבלי שדרכו להדיחו בבשרא שמשתמש בו:
ולכן אין חוששין בבית המטבחים של ניים אם ינעשה בשר השחוטה
בטבילה שהרי אי איפשר שלא ידיחנו בביה: **ואסור**
הבשר בסכין שהתך בו חלבים להתחלה שמא לא ישפשף
הבשר בל צרכו כי יצרך שפשוף גדול: **מידרו** אם הטהר מבל והטמא
מליח ונעשה זה בזה אז שתהו זה עם זה יצרך אין לחלוף
בשר בטבילה מליח שנבבל עמו בשר שחוטה אסורה שתמיד יהיה

הבלה נבלע בשרוטה ואי איפשר לעמוד על הטעם ולא של השיער:

וכן בשר דג טהור תפל שנבלע עם בשר דג טמא מליח אסור מפני שיריו אבל אם היה הטהור מליח והטמא תפל לא נאסר המליח ואע"פ שהתפל בולע מן המליח אינו בולע כל שיעורו ויפליט **המלח**
מחמיץ ומפליט ומבליע לפיכך בשר שחושה שנמלח עם
בשר נבילה שחושה וכן דג טהור עם דג טמא אסורין ואת הרפא על בדיות בשהיה שנבשם מלחים וכן בשהיה הטמא מליח והטהור תפל אבל אם היה הטהור מליח והטמא תפל אותר מעט שחתיכה מלוחה קלות וכל שקלות איה בולעת ודוקא בשהטמא המליח למטה והטהור תפל למעלה לפי שהתחתון נדר ומחמיץ אבל אם הטהור התפל למטה והטמא המליח למעלה אינו אוסר
התחתון לא כדי קליפה ובדא בשהיה הטמא המליח שמן למטה לפי שהשומן ונחלב מפגם ואם על ידי מלחה ובבנו בכל ההיתר ואומרו לא אם יש בו
פגם של היתר כגון כל האיסור אבל אם אינו שמן אעפ שהוא למטה אינו אוסר לא כדי קליפה שהמליח אינו דומה למתנה מבושל לא לעם: **ולפיכך**
כל איסור שאינו מפגם שנמלח עם היתר כגון בשר שנמלח
עם מיתה של נבלה ועם קרחת שבו וכן שנמלחו עלמו הקרומות האסורין קולף ואם
ואבל ושאר שאין שומן של נבלה וקרקנות וקרומות שלו מפגם בן בצל בן בם
נמלחה ואינו אסורין לא כדי קליפה: **באי** זה מליחה אמרו שנמלח הדבר
עד שאינו נאכל מחמת מלחו והא כדרך שארדס מלחה לקדירה.
פחות מכן אינו צריך אלא הדחה בצונן: **כל** איסור שאינו מפגם
אינו נתבטל חס על בני חס קולף מקום שעל שם ומותר וכן אפ
עפל על בני מתיבה היתר שבקדירה ברא בשלא נבר ולא כסה הקדירה אבל
נבר אן כסה המתבה מלוך האסור בטל וכן בדין בקרומות האסורין שבגרון
אם נמלחו כאשר בארנו **איסור** מפגם שנפל אם על בני היתר
עוף גם זה קולף ואוכל המתר שהתחתון נבר: **כל**
איסור מפגם חס שנפל על בני היתר חס אעפ שיש בה יתר ששים
צריך לטול ממקום שנפל שם האיסור קלפה עבני ואוא הנקרא בבל מקום
נשלה מקום שבל **חלב** מחובר בחתיכה ונמלח עמה סרב הדשי אל
אפילו כל שהיא שטה כל החתיכה נבלה מפני שמן במינו
הוא ואינו בטל: **והרמנע** כזת חתיכת חלב שנמלחה עם חתיכות
הדבה של בשר אם בחלב דבוק לחתיכה אחת פגמים
שהחתיכה דבוק בה החלב מותרת ואותה שהיתה מונחת אצל החתיכה

אסורה בגון שאותה חתיכה שדבוק בו החלב יש בה ששים מן החלב ואן
מותרת אותה חתיכה שדבוק בה: אבן מה צריך לקלוף אותה לגר החלב
ואותה שהיתה מונחת אצל החתיכה שנתן חלב דבוק בה אם היה לגר
החלב ודבוקה לחלב ואין בה ששים מן החלב החתיכה אסורה אפילו שאין
החלב דבוק בה ששים דהפקעינן בכל החתיכה אבל אם היתה מונחת שלא
לצד החלב אפילו אין בה ששים מותרת החלב אינו מפקעינן מחתיכה לחתיכה
בלא רוטב: **ואם** אין החלב דבוק לשום חתיכה אותה חתיכה
שמותרת
החתיכות מונחות: אבל אם נגע חתיכה אחת או שתים בחלב ואפילו הכיר אותה
מתחלה כשנגע בחלב ובששים נתערבו יחד שאינו מכיר אותם אם יש
לשם מן הכשרות שלא נגע בחלב יותר מאותן שנגע כולן מותרות ואפילו
אותן שנגע דחד בתרי בטל בדבר רבו אפילו דאיכא לתתבר כיון דלא אם
אסרי לא משום בלעה עב **תשובה** השביב הרף על חלב
הלבה שהיה מלוי בקיבה ומלחוהו עם הדברה בני
מעים ושם לן מה יעשי ושבה הרב כי אותה קיבה שהחלב דבוק בה אסורה
דשמא אין בה ששים ועשית עבילה ושאר בני מעים שנמלחו עדיה לא
מצערתן לבטל חלב בששים משום דספיקא דאורייתא להומרא ואיכא לספק
שמא נבלחה לבדה והחלב היה מנוסה בתוך הקיבה אבל הבני מעים
אחרים שהן משום דמאי אמרת אי אמרת חתיכה שצבה עשית נבילה
והמלח מולך הטעם בכל בני המעים זה אינו כיון דהאיסור היה מנוסה
בתוך הקיבה אינו מולך הטעם לא עי חטב וכן מ"ש בטיפת חלב ואי
אמרת משום דספיקא דאורייתא להומרא ושמא מלכל החתיכה נאמר החתיכה
נבלת עבור ואסורה ממ לא איתסרי דכון דאי איפשר דעקר בבלהו אמר
דבל אחת שנמלחה עמה מיד בטלו האמרות דחד בחדי בטל והקיבה
אסורה והבני מעים מותרין עבל **דן** טמא שבבשו עם דן טהור
עיר הכל אסור לא אם היה הטמא אחד מן המאתים מן הטהור
כתב ר' אשר אשטגי ז"ל פ' עשירי דתרומות דן טמא שבבשו עם דן
טהור וכל נבר שהוא מתוקן סאתים אם יש בו משקל שדרה ז"ו
ביהבדה שבן ר' מלעם בקבל דן טמא) עירו אמר ר' יהודה אומ' רבי שרת
בסאתים ל' יוסי אומ' אחד מששה עשר מסעה ן חסידה לא שנה בה
לא איסור ולא היתר ובירושלמי קתנו עבלה ר' יהודה בן תי' בשם בן ז"ל
אומ' דן טהור שבבשו עם דן טמא אסור תנ' ר' מיא מדימן ומותר כל נבד

שהוא מחזיק מאתים לא איירי בנתינת טעם דשיעורו בששים אלא בדבר שאינו
טלם שנתגלגל עם דברים טהורים דמיתסרי כולהו משום דבריא לא בטל ר"י
ואשמועינן דבששיערו בטל. ובב הוא חבית אם היא מחזיק מ' מאתים ומלא
דבש טהורים ונתערב בהן ר"ל טמא משקל עשרה זוז מותר. ומפרש בירושלמי
שהוא אחד מתשע מאות ושבעים. כיצד מאה עבדא עשרין וארבעה לוגין.
ולגן עביד שתי לטראות. הדי לסאתים תשעה ושב מאות זוזי שהן עשרה
לסים ר' מאות פחות. ונתערב בהן ר"ל טמא משקל עשרה זוז נמצא שמנינו
לבל זה לם שהסר העשור של אלבע מאות. וכלומר אדבעם. נמצא בריה בטלה
בתשע מאות. ומשים. וקאמרי עלה בירושלמי הדה ר' יסי בר בון בעבד
אחד לבף. שבטורי סם מקום. כדאמרינן בפ' השוכר את הפועלים הנאו בי
עבטרי. ומצא ר' יסי בר בון בריה שנתערבה בלם ובתיתים. והם אם מצא
מעט פחות. אבל בטבל שהוא קחה לבף נקט לף. דבשאר בפאתים שמנה
פחות. ובפ' בי בשרה פריך והאמ' ר' יהודה מין במין לא בטיל. ומשנ' שאנ
ענ' דנישה בעצמ' הוא. ואין איסורו לא מדרבנן. וכן משמ' בפ' אין מערבין
דמפלי בי ספק דבש טמאים בן לטבל בנעפו בן לטבל בדברן. ולבך אמ' ל
דבטל קדום לבאתים ר' יסי אומ' דבטל בששה עשר עב מלשיש ל. והתנה
ל' פי כל זה לתקור הניר אבל לא הדן דאינו בטל לעלמה לפי דעתו ל.

ודגים טהורים מלוחים שנמצאו בין בי מותרין. ואין הנשיין שמא
נמלחו עם טמאין שאין מלילתם טמאים וטהורים שוה ולפיכך הקלו
בספקן. וענר שאין ענר דבש טמאים אסור לא מדברהם. ולעיכר טרית טרופה
פי דבש הנעשה לרופאים מלוחים שראשון ושדרן נכר שהן טהורים מותרין. וכן
בתב הרלבאל. **מליח** שאינו נקרא נאכל מחמת מלחו הרי הוא כרותה.
ואינא מאן דאמ' שאינו נקרא נאכל מחמת מלחו לא מלח חוק
מאד כמו הבשר שמולחין להביא בדרך פלאמדי בי שבת דמולח בשר חיב
משום מעבד ומוקי לה רבנו לה לאורחא אבל לבירור לא משני אינש מיכלה
עין. והב הערומה ל' דוחה מע דעת. זה דהא חזינא בעמיתי דמיתי מליח הרי
הוא כרותה בי הנהו אטראתא דאימליחו בבי ריש גלותא בנדיא דשיא
וכן רב מרי דאימלח ליה בשר שמונה בהרי בשר עבילה ומאן לימ לן דבל הני
בעב ליה להנהו מלוח לארחא. ודעת הרלבאל ל' דבל מליח שמולחין להתקיים
כל משנה הוא שאינו נאכל מחמת מלחו שדרך שדרתו במים ולהדיחו הרבה
כשדרינן לאכלו. אבל רש"ל ל' כה דבל מליח לדרידה הוא הנקרא אינו נאכל
מחמת מלחו והרי הוא כרותה. וכן נמי דעת הרלבאל ל' (ונעמ' דמילתא

דיין ומכלן אומת
לדון ומכלן מלוה
שמלקים בו אות
התורה ין לעבר

דיין דתקינן הקונסט שיעור שהייה המליחה כדקירוה כשיעור שהייה עצלית
הבשר מעצמו מליח הרי הוא כרותה דעבי מכלל דבשיעור זה המלח נכנס ל
בבשר ונבלע בכל חלקיו עד שבר לא שמיצן והפליט הדם כולו כמו רותה דעבי
ובכך הוא כרותה ממש. והראב"ד ז"ל פי' אינו נאכל מחמת מלחו שאותו מליח
אי אינו שר לאוכלו לבדו בלי תערובת מאכל אחר מחמת שיניק ונוטל כמו
החתה שמעבר כין בו את הקנה ולפיכך התירו בנו/ אותו בר יונה דעבד לא
לגמרא פי' עוף מליח שנפל לכד הלחתה שיש בו חלב והרשב"א ז"ל פי' בחתה
אין בו לא נשיכי החלב שהוא הקום שלא היה מלוח הדבר והתירו רב חיננא
בהדחה בעלמא כדין עוף בעוף ולא אמרי מליח הרי הוא כרותה אם לא נמלח
כל שאינו נאכל מחמת מלחו/ אבא הדחה ושטיפה ועל בנו/ דדוקא בהיזהו
העוף מי אבל אם היה עבי שהוא רך לבלוע בגם קלי פה. אי אית בה פלחי
פי' בחשש לא סגי בה בקליפה ואסור. וכן אם הוא מחובל בהכלין והם השוך
ז"ל כתב ודוקא עבי עוף דמקרמת ממילותא דעדא יביש ובלע טפי. אבל
בשאל עוף לא. ונראה הרב ז"ל דהוה למנושל עוף והראב"ד ז"ל כתב ואם ישל
שוק כין דלמכא רותה הרי בר יונה דעבל לגיר אגב שהוא מי ואכל מחמת
מלחו. היכי סגי לה בהדחה. והלא עוף שנפל לתוך חם אסור לגמרי דאפילו
בקליפה לא סגי דהכאה עד. יל דלא דמי. דהרחב לגבי ממימותא חמי קא
מחיים לה חם לעוף ואין לה שנכה המין. אבל לעוף מליחה כל מה דלא הרי
מליח הדבר שלא יהא נאכל מחמת מלחו בהדחה סגי לה אם אם הוא עבי אן
מחובל אן איתלה פי' שהכשיר ממור עבל. אין מנחין כד
של מלח בעוד כך של כמך פי' כלה מפני שהוא שאבר ממנו
ומניא מבשל הבשר במלח זה שיש לו טעם חלב. ויש דתן, את הבריא ואמרו
ליה חשבא דחקוקה שהמלח ישאב כל שיעבור עם חרסי הכדים כד המלח
וכך הכמך. ולפיכך נתנו טעם האיסור שאיפשר שיפול טעם מן הכמך כש
כשיניאהו מן הכד שלו ויפול על המלח הקרובה לו וימלח אחר הבשר בו.
ועל כל כבי עוף אן כבי מתבשלת שנאסר בבליעת איסור מן האיסורין ונעבר
באחרים ואינו שכר איזהו. כתב הרשבא ז"ל אגב שאיפשר לבלעם כל
ולהחזיק להבשיר יראה לי שאין דין אותו בדבר שיש לו מתירין לאסור אלא
בלבד עד שיבלבל אין ילבנם לא הוא באיסור יבש שנעבר ביבש ובטל בתוך
שכל שאין מתירין שלהן באין מאיליהן ואין עליך לפגר מעמקו ולהיות א
הוראות במתירין אינו דבר שיש לו מתירין עבל. ועל שפר
שעלין בן בשר שחוטה קורם מליחה כתב הרשבא ז"ל שהוא

בולע כן הדם ואסר לעיכר אסור להקר בה בשר שבקדירה וכיוצא בה לפי ש
שחוזר הוא ופולט דם שבלבד והדה אחר לרבינו המורים שאסור להחזיק העלי על
גבי המקור ואסור שהיסר מעל גבי האש אפי' דרגא אחד אלא הבא שמוציאו מן
האור שלקח כן האור מעל המקור שמא יחזור הבשר המס ויבלע ממנו אבל מותר לשהות
לשהות בו כל זמן שהבשר גב שכל שהוא גב ופלט אינו בולע מדם המקור עכ"ל וכן
פסק הרא"ש ז"ל וראיה שאם נמלח ושהה שעור מליחה קודם שישימנו לשפוד
ליבא למיחש אז עכל"ל דוקא לא שאמ' אא בשפוד של ברזל משום דחם מקצתו חם
ובלו אבל בשל עץ ליכא למיחש אבל המגה ז"ל כתב שהדם מסרק מדיק ואינו נבלע
בשפוד ומה שנבלע בן בחם האש בבובבו כך פולטו ומותר לשהות הצלי על ה
גבי עבה: ועל כלי מתכות שנבלע היתר נשפוך אז קדירה שבשל בהן
בשר ואח"כ בשל בהן דגים אז ירקות וכיוצא בהן כתב הרשב"א ז"ל שמ
שמותר לבשל בהן לאחר מכן בגיעה לפי שבבר עתמעו בלע הבשר ונקלט הב
עד שאינו ראוי לאוכל עליו שם איסור בשר בחלב בדא בשבלע היתר כמו שביארנו
אבל בלע איסור מן האיסורין הרי הוא באיסורו לעולם עד שיעבור הראוי להעבר ל
ויבן הראוי לבבן עכ"ל ועל מדוכת של עץ כת הדם ז"ל אם הם ישנם ע"י כיר
הנשלה לפי שנלקחו בהן שמשנה בה ילה להמהות עד עם שומשמין אז פלפל
ואפי' הם שלאבן אין להזקיבם בלא הנשלה ואין להבא דאיה מתנפתא ובחיים
רקחנו מדיקן בי' טוב דיהתם היינו בחמין דומיא דל שמשון דקתנו בי' מתבחת
מדיקן בקדשים היינו הנשלה ובלא מדיקן חטאת בלא יעדיל לא שנייהה ביצוע
באחרונה כדין מתכות בקדשי הקדשים כדסמ' ומוקר ושוטף במים ומצא
לשון מדיקן בסוכה בתוספתא בי' הנשלה בשלבי בן מדיקן: והלא לא היה מוח
לה לשתבשל בפסח במדוכה ששהמשו בהן בחמין ובפרי ז"ל שלה דהבא דחחוסה
שחמוצן יחסה דמי ואשם דלהלא קאי מוהיה בהא אמדיקן הואיל ואפר איסור
מקומיה כרש אסור ודהכ לא היה משתמש בפסח אא במדוכה חדשה שבל
ועל כלים שאפרו משום בשר בחלב כת הרמעגו קדרה של נחושת שאפרה
משום בשר בחלב לשלה אסורה להתקה עד שיבשלה ברותחין וברי
ובדיעבד מותר מה שבשלו בתוכה אם אינה בת יומה אבל קדירה של חרס
אין לה הקנה עולמית והבבר עליו הרקה מיהו נראה שאין מילוך בן סלי חרס לשאר
כלים לענין פגם ואם יש בם סלי חרס מותר בדיעבד בשאינו בן זמנו עכ:
קדירה שאפרה משום בשיל עבילה: אם שקיעה ודמשיס לא יבטל
בטל שתוטה באותן היום ואם בטל בה באותן היום בשר
שהוא מין במינו אסור: בשיל בה מין אחר כאמן טעם ולא אפרה הנקה

לא קדירה בת. ימא לבדר. בשל בה מיום שני והלאה בפנים בשם השמן שנבלע.
בה לא הנאה והותר. ומדברי סופרים לא יבשל בה לעצמה ולפיכך אין לוקחין
כלי חרס ישנים מן הגויים שנשתמשו בהן בחמין כגון קדירות וקשרות לעצמה.
ואפי׳ היו שושן באבר. ואם עבר ובשל בהן מיום שני. והלאה התבשיל מותר:
וכתב הראבד על דוקא שנחרס הכלי. יפה יפה. אבל בשלא הגרס אסור שהאסור
שהוא בטל אינו פגום בשהותו יום אחד. וכן נמי דעת הרוש״ל שבתוספות והרשב״א
ז״ל. אבל לשי״ ז״ל והרמב״ם והרמב״ן ז״ל אמרו שאינם שלא הגרס הכלי ואפי׳ שיחות
האיסור על פנו בלילה אחתל קדרי עתן שגם לפגום ומותר. והמ״ר דאמרינ
מותר בדי עבד. אבל לכתחלה אסור. וכן כתב לב שריא ז״ל בתשובה. וכל כפר
הרשבא ז״ל. והר״ן ז״ל כתב בפירושו. שגם אין חוששין בפתם בליהן לבי שאין
דרך הגוים לבשל בכלים לא מבעוד יום. ואמנם בשאת הכוכבים הילכך ליכ
למיחש לקדירה בת. ימא דלא נשתמש עם: ועל פתם כליהן פת הרשבא
ז״ל שפתם כליהן אינן בם יומן וכל כלי שאינן בן יומו שגם נתנו שגם לפגום
וכל עתן שגם לפגום מותר ואשגם אסור לבשל בהן לכתחלה ולפיכך יראה לי
שאסור למ״ לבני בשלי ירקות בקדרתיך. וכן לא יאמ״ לו שהרבי מתקחת אן פת
ונוטלא בה שכל האומר בטל לי. כמו שבטל הוא בדברי ואיפשר שבל ידי הפל
הפלטרים ועל ידי הדקיים מותר שכל האמעגם כלים נקנים מיהרים למלאכתם
ובשל בפת יחוש שבדברים לו מבאין לידי נקיות והרה: סגב

הל״ אחדין הכלי ז״ל קשרות אן קדירות שלא שבדו ברשות
ענ בכא סימן נתמעף לא אם נשתמש בהן הדי זב משהה אתן מעת לעת עד
כדי שלא תהא בת. ימא ושנה אינו כאן אסור לא מתרי סופרים ואפלו אם תמלא
לומר ששתמש בהן הנני עתן שגם לפגום הוא מכון שאינה בת. ימא ואסור זב
כך ספק שמא נשתמש בהן ונכל מאיסורו מדברי סופרים שפיקון מותר. דבריט
אמן אינן אם בדיעבד אבל לכתחלה אסור לא לרעת כלים ברשות הנני אלא
אם בשל יומן שלא. וכל לשתמש בהן עבל. וכן נמי פסק הב המאירות ז״ל. ומעשר
זה כתב. הב התוספות שהעתן כלי לנני לתרנא אין צריך הנעבה עם:
ועל קערות מלבנות שהדיתן במקבת של בשר בהפר. כתב הב המר ומר
ז״ל אם שתיהן בם. יומן הכל אסור. ואם באחר שאינו בן יומו אפי׳ל
היה בשש בן יומן הכל מותר ראיכא הבתא עתנו שגם על ידי מים. אחר
הבשר במקבת בת. ימא. ומן המקבת במים. ומן המים בקערות שאינו בן
יומן שהוא היתר קעה. ונם לא קבלו אם משגם שנ אשגם הקערות
במקבת. וכן הדין בקערות של בשר בשת יומן שהדחן במים רותחין שם הקערות

חולבות בסל ראשון אם אינן בגתן יזמן שקורדם שנעשו ון בזו היו במים חמים שהם
נ׳ נתנה טעם של היתר: וכן ירקות שנשלקו בקדירה חולבת מותר לתתן
במבשיל של בשר אפילו הקדירה בת יומה וכן להפך: וכן
בנים שנתבשלו בקדירה חולבת מותרין לתתם בפגרא או ההפך
לתתם בפלידין: וכן פולים וכיוצא בהן שנשלו בקדירה חולבת ואפי׳ בת
יומא מותר לאכלן בבותח: בקערה של בשר ואפי׳ לכתחלה. כמו דגים שנשלו
בקערה מותר לאכלן בבותח: והמ׳ כשהקערות אינן מלוכלכות משירי המאכל
דאין שייך למימר היתר דנתן טעם בר נתן טעם: ואם שנתן בה יומן
אסור הכל שהמים נאסרין מחמת בשר שלו״ה חלב של זה וחוזר ונבלע
ואין כאן נתן טעם בר נתן טעם דהיתר: מעשה אירע בביה״ה שמשון
בן המחבת שנשלו בה חלב והעבירוהו מעל האש ושהתה
על הקרקע זמן מועט ושרו החלב לתוך קערה של בשר ואסר הרב בקערה והתיר
החלב משום ספק ספיקא. ספק שאין הקערה בת יומא. ואם תמצא לומ׳ שהיא בת
יומא שמא אין יד סולדת בו שהרי שהתה אחר כן. עכ״ל הב״ח התרומה ז״ל: ונעבר
אירע מעשה בביה״ה בן שלמון ז״ל שלמון עשה ונתן מים חמים בקערה של בשר ולמה בהן
הבשר והתיר הלחם לאוכלו בחלב אפילו אין במים ששים כמן הקערה כדאמרינן
דגים שנלו בקערה וכו׳ שהוא ונתן טעם בר נתן טעם ואפי׳ לא נתנו בקערה
ונהיה בה שמלוכלת בשון מעוט ראונן ומעבורת דבר מועט ויש במים ס׳ לבטלו:
עוד כתב הרב ז״ל בתשובה דבי שדינן נתן טעם בר נתן טעם דוקא בבשר בחלב
מעוט דהיתר בהיתר הוא. אבל שם בנו דבר אחר אי איסור אחר הוא נעשה אסור
מחמת שנעמו אסור לעולם. עד שיהיה בתבשיל כאב האיסור. וכן נמי פסקו הרשי״
והב״ה הטשור״ל. ומה שאמרו ז״ל דנתן טעם בר נתן טעם מותר דוקא בדיעבד
אבל לכתחלה אסור לעולם. דברים רוחחין בקדירה של בשר כדי לאוכלן בבותח.
ובדין בשר בחלב הארכתי עד בזה הדין: ועל הקערות של חרס הבאו
מעבר ליס שקערות ירקרות. אין ארמרמקון מיצאתי בשם
הראבד״ז ז״ל שאסור לבשלם בהן בחמין לעולם וכן כל דבר לא לעולם. ואפי׳ ר״ו
ביצים. ספגם שאינם תרשות. כי הוא שמנו מחרס צדול שאוכ. שכלמי שעשר״
שעדרה שוכר מן האומנים הקערות כדרך שאנו עושין מכלי ונפיה. ואחרי כן מ״
מתתיקין אותן לתת ואין הדבר כבר. והילך לאו תרשות. ונהו. והתורה הדעבדה
על כל חתם שאינו יוצא מידי חרפא לעולם: כתב הרשבא ז״ל מאשר
מי שבנה לביתו שלו״ יש שם כלים קרובים למדושם. והו״
מוש״ח לפי תומו שהדשים הם אינו נאמן על הספק אבל אם חדר הוא הולכין בו

אחר הדוב וכן מעשים בכל יום שאנו לוקחין קדירות מן הקדר וסכינין ואי
ואסכלאות מן האומן ומודי הר יונה ז"ל ביה נוהר שלא ליקח אלא במקום
שיש אחרים קדירה מתוך קדירות וסכין מבון הסכינים אבל ממי נראה שורת
הדין שכל שאומן אפי לעצמו שהוא חדש ויראה כמו שאומן מותר אפי שאפ
נשתמש בו סתמו אינו בן יומו ועד שאפי בן יומו אינשב שלא נשתמש בו
בדברים האסורים ועל עצמו וזה אינו סותכין בדיעבד כמו שנשתמש בסתם
כליהם עכ"ל: **אין** יעלין בשר שחוטה עם בשר בציר או טמיאה
בתנור אחר ואעפ שאין נעשין זה את זה והה בשר סמוך
לביה אבל בדיעבד מותר ובלבד שלא ישנו זה בזה שאין אוסר לא נעמו
של איסור פי ולא הריח דדיסא לאו מילתא היא והרב ז"ל פסק דאפי
בדיעבד אסור ודוקא בתנור אחר ואין ביתים כלום אבל פנו שתי קדירות
סמוך שם מפרין והפסק בינהן מועלים אן אפר מותר: **ורת** ז"ל כתב
דוקא בתנור קטן דאיכא פגומי אבל בתנור גדול דלא עפ"י
פטומי מותר **וכתב** הרי מקובצ' פ' הוא מקובל מרבותינו כי
תנור המחזיק יב' עשרונים הוא תנור גדול: **והב**
ההשלמה כל דעלמא דבר שאין עשרה לריח היא לאו מילתא
היא ומותר בדיעבד כמו שכתבנו: **וזה** שפשט המנהג לצלות
ואפות בתנור אחד שפלה של בשר ושפלה של ביצה לתחלה
ואין חוששין לפי טאומ' שאין אסור לתחלה לא על גב' ולא בלים שהריח
גדול מפני השמנונית שנפל על הכלים ומעלה עשן גדול ובהר ובכלא
מנה קלה אבל מאכל שנשרה במרחשת ועל המחבת וכשמוסרה בבצק
בנין של הטפסות אין לחוש לכך ומה ראוי להניח עדוד של בלים באמצע
פאת גוה משומן הבשר או ממיץ הביצה שישרוק בכלים ולא יעבור מזה
לגוה ונטהה במרחשת או במחבת עדיף החזקה כדי שלא יגעו הנעיצות
והעגולות מגן לו **מיהו** אם לא הרחיק אפי של שחוטה בשל
בציר בדיעבד מותר שהנעיצות מעיצות רמעיצוטא
הן ובטלות והכי משמ' במסכת עבד: **והרב** ז"ל הלכה דריחא
מילתא היא והמ שיביה פי התנור קטנה אבל הסתם דינו כתנור קטן וריחא
מילתא היא ואם אפה ישרש פגרא בדבר זה ענין בצד אחר כשר אבל
אם יצא שמנונית מן הפגרה של ענין ונמשך תחת הפגרה של ישרש אפ
הוי הכל אסור: **בשר** בציר שמן סעלאו בשפוד עם שחוטה או

בשר שחוטה סמן עם בשר נבילה כחוש אסורה: (כתב הרשב"א ז"ל וכן דב"ר ובשר
שלבן בתנור אחד אסור לאכול בתוך הדב"ש כמתא: וכן פת שאפאה בתנור עם בשר
אסור לאוכלו בכותח בשעתו מתוך עד (כיוצא בו: אבל הגל רחב הדוח מתפוך
(אין כחו ודיל להיותו מעובד עם בשר השחוטה והפת (והדב"ש: ויש
מי שהורה בכל זה להיתר: וכן הסכמת רוב המורים הראשונים
(האחרונים ומה לכמלה אסור בתנור עד: ואם בא לבשלם בקדירה זה לבדמו /
זה לבדמו (אפ"ו בתנור ובמקום עד: (אפ"ו בקדירה מעולה מותר (אפ"ו לכתחלה
שאין דיח המבשלין ניול סב: וכן ישראל ונו' ששפתו שתי קדירות זו
בצד זו: זו בשר שחוטה: (זו (אפ"ו מעולות מותר (אינו
חושש שמא יבקעו שיעמעות זו לזו: וכן אין חוששין שמא כשיחזיר ישראל פגם
לבאן ולבאן יחליף הכי בשל ישראל אן ששיר ממנו שבקדירתו לקדירה של
ישראל עכל: ועל הפאלא שעתנו לכן הפת בתנור כתב הרב"ן ז"ל אם
נמשך עליהן שומן נבלה אולו היום לא ישתמש בה ישראל: אבל
למחר מותר להשתמש אוב דבכולה תלמודא ענני איתה בת יומא אטו בת
יומא הכא שדי: משום דלא איתעבד בעניין אחר משום דלא עשה פאלא הדשה עכ:
וסכין שחתכו בה בשר עלי (אחר מוד וחתך בה יגאן (כיוצא בו מן הדברים
החריפין אסור לאוכלו בכותח: אבל קשה שאכל בה בשר
ובשל בה דגים מותר לאוכלן בכותח (בטעם משום דטעם טעם בר
עתן טעם הוא דהתם הוא משום הדיך לבריח הקערה ולטפיחה אותה יפה
יפה: ולהעביר השומן מעל קערה היטב: אבל בסכין אין דיך לטפיחה כ"ש ויש
לחוש שמא בלבד הענין אבל מרגיה משמעותא הסכין (מה אי טעם ליה
לענן ולא אשכח בה טעם בשר בכל מותר לאוכלו בכותח: וסילקא
אמנם שאינו מדברים חריפים כח המושך יש לה: ואם
חתך בה קשאים ואבטיחים שאין לה כח חריפות עד מקום
המלח הסכין בסכין (ריגי: ואם חתך בה לפתות מדיחן כיטב (מותר:
ושום (בעל שיש לה חריפות דיגן כיצגן (לפיכך ראוי לה
לגזור הנשים שלא לחתוך בסכין שחותבון בו בשר החיצר
(הבגיס (המומים שמבטלות בחבב: אם בבצלה (ואם תמבו קרום הדבר
למר שיהא כתבטיל שיעור ששים כדי כל מקום החתך מאולן הבצל
(השומים: ולפי דסבא למדינו מזה שאם חתך בסכין של נגיס שסתמו
מלוכלך משמעותא נבילות (טריפות שלהן דבר שיש לן
חריפות כגון חיבר (בגיס (שומים או פירות חמוציס כגון תפוחים וכל

וכו׳ וא בתן שאי איפשר לשרש לעשות הילכך ערוך שיעול מקום החתך ויעמיק
ולא סגי בגירה. לפי שהדבר התר אפילו הוא צונן מועיל האיסור הבטול.
בסכין ואינו אסור ממתתן הדבר החד והוי לשנה (ובדבר מתוק הוי נרגן
טעם לפגם מחוסר. אבל אם חתך בו לחם יצונן ערב כל פגם החלוך יפה. יפה
ואם מחלך בו בשר חי יצונן סגי בהדחה. אבל אם חתך בשר כמו שחותכין
אותו רק רגן אסור כל החתך. ואם יש חתיכה עבה שאיפשר לקליפה
ולעולם מקום החתך יעול אן יחתוך משם חתיכה דקה ושליכה. והשאר
מותר כן נראה מדברי הראב״ד ז״ל. עי׳ בתי דלמוך גירה משמע שבטל משם
ממקום החתך. וכן היש מעשה באמתא בעיא בגירה משמע שבטל משם.
סוף דבר לשון גירה מסם/ שמסר את מקומו. ולשון קליפה ערוך שיעמיק
יותר משם מן הגירה. וביבא דאם/ יטול את מקומו לגמרי חם לתוך חכם
ערוך שיעמיק יותר משם מן הקליפה: **השוחט** בסכין של ברזל
בתי הרא״ש ז״ל דבריו בהדלה במיס צונן ביר
השחיטה. פי׳ דבית השחיטה יצונן ואין לו כח לבטוש לא הרבה לו מאוכלו
שמנאתן מעבירין אותו בהדחת המים. ואשר דבאלו הכי עמי הון מר/
מדיחין לה בראמדיגו מדיח ומולח ומדיחין בילמ/ בכך החזה יערך שפשוף
טפי. והרש״ל ז״ל פסק דערוך קליפה (ואשר דבסכין טריפה סגי בהדחה
יצונן אן בקנוח שאלו התם דלא אישתמש ביה באיסורא אלא לפי שעה כגון
בסכין של ברזל: **כתב** הרשב״א ז״ל בתשובה (מכון שנקרבה בטל
שיערך לבדיח אותה אן מיקנעו בסמרטוט קטה כין סלמוך
והתך ואין סומכין על הדחת הבשר לבטוח שמא ישכח ולא ישפשף היטב
ובהדמה בעלמ/ לא סגי ליה. עלכן נהגו מגדולי הבשר לתפוס סמרטוט
קטה לקנחו בכל פעם (ופעם לה״ר שמעתא חלבים הדבק על פני הסכין
ואעפ״ש שאין לבדם אלא סכין אחד אומ/ אנ שלא הינדיסו שלב מכיעם אלא
בחתיכת חלבים ומדין אבל עד ושומן אינו דבק סמ״ע בגני הסכין. ומ״
שפשוף ערוך עדיף (ולפיכך ערוך כל אדם ללמד בתוך בילנו שיהיו לבדם
שם סכינים אן לשפשף הבשר היטב אחר הבקור לגאת מידי סקיקות/ עבל.
וסכין ששחט בה כמין דלמא איסורא לא משום דם אפי׳ החזה לא בנו
אם דיעה לחלוך בה צונן לפי שאין הדם נדבק בחפני הסכין
כמו השמנאת אבל לחלוך בה לזותה יערך הקנלה. והרמב״ם ז״ל סתב
שיערך לעשות בה ליבון אן השחזה אן נעיבה בחרקינו עשרה פעמים
אם אין בה פגימות. ואם בא לטוקה משחזות של נפחים ומעבירה על גבה

היטב עד שמשיר בה קלפתה מותר לחתוך בה עגן אפילו דברים המיוחדים
וקן עמי כתב המשבא ל"ל וקן עמי דעה רוב מאר הפוסקים ז"ל: ויש נאומה כתב דאפ"
לחתוך בה רחיה קטן לתן בתרחה דאיכ לתן בית השחיטה עגן: ויש מתירין בה
שקפוף ודרחה היטב לעגן ואפילו לחתוך בה דברים החייבין כאוכלין ועגן ד"
בשקפוף ודרחה: וכ"כ כת הרשב"א ז"ל ולא בא לחתוך בה עגן ואפילו דבריה
המותרים כאוכלין ועגן משקפה היטב ומרחה ודין ומה הפרש יש בין זה
לסכין של ברזל אין לא בלעה ע"ד רוחה ומזר ווו בלעה ע"ד רוחה אין בלעה
פעם אחת ואו בלעה פעמים הרבה אבל לחתוך בה רוחה אבל רוחק הסכין
בלעה היא מן הדם שה"א בעין ופולטה היא ע"ד רוחה ומזר כעלי אין כמבטל ל"ל:

וסכין ששחט בה טריפה ר"ל בקטמ לשחוט שאין הסכין נאסר משנעה
ולפיכך עדיך לזהר השוחט שיהא מקנח הסכין בין בהמה לבהמה
יפה שמא יש בהן טריפה: ויש נתנו לקנחה בשר הצואר של בהמה ששחט בה
דהוי כבליעתא של פרסאי: והרב ז"ל כת דהלבוא משום דאפ"ל קולף אם הסכין
בן יומו: ויש שרגין להתיר מכאן בשר רוחה שחתך בסכין חולבה אפילו בן
יומו ע"ד קליפה דהא איכא ליטבא דאמרה בית השחיטה לוחה הוא ואפילו הכ
קאמ דקן בקולף: וקן פי' רבי מרך נסתפי: אבל הלכה למעשה לי"אסור בשר רוחה
אז אוון רוחה שחתכו בסכין חולבת בן יומו שכל החתיכה אסורה אם אין בב"
ששים מן הסכין ואפ"ל במה שבתוך הקרא מעין ואפ"ל לא תתב בה כי אם מעט
מהסכין ערך ששים בכולו משום דמתבטל המ מקצתו המ כולו וקן הורה הר"
יצחק בר מאיר ז"ל עכ"ד הרי מקורבל ז"ל כת אבל אם אינו יודע שהוא בן יומו
בסתבא אין ליאסור: ויש לנו לומ שאינו בן יומו דסתם עכ"ל אינם בב יומן ומותר:

ויש מהרן רוצין לאסור בהמה שהופשטה בסכין בן יומן של ברזל ולויה
רבינו ברוך ז"ל אמ רב לא בבית השחיטה דהוי המ קצת: ולכ אמרינ
שמתקרין בסכין של ברזל ולא ערך כלום עכ: **כתב** הרשב"א ל"ל מתשוב
אסור לחתוך בביצה אפ"ל יצוצה בסכין שרגלין לחתוך בה בשר
ולא עוד אלא הפת שאוכלין עם הביצה אסור לחתוך בסכין שחותבין בו בשר
מפני השומן שנקרש עליה עכ: **ורבינו** משמשין ל"ל היה מהרי
בסכין של בשר לחתוך בו לחמי ולאכל עם ביצה משם דהוי
עתן טעם באתן טעמ: אבל לחתוך בו בביצה דאי אסור אם לא שנצה בקרקע
שנדרה פעמים או שפשטו באבן רך או בפחם כך כת הב המרומה ל"ל:

ומיהו בלא קנח אפילו לחם אסור משום שמנעת שעלו ומעשה
בא לפני הר' משמשון ז"ל בשפחתו שחתבה בסכין של בשר

נגיעה של נייס ואותה נגיעה הממוה אצל האש (אם) הרב שהסכין מסר
ואין צריך אלא הרחה כדאמרינן אגן לתוך אגן מדיח והאי נמי אגן ומי
ראן הוי סולדת בו: **וכתב** הב"ח העיטור ז"ל ומסתברא קשר"ל
ומסכין דאמרי בשמעתא: דבנו יומן הן הא לאו בנו יומן מוקמינן
ודין הסשר סכין של נייס אי סכין שנאמר בבליעה אלוי כתבנו למעלה בהלכות
טבילה וכל הל אחרן הלי זל כלים של נייס שהוכרחו יפה מוחדין לירן בהן בטבלן
כן בעבלן ולא כזיעא בו הריקה שאינא מוציא דבר קשה יבש ביבש עכל:
ועל עצין מלינה השוף אי הבה מה הורה הדש זל מאסור מלמלן ולוקן בכפל:
ראסון שהעבירו מרוחה מן האש: מפני שהוא הבטל דש שבו דיקיימא לן
כבי האסון מבטל: והילכך ערך לטפך מיש בכלי שני ומלבן סס: **הדוא**
הדירה שהלבן בה הדינעלת בעודה מרוחתת ובא מעשה לפני ר
(אם) הקדירה תשבר והדינעלת אסורה: **וכתב** המיסגנ הדינעלת סנה
שנמלבן בקשרה חולבת אפי' היא בת: יוצא הקשרה והדינעלת
מותרין כי כלי שני אינו מבטל: והנה עצו הדף זל וקוקא נשטלו המים המלה
סבב: ואמר נתנו סס הדינעלת: אבל אם נתנו סס הדינעלת ואחר שרו אותה המים
עצה אם המים דוחתן הן הדינעלת אסורה כדי קליפה: אם לאשי הנעה לא
למעלה: אבל הם למטה הנעה מגיעה כדי קליפה: **הדוא** קדירה
שנטלו בה בשר וצחמו בה המין פגם אחת ונתן **ונתנו בה**
כף חולבת וחזרו ומלן הדינעלת בחמין שהוחמו בה: ובא מעשה לפני רבינו
(אם) שהקדירה והכף יבדרו והדינעלת האכל מתפ שמלנה בכלי שני (ו)
ואינו מבטל: **ומלינת** נייס וטלאים כלי הדשא זל מאסור
למלן לא אחר מלנה ונקוי: **והרויצה**
לבהבה חוטין והבנעלן לחכך שיורי נעה רוחן בית
השמיטה ומזלחו כדי שלא יבטל הדש ויבטל בלשר ואחר מעבירן שלאש
ולא יעבד אוקן באש הרבה כדי שלא יבטל דמן בבשרן עד האש שמה שיבטל
ע"י האש אינו יוצא על ידי מליחה: **ריש** דבריה הרבה אסרו הכמים
לעשות סרן ולעשות נייס לגדי: התורה הטמיה והם שאסרו
לשתות עם הנייס במיסבתם ואפי' שיהיה הישרל שותה מכלין לבדו ואפלו
יין מבושל שאין בו משום יין נסך ואם רוב המיסבה מישרל מותר: ונעשה
האיסור כדי שלא יבואו להתערב בהן ויבואו לידי חתנות: **ושכר**
שלהם שנעשין מן האנוס והרמיס וכיוצא בהן אסור
לשתותן בהקלוס לכדרתן שמא יבא לעבור אעפ אבל מותר להביאן לבילו

ולשתותו שם: **יין** הפחים ו״ר שמעון מותר לשתותו בכל מקום לפי שאינו מיצוי לא עליו **יין** עצמוקים הרי הוא יין ומתענג:

הפת מסרוהו לו לאוכלו משום הנאת ע״ש ר״מ לקנות מן הנחתום שמקום שאין נהנים ישראל מתנו שהיא שעת הדחק אבל פת בעלי בתים אין מי שמודה בו לבקל שמא יבוא לשער איצלם כך פת הלהבים לו: **והר״** אחרן הלוי לו פת בכל מקום שאין פלטר מיצוי סלל מותר אפילו פת של בעלי בתים ולילך לאוכלו מסדר חוץ לתחום ומן בתוך התחום אין כאן איסור כיון שהוא חוץ לעיר שמעשים אמה ושירים לא שהו״ל מהוצר לתלמיד חכם: וכפר קטן שאין שם פלטר ישראל ולא עכו״ם הרי הוא כעיר ומותר לאכול פת של בעלי בתים שם: ופת בעל הבית ביד פלטר ישראל פת פלטר ביד בעל הבית אסור: והתשבא לא סלק דבר מעיקרא אזלינן ופת בעל הבית ביד פלטר אסור: ופת פלטר ביד בעל הבית מותר: ואם פלטר הזמין ישראל הרי פתו כפת בעל הבית: ואם הרגיל פלטר ישראל שם הרי פת פלטר עכו״ם אסורה עד שימצוי פלטר ישראל פתו: ולאחר שכלה פתו של ישראל חוזר פתו של פלטר עכו״ם להמצירו עבל הר״ אחרן הלוי לו כפר בדק הבית: **ריש** מחמירין עוד בפת בעל הבית ואומרין שצריך לעמוד ג׳ ימים בלתי אם אוכלה פת קורס שאכל פת בעלי בתים אבל לאחר ג׳ ימים מותר משום חיי נפש: **והר״** בשון לא כתב דאפי׳ פת פלטר עכו״ם אסור דמה שאמר אין כאן פלטר וסנורין העם לומר פלטר עכו״ם ולא הוא לא אמר לא פלטר ישראל אבל פלטר עכו״ם ודאי אסור: ואפילו בעבר מעיה דהא ודאי סתם פלטר עבדן ע״י בני איסורין: **ופת** של עכו״ם בביתו של ישראל אסור משום בשולי עכו״ם וקנ״ל שאר בישולי עכו״ם אסור יש אפי׳ בביתו של ישראל אבל אם ס״ינו ישראל אפילו בביתו של עכו״ם מותרין כל שאר איסורין חוץ מן הפת שהוא אסור בכל מקום אפילו אם ס״ינו ישראל עבל: **והר״** אחרן לא כתב דאפי׳ פת שאופה בביתו של עכו״ם אפילו הוא בהיתר בביתו של עכו״ם בהיתר בזה היתר בזה אין בזה כשום הרבל וס״ות עשויים וכל כתב הרשבא לא בתשובה ולא אחר שהביא כל הגיוהיו הלכך פת של בעלי בתים שאפאו ישראל או שהם יקח אתם התנור או שהפך הנפלים עבל: **והרב** לא כתב בהגיו הבשר היתר בפת של עכו״ם לסמוך על הירושלמי דפי׳ כל מתנה ראם׳ חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה והא באמילה אסור מדאורייתא אם׳ במקום שנהגו שלא לאכול פת של עכו״ם אבל במקום שנהגו מותר: ודוקא משום שעבר עליו הפסח אבל בשאר ימות השנה מותר ומתרשי רבואתא

ומי׳ בעבו שישרל מסיע באפייתו מותר לאכול כגם ליהנות:

והרי מקור בל זל מה הפת שבשבו עבין חכמים והתירוהו. מיהו
שמת ישרל שאפיה עיין אסור לדברי הכל. ואין מוכרין אותה
לגיים שמא יתורר הגי ויכרה לישרל. והגיה הקה זל אם לא ע׳ חתלכות
קטנה או יחלקו לשפחות גיות השמרות בבית ישרל עב: **כהוב**
בתשובות הגאונים כי מותר לאכול פת של גיים בשבת אם
אין לו פת אחרת. מדאמרי׳ בירושלמי דשמעבו שליה והיתיה וכו׳ ואין עיר ין
עיריה על הינבור אלא אם כיון הינבור יכולין לעמוד בה׳ כדי שלא יהנה בשבת
מותרת: **כתב** הקה זל אונבאים ובר״ע ז״ל ופת שחתו פגו בבית
מותרין. לילקח מן הגיים. דאי משום בישול גיים הא אמרינ
קימחא עיקר ופת נגיא עבין והתלדוהו. ואי משום בעיס הא אזלינ בתר רובא.
וכן נמי פסק הרשבא זל שמתרין במקום שנתגי לקנות פת של גיים שהחמיר
עיקר ובריה טפילה לבסר. ובאר עוד הקה זל ואי משום טרופות בקשרה לא
חיישינ אלא אם אינה ישראל. והמ׳ דלמא ישראל ליבא למיחש. אבל אותו
עבשו יש אומרין משום דאין לומ׳ קימחא עיקר בנבלש מישום דאין בהם
הגירה דהגיא מאחר שאין להם קבע לאכילה אבל רי״ מתיר אותו ואומר
כיון שאפשר כגם פת. ועכ״פ אפיתן ביבש ועכ״פ לפעמים שיקבעו שגרתו עליהם
כיון בפרוים ומיעדיכן לבם בדרכת המוניא אם פת מעבי״ הוא:

כתב המשנה זל כל בישול גיים אסורין אפילו במקום שאין לישרל
לגיאליהם. והכל משום חתגות. ולא גזרו עליהם אלא בדבר שאוכל
כמוה שהותרו. ושלה על שולחן מלכים לפת. בו את הפת. שאין דרך לומן ב
דבר שאינו ראוי לאכול בו את הפת. על שולחן מלכים: כת הראבד זל לא אסרו
חכמים בשול גיים לא בשקעין מבשל בביתו. אבל אם הוא מבשל בביתו של ישרל
אין לחוש לא משום חתגות. ולא לדבדים טמאים עב. וזה זל כת. ולא חלקו חכמים
ובין בביתו של גי ובין בביתו של ישרל הכל אסור: **הדליק** הגי האש
ואתה בו ישרל או שהדליק את הישרל ואתה בו **הדליק** את הגי
אי שהדליק הגי ובא ישרל ונגע את האש ונגע בבשר לאש הואיל ונשתרפה
בתלאכת הפת. הרי גי מותרת אפ׳ לא נתן לא עץ לתוך התנור התיר כל הפרה
שבו. ויא כן בפת שלא כן בפת. שלהם סבר בהכי שאין זה לא להיכירא בשלמה
שהפת. שלהן אסורה עב. וכן כת הרי מקובל זל. והלקח כת דהה בתבשיל דקגי
בתהוי אן בתשלבת קיסם. ואמ׳ דלא בשע כוגה כתתו. והה אחרן הלוי זל כת
בשהתרגא פת בתיהוי לא התרגא לא בחילוי ששנה יוסף הטבר לקדם הבישול

ע״כ כשאמרנו שהסיר התגר עם ישראל מלאכה השובה היא להוציאו מכלל בישול ויש לא אמרו לא בשבת שהסיר התגר לעשות את מלאכה השובה ומלאכות אחרות אבל הדלקת האש לעשות שאר בישולין אינה השובה ולא כלום לעשות את הדברים שלא שאפשר עם ויש הרבה דברים ומופלגים שהן בו היתר והדבר המהיס ויש מהשלמין בקצה לסך הפרוס להסטידו משוך שמגייש בהסיקו ומקובלנו מרבותי שזה עשין של הבל ואין משמה ואין מוריד כלל שבבר פירשנו שאין מועיל לא בעשה רושם הטבר היכר מפרסם אבל יש לדון לגמות ולהיות מעבן של ישראל שקנה תורה וכן בם נביאים אבל אנו שאנו שכיון ונירד המלבוש לאמת הכל בפרוס ואין אדם רסאי לבטוח פרוס לעצמו לאוי להתיר יותר לעשין פת ישראל שופת פלטר ויש שלא אופה בבית מיוחד לכך ואינו מתכון לאמת לעצמו לא לעשות אם מתכון למלאכתו לפי ש משכיל לאמת ולבשל לכל בני העיר בבית מיוחד לפי שאין אוכלין ושותין שם והוא דשות הרבים לכל השולם אולן בזה אופה לדון לגמות שכיון א בזה אין בו משום שיאסור והקל עמהם שם בתרתיהם ואין כאן משום חתנות ואוי להלך לעשין פת שמיגיע שהוכרה פת פלטר ופת בעלי בתים כשדרה עבל ולפי דעת הרמבן והר יעה אינו מועיל השלמה קיסם לא באותה מן מלאכות היסר התגר ואפיה ובקיר הבית והרשבא ז״ל כת יש מוקדמי המורים שהתירו אפילו השלך ישראל קיסם וכן בהן ומנהגן של ישראל תורה היא:

ואלו הן הדברים שאינן נאבלין

שהן מין כמון מעד ודק תפל וכוי עה וירקות ושאלן של שולחן מלבים כמון מעד ובעיר ורגים: **ודגים** קטנה שמלחן ישראל אם הגיע לפנינו הרי הן כמי שנתבשלו מקצת בשיל ואם עלאן הגיע אחרים מותרין כדרך כל נשל שנשל ישראל קצתו: **וכתב** רבי יהודה בר אלעזר שנתבשל במאכל בן דרוסאי פי שהגיע לשליש בישולו ובן דרוסאי היה ליטטה אחר שאכל כל מאכלו נשהגיע לשליש בישולו ואם הגיע לרבע הבשל כיר בי אין הנוי הישראל מועיל מכאן ואילך רבי מיר ראם כל שהוא מאכל בן דרוסאי אין בו משום בישולו שיגיע מכאן ואילך הבא מבי מבא איסבא וכל דעת הרשבא ז״ל הוסיף ז״ל כת מיהו אומ״ הרס דאף אפה בדר בני מאכל בן דרוסאי מותר שקרוב לאפייתו כלה היא סמ״ כיון שבשביל שר באפייתו מועיל בן הנוי הישראל לאפייתו וסוקן בדר ישראל קרינא ביה כיון שמשביח שר באפייתו שבל הרס וכן שאה מעשה הל ילר בסס הרס והר״ טוביה חולק

מפי עדיה פי הדם וכן כתוב לעשות עבד הדם גל: **והרשבא**
ולא כתב הנה ישראל של בני ובלים אומות שלא היה
המבול מתבטל בהן כמאכל בן דרוסאי אם בא הענין והפך בהן הדי זה
אסור כשהו הנה ענין ובלין ענין: **הניח** ישראל על בני האור
והנה הענין לשמור ולהפך מותר אין חוששין שמא יסלקו
הענין קודם שיגיע למאכל בן דרוסאי: **אשר** שאמרו שהמליח
כדותה של יעבי וכבוש כמבושל לא אסרו מליחה אן
כבשה עם יין וכן דברים שנבשלים באיטלה עם עישון הכל מותר ביד
יין לא אסרו לא דבר שנתבשל אן שלה עם האור: **ובשנזרו**
חכמים של בישולי ענים לא נזרו לא על דבר שאינו
מאכל כמות שהוא מי ודבר חשוב שעלה של שולחן מלכים לאכילה
אן לאכילה לצפת בו אתהפת אבל אם מאכל כמות שהוא מי אשם שחשוב
לעלות על שולחן מלכים אן שאינו עלה של שולחן מלכים אשם שאינו אכל
כמזה שהוא מי אין בו משום בישולי ענים לעניך דיומא מותרה וכן קליות
וכן דגים קטנים מלוחים שנבשלו הענים אבל דגים גדולים מלוחים שנבשלו
הענים אסורין: **דבר** המאכל כמות שהוא מי שנתגדל עם דבר
שאינו מאכל שנבשלו ענין ראוין שיקר המבושל אם הוא
מדברים המאכלין מותר ואם מדברים שאין מאכלין אסור: **כל**
שאסרו חכמים כגון של תורה אסרו של מאסור פליטתו וכן
וגדולכן לעניך בשר או דגים שנבשלו הענים עם ירקות אשם שמאכלות
בשהן חיין הירקות אסורין: **וכן** בשר שמתבשלין בתוך הפת
אם בטל ענין אשם שהסיר ישראל את הגחל אין הפת אסורה
כישום בישולי ענים הרי הוא אסורה מחמת פליטת הבשר בכל שאסר הבשר
מחמת בישולי ענים אף פליטתו אסור וכן הסכימו גדולי המחברים וכן שיקר:
ולפיכך הכלים שנבשלו בהן הענים דברים שיש בהן מסוס בישולי
ענים אסורין לעניך ערוך ליחד בשפחות עבדות שלא
יטמן הן על בני האור ואם הטמן ערוך שיהפך ישראל קודם שיגיענו לתאכל
בן דרוסאי: **ואותן** המים שעשין בתבלין וטחין פנה
בצנים לגי הדי לו מותרין שהלחמים עתיד ובביצה
שעליהן טפלה היא להם עבד: **ושל** עבן בישולי ענים בת
המבבל בתשובת שלה דעתי אין שאין איסור
בשפחות הכלו בקעיות שלא המלאכה דעבר עבד מלאכה ד' ישראל היא

דקני היא למשה ידיו ומטהר עליו נשמת מן התורה ולדיה בטלל ניס והילבר
לדיה בטלל ניירות דידהן וכן הנון שבל · והי אהרן על כה אשר שהדבר
נוטה לדבריו בעל נפש ראוי להחמיר על עצמו · וכמ כת הרשבא ז"ל
בתשובה ואם נהנין איסור בבישולין ואפילו בדיעבד שבל · **כתב**
הרמבם ז"ל כל שנשלו ישראל מונע בין בתחלה בין בסוף מותר ·
לפיכך אם הנה הנני נשר או קדירה של בני האש והפר ישראל הבשר והבנים
בקדירה או שהנחו ישראל ונמר הנני מיותר והקלותה שלהן מותרות והרמבן
ז"ל כתב דנני מאפה קדירתו של ישראל ולא הפך בה ישראל לא בתחלה וסופו
ביד בני מהבשל והקדירה והתערות הכל אסור · **וכל** דבר
שיש למשו לנעלי כלים כגון הפגלים והעבדשים וכיוצא
בהן שנלטין אותם במוכרים אסור משום נעבל ניס ובמקומות שנעלי
של שולטן מלבים משום פרפרת אסור משום בישולי ניס ומשום נעלי ניס
בכל מקום וכן הסופגים שקולין אותן בשמן אסורין משום נעלי ניס שמ
בשלו אותם בכלי שבשלו בי"ה בשר ומשום בשלו בשלו ניס אסורין אפילו
לאותן שאוכלין פת של ניס דלא מייך למימר בהן חיי נפש · ויש מי שמעיר
עדמשה מבושלה בכלי הם · **כתב** הרמבם ז"ל בני שבטל כלי
כוה בנון שהיעיה אר"ל האור לא נם להעביר החיצר
אן מחרך הראש לבעבר השיער מותר לאכילה מה שנתבשל בתוכו מאותו
משהה · **התמרים** שהין מתוקים מהתחלתן אם בשלו אותן
הניס מותרין אבל אם הין מדיס מתחלה
אסורין וכן הבישות כלי של עדשים שדרכן לבשל אותן בחומץ אסור אבל
של הלים ושעורים שלשן במים מותר · **והשמן** של ניס
אסרוהו מתחלה ואחר נמנו עליו והתירוהו · מה הרמבם
ז"ל ומי שאוסרו שמר בתוא ברול לפי שהמרה שלפי בה לפיכך אין
לתקפך בהיתרו ואפילו נתבטל השמן מתר שאין לאוסרו משום בישול
ניס שהרי נאבד ממות שהוא מי ולא משום נעלי ניס לפי שהבשר פוגם
השמן ומסריחו ניא משום דסתם בבהן אינ בנ יומן · **והדבש**
מותר מוה הטעם ואפי בשלו אותן הניס ושמן ממינ
מים מתיקה ובדין סתם בבהן דבריא על המרחקות הכוסס של ניס פי
פסולת כמרים ששמן מהן שכר ומלטין אותן בממין ואוכלין אותן אינ נעשה
עב בשולו לבטלם שהחמצו ממין בין בי"ה בדולה בין ביורה קטנה מותר
מפני שעתן נעשה לפגם הוא · **ובין** הבבשים שלהן שאין בדבן לעה

לתוך חומץ אין יין. כגון זגש הבגשים וחבים הבגשים הבאים מן האור
מוהדין ושדרכן להה לתוכן חומץ אסורין ואפילו שלפו עליהן חומץ שכר
אסורין וחומץ שכר של ציים אסור מפני שמשרבין בו סמלי יין:

המוריים במקומות שדרכן לתת לתוכו יין אסור ואם היה היין
יקר מן המוריים מותר וגבה מורין לכל דבר שמנשקין
שמא עירבו בו דבר אסור שאין כמשרבו היקר בזול שהרי מפסיד כך כל
המרבה על ונטיאי האומנים אומרין שאין מלימין יין לשנות במוריים ואפ
נתנו בהן יהא עכו טעם לפגם עב נהנין עבשיל לוקח אותו מכל אדם
כך כתב הרשבא ז"ל: שם כתב הגמים שבגבשים הגיים מותרין ואפי' הן
המגיים הבבה אין חוששין שמא ולבן עליהן יין. וכבשים של גיים ש
שטבלו בהן יין יש מרבותי שהורו שימכרו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבהן
ואומרין כמה דרכן לעשות בסיעא בשן וימכרו חוץ מדמי היין ומותרין המשלם:

והמוריים שלפי שמקן של ציים אסור בכל מקום אם לא
במקום שהיין ביקר מן המוריים וכן אם הביאוהן
מסקום שהיין ביקר מן המוריים מאולם מעשה שהושיבו שלו שומר
טעבו. וכן מוכר ליקח ממנו בכל מקום שידוע בודאי שאין עתנן בו
יין. כן מקפידין ושלמין אומר עי"ן שהגיי אינו יודע שהיין יפה
למוריים. ואם בא להחליף מים הוא עתן עבל הרשבא ז"ל:

כל כתוב חלב העמיאא ביד ני אסור שמא עירב בו חלב בהמה טמאה:
בתוספתא בורח אדם בעדרו של ני אם
אין שם בהמה טמאה אוכל מן החלב:

ועל זה סמכו מקצת אנשים לאכול חלב שחלבו ני ואין ישראל
ראוהו כין דרעיון ראין בהמה טמאה בעדרו וסמוך לו
ובימי חכמי המשנה ענו על ביאול הגיים ואסרום מפני שמעגל דרן
אוקן בעד קיבת שמיטתן שהיא עגילה ולפי שהוא המעמיד אינו
בטל במעשה ועוד מפני שמחליקין פעה בשמן עדיד ועוד מפני
שמעגלן בו חלב טמא: **אסור** להעמיד הגבינה בעור
קיבת הבהמה ואם העמיד בעשבין אוהה אם
יש בה טעם בעד אסורה ואם לא מותרת מפני שהמעמיד דבר
מותר הוא ואין כאן לא אסור בעד בחלב שהוא באתן טעם אבל
אם העמידה בעור קיבת עגילה ועריפה אן טמאה אסרה משום
עגילה ובעד בחלב: **והרש"ש** ז"ל כתב ואין מעמידין הגבינה

בשר הקיבה דעוד שר הוא. אבל מעמידין בחלב הקרוש שבה דקישא
בעלמא הוא. וכן בקיבת עגילה הוא החלב הקרוש שבה. וכה מותר. וכן
בקיבת שחיטה הבלי. וכן בקיבת שיעקה מן הטריפה משם שיש לומר שאותו
החלב היתה מר מן הטריפה לפי. ערבבתו בעלמא הוא עבל הרש על בשר
הה העגיל על וכן עני כה. הרשב"א בשם הראבי"ד על וכן כתובה הבדים
בפרים. ושם שמעמידין בקיבת טריפה שיעקה מן הכשירה. והלה על
כה. שאסור לכתחלה להעגיל בקיבת שחיטת הנכרי. אבל בדיעבד מותר
אבל בקיבת כשירה שיעקה מן הטריפה מותר לכתחלה. רמאן דריש
הוי קדישא בעלמא. **וכתב** רת על שאין מעמידין עכל בקיבת
עגלה ולא בקיבת שחיטת נכרי. ולא בקיבת כשירה
שיעקה מן הטריפה. ולא בקיבת טריפה שיעקה מן הטהורה. שלא נדון אותם
כקדישא בעלמא. אם לא נשחטה החלב בתוך הקיבה אחר שנגמר. עד
שנשתנה אבל בקולת. עמד באיסורו. אם עגלה. ומשנשחטה שם
הדבה הרי הוא כמעכל. ואין הוי כקדישא בעלמא ומותר עכ:
ואסור לשרות הקיבה. עם שרה בכלי של מים זמן ארוך כדי לקרוש
החלב הלח שבה. ששמם ליחלוחית הקיבה נגמר בשר
והוא ונפלט. והוא בשר בחלב: **כתב** הרש"ל חלב הנמצא
בשר הקיבה קרוש שמולחין אותה בחלבה משנתנה טעם זה בזה שנתנו
בה חלב אחר בין שמולחין אותה בחלבה ממש ליאסור הקבעה איסור דמר שנבלע
בקיבת חלב ומר הוא כדתנן כשירה שיעקה מן הטריפה קיבעה אסורה
שמא מעה דחלב טריפה חשבינן לה. וטריפה שיעקה מן הכשרה קיבעה
מותרת מפני שבטל במעה. והוה ליה כנתון בקערה. ותנא קיבה שנשלה
בחלבה אסור מפני שבטל במעה. והוה ליה כנתון בקערה:
כתב הרב על ליאסור בנעת הנים מקום עלי. אין עניך עתה לפי
שאין הנחשים מצוין בעגל אבל מלא אסורין מפני שמעמידין
אותם בשר קיבה עגילה. והוי כבשר בחלב: **ובארץ** פרובנצא
שאין מעמידין אותם. לא בפרים אין חשש לקערת
מה. אבל רבי יצחק היה אוסר אותם מקום עלי. ראי שרית להו בפרובנצא
שאין נמצים מצוין שם אתי למישרי בקיבה שהבהמות מצוין שם עכל:
והרמב"ן על כה. אף לאין ראם מקום נקור אסורה לגמרה ואפילו
במקום שאין חנשין לבלי לפי שהקבעה אסורה במצוין

הכשרה

וצריך משון אחר להחדיר כי׳ נדול מחמון. אבל שאר המנלגן לא הושיבו עליהם
כי׳ ולא נאמרו בנוסחן לא שמיע אוסרין עליהם מתוך שסמנהן מעניד לבן עכ׳:

וכתב הרשבא ז״ל בתרוטיו דמלה שאמרו ז״ל שאין כי׳ יכול לבטל
דברי כי׳ חבירו וכו׳ דוקא ביש דבר שאם יבא ליידי ויאמר
אין שומעין לו׳ והשתא מתוך שסיעת איסורו בכל ישרל׳ אבל בשאר דברים שלא
פשט איסורן יכולין לבטל עכ׳ ובביאה מיה דבר לפי הירושלמי דבסיע התם
נתקו דשבת ונדו על פתן ועל שמיע ועל נביעתן ועל באהיהן ועל שבת ודבן
ועל מימי רגליהן ועל הליכה בשל קדי ועל הליכה ארץ העמים וכו׳

כתב הלף וחלב שחלבו נוי עריך לחזור לריותה שם בשעה שהנוי חולב׳
ונרוך שיהיה שם בתחלת החליבה. ונריך לברוק הכלים
שחולב בהן הנוי שלא יהיה שם חלב טמא. וכן פסק הלה על שבל ודרי מקוריה
ולא כתב שעריך הראה לריות ז״ל מה שנה ומעלה ובפרות מיבאן אין ר״ע
והרשבא ז״ל כתב חלב שחלבו נוי אסור כמו שאמרנו מנשמין טמא שרב בתוכו
דבר טמא לעריך אם היה הקולב ביבית ישרל והוא ישב בחוץ אם יודע שאין
בהמה טליאה בשדה מותר ואם לא שאין ישרל ראהו מעשה לדהוא חולב:

היה דבר טמא בשדהו וישרל ישב ביבר הנדר והנוי חולב לעוף
ישרל׳ ישב ביבר העדר׳ ונרע שחלב טמא אסור לישראל
אם שאין לישרל ראהו מעשה שהוא ישב אם ראהו מהוא שמר
מוכר׳ מעדא הוא שמא עמד וראהו

ומקומות שיהיו חלב
ממנה הנוי שבהן שאין מעבדין לשלם
טמא שמאוס הוא בשנהם עם ידוע שבהן לאסור לטוח פנהם בשומן
חזיר כנים אלו שאוכלין ביצה בימי מעשרם ואסור להם לאכול בשר
אוכלן הימים עם ידוע שאין מעבירין לא מיני הפרחים אם אסור לאכול
ביצה של נוי לפי שדבר זה יראה שיאסר במנין אם אם שאסרוהו לעשרה
ובטלה השעה האיסור בתקומו שמר עכ׳ עי כתב בהשגה ביצה הנים
ששאין ישרל וקבב בהן מותרו והמן בידו וקסיר מונגי אין מנשין שמאן
ימלין לפהם בשומן חזיר כש אם הל של ישרל עכ׳:

והאוכל
מנבלה הנים אן חלב שחלבו נוי ואין ישרל ראהו׳
מכן אוכל מסה מדרוה. וכל הי׳ מקרביל לו ממ׳ מעמין אוכן בחוצה סל הון
בביה הנוי דלא טרה ומנייף עכ׳ והרשבא ז״ל כתב שסתרתם אחד אינו עלה לתתם
אחר׳

וכתב עד שאין האומן לחשוד לאכול ביצה של נוי שהיה
לי הבשל מביצה טהורה אן קחלי ביצה מה׳ הודים הבדוקים

שאין להאסיר אם לא בשאר) לוקח לי מישראל פשוט. אבל אם אמר לו כן ואמרו
דמיהם שמא יתפוס בזה כעבד. כן אם אמר לו קח לי מאיש פלוני והלך ואמר
לא מצאתי אבל קח לך מיני מאיש אחר שהוא נאמן אינו נאמן: עוד כתב על
בשאינה שאפילו בשבועה אינו נאמן עד אותו דבר עד שיקבל הבנרת
כתב שלשה כדברנו הוא לקבל דברי חברות צריך לקבל בקצב שלשה
אם אינא לקבל שלשה ששה ואמרן לא רואין אותו כבעומד ובור לאורינו
דבר ואינו נאמן ואפילו בשבועה עב: וכן אם הביא לו מתנה
בשם אחר מן הבדיקים אינו אוכל ואינו חושש דכיון דקבל
דאינו מחלוקת לבאי לרחוק ליה. בדא בני שאינו חושד על הגזל לא יאכל
שמא הלוקח עבר: ויש מתירין לבטל בקיבורה ישראל האוכלין
בגיאת הגויים אפ הם מקונמת. פה מאסר פתבתי לעשלה:
והחמאה שלהן יש מן הקאונס ול המירוה לפי שלא נדון רק
על בגיה וחלב הטמאה אינו עומד: ויש
מן הקאונס ול אסמה מעוס עצמוחי חלב ששארו בה בין
בלשיה ואין אותו החלב מעורב בחמאה שיבטל במיעוטו:
אם בטל חמאה עד שלא נשארו בה עצמוחי חלב מותרת. לפיכך
בלי ספק. מאם מאם) שנשארו בה ונתבטל הסל בטלו במישנתן כך כתב
הרמבם ול: והרשבא ול כתב ומי שהתיר החמאה אחר בטול לא נראה
דבריו כלל: והרמנ"ע כתב שרש"ה ז"ל מותירין לאכל חמאה של גויים
גם בתשובות הקאונס נקרא להתיר: אמנם בתשובת
הקאונס של כתבה תשובה הר"ר נתן מאפריקא ול עד שבשיו נקרא בה היתר
אבל משה תמילו לבביאה מחמלת וקרש חלב וחניפין אותה אינו מתרין
כל מי שיאכל אותה. ויישר כחן מהי מאין אוכלין אותה. ומה הוא
נעקר מקומייהו רבנן להתיר לא מיחמרילן כולי האי לאסור הכלים
שנתבשלה בהן לפי שאין דקלות לאכלה ומנהג דווח בכל אשכנז שלא
לאכלה לבד מעירות השמירות על בדל ערלת עבל: והרשבא ול
אוסר אותה. וחמאה שבשלה גויים אסורה מעוס בשלי גויים
ובשר כתב אסור לבטלו ואסור לאוכל ואסור בהטאה וקובר
אותו ואפרן אסור בהטאה כאפר כל הנקברים ומיבטל
נהן כניה לוקה. וכן האוכל כזית משבשרם מן הבשר והחלב שנתבטלו
מאחר לוקה אעפ שלא בטל בטול אסור כל אכילין. והרשבא ול כתב
לחה הוליאו הטעם בטלין בטול לגמ לך שדרך בטול נאסר דבר תורה.

חשוד

וכל סאינו בדרך בישול אינו אסור דבר תורה אלא מדברי סופרים שב

ואין אסור מן התורה לא בשר בחמה טהורה שנטלה עם חלב טהורה

אבל המבטל או האוכל בשר בהמה טהורה עם חלב בהמה טמאה

אן בשר בהמה טמאה עם חלב בהמה טהורה אינו חייב בשום בשר בחלב

ומותר בטעמה **וכן** בשר חיה ושף שנטלו בין בחלב בהמה בין בחלב

חיה אינו אסור באכילה לא מדברי סופרים שלא בא לאסור בשר

בהמה בחלב בהמה ומותר בהנאה ומותר לבשלו: **המבשל**

חלב שהקיבה אפילו היה שלו מותר וכן חרו וקרום של: **השוחט**

רגים וחגבים מותר לאוכלן בחלב: הרגעת

ומלא כה בינים ובמזרות מותר לאוכלן

בחלב: יא דקלא בינים ומזרות באחת חליפה דקה ובבה לא שדיין הי"א

לכה: **והר** יהונתן אל כה אם ראפילו בלא חליפה דקה הי"א

מותר: והנא ישאלו מן האשקול אבל אם שלא בדיין הבנין

באוכלו אסור: **והב** ההיש לאמר אל כה דאפי' מעורות בעלי מותר

ויא דכין דאפי' בעורות דבשעת שחיטה ובעורות כיצד

שחיטה חלב לבן אוכך ויבזה לאחן אחד מד והאחד כד לבשני אוכן מ

הפלטאט שלן עבין בבידוד אפי' יש שם חבלן מבחוץ לאן בעורות הן

וכן נהי דשת אדלש נחלש כה בדוד הכבן אל דכל ומן שלא מאוין באשכול

אסורין לאוכלן בחלב ובגידין הלחה כבשר ודוקא משרבין בחלב הוא

דאסורי אבל אם אכלן בחני ששאן מותר לאכלן אחריהן ובינה אן חלב

בלא לעתה פה ובלא שילה עצל: **המבשל** בשל בחי חלב אן

חלב מתה אן חלב הזר אן שבשל דם בחלב

פטור ואינו לוקה משום בשר בחלב: **וכל** המבטל בשר מותר

בחלב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על אכילתו:

וכל המבשל אן האוכל שלו חלב מלקה אבל המבטל אן האוכל

שלא אעשה אן בינים אן שבמוח אן שבקרי הקרבים הדבק פטור

כרגב הרשאה אל שלשה מינים בבשר בחלב בשר בהמה בחלב

טמאה בהמה אסורה מן התורה בשר חיה ועוף אפילו

בחלב בהמה וכן בשר בהמה בני חלב אן בחלב מותר בכחש אסור

מדברי סופרים ומחדרים וחגבים בחלב אן אפי' בשר בהמה בחלב

הקיבה מותר אפי' מדברי סופרים שב **ומי** שאכל בינה אן חלב

תולה מותר לאכלו בשר מיד אבל עדיף שידיח ידיו ויקנח פיו

מן הביצה והבשר. הגן שלשום בפיו פת. אי עדיות. ולבלע. אי יקלנו. והר"מ
אינו אוכל שום בשר אחר ביצה ריק בשר עוף. אבל לאחר יולב אוכל כל בשר:
ודעת רוב הפוסקים ז"ל שאין לחלק בין הביצה לחלב וכן נהגו העולם לאכול בשר
בין אחר חלב בין אחר גבינה בקינוח והדחה ואפילו בשר בביצה:

וכבל דבר מקבלין הלב חוץ מרבדים וקרקות וקמחה: **וכתב**
רש"י הגאון שרביט שמואל בר מאיר. על היה עקב
לטרות פת כמים אין בין ואוכל שהשרייה עולה בשבל שנתה קעת והדחה:
אי שיאכל דבר המקבל ואמר שתנה יין אם מים אם ידעה זה שקל: ודיבא היה
מיקה בפת לבדו והדחה לבדה שהיה מעה לתוך פיו ומקבה שב. והרשבא ז"ל
חלב כי רי"ן באחת מהן: **וכל** אמרינן דעדיף לבריה ידיו דיוקל
בלעא דאיקשר דאיכא פירורין מן הביצה דלא תני לפן. אבל
בומא לא עדיף שלמה דיש בהא חזי אי אית בהו פירורין אן לאו. מיהו קעת
במשלה. עדיף משום זהרמא. וכן פסק הרשבא ז"ל: **ואם** יעה לאכול
אחר גבינה בשר עוף ואוכל בלא נטילת ידים ובלא קינוח
הפה והעשם מין דבשר עוף בחלב אינו מן התורה אין עדיף לשתות שרב
הרמקה ודיו פלא אכלה יחד וכן נמי דעת הרשבא ז"ל: **ודוקא**
שאין הגינה קרומה ודוקא בשר עוף חבבל בשר חיה אעפ
שהיא ז"ל מדבנן עדיף שלא יהיה קינוח הפה והעשם לפי שאין קפדה בין
בשר בהמה לבשר חיה ובואו לשתות: **ורבינו שלמה** אל יוסף
אין הוכל חוצץ פירוש גבינה ובדעתה
פ' בשר. עדיף מבגדה פיסתיה. פ' עדיף לבשר הלחם שהיה בשולחן
שאכל הגבינה שלא אכלנו עם הבשר. ופרשבא ז"ל סת משובה שיריך
לחסר המקה גם לפי שהאסור לאכול בשר על מקה שאכלנו בה גבינה וכן אסור
לאכול גבינה של מקה שאכלנו בה בשר שאין לך כל מקה ומקה שאין עליה
שום שיני בשר שאכל עליה ולא מחמת מה שהוא לבלבי בטוב שהבלוע אינו
יוצא לא עם דבר חם. לא משום לבלבי הבשר שיש בה. וגבעים הרבה נעלמו
שהה שיני הבשיל. ואם פגעים ודקין לבלבי הבשר בשעדו בגבינה עשאה
אז בלחם אשר הוא אוכל. ויאכל בשר וגבינה בנעשה אחת. עד דבר בדוק. עם
אנו רגלין לטמוה שעמיא מקה. שמר נקנו ירחק מהם שכל:
שום בשר אפילו בשר עוף. לא יאכל ארס גבינה אן חלבי עד **ואחר**
שישתה כ"ב מים שיעור שעורה יחדה. והוא סמו שיעור ר' שעות. לפי שהבשר
שבין השיעים אינו סר בקישה הפה ועוד שהבשר מרגיא מזון ובדבון בטרה

ומאריך בטעמו: **ואב** חושש כפיץ בשר בין השינים אפי' אחר
ו' שעות ע"ראה מרבי' הב' העיטור ר"ש חשוב בשר
ואסור לאכול ביצה או חלב. והר' יהונתן ז"ל כתב דמשש שעות ואילך
השבין לה כמשובח ולא חש"ב בשר כלל וכן נראה דעת הר"ש ז"ל:
ויש נמצעים מלאכול ביצה בסעודת מנחה של עצרת לפי שבא
שהאריכו בתפלה עד חצי היום או קרוב ומסיים עד סעודת
מנחה של ערב ליכא ו' שעות. ויש שאין חוששין לזה כיון שהוא שב לאכול
כבר נאכל הבשר. אך כיון שעיקר השה"ש בשביל בשר שבין השינים ראי
לפי שאינו נמצא מהביצה באותה סעודה לחצוץ שיש ולהוציא הבשר
קודם שיאכל הביצה. וכן נמי כתב הרא"ה ז"ל בשם רבו. ואעפ"כ בזמנו אחר אינו
לאין לסמוך על חיישית הנ"ל לא לטהרה בשיעור:
ויש נמצאין מלאכול ביצה אחר בשר מעה לצאת. ולא מן אולפנא:
והב הנקפות. ז"ל כל שאפילו סילוק השולחן ובירך לאחר זריקת סעודה
אחרת. ומותר לאכול. ולא פליג ובגו בה כל הלך. ז"ל:
והרי מקרבינ"ל כתב אכל בשר אסור לאכול ביצה. היינו בלא שילת
ידים. ובלא קינוח הפה. אבל בגמילת ידים וקינוח הפה מותר לאכול
מיד אפילו באותה שעה. ומי שקבה שהיה ממתין עד סעודה אחרת
הומרא בעלמא הוא דיקא עביר. מילתו נהנו העולם בפרטי שפי' ביצה אחר
בשר אסור לאכול אפילו בקינוח הפה והדחה עד שיגיע סעודה אחרת. ואם
מותר אפילו בלא קינוח והדחה ובלבד שלא יהיה בשר בין שינים:
ושיעור סעודה אחרת. ו' שעות. כאשר כתבנו. וכן דעת הראב"ד והרמב"ם
והרשב"א ז"ל. וכן נראה מקרי"ש ז"ל. וביאר עוד שאפילו שהרי
כדי סעודה אחרת. ערך לעקר הנ"ל שלא יבא שום בשר בין שינו. אבל באותה
סעודה אפילו לא יביא בשר בין שינו. אזור לפי שהבשר ממריא טעם לחלוחית
ומשך בפה זמן ארוך. בכל. והרי"ז ז"ל כתב שהאוכלו ביצה אחר בשר בגמילת ידים
וקינוח הפה אפילו בלילה. ויש אחר קינוח הפה בלבד. אפילו אחר אכילת
בשר בחמה והיה. ואם אכל ביצה ודוגה לאכול בשר בחמה והיה בלילה. ערך
שילת ידים. אבל קינוח הפה אין צריך שהביצה מקשבלת מיד בקינוח הפה.
ואם רוצה לאכול בשר עוף אינו צריך כלום ואפילו בלילה. ואפילו היה בשר
העוף חדוש. והראב"ד קרא על זה קורץ ודר והאריך עליו בראיות. וכן
הרי"אף ז"ל מותר בדברי המומחים. ואת הסמרא. והרשב"א ז"ל כתב עליהם שאין
דברים אלו מחוזרין: **ועיד** מי שאכל תבשיל שנתבשל בו בשר כתב

התינוק האוכל מתבשיל שנתבשל בו בשר אך לא אכלו הבשר מותר לאכול
אותה קדירה מן הלב אך יעיר שילדים מפני שמשעות הבשר שהיה בתבשיל
שנדבק בדרין ובפי' הר שמואל אוסר ואב אין בשר בתבשיל
אינו שנתבשל בקדירה שמבשלין בה בשר אם דעה לאכול
קדירה אחרי אינו עדיף כלום ולא עוד לא אפי עם אותו התבשיל עצמו יש
מתירין לאכול קדירה עמו ובלבד שיהיה אותו הכלי שנתבשל בו התבשיל
שלו מכל שמשעות בשר שנמצא שאין אותו התבשיל לא עולה טעם בשר
קדירה שבשלו בה בשר והדרה יפה ובשלו בה דגים אותן הדגים
מותר לאוכלו בהותר אינו שיש בה חלב והה לו עם הקדירה
עצמו מותר לאוכלו והטעם משום דעתן טעם בשר הוא שהדגים לא קבלו
טעם זה מן הקדירה והקדירה מן הבשר אשר טעמו ולא ממש אינו לא מן
הדגים ולא קדר דגים בשר לחודיה אבל כי חבלה מנו אחר לא החמירו לא
לשבו לאיסור עצמו וכן נמי כל הרשבא ז"ל אבל דשן מבושלים
עם בשר עצמו אין טעם אותם נמחבת שהיה בו שמעונות
מן הבשר שמעון בו תמיר ודאי אסור מפני שיש בהן מן הבשר עצמו
ואינו בר נטן וכרגב הב העטור מיהא שמעון דבשיל שנתבשל
בקדירה חולבת מותר לאכלו בבשר וכן דבשיל שנתבשל
בקדירה שבר בשל בה בשר והדרה יפה מותר לאכלו בחלב וכן
דבש שנתבשל בכלי של בשר אפילו בן יומו דאי לאכלו בחלב דהוה ליה נטן
לפגם ושוב הוי שבר שם דהתר והוי קדרש שעלו בקשרה וכו' וכן נמי הורו
הר יוסף בר חיים ז"ל שמעון בר נשים ז"ל ורולא גם בגם בשר
בחלב מותר משום דזה מותר בעצמו זה מותר גם בעצמו
אבל גם בגם דבילה אין של נישל נייס אסור לעולם כיון דגם עצמו אסור
וכן דעת הב התרומה ז"ל ושבעינן מיהא רבעים שנתבשלו
בקדירה חולבת בנייר לא שהרחה יפה מן החלב
מותר לאכלו בבשר אבל בעים שנשלקו לבד במים בקדירה של נייס בר
יומא אפילו הודרה ומרחה יפה ושטפה במים בבעלי אסורין שוראי הבעים
מעלים מן האיסור ואין אומר בשאר איסורין גם בגם מותר
ולהעלות בשר וגביה על שלחן אחד אם הם שני אסם
אפסשים שאין מכירין זה את זה מותרין לאכול
של שלחן אחד זה בשר וזה גביה שאחר שאין לבם נגע זה בזה לא יבוא
לאכול זה בזה ולא לאכול זה מזה אבל אם מכירין זה את זה אסור לפי שדעתם

קרובה וטהורה זה אל זה מכל מה שהם אוכלים: **וכן** האחים אשר
שמקפידין זה על זה אסורין ואין עדיך לומר בעל הבית עם
בנו ובתו דדין מברין יש להם תיכבר אם רעתם אוכלין בשר וקעתם
אוכלין גבינה עדיכון לעשות שיהי בשהם אן לעשות דבר חיצע בשהם משום
היכילדא ואשר שאסור בשר שרץ וגבינה אינה לא מדברים אסור עהעשות השקה
עם הגבינה על השולחן שהוא אוכל שם ניידה שמא יאכל זה עם זה:
ולדוש עיסת בחלב אסור לא אם שיעה עורת הפה שתהיה עברת שלא
יבא לאוכלה עם בשר וכן אין שנין את התנור באליה של
יבוא לאכול חלה עם הפה שיאפה בו ואם שיעה את הפה בצורתו מותר:
ופת שאפאה עם הגבי ודגים העלים עם בשר אסור לאוכלן עם חלב
וגבינות שנעשו בדפוסי הגים כתב הב בעל התרומה
ז"ל שאם שהה ישרל גבינות בדפוסי הגים שקורין פעילאס
ששהה בתן הגבינות שלו בזמנו וגם מלחן הגי אפי הן הגבינות של ישראל אשר
שמלחן הגי והעמן שם מותרין מפסק דמלח איש מקלים מה שנעשה הבל והוי כמו
מלח טהור ותכל טהא שמותר שבל: **והוסיף** החכם רש"י על זה
ועוד יש להתיר זה אפי בתן עצות של בשר שאין דרך
בדלתים כם שלא יהו נאכלין מחמת מלחן ואינו טרותה והוי יצא בעון:
והר דוד בר לוי מצא והתשבה הקדמון הוא משומן האיסור
שלהן הדבק בדפוס הקערה ולפיכך עדיך למתק לשטות אותן יפה
יפה ואם חושש שלא ששה יקלוף הגבינה: **הכחל** שקרבו:
ומותר החלב שבו מותר לעבודתו ולאוכלו ואם קדש
שתי ערב ושתן בבוקר או בוחקן הרבה עד שלא שאר בו לחות חלב לותר
לבשלו עם הבשר וכן נמי דעת הרשבא ז"ל ונעשה הקדירה שתי וערב הל
באויר ובוחקם בדי לתתיך כל המקרוקת שיש מקור שהלך לאורך ויש
מקור שהלך לרוחב ושתן בסתתל הל דוחקן הרבה בדי שיכרטו ויצא ממנו
כל חלבו: **וכתב** הר"ן הכחל כל היכא דקדרה שתי וערב מותר
לבשלו בקדירה אפילו עם בשר לבתחלה ואם לא קדש
לא מישו מותר בדיעבד ומעלי והרשבא ז"ל פת שלבתחלה מותרה בעלמי
אפי בלא קדירה ושיחה ויש מי שהורה שלא התירו לעלי לא בקדירה
קעת אבל שלא בקדירה כלל אפי לעלי אחור לבתחלה עבר ועבה קדש
ומוציא חלבו ומולח וכן הדין לקדירה בתנ עצמו ויש מעדיפין לבתחלה
קדירה ושיחה אפילו לקדרה בלבו עצמו ולעלי קדירה כל דהוא וראוי

לחוש לדברין וכן האי לחודות הבלה לא עשה עבל ולקדרה
בלא בשר מותר לבתחלה כדב נחמן ובהגב כתב
היכא דקדעה לכחל ולעיה ושויה לקדירה שיש בה בשר שרי ולבתחלה
לא ליטריה וכתב עבו הב השטור ול והמחמיר הבא עליו ברכה והא
דהא בסורא לא אכלי כחלא ומעבר חוב מקומותיה שלא לבשל עם בשר
אע בקדעה ושיחה בכחל ואפילו לקדירה בלא בשר לא נהגו לאוכלו כי
אם בעלי אן טבלה שקדין פגדה ואין נמשגן מלחותבו בבכן
שמתבין בו בשר אן בשר בסכין שחתכו בן הלחל וכן הדין
לאכול זה בקעדה שאכלו זה שהי מתר לעלותן בשעור אחד יחד וכן נמי בא
הרשבא ז"ל וצריך למזלחו בכלי מעוקב משוש דש זודאי דש
יש בו כשאר בשר ואין מולחין אותו עם שאר
בשר עבר ומלחו אם נתנו למטה מן הבשר מותר ואם לבתחל
למעבה אסור לבתחלה אבל בדיעבד מותר וכן נמי דעת הרשבא ז"ל
וכשישה בא לפנו הרמבן בכחל ובשל שמלחו שנתם בבלי מעוקב
ושהו שש כדי מליחה לאחר כן הושמן בכלי שאין מעוקב
ונתן עד בתם והתיר הרב את שנתם ואין עלין את הכחל
שחתכו למעבה עם הבשר בסכין ואם עמלו מותר הכל
ואם הכחל למטה מן הבשר מותר לבתחלה ושעם האיסור משוש דבחלא
כל שנתא ושבא פליט ובלע בשר בתר דבדר פליטתה אבל בישרא שלו
בלא כמן דבישרא נמדא פליטתה מקמי בחלא אידי דבדיר למיפלט לא
בלע ובפי הרב ז"ל אם עלהו בשעוד של בחל ערך לבב
קודם שישתנם בו בישרא ואם של עץ צריך להשלהו
לבד ואר שצריך לקרותו שתי ובערב ואם לא קרעו בן נחלה בין קטנה
שלא הגיעה אסור לבשלו ואם עבר ובשלו בפני עצמו מותר לאכל ואם
בשלו עם דבר אחר משערי בששים בכחל עם הכחל ויהיה הכחל אסור
והשאר מותר בפרות מכן הכל אסור הואיל והוא מדבריהם
הקלן בסיגור שהיה הכחל מן המין וכן נמי דעת
הלשבא ז"ל ובדיה משערין דמא דבעה מיעב מנא דרשין ואין משו
משערין מן לא סמוך שהוא בעת שנתבשל לא כמות שהוא בעת שנעקל
טעם לאסור בשר בחלב כתב הרב ר' אברהם בן עזרא ז"ל
טעם למה אסרו בשר בחלב כתו לא תבשל גדי בחלב אמו
גדי לא יקרא רק מה שהוא מן הענים רק יש הפרש בין גדי לגדי עזים

כי עדי נדול מני עגים כי שריגו עריך כל העגים וכבה שער ושעיר עגים
וסכה קבלו שלא יאכלו ישראל בשר במלב: **ועתה** אמרתם דע כי
מנהן להתרה לדבר על ההוה כמו כתב: **היענה** למה
שיעה הכתוב לדבר בכה ועתה הבת טוטלת כל המין וכוה לא מעאנו:
דע כי בשר הישבש יבש כעוץ ואין מנהן שיאכלו ארם כי אין בו לחה ולא
יאכל מכל המין כי אם הבה כי היא עהיבה וישבה לחה ולא כן הזכר
הקטן: **ובכה** אין ארם אוכל בשר במלב כי אינו עבב ואין מנהן
עד הנם בארץ ישראל שיאכל טלה מבושל במלב לפי שיש
בטלה ליחה רבה וכבה במלב וכבה מגיע עד לא יאכל: **ובעבור**
כי בשר הערי אין בו למוה וכשהוא קטן הולא יבש על כן
יבשלוהו במלב: כל התמה בעבור שלא נהנו אשי לה הלחומות לאכל ערי
עגים כי כל הרקאים מוריש שאין בשר כמוהו אפילו לחולים המורה לו
לאכל ואין אוכלין אותו בספרד ואף יקא אחר מעדים ארץ ישראל ופרס
וכבל אבל אינה הרמונים היה לאכלו שנאמר ושבה לפנך ערי עגים
וכשבר שאין מנהן הארים לאכול ערי מי אסור לבשל הערי במלב אמו:
ואולי כי אכזריות לב הוא לבשלו במלב אמו שדרך אותו ואת בנו וכן
לא תרח האם על הבנים ומנהן רוב האדם שאין להם יראת
ויקחו מן המלב בשוק והמלב יהיה מאוסה מבבמות הבות אולי המונה
הערי לא ידע אמו וא וכנה אם קרה המלב אולי יש בו מחלב אם הערי
ויביא עובר וכל הפקיה דאולילא לחמרא והנה כי הישמעאלים מוריש כי
אם יבושל הערי במלב אמו שהתולדת שוה אן יהיה יותר שרב והכהן דבר
של הוה: **והנה** הרמונים הממירו להסיר מן הספק והשש שנקן
להם הגרה לבימה הוא יתן משבדתם שלימה:
ועל שבר שבתעמש מן השנן ארזל כל הלוקח בשר ושלמן ביד עבר
הארץ ואשר שאינו מתנקי בטהרות אן ביד עבדו ושפחתו אין
חוששין שמא יחליפו אבל לא ישלחו ביד ערי אם לא היה בו סימן אן
טבישות ענן אן שהיה ערוך וחתוך שמא יחליפו: **ובתב** הרשב
לא הבא לתרות בטבישות שן ערוך לדקדק אם יש לטבעות
שן יפה שראהו תחלה היטב ודקדק בלאילו שמא סבור שוה הוא ואינו
לא אחר לפי שהעמים שהשן מטקרת: **מקולין** שמוכרין
בן בשר שחוטה ובטלה אשר שרוב מטרות: ששם מוכרין
בשר שחוטה ולקח מאחר מהן ולא ידע מאין בא מהן ישש לקח הריצה אסור

שכל איסור קבוע ונודע מיקומו ונעבר הרי הוא סמוך עצה על מחצה: ואיאר
עוד במדרשיו דלא שייך למימר קבוע סמוך עצה על מחצה וכו' לא בדבר
שהאסור נבר ידוע ונעמוד לבדו והיתר עומד לבדו ואם לקח מן האחד
ואין יודע מאי זה מיהו לקח אסור דומיא דתרשע העיות וכו' אבל בדבר שהוא
מעורב ואינו נבר לא שייך למימר קבוע לא הוצרך אחר מה ששיערו הכמים
הרמוקים באחד ומאה ובלילה וכיוצא בה בששים בשם רבי יצחק הזקן ז"ל:

מיצא בשר בשוק הרי זו מותרת הזקיק מן הרוב שהוא כשר פרש
שכל הפרש הרוב הוא פורש עכל: והמשכם ז"ל כתב זהו דין
תורה וכבר אמרו חכמים כל בשר המוצא בין בשוק בין בדרך אעפ שכל
השולחנין וכל המוכרין ישרים ומה הרשע ז"ל ומה הפרש יש בין זה למי
שלקח מישם בשר ואינו יודע מאי זה לקח והלא זה וזה מן החבוע פרש
זה שלקח מן הקבוע נעבל לו הספק מבבוע אבל זה שמצא בשוק לא נעבל
לו הספק לא בפרש ולפיכך מצא בשר בבר אחד ולא ראה אולנו יוצא מן
המקולין אעפ שהדבר ידוע שאין לוקחין בשר לא מאיהו המקולין ואינו יודע
מאיזה מקן לקח מותר נמצינו ש נעבל לו הספק אבל ראהו יוצא מן המקולין
אסור ששם נעבל הספק והוא קבוע ויראה לי שלא אמרו לא בזמן שהיא נעבל
שנמה אבל נתערבה באחרות ואינה נערבת בטלה היא ברוב משום ספק
ספיקא לפיכך מי שלקח בשר מן המקולין ואפילו חתיכה הראויה להתבבר
ואחר נמצאת טריפה במקולין ולא ידעינו חתיכות הטריפה בין שאר
החתיכות והוא אינו יודע מאי זה מיהו לקח כל מה שלקחו מן המקולין חודש
שנמצאת טריפה זו מותר שלא נעבל בה ספק בעורה בקבוע אלא לאח
שפרשו אבל לקח מכאן ואילך אסור כגון בחתיכת הרשונות הראויות
להתבבר שאין לבם בטל ואעפ שאין מחברין עבר אבל שאר החתיכות
מותרות דיבש כיבש מתבטל הוא ברוב: **וראוי** להחמיר ולאסור
כל החתיכות ששאירו במקולין שאין הכל נקראין בדבריש
אלו ואם אתה מחדש לבם בשאינו הקובעת חדוב הדבר לטעות ולשקח אפ
מחשובות וכן אנו נוהגין: **הלוקח** בשר שחוטה והנתה על
גבידה או תלאה במקל במקומות שהשוקות או
השרצים יכולין לישא ולתן שם אסורה אם לא בסימן או בקובעות עשאו
אבל תלאה בסמכר וכיוצא בו מותרת שאי איפשר לעוקות ולשרצים להתלפף
ייש מן הנשוים שהורו בכל בשר שעתעלם מן העין ואפ בשר שנמצא
בדרך מושלך בשר שרוב מוכרי בשר ישראלים דלעוקות ולש

וכשרעים אין חוששין כשמי שהעמד בשר בביתו ומיאה במקום שהעמה
שאין למוש אעפ שאין לו בה סימן ולא טביעות שן אבל מיאה במקום אחר
בדין הוא לחוש ואפ הנח שבר ובא ולא מיאה לא לגשב חוששין שמא אותו
עבר הלכו ולה אחרות הן ולפיכך בכל טיאה בזה אם אין לו סימן אין טביעות
עין אסור: הניח בשר בשוק מן הקנים יש מי שאומר שאפילו בא
ומיאה במקום שהעמה אם אין לו בה טביעות עינא אין
חוקם אסרה יכן אם שלחה ביד עני ויראה לי שאסר רוב טבחי ישראל אעפ
שרוב הסכו עם בשר ואעפ הנחה בשוק בין הקנים ומיאה במקום שהעמה
מותרת: גדולה מנו אמרו בגמרא הלך אחר הרוב כשם שזה
שמיאה במקום שהעמה: המניח עבר
בביתו ויש שם בשר ובויצא בו מן הרברים שיש לחוש
להחליפם אעפ משום איסורי מגדה אם ישראל יוצא ונכנס מותר ולא עוד
לא אפילו הפקיע והלך למדינה אין לביתו הכנסת אם לא הוריש שהוא מפקיע
מותר שמוחזרא שמא בשביל יבא ויראהו מחליף שבל הדשבא זל:
והרה זל הרב בשר שנתעלמה מן העין מותרת דאין הלבה כרב
והפ כשמיאה במקום שהעמה בבית ישראל אבל לא מיאה
במקום שהעמה כולי עלמא מודו דאסור ובבית הגוי אפילו מיאה במקום
שהעמה מיישינן שמא החליפה הגוי בבהמה ומה אי טעמא אין לשלוח בשר
ע"י גוי אן נמה ולא בבשל דילמא חליף ליה: וכתב הרמבן
והפ-רה אסור לבעה לעשה לשאת אותה בהגר מזה הטעם
ואם נתן בה סימן מותר: וכתב הרב זל שאם ישלח אדם בשר
ביד עני יעדיף לעשות חולם על הבשר שאם ישאר מהם
על הסק לא מהם שהדי יוגל לנקום הסק ולפחליף הבשר וכן כל דבר
ששלח עדיף מהם בתוך מקום ואין יעדיף מהם והרשב"אזל
הרב בשם רבינו יונה הזקן אולם אחת הדי היא
בסימן אחד ושתי אותות בשם סימנו: והמשלה בשם
חולכות אן בחוהם אחר ומוך על מקומיו ולא הסכן
חוששין שמא נייחם אבל אין עדיף לחזור ולראות אם יבירם אם לאו תוקה
לא טרח לנייחם: השזולה לחבירו על יד עני אן על יד ישראל
המשוד ראוי לשלח ולהעד לו שסימן פלו יגיע
עלי: כן יוריש לשליח שהוא מוריש לחבירו איך שהגיע מקומו שעל יד לו
יראים יותר ונמנעים מלנייחם עב: כתב הרשבא זל שמותר

לשלח ידך חטוטה כן הוי"ל עכ"ל שהחטיטה היא הסימן וכן דעת הרקח ז"ל:

והרשב"א ז"ל כתב. אבל מסי לקח כן הוי ידך חטוטה אסור דאיכא למיחש דילמא ישרל נגנב ונתן אי יהבה ליה ברב דאיכא ליה דטריפה אי נמי טריפה הוה ונטל ונייה כדי לפחתיבה דכי האי משמא נדאי חיישינן ושמא לבד הוי"ל לא חיישינן שזה יחיר לבד ונייח שם כל זה טאנו חוטשין באותו אלה. אע"פ שאין כריבו כמוו אחד טרח ומוניח. אבל לחתוך הידך לא חיישינן שמא טרח ונייח דעדיתא טובא אינא בחתוך הידך יותר מיסי חוטמות ואפ"ל מאמה עכ"ל:

כתב הב"ח הטעור ז"ל מסתברא לן דאף אחוט אן בבהמה שחוטה שמותר לטלח בידו"ל שבינה הטחיטה הוא הסימן והאידנא לא שחיט ע"י כח טשרל לא שח לא בהמה. והרשב"א ז"ל אוסר לפי שאין זמן שחיטה לסמוך עליו כל סימן אחד. **וכל** בזה שאין בה לא סימן ולא חבישות עין שהיה בכלי ושבר הכלי. ונעשה ההתכות לארץ הרי זה אסור שאינו אומרין אוכן בשר ודרוכו היה אן שרץ. זה בשר אחר הוא:

אלו הדברים שעשיכן חותם אחד. אן של חותמות. אמ' רב חביה בחותם אחד אסור. בחותם בתוך חותם מותר. פי' חביה' התיכה דב שאין בה סימן. בשר יין תכלת. חלה חיב. בחותם אחד מותרין. כי חה מיב. חלבי חלות. מוריים. פה. ביצה. ואמרינן בירושלמי שעמיה דרב כל דבר שאיסורו קיים אסור בחותם אחד משום הערבת. מותר בחותם אחד. אבל מפת אינו מושעל בסיריס מוקדר אחד. אבל מפת וחותם מושעל כחותם בתוך חותם. וכן דעת הרשב"א ז"ל. ואות אחת כחותם אחד ושני אותיות בשני חותמות. כתב הלי הייט ז"ל בתשובה ישרל שנשלח ביצה לחבירו של ידי. ונתנה לו חותם לוך חותם כך וכך על כל ביצה וביצה. אם ישרל זה שבאו אין הביצה מכיר הלחם שאינו מזייף הביצה מותרת באכילה. ואם אינו מכיר החותם. לא יאכלם עד שיבא לידי מי שיודע ויודע שאינו מזייף עכ"ל: **ולעניין** ע"ו אן הוה המשמשין בבית ישרל ושנו שום דבר כמין שלמלו בשר אן מלבן תרנגלת. אן הדיחון קערות וכיוצא בהן ולא ידעינן אם עשו באיסור אן בהיתר: **כתב** הרקח ז"ל שפחה הוה המשמשת בבי רבו של ישרל ומלבן תרנגלת אחת בכלא ישרל ולא ידעינן הישרל אם בכלי ראשון אן בכלי שני אן הדיחה קערה חלבית עם קערה של בשר ולא ראה ישרל אם יחדון הוכחון אן אחת אחת לבדה אסור. ד שמא להקל על טרחה עשתה באיסור אבל אם היתה יודעת המשפט היאך הוא אן ישרל יוצא ונכנס אן בם תוקן שחכם כל שלפעמים סומכין עליו לא

לראות הכל מוהר: וכן נמי דעת הדי מקורביל ל: וביאר עוד שאם שמו
הנשר המלוח במליחה ראשונה בקדרה ולא ידשנו אם הדי חוזר אם לאו
נאמרו במשיחין לפי תומן וסוף אם ידשנו בטיב יהודים: ואם יש עוד אן
שבה ידשנו בטיב הדרה דמרתעי אן איכא ובטיב דמרתתי יש לנו לומ
דאמרינן ולא קפדי: וכן נמי דעת הב' הדרומה ואפי' במליחה אם מלחה
ולא ידשנו אם מלחה בכלי מתוקה אן לא וכן בכל כיוצא בזה: **גיד**
הנשה עקב בבהמה ובמיה הטהורין: ואפילו בטלה ונטריפות
שלבן ועקב בטלים ובטיב הידרים: והב' העבוטים לא בת שאינו עקב בטלים
וכן נמי דעת הרשב"אל: אם לא הפרים על בי קרקע: אבל אם הפרים
אשור משום מראית העין: **ואינו** אסור מן התורה לא שבל כף
הירך: אבל שאר הגיד שלמעלה מן הכף ושלמטה
מן הכף עד סופו אינו אסור אלא מדבריהם: **ושני** עדיים יש בירך
הפנמי הסמוך לעצם אסור מן התורה: **והעליון** מותר
מדבריהם: **[ושנו] האוכל** גיד הנשה הפנמי שלבכף
לוקה: ואם אכל מחצבן אן משאר הגי
הפנמי אן מכל החיצון מכין אותו מכת מרדות: ובמה שיעור אכילה כזית:
ואם אכל הגיד שעל הכף כלו אעפ שאין בו כזית לוקה מפני שהוא
בריאה בפני עצמה: אבל כזית מגיד של ימין וכזית מגיד של שמאל
אן שאכל שני גידין אעפ שאין בכן כזית לוקה שמושם וכן הוא לוקה על כל
גיד וגיד: **הגיף** אין בו משום גיד הנשה מפני שאין בו כף הירך:
לא ירבו עגל: ואם נמצא שם שרידו מירך הבהמה שיש
לו כף גיד הנשה שלו אסור ואין לוקין עליו: מיהו לא יצריכו למיבדק בהא
שום עוף משום דלא שכיח: **ובהמה** שכפה ירכה ארוך בשר
עוף גיד הנשה שלה אסור: ואין לוקין עליו:
האוכל מגיד הנשה של בהמה חיה הטמאים פטור ואינו כאוכל
משאר חלבה שאין הגיד מכלל הבשר: והאוכל מחלב
שבגיד האוכל מבשרה: והאוכל גיד הנשה של בהמה עבדה וטריפה
לוקה שהוא: **הנוטל** גיד הנשה ערוך לחנוט אחרין שלא
ישאיר ממנו כלום: ואמרן הטבח על גיד הנשה בשם
שנאמן על המלבו: **ואין** לוקחין בשר מכל טבח לא אם היה ארוך
בשר מחזיק בכשרות: הוא שישחט לשמו ומוכר ואמרן וכל זה
בחיצה לארץ: **גיד** הנשה מותר בבשאר לפיכך מותר

לשלוח ידך שלימה לגברי ולתנה לו בני ישראל ואין חוששין שמא יאכל
ממנה כישראל קודם שיעשל הגיר שהרי ראוה שהיא שלימה אבל תתוכה לא
יהנה לו בני ישראל עד שיעשל הגיר: **כתב** הלי מקודבל בן שומע
שלגיר ישראל קדושים נהיו בן איסור בין בבהמה בין בחיה
וכן נמי השיב רבי יצחק הלוי ז"ל כי יהודה הלוי לרבנא שלמה בר יצחק ז"ל והגבה
אין בגיירים בארץ טעם והיכלר אסור בהנאה וכן נמי כתב הר יונה ז"ל והרשבא
ולכתם יש מרבותי כתבו שאסור בהנאה ויש מרבותי מתירין אותו וכן נראה וכן
נקיבל כת הלוי ז"ל אך שמע שלגיר יש בו טעם כדברי רש"י וילבש נדה ז"ל
ולו כן בתו אומר דאין להחמיר בשומן טפי מבגיר ואם אכל משומנו מכין
אותו מכת מרדות והרמב"ם ז"ל כתב שומן של גיר שעשל לתוך קדירה של
בשר משערין אותו בששים ואין השומן מן המינין אעפ שהוא מדברי הם וכן
נמי דעת הרשבא ז"ל וביאר שהוא מיצויין אצל עיקר מומחין הן ומה הצעלעין
מושכין ידיהן עד שיעשו שנהר אותה בלי במנאכה וכן דעת הראב"ד ז"ל
ירך שעלה עם גיר העשה שהה קולף ואוכל עד שמגיע לגיר ומשליכו
שאין בגיירים בארץ טעם לעשר בהן: **ויך** העשה שנתבטל
עם הבשר אין נעבלה אי נבילה הכל מותר ונעבד **ויך** שעוקר הגיר
לחיין והשאר מותר ואפי יש שומן בגיר ובשומן יש טעם ממ מתיר רבי
מאיר משום דאין שומן הגיר אוסר יותר מהגיר **מעשה**
שנתבטל שוק שיש בו גיירים ושומן מגיר הנעשה עם
שאר הבשר ולא נטר ונקר ד אעפ שאותן הגירין מגיר העשה הן
מתפרשין אין בגיירין בארץ טעם והשומן שבו אינו אוסר השוק ומותר
לפי שהקונה מבטל מיעוט השוק ראעפ דהכלבה מר יהודה מין במינו דלא
בטיל מודה ר יהודה במין במינו ודבר אחר סלק את מינו ושאינו מינו
דבה עליו ומבטלו והרשבא ז"ל כתב עד העשה שנתבטל עם הגיירים
אינו אוסר תערובתו ואם מכירו זרקו ואוכל השאר כדא בעינן שלגיר
העשה אבל שמע וקעקעתה שבו אוסרין תערובתו בפסות משששים:
נמרה עצו שלגיר או נמתר ערוך ששים ואם שלם אינו בטל
לעולם יערוך להיות האסור תחלה או לבעטם הכל קודם
כדי שלא יאחר האיסור בפחות מששים ויחזור ויאסור הכל כמו שנתבאר למעלה:
פעם אחת מצא ר נחשבה עצם קטן שברא אחד של ירך אינ
הקל ותלוי בו אותו בשר סקולין רעא ודרקה לבלב מפני
שהגיירין עמוקין בה אבל שאר הבשר שנתבטל עמו הלוה ר לפי שאין

בעדן בארבע שעה: כה אחד מהמעשה על שעין עקור הבשר בזה העניין
מתחיל מן הראש ומחתכו ומוציא את המוח ומעביר את הקרום שהוא
מסובב בו ואחר מעביר את הקרום מהרגל המוח שהוא רבוק בשעם ונטל
הלחיים בידו ומחתך בסכין מצד הלשון ומוציא עד אחד ומחתך מצד
שם ומוציא עד אחר ומחתך בסכין מלחתך שורש הלשון ומוציא משם
חוט של דם ויורד משם לרבית המקום שחיטה ומוציא שם עדים מצד
זה סמוך לבשר ושם עדים מצד זה סמוך לבשר: ונטל הסכין ומפרק את
הזנב לשם עדדין ומחתך סמוך לחזה באותו בשר אדום ומוציא מלחתו
אותן חוטין של דם שאותן מוציא החזה עד קרסתו: כן ישחה מן הצוה
השל: ונטל את הסכין ומחלק בין הכתף לצוה ונטל את הזרוע ואר
הכתף בידו ומתחיל בסכין מראש הכתף באמצעותו ומחתך ומוציא
עד עצה ומולך את הסכין ומהלך והולך עם הזרוע ועם היד עם קצותו
עד שמשוך מה.בל הגיד שאותן משפת הכתף סמוך לשדרה עד קצות
היד: ועריך לשקע הסכין יפה יפה בדי שיתעקר אותן עד בחוטין הם
הנמשכין ממנו משקדו: ובשעה שמחלקין בין הכתף לצוה עריך לשקע
הסכין בשפת הכתף סמוך לשדרה מקום שורש עד זה שהבדרא ששם
הוא שורש שלו ומוציא ליצד הכתף מלמעלה חוט אחד וכן מהכרקה
השני ונטל את היד ומחתך בו בסכין ומוציא ממנו עד אדום ואינו נ
נמשך למעלה מדתו סמדת היד ומחתך על עד היד ומוציא משם עד
אחר שהוא סמוך לעצם היד: ואחר מתחיל ממקום סיום הגיד שמוציא
מן הצוה ומקלף בידו אותו קרום שעל הכסל: ומשלקלף נראה דאמי
החוטין שיש בכסל: הם ג מימין וב משמל: הג מימין מתחלקין לב
ב והשעם משמל מתחלקין לג ג: ונטל דאמי עדין בידו ומושך: הם
נמשכין משליהן: והמ בהיותו חם אבל בהיותו יצונן עריך לחטוט אחריהן
עם: והשבא לכרבה בהשוחה שעריך לבדוק כל אותו הלבב שתחת לב
אותו הקרום הדק דאין זה נקרא שבתוך הכסלים לא אותן שהבשר
חופה אותו עם: ונגרד אותו הלב שתחת בשר המעשם ומקלפן יפה יפה
משם עדדי הבהמה ואוכל משביר בשר המעשם שחוץ למביל בלבן
ואינו דאי אלא לבד: ונגרדן יפה יפה משם עדדין ואותן השעם המיהוך
בעתיד מחלבו ומסיר כל הנבהות עד שישתוה עם הבשר בדי שלא
ישתייר בו משדי החוטין המבשר המתעם כלום: וחוזר לבבו מעשה
ומיסך אותם במקום שהם קבועים בו ומוציא דאשיהן של בב מעשה

מיסמך
ר

באותו חלוחלת המטונפת שקורין אותו בערבי מוגער אכוסף ומחתך אותה
חלוחלת עם אמת מבע מעשה לפי שאינו ראוי לאכילה ואותו מקום שהו
קבוע לבע משם קורין לו כרתא ובלגן ויש אומרים לבטל ומתרת
לעצי ובטל את הדורא דבגרא היא שקורין בוארא ומקלף מעליה קרום של
חלב וכל חלב שעל הקרבה ועל הכסלה ועל הטלא עינם בלגן הידועה כא
באלפתה כי מקום הוכל עם קרום שיש עליו הכל מעבירין ובטל את הלב ומ
ומחתך את האגנם ומשליכן וקורע את הלב ומוציא מת דמו ובטל את הטחול
ומקלף מעליו קרום עם החלב שעליו ובטל לאש הגר שבתוך הטחול ומושך אותו
ובטשקן עמו בלוטן ובטל אותו הכלות ומעביר את החלב שעליהן ומטרקן
יפה יפה ובטל את הסכין והוך ומעביר קרום שיש על כל אחת ואחת ומחת
בתוך הכוליא ושוקר אותו שורש עד מקום הכוליא כמו שהוא עד קיצותו הנרלין
מבחוץ וכן ישחה לכוליא השנית ובטל את הביצים ומעביר קרום שעליהן ומחתך
על הוירידין שעליהן וממשיך אותה הלוחלוחה וקולף את קרום של חלב שעליה עד
אותן הוט של דם מקיעה אלקיעה ובטל את הסכין ושוקר כל אותו חלב הסמוך
לחלוחלה מכל עברדין משיך הכליה עד מקום שעורך ממנו בשר המתעגל שהנרגא
למעלה עם כל אותן הוטין המעורבין עם אותו חלב עד שמתעגל יפה יפה
מקום שחלוחלה קבועה בו מחלב ומהוטין המעורבין מכל דבר ובטל אה הסכין והוך
בכליה ומוציא מגיעה הוט שמתחלה לשמם וממשיך משקר הכליה עד קצותיה
מאותן פעם הבטשים ל ירכי הבמיה ואחר בטל הסכין ועיר מאותן פעם
נגמן אותן המרין שקורין אותן בלשון ערבי עקר מן העצמות ועיר יפה יפה
עד שישתנה מקום בהות המרין עם שפלות שבשיה ולא ישחיר הכל בפעם
הכליה לא בשר ולא שמנשת לא עדדה יפה יפה ואחר קוסק ידיך ומפרק
בסכין במקום הנרות בעצם שישבו עד השה והוך הנרות והנרות ומשל
ומשליכן הבשר שבעדדין מעברין יפה יפה מכל מיני הטין ומכל מיני חלב
שבו ומן אותה הטאלה שקורין לה עדבולה ומעד השה ששם בעצם המעגל
והטין והחלב שבדין בו אי אפשר לפרו בבחב אלא בראיית העין ואחר כך
בטל הנשם המעגל שפסק את הנרות מקיעתו ושוקר את מיני החלב ואת
מיני הטין ממנו והוך בסכין עדול מקיעתו השני שהוא סמוך לעצם אחר
של שוק שפסק ממנו ובטלא אותו עצם לאיצנו מחוקף משני עדדין ואם אותו
עצם שהוא הסמוך הוקף בסכין עדול מקום הסמוך לעצם זה שהנזכר
ומתשמש אחר הטין קלוטם והנרות הנערות של חלב ששם ומעביר אותו
עד אחד המרוב מקצות העצם המעגל עד קצות הנשוק והוא נראה לעין

Digitized by Google

ואשׁם שאין לאיסר לדבר שעדיך לשבר העצות זר לדבר שנ ועצמותיו הסר
פעמו פי שבמו מי איפשר לפרש שד בכתב יותר מכן וכן לידר השנ וכר
נדין שבידר אסורין לאכל בין עצלין בין מבושלים ומעתר מוקן יפה יפה ומוצא
על הלב והחוטן שבתוך הידר שבטל ללב הוא ואיסר אוכל אוקן בין עצלין בין
מבושלין והעדים שנתת הכתוב והיר אם עולה מוקן שנדין הן לאכל שהר
עמקין באור וכן הלבה שבל: **האוכל** חלב בנידר בחנדר חייב
ברת בשוגן חייב חטאת ואינ חייב לא על הלב של בעלה
מיט בהמה המקודשים בתורה שוד וכשב ענ ושל חלב לה השלשה חייב
בין שהוטה בין של בעלה שריפה שלהן אבל שאר מיט בהמה ואיה בין טמאה
בין טהורה חלבה כבשרה: **וכן** עצל של נ מיט בהמה לו חלבו כבשרו
ולקח עבין מיטה בנידר: **והאוכל** בעילה כזית חלב על
בעלה וטריפה לקח שתים משמי אוכל חלב ומשום
בעלה והלב כני אסור בשל בהמה: **השוחט** בהמה ומצא
בה שלל כל חלבו מותר ואפי מצאו חי מפני
שהוא כאבר מימנו ואם שלמו לו חדשין ומצאו חי אעפ שלא הפרים על
נני קרקע שאינ עדיך שחוטה חלבו אסור וחייבין עבין ומוצאין ממנו כל החוטן
והקרומות האסורין שאינר כל הבהמות והרשבא נל מתירו אם לא הפרים על
נני יבשה וכן כת הרקח נל כל חלב השלל מותר אבל נדין אסור והמ בשלא
הלך כלל: **שלישה** הלבים שחייבין עליהן כרת שעל הקרב ושעל
הכסלים ושעל שתי הכלות ושעל הכסלים אסרר
תורה ולא הקרבות: **חלב** שעל הקרב הוא חלב שעל נני המסך
ובית הכוסות פי הנ העליון מיעומכא כלבא ששם
מתבשל המאכל וכבשן עונפאן בית הטוסות פי שוף הכרס שקורין פנצא
בשבן והמאכל עבה מצית הטלות למסך ומהמסך לקיבה ומהקיבה לבקן
ושעל הכסלים הוא חלב שבשיקרי הידרים מבפנם ויש חלב על הקיבה עקום
כמו קשת והוא אסור והוא משוך כמו יתר והוא מותר כך פסק הרמבם נל
הריאם נל פסק מיבא מאן דעבן בית איקרא ומיבא מאן דעבן בית הילדאי
ובט בבל עבין בו איסור ושת הרשבא נל ואת בנבלות אלא עבין בו איסור
בבבל וכן כמי פסקו בעלי התוסטות נל: **ודבר** הרשבא נל ועדיך
לטול כל חלב שעל נני הקיבה עד אמה בדקן וכן נמי עדיך
לטול כל חלב שעל נני המסך ובית הכסות ושעל הכרס כולה עב
הוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עבין כרת פי שבחלב שלא בבשן

ובחלב שעל גבי הדקין יש חושין מסובבין זה עם זה והם מסודין משום חלב
אבל אין חייבין עליהם כרת דחלב מן המותר ולא חושין והם לבל
חושין שהן מסודין משום חלב כמו שבאר בעה: **אעפ** שחלב הטליות לחין
עלו שעל אדם לבון שבתוך הכולי ואחר כך מוכלו ואין עריך לחלב
אחרין שעל הכולי ואחר ולא שבתוכו: **תרגא** דקלבוסקא ומסור
ואינן עלין כרת. פרש"ל חלב שעל גבי: עשם קטן שקורי אנקא
ומהו לקולה. ורשבא"ל פי' חלב שעל הטליים: **אי זהו** חלב שהתורה
אסרו וזהו לחתוך חוסם ונקלף כמו חלב הקרב: אף כל כיוצא
בו. ורשבא"ל כתב בראש חלב שאין הבשר חופה אותו. אבל חלב שהבשר חופה
אותו בחי' הבהמה לעולם מותר שלא את החלב אשר על הטליים למזבח. תורה:
שאין אסור לא שעל הטליים ולא שבתוך הטליים עכ: **כתיב** בספרא
כי כל אוכל חלב ונבלה יכול אף חלב דקאת. תלמ: ואתה חלב
המסכה ע"ז. יכול לא יהא בכלל שנש ונבל. ויהיה בכלל מגדה תלמ מת. החלב המסכה
ע"ז שלא תאא שם אלא מהלב אשר יקריבו ממנה חלב שמותרו. כשר ליקרב. אמרתי:
לך יצא חלב דקאת. שאין כשר ליקרב עכ: מה הדרוש שעל הדקאת עריך להסיר
כולו והעלם דקבה שהחלב המכסה את הקרב שהכב שם. וכן מן הירכתא לעד
חוץ כמו שבאר בעה. וכן עריך להוציא הקונין שהם כמיליגא וב משם אלא:
והלסבא זל כתב בתשובה אזהו חלב שהתת. קרוס דק הקמוך למעגם ודאי
אסור. ואין זה נקרא שבתוך הטליים אבל אותו שהקרוס לבד חופה אותו נראה:
הוא על הבשר ולא בתוך הבשר ואין לך מי שמתירו: **ויש** כמו פתילות שהיה
חלב בעיקרי המעגם סמוך לראש הידך כשהבשר חלב זה ואין נראה עד שתתפריך
במעגם לכשתמות ידבק בבשר ויתבשל חלב זה ואין נראה עד שתתפריך
הבשר מן הבשר ואובה הרי זה אסור שאין זה חלב שהבשר חופה אותו:
ובמדנים שעמון שקורין טמבלשא יש מהן חוטי חלב אסורין ועריך
לעקר ולשלם אותן מהן: ולמטה בדין אסור דש אחור דיש בעה:
ובכל מקום שתמצא חלב שהתת הבשר והבשר מקיף אותו סמל סביבו
ולא יראה לא כשיקרע הבשר מותר: **חלב** הלב וחלב
הדקין המלוקפין מותר. ורבי הן לשומן שמותר חוץ מראש ל
המעגם המסוך לקינה הוא הרשלת. בב' מעשים שעריך לבדוק החלב שעליו. וזהו
חלב שעל הדקין שעליו אמרו דיש מעגא וכל. וכן נמי פסק הרשבא"ל שהחלב
שעל הדקין אסור כשמתהלך לצאת מן הקיבה עכ: **ויש** מן הגאונים
שאמרו שלא המעי הוה שעריך לבדוק הוא המעי שיוצא בו

הדעי שהוא סוף המיעוט וקורין לו טבריאה ולשון הקדש הוא דיש מיעוא שנד
אמקא בשא ענידא והמגרש לגרמו את שעשה מיהו לשל צד הקיבה נדרין
אוה לעמי ושל צד הכרסתא אין נדרין אותו לעמי לפי שיש שם חלב טהור
אבל מסירין הקרום האדיר עם חלב שאינו דבוק עם הבשר בשאר השמן:
יש בעוף הבהמה קלומות וחוטין שהן אסורין משום חלב ונדרך לשל מן
הבהמה בן לצלי בין לקדירה ואלו הן דטחלי ודכוליתא ודכפלי אלו
אסורין משום חלב וחוטים שבתוך הכסלים הם המשמשים בן מימין בן משמאל תלי
מימין מתפעל כל אחד ואחד לשמו והב משמאל מתפעל כל אחד ואחד לשלשה
שלשה ואי שלוף להו חמימי משתמלי ואי לא בגו חטוטי בתרייהו
ובתב הגיה מקורביל שאם שחה אותן במים הוו להו כחמימי והנה שבו
הקף בל ועגבמן ומודי רבי יהיש היה נהנה שלא לאכול כלל מ
מאותה חתיכה לפי שאין הטבחים ודיינים להסיר אותן חמימי עכל:
וחוטי הטחול שהן הוורידין נדרך לשלוף אותן שהן אסורין משום חלב:
וחוטי הסכלות וקרום שעל הטחול וקרום שעל
הכסלים וקרום שעל הסכלות אין חייבין עליו אם לא שעל גדרו
שהוא מחלב הקרב ושאר הקרומות אסורין ואין חייבין עליהן:
ושתי קרומות יש בסלוא העליון חייבין עליו כרת והתחתון אסור ואין
חייבין עליו כרת ותב הרשבא על סולאו שעלאה בחלב
מותרת לפי שהקרום מפריק ביה ובן החלב ומונע הכולא מלבלוע ואעפ
שהקרום עצמו אסור בבר מארבן שהקרומות אין מפשפשין:
בגב הב הקרומה על עריך להסיר קרום מן הבהמה לעד פעם
סמוך לדפנה ולחזה וזהו קרום שעל הכסלים:
ובן ביותרת עריך לקלוף מבחוץ והכל לפי שהחלב המכסה את
הקרב שוכב שם אבל קרום היותרת מכפשת לעד הריאה
אינ עריך סופם שבאותו העד אין בו חלב: יאם נתחבר משם
הזמרת ואין מכיר אי יש צד מבפנים או מבחוץ יקלוף אותה
משם עדיות מסקק להוראא עכל: גדי שעלאן בחלב אסור לאכול
ממנו אפי מדאוס אינו שהחלב נבלע מאביו ושבתו ונתן בו
טעם ואם היה כחוש שלא היה בו חלב הכליות ולא חלב הקרב לא מצוי לאחר
משמיט קולה ואוכל עד שמגיע לחלב ובן נמי כת הרשבא על לפי שחלב
בהמה כחושה כחוש ואינ מפשפש ואי שעריך שלוף מקום ויש לחוש
באשרי תורה עכל: ובן בהמה שעלאה שלמה ולא הסיר מלמה קדמונה

וחשין האסורין קולף ומוכל עד מקום שמגיע לדבר האיסור וקורבן ומשליכן:

וכתב הרמ"ב שאין נראה להתיר אפי' בדבר כחוש לא אב"י יש בו ששיר מן החלב. אבל אי ליכא ששים ודאי אמר כל הבדי דסין דמסתפינא בכל החמצה החלב לא שיא שמן ולא שיא כחוש כדאמרינן החלב מפשפש אפי' מלמעלה למטה:

אין מולחין חלבים עם בשר וסכין שחתך בו חלב לא יחתוך בו בשר. וכלי שהדיח בו חלבים לא ידיח בו בשר:

ועכשיו עניי מדינתי בשר לבקר בסכין שרבצן בו בשר. וכתב הרמב"ן ז"ל נראה שסמכו מתם שלא אמרו אלא לחתיכת חלבים. ואין בעיי חלב ושמן אינו שומן שידבק בסכין כ"כ. ומה יעדיף כל אדם לגמרי בתוך ביתו שיהיו משפשפין הבשר היטב לצאת ידי ספיקות. לה' וכן יהיו מגרדין הבשר מהעין הסכין המדיר בסמרטוט. וכן נהגו רוב המעקרין

כל טבח למנקר ומוכר לאחריו ובמיא אחדון חלב אפי' בשורי מעבדין אותו. ואל כגית מעבדין אותו ומלחין אותו:

אסור לאדם ליתן הסכין בשר החלב עליהן חס על בשר לפי שהקרום שעל החלב נקרע ונשכר על ידי משפוט ידי הטבח ובלע מהם הבשר ואם שבר ושיף כן יש מי שאוסר. ומעבולי המחברים אמרו שאין דבריו אי נאמרין אלא לכתחלה שמא ישכח מלשפשף. ודרך שהמדו בשם מכסין. אבל אם עבר ושחה משפשף יפה יפה ודי לו. ולדברי האוסרים יראה לי שדי לו בחלקה דחלבה כדברי האומ' חס לחוך יצא אתתון ובר ומקרר הבשר ואינו נוגע הכתחון לא כדי קיפה: **וכן** אסור לשבח לפרוש חלב הנמלים על הבשר כדי לאכלו. לפי שהקרום שעל החלב דק ויתמשך בדי הטבח ויהיה בבשר ואם עבר ושחה לא נאסר הבשר. לא ריש כמו שכתבנו:

אסור לאכל דם בהמה. היה ושרץ בין טמאים בין טהורים ואם אכל ממנו קיים במצוה מ"ב כרת. בשוגג מ"ב חטאת. אמרינן בהקומץ דם שבשלו אינו שוכר עליו לפי שלא מ"ב תורה אלא דם הראוי לכפרה. ואיתא ליה מתורת דם. לעניין אינו שכר עליו והוא שבשלו על גבי האור דמו לא הדר. ובשל מתורת דם שלא להתיב עליו אבל נתנו במים ונקפה ונקרש מ"ב דהדר לחיות יצלל כדמשיקרא: **דם** דגים וכליבים וחגבים טהורים מותר לאוכלו מן התורה אפי' לכתחלה בכל. ולשתותו מותר אם לא פגע מראית העין. **ודם** דגים וחגבים טמאים הרי הוא כחלב בהמה טמאה ודם שקיצים בבשרם:

דם ביציה שאמרנו דוקא בשאי אפשר להסתפק בקן שהבא הביצה

מדוקמת: אבל אם נעבל הספק בדבר זה אסור משתה איש דם ביצים אלא
אפילו דביצים אינם מין בשר דביצה מדמה נעשמא הוא דם דידה אינה אלא
מדרבנן: **ועל** דם ביצים סתם הדמכם זל ביצה שנמצא עליו
קודם דם אם על החלבון שהוא הדיר החלבון שבתוך נזרק הדם
ואוכל השאר: ואם של החלמון הוא האוכל שבפנים אסורה כולה עב: ושעה
הדבר לפי שבקרום הזה הוא ליב הנכר החקשר בראש הבר שלביצה ומשם
מחלה יעברת האפרוח ולעיכך אם עב החלבון נזרק הדם ואוכל השאר
שבדיין לא נתפשט כלל בביצה ולא הרגילה שם יעלה אבל אם על החלמון
נתפשט כאילו נאתן בכולה ולעיכך אסורה כולה דהכי קיים להו לרבנן שכל
היא מחלה הביצה והה אפי׳ נמצא בביצה בתר יומא דלא פלין רבנן
והדיבא זל כלה בדא בביצה הראויה לגדל אפרוחים אבל שאינה ראויה
לגדל אפרוחים פגון דסכנא מארעא אין הביצה לעולם אסורה בדקשאין
זה דם אפרוח לא נזרק הדם ואוכל השאר בכל מקום ומה הפרש יש בין
זה ובין דם ביצים שיש בו קשקשים שהוא מותר יראה לי לפי שהחמירו
בדם ביצים כל שהו בשן מפני שיש דם ביצים שהוא אסור דבר מורר
בין ביצה מדוקמת עב: **וכתב** הב השאור זל דאפי׳ כי נמצא
על החלבון עדיין שימצא בקשר שלה בראש הבר שלביצה
ואם אינו בחשך שלה אסור: **והרי** מקור ביל זל כלה דם ביצים
אסור מדרבנן אם נמצא על הקשר ולא נתפשט חוץ לקשר
והוא של החלבון נזרק אין הדם ואוכל השאר ואם הוא על החלבון בלא קשר
ם הדם מתחרל אדי אם נתפשט חוץ לקשר של החלבון כל הביצה כולה אסורה
וכן אם נמצא על החלמון אפי׳ בלא קשר אסורה כולה: **ויש** שאין
אוסרין על החלמון כל הביצה אא שמצאו על הקשר נזרק
הדם ואוכל השאר ואם סבר אם על הלבון או על הלבון הוי ספיקא דרבנן
ולחקולא עבד והרשי׳ זל כלה לב נמן שאין דם כלל על הקשר הכל מותר בין
בחלבון בין בחלמון ויש סאין דיון לסמוך על זה שא קלקפן מקום הדם
לקה לשנמצא במקום אחר בביצה: ויש מי שכתב שאם כשיקולה הדם
מעל החלמון נקלעת החלמון כל הביצה אסורה: **והרי**
זל כלה בספר רבינו בדיק פ׳ ב׳ ידיכים יש בדם ביצים
אם נמצא חוץ לקשר ואינו על הקשר כבר אין נזרק הדם ואוכל השאר
בין בחלבון בין בחלמון ואם נמצא על הקשר ונתפשט חוץ לקשר אין כל
הביצה כולה אסורה בין בחלבון בין בחלמון ואם נמצא על הקשר ולא

בחלמון

נתפשט חוץ לחשד בחלבן וזרק הדם ואוכל השאר בחלמון אפי׳ כל הביצה כולה
אסורה עכלו׳ והלאה זל״ת דעת דמו׳ שאם נמצא על החלמון כולה אסורה
ודעת׳ אם שעל החלבן כלה אסורה לפיכך אם שאלה אוסר לעשות בבולן שם
והרשב״א זל״ל כל׳ נמצא על החלמון כל הביצה אסורה׳ ועל החלבן
וזרק הדם ואוכל השאר בכל מקום שהוא׳ וזה כדש״ל
דאוסר׳ ולהדות הלכה למעשה דאני לחוש לפלגא׳ ואין מודין בה למיטר אלא
בשנביא על הקשר של חלבן בלבד שאינו מתפשט חוצה לו בכל אנשבינא
על החלבן ולא יתפשט לקשר׳ קשר הוא זה בראשו תחר׳ והוא דבר שנתפשט
בה מזרע הזכר ונטר הוא לשון עכל׳ **וכתב** הב התרומה זל׳ ועל
זה ערוך לכל בעל עקש לברוח כל ניצה אפ״ש בה דש וכן נתנו
ומה שאין בודקין אותן בשאר כלי שלן שבא דאולין מתר דלבא
ואעפ״ש שזרקין אותן לשמבשלין אותן במלבה׳ אין כיוצא בו בין בבא קלפה
חומרא בעבלא הוא דלא מחנלין אלקורא ואם לא בדקן מותרין׳ עכל׳ ויש
מי שכתב כי מה שאל״ל ונק את הדם ואוכל את השאר בין שאינה אפוייה
ומבושלת׳ אבל אפוייה ומבושלת אפילו לא נמצא דש זא על הקשר אסורה׳
רם האדם אסור מדברי׳ הם ומוא שפרש משום מראית העין של
אמרו דש בהמה או דש עוף הוא׳ וכל דש הרשיש מוצא ובולבן
ואינו נמעב׳ **וכתב** הד שבא זל וכן דש דגים אפ״ש בו מיפ׳
שהוא רם דגים מותר׳ ואעפ״ש שכנו בקערה אם יש בו
קשקשים הרי הוא מותר׳ וכן בדש קנבים׳ ויראה לי שמכאן אנו למדין שאין
למיש לו אוסרין הגזרות׳ ולא הדברים ומה הן בשעמן מותרין כשיש לדם
מזיח טש בשבשרבו שאין עברין בתערובת׳ שהן מותרין׳ שלא נאסרו אלא
בשעת משום מראית העין עכל׳ **הרוי** ששרי פרש ומוא שליה דש עדר
הדם שהרי פרש ואוכל הפרש׳ **ואין** ה״בן אלא עב דש שהפש
יעבאה בו׳ אבל דש הטמיעה׳ ודש האיברים כגון דש הגקול׳ ודש
הכלי׳ ודש הבי׳ים׳ ודש המתכנה׳ אלא בשעת שחיטה׳ ודש הנמצא
בכבד׳ והשותה ברחלת הקנה׳ ונפוח הקנה׳ כשיתחיל הדם לפפוק אין
ה״בן עליו כלום׳ אבל אם אכל מזמן מניח לוקה׳ ויא שדש הלב הוא בגדת
כי בשעת יציאת שמחה הלב שואב מדם הבהמה׳ **רם** האיברים
אם פרש ויצא לחוץ או שנגרר בחתבה או שפרי״ש ממקום
זה ונגרר לאחת ובאמ׳ במקום אחר אפ״ו בתוך הבשר אסור דבר תורה
והאוכלן שגר בלאו׳ ואם לא פרש לא שנגר במקומו מותר׳ אפ״ו לכתחלה׳

לפיכך הרוצה לאכול בשר חי בלא צלי והלהה ונקר אותה חדשה מחוטי
דם הולך ואכל ואינו נמנע. היו חוטי דם בבשר עדיך ליטלן וכן אם
נשורר הדם לצאתה ויצא ממקומו ונבלע במקום אחר אסור לאכלו עד
שיפלוט אותו. ולפיכך השומר מפקחתה של בהמה קודם שתגע בעשה אסור
לאכול ממנה בשר חי אלא אם מלחו אותה יפה לפי שהיא ממלטת כחה ואינה
יכולה לנגוע ונמצא הדם שבתוכה מסתקמו ונבלע באיברים. מלחו מותר ואפ
לדידיה שלמלח שפגיע הדם: כהב רמ"ל בפרק בל הבשר ובי
חלשה מהא שמשגח דאסור למיבלע דם באיברים והאמנם
בלו אוכל דם חשוב. אבל דם המובלע באיברים מעצבו אינו דם עכ"ל:
דם השליל הנמצא נגש הבהמה הדם האיברים חוץ מן הדם הכנה
בתוך לבו: הלב כן לעלי בין לדידיה חורעא מותיא את
דמון ואתה מולדון מלחו ולא הרשו חורעא לאחר מליחתן
ומותר אשה שנמלח עם דם שבתוכו דבבולעו כך פולטו ואפ אם בטל הלב
ולא הרגיש קודש לאחר בשולו ומותר ואינו נאסר משום בלישה דם דשאם לב
דשיש. ואם לא הרגיש אם היה לב בהמה שיש בדמון כזית חייב כרת. אבל
לא בלא שוף שאין בדמון כזית בתוך לבו. אבל מה אסורא איכא דקיימא ל
דחיי שישבר אסור מן התורה: וכתב הה התרומה ל"ל אמר
בקודש לאחר בשלו ומותר זאת בעלי דבבולעו כך
פולטו. אבל אם בשלו בחדידה בלא קדישה ששאר שם דם שפלט עליך
ששיש בעוד הלב. ואם אין ששיש בעוד הלב אף הלב אסור. וכן נראה מדע
הראב"ד ל"ל: ואם שבחו הלב פי בתוך השוף ונעלה מותו בטל
שלב דיבו מן שנעלה הלב לבדו ומותר השוף פ הלב
אחר קדישה. ואם בשלו בחדידה משערין אם יש ששיש בשישר הלב
בטל מה שבחדידה. ואם הבטל מותר: הילא חלבו בשר אן ביעיס
יש לחוש שבל אותו הדם נקלט באותו המילוי ונבלע בו
ואף אם יש בהבשיל הקדילה ששיש בעוד הלב ראוי לאסור המילוי והסאר
מותר: ואם נהבטל השוף בטפלב שקודין פגרה אחר שאין מרח
הדבה שילך הדם בכולב ראוי לחוש שמא נבלע הדם
במקומו ואסר כל השוף שבתו: ובבד שנמצא בתרגול סדר
הב השער אם הוא עלי מותר דהא בבדא עילוי ל
ביטרא מותר בדישבד בבולע כך פולטו הבא נמי שרי בדישבד. ואם
בשלו בחדידה עם בשר בין מותר בין פלוש משערין בששיש בדם שיצא

ולב דיש בהבדר בין לעלי בין לקדרה: ומשה בא מה בתרגמא שנתבר
שנתבטלה עם הכבד עם הבשר שנתבר בה ושאין קליפה נשרת במקום הבבד
ואמרו אינו (תרגו אלו השאר) **ורבי** מקורב אל כלי הלב קודש ומוציא
דמו לא קדש אינו עובר עליו ומלקי לה בלב שוף שאין בו כזית:
אבל יש בו כזית חייב ומשמע מתוך פי הקושרסים דאפילו בטלו איך נאמר
דהאי קא אלו מבושל הא קיימא לן דאם בטלו אינו עובר ולקדשו לאחר
ביטולו נראה דוקא לאחר עבייתו אבל בקדירה עדיך ששים: **ואם**
נתבטל הטעם בחתיכות קטנות והכב הלני באחת מהן יש
לחוש שמא לשאר החתיכה לברה עם הלב במשש דלבב ותהיה החתיכה
ששת נבלה מפני הלב התלר בה ואין בה ששים ונפלט בדובב ויאסור אחרת
ואותה אחרת האסור אחרת: ונראר דלדם קנו שמקיעתו חוץ לדובב עב: וכן
עני סאמשימון התיכה בפנדה ויש בה שומן סמא עמוק הטומן הרת החתיכה
שהלב בה והבא עשיה עבילה ואלו תחת הסמוכה לה ויאסלה וקן כולה
והמחמיר הבא שלו ברכה והמיקל לא הפסיד כי אין לא להתיקן דישתא בזה:
והבה הקר לל הוא שיהיה ששים בין הכל עב: ועד דאיסור הבלוע בחלו
בחתיכה אינו הולך בחתיכה לחתיכה כי אם עי דובב עם אותה חתיכה
ששארה עם הלב אסורה אם אין בה ששים מן הלב ושאר החתיכות מותרות:
וכן נהגו לעשן כבר עבל הה: ל: והרשבא ל לה שאם נתבטל בקדירה עם
בשר אן עם ירקות וכיוצא בהן אין אוסר תבשל ובהו שהדם יוצא ממנו ונפלט
לתוך הקדרה: כיצד משערין בכולן שאין אנו יודעין כמה יוצא ממנו: ואין
הפרש בדבר זה בין שהלב רבוק עם הבשר בין שאינו דבוק ולעולם אין משערין
בכל העבית לא בלב לבדו: ומלבד ל לה ואם תוך הטעם חתיכות ששאר
הטעם עם חתיכה אחת ונתבטלו כולן כלאותה חתיכה שהכבד דבוק בה
עדונה כבבר גדולה היא התיכה דאיסורא גדונה: כבבר לעשן ביעבר לא
תשיבא לא ממין הטעם שהוא ואם אין בקדירה ששים ממין אחר כנגד
החתיכה לא בטלה ואם נראה שעבה ממינא הבא מין ומינא הוי ונתלהו סם
סגלא לפו דמין במינא לא בטיל ומתיבה שבבה ששיל בילה ואוסרת כל
החתיכות כולן: וכולהו סגיבא להו דכל מין ומינו ודבר אחר סגלו את מינו
כמי שאינו ומאינא מינא דבה עלון ומבטל: אבל שהכבר לבדו בתבשיל
ואין בתבשיל ששים בין התבשיל אסור והכבר מותר דאמרינן הכבר
אוסרת ואינה נאסרת: ואם מתגבל אוסרת ונאסרת:

שמא

ולב שבטל בדמן שלא נקדש. אסור סל זמן שלא יקדשו בדאמרינן
הלב קודש ומזיא דמו: לא קדש קודש לאחר בטלו ומותר עכ"ל
ומעשה כא לפנ"ל. לב שבטל בקדידה בנגף של אפרוח נפרך
בן והיה דן ל' בשיש כאפרוח לפי שכל האפרוח
והרשבא נעשה המיכה דאיסורא. ובמנן שיש באותה המיכה:
על כתב: ומעשה שיש מחמירין לשער בכל השעות אם
הלב דבוק בן ולא נראין דברי הרב: **וכתב** הרב על מי: שמחט א
אוזנין והמלעולין והזיעה הכבד שלהן והדמים ומלחן
ואחר שנל בשר שלוק ועדב עם תבלין וניעים ומילא חלבן ונישלו בקדרה
הכל מותר. ואם שלדיר מן הכבד ולא הלוד בהן עד לאחר בישולו ודאי
אסורין שהכבד אסורה לקדירה הוא וכל שעמה היכא דמתובלת. ואפ
איה מתובלת אוסרת. ואינה נאסרת: **הכבד** מהבהבין אותו
באור אן מישליכין אותו לתוך חומץ או לתוך מים
רותחין עד שיתלבן. וכבר נהגו כל ישראל להבהבה על האור ואלה מבשלין
אותן בין שבישל אותו לבדו בין שבישל אותו עם בשר אחר:
וכתב הרשב"א ז"ל דזה נראה להתחלה. אבל בריבבר עבר ושל
מותר עכ. וכן מנהן שאין מבשלין מזה של ראש ולא קולין
אותו עד שמהבהבין אותו באור. וכל מהבין בלנבול להבהב אותו קודם
בישולו. והעשה לפי שפגו חלקין. וכסבורין שאין המלה נגמ בתוכו
ואין לחוש. בשלו בלא הבהוב. לי מהנהו. והלא שנקדיחו ומלחוהו יפה:
וכל פסק אחוש וקט לי דוד כהן ז"ל להלכות טייפות שלו. ז"ל. המגעשר
שחקין לומבילו יעדיך לנחרין מחוטי חלב שיש בהן. ואחר ידיחם
ימלחם יפה כדין שאר בשר. ואסלם בין עלי בין מבושל. ואין יעדיכין לי
הבהוב כלל. כי אין האיסור בהן מושם דם אלא מקום חלב. ובנקורין
מותר בעאר בשר בהמה במליחה ובדחה עכל: **בשיל**
הכבד בלי הבהוב אן חלטה בחומץ אן בדחתחין
הקדירה כלה והבשר. וכל מה שנתבשל עמה אסור. וכל הראבד
ז"ל בתשובה ששאר דהיכא שמלחו הכבד שיעור מליחתו בשר ושמח
ולא יצאו ובשלו בקדירה שמותר הכל בדיעבד. וכן דעת הלי. וכל
כלו הב המרומה. ונן נמי דעת הרשב"א ז"ל היכא שחדעו שתי ועבר
ונתבר למטה. ואיפשר שדעת הרמב"ם ז"ל שלא אסר הכל אם נמלח
שיעור מליחה קודם שנתבשל אבל בלתי מליחה נאסר הכל אפילו

בזוהר משמיט לגי שאי איפשר לעמוד על פלטה הכבד שאולי פגם יותר מישור
עם הדגה: **ועכשיו** שאין אנו בקיאין בחלטה המגיע שאין אוכלין אותו
בלאו הבא: **ולפי** דעת הרשב"ל צריך קרי"עה
שתי ורבב ומניחה לתחתה ואפילו לגבי
אבל דעת הראב"ד ז"ל דלשי"ל לא בעי קרי"עה אבל בעי מלחה יתירה דכי איתמר
סמוכתא דדרך קרי"עה לקדירה איתמר: **ומזורר** לעצות הכבד עם
הבשר בשפוד אחד והוא שיהיה הבשר למעלה ואין לחוש
שמא יצלו הכבד פרדס הבשר דאיידי דבעיי בה דמא כל שעתא ושעתא
פליט ואף אחר שנפר הבשר פליטתו ואיידי דשריר לפליט לא בטלו:
ואם עבר ונצלו למעלה מן הבשר מותר והה"מ למליחה וכן דעת הרשב"א
ז"ל והרש"ל כתב שהשפודים שלא שהם מוסבים על הקחלים אסור
לצלות בשר עם הכבד כלל אין עם לב לפי שקנמיים מקביב ובב השפוד ומיא
הכבד למעלה אבל מ"מ בדי עבר מותר: **הטחול** יש בו רס וכתב
הרשב"א ז"ל שנמנו מלא הנשה כדם האיברים לפיכך צריך
מליחה ולא אמרו בטחול שמונא בגמרא הוא לא שלא להעריבו חתיכה ומליחה
בבבד ולומר שהמליחה מכשיר דמקו כשאר איברים ומראה אדמימות שבו לאחר
מליחה אינו מחמת רס לא נטבע ומראה שומנא כחה עבלי: **הטחול**
מותר לבשלו אחר מליחה אפי' עם הבשר שאינו רס לא בגר
הדומה לרס כאשר כתבנו: וזה שבאין הנשים לעשותו תחלה אין זה כי אם לפי
שאין דרך לאוכלו רק במילי הכרכשא והוא קשה להתבשל ואיפ"ל שלא יתבשל
יפה אם לא יצלא לחלה: **אין** הבשר יוצא מידי דמו לא אם מלחו
יפה יפה ומניחו יפה יפה: כיצד הוא עשוה מדיח הבשר תחלה
ואחר מעלו יפה יפה ומטחו במלח כדי הילוך מיל ויש מן הגאונים ז"ל שנתנו לה
שיעור עצ"ל: **וארבע** מדיחו יפה יפה עד שיצאו מים צנים ומטלטה
לתוך מים רותחין כדי שיתחלבן מיד ולא יצא הדם כך כתב הרמ"
במ"ל וקבע הראב"ד ז"ל עליו ואמ' לא שמשא זה ולא ראיתי מימיו לכל אדמימות
שיצא אחר מליחה אינו לא חומר בדר' לכל המחמיר יותר מכן עליו להביא ל
ראיה עכל: **ואין** מולחין את הבשר לא בכלי מתכת ולא שמותר למולחה
במקום כנגן על גב זיתם פשוטה ואם מלח אותה על
גבי דף צריך להזהר שלא יהיה בו קבול אפילו מעט וצריך להשחז דרך מדרון
וכתב עוד שלי למימלח שלי בריא ונעל אדבולי ועלי בלא מלא דמילתא
כל מדי דכי סריה מיא עילוי דייב שדי למימלח עליה עכ:

ואין מולחין אותה אלא במלח שבה כחול הנס׳ פ׳ רב הילאי ניתן נפה כנגד
חטי שהמלח הדק יהיה נבלע בבשר ולא יוציא הדם ומולחו והופכו
וחוזר ומולחו: **וכתב** הרשב״ם ז״ל ודיקה לי שאינו יצריך למלוח משו׳
עדדין אלא מינה מן המובר ואני איפשר אם לא מלח אלא
מיצר אחד אן שלא היה לו נוח לעשותכו׳ כמלוח אוזנין שלמים אן הרגילים מולחי׳
ודדין מתן שלא מהיה מקומות בשר דקה חמוזה מחתיכה שבה טפה מזון ערישה
מלחה משש עדדין אשר שאין בשליה אעבב נון רילה במליחת שב צרדין
אעשיש בשליה טפה ודם שבאמעבב מי הוציאוהו ואין לדבר קצבה עכ׳:
וצריך לעצן המלח מן הבשר ואחר ידיחנו אן ישטפנו במים עד שלא
יהגנו בכלי שלמים שהוא מדיחנו שאם יטחנו עם מלחו בתוך
הכלי עם המים נמיאנו המים שנבלין מה מעשת הבשר ונדיגא הדם שעל גבי הב
הבשר חוזר ונבלע בתוכו וכמה הרשב״ם ז״ל שתקנה ובדוקה למלוח במלח נפה
לפי שבמעשו שנעשרת מעמת ואחר דשאי להדיחה בכלי של מים:
מלח במלח דקה אשר שאינו דשאי יצריך לשפשף היטב קודם שיטחנה
בכלי של מים עכ׳: **וכל** הדברים הללו לדדיחה אבל
לעבי מולחין ומולחין מיד: **ובתב** הרי מקובלים ז״ל אחר המליחה
בשב הדרה ואם לא הדיחה ונתנה בתדיחה המלח אוסר
הדרה עד ששים מן המלח בכלו היה כולו דם: בדקיים לן המוכה עצמה נשמת
בלילה ובן בשאר איסורין ולא כפי דבי אפרים שאם שאין חתיכה נשיר
עבילה לא על גבי בשר במלח דוקא ולפדיוטו אין יצריך ששיה דק מן הדם
הנבלע במלח וכן עמי פסק הרשי ז״ל ובאר עוד שאם היה יבש אין בכל
כלום כי מה שמלחיקין אותה באמרוכה אינו לא כדי למחקן מן הדם שיצא
בעבור המליחה הילבל הבשר מעטרבים אין בן משום לחלוחית דם ומותר:
ויש שהיו רגלן להחמיר ולאסור אפילו בשה משום דלטעמא בבשר
ולרבה דאין לאסור בדבר הבטול מאיסור יותר מה מאיסור שעמו:
והיא דאיסתרי שיעור מליחה בכלי מיאקב ובתר מא לה בבש
שאם מעקב ואם שמן בה עבלהא דמיא׳ פ׳ מיב אדומים
לא כמלח הוא כך כתב הרב השנור ז״ל: **וכן** שבה מעשת הדש ז״ל
וכן כתב הרמב״ם ובאר עוד שאם נפל מן הציר מלחו הקשרה
אינה עריבה רק הדקה ביתר ומותרת שה אבל אם נפל מן הדם הנשף
בתוך כלי שאבר הכלי כך כתב הר יונה ז״ל: **והרוצה** לאכול
בשרחי מולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ואוכלו:

ומלי מקולב ל"ל פות מוהר לאבל עלי. וכן הי בלא מליחה. והם לעלי. אבל לקדירה
אמר בלא מליחה וכן נעלי נגנת הדשא ל"ל. נגלה איא עדיך מליחה
שהוא שאב את הדם ולא העריכו מליחה כדם האיבריס אלא
לקדירה. וכן הדין לבבוש שהבבוש כמנהגל. רצה לעלות ואמטול בעלי בלא
הדחה שמלה ואינו חושש לדם שעל המלח שהאש שוהב אותו. בדא
במלחו ומעלה לעלי. אבל אם שהה במלחו המלה נולע הדם. ואסור. ולעניל מדיחו
יפה ונולה ואוכל. בדא מסתכל הווידין בשעה שהדם חם אבל לא תתבן אחד לאכול
בעלי עד שיתבשל ומלא. ויראה לי שאם נקר הבשר מתוכו. דם אוכל אפילו בלא מליחה
מי אין עלי. אפילו שם כולו כאחד שלא העריכו תחיבת הווידין אין אבר אבר לא מפנה
דם החוטין שבבשר. ויש מעלולי המליחה שהתמידו שלא לאוכלו כולו כאחד. ולא אחד
חתיכת ווידין ורוב שני הסימנים עבל. יש בעם הבהמה חוטין וקרומות שהן
אסרן משום דם וצריך לשלן ואחר כך המלה הבשר ויבטלו. אם חתבן
מלחו אין צריך לעשלן. והראב"ד ז"ל כתב הדועה לעשות. ידי חתיכת החוטין יתחוך כל
אבר ואבר לעשם ושבר הצעם לשני חלקים. ול יסמוך על חתיכת הבשר שבל הצעב
ספעמים שהחוטין אבל הצעם. חתוך הבשר ובריון הבעלים קיימים. שם לא יסמוך
בפרוך האבר ול מזה כי בשמתבשלין בתוך האבר הם מתרבכים עם לחות הבשר
ושם הדם דבר ומשם עדיך לבעתן ולחותבן כי הפתה רחב ליציאת הדם מש
ובשעת מלחה ילן החתך למטה. שבל ואם לעלי איא עדיך לשלן. ואלון
חוטי הלב. כתב הראב"ד ז"ל שחוטי הלב אסורין משום חלב מדבר
מופרש עב. וחוטי הדיוש. וחוטי הבעקין שקורין קורדא ויא. וחוטי הלחי הרחתון שבבר
הלסן מבאן ומבאן. כל החוטין הדקים שבתוך חלב הדקים המסובבין זה עם זה. ן
קרום של מוח שבראש. וקרום שבל הביצים כל אלו אסרין. ואין מולחין הבשר
עד שיקדים אן יתבבס. ואם מלח מסיר אחד שבמלחו והרשא ז"ל
כתב חוטי דם בשרן ובבהמה שאינו מגבין דמן לא דרך ווידין. ולא דרך סימעב
וכן חוטין שבין בהבהמה והעוף וכן שבבחי. בעוף וחוטין שבבחי ושבעוף. מלפיכר עדיך
לחתבן. ואם לקד דרך עדיכן חחלבה ומליחה אם לעלי. עדיכן תחיבה ואין עדיכן
מלחה. ומה הקדש בין לו הווידין אן לחתיכה שנעבד בהמה שאין עדיכן חחיבה
ומלחה לעלי. ממו שבאיתרן. יראה לי שלא תתירו בווידין לא בשחיצאין מתוך
הבשר. ושבעבים עב הבא שאין מבדיל בשרם וכן הבאש. והבאש שוהב את הדם. מן
הנשבה בבשר. שבבדי. בה הדם. אבל חוטין לא בלבנון בתוך הבשר. והבשר מבדיל
בינתם וכן הבאש. ואין הבאש שוהב היבב את הדם. ולפיכר אסור עב שיחתון
ויבבה אן יחתוך וימלה. וחוטין שתחת הלסן בבבלב חוטי הלחי. ויעדיך לחתבן על

הדרך שאמרנו שבל: ונהגו בשוה להסיר החוט אשר על כף ירך לפי שהם חיים
ואין דמן יוצא במלה והיאך לא כתב כל זה לא נאמר אלא בבהמה אבל בעוף ו"כ
הם ותרת בשר עליהם לגל דבר עב וקרום של מוח של עוף אז טל בהמה לפי
שאין מתפרק מן הנעצם כולו שלם צריך לשבר ולחתוך עצם הנלגלת בהדרגה
מקומות כדי שיצא כל דם אותו הקרום בתיתוך ומליחה: **וכתב**
הם העטור בזוקדא הוא קרום של מוח איבא ערי קדמי וכעין נמי
בבעלים: **מזוהר** למלות בהמה חתיכות יחד בכלי מעוקב ואפילו
ון על גבן: שמולן שחודות לפלטה אין כולשה. ומיפלו נמלחות. ון
אחר ון ושהה הרבה כן מלחה ראשונה לשנה מותר דאלגן דעמדה קמייתא פלטת
רם טרידה היא לבלוע צרר ואפילו שהתהם זמן מרובה שאין דבר נב מימעה מותר
דאמריגן דהא משרק שריק וכן כתב ת"ל דאפילו שהה ת"ן ימים אין יהרמותר
למלוח עליה חתיכה דבשר אלא משרק שריק ולא מדמיגן ליה לדגים ושעה דשאר
דגים בדיק קרמייהן פי משרק שריק מחליה ויחד: **והב** הרומות לו
כתב יש שאוסרין למלוח על גבי בשר שנמלח קודם לכן ויש מתי
מתירין אם לא שהתה הראשונה עד שנפר פלטתו מדם ומיצר: **והרשבא**
ל"ל כתב אסור למלוח בשר עם בשר שכבר נמלח אם נפר הראשון
פלטת דמו ויצרו ונרולה מזו שמעתי מרבותי שאפילו בשר שנמלח לעצמו א
מסור לשהותו במלחו ליאסר אחר נפר פלטת. עדיו לפי שחוזר ובולע מלמלחה
הדם שעל המלח שבלו: **ענר** ושהה עד"ר קלטה שאין הדם נגמ
יתר מדרי קלטה ומקובל מה מרבותי שעד יג שעות בקירוב
בשר פלטו עד והר שמוש כו מרדכי. ל"ל כתב כל זמן שהמלח על הבשר הלח
מיגו מוסר אשר שעתתה על הבשר יום אן יומים אן שבוע לפי שהמלח טובע ת
הבשר ומניעה דמו וכשיבלה דמו מניעה ומיצר וכל הלחות עד שמיבש מו"כ
כבשר וכל זמן שהבשר פלטו מיגו בולע מהמלח שעלו כי הוא מפלטו ואיך יבלע
ממנו אבל אם שהה על פנין עד שייבש אן הוא חוזר ובולע ממנו ומע"כ קלטה
אבל וכן נבי דעת הלל והראב"ד ופלס ל"ל: **ובשר** ששהתה ב
ימים מעת לעת שלא נמלחה כת הרמב"ן שאין דמה יוצא
על ידי מלח לא על ידי בישול כך נמיצא בתשובות הגאונים ל"ל אבל לעל
אוסר אם שהוא מותר דדם האיברים שלא פירש מותר ואם יוצא ע"י האש
טרא שאינו ליה עב: **ומותר** למלוח עופות ובשר בדמה ואפ"ו נפה
מהר למלוח יחד: ויש אוסרין להתרחלה למלוח עופות ובשר
יחד: **ואב** נמלח בשר על גבי בשר הבל כת הרת שאפילו נמלח בבלי

מעקב התקל אסור שאינו שוה לפלוס: **והב** התרומה כרב שיש לו רק
הקנה במליחה יפה בפני שאינו שהמ־ לת מקפליו מה שבבלע
בשם שנקפלו דם עצמו וכן דעת הרא והרשבא ל: **ויש** חולקין ש
זה ואומרים שאין לסמוך שזאינא המלח בדם שבבלע
שמכמין שדאינא דם עצמו כי דם ישאר מדם עצמו כמו אין לחוש ל משום
דהוי דם האיברים ולא מיקסר כי לא פריש אבל מה שבבלע מן החוץ שבבר
פריש והוי אסור: ויש לחוש שמא לא יפליטנו יפה המלח ויהא ששאר ממש
ישאר באיסורו: וזו הומרא יתירא הוא: ויש מי שהחמיר גם שאם מלחו בשר
של נבלה שבבר בלח ובידיה ובבלע דם חתיכה זו שמלחו עבין חוצר הוא
ומלחו רבבולע כך פולטו ונמצא שפיבטו על ידי מלח דם של עצמו כך פולט
דם שבא לו ממקום אחר והר שבא לו כל אין זה טבון בעצמו: והביא ראיה
מדבנם שמיאן בר עופות: ואמי היה לה היתר במליחה היה מלמד לפן היה
היתר עב: **ואם** עבר ומלח בכבלי שיש מעקב אם לא נשהה שם
בשיעור מליחה הבשר מותר: ש"ד"ין הוא שהיה מלחה
לפלוס ולא בבלע אבל הכבלי אסור: **ואם** שהה שיעור מליחה
הבשר גם אסור שחוזר ובולע: **אר** אם יש תרומות
הרבה רואין מה שנשקע בדם בשולי הכלי: והוא אסור אבל
כל מה שלא נשקע שם ולא נגע בדם מותר וכן נראי דעת הרשבא ול: שכבל
מה שנכנס בתוך הציר והדם שבתוך הכלי אסור ואסור מותר: ומה
מתר הרי מיתר הדם אינו מפעפע לעבר לעיקר אם חתיכה שנפלה ל
ציר מקצתה מקצתה חוץ לציר אינו אסור אם מה שבתוך הציר
ואפילו אלו יש בבית שבתוך הציר שמן אינו אסור. המאר לפי שאין לאסור
מעשה חתיכה שנמה נעשית נבילה אלא היכא שנקר האיסור ימה עם
לחתיכתו והנה עלו הרים ל ומה המלח בכלי שאינו מעקב כל הבשר
אסורה אפילו מה ש חוץ לציר ואפילו אין בו שמן וכן עשה מעשה ת
בתרנגולת אחת שנמלחה בכלי שאינו מעקב ואעפ ישלא שהתה שעה
מליחה אסורה כולה ומהו יש רוצן לחתוך ע שמובן ומטליפן מה
שבתוך הציר כמו בני חתיכה שנפלה מקצתה חוץ הציר אך לא רצו
ודבם ובנ"יתם בבית המדרש ולא רמי לתם מיירי שנמלחה בחלבה
התיכה בכלי מעקב בשעה דעלמה כל דמה לכן נשנפלה מקצתה בציר
מה שחוץ לציר מותר כיון דהם אינו מפעפע לעלה אבל מה שנמלחה בחלב
בכלי שאינו מעקב אין נראי לין הוא דמיתסרא כולה אף מה שחוץ לציר ולא

משום בלישה. עד שיצא ממנה. דלא בטלה מה שבתוך הצר בדם. דבר
אינו מתקבל בטבלה. לא משום דם עצמה שלא יצא עדיין והיא מתרפא
טלה דאף כי לא שהתה שם כדי מליחה מכל מקום לא יצא ממנה כל דמה כיון
שאינו בטלי מקרב יכו דעבר בלת. ובני ממש מיא יבא והה אברהם מן
מקום שיצא. (ואם ראם) מה בבר אם לא יצא כל דמה הא אמרינן דדם
האברים שלא פרש מולד הוא דוקא בטלה פרש ממקומו אבל הכא
פרש מן מקומו עד המלה לבקום אחר מהתחיבה ולא כי יצא לגן כי לא מיקה
בטלי מעקב ולבר מהבדא כולה כין מיצא מסקום לבקום בתחיבה עצמו
חשבינן לה דם האברים שפרש לאחר שכל הקם לו: **והר**
אברהם מקום שנוישמא בת שנם אחר לכן שאין אם בקיאין
נמה שעד שהיה בבטלי שאינו מעקב אסלינן לה בטבושמה מיד עם
ואם בטלה אדם בטעם מלה בגון לעלי בבלי שאינו מעקב בה
האבר על פי בתרה בין לבשר בין לבלי ובלבד שלא ישהה שם
יותר מכדי מליחת בטלי שאם שהה שאינה שבמליחה מועלת יכל למלוח
הלכה כל ברבה ומה שהמלח מקולבה תעלה בשעה אחת מלה מושת
תמלה בשתי שעות עם: **בשר** שהאדים מחמת מסה שהוכתה
הבהמה מחיים ונעבר הדם מחמת מכה באותו בשר
וכן בשר הסמוך לבית הדחיעה צריך חתיכה ומליחה לכן שהדם מתבטל שם
משאר מקומות והוי כבדשי: **וכן** בשני בחמת והיה בחליפה שעלתן
עדיין בחלבן ומלחן בדת. ומותר לבשל בדבדה ולבבי אין לו
צריכין חתיכה דאדא שאיב רמא. ויא דבל הש רבנו חליפה ומליחה עדיה
לחיה) ותוקיהן לבדא בעניין מליחה כי היכי דבדרבן דמא שבייה:
ובגיד הבייחם והטלאים והבנים ודומיהם עב ל יום מעטלבו מותר
לאוכלן בלא חליפה ואין בחל משום דם אבל משלשים יום ולמטן
אי אינם בחו שהגיעו מומקי בעי חליפה: **הישוחט** את הבעלת
מיצא בה בנים ומבשל בחם הבשבא ל שאינו עדיין מלא
מליחה ומיצא בה בנים שאינן ומרות הרי הן כולם הבר עלת ועדיין מלי חה
ולו הן ומומות כל ששל לבן חלבן וחלמון אין לחם חלבון וחלמון עדיין בשר
הוא ועדיה מלוחה עם: **ראוב** של מוח שבראש חוטי לם יש בו ומוח
עצמו דם יש בו ושתן יוצא מדי ממו במליחת הראש לכן
ששם המוח מקיפו ושמר בקנו ואין מקום לדם לבוא דרך שם ואם עלה עם
הראש אי אינשר לאש לראות ממו ובבל מתקבץ בשבר המוח ואומרו ומי שמוצה

לאוכלו בקדירה קודש ומיעא מוחו וקורע הקרום ומולחו: והרמבם ז"ל העתיק
להבהבו באור קודם שיתנו בקדירה: וכן לאלי לבדיות לבתחלה:

רצה לאכול אותו עם: מטה בית השחיטה למטה על האש והדם בב
דרך בית השחיטה: אם היה בית השחיטה מן הצד מוחו אסור
ושאר הבשר שעל העצמות מותר: **הניח** למטה חוטמו: והנה נמי
אם קרה בתנאו כדי שישאר פתוח: ויצא דמו דרך חוטמו מ
מותר: ואם לאו מותר: וכן דעת הרשב"א: והראב"ד ז"ל כתב שאם הבשר
אסור: **נקב** עצם של מוח ויצאו אם היה הראש מונח על
האש: והעקב למטה מותר: ואם לאו אסור:

ולפיכך הרוצה להסיר השער מעל הראש משהו על בית
השחיטה אין על נמירין אין עקב עצם של מוח:

הרוצה למלוח הראש: כיצד הוא עושה והשער מפסיק בינ
לבין המלח: כתב הרשב"א ז"ל שמולה על השער ואחר
מיהו על הרמץ עד שישיר השער וחוזר למולחו ואינו רואה טעם לדברים
שלו אלא אם ריצה מוחך את הראש לשנים: ומולח הראש יפה יפה מבפנים
וחוזר ומולח השער שאין השער מעכב ע"ה המלח להפלי
הדם שבבשר הראש הרי מוח שבעצמות ובשר נתר עכ"ל מליחה: ואין
עקבין הענין וכן הדברים לשער הראש ולא אמרו במוח בראש אלא
מפני הזורעין שעל הקרום של מוח שהוא של דם וכשו דם כעם בעם שם
אבל דם האברים שהוא קלוש ובולע יותר עי מליחה שעל השער:

וכן הדין לטלפים מחתך אותן מעט ומולח והדם יוצא דרך החתך
ויבדיל שיהא חתוכו למעלה עכו: **אין** מעחין כלי תחת
הצד לקבל מימיו: עד שתבלה כל הדמים: שבו:

וכיצד עושין מעחין לתוך הכלי מעט מלח: ואוכל המלח ישמור
אותו שם ושאר הדם למטה והבשר למעלה: ומעלה
הכלי עד שיגבה ולוקח השמעות שלמעלה והמיס שלמטה תחת
השמעות אסורין: **ואמרו** הקושט ז"ל שעדיין לזהר שלא לתן
בו מלח הרבה לרי שלא ימשך בתוכה ויעבר השומן
עם הדם ולפיכך כתב הב' ההשלמה ז"ל שיתלה הבשר יפה בשיעור
מליחה לחדיהב: ומדיח ויעלה: ומעח הכלי תחת הבשר לקבל מימיו
והרשב"א ז"ל כתב: ויל שאם עבר ושהה אפילו נתן בו ממלח הרבה מותר
לפי שאין כאן דם אסר דאוריתא דדם שבשלו הוא ואינו אסור דבר תורה

ושד דאינו ודאי לא ספק סמא משעלתה לגורת עהבשל הכל ואפילו ל
העלין ולפיסך מורה ' והרב ז"ל כתב כמ"ש לעין ' יונים וכ"ז"א בהן שרגלן
לעגן בחיבת אחדי כן קודם שישלו כל עצמן אומ' בסם הרשה ז"ל ש"ע ר"ל
למלות ולטהות הרי מליחה לכדיה לפי שמטנגן אותן קודם ומר עליהנעשה

פת שחתך עליה בשר עבי אשב שהארימוה הפת מותרת לאוכלה
שאינו לא שמיעת אדומה ואפילו משום מראית העין אין בזה

ואפילו היה עב וארוס ועבר הארמיהות מעבר לעבר הבסר מותר '

רגים ושפות שמלחן זה עם זה אפילו בכלי מעקב הדגים אסורין
ספק שהדגים רפים וגמרין פליטתן מהרה ובולעין הרם

הינא מן הענק אחר פליטתן ואין צריך לומ' אם מלחן עם בשר בחמה וזה ושה:

קערה שמלח בה בשר אפי' שלחדים ואפי' הליא נקובה ואפי' היתה
שנשה באבר אסור לאכול בה שום מאכל רותה לעולם
שבבר עבלע הדם בחרסיה והרשבא"ל כתב וז"ל כלי שמלחו בו בשר בין
מעקב בין שאינו מעקב אסור לאכול בו רותה שהרי הוא בלוע מר
והרותה הוא מפליטו ובלע ממנו נתן בו רותה עוב צריך קליפה רותה
לא צריך נשלת מקום עבב ' וכתב הה' מקורבל ז"ל אפי' הבשיל של בשר
ספק הדם הבלוע בה ' ובאר הרב ז"ל ואם תאמ' היכי ראמי אי בכלי שאינו
נקוב אפי' הבשר שמלח בה אסור ' ואי בכלי מעקב אמאי אסור לאכולבה
רותה הא אמרינ דמא מהרה שריך ואפי' מבשר לבשר וז"ל דעולם בכלי
מעקב ' והקערה של חרס דלא מיירי בה מישרה שריך ובעב טפי מלבב
בישלא דהא עוב בינוב לא בלע ובי' כל חרס דאמרינ הוינן לה דמריתו
ובלע דאסירי אפי' דבלע אפי' מינוב עב ' והראה ז"ל כתב' הכלי שמלחו
בו בשר הרי הוא מותר ' שעל שלא הניח הבשר מליח ברותה כבר כל
הדם הבלוע לשאת עי' המלח ' ומן הטעם הזה נב מותר לחתוך בשר

ומוהר למלוח בעמיס דבות
מליח בסכין ' ואין הסכין נאסר עב ' יפלוט בפגם שעת מה
בכלי מעקב ואין חוששין לן שמא
שבלע בראשונה ויבלענה הבשר אם ישהה שם יותר משיעור מליחה
דכל זמן שצריך לפלוט יצר לא יבלע רש ' ועוד כי המליחה מפלטת הדם
הבשר ' אבל מה איכה מפלטת הרי הבא מן החוץ לא מן הבשר ולא מן הכלי
כדראשכרן ברגים ובעופות שמלחן זה עם זה שהדגים אסורין ואין לחלק

ואסור הנמלח עם היתר הרי הוא
תקנה בחליחה שנה: קליפה לאותן היתר ' ואם
כלותה דעליה וצריך

בבשר בחומץ יחד הרי הוא כמבשל בקדירה והכל אסור: **ובשר**
שחוטה שנמלחה עם בשר צלוי אסורה אע"פ שהם בכלי
מנוקים: **וכן** דג טהור שנמלח עם דג טמא אפילו בכלי מנוקה אסור מפני
שבולע מעין הטמא ויצא נא לבטל אבל נמלח דג טהור בכלי
שיש בו דג טמא הפך ואפילו אינו מנוקה מותר הטהור שהרי אינו בולע כל
שיחזור ויפלט כולו: **בני מעים** אין מחזיקין בהן דם לפיכך אם
בטלן אותן בקדירה אלא מלוחה מותרין:
וכתב הרשב"א ז"ל בס' מעשה אמרו בדקים המובחרים הכרם סביב
הכנסת והמיעים וחלוחלת אבל הכרס ושאר בני מעי
מחזיקין בהן דם ועדיין מליחה: ובני מעים שאמרנו לא אמרנו אלא בדם
עצמן אבל בשומן מחזיקין בהן דם והעם מעורה שיש בהם דם והכנסת
עצמה יש מן הגדולים שאסרוה בקדירה לפי שהיא מלאה יותר מדאי חשש
דקים קטנים מלאים דם ואפ"ה חתולה חתיכות קטנות אסורין ובשבו ראיתי
שלקו בהן היתר ואותן חוטי דם שנארגו בהן בהן רותחין אותן ושלפין
היטב עד שלא ישאר אחר מהן: **אחר** שאמרנו שאין מחזיקין דם
בהן יש מי שאוסר אותן למילח: ויש שמע"ל שאין מחזיקין דם
עם הבשר שכל מי שאינו
טריף לפלוט בולע: ויש מתירין: והטעם כל אע"פ שאין מחזיקין לדם דם ישר
יש להם: וכל שפלטין יצר אין בולעין דם ולא ראינו מי שנהר ממלוח אודם
עם הבשר: ויש נשמלחין ההלוחלת אין מולחין אותה לא מן הצד החיצון
ששם השומן דבק ושמחזיקין בהם דם: ערב כתב ז"ל בתשובה מותר
למלוח בשר בכלי שמבשלין בו יין של נסיך סרוס מכמה טעמים חדא
שאין זה מפליט כלי כמו מה לי שכן כתבו מקצת גדולי הדפוסים
ועוד שאי אפשר שיפליט כל שיבא לידי נתינת טעם ומבטלין איסור משהו
לכתחלה שאי אפשר לבא לידי נתינת טעם וכן דעת הראב"ד ז"ל
והראיה קבעום של עם שאמרו ני אתן בתוכו יין ישראל אתן לתוכו מים
ואינו חושש ופ' מכנס לתוכו מים למטה: ועוד ראוב דטריד למיפלט
דמא לא בטל שום דבר דלא מסתרך נשמן אן עוד אבל דם דשריק ואי נמי
פליטת יין לא שבל: **ואם** מלחו בשר או דגים בכלי אסור מעכו
עם הבשר והדגים מותרין לפי שאין המלח מפליט ותנאיסור
הכלי ואפ"ה בן יומו ולמדנו זה מבשר ודגים שמלקן זה עם זה שהדגים
אסורין ואין להם הקנה במליחה שנת: **ומדה** שנמלח בו בשר
במלוחה דאשונה אן שנמלח בו דבר טמא אסור למלוח בה

דבר של היתר וכן אסור לתת ממון בקדירה ולא אמרינן שכל מה שבלוע
המלח מן הדם אן מן היא אסור נשרף בתוך המלח אבל נאמ׳ שהאיסור בטל
בתוך המלח ואמור לאוכל ומלח בן דבר של היתר: **והב** המעבל
לא כתב נשם הדם ולא מלח שנשאר ממליחתו בשר מותר **למלוח**
בו בשר אחרת אפילו יש כמהו ימים שמלח ממנו מה לי שתה מה לי לאחר
זמן וכן נמי כתב הראב״ד על המסכתא מלין בפרק אחרון: המלח שאנו מולחין
בו ידיעתי אנו לומ׳ שמותר מ״שמלא כן אי איפשר למלוח שיהא מותר כל
שהרי נראה שהמלח נתך על הבשר ולזה ראוי לאסור הבשר אא״ ראוי שהמ׳
שהמלח מתר ונעשה דבר זה מפני שהדם נפף במלח אן נשרף במלח
ואעפ״ שהדם נסדק על פני המלח שהוא נתך על הבשר והרי הוא נתר
עד המלח ונפף אן נסיה דין זה איא אא במלח עם דם אבל במלח שנמלח
בן בשר אסור הרי זה אסור עכל: **ועפרת** שהבינתן שמרים ומעא
חלבן בשר ובישם ובטל אסורות שהרי הדם יוצא לא
לתוכן ואעפ״ שנמלח יפה יפה ואפ״ היתה הבשר שבתוכן מבוטל וכן שלוח
אן יצאי ואם יצאו הרי אן מותרות אעפ״ שהבשר שבתוכן מי ואפ״ פיהן מ״
מלעשה וזהן דעת הרמב״ם ז״ל אבל הראב״ד ושאר הגאונים ז״ל פסקו
שאם נמלח השוק יפה יפה ונשתהה שיעור מליחה קדירה וכן הבשר
שבתוכן נמלח כראוי אן שלח אין חוששין לן והה לטן הממלאין בכרכשא
בשר וכן נמי דעת הרמבא״ם ז״ל: **ועפרת** שטפלן בצבע ונצלין
בן שלמים בן מחותבין אם בחלת ונה אפ״ל
הסמיקה הנעלה אוכל אותה מפני שהחולת הנפה מתפרקת ויוצא הדם:
ואם טפלן במוח חטים שלתתן אם היתה הטפה לבנה כמו
הכסף מותר לאכול מחמת ואם לאן אסורה: טפלן בשאר
קמחין אם האדימו אסנדין ואם לאן מותרין: **ובשר** שנתבשלה
בלא מליחה בקדירה אסורה וכן כתב הרי״ אלישנר
מגרנא״ל בספר שני הפשט שחיבר וביאר עוד דלא משערינן ממאי
דעפר מינה בת״ אא כל החתיכה אסורה וקדירה משערינן עכ״:
ומשנה היה שהעדו לפנ״ ר״ שעשה דבר מקוון ז״ל בשם החסיד ר״ לוי ז״ל
שנשל על בשר שהושמה בקדירה בלא מליחה ערב שבת היה והתירה
ר״ לוי ז״ל משום דרוחץ ואמ׳ כי כל הנשים נוהרות שאין מטימין הבשר
בקדירה עד שתבלא דומתת והיא כחליטה ושלו לעשה אם הין המים
דלתמין ואמרה הן והתירה והובא השנן הזה לפנ״ ר״ דור הכהן ז״ל

ואם שיפה עשה בשהתיר מתרי נעמי. הרא משום מלטיה. ועוד שהראבד"ל
כתב בהגהותיו דבשר שלא נמלח במאי דעתך מישב משערין אפילו אין
המים רותחין דדבר מועט הוא ובטל בס' כמי. וכן כתב רבי יחיאל מפי יש"ל
ברזין שחיצר ל"ל. בשר שלא נמלחה שנתעה בקדירה לבטל הדם שבתוכה
בטל בס' עבל בדין חמישי. ובדין שבעה עשר לפת בקה הלכין. אשה אחת
נתנה לתוך הקדירה חתיכה שאינה מלוחה עם חתיכות מלוחות ולא היה בין
הרוטב ובין הלתיכות ס' מאותה חתיכה שלא נמלחה ונתנו מן הרוטב בקערה
ברולה והיה בתוך הקערה כף ואסר מודיע הכל ואתו לגנים עבל. ותמהתי. על
דברין. כי בחקוק אחד משבר בזש החתיכה. ובחקוק אחר בכל החתיכה. והב
סבר אמוראות נמי התיר בזש הר שלמה בר אברהם בששים מהרש:

הדוא דאם הדגים של כבוש שנתבשלו בקדירה ונמלח הראש והדגים
לא נמלחו. והיתה שם קדירה אחרת שמתבשלת אצל זאת
הקדירה שבין בה הדגים. ומשמש מעבר בכף אחת את שתיהן ואר אסורה
ואף בשר הקדירה המסוכה לה שדרס האיברים בבשר הדגים מידי דבוה
אגיסרא בעמ"ל. ולשער בספות ס' אי איפשר שמאחר שרס בלוש בבשר הוא
לדגים לכל חד וחד חתיכה ראיסורא ולהלתא הכל אסור:

ופרסות הדגים שנמלחו בקליפתן. ולא נתקר ראשן תון כמלחן
בכלי שאינו מנקב. ואסור מה שבתוך הקליפה. וכן נמי
דעת הב' התחמה ל"ל. והלי מקורבל ל"ל. ובעל האסופות סלב שיריל לבסיר
מדגי הבמה הראשונה ב' לוטין שיש בכן שהן אסורין משום דש. ואם
תתכן ומלחן דין עב: **וראש** העלה שנתבשל שלם. כתב הב
המגבל בשם ר"י הרוש שבטל מותר אם המוח. לפי
שרס שבמוח יוצא דרך בית השחיטה ודרך העצם שהוא רך ודרך החוטם
עד רוטב וישבן ששים ממנו ואם נעלה הראש שלם מותר. ר"ע הרא מישאם
שאיב דמא עב: **סימני** בהמה וחיה הנאכלת מפורשים
בתורה. והם שנים מפרסת פרסה. ומעלת גרה:
וכלל לכל שהיא משלת גרה אין לה שעם בחי העליון לפי שהעור
יתן ויתן שמן השלוש בעלמו ברא הטבעם כדיעון: מפני
שאין להם שיעם לגשון ולגנעם המאכל כפי היצורך הכין להם העבארת
גרה לכותשן ולגוחנן היטב הדק כפי היצורך: **והשדר**
הטיבם שלשעבה לפי הזיצרך לב לפי שהיא
עגושה מן השבביה ומעבה האיגנת בשרות ואין לב פנאי לטחון בראי בשת

כל 13 סימן קל

האכילה קפץ פחד החיות הדרעה הטורקית וספג רוב הרעב וקקור וסבור
אחרות לעניך מאספת קנסת בעת האכילה כל מה שיתכל ומקבעת אותן
במקום במעשה בלעשה מעשה ואחר שתגון בעת הרעדים וכלילות היא
מעבה ויה עומעת מעט מעט לעניך לא היה דאוי להיות לה שיעם מעבה
ועל כן לאוי לם כי מאחבת הפי אותן במר בו ונתן לם אן הסימנו לפי מה
מנרישן ומעדין שאין לן המעים דרסין ולא טרפיל שאין מגוע מן הבשר
שינעדכן לדרוס ולכרוס כמו הארי לחרוב והנמר ולעניך יש אין לכרס
כלי הדריסה שאין העפרעם שלהם חדים וקרסתם מלקות וסדוקות. ספי
הינגדר לה לאוכן ולבלע ולחקק בדרים ובבעות. ובאמת לפי חבטיע הא
הרמיק הש יה. מגוגרטינו מן המעים הדורסים והטורפים בעבי הארס לפי
שהדבר יחוב בראי שהמזון מהפך טבע הדגון ומושך אותו לטבעו ויהפוך
טבעם להמיתה ולהגיק ולא יאותו לה לעברי הש יה ושם נמלטו:

בהמה טהורה שילדה כמין בהמה טמאה ובדמותה שאינ
מפרים פרסה ולא מעלה גרה. סלם הלי רגד בר לוגל
הדי יה מותר באכילה והא שילדה בעגל: ובהמה טמאה שילדה כמין
בהמה טהורה אעפ שמפרים פרסה ומעלה גרה הדי יה אסור באכילה
שהולד מן הטהור טהור והולד מן הטמא טמא: **ורע** טהור
הנמליא במקום דן טמא טהור. ורע טמא הנמליא במעי דן
טהור טמא לפי שאין יה ניולו: **בהמה** טהורה שילדה
אן טנמיא בה בהמה שיש לה שב ובין אן טב
שדראנת אסורה באכילה: ון היא הנקראת בתורה חסעבה:

וכן בהמה שנמצא בה דמות עוף אפ עוף טהור אסור באכילה:
עיקר זאת הדבא שאין מין טהור מתעבר ממין טמא בידוע
דמסכת נדה ובכורות. וכן נסיגו הכם כולו אדם ופנו פנ
בהמה אינו ולד. כולו בהמה ופנו פנ אדם הדי יה ולד
כולו אדם ופנו פנ בהמה אפ עמוד וקורא בתורה אומרין לו
רד לטנתנו. כולו בהמה ופנו פנ אדם אפ חוטם בתרה
אומרים לן בא חלוץ אן יבם: **וכתב** הרשב"אל השוחט
את הבהמה ומיצא בה בהמה אפילו טפרסותיה
קלטוקת כחמור מותר. ואין עדיך לומ במיש אמו. אפילו יצא לאויר
העולם מותר דאפילו בלל במעי פרה מותר: **והשוחט**
את הבהמה ומיצא בה דמות יונה אסור. שלא

הטהרה הרבה לא פרסה אן פרסות שלו ולא בהמה מפרסת פרסה ושוסעדת
שסע פרסות מעלת רבה בבהמה אותה תאכלו לא הטהרה תטרה אלא
בשיש פרסה אן פרסות אבל רמות יבה לא הטהרה תטרה:

והשוחט את הבהמה ומצא בה רמות בהמה ורבי יהודה
היינה מוכר שהרי הוא ברמות מי שיש במינן פרסות
ואפילו מצא בה רמות בהמה שיש לה פרסה ויש שבמי שנמצא בה רמות מין
בהמה שאינה לא בן פרסה ולא בן פרסה הרי הוא כרמות יבה ואסור
וכל שנמצא בה רמות מין בהמה שהיא בת פרסה אן בת פרסות מותר אבל
מצא בה מה שאינה רמות בהמה אבל שהוא מין שיש לו פרסה כארם
אכור מסקה: **ובן** פקוח הבא על ולד מעבא והולד ממטה בן
למאן דאמר חוששין לזרע האב ונולד זה אין לו הקנה דשימנו
האב כשמנין הן אבל יש שימנו ולד זה בלו מחיצתו שחוטין ולכר אין לו הקנה
ואני לחוש לדברי מי האומר דחוששין לזרע האב באיסור של תורה:

מה דינו של בן פקוחה זה אם לא הפרים על בני קרקע מותר בשחיטת
האם הפרים על בני חרקע טען שחיטה משום מראית העין:
וכיון שאין טען שחיטה לא מפני מראית העין כשר בעצמו הוא ואין
משגיחין בטרפתו לא בין עצם בין טריפה כשר וכן הורו מעולי הסוריים
ומתוך דבריהם נראה שאפילו נמיאת הסכין פגומה אין בכך כלום:

וחלבו אסור שאם הוא יש בו משום מראית העין: **היה**
בן פקוחה זה קלוש מותר בכל שתי תמידות
וזכרן אותו בני ארץ עבל הרשבא ז"ל: **כתב** הר"ר בר"ל ז"ל
ועליון אנ לדברי בן בבהמה ובמיה לפי שבבהמה
חלבה אסור ואין רמה טען כסוי ובחיה חלבה מותר ורמה טען כיסוי:

ומינו חיה למדנו מפי השמועה כל שקרבנו מפני עבות: פי
פיקדש בעצם כמו קדש הגיל ובעבי אן שהיו כרוכות פי
קלפה על קלפה כרבר כרוך כמו קדש בסור ובדוקות כמו קדש העין
שיש בהן חלי עין ופגימות ויהיה החוך נבלע בהן ובדורות בקרע העבי פי
מלשון בדר כלומר מעבי דות ובדש פי הדורות שעלות אם יהיו בהן נ סימנ
הבלו כרוסות וחדוקות ובדורות הרי אלו אין חוב טהורה אן שקרבנו מלעבור
כמו שביארא: **ובל** מי שיסתפק אם הוא מין בהמה אן חיה חלבו
אסור ואין לעקין עלו ומסכין את דמו: **ובלאים**
הבא מן הבהמה ומן החיה והוא הנקרא כוי חלבו

אסור ואין לוקין עליו ומכסין מה דמו: **ושור** הבר הרי הוא מין בהמה
וחלבו אסור וזה שאוכלין חלבו בעלמא טולשא איגון סוד
הבר כי אם יתמור הוא שקורין עון הבר וקורין לו ברפאל בלעז ע"ב זה קורין
לו כן שכל הה דוד ע"ב: כלו הדשי על קדש אשר שאין לו אלא קרן אחת חלבו
מותר וכן נאי כלו הרמבם על דמיה היא עכ: **והרשב"א** ז"ל כתב
כל בהמה וחיה שפרסותיה סדוקות וחדוקות
ויש בדרוש שהיא טהורה כל בהמה וחיה שאין לה שיש לה מעלה ולא
עכין וכן הבהמה בשר כמו שיכם בולטין במילין ונעבפם בלעז כמו שיש
בגמל בדרוש שפרסותיה סדוקות וכשירה חוץ מכן גמל שאין לו אפילו
עכין עד שיעבל: **לפיכך** היה מהלך במדבר ומיא בהמה ש
שפרסותיה חתוכות בדקין בפיה אם אין לה
שיש לה מעלה ולא עכין בדרוש הוא כשירה וזה גמל שיכר בן גמל: וכן
כל בהמה שפרסותיה סדוקות בדרוש שמעלת זה חוץ מן לתויר לפיכך
היה מהלך במדבר ומיא בהמה שפיה חתוך ואינו יכול לבדוק בפיה
בדק בפרסותיה אם פרסותיה סדוקות בדרוש שהיא טהורה וכן שיכר חוץ:
הון לה קרנם הרי זה יצאה מספק חוץ והרי היא מותרת שאין
לך חיה טמאה שיש לה קרנם וכל שיש לה קרנם בדרוש שיש
לה טלפים ומעלה עכין: **ואין** לך בהמה וחיה טמאה שבשר
שלה בכנפי העוקץ הולך שתי ועבר חוץ מעגור פי תחדה
עצם האליה שנקרא אלנא שם יש בשר בשקרבין אומן הוסר שרי
ויש הולך עבר ולפיכך מיא חיה אן בהמה שפרסותיה מחוברות ופיה
חתוך ואינו יכול לבדוק לא בזה ולא בזה בדק בבשר שבכנפי העוקץ
אם הולך שתי ועבר בדרוש שהיא מותרת וכן שיכר עגור:
ותורה חיה על בהמה שחלבה מותר שלא אסרה תורה אלא
שור וכשב ועז: **עזר** הבר מין חיה הן ומין
אקן וזמר הן וחלבן מותר וכן חלב עגי כדבון עכל:
סימני עוף טהור לא נתפרשו מן התורה לא מצד המינים המ
הטמאים בלבד וכל שיאר המינים טהורים לפיכך כל
מי שבקי באומן שמוצה תורה ובמלותיה אוכל כל עוף שאינו מבון
ועוף טהור נאכל במסורת אם זה פשוט באותו מקום שהוא
עוף טהור ואמן הטיר לומ תלי עוף זה הולד לי דבי
הצר הציר והוא שיהיר מלחוק אותו הדב לחיות בקי בבן ובשמותיהן:

ומי שאינו מכיר בהן שלא אכל דברים אוכל ונהיה בו אחר כן סימנים
הללו ולא הן אצבע יתירה פי' האצבע הגדולה מאחיה הרגל או נפקא
ש"ליה קרקבנו עקלה ביד: **הרי** תוך ובתוך והטה בשמש ונקלה
הרי זה מותר ואסרו הגאונים ולא שמוהו בידיהם מאבותיהם
שאין מודין להתיר שלא הבא באיסור בן סימנין ל"ל אם לא יהיה הסימן קודם עקלה:
וכתב הרשב"א לא היה עקלה בחסין ולא בבר אין זה בטל עקלה כן הסתם
ואת שאר הבאין בקרקע בסימנים הנו ש סתם מוכרין לוש מה דלא
אסרו ולפיכך אין נאכלין לא בנסורה **הלכה** נאכלין בחקיעה מקומות
ובסחיעה אינו נאכלין סלמעין על אוקן בקומות שפשט המנהג
לחיל ואינשי דלאוזן שנהגו בהן איסור אסורין אבל **כתב**
הם השאור כל היום דאית ליה ב' סימנים טהרה אשר
דלא ידעינן דלת דרים טהור ואי ידעינן בה דדרים לא מהנינן ביה מסורת
ואי ידעינן ביום אלא דרים מוכר בסימן אחד ואי לית שום סימן אשר דל
דרים טמא שאין זה סימן טהרה ואי לא ידעינן אי דרים אשר דאית ביה ב
סימנים טמא אי לאו פשיטא לן דלאו מינא דשדב הוא כגון אווזים ותרנגלים
והלכו ופרו רבה הוא דלא דרים כשר בלא סימן שהרה אחד וכן
כתבו סחיעה לגיאוזים **סנינית** הדרה בבתים אם כריסה לבעל
מוכרת לאם לאו אסורה וכתב הרשב"א ז"ל ובמקומות אלו
לא הוא מי שעבר בה היתר אוף בכריסה לבנה **כתב** הר' יהונתן
ז"ל קבלנו מאבותינו וקנקנים שבל שף שהרטומו **כתב** רחב"ם אם
שישלם כה הרגל כגון לאוזן כדרוש שהיא דורס וכן דעת הרשב"א ז"ל בשוף
שישלם כה הרגל לגון לאוזן אבל בהרטומו רחב כתב בתשובה זה לא ראיתי
אלא לרגל ז"ל אמר שכן קבלה בידי הוקנים ולא מיעאתי להם שיהי בשום מקום
ומה שהיה ל"ל מקום מה אלמן עלין עד לשמעא מינ' המקובל בלה היתה קבל
קבלתו אבל **ומיגאדי** בשם רב כל שף הטוכן עם העמאים ונר
לדמה להם ושתים לבאן ושתים לבאן אם שקולא כן הוא הרי זה דורס וטמא:
ולשון הרשב"ז ז"ל בשעון הכריסה אם קבלתו שף הדורס כרגל מה
שהוא אוכל כן הי בין מיה טמא וזהו כמו שפירשו כל שף ש
שנגלן מה רגלו על האוכל ומוציאין כרגלא שלא ישאל כולו אעפ"י דריסה
היא כמו ששמה הערב שקורין קוטה ואי איפשר לפרש דורס בעוף שמטי
ארס לפי שעדיב וחב ממעין ל"ל הפרשה אין לחם ארס עב:

ואוזן העופות הנרבעים מן העצים ומביאים באילנות בחשש שלא יתן
היא אומר משום מרץ העוף וכן היה רבי יחיאל אומר:

סימנו ביצים אם הין שני לאשיה כלין או תרן או חלמון מבחוץ
וחלבן מבפנים ברור שהוא ביצת עוף טמא. ראמה אחת
בדר וראשה אחר הר חלמון מבפנים וחלמון מבחוץ אפשר שהיא בי ערב
עוף טהור לפנכר ערוך מגאול לעיר המבילים ואינו שהיה מוכרן סוכר עצו
אם אמר לו של עוף פסול ודאי ואם לא הוליך שמו אצל שאמר לו טהור
הוא אינו ממר עליו והעגל בשיאמר לו של עוף פסול הוא באמת ולא
יסרש כי יולא שמא יבאו לו מביצי אותו המין ויכחישו אותו. אבל אם
לא אמר לו דבר של עוף אחר הם לפיכך אין ראוי לסמוך עליו:

ולוקחין ביצים מן הגוים אם מכיר אותם שהם של עוף
טהור ואין חוששין שמא של עוף טריפה הן

וכתב הרשב"א ז"ל ועצמו נהגו לקנות ביצים מכל אדם
אפילו נסתם לפי שאין המינים בטמאים מצויים
בינינו ואין רגילות בשום אדם למוכרן עכל: **אבל** ביצת טרופה
אין לוקחין לפי שאפשר שעירבו בו ביצת עוף טמא ומשו
החשש יש אוסרין לוקח מהן מאותם הלחמניות שטחין אותן בביצים
לפי שזה עשוה מדאי בביצים טרופות ויא שאין לאוסרן בשביל זה
כי אין זה שוה לביצים טרופות לפי שבטרופות יש לחוש שמא הגיע
העליים לטרקן כדי לרמות בהן ולמוכרן בחזקת עוף טהור אבל
באותן לחמניות אין לחוש לכך לפי שאין עניין להם כי אם מעט מעט
וכן נמי פסק הרשב"א ז"ל שאותו הפת מותר במקומות שנהגו לקנות
פת של גוים: **סימנו** דגים טהורים מפורשים בתורה שנאמר
כל אשר לו **מנעדי** וקשקשת ואל תן קשקשים הבנשם
ו וסנפירין הטורח בהן: **נהג** הרשב"א ז"ל כמה יביה נזהר
מותר סנפיר אחד קשקשת אחת והוא שיהיה
אותן קשקשת היחירי תחת לחין או תחת זנבו או תחת סנפיר שבו
דרך במקום אחר אינו חשש שמאחר שנאור נהבחה בו
אחת תחת **ויש** מן הגדולים שהוא לאסור נגד שיהיו שלשה קשקשי
לחי ואחת תחת הזנב ואחת תחת סנפירו ודאי
לרוש לדבריהם: **והרמב"ם** ז"ל כתב אין לו שבשיו ויכיר לו

בשיעבל אז שיהיו לו קשקשים בתוך המים ובהעלותו שיר קשקשיו אז סאין
לו קשקשים ההיקון את לובו אז שאין לו שם פעמי אחד אז קשקשלו אחת הרי
זו טוהרת: **כל** שיש לו קשקשת ויש לו פעמי ולא נמצא בשומה אל
לפניל: טהרה ואחרי: **ובגב** הדומה ולא לעצר פעמ
ההיכה דגשיש בה קשקשים אינו עדיך לתור על הפעמי
בדוש שיש לו לא מיצא בה קשקשים אנש שמיצא בהם פעמי אפורה מספק
יש מים בגם שהקשקשת שלהם דקה שבדקה ואינה נכרת בהן לפי לרב כל
שנתעקר אם יש לו קשקשת אם אין אם הפך אותו בבגד אז נשמו אותו
בבגד חדש ונמצאו בהם קשקשים בדוש שהיה לו ומהר **רגים**
טמאים ראשן חד ואין לחם חוט הסדרה וטהורין דובו
אין ראשן חד ולפיכך יש מיבולי המדרים שהורו שכל דג שנכר בראשו ובשדרן
לל שאין דאשו חד ישלו סדרה אנש שלא מיצאנו לו קשקשת מותר בדוש שיש לו
אבא שהעדרה אז שלא נבלה וראוי להחמיר שלא מיצאנו לאחד מהחברי הספרים
ולא לעשות שהבשל כן **מצא** חתיכה דגים ויש באחת מהן קשקשים
אז שיהו החתיכות מתאימות כולן מוחרות יוליך לדגן אחר
הן ואין הושטין למרר ון טהורה גו טמאה וכן אויבו דרך מיחרה שהחתיכות
מתאילות **הון** בה חתיכות מלוחות אחת שיש בה קשקשים מוחרת ותשאר
שאין בהם חשקשים שנמצא בה קשקשים מוחרת ותשאר
אפרוק אפילו הן כולן מלוחות בגדר אחד ברא להחיר בגן אבל להחיר עצין לא
כל גדר שהוא שנמצא בו דגאחת ואפי קטן בכבלית אז שנמצאת בהם
חתיכה אחת שיש בה קשקשים כל הצר שבגדר מותר לפי שעיר
דגים שמתאים ועשה בשבלם הוא ואינו אסור בדרי הוהר ובשל דגים הקר
לפמנו על מה שלא נמצא למלוח דגן טמא ודגן טהור אחד לפי שהר עיר
מלוחה זהר ניקר **ואם** נגב פתוח הוא עדיך שיהא בו שנדגים שאינו
לא נמצא בו אלא אחר משטין שמא נפל שם דרך מקרה בדא
בשאין שם חתיכות אחרות שאין בהן קשקשים אבל הן בה חתיכות אז הגים שיש
בהן קשקשים והחתיכות שאין הקשקשים נכרים בהן הכל אסר ואפילו תערה
עליהן עצין אשן נשון **הוא** חבוה הרבה מליאה עור אם פתוחה
יש באחת מהן שש דגים טהורין כולן מוחרות עלידה שהכל
שהן פתוחות כלן נהנעבו ואחת הן אבל אם הין פתוחות כל שנמצא בה
אפילו דגן אחד קטן מוחרות כמו שבארנו ותאר אסורות עד שיהא באחת
מן הפתוחות ששה **קרבן** דגים אין נחהין לא מישרם שאינו השוד

אם לא יאמר אלו דברים ישן קרביהן. אבל אם אמר כן מוחלין ואפילו מני. ויש שאפילו
יאמר שלדרס פטוע הם וטהר הוא נאמן. ויש מי שאסר.

אמר קרביים לו שלדרס פטוע הם. ואם מלחתים. יש מי שהורה
בזה לאסור אם לא בישראל בשר ואפילו שאינו מומחה סומכין עליו כשאומר כי עבדו

סימני ביצי הדגים סימני ביצי העופות. ובספק אינם סומך על הישראל
המומחה. אבל לא הוחזק בסטרות. אבל אם אמר אני מלחתי

והיתה מדקדק עמהר מותר לאכלן. על פיו וכל דינם כדין הדבקים שכתבנו.

סרוני חגבים הטהורים שלשה ולו הן. כל שיש לו אחנים רגלים. ואחבע
כנפים שחופות רוב אורך גופו. והוא הקיפו. ושלא ב פרשים לגבי
בקן על הארץ. וכתב הרשב"א ז"ל אין נאכלין בסימן זו שקבלו עד שיודע
שנקראין חגב. אבל על ידי מסורת שלהיאין כן נאכלין עב.

ואם שמם חגב ויש לסם ב סימנים הללו מותרין. בין שראשן אדום
אין נגע. **כדי** שאין לו כרעים אין כנפים עבמין ועתיד לגדלם לאחר זמן
מותרין. שלא אסר לא כרעים. בכתב באלף ובקלא בוין. ללבדר
שאעפ שאין לו עכשיו ועתיד להיות לו לאחר זמן מותר.

ויצ"ל חגבים טמאים מותר מקום שאין לסם ליהלות יל.

כתוב בתנחומא אמ' ר' בנס ר' חייא מה שאסר הבורא. בבהמה הטהר
בחיה. מה שאסר בחיה התיר בעוף. ומה שאסר בעוף. התיר בדגים.
אסר חלב הבהמה. התירו בחיה. אסר דם העוף בחיה. התירו בעוף. אסר דם
בעוף. התירו בדגים. ובכל לוה ליתן טעם לשרץ שהשמרין המצוות.

תמו הלכות מאכלות אסורות אמרות יי אמרות טהורות

הלכות שחיטה

הם מלשון הרמב"ם ז"ל ושאר הפוסקים ז"ל

מצות עשה שידיעה לאכול בשר בבהמה
חיה ועוף ואחה יאכל. שנאמר ובחת מבקרך ומצאנך אשר נתן

ואם בבסר בעל מום אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הוא
לחדיה שחיה בכלל בהמה לשחיטה: כי צבי ואיל בא למדר ונמצא אף
למדר ביער מה צבי ואיל שהוא פסול לקרבן ומותר באכילה אף בסור בעל
מום פסול לקרבן ומותר באכילה: ואכילתו במה בשחיטה שלו הצאן ובקר
ישחטו לפני והרי בסור בעל מום בכלל צאן ובקר לענין שחיטה: ואף צבי ואיל
במה מותרין באכילה בשחיטה שלהרין מבסור בעל מום נמצא בסור בעל מום
למדר אכילה מצבי ואיל: וצבי ואיל למדו שחיטה מבעל מום: ונעלם הוא אמר
אשר יצוד יצוד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר: מלמד
שטעונה דם עוף כטעונה דם חיה: והלבות שחיטה בכולן אחת הן: לפיכך
הצולה בהמה או חיה או עוף מבדר תמלה בא אמלו אקבו על השחיטה ואם
לא ביקר בין בשוגג בין במזיד הבשר מותר: **ואסור** לאכול מן
הבשר כל זמן שמקרבשה: והאוכל מחרב— קודם שתצא
עפרה ומולחו יפה יפה ומערו עד שתצות: ואמר יאכלנו: **דגים**
וחגבים אינן צריכין שחיטה: ואסיפתן זו היא שחיטתן המגדל
אוקן הרי הוא אומ הצאן ובקר ישחטו לפני ומצא לחם אם את כלרב היה יאסוף
לחם ומצא לפני אסיפת דגים בשחיטה בקר וצאן ובחגבים הוא אומ ואומר
שלבבם אוסף הרסיל באסיפה לבדה: לפיכך אם מתנו מאיליהן במעוך המים
מותרין ומותר לאוכלן חיים: ירושלמי חגב חי טהור אעפ שאינו טבון
שחיטה אסור לאוכלו בשהוא חי משום ז מעשקין את נפשותיכם עב חי כמו
נא דרגליהם כד חי אבל בלא שחיטה ובלא מליחה מותר: **זביחה**
זו האמורה בתורה סתם ערך לפרשה ולדבר באי זה
מקום מן הבהמה שוחטין וכמה שיעור שחיטה ובאי זה דבר שוחטין ומתי
שוחטין וכיצד שוחטין וכיצד שוחטין ומה הן הדברים המפסדין השחיטה
ומי הוא השוחט ולמי שוחט ועל כל אלה הדברים יענו בתורה שלו ובמחת
מבקרך ומצאתך כאשר צויתיך ממלמד שכל אלה הדברים על פי יהוה בתשר
בשאר תורה שבעל שהיא הנקראת מיצוה כמו שבארנו בתחלת חבור זה:
מקום השחיטה מן הה הוא הראוי וכל הצואר כשר לשחיטה ר
כיצד בוקש מתחלת המקום שאותבן אותן ומתחקין עד
מקום שישער ויתחיל להיות פר צים פרעים כבדים ולהן מקום שחיטה בוקש
פי האי מתקבץ לאו אחתך קאי לא אעגל פי חלל הושש ולל שבפפה
פיהו לעד חלל ונתתם עגל פי החלל: יש עד מקום שישער מקום יש
בשוריים שהשערות שלמטה הפוכים ל השערות של מעלה ועד המקום

שחט למעלה ממקום זה

ושיעור הבצע הוטט שאינו דאוי

לשחיטה למעלה בבהמה וחיה: כדי שיאחץ בחתי אצעבותיו

וכיר הרשבא"ם שהוא כדי שישר דוחב אצבע. ואם כדי שישר ל אצבעות עב. ואם

שישרדו מצעבותא והוא פחות משם מטשריך ויתר מחטה. כמה הרשבא"ם. ודאוי

לחוש ולהתרחק לכל השישורין עב: סמך לשחיטה הוטט מן התורה שנאמר ובחמת

מצקרך ומצאלך. ממקום שנם הבצע פי מהבהמ: וסמך לשחיטה הקרב מן הגורה

שנ לשחטת. ל ליקרי ושחטת לא וסחטת. במקום שסח מתבהן לפי מתבהן: ושיעור

שחיטה בעוף הכל לפי הגדל וקטנו ולמטה עד שמתפשט ומגע. **ואיזה** מקום

השחיטה בתרה כשהיא עוקרה כטהמעוך הבהמה יצאה לרעות זהו מקום

השחיטה בתרה וכל שכנגד המקום הזה מבחוץ נקרא יגאר:

פירש הרב ז ברצלון ז"ל ונשן השלפי כובע הוא שגלפי טבעת

ונולה יש שם בשר ופי הבשר עשוי מיטס ושל אותם מחשיש

כסוי שרומה לעצם הדרס ושהיה עצם אחד מטבעת הנולה ומכסה סביב

אותה הבשר כמו כובע וכאמצע זה העצם יש שפי אחד מנוח העצם

ונקרא שפי כובע. ואמרו רבנן דקשפי כובע למטה כשיעל. שהוא

לחוץ כמו אצבע מטבעת הנולה. ולמעלה קורין שפי אגיון עב:

אנסה הבהמה עצמה ומשכה עוראה הרבה. או שאנס השוחט

הסימנין ומשכן עד שלמעלה ושחט במקום שחיטה **בלעז**

בצאוך ומראית השחיטה כתב אן בוטט שלא במקום שחיטה הדיון ספק

עצילה ובנבר משהו שרפה שם ערדך השחט שיסתם באמצע יגאר ואם

שחט מן הצדדין שחיטתו כשירה: **תוספתא** ויש סמנים זה

מכאלו יצלוקר באשר נערקיון. טמר אחד דוב

שנם. ואחר שאמרו שכשר בעלף יא. ושנו ולא קבה לפי שעקר החיות ל

בוטט. לפיכך נתבהו כמשהו. כמו דבעוף מן בטימנו אחר עדיך שיהא ל

המעחר שכמ ימשן והוא הוטט. והריאה וחב הקנה ול פסקו אזה אן

זה עב: **שחט** האחד כולו. וחצי השני בבהמה שחיטתו פסולה

לוכו של זה דומו של זה. אבל שלא שחט מכל אחר מקו

לא יחר על חצו כחוט הבשרה שחיטתו כשירה. כיון שחטו על חצי ל

מה שהיא רבו והוא שחט חצו של זה וחצו של זה אפילו בעוף שחיטתו פסולה:

פירש שאם לא הקדים הסימנים לשון הרמב"ם ז"ל ובזמן שחיטה שם הסימנים שם הקנה והוושט ואם שחטה

בלא הקדמת הסימנים. ואחר כן בבהמה בן בחתיה. ואם הבצע בשחיטה בן בעוף הוא הבצע בוושט. ואם שחטו רוב

אחד בעוף אן רוב שחטו בבהמה וחיה שחיטתו כשירה: הוספת"ל יש

קנה שהיה חצי פגם ושחט על מקום החתך כמשנה והסלימו לרוב בין
שהתחיל במקום השפה ופגע בתחתי בין שהפשט הסכין בתחתי
והסלימו לרוב שחיטתו כשירה: **כל** המחט ערוך שיבדוק הסימנין לאחר
שחיטה ואם לא בדק ונתחר הראש קודם שיבדוק הריגו נבילה:
ואפי׳ היה השחט נוטל ומהיר שכל בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת. ופלא איסור
עומדת אבר מן המחי׳ ויש בחזקת איסור שלא שחטה כלל׳ וכל פי׳ הא׳ התוספות
עד שיודע לך במה שחטה שחיטה כשירה׳ ולא קבע לה בראיית הסימנים
נתחבן בשעת השחיטה דשמא למעלה מושיפו׳ כובש נתחבן׳ וכן אינו יכול
לבדוק בשעה שהרגו יוצא׳ אינו ודאי׳ ודאי׳ ואי׳ זהו הרבה חוששי׳ ולא למעט אמרי
ולא עדיף לבדוק בסימנין אחר שחיטה שהיה לו לומר עדיף לראות בסימן אם
נשחטו׳ נראה לומר שבדיקה אחרת הערכו׳ ועוד כיון דחיימ׳ לן דאינא בדק
עדיפה׳ יש לחמיר בזה׳ ומי שבודק שחיטת השוחט לגיעה אינה בדיקה
שהגיעה יוצא דרך נקב קטן לפיכך הנוהגי שבבדיקות שיקחם בידו׳ ויראה
אותם היטב׳ **ובאי** זה דבר שחטון׳ בכל שחטון׳ בין בעור בין מסוכנות
בין בקרומית׳ שלקה האגם ובין בבן מדברים׳ מחוסכים׳
והוא שיהיה פיה חד׳ ולא יהיה בה פגם׳ אבל אם היה בה כמו תלם בחודו
של דבר ששוחטין בו׳ ואפילו היה התלם רק בזוית שחיטתו פסולה׳
תוספתא ולענין שיעור הפגלה׳ יא׳ כדי שתתעלר בה הצפורן
יא׳ שהוא בכל שהוא׳ והביאו ראיה מדאמרינן בגמ׳
בסורא בדקי לה במיא׳ בנהרדעא בדקי לה בשמשא׳ שבדי אינהו דפגמה
בכל דהו׳ ואינה נמיאה׳ בצפורן משום עביה׳ וכן דעת הרשבא׳ ולא נגע הראה
ולא הביא שם המעשים בהלכות׳ נראה שדעתו לעשה לזה עכל׳ ודמיו
להלכה והבאה בדבר חץ שחוט׳ פי׳ משוך׳ או זהב שחוט׳ מה מישיב
אינה בהלכה והבאה אלא שחיטה אינה שם בהלכה והבאה׳
דיה התלם מרוח אחת׳ לא ישחוט׳ ואם שחט דרך הרוח שאין הפגמה
נעלת בה בכל שחיטתו כשירה׳ **ריצ״ד** ספק שיבדוק
אדם בהלכה׳ ולא הרגיש בה שיש בה פגם׳ וכשהחזיר
אותה בהבאה הרגיש בה פגם אם שחט בה דרך הלכה׳ ולא הביא שם
שחיטתו כשרה׳ **סבין** שהיא עגלה ויודעת בחוש אין בה פגם׳
שחטין בה להלכה׳ **תוספתא** ולסון התמור בזה
אורך׳ ומסו ספסת׳ ועגלה ויורד׳ פי׳
אורך׳ כשהפגמה פגה משתי רוחות׳ כלומ׳ שמרגישין בה בהלכה והבאה׳

מסוכסכת. היא שאין מרגישין בה לא או בהולכה או בהוצאה. ואינה פסולה בין
הלוך ולא הביא. בין הביא ולא הלוך לפי שהסימנין נעלמין בנתקן הפגימה אל
בהולכה או בהוצאה ונקרעין. אבל כשהיא מסוכסכת שאין מרגישין בה לא מחוה
אחת. אם שהו באותה רוח שאין מרגישין בהכשרה ובכל מקום שתהיה
הפגימה בדרך זה כשירה. וכב ההשלמה כתב שעריך שתהיה הפגימה
בראש הסכין כדי שתעבור הפגימה על העור לבד לא על הסימנים. דאי לא
קיימא אדישא דסכינא עבר חדתיה דסכינא דקמי פגימה על העור וחותכו
ונעשה שהפגימה העבור על הסימנין. ומה אין לסחוט בהסוכסכת לכתחלה.
לפי שהיר דבלה להלוך ולהביא ולאו אדעתיה. וכב דעת הרי"ם מהרבינו ול
שאם לא יהיה בראש הסכין ושחט בה שחיטתו פסולה. והרי"ם ז"ל וכה ודאי
הוא דמסתריגן מסוכסכת. אדישא דסכינא ובהלוך לא הביא היינו נמלא
שהרגיש בה ל"ל השוחט קודם שחיטה ונם הרגיש ודקדק בשחיטת לעשות
הולכה בלא הוצאה או איפכא. אבל אם מלא סכין ויפה קודם שחי
שחיטה. ואחר שחיטה מצא פגימה אפילו מסוכסכת. פסולה. ואפי' קיימא
אדישא דסכינא. לפי שלא נגלה בה שמגיעא מסכין יפה. כי מסתבא
שהה הולכה והוצאה. ואפי' אם הראה לי. שלא נשתני כי אם הלכה לבד
לא מהימנן ליה. דמי לתא דלא דמייא עליה דאיש לאן אדעתי ה
לכך נראה לפסול כל פגימה שנמצאת אחר שחיטה כדפרישי:
ן עוד אין דיבלון שתלמא אדישא דסכינא ממש. ומשה בא לפנ
הש"ל ל"ל באחד שברק לאחר שחיטה ונראית לו טיט פגימה קטנה ובא לפנ
רש"י ולא דעה לאוסלה מיפנ שאין יעמוד בה עכל:

וסכין שפיה חלק ואינה חדה הואיל ואין בה פגם שוחטין בה
לכתחלה. ואפ"ש שהולך בה כל היום והביא שחיטתו כשירה:

וסכין חדה שחוטתה והרי אינה חלקה ומשנה כמעט דאינ
השהלה שהוא מסתבר באצבע הואיל ואין בה פגם
שוחטין בה לכתחלה. **הגהלש** קנה אן שן אן יעמדון
והרי הן חדים ואין בם פגם. שוחטין בהם ואפ
נעשן בחדקם לא. ושחוט בהן כשהן מחוברין ואם שחיטתו שלא כשירה:

הגספרא וכן נמי דעת הרשבא ז"ל ואפ"ש שבטלן ויש מי שאוסר
אבל אם לא בטלן שחיטתו כשירה. בהא בשיעורא
הבמוה למעוה וכ"ל. כמו שבארל בענין סכין שעשה בסומל. ויא שלא
ישחוט לעלם שהן מחוברין פי' דוברלין מבוש ולבסוף חברו אנו מ

מחובר משקרו לבתחלה עכ׳: **שחט** בבן בשהן מחוברין מתחלת
בר״ייקן קודם שיעקור אותם שחיטתו פסולה אעפ״ש אין
מה״פנ״ פי׳ דשחיטה בתלוש בשעת דגמה׳ מקרא דושלח אברהם את יו״
ויקח את המאכלת׳ דומיא דמאכלת׳ עכ״ דשייך ביה לריקה מטמא בחובר עכ׳:
לקח לחי בהמה שיש בה שיש הרים ושרט בלן שחיטתו פסולה מפני
שהוא ממ״ל פי׳ לפי שבאמת יש פגימה במקום חבורן עכ׳ אבל
בשן אחת הקבועה בלחי שחטו בה לבתחלה: **לבן** סכין באור ושחט
בה שחיטתו פסולה אעפ״ש שהדורה קודש ללבנה אין אומרין
בתי המיטה מדחיב׳ וכן נמי פסחים הר אברן הלי ודרשבא ול׳ ונמלק ערל
ספרי הל״ס במ״ל המדוייקים מלאתו שחיטתו כשירה:
סכין שיריה האחד מע״ל ושדה אחד יפה והוא הנקרא מע״ל יד לא
ישחטו בצד היפה לבתחלה ע״ירה שמא ישחטו בצד האחר
ואם שחט האיל וכבר היפה שחטו שחיטתו כשירה: **וכתב**
הרש״ל אמר לשחטו לבתחלה בסכין שיש בה פגימות
אעפ״ש שהוא ארוך ויש בה שיער שחיטה מן הפגימה ולמעלה: **או**
סמוכה ולמטה דהשתא ממ״ל יד עדין נש״ש לצוד בשהפגימה בצד
עצמן **והב** התרומה ול כתב שמותר לכרוך מטלית על
הפגימה ולחוט ממעה ולמעלה אן ממעה ולמטה לבתחלה
דלמ״ל לא אלמ״ר כין דאיכא היכירא והקם אוסר כי אם ביש שאינו יכול
לסחוב ושאינו מיקא סכין אחד מוטב שיחשוב בעב על הפגימה כדי
שלא ימנע משמחת יו״ט וזה נמי לא אלמ״ר אלא בשיש סכין מלא
צואר חוץ לצואר בלא פגימה אבל א״ יפסא לא עכ׳: **השורט**
עיר שבחוק הסכין בחורב ומשני יהריה וכ״ר
בדקה מלבה ומביאה עבשר א״צבנן ומקל״ה ומביאה על הי״פון
מש״ש רומתה שהן פה ושם עדריה כדי שלא יהיה בה פגם כל
ואחה ישחוט בה: **הוספה** והעשה לבדון אבשרה
שאינה מפני שהבשר הוא בשן הוסט
הר״ע עפרן סאר הרעה ולפי שיש פגימה ממתבב כתם בהבר דרן ולא בדבר קשה
ולא בדבר רך ולפיכך צריך לבדוק בשעשה ודראבד ול כתב שיבדוק
לשאת הי״עפרן אמר קרנת בדיקות שמא עפ״מה הי״עפרן בחוץ של סכין
ואולי יש פגימה בצד״ן ולא ידבק בה מפני ששברת בתוך פגימה
הי״עפרן ולא אמר״ן לפסול השחיטה אם נמצאת הסכין עכ״מ פגימה מע

לבדוק
ר

מיבדקין לא לכתחלה. אבל שחט ונמצאת פגומה בציורי הסכין כשירה. דהא
סמכינן אדסמוך דאם בית השחיטה מירוח היות. וכן כתב הרי מקורביל. ולא
שאם נמצא יפה בחוצן של סכין אשר שנמצאת פגומה מן הסכין שמותר
בדברי הקדמון. והקדמון ולא כתב מיהו נתן הטלה לתפול אף בשנמצאת פגומה
מן הצדדין כמו בחוצן של סכין. כמו דאם דבעינן בדיקה ונם אתלת דן
רוחתא. ונם אסמכוה דנן אקרא דשחטתם בזה ואכלתם. בזה בגם. יב:
ויש בסכין יב בדיקות. כשנחתך אותו מן רוחתו. ובוקרא דבר בסוף קדושים
דרש בזה אחד הסכין יב איבעשת סמכין בזה. וזהו כמעוה אבל לא לעבב:
כי דין לן כמלא שואר וכו'. ומדינו מפסוק זה כי שעדיך שיהא בלא פגומה
ואמרי. סכין בדוק בלא פגומה מסר להם. ועוד דאמרי. לא תשחט על
חמץ דשחי. חמץ בגם. פגומה. ועוד סמך אחרת. ויקח את המאכלת
לשלוח את בנו. מאכלת בגם. שאין בה פגם עב: **וצריך**
לבדוק נם אחר שחיטה. שאם מצא בה פגם אחר
שחיטה הרי זו ספק נבילה. שמא בעוד שפגומה. וכשחטו הסימנים בסכין
פגומה שחט. לפיכך השוחט בהמות או עופות. הדבר עריך לבדוק בין כל
אחד ואחד. שאם לא בדק בראשונה ובדק באחרונה. ונמצאת פגומה. הכל
ספק נבילה. ואפילו הראשונה: **בדק** הסכין ושחט בה. ולא
בדקו אחר שחיטה. ושבר בה שעם אין עץ וכיוצא בזה
ואחר בדקה. ונמצאת פגומה שחיטתו. כשירה שחיקת הסכין שעם מה
בדבר קשה שישבר בה: **הוספתא** והה אם נתלה על
חרקע קשה או אבנים. דהא משעמה על חודה.
אבל אם לא נודע לן. שאין הולן לבקל. לא משכירת עצם. כיוצא בו. וכן נמי
דעת הרשבא ז"ל. ויא היכא דקים ליה דעשי בעצם המפרקת. וכן דעת הר
אהרן הלוי ז"ל. ויש חולקין בזה. ואומרין. דלא דמי שבירת עצם המפרקת
לשבירת עצם אחר. דהוי דרך הלאה בבר. ופגם ליה. אבל בעצם הע
המפרקת. בחולבה. והוכאה. לא שכיח לפגום בהא. וכן נמי דעת הרשבא
ז"ל. וכיאר עוד. שאם עגל. בבירור בעצם המפרקת. ואחר שחט בה. בלא
בדיקה בתחלה. ונם לא בסוף. ואבד הסכין הולן. ובתוי. מן חושש. לבל
אותן שהיו אחר נעלמו בעצם המפרקת. נמצא לפי דבריו שתפלין. בן
להחמיר. אבל לא להקל. ויש חולקין. כאן עצם המפרקת. דעגל דרך לבל
בהמה שהוא חשש. ולבם הה שלמה. ז"ל כתב. ומסתבר לן. דלא עריך לחוש
למיבדקה. היכא דלא נגע למישרש הגויל. ומיהו בנמרא

נאיים מלאכתכלי

רב פתח מיעוך בריקה בין כל חדא וחדא (לא אם) סתר כל חדא וחדא: ושוד-
מיא דאיזה אחרות: ויש מחמירין לבדוק בדבר: תרומה אם אין צריכין הסכין בדי
שיהיה לכם דבר לחלות אם ימצא אוכל אם לא: והאבר הנה על הלחם אמר
כבר הסכימו חכמינו אל שאין צריך לבדוק אם אל צריך לשחוט בחמה אחרת שב
וכן נמי כת הר אחרן הלוי אל: וכן אם אם לא בדק ואחר שחיטה
ואבר הסכין עד שלא ידיחה שחיטתו כשרה: והרשבא אל סתם
אם לא בדקן אחר שחיטה והיבשא: ואחר זמן סחט בו: אעפ שלא בדקו עכשיו וס
ואבר הסכין שחיטתו כשרה: והרשבא אל סתם אם לא בדקו אחר שחיטה: דאין חוששין
שמא עד עכשיו נפגם אבל צריך שיהא לוקחן מיוחד לשחיטה: שלא
ישתמש בו מעכשו לחזקת בדוקן: ואחר ישחוט בו בכל בדיקה נמצא שוחט ם
בסכין בלוק פגום שם: כל טבח שלא בדק הסכין שסחטו בה לפגם הכסד
ושחט בה כגבולו בודקין מוזהר אם נמצאת לכיון יפה מיד אוכלו לפי
שסוכר על דעתו פגם אחרת והביה פגימה ושחטו בה: ואם נמצאת פגומה מעבירין
אותו ומעדנין אותו ומכרין על כל דבר שטחט בה שהיא טריפה: ועכשיו לא נהגו
כלל להביאו לחכם לבודקו: אם לא יהיה בפגם החכם דרך מקרה: והטעם להיאות
לחכם אינו אלא מיסוס בעבדו: כי רוב מיניין אצל שהיטה מומחין הן בין בבדיקת
סכין בין בכל הלכותיה: והם מחלו על כבודם: והרב שמחל על כבודו כבולו מחל: ם
במה הוא הסכין שסחטו בה כל שהוא והוא שלא יהיה דבר דק שנקבב ומרגי
ואינו שוחט כמו ראש האיזמל החיט וכוצא בו:
שוחטין בכל מקום בין ביום בין בלילה והוא שלהיות מבוקר
מעבר ידי שיראה מה ישחה: אם שחט באפילה שחיטתו כשרה: השוחט
ביום הכפורים או בשבת בשוגג אפ שמתחייב בעונו לו היה מזיד בכל
על שבת: אין מתחייב מלקות על יום הכפורים שחיטתו כשרה:
מקום מותר לשחוט חוץ מן העזרה שאין שוחטין בעזרה אלא
קדשי מזבח בלבד אבל החולין אסור לשחוט בעזרה בין בחמה בין חיה ועוף
ואם בבגד הלוה וכי ירחק ממקום המקדש ובשבת מבחוץ ומצאנך ואכלת
בשערך הא לבתיך שאין שוחטין בבגד לאוה אלא חוץ למקום אשר בחר ז׳ וזה
השחט חוץ לעזרה הוא המותר לאכול בכל שעריה אבל השוחט מלמן בעזרה אותו
הבגד טהור ואסור בהנאה בבגד בחלב וכיוצא בו נקברין אותו ואפרו אסור אפ
שמש לרפואה או לאיטלה עיין או לאיטלה כלביה אבל הנחר בעזרה או המעבר אין
עיין שסחטו והשוחט ומצאה טרפה והסחטו בחמה היה ושעה הטמאים בעזרה כל
זו מותרין בהנאה ולא בחמה היה ושעה שלא כל החולין אסורין לפסטון לעזרה

אפילו בשר שחוטה (פירוש) ופר. ואם עבר והכניסן מותרין באכילה ודבריהם אכו
כולן דברי קבלה הן. וכל פרשיות חולין בגמרא אין הא אוכל קדש. מבשר חולין שנשחטו
בעזרה מכן אמרו מכת מדינה: **האומר** בהמה ז לשלמים ולדה חולין
אם נשחטה בעזרה מותר. ולדה לאכילה לפי שאינו יכול
לשחטו אותה בריאתן מקום: **אין** שוחטין לתוך ימים ולתוך נהרות. שלא
יאמרו שנבד מים לוא וראה. בחוב לשלמים. ולא ישחטו לתוכי מלא
מים שלא יאמרו לטהרה שרואה במים שנחטו וכן לא ישחטו לתוך הכלים ולא
לתוך הקיומא שכן דרך עובדי עז. ואם שחטו בכל אמרו שחיטתן כשירה:
שוחטין לבני מלא מים עברון שאין הצורה נראית בהן וכן שוחט ארבע
חוץ לקיומא. והדם יורד לקיומא. ובשוק לא יעשה כן שמא יתקרב
המעשה פי שלא יאמרו שהוא עושה כן לשם חק המעשה שהיה דרכן בדר. אבל
בבית מותר. שאין רואה אותו. ואעפ שאמרו אל כל דבר שהוא אסור משום מראית
העין אעפ בחולי מדרש אסור. לא מסרו על זה משום משא דחזקה שבשעה
בבית. ועשה מקום חוץ לקיומא. יאמרו לגדר מצוה הוא עביר. אבל אם יעשה
כן בשוק שאין שם עשה ז יאמרו שעפ הוא עשה כן לשם חק המעשה עב:
ואם שחט לקיומא בשוק אסור לאכול משחיטתו עד שיבדקו אמרין סמאמין הא:
ומותר (הפסנה) לשחוט על רוקן השמיטה והדם שותת ויורד למי ם
והותר לשחוט על גבי כליה: **וכתב** הרשבא ז"ל
שאם עבר ושחט משל אחד מכל הנעשה
שאין שמיטה פסולה שאין מוציאין הדם מחזקה מסוקן. עד שיבדק
ונמצא חשוד עבר: **וביצר** שוחטין מותרה היתאר ומוליך הלכן
ומביאה עד שישחוט: כן שה יתנא הבהמה דבעה בן שהיתה
שמדית. ואמן בעבדה והחכן בדון מלמטה ומחט הרי ז כשירה:
נעץ סכין בגוהל והעביר היתאר עליה עד שיחט שחיטתו כשירה (הוא
שהיה עד שאחר השחיטה מטה (סכין למעלה שאם היה עוד
למעלה מהסכין פסולה חוששין שמא חדר הבהמה בגוף עצה והתחוב בלא
הלבה והוכאה אין ז שחיטה כמו שיתבאר: **וכתב** הרשבא ז"ל
שלא אמרו לא בעלה הקל כגון דרבנן אבל באוון ס
וכיוצא בהן פסולה כבהמה עב. ואיכא מאן דאמ' דצאר ר"ש ושלישי בי
דקלי. כשלשוף רמי ומסדיין לרו להא מילתא. ואיכ דאמרי דלא
פסול דנגן בהא מילתא בעצאר בהמה: **וכתב** הרשבא ז"ל שאפ
אמ' בדי לי שלא דרסתי פסולה עב. לפיכך אם היה

שיף כן שהיה יצורו למטה מן הכנין הנעלה כן שהיה למעלה ממנה שחיטתו
כשירה: **השחט** והולך הסכין ולא הביאה ואן הביאה ולא הוליכה
ושחט שחיטתו כשירה: הולך והביא עד שנתרך הראש
והתינו שחיטתו כשירה: **תוספתא** התיז את הראש בבת אחת
פסולה: אפי׳ מאין ושרט אלא ומשך אפי׳ בחוטי
והובאה עד הולך ולא הביא ואן הביא ולא הולך והתיז את הראש בהוליכה
בבבד אן בהובאל אם יש בסכין כמלא טב יצאלין מיצאר העשהו שחיטתן
כשירה: ואם לאן שחיטתו פסולה: **תוספתא** אפי׳ הדמלבס על והתיז
מת הדאיש ממש אבל בסימנים לא בענין מיעגר זר
והדשבא על אפי׳ הסימנים בבבד ואל הדאיה דאיכא נאעים דאמרי דמה בשרן ש
שצאדרן ודם ותמיה הדאבבד על מה ראו לומר כן דאפי׳ דמסעבא הכי הוא בדא
דבענין מילא יצאר חוץ לצואר בשהולך ולא הביא אבל אם הולך והבי׳
אפילו סבל שהיון חוץ לצואר סב׳ ומה חוץ לצואר משהו בעיר ולהאי פירושא
לא שנא שרף ולא שנא במה ואיזמל סב שהוא חוץ לצואר וכן נמי מרגש
דאוסמפי כך ביאר הראבד בהלכות שחיטה שלו עב: **שחט** שני
ראשים כאחד שחיטתו כשירה: **תוספתא** ואם
ולא הביא ואן הביא ולא הולך בענין מלא יצאר אחד חוץ לצבר הולך
היצאדין לדעת הראבד על ולדעת שאר הפוסקים לא יעיד סבל חוץ לצאדין הו
תולא והולך והביא: **ותימה** איך לוכל לומר שחיטתו שני ראשים אן שלא
אפי׳ הולך והבא ספק באיזמל נב שהו דבסמן לדעת
הראבד שהא דהא בענין מלא כל היצאדין ואיזה לתן כל שהו אבל עמאר
הדשת קשיא ואין סדר הראבד שחיטה לו למוקמי׳ עב: **שנים**
שחטו בסנין אפי׳ אחד מיצר זה ואחד מיצד אחד ושחטו
שחיטתן כשירה וכן שכסם שאחזו שנם סכינם ושחטו כאחד בשנם מקומות ביצאר
שחיטתן כשירה ואפי׳ שחט זה הוושט לבדו אן חצי והשני שחט החיצה אן יוסבו
במקום אחד הרי השחיטה כשירה ואשר שאין השחיטה במקום אחד ואן שחיטה
השניה כמפרק ושחיטה השניה כקנמוס: **תוספתא** נדסין
בנמדא השוחט בשנם ושלשה מקומות שחיטתו כשירה:
ואם שקרעו אן כן שחטו הקצה למעלה והוושט למטה והכל במקום
שחיטה לא שאין שחיטת שנים זה כמעי זה שה עראה אפי׳ הדמלבס על שלא
הביאה אך סמוך על בבא של שנם אחדים בעת סכינם ושחטו כאחד בעת מת
דקן ומתה: ואם עדשו זה בקצה לבדו אן בוושט השחיטה בשנם ושלשה מקומות

כגון שסחט משם במזרקו שלקינה ומשם בעבעו ומשם בגבו וחוט מתגיר
מן המחבים ראוי אם כן המחבים איצא רוב הקיקן שיהיה דבי נגדיפי הוא ל
ושרש רוב הקיקן וכן משלש אבל לא מיצא לגחלי שיהיו כל המחבים במקום אחד
ברוב אחת שאם אי לבא בתרך אחת מהן רוב מיבי מתבשרה והא לבא רוב
הקיקן ואי איבא רוב בקיקן בתרך אחד פליגא דרבה היא לחוד כשיהה וכן
כתב הרי יפורבן אבל הם ההסלמה פי׳ בסומרו בשעה וסלטה מקומות אפילו
משם באן ומשם כאן שחיטתו כשיהה ומיגשרתין לרוב והיא לדבר זה מקבה
נגעה הרון על פי העשיה כמסרק הוא המוחט בשעה שלמה מקומות אבל
כך פי׳ המשבר על לבר לא הבנא דק העשוה במסרק ומאי כמסרק לפון שהמחיל
ושחט מעשה בקבר ואיפ דעה הלכן למעלה שהל מעשה ואחר תעלון וכן ל
אלד פעמים עד שנשחט רובו של קנה שנדעינו כל אותם התנגיפי דבוקים זה
בזה לא שיהיון בכון עוקרן מכאן ומכאן מן הקנה מקצ העיה הסכן ואוכן
עוקרין דומין לסמרק על אין שחיטת חולין עיכון כזה אלא אקצ
כמו הנעבר אי דרך שחיה אי דרך סכין לנוצלה בבחול ושחיטה בחלבה
הוחל וה שהיה כראוי ובחקולה ובכיעורה הדין כשיהה לפיכך הדם ששה וחון
ושמר שבבבלה דעבו ומי שאינו רוח דעה שחטו ואחדיס לאון אותם שתשיה
כראוי וכרחבה בשיהה: **תוספתא** וזה כגון לנעשה בבחול וה
בלבה ושחלה כדרכה: הדין לשיהה ובבר שהה
שלא החליר הסכן בין סימן לסימן מן הרת השר הנך יכיר אם ימיא הנעשה
אן שיעד השר חלוך גדול שלא החליר ואפילו הקל הסכין בגדו אן בר
שלא בכוונה בבל ושחט כשיהה וכן כתב הרשבא ל ובי אר שר זה המבל בל שבא
מבח ישרל ואיך מבח מי שאין בן דעת בשיהה אבל אם הסכן בגדו אן בחיי
ובלבה הוה הקולעה ל שקן כבעבל לן הקל ומקולה והאוי להחמיר בדבריה הבל
כשל תורה בבל **אבל** נעבלה סכין ושחטה אינה שחיטה כתבה
הרי״ז פסולה ושנ נפסחת שיבא הקנה אדם ואינה לא
שאינו מרבוי לחיטה: **גלול** של אבן של עין שביהה הסכין הבוכה
בו וכיבה האדם אחר: הקבל ושם הינאל כעבין בשעה שבבב
עד ששקעה בסביבה הקבל הוי ז בטיהה ואם מגיעים הם המסבבים
את הקבל ושם הינאל לעבין בשעה שסיבה של ששחטה בסיבת הקבל
הוי ז בפסולה ואם קבל מת המיה עד שבאו וסבבו מת הקבל ושחט בסביבתו
הוי ז בטיהה שהרי בא מתן ארם בדאי בסביבה ראשונה שהיא מכה ארם
אבל הסביבה שנה ולאחריה איבה באה מכה אדם לא מכה המיה בהילוכן

השוחט לשם הדיס לשם נבעות לשם ימים לשם נהרות לשם מדברות אעפ שלא נתכוון לעבדן אלא לרפואה וכיוצא בהן סדבריהבאי שאומרין הקיים שחישתו פסולה אבל אם שחט לשם מולם ה"ש אלשם מולם מהר אן לבוכים ולמולות וכיוצא בהן הרי זו אסורה בהנאה בכל הקרבנות עכ: **הוספתא** וכתב הרשב"א ולא שחט לשם אחר מכל אלו שלא לעבודה לא לרפואה כהללו שמתעסקים בדברי הבאי שחישתו פסולה לאכלה מבריהם עכ: **השוחט** את הבהמה לזריק דמה לעבן אן להקטיר חלבה לעבן הרי זו אסורה: שמלמדין מחשבת חוץ בחולין ממחשבת קדשים בפעם שמחישבה כראוי פוסלת בהן כמו שיבאר בהלכות פסולי המקדשין: **שחטה** ואחה חשב לזריק דמה לעבן אן להקטיר חלבה לעבן הרי זו אסורה: **השוחט** מסקן שמא חוקן מוכח על תחלתן וכמחשבה כראוי שחט: לשם קדשים שמתגדבין ונדרין שחישתו פסולה שזה: כשוחט קדשים בחוץ שחט לשם קדשים שאינם באים בנדר ונדבה שחיטתן כשרה: כיצד המולה לשם עולה לשם שלמים לשם תורה לשם אשם תלוי לשם קדבן נזיר לשם פסח שחישתו פסולה המיל והפסח מפרש אותו בכל השב"ה בכל עת שיביאה דומה לדבר הנדר ונדב: **הוספתא** בת הרשבא ל"ל ואפילו היתה בהמה חבריתו בעלת מום ואינה ראויה למקרבה אסורה פגמים שאדם מסכה מומה ואינו שבר: **שחט** תרגנגן ואונין וכיוצא בהן מן הדברים שאינן ראוין למזבח הרי אלו מותרין שהכל ידעון שאין אלו קדשים שחט תורים ובני יונה הרי אלו אסורין ואם היו תורין קטנים ובני יונה גדולים מותרין שהכל יודעון שאין אלו ראוין להקרבה עכ: **שחט** לשם חטאת לשם אשם ואאי לשם אשם תלוי לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחישתו כשרה: **הזיר** מחוייב חטאת ואמ לחטאתי פסולה בתוך ביתו ואמ לשם תמורת זמי: **הזיר** לן קרבן שחיטן פסולה שהרי המיר בן: **האשה** ששחטה לשם עולה יולדת ואמרה זאת לעולה שחישתה כשרה שאין עולת יולדת טאה בברר ובגדבה והרי אבה אלרה שנתחייבה בעולה ואין חוששין שמא הפילה שכל המפלת יש לה חיל אבל הזורקו לשם עולת נזיר שחישתו פסולה מעכ סאינו ג"ל שעשיקר הנ"ל נדר מן הנדרים: **הוספתא** ואי הבומן הזה שאין קרבנות ליבא חשלא שיאמרו

שוהוא שוחט קדשים בחוץ: והראב"ד ושאר רוב הפוסקים ז"ל פסקו לאיסורא אפי'
בזמן הזה עכ': **שנים** אוחזין בסכין ושוחטין אחד שוחט לשם דבר
שהשחט לו שחיטתו פסולה: והשם לא היה מכוונה: סלא
ואפילו נתבטל לשם דבר המותר הריגון פסולה: וכן אם שחטו זה אחד זה ונתבטל
אחד מהם לשום דבר הפסול פוסל: כדא בשחיטה לו בה שותפות אבל אם לא היה
לו בה שותפות איבר אסורה: שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו שאינו מתבטל אלא
לעצמו: **הוספתא** ואל שאפילו יש לו שותפות שלא אסרה שלא נת
נתבטל לא לעצר שותפו: ואם הותרו בו וקבל ההתרה אין לה
משומד ואומה ואפילו אין בה שותפות עכ': **ישראל**
ששחט לגבי אע"פ שהנכרי מתבטל לגבי מה שירצה
שחיטתו בשרה שאין חוששין אלא למחשבת בעל הבהמה לעיקר נכ
ששחט לשרצ אפילו היה קטן שחיטתו בטלה כמו שיבא

חמשה דברים

מפסידין את השחיטה ועיקר הלכות שחיטה לקחה מכל אחתמהן: ואלו הן:

שהייה ודרסה חדרה הגרמה ועיקור

וכולן הלכה למשה מסיני וסמך לדבר ועודה לי עוד: כתוב בתא רמון
לחמשה דברים המפסידים את השחיטה: **כתב** הרף ולא נעשה
לשהייה למה אסורה משום דשהר באחיצה שחיטה
חוקים עד הנשר השחיטה אם נשחוור ושחט בטלה דא שחיט ועו רמחמת
לעצמה ולא דשהייה מבטל דם נאבדים עכ': ופי' למשל שהייה מתרגום ואיש
משלאה ובדא שהי בה: **שהייה** ניער הדי שהתמיל לשחוט
והנביה ידו קודם שיגמור השחיטה ושהה בין בשוגג בין
במזיד כן בדעון ותקר הוא אחד ונמר השחיטה אם שהה כדי שיביאה
ויריעה ושחוט שחיטתו פסולה ואם שהה תחות מוה שחיטתו כשרה:
הוספתא כדא בשהביה ידו ולא שחט אבל אם שחט והולך
והביא כל הזמן שחיטתו כשרה: **וכתב**
ומשבא ל בוא משוך אבל בבהמה אם הולך והבא
בשעות אחרון של זמן הראשון ושהה בכך שיעור שהייה פסולה משפה עכ:
היתה בהמה דקה שיעור שהייתה כדי שיבה בהמה זקן: ול
ודבר יעה ושחוט ואם היתה פחה כדי שיבה בהמה פחה

תוספתא

וירבינעה וישחוט. ופשוף כדי שיצביה בהמה דקה וישחוט
כגב הראבד ז"ל דכיון דלא איתפרש בהדיא בבהמה דקה
לענין הגיס שפ"ר דאפילו לענין הגיס אצלן לשער בהמה דקה. ולפי שדרך הטבחים
להקביה הבהמה כמרזין לתרבינעה לשחיטה נקט כדי שיקביהה וכו'. כלומר שיעשה
כל עקבי השחיטה ומה שעתן לעשות בה. והלז ז"ל סה"ל שאין הטעות בשחיטה רק
כדי שתעשה בהמה בלבד דקה בדקה ונפה לנפה ודקה לשון. ויש פסקין שלא
שחטייה כל שחיטה ושחיטה כשיעור משעה השחיטה בהמה לבהמה ושוף
לענין פי רוב סימן אחד. וכן דעת הרשב"ז ז"ל שכתב יש מחמירין ואומרין שאינו
לא כדי שחיטה בלבד כשלימתה רבוצה ושמדת. ויראוי לחוש לדבריהם. עכ"ל:
וכן נמי דעת הרי"ף ז"ל שהתנו עלמה שאמ"ר יוסי בר חנינא שיקביהנה
וירבינעה לא קיימ"ל כן מתוה עכ"ל: שחט משו ושהה משו וחזר
ושחט משו. וכן עד שיגמר השחיטה ולא שהה בפעם אחר
שיעור שהייה. אבל כשהצטרף זמן השחיטה ישתרף בכולן שיעור שהייה
הרי"ן ספק בילה. וכן אם שהה כדי שיקביהנה וירבינעה וכדי שישחוט כמו
מישהו הלמשן בלבד לא כדי שישחוט שחיטה ומזוהה הרי"ן ספק בילה. כתב
מפרש אחר דמה שכתב למעבה פחות מעוה שחיטתו כשיחה. ובואת הבבא
כתב ספק בילה. וכדי שלא יפתרו דברין ברוך לפרש. הדישא מיירי דבלא
שהה בכדי שיקביהנה וירבינעה לבד כשירה. וסיפא מיירי בשהה כדי
שיקביהנה וירבינעה עם שיעור רוב הווטש. וכל שהוא מן הקרנה. ולפיכך הוי
ספק בילה. ולבר מכל יחרזה עם שהיות מהו שיצטרפו. וכו'. ואם מדלגין
מאלו דברין שהוא נגרם שהה במישעה שימשו בכפה. ומקרש אחר כתב. לא
נראה שואה הבבא נרשת הרמבם ז"ל חוזרת. לשבשיא דשהה במישעה שימשו
והכי קא מיבעיא ליה האי דקאמ"ל וירבינעה וישחוט האי. וישחוט שהיטה ומהה
קאמ"ל. אם דינא כדי שישחוט מישעה שימשו וסלקא בתיקון ולחומרא. והרי הרבן נשה
ז"ל פי' דאמרי לתוה דר' יוסי בר חנינא לאי האי וישחוט. דאר' יוסי. הל כ"
שחיטה רוב שימשו בלא מישעה דרוב מלריא שחיטה אן ודילמ' כדי שישרחזון
בלון ושלהה בתיקון. הילכך שישור שה"ל כדי שיקביהנה וירבינעה וישחוט
רוב שה שימשו בלא מישעה בתרא שבכל. והרי"ן ז"ל פי' שהה במישעה בתרא. דשמן
קמא כגון ששחט רוב הסימן ועמד חיזורו של סכין ומוליך ומביא באוו
מישעה מלמו מי אמרינ' אחר שמוליך ומביא במקום הראוי לשחיטה. שחיטה
מעביא היא ופשיטה אן דילמ' אחר ששחט רוב הסימן כמחתך בבשר הוא
ושלהה בתיקון. וכן נמי פי' הרשב"ז ז"ל. וכן דעת רוב המפרשים ז"ל. והרשי פי'

שהה במישוט בתרא דסימן בתרא כמו שנאמר בעה:
רוב אחד בעוף ורוב שעם בבהמה אעפ שטהה
חצי היום ונמר קיטמת הסימנין הרי זו מותרת מאחר ששחט בה כשיעור
הרי זה כמחתך בבשר בהמה טהורה: **תוספתא** והרש ולא מחמיר
בזה ואם דסין דלמתחלה יעדיר לסגין ולשחוט
סל הסימנין מאמת דשרת מתחלה לגמור את שהחם ובשחטה באמצע שהיה
מיקרי ומיפסלא השחיטה בהכי ולפי זה מי ששחט בעוף רוב האחר אן
אפילו רוב שעם ונעדין העוף חי ומתה לסימנין מוטב שיריצן את מוחן אן
יכנו באבן אן בעץ אן לא שיחזור וינמור הסימן בשחיטה שאם ינמור אותן
בשחיטה לפי אדעתיה שנדיין לא נפיר שחיטתו ושהה באמצעותה וכל
דשת הדי מקרבינו לו ודיף לו שמתבו ששהיה בכל מקום הסולה חוץ
ממיעוט קמא שלו קרא כי העלם נהנין כרשי ועל כתב הרלש לו וכן יש
לתהדר לאמרים שלחט עוף ושחט מעט שהרגש יוצא ונבינה סכינ מן
הצואר יש לתהדר שלא ינמור שחיטתו לפי שיש לחוש שמא מתוך משרה
מן הוושט ירגש שהנבינה סכינ ושהייה פוסלת במישוט קמא דוושט לדמי
הכל אפי לא הנבינה סכינ כי אם מעט יש לחוש דשהיילת עוף מושבת
דבדי שחיטת רוב סימן אחד הוא ועשיית מהר ויש להאריך בשיעור
השהיה אם השר מן המשנן ואפילו מא השחט בדי לי שלא מתבטו לא הערי
אין סומכין עבין כיצד שיצא מעה דם ואם דקה סמוך לעור הוא וראין
לחוש בו במישוט קמא ממ פגמים שפ הוושט למוך לעור ע אחיות הסימן
שתופס בבן טשבא לשחוט ואם בא לשאול אחר שלנבינה סכינ מה יעשה
אומרין לו שחוט הקנה לברו ואחר השחיטה נהפכיה לוושט ובדרקי
דוושט אין לו ברקה מבחוץ כי אם מבפנים ואם אין בקיאין בבדילה לא
ינמור שחיטה כלל רק ימכדנא לגן ובלבד שימית לגן העוף בפגו דילא
הדר מגבון ליה לשלם לאחר שיתרפא ושרפה חיב עד יב חדש ומהאי
טעם אין לשהוטו בביתו ואפי אם בא לשהוטו עד יב חדש אסור דילמא
אתי לידי תקלא שאין הטרפות ידוע עכל: **והרת** והרן והרב
בדעבוו על נוסח הסכימו לדעת הרמבם ול והרשבא
ורוב הפוסקים על כן השון שכון ששחטו רוב הסימנין מתרנן שוב אין
חוששין לשום פסולא דשחיטה לא בשהייה ובדרסה ובאלרה ובהגרמה
ובעשרוה עב: **שחט** מקנה חיצון לבדו אן מישעטו ושהה
זמן מרובה ודי על חוצר וגמר השחיטה ואין בכך כלום:

תוספתא כתב הלף ז"ל דוקא בעוף יש לו תקנה על ידי דשחיטה לחצה
ונתבאר לעיל וגברקיה: משום דדין בשחיטת קנה לבד:
אבל בבהמה דבעא שחיטה בב בעינן אם בהקנה נקב קא שחיט ועקיבה ועשה
בשהו: ואין לו בדיקה מבחוץ: ומעשה בא לפני הי' בקלרבול בשה אחד
שהתחילו לשחוט ולא ידע ד"ל מאם אם עבר בסימנו ואם אין לו הקנה לשחוט
משום דבעלמא אימא בסקום נקב קא שחיט: לפיכך אין לשחוט: לא למעבד ולא
למיהוי: והדר נתבאר לעיל בבהמה בקנה: שנא: כך פ' הזרע הדב בני ר"ל
הנעשה בקורבול: **כתב** הלי דור בר לוי ז"ל מי שהיה שוחט עוף
ולא שחט בו: רובו ושהה שיעור שעייה ונדיין הוא חי: ויש
לחוש שמא נקב הוושט ונתפה: שאין השחיטה מועלת בו: כיצד ישחה ובדוק
הקנה ואם לא נשחט רובו ישלים לשחוט: ונזהר שלא יגע בוושט ואלו יגיע הוושט
שלם כולו: ויהפכנו ואם ימצא עצון נתפה דש מבפנים ידע שנקב מתחלה ואסור:
ואם לאו מטר: וכן בשר הרחלים ז"ל בי קוץ שבגת בוושט: עב: **אבל**
אם שחט רוב הקנה אין נקב הוושט במשלו: נבילה ואין השחיטה
מועלת בו: כבר שיתבאר: **הנה** התבאר לך שאין שהייה בעוף
נקבה בבר שאם שחט רוב הקנה ושהה כבר נמרר
השחיטה: ובשחוט ונמר מתחר בבשר הוא: ואם שהה מישעה הקנה ושהה
הדיבה חוזר ושוחט בזמן שידיעה שאין העוף נאסר משום נבילה עד
שיפרק רוב הקנה: **שוחט** העוף ושהה בן מיא ורבע אם נקב הוושט
אי לא נקב חוזר: ובדוק הוושט מבפנים אין לא נמצאת בו טיפת דם בדיוק
העוף עד שימות: ובדוק הוושט מבפנים אין לא נמצאת בו טיפת דם בדיוק
שלא נקב ונסר: **דרסה** כתב הלף ז"ל שאם דרסה סמוך אסורה
דבעינן הולכה והובאה שנאמר חץ שחוט לשונכם
הדי מיטא שחיטה אינלחץ ויש לנו למילף בית השחיטה הביב כר"ח
שמלכת: וכשרוסס מלחמו: כמו מוכן: עב: **דרסה**
כיצד כגון שהפכה בסכין על הצואר בדרך
שמכין בסליק וחתך הסימנים בבת אחת בלא הולכה ובלא הובאה: אין שהיה
הסכין על הצואר ודחק וחתך כמו שחותכין הגרגן אין הרישות עד שחתך
הסימנים הרי"ן פסולה: **תוספתא** פי' לפי שאין ושחט לא ומשך
שלא חץ שחוט לשונכם: **תוספתא** אפילו לא דרס לא משך:
בוושט ובמקום בשחיטה פסולה כל בשחיטה אבל בקנה לא פסלה אלא
רובן מידי דהוה אקוץ בבהמה דהא הוי קנה לענין כשר:

וכתב הכ הנ׳ שכר לא ישחוט מפני שהיה שחיטה דרסה:

וכתב הרמ״ן ז״ל ויש להקדיר מאדם כששוחט השו״ר

ואותן הסימנין בשעת איבשעתן שעדיין אותם בטוב

פעמים שיהיו שמטין לכאן ולכאן ולא יוסל לשוחטן ובא לידי דרסה כי

במשהו מן הקושט פסולה כלומר בי שהי״ר: **חלדה** כות הקה

ל״ז טעם כמה חלדה אסורה משום רה״חלדד הסכין

בתוך הסימנין ובשעת שחיטה מפורדת רכתו חוץ שחוט לשונם מה״ח בנפלי

אם״ח בנפלי׳ ובא ליכא ובפיכר חלדה אסורה עכב׳ ולשון חלדה מחלדה

הדדל בשקדי הבתים ואע״פי מה״ה דראמרינן בדרסה ובכל במיעוט

קמא דבטרא לית לן בה עכ׳: **חלדה** כיון שהפסיק הפ

הסכין בין סימן לסימן בין שפסק הסימן העליון למעלה

ובין ששחט להתחתון שמטה שלא דרך שחיטה הרי״ן פסולה:

הבנוס הסכין תחת הער ושחט הסימנין בדרכן אן שהחליר הסכין

תחת עמוד המסובר אן שפירש שמלית על הצואר ועל הסלון

ושחט תחת המטלית הואיל ואין הסכין נפויך הרי״ן כספק עבילה:

ובן אפ שחט מעצם קמא דסימנין במלרה ונפוך ה שחיטה בבא חלדה

הרי״ן ספק עבילה והרש״ל פסל אפ״ילו במיעוט בתרא כמו מ״

שסלת למעלה: והרלשבא ז״ל כתב שלא יהיה תחת המטלית פסולה עד

שיהיה המטלית כרוחה ודבוקה היטב בגפה וכיוצא בו אן שהרחיב היטב

שלצואר הבהמה והחליד הסכין תחת אחת מכל שן פסולות מלפקן:

נפלה שלתן על צואר הבהמה ושחט תחתיה שחיטתן כשיהיה עכ:

והרי מקורבל כתב יש להקדיר בשוחט שלא לחוס על

הער כל כך שיכנס ראש הסכין וישחוט תחת הערד שלפ:

הגרמה כיצד זה הכוחט בחבר למעלה ממקום שאינו ראוי למחשה

וכמו שם חיטים יש בטוך הקנה למעלה מטבעת עגולה:

שחט בתוך החטים אפ שיירי מהן כל שהו למעלה הרי״ן כשיהה שהרי

שחט מיפיפי סובב למטה והוא מן המקום הראוי לשחיטה: ואפ״ל שייר

מהן כלום אלא ששחט למעלה מהם הרי״ן מוגרמה ופסולה:

תוספתא ויש מי שכתב שאם נעב כלל בחיטין ופסק דכולן

עדיין שיעורן לבד הראש בבא שום חפרון: ופי׳

הגרמה מלשון בגד המשלבת: כלומר דמן בגיד הסכין ושחט חוץ למקום

שחיטה: ויש פירשו שבן הטיב כדאמרינן התם היה שקל שן בבגן אתן

שחט

לו את הבימין שדל הסרעתיו להטות כף המאזנים עב:
רוב האחד אן רוב השנים והטלים בדרסה אן בהבימה הדין
כמיחה שהדי שאר שחט בשער כראני:

הגרים

בתחלה שלש ושחט
שש שלשי הדין כשיהה:

שחט תוספתא

שלש והבנים שלש
ושחט שלש האחרון כשיהה:
ויש הלמון עלין
בשחט שלש והבנים שלש ושחט שלש
ופוטלין מוזנה

דמי נפקא חיוקא בהבימה נפקא דהיינא שלש האמעני (אום) דלעלם בעי בן
רוב בשחיטה וכי נפקא חיוקא דנפקא בשחיטה וכן דעת הרשבא והרי אהרן
הלוי ל: **ואם** הבנים שלש ושחט שש שלש אינו דנפקא חיוקא בשחיטה
פסולה: דלוכא בשחיטה בעינן וכן נמי דעת הרשבא ל: ולא
תמי למיני קנה פנים שאם השלימו לחוב בשלהה כפי שנה אינו בחזקת שחיטה
והתם הוא בחזקת שחיטה: והמי בקנה אבל בנוטש קיים לן דתרבא הוונשב
הוא עורף במשמו: ואמרי נמי ושלו נתנו בן חבמים שיעור כמו הנפיסת יד
אמה לאו מקום שחיטה הוא הלבר אם הנים בכל מתחלה פסולה: רבא
אינרפא קודם שיתמיל לשחוט: **וכתב** הרב בדעלוט דכל הבר
מילי דהבימה בבהמה איכן: אבל בעוף ליכא למימר
פמול בהבימה בכל: ולאיה מלחת שאין בקנה שלו שיפוי כובע בכל: ולכא
לבימר ביה נמי כדי שתפשוט עוראה: ולרבה: ובוושט שלו ליכא למימר עד
כדי הפשת יד: ועד טפח הסמוך לכרס: ואם איתא דבעוף נמקב הבימה
למה לא הנטירו דבמקנה חמרי התלמוד שיעורין בסימנין של עוף כמו שהנטירו
בסימנ בהמה: ונעמה הדבר לפי שפיקא של ובנת ותחלת הוושט נעמנין
הדבה תוך פירקי הלחיים: ולא יכיל אינש למישחט אפילו בתחלת הסימנים
ולא ליטעי ולימא שאותה פוקא של ובנת קרי שפין כובע: לא כדפרישת
לעיל: ובהאי עניינא לא תסבה לא בבהמה ולמיבין כמה ראיות מעקמוא
של נמיא שאין בנבנת של עוף שפה הנבמה הילכך סל הצואר של עוף בשר
לשחיטה עב: **הגרים** שלש ושחט שלש והבנים שלש האחרון
פסולה: **ואם** דרס אן החליד בין בשלש
ראשון בין כאמעני הדין פסולה: ונראה טעם בדרסה ובחלהה
שאין להם דין הבימה שחט שלש וכו' לפי שאין ארם יכול לעמוד ולבדוון
יפל אם דרס אן החליד כאי זה שלש דרס אן לחליד: אבל בהבימה נכר
לכל בין לשחט בין לזולתו: ומפני זה הטעם נמי החמירו בשחיטת מיצורפת
אינ עבר באי זה שלש שהה ופסולה מסתפק זה טב:

ה

ה

ל

עזיקור כתב הרמ"ן ז"ל טעם עזיקור לחוד מאחר משום דבשעת סימנין שתשין בסמן והם עקורין עצמן והאי לאו שחיטה היא כדאמרינן בפ"ק דחולין דף לב: **עזיקור** כיצד כגון שעקרה הבהמה והיא החיה או העוף ושמט אחד מהם ואחר כך שחטה הבהמה ומת קודם שחיטה הרי זו פסולה אבל אם שחט סימן אחד בעוף או חוטן ואחר שמט השני שחיטתו כשרה שמט אחד מהם ואלה שחט השני שחיטתו פסולה:

תוספתא ימי שהקנה רבוק בעוף ואם עקרה הבהמה מהעוף טריפה נזהו שחוטות הבהמה שאינה דבוקה בעוף ואם העוף עולה מבחוץ טריפה שהעוף נדבק בבשר שעל הגליים ואם עקר מן הבשר לגמרי טריפה והעוף דאי פרוק איפרוקי אבל אם נתדלדל הבשר מהלמי והעוף נדבק עם הבשר בשר וכיון שאמרו לגל הרבנן העוף ששעל כולו מן הלמי כשר ולרשא על כרס שאם שנדו כולו מן הלמי ומן הבשר אין מעמין לגל בבשר שעל הלמי הרי זן אסורה ולא עוד אלא אפי' עקרו ונתדלדל הוא הרי זן אסורה בד"א בשעדין בכח עד שעקרו במקומו כיצד אבל שאומרין בשעה זן מקומות הרי זן אסורה הכל שנתדלדל כאן וכאן בדרום המישעה המובר אין חיבורו יפה ולפיכך הרי הן כאן נעקרו לגמרי אבל אם נקלה דבוק של סימן בצד אחד ונדיין מחובר מישעה מן הצד האחר הרי זן כשרה ואין יכיר לומר כשהסימן הכולו מחובר ל הבשר שבמדי ואבל שנמצא הלמי ונשל לגמרי שהוא כשר אבל **שחט** אחר מהם ונמצא השני שמוט ואין יודע אם קודם שחיטה **נמצא** הסימן שחוט ושמוט הרי זן כשרה שודאי אחד המחיטה שנקר שכן קודם שחיטה היה מתדלדל ולא ישחט בדיעבד בשעה בפסמנין כשנחטו אבל אם חפש בסמנין ושחט אינו כשר שישחט אחר השחוט ולפיכך אם נמצאת שחטה ושמוטה הרי זן כפר בטלה: **תוספתא** פי' לא הפך בסמנין שלא נשחט בחוקה ודחקם בין שהי אצבעותיו אבל אם הפך אינו כשר שישחטו אבל שעקרו לפי שהוא אוחזן בחוזק ואינה יכולין להתנדנד אילך ואילך ימי הפך כלן לן שמוטין הנוגע מאחרין בבוק המחיטה וכ"ד מדרבן המיסמנין הנוגע הערל בינו ובין המפרקת אין יכולין להתנדנד כשל בשעת שהיה ובני הא ישא איפשר לשחיטה שתי שהי ובדרשבא ולא כתב שיש מן הראשונים שאמרו שאם נשחט בטלה הפך אין מתירין עד שיחוק המשעוק ספר זה מיטא את בתורה הבית תפש והחזיק לל

תעשה ולא הקיף אין מהדרין אותה. תעשה ולא הקיף הקיף ולא תעשה אין מחזירין
אותה. וכן אמר כתב הרי מקוריבל זל שאם לא תעשה יבא ויקיף. והגיד עצין הרף. זל
ולדיון ולא הקיפו בהקיפה פסלים כל שמוש שנמצא בין לעשה בין לא תעשה. עכל:

וצדיק לשחקו לטהור שלא יעגין העשן הדק לעשה בארץ בין בטהור שלא

בל מקום שאמרנו בשחיטה פ

פסולה הדיון סתם בטלה. ואם אכל ממנה: בזית לוקה משום אוכל
נבלה מאין מזיא קיר בטלה אלא שחיטה כדרך אשר נצטונו בתורה כמו
שביארנו:

וכל סתם בשחיטה בטלה. והאוכל ממנה כזית מכון אותו
מכת מודדת: ושנם שלמו שאמרו סתם בסחיטה למזמרא וסתם שלדיפה

לקולא. השחיטה מן התורה ושדיפה מדרבנן:

הריאף זל הבטי

מלתא דרב חסדא זל ויוחנן דמפרשי שמעתא דרי יהודה
דאמר שד שיסחקנו את הווילדין. אינו אלא בשוה הואיל ונעלהו כולן כאחד. אבל
בבהמה האיל ומעתחה אבד אבד לא צריך זל יוחנן מפרש לה למילתיה.
ודידן מעתנן בקוף בשעת שחיטה דאיידי דדמא המיל עניף. אבל שלא בשעת
השחיטה קרע והאיל ואייתי הדיאף שעמיה דרי יהודה שמן לוהנה סביראא ליה:

ויש מהנשוש שכתבו דלישנא לדרי יהודה: **וכתב** רבי אפרים

זל דהואיל דאמר ונעלהו כולן כאחד. ולא אמר

ומבטלן כולו כאחד שמן דאסור למישבר עוף שלם כולו כאחד אא בשבלי
אבל לא לקרידה ולעלי נרא שאיב דמא אבל בקרידה מאי דעפיק מינה
משבר בתבשיל. והאידנא נהיגן עלמן לא בשבולי כולן שלם אפי לקרידה ושעמא
דמילתא משום דמלחי ליה שפיר מבפנים ומבחוץ ומסתרן ליה שישאר מליחה
לבישול ועפיר דמא שפיר. ואי דאמר הכא הואיל ונעלהו כולן כאחד הכי קאמר
הואיל ונולין אותו כולו כאחד ואין מולחין אותו כי אם מעט ובלי שבשבולי
במליחה ולא נפיק כוליה דמא אם לא נתקנו הווילדין. אבל לקרידה דמלחן
ליה שפיר ומשהו ליה לא קאמר. אבל ממ בשחיטה ווילדין מוחלי בין לצבלי
בין לקרידה: **וכתב** הראב"ד אחר שאם דואין שפשל המנהג שמולחין

ונלין העופות ואעפ שלא נתקנו הווילדין בשעת שחיטה. נתברר

שלא הסכימה דעת קדמונינו לל עם שאר הגאונים דלגבי דהלכתא כרבנן. ולא
חיישינן לוילדין לטקונינהו בשעת שחיטה אבל צריך לנקבו שלא בשעת
השחיטה בין בשוק בין בבהמה אי בעי לבשוליהו ולא לבי במליחה. בלא
מתיבה כרבנים פרק בל הטרה אומצא דאיתמיך חתביה ומלחיה אפי לקרידה
שפיר הלכה דמי. וכן מוקדי. וצריך למתבינהו אי בעי לבשוליהון עכ:

ישראל שאינו יודע חכמה דברים המפסידים את השחיטה נכזעא
בין מחלכות שחיטה טביארא ושחט ביום לבין עצמו אפור
לאכול משחיטתו לא הוא ולא אחרים והריגו קרובה לספק נבילה והאוכל ממנה
מכין אותו מכת מרדות. אפילו שחט לתינוק אלבנה או חלשה פגומים בשחיטה
בטירה והרי שחיטה זו שחט ביום לבין עצמו נכזעא ונפקרה אסור לאכול
מפני הנאיל ואינו יודע הלכות שחיטה ודברים המפסידין השחיטה איפשר
שיפסיד השחיטה והוא אינו יודע בקיון ששהה אן דיסא אן שחט בסכין פגומה
ונזיעא בדברים לן בטא כונתכן: **תוספתא** וכתב הרשבא ז"ל ואפילו
אמר בדיא לי שלא הייתי ולא דרסתי שמא שהה ודרס
ולא הדגיש ויש מחזיקין עכ"ל כתב הרב מקוני בטוש רבן ז"ל שכתב בטוש רבן ז"ל
שאין עניין שידע השוחט אותן חלוקין שהה והחליר במיעוט סימנין ונזיעא בהן
ובמיסתפק בהן יחמיר בהן אבל ראוי לן לידע ההיא דשהיות מיעוטרפות שזהו
דבר הדגיל עכ"ל: **וכן** מי כתב הרב ידאיש ז"ל וכל כל מי שיודע פשוטו
של הלכות שחיטה אעפ"ש שאינו יודע דקדוקיהן ליות לה בה דהא אמרי
מי מסתפקי לה כמה מילי בשחיטה הילכך כין שיודע פשוטן יודע לתת לב
בשינוי שחיטה ומאוחר על ספיקו דיו עכ"ל! **ישראל** הזרע הלכות
שחיטה הרי זה לא ישחוט ביום לבין עצמו לתתחלה עד
שיטמוט לפנו חמש פגמים רבות עד שיהיה דגיל ודיו ואם שחט תחלה ביום
לבין עצמו שחיטתו פסולה: **הזרע** הלכות שחיטה ושחט בפני
חמש פגמים רבות עד ששעה דגיל ודיו הוא הנחיר
מומחה וכל המומחין שומטין לתתחלה ביום לבין עצמם ואפילו עשרים
ועבדים אם הם מומחין שומטין לתתחלה: **תוספתא**
כתוב במלכות מלכן ישלל שהעשים שוחטות
עדיה שמא יתעלמו ויש כותבין שהעשים שוחטות לעצמן אבל לא לאחרים
וכן נראה דעת הרי מקוריביל והריאה ז"ל והרי ז"ל עת שהשחיטה בטירה
בעשים כבאנשים וכן בדיקת הסימנין והביא הרבה ראיות לדברין וכן נמי
פסקו הרמב"ם והראב"ד ז"ל מקוני והרשבא ז"ל: **חרש** שוטה
וקטן ושכור שנתבלבלה דעתו שמיטתן פסולה: מפני
שאין בהן דעת שמא יתלהלו בשחיטתן לפיכך אם שחטו בפני היודע ודאה
אותן שחטתו כהוגן ולכאי שחיטתן פסולה: **וכתב** לאחרון
הלוי ז"ל שאין מוסרין לה"ם לשחוט לתתחלה: והרשבא
ז"ל כתב שמוסרין לה"ם לתתחלה אם יודעין לאמן ידיהם עכ"ל:

מי שאינו ידוע אצלינו אם יודע הלכות שחיטה אם לאו ושחט ביום לבנין
עצמו שולם אולקו: אם נמצא יודע הלכות שחיטה שחיטתו כשירה:
וכתב הרשב"א ז"ל וכן דעת כל הגיאונים ז"ל ואין לזון מהן ולשאינן מן
מוחזקים מוסרין לך לבתחלה ולא חיישינן לאשלוני וכן דעת
הרמב"ן ז"ל עכ": הרי שראינו ישראל ששחט מרחוק והלך לו
ולא ידענא אם יודע הלכות שחיטה אם לאו הרי זו
מותרת דרוב המצויין אצל שחיטה מומחין הן: מי שאבד לו בני
אן תרעגל ומצאו שחוט בבית מותר שרוב מצויין אצל שחיטה
מומחין הן מצאו בשוק אסור שמא נתנבל ובפיר הושלך וכן באשפה סבבה:
מומחה שנשלמה והרי הוא מבן שמונה ודעתו גמורה הרי זה
שוחט לבתחלה וכן מי שאינו מומחה לבתחלה:
הסומא לא ישחוט לבתחלה אא"כ אחרים רואין אותו ואם
שחט שחיטתו כשירה: תוספתא והמורחט
בבלה בלא עד ריגו כסומא שלא ישחוט לבתחלה
שמא יקלקל שחיטתו ואם שחט שחיטתו כשירה והה"ד ביום בבית אפל:
ויש מי שכותב שלאור הלבנה שוחטין לכתחלה בבילה עכ": נכרי
ששחט אע"פ ששחט בפני ישראל בסכין יפה ואפילו היה
קטן שחיטתו בבילה ולוקין על אכילתו מן הנדרה שנאמר וקרא לך ואכלת
מזבחו מאחר שהזכיר שלא יאכל מזבחו אותה למד שזבחו אסור ואינו
דומה לישראל שאינו יודע הלכות שחיטה ועבר ועדו בדבר שאפי' בני
שאינו עובד עכ"ם כמו בני הקשב שחיטתו נבילה: תוספתא
ופי' ובני מחרשושוטה וקטן דאינהו לא מצווו
לכלוס ולאו בני דעת לגמרו אבל בני מחשבתו לגן והיא ובחי מתיבה
ואפילו אמרו לו עשה על דעתינו לא מהנא דבני אדעתא דנפשיה קא
עביד ואפילו בני שאינו עובר עכ"ם כגון ישמעאל אע"פ שיודע הלכות שחיטה
שחיטתו בבילה ושמעתי טעם מפני שאינו קרואים אדם ובהו ספק
לשחיטת בני נפלה הסכין עכ": התחיל הבני לשחוט מיעוט
מימנו ובני ישראל אם שמתחיל ישראל ובמר בני הרי זו
פסולה עד שישנה לשחיטה לישראל מתחלה ועד סוף אבל אם שחט הבני
דבר שאינו עשה אותה נבילה כגון ששחט חצי הקנה בלבד ובמר ישראל הרי זו
כשירה: ישראל המשומר לגן לעבירה מן העבירות שר
תורה שהיה מומחה הרי זה שוחט לכתחלה:

פי׳ ואפילו היה אוכל נבילות לתיאבון. ועדיין ישראל שצריך לבדוק הסכין ואחר כך יתגנבה למשומד. אם לשחוט בה מפני שחוקתו שאינו טורח לבדוק:

וכתב הרשב״א ז״ל שאם שחט בלא בדיקת חכם. ויש לו סכין יפה וחכם שאינו יפה. ואומר בוודאי זו שחטתי. אין אם יש בידו בשר ויש שם שבחים ומקולקלין. ישראל שאמר לו. מן השחוטה לחתיכי. ואפילו שהם שחוטים שאינו בחכר במקולקלין שאמרן לעולם ישראל מומחה כבר שחט לי. ואין צריך לחזיר פלוש. אעפ״ שאינו טורח לתקן הסכין טורח הוא לבדוק אינה הנקי לשחוט עכ׳:

ואם היה משומד לגוי. אם מלבד שבחות בפרהסיא אומרין הכופר בתורה וכמשה רבינו הרי הוא פגי ומוך. ושחיטתו נבילה:

תוספתא יש הורו דהה למשומד אוכל נבילות להכעיס שדינו כמין שבע:

מר שהוא פסול לעדות בעבירה מן העבירות של תורה הרי זה שחטו בין לבין עצבין אם הוא מומחה שאינו מעה דבר היתר. ואוכל דבר איסור שזו חזקה על כל ישראל. ואפילו הרשעים מהם:

אבל הצדוקים והביתוסים ותלמיזיהם וכל הטועים אחריהם שאינם מאמינים בתורה שבעל פה שחיטתן אסורה. ואם שחטו בפנא הרי״ו מותרת שאין אסור שחיטתן לא שמא יקבלו שחיטתן הם אינם מאמינים בתורת השחיטה לעיקר אינם נאמנים למר לא חכמנא:

כשהיו ישראל במדבר לא נצטוו על שחיטה אלא היו עולין ואין שוחטין ואוכלין כשאר הנוים. ונצטוו במדבר. שכל הרוצה לשחוט לא ישחוט לא בהמה שנאמר איש איש מבני ישראל אשר ישחט שור או כשב ומנין אשר ישחט בני ישראל את זבחיהם וגו׳. וזבחו זבחי שלמים לי׳:

אבל הרוצה לשחוט ואוכל במדבר מחר ואוכל ומצוה זו איבר עתיד לדורות לא במדבר אלא בעת היתר הערוה ונצטוו שם שבשיבנסו לארץ תאסור הערוה ולא יאכלו חולין לא בטהרה וישרצו כבר מקום לשלם חוץ לעזרה שנ׳ כי ירחיב ה׳ אלהיך וגו׳. וזבחת מבקרך ומצאנך וגו׳. וזו היא המצוה הנוהגת לדורות לשחוט ואחר כך לאכול:

השוחט את הבהמה בבהמה דקה ואחד בהמה גסה עיכות הדמים בסוף השחיטה ביד ואן בדבל אין שהבשבש בגבה:

בהמה דקה שהשחטה ירה ולא החזירה אסורה שאין זה לא הוצאת עפר לבדר אבל ברגל בין הפשטה ולא בהפה בין בהפה ולא הפשטה בשירה שרגלים כבדים ל הבהמה לפי שהם לחוקים מן הלב ומן הראש ובהמה גסה שאינה כבדים עליה אפילו

היה לה מעשה היות. לא תיה לה כח לא ביד ולא ברגל. לא לעשות ולא לכפות.
לעיכר בין ביד בין ברגל. אם פשטה אעפ שלא כעפה. אן כפפה אעפ שלא פשטה
מתירות: **כשבשה** בגבהה כשירה. וכן אם הגיעה רש. אם
כשירה. ואם שותתת. פסולה:

היתה נגעה. אם קולה עבה. כשירה. ואם נמוך. פסולה. ולבהמה דקה:
וכתב הגי׳ ז״ל. דמסוכנת. שליתה. דהה פשוטה. וכפפה
לא נתברר. בדברי הרי״אף ז״ל. ונראה לומ. דתלמוד מסמאר
כתא בשדי. וכוסיתה. הוא על דברי הרב עב׳. **וחיה** אפלו הנעה הרי היא
בבהמה דקה. לפרכוס. לפי. שהיא קלה. להתנענע:
ועוף אעפ שהיא קל בתנועתו. לא החמירו בן לפרכוס. כמו בבהמה
דקה. והטעם לפי. שאין כח חיותו גדול. ולעיכר בגשם חולי אעפ
כחו. ואם תעלה חלוי עד שיחרוב. למות. ולא היה לו כח לתפרח. אעפ בגשם. אז
לכשכש בגבו. אסור. ולעיכר אם לא דפקה. לא בעינן. ולא כשכש. לא בגבו
הרי״ב פרכוס. שכר: **ואי זהו** מסוכנת. כל מי. שמעמידין. אותה
ואינה. עומדת. ואפי׳ אוכלת היטב. **וכתב**
הראב״ד ז״ל. לא שמעמידין אותה בודים. דהאיא אפי׳ כו
עומדת. לא כלום היא. שלדהה דמעשה עין בעלמא היא. לא שמעמידין
אותה בגערה. אן במקל. ואינה עומדת. ואם עמדה. היא מותרת. עב׳:
וכל מי. שהיא בחזקת בריאה. אעפ. שאין בה. אחת מן כל. אלה. שאינה
מפרכסת. כלל מותרת: **ואמרו** משמן של גאונים
ז״ל. שלא. אמרו. לתתר. בהמה. מסוכנת. לגי׳. לא. לשחט.
ודם. אם קבה. מסוכנה. מן הגי׳ הדרוקא. כשהיא. של. ישראל. ותלתה. אמרו. משומה
דהתורה. חסה. על. ממונו. של. ישראל. וכתב הרשבא ז״ל. ורבותי. אמרו. שזה. היה
לרם. מדות. חסידות. ולא. לכל. אדם. אמרו. עב׳: **והדברים**
שעברין בלא. שחיטה. הם. ארבע. מינים. וכן
הן. דגים. וחגבים. ושלו. וכן. פרעה. השלגה. מהן. עברין. בלא. שחיטה. ואפי׳
מדברי. הם. (הרבעי. מותר. דבר. לעבה. לא. שנשן. שחיטה. משום. מראית. העין.
דגים וחגבים. אין. צריכין. אפי׳. בחירה. כמו. שביאר. בהלכות. שחיטה.
השלו. מותר. בשחיטה. הם. כן. פרעה. נשן. שחיטה. משום.
מראית. העין: **וכתב** הרשבא. ז״ל. השלו. הוא. הנמצא. בבהמה.
בשעת. שחיטה. ובן. שהוא. חי. בין. שהוא. מת. בן. שהוא. בן. נשעה
בין. שהוא. בן. שמונה. עתר. בשחיטה. הם. של. כל. בהמה. מפרשת. פרשה. שעלת

נדה בבהמה אוכלת. סבי השמועה למדין בחומה בבהמה האכלת. ויש
מי שאוסר בבן תשעה חי. והדעת מסרעת כדברי המעמדין. בדא בשלא הפרים
על גבי קרקע טשן שחיטה משום מראית. השן כמו שיתבאר. בלא בשחט את
האם שחיטה הראויה וכמציאה כשירה. אבל השוחט ונתגלגל בידו ואפילו שחט
כראוי וכמציאה טריפה. אין הולד עתיד בשחיטת האם. שכל שחיטה שלא הועיל
להתר האם לא הועיל כלום להתיר העובר. לפיכך השוחט את הטריפה ומציא בה
בן תשעה חדש. אין בן שמונה בין חי בין מת. אסור: מצא בה בן תשעה
חי שוחטו ומותר שבן תשעה חי מחיל עצמו בשחיטת
עצמו: ארבע סימנין ישלן לבן תשעה חי. סימנו האם וסימנו
שכל שלא לתר בשחיטת האם. מתיר עצמו בסימנים:

תמו הלכות שחיטות בעזרת משגב בצרה לעתיד:

רין כסוי הדם:

מצות עשה לכסות דם שחיטת חיה טהורה או שחיטת עוף טהור
שנאמר איש אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך
את דמו וכסהו בעפר. ולפיכך חייב לברך קודם אמירה אקב"ו על כסוי הדם:
מאימתי מברך. אם קודם הכסוי ויש עד אחר מכסוי. קן דעת
הרמב"ן. וכן נמי כתב הרשב"ל. ולא סיימתא מברך
מסתם. ואיכא מברך. שזו הברכה תלויה בשחיטה היא. שאם שחט שחיטה
שאינה ראויה אינו מברך מלכסות. וכיון שכן נמצאת. שחיטה קודמת. וכבר התחיל
בחיטה. ואין אדם אדם לברך ענבר לעשייתה. ולפיכך ונמר מצותו שהתחיל
בה ואחר מברך. וכן הורו מקצת רבותי מחי נפש שבל: כסוי
הדם נוהג במזומן. ושאינו מזומן. לא נאמר. יצוד. לא בבהמה:
ואם הן בחולין ואינו נוהג. במקדשין. וכן קדשי מזבח. וכן קדשי בדק הבית. אם
עבר ושחטן אינו חייב לכסות: שחט חיה ועוף ואחר הקדישן אם
הקדיש את הדם חייב לכסות: כלאים הבא מן הבהמה
ומן החיה. וכן בריאה שהיא שפר בבהמה שפר חיה חייב
לכסות. ואינו מברך: השוחט לחולה בשבת. חייב לכסות אחר השבת:
הוספתא אבל אינו מכסה עד אחר השבת. לפי

שלא נתנה שבת לרחוץ אלא להם שיערך לחולה והיינו השחיטה: אבל
הכסוי אינו משבב מלאכות. ואם רישומו עכר במוצאי שבתמיי לכסוי:
ולד מאיר ז"ל כתב שם דקה המאירות שאם היה לו אפר מקום לכסות בו עראה יש לו
לכסות את הדם. ואפילו משכבר עב: השוחט כלאים או ספק בשאם
רשומו עבר אחר יש מכבה את רמון: ומיום היה במקום אחר מבדך ברכה אחת וכיסוי אחר לכולן: תוס' שעות
ומסוס אם שחט הכל ממין אחד. ושוחט היה וכסה אה דמיה ואמר שחט
שוף אין עריך לברך לא על השחיטה ולא על הכסוי ובלבד שיהיה בדעתו
מתחלה. ואין הכסוי הפקר לגמרי ברכת השחיטה ולא השחיטה לברכת הכסוי
הלכה וכן נמי הכי הדשכא ולא שחט מתחלה היה אן שוף והיה בדעתו
מתחלה לשחט אחריהן בהמה מבדך תחלה על שחיטת חיה אן שוף ויכסהו ואמר
שוחט בהמה בלא ברכה. אבל אם לא היה בדעתו לשחוט בהמה מתחלה ודאי
עריך לחזור ולברך. ודוראי נמלך הוא ולא מצינא האי נמלך בכסוי לא אפילו לא
הפיק בכיסוי אלא דשחט תרלי אן הבלב עוקה והדר מיילתי ליה אחרינ דלא
הוה לעשיה עליהו מעיקרא ודאי הדר מבדך אשחיטה בתריתא לא שנא אי
שחיט קמי נמי לא שנא אי שחיט בקר בכסוי אבל ממו אי בעי מכסה מעיקרא
לרמא לרמא. אי בעי שחיט על דמוא דמא. ואיכפי ליה לתהיא דמא מעיקרא
כיון דדעתיה למיש חט מיד ההוא שוף אן היה אחריא ולכסויי לרמיה לא
הדר ומבדך כיסוי אמר. אבל האי דאמרינן דאין הכסוי מפקיק בין השחיטות ודאין
השחיטות לפקיקות בין הכיסויין לעניין הברכה. עבמא דמילתא דאיפשר
דשחיט בחדא יומא וכסה בחדא יומא ודא הכ הכ מילי בשלא שה בעיבס
וסמה הכ השלמה ומסתברא שאם שה בין שחיטה לשחיטה דמכסה ומבדך
לשחוט (חוזר ומברך) דכל שחיטה סעוה בעתו. ועוה ליה בשה בין
תפלה לתפלה. ובשה בין ברכת המזונות לאכילה דחייב ומברך. והוא ששר
מילי דשמא. ובבל שאינו יעריך המצוה אינו חוזר ומברך דמיא דטולל ברוך
דאיה פרק כיצד מברכין. וכן הדה הדשבא ולא בשם דמלוי. וכן דאוי להרוגה.
וכן אם התחיל במזונות וקרסי טבי מרה ואפילו במילי דעבמא כיון שעבר כרגו
ילא לו לעמוד לאן הסיח הדעת הוא ואינו חוזר ומברך. ולפיכך בהלל ובמגילה
ובקש אינו חוזר בראש לא לבקוש בפסק. ועוד תניעות נמי אמרינ שמנו תשע
תלישעות בתשש שעות בוש יבא ומסתברא דאינו חוזר ומברך. והדר דוד
לא לגי ולא ערך מיתאתי דאיה דברכות לא הוי הפסק דהא ע יקלקלן אלא
דמשתי וברהו בהדדי לא איפשר סי הכא דאיפשר דשמיט במדא ידא ומכסה

בחדא ידא. אבל שיהה חולין ודאי מסקנא ונבירה היא בידן דראמרינן בבי
תפלין שה בין תפלה לתפלה עבירה. היא בידין: **וכתב** בספר
הישר הלוח בשאין חוצר ומבדר: והב המרומה ולא כה אבל
אם אמר הן לי שלך או ספון אין זה הפקר והדי הוא כמו שאם שול ברוך טול
בוך. והלש על כה המבדר על הסיטה אן על הסיטי ואחר בדבתו קודם כסון
אן חדש שחיטתו דבר דבדים אן עבק שקרים אחרים חייב לבדר על השחיטה
אן על הסיטי. ואם איגו מדבר בין שחיטה לשחיטה דין בבדסה אחת כדשנינן
פרק חטוחט: שחט מאה חיות אן מאה עופות במקום אחד כסוי אחד לכולן:
ר יהודה אומ׳ שחט חיה יסתה ואחה ישחוט עוף. ואמרי מודה ר׳ יהודה
לענין בדיכה. השחיטה שאינו מבדר לא אחה. ובאנוסה חולין עבין בשחיטה
שהוא ערך לבדר על כל שחיטה ושחיטה. שבא אמר ר׳ יהודה לא לענין כסוי בלבד:
דם שנעבד במים אם ישבן מראה דם חייב לכסות. ואם לאו פטור
מלכסות: **נתערב** ביין אן בדבש בהמה דואין אור כן
כמלן הן מים. אם אפשר שלאה מראה דם כשיערל זה אלו
היה מים חייב לכסות. ואם לאו פטור: **נסחו** ונתעלה פטור מלכסות
פגם אחרת. כסחו הדחה אינו חייב לכסות עב: **והרי**
מקרבל לא כה. אך אם נתעלה אחל חייב לכסות: **דם**
הלבן שבל הסכי׳ אם אין דם לא הוא חייב לכסות: **וכתב** הר
מאיר בר עקיבא דאין ערך לגרגי מוסס שלא מוסכהו במקומו. והב הטעור ולא כתב
והיכא שישלא דם מוסכה אותו מוקעת דם ואין ערך לעמוד שם עד שיתעיבה
כל הדם ויכסה. לא מוסכה מקעת דם פטור עב: **שחט** ונמצא
דם בקרקע אם ריזומן בבר הילבלכסות: **ואם** אין
ריזומו נבר הרי הוא כמי שכיסהו הדורן: **ופטור** מלכסות: אין
חייב בכיסוי. לא דם שחיטה הראוה לאכילה של אבר יבר. עיר חיה אן עוף
אשר יאכל. ולפיכך השחט ונמצאת טריפה אן הבשרה חולין בעזרה. אן
השחט חיה אן עוף שאמר דיגן לפקילה. וכן הרש שנעבד וקנו שחטון בינם
לבין עצמן אינו חייב לכסות דם שחיטתן: **במה** מסין. בסיר
ובעבר. בחרסית. בגבל דק שאין היער עגיר. לבתשל ובשחיקת
אבנים. ובעצרת פשתן דקה. ובבורות הרשים דקה. ובקסם ובנעבה שבתשן
סבל לן מין עבה הן. אבל אם כפה עגין כגל. אן מסלן באבנים אן זה כסוי שאמר
וסחו בעבה לגיר אין מכסין בגבל. ק׳ וקסם ומבין ומרגיס. פ׳ מעבן הוא
הבקלן מן הטפה. ומרגלן הוא קליפה הרבלאה שבעלשין אותה: עב: ושחיקה

סלי מרבות לפי שאין אל מין עפר חוץ מטחיקת הזהב בלבד שמסמין בה מפני
שניקראת עפר שלו ועפרות זהב לו. ואמר על אשר דק לעפר: **מכסין**
בשיחור הוא פיה הכסבון ובכולל ובגרידת פסלים פי עפר
שמנקדין מן הדיוטים ואפר. בין אפר שנוס בין אפר בודים ואפר אפר בשר השקה
שאול שעפר מדיעת ההטאת. ומוזר לבסות בעפר הי הדחה **השוחט**
עדיך שיהן עפר למטה ואתה יסרוע בו ואתה יכסה בעפר:
תוספתא פרשי אל שיהן עפר לרחוק למטה אם יהיה קרקע הטה. וכשׁ
אם ריקוף אבנים או בגדים. אבל אם יהיה קרקע לשהעפר
הרחוק אין עדיך להניח אותו מקומו כי אם להזמינו בלבד. אבל הזמנה בלבד
מיהא בעינא לדאמרינן פרק השוחט דמזמין לה לעפר דמהה פתקא בלמר
שהוחש עפר כל הבלעה אם היא דבים. ואם היא הרחוק מזמינו בדבר בעלמא
כך פרשי אל הכשר ולכן דעת הב הרשבר אל עב: **ומי** ששחטו יכסה
שלו ושפך ויכסהו בעפר. ואם לא יכסהו ואחר אחר מיב לכסות
שזו מעלה בכפם עצמה. ואינה תלויה בשחטו לבדו: **וכתב** הרב
מקובלים אל אבל בגוד שהוא עבוק בה לא יכסה אחר. ואם נמה
אחר מיב לתת לו שדרה ולהוסיף אעפ שאין אם דנן ק דיינ קנסות ממי אינ
למדין שלא טוב שהה ודרך לפיס אה חבילו עבל. ומיעם לעלם שכל ברכה
שוה שדרה ולהוסיף שם כם אחה. שדרה והב. מכאן ממנו דבולו אל שכל ברכה
שוה שדרה ולהוסיף. ומעלפיה דחרא אינ למידין דיבעינ שמיב אדם לברך מאה
ברכות בכל יום והיינו דאמר קרא מלה ברכות שדרה והב סמ:
והריאך אל הביא ראיה רב נחמן בר רב חסדא. אין מכסין אלא בדבר
שזורעין בו (מעמיד דלגאה היה מהפך במדבר) ואין לו עפר
לכסות שרף עליהן. המכסה בו: **וכתב** הרב אל אין שמוך על כלל
המשנה שמעבל עצמיהם ומכסין בו שיש דברים מבדילים
עצמיהם ואל זורעין בהם אין מעצמיהן כגון מדרים במדבר ארץ מלחה. ענן היא
ששונא בבר ילמה לי: מהלך במדבר ואין לו עפר לכסות. וכן. וכן פסק הרב
הרשבר אל. יש ואנוש מבמים אחרים שפסקו שבכל דבר שמעבל עצמיהם
מכסין בו אעפ שאם זורעין בו אינ מעמיהן. אבל אפר ושחיקת. והב אעפ
שאם זורעין בהן אינן מעצמיהן ואין מעבלים עצמיהם מכסין בהם לפי שהכתוב
מעיאן מכלל שאר הדברים וקראן עפר. ומה הראבד אל הא דאמרי היה
מהלך במדבר ואין לו עפר לכסות לאו למימרא שאם יתעבר סם מן העפר
אעפ שהיא ארץ מלחה זורעין בה. ואינה מעצמיהן. שלא יוכל לכסות בו:

רכון ומעבל עמין היא היכא שעבחו בעפר אחר ראוי לבסות בו:

והביא הראה ולא אמר רבא בשכר שאמר אברהם (אבנו עפר ואפר) זכו בנו לעתי מצות אפר פרה (ועפר סוטה) ובנו בעמלא לישראל

עמי עפר כסוי ומשנה מצוה איכא האה ליכא. כלומר באפר פרה ובעפר סוטה יש בהן האה אפר פרה לטהר הטמאים עפר סוטה משהל אשה לבעלה. אבל בעפר כסוי ליכא האה כלל:

וכתב הר"ר בר לוי ז"ל לפי דרבא למדנו שאין כסוי הדם מעכב הבשר מלאכול הדם עמי איכא

טעם האה שמלוה הבשר לאכילה לא לאו שם שאינו מעכב עב:

עמיה זכו מיה (שוף לבסות דמן יותר מבהמה לע"ז שהפילה

רבקה את עצמה מן הגמל נשרו בתולה והיה יצחק משר לשיעור שבר

עליה (ספר לו העשן סלגל שנ"ן ספר העבד ל"יצחק (והביאן ל המקום שנעבה

והראה לן דם הבתולים כי באת מיה אחת (שמל אולנו שלא לקלקולו הבלבים

ושאר המינות. (יא דאליה הוא שבא (שימר אותן שלא לקלקולן כלבים (ולכך

נמלה מיה הראבלה לבסות דמה: **ועוף** עמי (בהר לעפי שלמיר לחין

לקבור את הבל אחיו כמו שמפורש בתגומא עב:

ובשמכסה לא יכסה ברגלו. לא בידו. לא בכלי. אם בסכין

פרי שלא יגיעו בהן מגבן בגיון. ויהיו המינו

מצוה בגיזה עליו שאין הכבוד לעצמן של מצוה. לא למי שעשה אותן בה:

נשלם דין כסוי הדם. אהים הצילני מדי ארם

הלכות טריפות

אי זו היא טריפה. כל שאין כמוה חיה. כגון שטרפה אדי אן

זאב וכיוצא בו (עדיין לא מתה)

ויש חליים אחדים שאם אירעו בה תחשב כטריפה. ואם

הלבה למשה מסיע ואם שמוטה. (אוזן). דרוסה. נקובה. חסרה. עשוה.

פסוקה. קרועה. נפולה. שבורה. ואעפ"ש כולן הלבה למשה מסיע. אין

לך בפילוש מן ההורה לא דרוסה. ולכך מחמירין בה. שכל ספק ש"מתפק

לה אסור ובשאר מיע טריפה יש בהן שספקן מותרין:

דרוסה כיצד. כגון שיטרוף הטורף. ודרוסה הבהמה בידו

ואין הבהמה הנשחטת ולא החיה הנסקלת נדרסת שלא מן האדם ואפילו
ענייס קטנים ואם היא נשחטת מאדם דינה כאדם ולהלן הקדים
והמיה הדקה ואפילו בבילה שבדקה מן האב ולמעלה: **וכל** חיה
נשחטת אין לה דריסה בבילה שבדקה לא בנרייס וטלאים ואפילו
היא נשחטת מאם דינה כאב: **ונרייס** שלאיס אפילו שונעל ונתגול ונמיה
וכיוצא בהן נדרסין אותם: **והעופות** כולן נדרסין מן הגס היא הנקרא אישתרי בלע"ז פלטרון
ואפילו נשין שבנשין ושל מעלה ממנו יש לו נ"ב דריסה בכל
העופות הדרים בעופות וכיוצא בהן אבל לא בנרגליס ובילים וכיוצא בהן וסאר
העופות הדורסים אין להם דריסה לא בעוף שבמדינה אבל לא בנרול מהן:
והנץ אישפריוי בלע"ז יש לו דריסה ון בנרייס וטלאים אם יקרב
בעפרים לביתו חלבו: **והחולדה** יש לה דריסה **והכלב** אין לו
בעופות: אבל לא בבהמה כלל: דריסה לא בחיה ולא בעוף ולא בבהמה שאינו עושה אלא
כמעשה קוץ בגלגל שאם עבר בגון או דרס בדבר ונקב בחלל חושבין לו כמו
שחושבין לקוץ שנקב לחלל: **ואין** דריסה אלא בידיעה ובעבור אבר
לדריסה דבר אין חושבין וכן עד"ש אין חושבין אם לא נקב
לבית חלבו יש לבדוק שמא נקב אחד מן האיברים שנדרסין בנקיבה כמו
מקום שאם נקב לבית חלבו טריפה אם לא בבדיקה האיברים שנדרסין בנ
בנקיבה וכן דעת הב"ח דבדיקה בכל האיברים שנדרסין בנרצה סנ"
והלש"ל ס"ל ולא סגי בבדיקה לפי שאין נקב דק שבר בבנ מעשה וכן דעת הב"
השלו והמלבן והרשב"ל: **ואין** דריסה לא בסוגת הדורס ואין
דריסה לא מתיים שאם דרסה ונהרן ועדיין ידון בדריסה שלא
שמט ינרשו ממנו עד לאחר מותו אין חושבין לו: **ובכל** דריסה
שחושבין שוחטין לה ובנרקין כל החלב שלה מלבד הירך
אבל הירך ואם נמצאת בלבד שלימה מכל מיני טרפות ולא נמצא בה
דושם דריסה הרי זו ספק לא טריפה ואסורה מן התורה: **אי זהו**
דושם הנדרס סב שיאירים \ הבשר כנגד בנ המעשים שהאדמיות
ההוא הוא מן תאיר שנקב ויורד ושלף נגד המעשה אבל אם אין שם אדמיות
אעפ"י שיש במקום אחר איזה טריפה אבל בורקין אותה מכח הירך ועד
הירך כמו שנתבאר: **ואם** האדיר הבשר כנגד בנ המעשה עד
שנעשה כבשר שהרופא נעדר מן התבורה הרי אותו הבשר ש

נב המעשה כולו חסר ונריפה: **ואם** דרס כגון הסימנין משיאר־ימו
הסימנין שנמנו כל שהו ממומה הדריסה טריפה ואם משיאר־יתר
הבשר כגון הסימנין כל שהו דהיינו אינקלא קליא: **ארי** שנבנס
לבן הנשורים ונריאת מהה עפורין בגבו של אחד מהן חוששין
שמא ארי דרסו ואמרינן עד שיבדקו אבל אם היה נמצא הרס מקרקרין מיד
מילאתו אין חוששין לפי שמנה מתנו ודן מקרקרין: **וכן** אם קשע דאם
אחר מהן השאר מותרין שכבר בחר בזה בלבד: **וכן** אם היה שותקן וכן שותקין אין חוששין
אם לא הלך חוששין לכולן: נכנס
להם שאם הזיק להם הלך מקרקרין: **ספק** מן החזיר
הנורף ספק לא נכנס וכן אם לא נדע אם הנכנס
הרודפין אם לא אין חוששין: **וכן** שקה שנכנס בין העצים אבן בחשך
וינא לאשו או עוארו מטפחה דש אין חוששין שמא נגרה אבל
אומרין שמא בעשן נגרן: **כתב** הקם זלב אותן הנעפות הנעגרין על
ידי נן ודבותיהן אין לבתורים מעלם דבר דשליח ידיה לא
שדי ארם דבר השלא מאן נגדיה דיכלו קורס דמטא קמן שליח ידיה ונחה
אחרי כן: **ומה** שאלו דואין המיד הכול בחלב בחלב לעוליה בבית ונימנו
מחי יהיה בסיקופיה אפי הכי אין לאוסרן דקיימא לן כרב אסי: **ולעולם** אין דריסה אלא
דבמקום שאין מעילין אין דריסה עכל: בסוף כשדועה לבן לאא ידו מן הנדרים:
וכל הנ
דאמרינן אין דריסה כתב הרב אחיו זקנו ל דוד הכהן שאין
לא לאסור הבהמה אן הנשה בבאדיס הבשר כגון כל המעגם אבל ודאי
אם שקם עד החלב עדיכה בדריקה שמא שקב אחד מן הכמשם דלא נדע ל
מקום אן מחט ובדוב ספיקי דרוסה אוכלין לקולא לגון אם שתפק לגן אם
נדלסה אן לא נדלסה ויש ספיקות דאוכלין לחומרא לעניכה בדיליה עכל:
נקובה כיצד אחד עשר איבריס הם שאם נקב אחד מהן לחללן
במשהו טרפה: ולן הן הרבין הנושל קדוש של מוח
הלב עם הקנה שלו והמדה וקנה הכבד והקיבה והכרס והמעם
ובית הכוסות והדקין והריאה עם הקנה שלה: **שני** עדיות יש
לן לנושט החיצון אדום והפנימי לבן אם נקב האחר
מהן נטירה נלבן סנרם אפי זה שלא כגון זה בכל שהן במקום הר־אוי
לטמיטה הרי ין נבלה וכן שנטחטה במקום הנקב אן במקום אחר אין
הטמיטה מועלת בה: **נמצא** קוץ עומד בנושט הרי זה ספר

נבילה שהא שקב הווטט ועלה בו קרום ואינו נראה. אבל אם נמצא הקרום לאחר לארבו בווטט אין חוטטין לו שכל בהמות מדברו אוכלים קודם הבדיל. וכן בנהמה מגולם הנעלה מעצר הטעם פעמים מתבוסס בדם או העד נקרע עמו אין לחוש לבדיקת הווטט בפר אן לפסוקה הקבלה כך פסק הרשב"א ז"ל:

ווטט אין לנדיקה מבחוץ אא מבפנים כיצד ישחה הופכו ובודקו איש נמצא עבון קודם דם בידוע שהא נקוב:

הווטט שנמצא העד הח"ינן לבן והפנימי ארוס בין בשוק בין בבהמה טריפה. והב"ה העשור ולא כתב ואם נמצא ווטט שם עורותין ארוסים אן לבנים הבוה לה בנקב זה בבא זה וכשיבה דוראי אין דיעות. אא באחד ויש אוסרין אפילו בב' הא' ונא. וכתב הרשב"א ז"ל ודאי לחוש לדבריהם:

וקרום שעלה בווטט מחמת מכה. אינו קרום ואינו מסכיין לפי שסופו ליקב על ידי המאכל שנכנס לטס והה"ה שאה המקומות שנקבו במשהו שאם עלה בנקב קרום אינו מועיל:

תרבץ הווטט הוא מקום שאינו דאגי לשחיטה מן הווטט ולבון טריפות ריע מעטט שנקבתו במשהו:

במוה שבראש יש בו שני קרומות. ואם נקב העליון הסמוך בנעים בלבד הרי זו מותרת. בגמ' בבהמה חיה ועוף היבשה. אבל בעוף של מים כיון שנשבר הנעם אעפ שלא נקב הקרום טריפה הואיל וקרומו רך. ואינו הסמיכה במים הרי הן כעוף של מים. ואם נקב התחתון אפילו בב בבהמה וחיה טריפה. ואדום נקב ל דור הסמן בן הל יצחק הלכה ולא כתב נקב העליון ולא התחתון. אן הלמה הון ולא העליון כשירה דאינה שורפת הבהמה. עד שיקבו שבהם. ואם נקבו שבהם זה כנגד זה בין רמנה עתי איפשר דרינו בשר הקרבן וכשירה. ונקבת הקרום במשהו מן הפלוס ולמעם. ופלון עצמן כלפנים מן הפלוס ולחוץ דינו ברובו כחוט השדרה. וכן כתב הרשב"א ז"ל שאם נקב העליון ולא התחתון ולא העליון הוא כשירה:

ומשיתחיל למשך בשדרה מן הפלוס ולחוץ והוא מתחלת העולם שנקב מותר עד רובו:

והמוה עצמו שנקב או נתנתקמר פי שלנגדר ובדל מן העצם כיון שהקרום קיים כשירה. ואם נשפך כמלים אן כדינו שנמצא מפני חוק האש אעפ שהקרום קיים טריפה:

הלב שנקב בית הלב גדול שלו שמה. בין בחלל ימין טריפה ואפילו במשהו. אבל אם נקב הנשר ולא הגיע לחלל כשירה:

חטן של

שלא

אוטלמ"ה

ודוקא על ידי חול. אבל על ידי קון או מחט טריפה שמא נקב אחד
מהאיברים שנקבתן במזהן. וכתב הרשב"ל שאפי' נמצאת
מחט בחלל הבהמה טריפה מחשש זה: **וקנה** הלב והוא המורק
הבולע מזונא לריאה והוא הקנה העמוד אחורי הנרעינה בא
טריפן הרי היא כריאה. ואל נקב בחללו במזהו טריפה: **המרה**
שנקבה ואין הכבד סותמתה אעפ"י שהנקב סמוך לכבד
טריפה. ואל הכבד סותמתה מותרת. כללו אם נקבה במקום שנרבקת
בכבד שזן דרך נקבה והוא ליה סלתיתא מעליא: **נרעינה**
שנמצאת במרה אם היא כגיתא שראשה חד ואמורה
שהרי נקבה אותה שנכנסה ולא הכה הנקב מפני שהנקב ואם
היא כגרעינה הקטנה שאין ראשה חד אין לחוש שנכנסה בחוטם ונקבה
המיעים ויראה ונרבה כמ למרה אחר שאין לה עקץ לנקוב אלא ודאי
אמרין שנתנה נכנסה ונשתלשלה בכבד ונכנסה במרה דרך סמפון המוה
שקטון בכבד ואעפ"ש שלא יוכלו עכשיו להריגא דרך אותו סמפון יש לחוש
שמא נתפח שם אן מרוב עצומה הבהמה נדחק ונכנס שם מעט מעט:
ונתב הב"ש בשור ל"ל דאפי' כרגשעה הזיל מסתבריא דוקא כי ליכא
למידרא קמן אבל אי איתן קמן והיא שלימתא שריא כגון
כדפסקינן בי מחט שנמצאת בריאה דבלי ליכא דאיכא למיחוש סמפונא
נקט ואלא. כשרה. הכא נמי מאי דטריף דעתם טריף הכא. ומאי דמכשר
הכא מכשר הכא. וכן דעת הרשב"ל: **נטלה** המרה טריפה. בין
בשף בן בבהמה. ויש מן הראשונים שהתירוה. והוכיחו
זה מדבעינן בכבד שישתייר בו כזית במקום מרה מכלל דבמרה עצמה לא
קפדינן: **ויש** מן הראשונים שהיו לו שנף שלא נמצאת בו מרה
טועמין הכבד והוצצן אותן. אם יש בו טעם מר מותר. ואם
לאו אסור. וכל פסק הרשב"ל: **ובני** יונה אין לדיק מרה ונטריפ
שכן הקולדת מיעבסת: **ויש** מפסידין מטעם זה שרב
שאין בו מרה. ואין זו ראיה. שאין מדברין ממין לשאינו מינו:
והצבי אין לו מרה בכבד. אבל יש לו למלטה. סמוך לגבו:
ואם נמצאו שתי מרדות אן שתי מעשן וכיוצא בהן
טריפה. ויא דוקא שהה מרדות. סמוכות ן אצבעות. ודבוקות
ן בגון דבהכי מטריפא. משום דסל יתר שנוגל דמי ונמצא המקומה נקבה
באחרת. אבל אם היו בשני מקומות שטיהה. דאפילו שטלה לא שתייר

נקב לא בטבר שאינו נפסל בכך: **ויש** שהתבו שאם שתה המריחת שתבורה
זו לגן שמתרוה כראמרי בן בתרתי מנא וצי דשבו אהרו
דבשיריה אי לא שבו אהרו טריפה: **קנה** וכן נמי דשת הדשא ל"ל:
הכבר שבו הדם סתבטל אם נקב אחר מים בטשמו טריפה: לפי
מחט שנעשה מתוך הכבד אם היא ניולה ונקה כנעשה של המרה שראמה אחר
תר וראשה אחר כך ויהיה ראשה תחר בפנים בגוזש שנתבה שנבנשה וטריפה
פי' ואין חשש האיסור מתם נקיבת הכבד לא מקם חשש שמא נבנקה עם המיש
ונתבה אותם ו"ראתה ונתחכה בכבד ואם היה מחט קטנה משני ראשיה חוץ
בגוזש שנתבה ונרפה ואם נמצאת נקיבה הרחב שבאמצעיתו שנו נגוב לבנד מותרת:
ומחט שנראת בגרפה הכבד טריפה יהה הטעם וכן נבאר:
הקיבה שנקבה וחלב שהוא מוקרת: וכן כל
נקב שבשר אין חלב עהור סמכון הריפה מוקרת חוץ מחלב
חלב וקרוש שעל לב כולו והמחיצה שבאמצע הבטן שמבדלת בין איבי' תמיכר
לאברי' השמאלה והיא שקורשן אותה ואחב' תראה הריאה וה לא נקראות נרפה
הכבד המקום הנב שבאמצעה וחלב המעי האחרון שאברקם לא אינם מגיעים
לפי שהם קטים ונחב שבתחתם מהם אינו סתום: **וחלב** חיה אע"פ שהוא
מותר אם נבערו בבהמה אסור אינו סותם בחיה: **הבר"ס**
שנקב טריפה ואין לו דבר שיסתום אותו שהרי חלב שבעין
אסור וכן דשת הדשא ל"ל ובאיר שבל הכרס שקרא כרס הפנימי וכרס החיצונה
בשר הדלקה חוב הכרס עב: **וכן** המסם ובית הכוסות שנקבה אחד מהם
לחוץ ממש טריפה: וכן נמי דשת הדשא ל"ל ואם נקבו אחד מהם
לתוך חלל הבדרו מותר: פי' המסם הא שקורן ענקש וביא הכוסות קפול והמסם ם
מחובר לבית הכוסות: אבל כל אחד יש לו דופן בעצמו ושונבן מוץ לזה מבית
הכוסות נגוב להמסם ומן המסם לקבה ומהקבה לבדין ולפיכך שהנקב מחלב
שלבה לחלבו שלבה כשר שכל אחד מקום לחבירו: **בוע** **מרחט**
הכוסות להמסם כשר ואינו יכר וכן דשת הדסבא"ל:
שנבוע בעובי בית הכוסות שנקרא חבליא כטריפה: ואם נקבה נקב
מפלש לתוך בית הכוסות ונמצאת שיפה דם בתוך הנקב הרי"ן מותרת ומן הנקב טריפה: דוראי
קודם שחיטה נקב ואם אין דם בתוך הנקב הרי"ן מותרת ושמא אחר שחיטה
ולחתך ונקבה ויא שאפי' לא נקב נקב מפלש לא נמצאה קורט דם בנד הנקב
מבחוץ טריפה שהדבר מוכיח שהנקב מפלש ואע"פ שאינו עבר ונ"ש ל"ל
ודוקא בבית הכוסות ישלחלוק בין מפולש לשאינו מפולש לפי שהן כגון שני

ערות מדובקים ושומן מפסיק בין שני הדפנות ואם ניקב האחד השני
מין כגבו אבל בשאר המעיל אין להלוק שהעור דק וקלט ואם יתיב שם
מלח אין שם עור שיגן וכן בעת הדשבאיל ויש חולקין בזה ואומרין שבכל
מקום שנריצא המחט יש למשמש בעדות ובדקדק יפה אם שאר שם מקיעת
העור שלם כנגד פי המחט מין כגבן ובשיהה ומביאין דאיה לשבראל זו מראמה
בו מעשה שניקבו ולא היה סוחמולן עליפה משום דלהה אינה מגיעה מכאן דקיעת
העור מין: מחט שנמיצאת בבשר בן קופא לבד בן קופא לגין מ
בשיר: אוכלין ומשקין דחקוה: בהמה שאכלה
מאכל שנעקב בו מעשה בעין קודש חלבית פי הוא שרף
אילן וקורין לו הדוקאיס הטעריס אשאפטרא וכיוצא בה הרי זו ספק טריפה
שוראין עקב וסתוך שלשת ימים ספק נעקב אינו נעקב ומבדק:
הלעיטה דבר שהוא סם המות שנלען של חלבת אן כעבה הדחפו
אן שהיא מעשר אן אחרת דם אן ששתה מים הדעיס
בשירה לפי שאינה לא במסוכרת: כל אחר מבני מעשה שפולל
המאכל סובב בהן נקראין דקין ואם נקבו אחר מהן הרי זו טריפה
יש מהן מלופפין ומיקפין זו לפנים מזו כמו נחש שנברך ונקראין הדרא דכבתא
אם ניקב אחד מהן לחבלין בשיהה שחבידו מין עלין ומעים שניקבו
ולחה סותמהן טריפה שאין סתימה זו עמדת היבל
חלב שהוה סותם הנקב לשד: בני מעים שבא ואב אן כבב ושלן ולא
ואתן ירן שבהן נקובין תגלן בן ואין אומרין במקום נקב ניקב
נמצאו נקובין ולא נדע אם קודם שחיטה שקבו אן אחר שחיטה
נקובין אוקן שם נקב אחר ומדמין בן ואם הנקב הראשון ס
בסוחן בשיהה ואם לא ידוה לן טריפה שבאמת קורס שחיטה נקובין ואם
משמש בדיני הנקב הראשון ממשמשין בו בשני ומעדיכין זה לזה
ניקבו במקום שיש לחלות בסכין אן בוד הטבח הולי דהא הביין באב
שאיפטר בני מעים שיצאו לחוץ ולא נקבו אם לא נעקבו בשיהה
שיתדרו בה והחיה ולשון הגמרא בזה לא שנא אלא
שלא הפך בהן פי בשהכנסן לתוך המלב שלא הפך עלי ושם לתתהנוסם אבל
הפך בהן טריפה: המעי האחרון הנקרא מלחלה והוא שור
ואין בו עקוס ודבק בין עגלי לידכים אם ניקב במשרהן
טריפה בשאר המעים והוא שניקב במלבל הבנון אבל ניקב למקום הדבק
לעקרי הידכים אפילו נגל ממנו מקום הדבק כולו מותר ובלבד שישתיר

מימא כמו ד אקבעות. וכן נמי דעת הרשב"א ז"ל בבהמה נקבה. אבל נחקה הכל לפי
עדלו. והרש"ל ז"ל והרי"ן ז"ל כתבו ובגבד שישתייר ממקום הדבק מארכו רוחב אצבע
ואפילו בשור **המוע** היתר אינו שנקרע אם אינו יותר מהחלטון ועד
סופו ער שעדיין שתי בני מעיים בו ביצד בו או שהיה יוצא
שעדיין מן הבד. אבל אם חוד נתעבר עד שהיה אחד משני ראשיו אינו ש"ם
מובדל באמצע אינו יותר בבר ומיתרת. **וכתב** הר"ר בר לוי ז"ל מראשי
כתוב שמעשה בא בעיר בדיים שעיצא יתר במעי היינא מן הקיבה
כנוס לאחר שנמשך מעי היינא מן הקיבה נדרא אן זמיטים והלילה על לפי
חכמים ואמרו שכל הבהמות יש שם ווריד אחר שהוא מחובר בכבד
ראשון והאחד הוא מחובר בדרקון וכלה במעי היינא מן הקיבה לאחר שנמשך
מן הקיבה ופעמים שנשאר כל הווריד בנבר נשחוטכן הכבד מן הגוף. ונשאר
המעי היינא מן הקיבה חלק שלא נמצאבו סכלא לא נשאר כלל לא היה מחובר
שם כלל ופעמים שאין מיצמרמין לחותכו שיטאר כל הווריד עם הכבד לא שם
שנשאר ראש הווריד עם המעי שהוא מחובר. ופעמים שנשאר שם באורך כרוחב
שלש אצבעות אן יתר. ופעמים שהא דק עד מאד. וכלפה הערו שהתירו ר"ח מאי
לעטל עב. והרשב"א ז"ל כתב שנו בנו מעשה הזעיים מן הבהמה כאחת טריפה
וסבון בשף כשיהר לפי שאין ריבה של בהמה בכך. למיכך יתר הוא. וכל
יתר כשלרחמי. אבל בשלא דרכו הוא ואין רגיל אולה שהר. כלא בשעיר דין
בבהמה למעלה ממנו כאחד אן שיש באורך הפלגל יתר מכאצבע אן שאין
חוגרין ומוצבין. אבל אם קורם שמרחילין להתפעל יש ברוחב המעי ברוחב אצבע
פי שיש במקום שמרחיל המעי לצאת מן הקיבה עד סוקוס הפ"על ורוחב אצבע
ואין באורך השבע יתר מכאצבע והוך דהלעבב בתוך המעי כשרה עב:

ושני שמא דיבי בבהמה טריפה ואי שיפר להדדי כשהיה. כן דעת הרשב"א:
העוף אין לו כרס ולא קרסם ולא בית הכוסות אבל יש לו כנפין
ופק וקורקבן. **וכל** הטרפות שוה בבהמה ובעוף:
הזפק שנקב נון ובו המקום שיוצא בשוה עב הוושט כשיא
כשאירך יוצאו טריפה אפילו בכל שהו מעט. אבל נקב שאר הנפרץ
הרבה מלמעלה מוליך ויא כי הנפרץ כמו הכרס בבהמה ואם חסר אין יתר טרפה.
וכן דעת הרשב"א ז"ל והב המאורות ז"ל כתב דראיה נראה שכן ביצא כמה שנפרץ
אין להם נפרץ. **הקורקבן** שבו שני כיסים לחיצון אדום כמו בשר
והפנימי לבן. כמו עור. והוא דמתלקם כמא נקבו. זה
כלא זה מיתר נקבו שנהם אסור ואפי' במשהו. ואם נקבו שנהם זה שלא כנגד

מוכר. נתן דם
עקבו נר
בעבר נר

זה והחלם שעמו סותם הנקב מוכר וכן בני פסח הרשבא ז"ל וגרוקה כשיגיע
נקב העבון על ידי חול. אבל ע"י קוץ או מחט ודאי שריפה: **הטחול**
אינו מן האברים שנקיבתן במשכו. ולפיכך אינו עבוה שבחן
וכבה משקנא. הטחול ראשו אחד עבה ואחד רק. ואם נקב בראש העבה נקב מיפלש
אז שלא שתיר התה הנקב בשני דיר זהב שריפה. פי' הרשבא ז"ל שני. דיר
זהב לא ידענו שישודו. וידאה לי שהיא פרוט. מחיר שבו שהתר בחיי שבו כל שהיא
אמורה מספק. נהתר בשבו ישמי שמחור ולי נראה שהיא אסורה מספק עכל:
וכראשו הדק אפילו נקב נקב מיפלש סטירה ואין עריך לזה עתהר:
נמצאו בה שני טחולים סוהרה. ויש אוסרין אותה אם מחברין בראש העב
וכן כתב הרשבא ז"ל ויש לחוש למשנה לרבדי. דבולו. ל. והטעם
דיומרי. כל יתר בטחול דמי. פי' כשהל ממקומו דמי. ואם נתב העב שלו טחול טריפה
כתו שאפרש. שחול השוק איט מרובד אך בהבטת שבא. ואיט טחול הבהמה
שוק שנפל לאור והוריק לבו אן בבריי אן קרקבנו. אן תאריכו המעיט בכל
שהו טריפה. והוא שישבודרו בעטם אחר שנשלקו מעט ומחדסין בקן
וכל שוק שנמצא הכבד שלו סמראה בו מעיי. אן ששלא שאר בו מעו. ועמיה
בעיעין אחר שלקה ומריסה. פי' מיקיה. בידוש שנעל לאור ונחמרו בו מעיה
וזה לבהמה. וכן לגבי כתב הרשבא ז"ל. ולא שוד לא בו מעש של שוק שלא נמיצא
בהם שינוי כשנשלקו שנהא. והוריקו האדומין בידוש שנעלו לאור ונחמרו בו מעש
ושריפה: **וכתב** הר' אשר ז"ל שוק הנמצא הכבד אן הלב אן הקרקבן
ירוקין: ולא נדע שנעל לאור בא מעשה לבאן ונחמירו. שלפי
לשון הר' יצחק הנקן דנקיים כיון שהוריק הכבד בעבר בו המעש בידוש שנעלה לאור
וכמריים שלא לא מליגא לא בידוש שנחמרו בו מעיה. פי' כשידעינו שנעלה. אבל
כמקיקא לא מחזיקינן אסורא. ומרגב מסיגא לתר בבדא דנקט עלה לאור. עכ:
וסגב הרשבא ז"ל הראשון שיקר ולזה הסכימו הגאונים ז"ל וכיון דאין לה
להיות. וכתב עוד אעפ"ש שלא מצ' הכמים הראה בכולל הארון מיי
שהוריקו ידאה לי שהוא הדין. והוא הטעם שאם הוריקה הדיאה טריפה אעפ"ש
שנעלשה שלו שוק מוקנה עליהדיאה. ובסתם איט עליר לבריקה הרי ראי
שהוריקה ולא הישלו עלוהיה. ול' שהכבד שהוריקה אפילו שלא בעבר בו מעש
אם הוריקה במקום מרה. ובמקום שהיא חוב טריפה: **נפלה**
לאור והוריקה לעבר בו משה טריפה אעפ"ש שלא עבר
שוק טרפת בבו מעש בידוש שנעלו האור בהן אבל שאין יחוקין בבדת בהן
שני מינ' ידקות. הן יחוק סברתי וירוק בביצה. והירקות. הלפסל מבבד של שוק:

הוא הירוק בכרתי: שהכבד בתולדתו הוא ירוק כביצה אם היה שמן ואין כאן שינוי מראה:

וכן ידאה לי מאין ירקות פסל בכבד של שה בימי שיש במינו פרבר לפי שכל
המדבריים בצבעו ירוק בכרתי בתולדתן ואפשר שימצא גם בימי ממינו לעגל
ירוק: ובמה שישר ירקות הכבד כעין בגד מעשה כל סתום: במראה הכבד ירוקרה
כעין בגד מעשה ולא נגדע אם נפגה לאור אם לא טריפה בדבר שנפגה לאור:

אי זהו נעין בגד מעשה: ראשה של כבד תלי כעין בגד מעשה (הוא הראש
הדק שבה: והראש הזה הוא שלא כעין בגד מעשה עכן הצד המילאן
החלק שהוא כנגדי הצלעות (ואפילו במראת ירקות באותו צד מראשה הדק טריפה:

הריאה שנקבה שני קרומות שבל הריאה שניקבו זה בלא זה מוקדרת
ואפילו נעבר הקרום העליון (הלך לו מכלו מוקדרת (הרשבא ז"ל
כתב שטריפה בדיקה בעפרחה אבל אם ניקבו שנהרס טריפה:

וקנה שנקב מן הדופן ולמטה טריפה: (הוא המקום שאינו ראוי למחיצה
ונקיבתן במעשה: **ההחיל** במחיצה ושחט כל בקנה
ואחר ניקבה הריאה (ואחר נמר: השחיטה טריפה: הוא"ל

וקרום נמר המחיצה שקבה (כן כל מי שאי בזה בוטש: **אחר**
לסימפון הריאה שנקב אפילו ניקב מחיצה טריפה:
ונהב מעבר אחר אבל נקב לבדר הריאה כשיהיה שהבשר קר וסתום יפה
וקנין עליו: **וריאה** שניקבה ונסתם הנקב בקרום שעבה במכה
אינו כבוס: **ניקבה** האומא שלא במקום חתוך
האומות אונגם שרופן מותמתה טריפה: אבל אם ניקבה במקום
חתוך האומה שלא (הוא המקום שרובעה עלין נעשיה: בדא בשלוחה מקום
הנקב שבאומה בשר אבל אל נמקר הנקב לגעם איש מקן: ואם נמקר הנקב
בגעם (בבשר מוקדם: **האומא** שנמסכה לרופן בין שהעלה
חוטשין לה שמא ניקבה ומפרקין אותה בנחת מן הדופן ש
שלא לנקב: ואם נמצאת נקובה ואין מסה ברופן טריפה באמת קרום שחיטה
היה בה נקב: (ואם נמצא מסה ברופן במקום נקב הולין מסה (אולי שאחר שחיטה
שקבה כשנפדה מן המסה: **ריאה** שצמקה בדי שמים בטיהרה
בדי אדם טריפה: (כיון ד' ונתנן דבריהם מטמין אותה במים
פשרין מעה לעגם אם היה זמן קור במים פשרין בכלי שמתמעטין מקנו ומגלה
בדי שיצטנן במהרה (ואם בזמן החום במים שענן בכלי שאין מתמעטין מקנו בדי
שיאחרו כלים אל אם תוחה בדי שמים היא פסולה (ואם לא בדי אדם היא
טריפה: **ריאה** שנתפחה ונתלבנה ונעשית כמראה הבקעת אן

שנתקשית שמשה כמשמוש הבקעת טריפה: **וריאה** שנמצאת בה
מקום אטום כל שהו שאין הרוח נכנס בו ושאינו נעקר הרי
הוא כנקובה וטריפה ובוקקין אותה שקרנין המקום שאינו נתפח ואם נמצא בו
ליחה מותרת שמחמת הליחה לא נכנס בו הדיות ואם לא נמצא בו ליחה עתנן
עליו מעט דוק או הבן או נעצה וכיוצא בהן ונעקרין אם נתנדבר טריפה ואם לא
טריפה שאין הרוח נכנס שם ואם שמש בה הברה בשעה עקיחת אם עבר המקום
שמשמע שנמשמש ההברה הרגנן עליו מעט דוק וכיוצא בו אם נתנדבר ברוח שהיא
נקובה וטריפה ואם לא עבר המקום מושיבין אותה במושבין ומפיין אותה ואם
בתבין המים ברוח שהוא נקובה וטריפה ואם לאו ברוח שקרום המתמלא בעבר ביקר
והרוח נכנס בין שני הקרומות ומשמיע הקול בהנתת עפיחתו והב השעור מעיין
לסל קיאה למיראה ולטפחה דאי לאו הכי מאי ידעינן אי איכא מקום אטום:
וכל הנוטה האחיים כתבו שאין עתקין אותה אלא היכא דאמליד רישה ת
וכן שנים המנה: **ריאה** שנשפכה בקיתון שלמים והקרום
העליון שלם וכל השמנונית שלמים שלא נלוחו בכלי כשירה:
וכיצד בודקין אותה בבלי שוב באבר וכיצא בו ואם נראו בו חוטין לבנים ברוש ש
שנמוקין השמנונית ואפילו בשמקום אחד נטמוק טריפה: **היו** בר
אבעבועות מלאות רוח מים וכמה אין ליחה נמצאת בדבש
שהליחה ביטה וקשה ואפילו כאבן הריון מותרת אבל אם היתה הליחה
רוחה אין המים שלוחין אין עבורין טריפה וכן נמי פסק ר יונה ז"ל והראב"ד ז"ל
פוסל אפילו מים וכמה וכל הי כא דאא איסורא מצוין לא מיישינן שמסריה
מבפנים כך כתב הר יהונתן הכהן ז"ל וכתב הר דוד בר עיז"ל וראבי שהשמרה
עמדים פ אבעבועות אין חוששין לה וכשירה כמו שביארנו אבל איסורא
טריפה עב וכן נמי כתב פחמת אדום וקנו ר דוד הכהן ז"ל שאם נמצא בהן מים
עבודים אין סרוחים טריפה אבל מוקא נמשכת כדבש אין יבש כסלב כשרה עב
והרן ז"ל כתב דכי אתא בבולא איתמר אבל בריאה הכל כשר לא שאם מים
כמים ולא שאם סרוחים שלא נפסל עבודים וסרוחים לא מטמא מוקא וכמים
שמוקא שאי בריאה ופסל בבולא סך כך עבורין וסרוחין עב וכן פסק הרב
בא ז"ל עב: **ובשבורק** הליחה בודק השמקום שתהמתוה ואם
נמצא נקב טריפה והלשנא ז"ל כתב ונמצא אם עדיך
לבדוק השמנונית: **היו** בה אבעבועות ממוכות לון טריפה שמא
נקב בעצם ואין לה דרך בדיקה: **היתה** אחת נראית
כשנים נעקבין האחת ואם שפכה נאות הטמת שהיא אחת

וכשירה. ואם לאו טריפה. שמא שתוה הם טעבר בטות ון לון. והרשבא ז"ל נתן טעם אחר
(אם) לפי שאין שהוות לדחוק ון עב ון מתוך דוחקן הבקע. אמה. מהן ובגיה נקובה. וכל
השאיר לנקב בנקוב דמי: **הידה** בטא נשיפולי דיאה טריפה. וכן כתב
הרן. והרשבא ז"ל כתב. ואיני לחוש לדבריו. ואם שאר מעט משיפולי
אפי' כחוט השערה טריפה. והטעם לאיסור זה מפני שהיא נראית כשליש מעט שהיא
בשיפולי: **וכתב** בטל המאירות. ואם לא נהנע בזה איסור לגמרה. וכתב
הר"ן. מקרי בטל ז"ל שיפולי דיאה כל חודי מחתכי הנוצות. והאומו
הן מלמעלה בין מלמטה בין מן הצדדין נקרא שיפולי דיאה. מעשה אירע במונ
קסליר שנראות בוטה בקצה הכל. והנוהה מטעם דאין לך בטרפות אלא מה
שמנו חכמים. ולא אשכחן בוטא. ומילכא לא נראה. והה אם יראה סילכא מקצה
הכל טריפה: **וריאה** שתה מיסמסה. והיא אפלת חתיכות חתיכות
נשתלף אותה טריפה: **ריאה** שנמצאת נקובה
במקום שיר הטבח ממשמשת בו. ולא נרע. אם קרום שחיטה
אי אחד מחשוה עקבין שם נקב אחר. ומדמין אותו כדרך ששנין בבנו מיעשה
ומדמין מראות של בהמה דקה לבהמה דקה. ומנקה לבה. אבל אין מדמין
בבשרה: **וכתב** הר דוד בר לוי. ז"ל מראות כתוב כי הסכימו כל הגאונים
ז"ל ראן הטהרה לא בקיאינו בהנך הקפות. ואין מקיפין כלל לא
בריאה. ולא בבני מינם. ולא בקבה. וכן נמי דעת הרב ז"ל. ובאר עוד דאפי'
בנקבה. אין בהוה לא סמכינן אנפשין לפי שאין אנו בקיאין בבדיקות. אבל
רשי אומ. אין לדיין לא מה שעשנו ראוה. אבל טוב מזא לחביא עמו כל הטבחים
וכל הבקי. אים בדבר. כי היכי שיראו כמוהו. וכן נמי דעת הרשבא ז"ל בכל
הבדיקות. אין לדיין לא מה שעשנו ראוה. וכן נמי אסמכן דעבד רב
אושי. כי הוה אתי טריפתא לקמיה מיבטיח ומיתי כל נטחי דמתא מחסיא
כי היכי דלמעיין שבא מכשולא. פי' חתיכה קטנה מבקיאים. במסכת הוריות:
נמצא נקב באחת מן האבעבעות טריפה: **מחט** שנמצא
בריאה. קנון שהקיש בה במשמוש יד מהמחט
בתוכה. אין עליו הריאה שלמה לפנוע ולא נראה בה נקב שלא יצאה לחוץ
המחט. נעלמין אותה. ואם לא יצא הדרך בידוע שלא נקבה. ודרך סמוכות
נטבעה וסלרה. ואם נחתכה הריאה קונם הפיאה עפיחה ונמצאת בה המחט
הרי"ן אסורה שהדבר קרוב שנקבה. ומשעה בא בהר במחט שנמצאת בריאה
בתוך הבשר לאחר חתיכה (אסרו את הבהמה. וקה שנמצא וקבל המעורת
נמלו. ונמרו שלא יתיר מפני שהאיסור איע ודאי. לא מפני הספק אסרו הבהמה

שאי אפשר לברוכה בעיחב ולעשן ממון המוציא מחבירו עליו הראיה
ומקצת מהלוקחים משמע המוכר ועשו בהם חכמי התר כמו ואם הראה
שלימה אצילו נראהכל הבשר סביב המחט אין בכך כלום דחסרון מבפנים
לאו שמיה חסרון ובהא ליכא לאיפלוגי בין קופא לבר בין קופא לעין:

ואם נמצאת בסתפון הגיל של ריאה בשירה דרך קנה
בנסה ודרך הסתפון באה וזוקקו נמי כי אתא ריאה שלימה
קמן והיינו לא כתב ראיפלו בריאה מחט שנמצא בה אי קופא לבר טריפה
אפלו היא שלימה: **תוליעה** שהי תה בריאה שנתבשל
אוהבה וייאה בשירה שתקנתה שאחר שחיטה
נקבה וייאה פי לפי שהדרשה שיחוס הטבע אפלו במות הבהמה
דחקה לעאת לבקש ממיסות ונקבה ואי אפשר לומר שבעוד הבהמה
בחייה ייאה לפי שאי אפשר לתולעה לבקוע מתוך עדדה הריאה שמ
שמרחפת הגויד כלי הפסק **כתב** הרשבא"ל ריאה שהאדימה
בן כולה בין מקצתה פסילה: אדמימות שאמרו אפילו
לעק שבארומים שאין אדמימות זה לא שלא נבטל בה רמזה ויש מי
שאוסר כשהאדימה הרבה ואינו נראה כן עכ"ל והר"ר יונה כתב היכ
דתניא שהוקבה הדם כשנגר שחיטה והאדימה חוששין לה ובריכה עניחה
לבדה וכדעת רש"י והיה"ל אי לא ידעינן מהיכן נתפשט הדם בריאה
נפקין אותה ואם לא נתגבנה טריפה דממכה מכה אחא לה

ויש מראות בריאה שאם נשתנה בהן האבר הרי הוא כמות והרי
הוא כנקוב וחמשה מראות הן בריאה שאם נשתנה באחת
מהן אפילו כל שהוא טריפה וכן דעת הר"ר שמא"ל והאמר כלב שאינה
אסורה עד שיהיה כולה מסרוחות הפוסלות אותה: ולא הן שמוהה כדין
אן יוציקה בכשות פי הכב בעל הערוך נשם רב האיי שהוא עמוח הבעל
בראש הקוניס שיבשו כעבו הוהב: והרש"ל פי מלון נגע אן כשן ל
חלמון ביעה אן כען מוייקא והוא הבחח שיגבנגן בו הבביים שהיו
אדום משו ונטה לירוק ונמצא כגון מריות של דקל אוסרין אותה מספק
אחר שהוא קרוב למראה האיסור והכלל כל מראה ברוק טריפה ואדמה
מראות מוגדות בה שמוה בבחול אן יזוקה כבדיל אן אדמה כדם אן
כמראה הכבד בגבל לו המראות בשירה ואם היתה כולה טלאים טלאים
ממראות לן בשירה כבדרא בשירה בבשרא טריפה פרש"י ל מגן
בבדא והיה"ל לפי בממשות: **ואין** אוסרין אותה במראה האיסור

עד שנעפחין אותה: ואם נתתיה לעבוד בבהרה אטורה: ואם נהפכה לבריאה
המתר בטהרה: והטעם כי הריאה כשמיא בחיים נפוחה היא וכן הורו קדמונינו ז"ל:

ריאה דקימא בעדי עלדי: יש מפרשין כגון מיצודע אוכמי אוסמי כגון
כולא חוותא חזותא מלשון דמתבטרא בהו ריאה כגון ידוקר:

כלל בברתי טריפה: לכל הראוכן כל אבר שאמרנו שאם נקב
במשהו טריפה: כך אם נעשה בולו טריפה בין שנטל ביד בין
שנטל בחוט בין שנברא חסר ממנו: וכן אם נברא בשש איברים מאותן אבר
שכל היינו נגטול דמי: **כיצד** שלא אחד מן המיעוט אין שלמה המרה
וכוליא בהן טריפה: בין בהמה בין בעוף: **חברה**
כיצד שש איברים הם שאם הסרה מיגם טריפה: ואלו הן:

הבודק הריאה והרגלים: אה הריאה עדיך שיבדוק אותה כדי שתהי
הנשמה שלא תהא נחרכת בשומן שלהן שהן הנרוגות
ולא לשדרה: **ויזהר** שלא יפתח הטרפשא יותר מדאי: אלא כדי
כעסה ידיו: אלו יש שם סידוקא וחותבה: ושמעתי כי הר
יוסף בן פליטו ז"ל כשבורק הריאה לא קקר הטרפשות בסכין לעלם אלא
בצפרנו מפני משמאנו: **והנה לך דיני בדיקת הריאה**

מנין לבדיקה: ריאה מן הנעקה רבתי ושקטנהו ויתמאהו כלאמון: כף
בסדרן: ריש ריאה אמם אותה שין שלש בימין ושמאל בשמאל
ויין ודא עין פמה: **חמשה** אותות יש לריאה שלש בימין
ושתים משמאל שיתבה הארים הבהמה בגליה ויהיו
פנה כנגד פנו ובצד ימין ממנה אין קטנה אלא בצד האמות ריש פה כיס
בפנו עצמה ודיא בתוך הכיס ואין נאחל הקטנה נקראת שנשתא דוזה
מקום מהוא דומה לגלד ואיפה מלא מן המשין: **חסר** מנין חאותות
שלו שמאל טריפה: ואם בימין לא נמצאו שם אלא שתים אחרות
האין משלמות המשין שהיא בצד ימין ונעדרה וכן מעתינו והלי מקרבו
ז"ל כתב דאינה משלמת אפילו בימין כיון דלא קיימא בדרא דאוזל
נקבה זאת האין אנפ שהכיס שלה סותמה טריפה והיה לפל
הדין שנמצאת מקומה נקראת שנעתה וכל היכא
דסריכא טריפה: והראב"ד ז"ל התיר פנה אחת בטולל בפנו כל החבורה
שנעתה סרוכה נאמינו בין אוא לאומא כנגד החתוך לפי שהיא מ"ו
מקומה וחשיב ליה מקום לבתיתא לא היתה בבהמה אותה האין נטרה:

והוא שיהיה בה משון שאר האונאות שהבה בהמחת יש שאין בכף אותה האון וכן
מנהגינו ויש מקומות אוסרין אותה ושנעטרא דוודרא שאין לה טיס כלל הל
משה בר יהודה שאנסדין אותה וכן אם נמצא מחתוכא דאוש ולמטה אסורה
שאין סתירין אותה שא כי איתא מחתוכא דאוש ולמעלה ולא דאינו מי שבהן
בגל איסור **וריאה** שבמעאו בה שתי ודרות כתב הרשבא ז"ל
משמש של בשמש ל דטרפה וכן המנהג בגילות שלו
והר"ש ז"ל פסק שאסור וכן נמי פסק הרי מחזבי ז"ל וכן אם אין בה אפי' אחת
טריפה וכן נמי דעבי הקל ז"ל ומנהגינו להלריה באשלי כתבנו ורוב הנעשה
הוא שתי ודרות והוא שתהיינה שתהון בצד ימין שהוא מקום מיותר לה:
ויש מתירין שנעטרא אפילו בצד שמאל ושנר שאם אין שם סי אם אינא
אחת תהיה משלמת כמו בימין וכן הנוהגין בפנים הר"מכן ז"ל
נחלף סדר האונאה והיו שלשה משמאל ושנים מימין בטא הוודר
אז שהיתה הוודר בצד שמאל טריפה שהרי חלרה מהימין
ניתוספו מעין האונאות והיתה אחת עליהם הריאה לעומרל
הצלעות הרי זו טריפה שהיתר כנגוד הוא והוא שיהיה
כמו עבה של הרס פחות מכן אינו אוזן וסטירה והרשבא ז"ל כתב שאפילו
לא היתה לא כעבה של הרס טריפה ויא שאפי' פחותה מכן טריפה עב:
ולא הכריע בן שתי הלשונות: **ואם** היתה האון הילירה מצד
האונאה אן מלבנ ריאה שהיא החלב מותרת וכן מצאתי
בתוב שהעיד מכם אחד מחכמי לונל שהבריאן לפנו ריאה אחת שנמצאת
בתת האונא העליונה מתוך קטן כמו אונא והתירה הרשבא ז"ל במשמרת
כל הבחורה ואם אפי' היתה גדולה היה מתי רה עב: **נמצא**
שתי אונות באונא אחת אם אין בינהן כמו עבה הרס
בן בשקין בן בסופן בן באמצעו שוכר שהם שתיים הבקות הרי זו מט
חלרה (טריפה) ויא שאם יש שם מראה סדק בטיחה וכן לשנת הרש והב
הישעור ז"ל וערך שיהו כל האונות לפחות כמדתא דאסא ואם הם פחותות
מכן הוי המרה (טריפה): **וכן** ריאה שנמיאות פולה שתי עיונים
שאין להם מתוך אונטו בעיתתה כלל טריפה:
ואם נמצא בריאה מקום יבש שנתדרך בעפרון טריפה אפילו בכל
שהו אבל אם לא יבשה כדי שהתדרך בעפרון אעפ שיבשה
קצה עד שלא הגיע עפה רס כמיתה: **נמצאת** נפוחה
לגמרי מטונה הוא ואוסרין אותה מסקן:

אונא שנמצאת דבוקה בתוך האונא הסמוכה לחברתה כשירה
ואם נמצאו מקב לבד שלא במקום חתוך או אפילו במקום חתוך
מראשונה לשלישית שיעור דשלא כסדרן היא וכתב הי' רור בר לוי ז"ל אי"ת
דמפרש שלא כסדרן אפילו מראשונה לשניה או משניה לשלישית קנן מקב
לבד אבל אי ליים' כסדרן קנן מקב לבד או מקב לבן כשירה אפילו מאונא לאונא
ויש אוסרין אותה מפני שהאומה עומדת במחר הבון ומהיותה תמיד ומפרקת
הסירכא אין סירכא בלא נקב ומהתפרק הסירכא נמצא שנקבה הריאה
והשבאו"ל כתב יא שאין סירכא בלא נקב ויא יש סירכא בלא נקב ונתאשת הריאה
מתפרקת וקורעת קרומות הריאה וכל העומד לנקוב כנקוב דמי ולזה דע
עשה לפיכר אונא הריאה שנסרכו ז"ל אם כסדרן כשירה ואפילו שלא בסדיקה
ואי"ו כסדר מתכנן ז"ל מתחוך ז"ל אבל מתחוך ז"ל לשלישית אי אפילו מחיתוך לבד
הטשיה אין מקב לבד טשיפה לאם נמצא מתחוך לאחשא בתחלתן ולא שנא
בסופן אין באמצעו אין אפי' מראשונה שלו' למקפה שלא ז"ל כשירה וכן פורין
הגאונים ז"ל שני ומנהן עבונא שמתרצין בין מקב לבד בין מקב לבן מחתוך לבד
מן הראשונה לשניה ולבן השניה לשלישית ומתבאר לאוסרן כי אם מחיתוך למטה
בלבד והעשה לסירכא מאונא לאונא לב כשירה כיון ששבשה יתלמת ואאחת
ואין מפריד ניתם אין סיקפה להתפרק ויש שהממירין אפילו מאונא לאונא
וזהרי מקובל ז"ל כתב דאין סירכא כשירה בסדרן אלא בסקום שמתחילות
האונה להתפרק והב המעהל ז"ל כתב כי מעשר פרש בעשי רבינו
יהודה ודבי בדרך היו אוכלין פרוכה בסדרן ואינם מורים ואומ' הר' יוסף בס' רבותיו
והר' נחמן כהן לד חיים דרבל יש לה אם סרוסה בין האונות אין למטה מעשרוסה
אם מאמצע ולמטה כשירה אם הבסמה לגן עודפין הכל עבל
ובספר המצות כתוב כי רבי' יהודה מפרש מורה הלכה למעשה
להמנע כל סירכא הדבוקה לדופן במקום חתוך האונה בלא
שום בדיקה וכן כל סירכא שהיא בסדרן היה מתיר אך לרבא היה מחמיר
הואיל ויצא מפי הגדולים **וזהרה** ז"ל כתב ולדעתי כל סירכא
טריפה דאין לא בתיאי בעיה מיהו כי ליכא סירכא כי
אם קרום המחוך לאונא לאונא בסדרן כי ליכא חלון כשירה אבל אי איכא חלון
טריפה **ואונא** לאומא יש אוסרין אותה אפילו סמוכה לה וכן
המנהג בכל גלות פרובנצא מלגעל והלאה ומנעגל
לפי שהאונא עומדת במצר החזה והאומא עומדת ברוחב הבטן והיותה
גיולה ובשהאומא מרוחה אין האונא יכולה להיות מתנדמקת עמה ומתפרקת

הסירכא ושאר הנקב ורש"י ז"ל כתב בשם רבותיו מאומא לאונא מוקדם
דסבדין הוא ובלבד שתהא מחיצה זו לחתוך זו שלא מיצאם בכל התלמוד
לשון אומא וכולן קדיוות אונ לתי שפו שניות מן אנשם וסמלהו קאמ' דאי
סדילא נפדן טשידה דהייא דביתיהן וכן המנהג בברבוא להתירה וכן נמי
פסקו הגאונים ז"ל וכן נמי פסק הרשב"א ז"ל וכתב שד סידכא היזאה בשיפולי
פשולה כלו נטרכת מן הקב בין שרתא נטרכת משיפולי שיפולי בין שתהא
נטרכת משיפולי לחתוך האונא טריפה עם וי"א שכל אותן המקומות
הדין שבאורך האומות אית להו דינא דחתוכא דאונא לבד ומשיפולי דאונ
סאם לעבה סידכא משיפולי דאונ לשיפולי דאונ טריפה שאין לן דין אורכן
מקומות חדים שהבטן לא כל סידכא משיפולי לתי זה מקום שתנטרד
עדיפה וכן המנהג בברבוא לטרוף כל סידכא היוצאה מה שיפולי שקולין
ביקש שמא מבפנים באה בסירכא וכן המנהג בברבוא משיפולי אונא
לשיפולי אונא שמא היא גדולה קרב משיפולי לדופן שמא נדון בפנים
וכן הורה הרמב"ן ז"ל הלכה למעשה לבודקין שהין בזמין בברבוא וי"א
שכל אותן מקומות הדין להן דין שיפולי לטלות בין כל סידכא:

ורב דוד בר לוי ז"ל כתב שיפולי דיאה מוץ לנבל שלא נבדקה לטרפש
הבבר בפלוש טריפה מלא חבוש שידרי וכתב אדרוש וחש ל
דור הכהן שמנהג העיר ברבוא שמתירין אם נטרכת הריאה בשיפולי
עם הדופן אן עם הטרפשא באותו מקום ובלבד שלא יהא בה פלוש ואם
יש בה פלוש טריפין אותה ומתנון טעם להכשיר ואומ כי נשהיא סריכה
בזה עון האב אפלו נמצאתה הריאה אותה השיפולי לא יהנו ממקומן
ולא מתפרקא הסידכא ואם שלטו פי יחיקו העיר הדבלין לבדול ואמר
לי שכך נהגו מימיהם ממ אין דעתי עלה בטעמים ובעלפת לא נהגו
לן שלם: **וכתב** הר"ר בר לוי ז"ל וסידכא הנעלה מתרה אונא
לדופן טריפה אלא אם עלה אן מצדה אן משיפולה
ואין הפרש בין בולה כן חטנה כי הכל אסור עם: **וענוניתא**
דוקא כל הילא דסריכא טריפה והכל שלא נסדרו
הוא אך אם היא דביקה משלה מסמירין אותה והוא שתהיה שם פילוש
והמנהג לאוסרה אפילו בלא פילוש: **וכתב** הר"ר בר לוי ז"ל
כלל לכל שעני הריאה וז"ל אונא לדופן טשידה אף אין
מכה בדופן ובין שתיצא הסירכא מחלוף האונ לדופן אן מקום האונ לדופן
מקום הבילה היא וטשידה: **וכל** מקום שבאונן לאחר חתוך נמי

דינן בדין האונס ומשם לדופן אונס לעדרה כשירה אבל מעד פגמי של אונס לדופן
לא מקום דבילא הוא ואוסרין אותה: **והוא** דסבר בבשרא פגמא
לדופן אין מחזירין אותה אלא טעמא הבבה הטירם
ונראה לי בטבר שבו העצלות ששם נדבקת יפה אבל בדמא אוסרין אותה שמופה
להתפרץ ואם נדבקת בטבר ובשעמול כת הרמבם ז"ל אבא מארי מן האוסרין
ואם מן המתירין: **וזה** העטיר ולא כת מעם אבותיו בדינו דבנדמא
לחוד מסירין לא יכן כת רת דהא דאמר דבנא והוא דסבר ב
בבשרא פגמא היתר בכל מקומות בין בטבר בין בשעבות שאם על העצלעות
יש שם טבר רך וטוב לא לפי שלא הזכיר סמיכות מסירכא לאשלמה כדאמרינ
ודוקם מהלכ ודיינא סברים שמא כשרים קימורות המרובקות בין בין אין
מהלכה שיעקבה ותוקמתה דמשמע אמ מא מיכא להלכ הערך לפרש
והוא דסריך בבשרא ולא אמ בבדלא לפרשי דמא ושמעא כי מעם נדבנא
לא להעיל ולא דייקי בין בשרא לדמא עבל הר דבר ול: **והרשבא**
ול כתב שאם הסירכא על העצלע לבד טריפה עב והמעמ
מטר בדונא לאוסרה אם אין מכה בעצלע ואם בדמא ובבשרא אם רובא בבשרא
כשירה ואם לאו טריפה: **כתב** תה דבר בר לוי ול וסירכא היוצא הר
מאומא ומאומות לדופן דונאים אם רובא מאומא כשירה ואם
מאומא טריפה אפי' נסרכה בבשרא ואיכא דמפרשי דבי אמדינ אי איכ
רישוא בדופן לבינ מתר דופן וסדרה דוקא בשלא העבתה עמחים אבל
העבתה עמחים אפילו איכא ליעורא בדופן טריפה ויש פוסקין דאפילו כי
איכא ליעורא בדופן נדקינ ליה בפשרי ואי מבצעא טריפה עבל ומרשבא
ול כת על זה וכן לאוי להלכה: **עוד** כתב הר דבר בר לוי ול על זה
ויש מערכין לה בפיהה אית דמפרשי לקולא דאפילו ליכא
מכה בדופן בדיק ליה בפשרי אי לא מבצעה כשירה מיהו לדעת הראב"ד
ול שלא הביא הא דבדיק לה בפשרי משמע דלא בדיק לה כלל אלא אי
איכא ליעורא בדופן הבינ בדופן וכשירה וכן עשין מעשה בנרבונא וכי
ליכא מכה בדופן מה מיהו לאוסרה אפילו לא מבצעה עבל: **וכתב**
הרשבא ול משום של נאוס שאין למקל כשיש מכה בדופן לא
בטכל הסירכא יוצאה מהקיר המכה אבל אם יוצאה חוצה לה דנן אותה
כמו שאין מכה בדופן לכל דיעה עבל: **וכתב** בתשובה וגם אם
נדבקו שברי העצם וסירכא יוצאה מכה שיש מחוש שמו
לאחר שנתחלמו העצמות וריפא השבר ולא נדון כה דאיכא מכה בדופן ולא

ולא יוחה בה להקל עבל: **כתב** הר״ר בר״ מי״ל ור״אה שה״א הצוקה
בשדרה דה״יגן סנ״ב. האומות ולמטה קורין אותה פלמונ״דא
ומלדין אותה והיא שדבוקה לגופי בלא פילוש כלל. ויש מלמדין ואומרין
שערך שיהיו האונין והאומות דבוקות בשדרה בלא שום פילוש ואם אין
האומות דבוקות אוסרין אותה וכן המנהג בגרמנא: **והדבק** שהיו
אוכלין מקצת חבמי גרמניה. היא סירבא קצרה שאין
אורכה כמלא חוט ועד אוסרבא והבה כמלא דוחב עד אפילו הילה מן
הסירכות האסורות. שהיתה דעתם לומ שאינה מתדבקת ונבר קשאו להמיר
וסירבא הגויה יוצאה מיאונא או מאומא בין מן ההתונין בין מן הגוב
והיא הגויה ואינה נדבקת בשום מקום מכשירין אותה בשם מר
יהודאי גאון שאינו לא שנקבה מקום ולא העליון ואותו התחתון הוא שנמ
שנמשך כל שכל: **וכן** מי״ מתב הר״ שמ״ל שכשירה אפילו בלא בדיקה
וכן מי״ מה הראב״ד ל״ וכן דעת הרשב״א ל״ ויש מעדיפין בדיקה. והר״
אחרן הלי״ ל״ אשר אותה ויש מי שכתב הלכה למעשה שאם יוצאה סילבא הגויה
מן בוא שהיא טריפה: **כתב** הר״ דוד בר״ מי״ ל״ ודאי הבודק למשמש
הרבה בסירבא שמא דיר בעמו הוא ושמוח מרשרושו וכלבה
שיוהר לשאול בגרות שלא יעקור אותה. והרשב״א ל״ כתב כל הנקבים כאר״
מאבי״ל טריפות לישרל״ כי אין הפרש בין שקביה עבה ותוקה בין סולה״ה דקה
שבדקוה: **וכתב** הר״ דוד בר״ מי״ ל״ וסירבא שהיא יוצאה מקום למקום
באונא או באומא עצמה. עקון לסירה בגרמניא בדין סירבא
הגויה. וכן נמי כלה הראב״ד ל״ ומומה מילבא דאמרינן הם הרגלי בעוף עגל דאיכא
בעוף. הא ליכא בעוף סירה: **סימן** לטרפות כל הסרוך בשורה
ואדם אין. פי אדם אונא לאונא: **סימן** אונא לרופן. אונא לאומא. אכל
הטלם לבד בטרות עב. וכן הסירכות העלות מן הריאה לרופן. דאמרי סומן
סכירות. ערוך שיהו עגלות מגב הריאה. אבל ממלקון אחד מן הריאה טריפה:
כלל לכל הסירכות האסורות. אומא בכל מקום שנסרכת טריפה
הון מאונא שבעבה מתוך לתוך. וחוץ מהוקון שיש בו מכה
וכן אונא לרופן בגרמא לחוד טריפה. אם אין מכה בגרמא. אבל אי
איכא מכה בגרמא כשירה. ויש מכשירין אותה אפילו בלא מכה
וכן המנהג ברוב מקומות: **ואונא** דסריכא לטרפא דליבא או
לשמנעלא דליבא או טרפא רבבא אם נקבה הע
הטרפא ויצאה סירבא מן הריאה לבבה טריפה. וכן עקר הרשב״א ל״ בתשוב

אז שצריכה לשמנותא דתוה טריפה. ואותו בשר אדום שעל ראשי שתי הצלעות
שהן אצל בית השדיות אותו בשר שהוא בין ראש הצלעות והלו ובין החוט עד
כשמנותא דתוה שעליו ומשם ולמטה בכל מקום בסביב שם טריפה. וקיצונים ל
נתנו שיעור לתוה ולדופן שהוא שמדד בראשי הצלעות כן החוט ולמעלה נדון
כתוה. וכן החוט ולמטה נדון בדופן ומדידה. ואם שרטה אחת או לחדש שקורין
אדמיפאש או לאותו דבר הלכה אז לשומן שעליו והוא הקרוב שהוא בין שתי עריות
הדיאוס העומד על הסדרה. אז אוא לאוא. אז אוא לאוא. אז מקום לבב טריפה.
ונקרא בב בין מקבה בין מקמה. אז משיפולי דאוא. ושיפולי דאוא אז דאומא.
אז בכל מקום דבסרה. ועלה הסירכא משיפולי. וכן משיפולי לדופן אפילו סביב
בבשרא בלחוד טריפה. עבר כאדנו שכל אותן המקומות הנ"ל שבאורך האותות אי
אית להו דיעא דחתוכא דאוא לפי דעת רוב הפוסקים ל ולדעת הרי"ף והרא"ש ל
אית להו דיעא דשיפולי. ודין הדבוקה כדין הסרוסה בכל מקום ושנותא דוודאי
בכל מקום שעסרכה טריפה. כתב חסד אחד בדרך מקרוא. בשם
הרשב"ן ל פעמים סאן תשנותא מעלבת עם בשר הריאה
וריאה שעסרה בל בי"ם. ובדבר זה נמצא בגרים וטלאים. ויש באותה שנותא
קרוס למטה. סלפי האוסא אין לאותן קרוס דין סירכא דהני אית להו. אבל אם
יביה אותו קרוס לצד הראש ישלו דין סירכא. ולפעמים היא מחוברת באותן גרים
ואינם בסיק. ובמה שיהא מקום הבדה שהוא אצל האוא שתהא מחוברת
באותן גדין. ושיהא אותו מקום גדולה ואינה דבוקה. שאם היתה דבוקה טריפה.
שדין הדבוקה כדין הסרוסה. וזה תלוי במראית העין אם יהא טריפה. או היא מ
מקום גדולה. אין לדיין לא מה שעינו ראות והדבה פעמים אמרתיה. והכשרתיה.
ופה ראיתי הרתי עינותא. האחת בכים. והאחת חוצה לה. ואותה שאינה בכים
היתה עסרה. וגם האוא ואסרתיה. ופעמים יוצא כמו רר בראש האומא. ויש
בם אדם רגע אותו רר כמו אוא. ושנות הוא בדם. שאם היה לו לרות משם חתוך
ואשם שאין אותו החתוך טריפה דאמא. יודע עם החתוך שלם לטריפה דאמא
סלגה הבאתי. לפנ הלם לל ודעתי דעתו בזה שטריפה. וגם דברי זה הבארתי
לפנ הרתי אותה הסכומות. זו לזו דסרסין מקבן לדופן. ואשי הסירסו ת
דבוקין זה בזה בדופן. ואין נכר שם בדופן. לאש. הסירכות שדיפה. דאמר ין
סירכא היא שנכלה מקבה האוא לבב האוא. ואחם נדבקה לדופן. וטריפה
אפילו היא נסרכה בגשרא בבל. כתב הר"מ מחה מוגרי. כך ראיתי
בתשובה הגאונים בל בל טב מתנגם גרו בבהמה אם
פדשה שם סירכא ואינו יודע אם היה ויודע אז סירכא מוציא הריאה לרוזון

וכו׳ דקא אם היתה סירכא ׳ מיא דאשה בריאה או בדוקה. ואפלאו דיבא
הוא נסדקה. ודקא בריאה הסרוכים בקצה הלב אם דבוק מעשה הלב ובא לו. עד
למטה בסירה. ואי מקבלה קושא וראי סרוסה ופמלה עכ׳: כתוב
נמצאנות הקאונים ז״ל. פגם אחת נבטבו מר רב יהוראי קאון. ומר
אבמי נכמה נאונים והלמיד הרם שבהם אמר מר יעקב. ואמרו לו שמעתי עכ״ל
שאתה מתיר סומן הלב הסרוך לריאה לפרוך לנפה וכשר. אם לחה הם ושמן
לא כך אם ממעד. אלא פנימים שמתוך שומן הלב ושומן הבהמה נסרך לאונות
ולאונות ולגיעמא דשדרא והתלתי לאחון בחנה ולגגנא יפה ב אות ד פעמי
אם הנקבה הסירכא מאילוה אם מתירה. אבל לפרקין ביר לא התרתי׳ והסמנו
עמו כל לחה מתרה ומהו כן לכל ישרש עכ׳: ומצאתי כתוב בשם
הרב בעלמו ז״ל ששמחו הקאונים לטור יהודה ולא שמענו
עליך שאתה מתיר אונא לטרפא ולבא: והשיב הרב ז״ל חס ושלום אין
בסדה דיאות יש שהקאונות דבוקות בחלב טעמרפא דלבא
ואם מפרקין אותו שומן מן האונא ולא מראנו מזה סירכא ובקה אם מתיר ומכשיר והוו
לו הקאונים (אומ׳ אני מלא לכל ארם אמרו כי מאין חכים למעבדך הכי לא מר
יהודה דבדא ורבה הוא ונאה לחקיר ולראות שלא תהא בחותו דבקות סירכא׳
והבא להודה כך יתבן לעשות בה בעיה אחד כך עכ׳: וכתב
מה׳ יצחק אלבן מבלם ז״ל מהחלת בריקתי פטרפתי כמה
בהמות שמלאתי בהם סירכות דקות מספיקא ושעתי. ונוגעה כלמי שמטריף
סירכא בה ימא כי נמצא בהב׳ ובתנם פות קדמונא כי סירכא בת ימא לא
סירכא היא׳ ובמה נדש אם סירכא בת ימא אם לאו מהנם ידו לגמעיה ומביה
קצה אם נפסקה מלה מחמת הנבהה כל דקה היא בת ימא אם לאו היא שרפת
ובקבה בידי מרלתו ומאה ונחי הנבה הבקיאים כי הבהמה שלא הנשקיה מים ממוך
לסחיעבה כולה מלאה סירכות דקות ונשמה. ומשוחט עריך שיפגל ידו בריצות בי
רפין ידים ומשמש בה בכל צדדיה בין לעבי רפאים בין לעבי שמן הלב אם מחבר
ממי מוח הבהמה מעקרות. כל סירכות הבאות מחמת כך ואינן סירכות הבאות
מחמת טרפות. מקבן מוח ולאחר שיתאנו הריאה לחץ אם יראה אחד כך טרפות
אחד אין לבדוק כי מה שהעדני מפני הקאונים ולא יחיד עכ׳: מוי
שקדע הבהמה וקודם שיבדוק הריאה באגאב אן סלב אן מי ושל
אותה ונסלר לו. הרי בן מוצתה. ואין אומדין שהא נקובה הריאה אן הבוקר
שבתוקה. ליאבר הוא אחר ששאלה. עד שיודע לך במה נטרפה כמו שבאירנו
ומן שאין קושין לדרוש של מה אן שדרה אן עלבה. ליבא בקן כך אין קושין

לראות שאבדה ואין בזה מעבר: **בא** הענ"ן והיינו שהרשב"ם והיינו הריאה
קודם שהבדוק והדי היא ר"ל טעמתן אותה ואעפ"ש אינו אע
ינרשן אם הין שם עמרים אם לא מפני קשוי המעבר: **ויש** חולקין על
זה כי ראות שורים ונולים אז נטל בבשר לפי שמיני בהטרפות
הביר הריאה ואוכלין אותה אם נשלה בלא בדיקה וכן נמי דעת הרי אדרה
אפילו בדיעבד טריפה גם לפי שאין אנו בקיאין עדה לבדוק אם נעלה בעפ"ר
ראוי אמתם בזר"ים קטנים שאין טרפות מצוי בהן הולכין אחר הרוב (מהרי"ן
וכן כתב הרי מקודבי והב הרמוה בדיעבד והרש"ל פ' האפילו בבהמה ובולה אם
לא בדק אין לחוש ובשירה דהא ר"מ לן דרב הונא דאמר שמטבר בחזקת הייתר
עומדת ולכ' ועוד דהכלבה למשה מסיני דאזלינן בתר רובה אך אין מפרסמין
הדבר לא לעגעים עב: **והרשב"א** זלה"ה בתשובה קצב ענ"
שהכנס ידו דרך השחיטה דיעבד כשר משום
דבדיקת הריאה מדרבנן ובדיעבד מן הספק אין אוסרין אותה ולא נבע מגאב
שנטל בגם מעשה ובתוליהן ספקן מעלבין לב הכא דאיכא הדי ספיקי: ספק
הכנס ספק לא הכנס ואם תמיא לומ' הכנס נמא לא מיא שירכא עב:
אבל אם בא ואם ושל בגם מעשה ובחוירין ששקן מעקבין אין חוששין שמא
ממקום נקב שרם לפי שמשמטה בחזקת הייתר עמודת:
בהמה שהולרה חסרת דבל בהמלת בר"ייתה אין יוהדת דבל טריפה:
אם הוא למעלה מן האדבוה הוא הדבל הבמהר עם הראש
אבל למטה בשירה שאפילו נתוך שם בשירה אבל הייתה יתרת יד אז חסרת
יד בשירה לפיכך אם נחתך הוד שלה בשירה: **שבר** הדבל
הבמהר עם הראש בשירה שבר הנעם האמיעע שבר יצ
עמוד הדבין באיזה מקום שיהיה טריפה שבר העליון סמוך לבעל הנקבה
קולת טריפה: שבר הנעם האמעע מן האדבוה ומעלה אם יצא דובו
לחוץ הדי הוא סמי שנפל ובדיפה: **ואם** הבשר אז הבער חוצה בגון
ודוב הקיפו של נעם השבר הדי זו מותרת אבר עצמו מותר
ואפילו בפל מקבת הנעם השבר ואבל לו והבדים הדבים אעם מטונן בבשר:
בהב הישבא זל שבר הנעם ויצא לחוץ אם שלא נחתך אם עד ובשר
הונפן את דובו מותר ואם כאן דיע בחתך לפיכך אם נעם דבל
הבמהר עם הראש האבר אסור ובהתך מותרת ואם נעם הקולית הוא
והבהמה אם נדין ואם נעם האמיעע למעלה מבפת הבדים הוא אסור
והבהמה מותרת לדעת הבאושש ויש אוסרין אם הבהמה וכן ראוי להורות:

רוב זה שאמרו צריך שיהא רוב עצבו ורוב היקיפו מבשר. היה
רוב בשר ועוד משלש חפ"ית רוב השבר לשירה ועוד לבדן
אינו מיטל אפילו בעוף. (מקום יש שאפילו עוד לבדן מיטל אפילו בבהמה
והוא במקום שסמוך מטש לארכובה הנמכרת עם הראש לפי שאין שם לעצם
לא שר בלבד דבוק לעצם: **נשבר** השעם ויצא מחוץ אין עור
ובשר חופין אותו ועל מקצת. השעם עד שעלה ובשר חופה
השאר עדיפה. היה רוב ומחופה ועל מיעוט מקצתה לארץ קטירה. לא
היה אותו הרוב החופה את רובו במקום אחד אלא מחלקו מעט כאן ומעט
כאן סביבות השבר או שהיה במקום אחר לא שהוא מונח או שהיה
מתפסמס עד שנדרדו וכן אם נחב הבשר או שנמלק או שנדרק או שנטל
שליש התחתון כל זו אין מעלין ואסורין מספק: **נקדר**
הבשר בסכין מעל השבר בנעגל סמיך טבעת ולב
הקפה מכולה עדיפה והוא שיהיה העצם מדוכה לבשר בסביב הקדירה:
נשבר לא ידע אם מחיים או לאחר מיתה אם יש בה לתלות
כגון שרסה בכותל או שרשעתה בחצל וכיוצא בו תולין
אם לא אסור עבל. **ועל** מה שאמרנו בנשבר העצם מן הארכובה
ומעלה שאם יצא מחוץ הדי הוא כמי שנתן ונרפא נתב
הראב"ד ז"ל בהשגה כל שלה דנוקא יצא מחוץ שמולט מהאויר אבל אם נשבר
העצם בחלל הגוף לפנים עדיפה בין שאין האויר שולט בו עכ"ל:
ויש אומרין (אומרין) דיצא לפנים כיצא מחוץ דמי ואינהו טעם בדבר
הוא כל עדיפה חבין מסתקומון הוצאה חדי ליה לעשין שבת:
והב התרומה ז"ל כתב הייא שמיעא שעם שבר והבריא ונקשר
אין הנשמין שמא יצא מחוץ שאלו היה כן לא נתרפא:
והר דוד בר לוי ז"ל כתב הה אם נמצאת שבירה במקום עומק
הגידין ונתרפא היטב אין מנשמין שמא נפסק אחד מעומק הגידים
ומכשדיש ליה וכן מי פסק רבי יצחק בתשובה ובאר עוד שאפילו שבר
העצם לתוכם תוך הבשר (אינו יוצא לכל אין עדיף לבדוק אחר עומק הגידים
לפי שהעצם נוח להשבר מפני שהוא קשה אבל הגיד והעור שהוא רך לא:
וכשאנו רואין מהעור לא נפסק מ"מ שהגידין לא נפסקו עכ"ל והר הגרשם ז"ל
מעדיף לבדוק הגידים אעפ"ש שאין העצם יוצא מחוץ מ"מ וכמקום אחר מיאמתי
שוה לשבר רגל מן הארכובה ומעלה במקום עומק הגידים שדיפה אע"פ
דלא יצא העצם מחוץ מנשמין דמיישינן לעומק הגידין ולבדיקתן לא

בדיקין לה משום דליכא למקום עבה דמילתא דזימנין שמתחלף עד אחד לשנים
ועוד הודה ר' שאם שמנו העשן מן התחתון דבעינא נמי בדיקה שמא
נפסק אחד מהם עב: ובמקום אחר מצאתי פעם אחת הובא לפני רבי תרנגול
אחר שנשבר עשנו הירך לגמרה מיצמת הקדרה ולא יצא העצם לחוץ והכשירו
ואפי' אם יצא אם עור ובשר חוקק את דופן עבה כשל אבל אם שבר סמוך
לחיבורו מקום שנמתחו הקדרה בדיקה שמא נפסק אחד מהם ונדיקה עב:

והחכם אדוני זקני ר' דוד הסכים לכל כתבו וצמלל הקדרה עולי שקומא
ולא עדקומא ענא לפיקר אם שבר או נתקר בין עדקומא
לעדקום בגרוע מיצמת הקדרה נפסקו ונדיקה: וכן אם שמעה שכיון שנשו
ששמעה בין עדקום לעדקום אי איפשר שלא יהיו הקדרה נפסקין ונדיקה:
אבל אם נפסק אז נתקר לגמרי תחת הערקום כשירה שאין לחם משא מיצמת
הקדרה עוף אין לו עדקום הקרא מרעקי הלבר יש לנו לומר שאם נתקר בין
הקדר לעדקום שהוא העצם האמצעי טריפה שמיום מתחיל יצמת הקדרה
וכן אם שמע שאי איפשר שלא נפסק יצמת הקדרה עבל בהלכותיו נדשת
הלאבר אל בנעם שנשבר במקום יצמת הקדרה עפעל שבר העצם ויצא לחוץ
בלא יצמת הקדרה טריפה כלון דבמקום יצמת הקדרה שברה ויש חולקין עלון
כמו שבארו בעה: והלי אהדלן הלוי אל כתב בעצמות הן בעוף העצם המחבר
עקרא דגל וכגנין בבהמה ארכובה המחברת עם הראש ודין זה העצם שאם
שבר הרי היא כשירה: העצם השני עקרא שוק ובלשון ענגי: וכענין בבהמה
אשתקדיל ובן יצמת הקדרה ודין עצם זה אינו נאסר בשבירה כל זמן שיצמת
הקדרה קיימין: העצם השלישי נקרא ירך ובלשון פאלא וכענין בבהמה אגש
סדרלילי ארי ראשו המוב בשדרה כמכחול מטפוקרת והוא הנקרא בלשון חכמים
אל קולית אם שברו יצא למון טריפה:

נטולה

כיצד שלשה איברים הם שאם נטלו טריפה
ואלו הן יצמת הקדרה והכבד והלבי הבינון:

צומת

הקדרה בבהמה ה
וחיה למעשה מן הערקום כוריקי בלגון: (והוא המקום
שתולין בו הטבחים הבהמה והם שלשה עצים לבנים אחד עבה ושנים
דקים ומקום שמתחילין לחיות קשים ולבנים עד המקום שיתחילו לתראות
ולהתרסך הוא יצמת הקדרה והוא בשור באורך ין אצבעות לפי דעת הראש
והמחבר אל והו עיאון זה מדאמרי' בגמר ארבעה בני מתוא ופירשו בטרא ד'
אצבעות והרש אל פי בטרא ערל ולדעתו לא יהיה כי אם ד' אצבעות וכן נמי
פי' הרב אל. **בהמה** שנחתכו רגליה במקום יצמת הקדרה אעפ

שהיא למטה מן הארכובה טריפה מפני חתוך הגידים שחתיכת הגידים לו מכל
הטריפות וכן בגוף: ומנין ש הגידים בבהמה שלשה: שנים דקים
ואחד רחב וגדול: ומחלקן מן הנקב של מטה מיתבאר
ישרה עד סוף השוק שהוא כנגד חקישים ואם נמתחו הגידים לבד ונשארו
הרבה שלם טריפה: נהגן האחד העבה בבהמה לבדו ונשארו
הנשנים הדקים מותרת: וכן אם עתקו הנשנים הדקים ונשאר
העבה נתתך רובו של כל אחד מהם טריפה: ובמקום אפילו לא נטל אלא רובו
של אחד מהם טריפה: ואם פיס לגוף פירים מהמה סלוף דעת
הדמסבל: ויש מלקין עליו שאומרין כמו שמחלת עצמות
הגידים בבהמה מפרקן חיבור העצם הנתחברן עד האמעיעי כן בגוף: ויל
אף הרים חוזר בו כתשובת שלה: וזה לשון השלה ששה לו הר יהודא
כה לל מיראא כתוב בגוף אם שבחה רגל למטה מן הארכובה טריפה
ולא סמיעא בתרי היסן: תשובה פ אנכי לא שמעתי בלתי היום הגיעני
מאי זה הקום מדברי נמיאת שעתן: הנה בפר ם מהלכות שחיטה נקח דברי
שם כך: ב טרפות בגוף בשר בהבמה אינם שיש לה אותן איברים: וכן הן עוף
ששלנו מראה בן מעי מחמת הארוך ועוף המים שנקם עצם ראש: ואם
יש בספק שהגיע לכם דברים שסמר זה כמו שכתבתי וראי שנה סופר הקנים
הספר בכל: טעם הל דגי בר ליל למען נבון ומגיע עניין עלמת
הגדין אבאר לך באור רחב ממה שביאר הדמסבל על סמוך
שהרבא למשנה: ג כי בשעתה בדיר בגוף ובבהמה כל אחר נקשר
בחבירו בראשי הפרקים: הראשון הוא הנקרא רגל: וכנגדו בבהמה ארכובה
הנמכרת עם הראש: השני הוא האמצעי הנקרא שוק וכנגדו שני: וכנגדו
בבהמה ירכתי הוא אשקנדיל: השלישי הוא הנקרא ירך וכנגדו פאלא
וכנגדו בבהמה קולית: וכנגד אושמדוליד: ראשו העליון למעוב באלוה: וראשו
התחתון הוא הארכובה וזהו שאמרו בגמרא כעין בגמל גר מקום שנולט
בלפי חוץ: ושם הגמלים רובעים שם ובתך הגמלים: ואם שהמקום הזה אחר
בגמלים: ונאת היא הארכובה שאמרו אל אם שבר העצם בעצמה מעבר ואם
לחוץ טריפה: וכן כתב הב השלמה והראבד אל אך מקום עצמות הגידים
אף בעצם השל: ובבר כתבנו דעת הראבד אל בשבר העצם במקום עצמות
הגידים: ויש מלקין עליו וקסקין שאם לו שבר העצם הזה שני איבר טריפה
ובלבד שיהיו הגידים כולן קיימין במקום חיבור: ואיינו דקאמרינן בגמרא
ארכובה נקבה שבגדה כגמל שבר וכו: ותמלה הגידים הוא מן העצם הקטן

שבין הרגל הגדר עם הראש והעצב האמיצע והוא סתבר הפרקים ונקרא
בלשון משנה עקומא. ואותו הענין כתב הלי יהונתן בשם הראבד"ן שאין
עצות הענינים בעקום עצמו לא מהנו ולמעבה וכן דעת הרשבא"ן וכן נראה
דעת הרמבם"ן כי כמו שהכתבנו. עוד כתב הראבד"ן שאין עצות הענין מהנעשה
ולחוץ כלומ/ כלפי הגוב במקום שהגוב נקוב בו דק בגדם ולפנים כלומ/ לצד הענין
וכן פסק הרשבא"ן. עוד כתב ענינים אין יש שנעלם בתוך אחרים בגבורות. בתוך
נקבות ואותן הנעלם אינם בכלל עצות הענינים: אבל בדי הבהמה
הרמיינ ענלוק הראשונה אין בהם עצמת הענינים סלל. ואין בהם
סוף טרפות אם לא בשבר הגדם ויצא לחוץ ונהו דוקא באבר עצמו. אבל שאר
הבהמה אינה נטרפת אפילו נחתך כל לאבר כמו שנראינו: ונף
של עוף ע"כ הם השפנו דכל מקום שנשברו שם העצמות של
נף מלמטה ממקום חיבורה עם הגוף אם הוא בדר חיים זה נזה מותר. ואם
במקום חיבורו נשברה או נשמטה טריפה. מוששין שמא נקבה הריאה:
הכבד שנטל כולו טריפה. נטרויר ממנו כזית במקום שהוא חלוי
בו. וכן ית במקום מרה מותרינ: וכשעת הכל
לפי נעלו ולפי קטנו: וזולת שנ וזיים ארון
בבהמה טריפה. דקיים לפי לדבנו ראינה חיה אם אם שאינו
בה שנ וזיים אז: כתב הרשבא"ן אם נחיבב כדי שתפרש
בעפרן טריפה: הכבד כשירה אפילו ההליוע
במקום מרה. ובמקום שהיא חיה כשירה. ואין יודע
לפ/ בשאר מקומות שלה: ברמה אז שנמצאו לה שני
כבדים. יש אוסרין לפי שכל יתר כגנול דמי לפ/
שהיתר בחסר. ויא שלא אמרו בחסר אלא כגנול כלפ/ עם מקומו שהוא
דבוק בו. ולפיכך אם הם מחוברים בגויה של מקום חיותן אז בכזית. של
מקום מרה טריפה ואם לאו כשירה. ויראה לי שלא אמרו כגנול עם מן
מקומו. אלא כגנול כלפ/ כלו היתר שול ממקום שהוא בו. והיתר כל אבר
יתר שאם יגנל ממקומו עשה אותה טריפה אסורה. ואם לאו כשרה.
ולפיכך יותרת כבד מגולה כשירה. דבשאלה נעל אה היתר אין עושה
אותה טריפה. וממ/ לא עושים שנמצאן להחמיר בשל הגוה עכל:
תדרדרה הכבד והיא מעורה בטרפשא שלה מותרת
נטל מקום ממנה שהוא הלוי בה ומקום
המרה אפילו השאר כולם קיים טריפה. וכן אם הוא מפוזר מעט

כאן וקשה כאן אם שהיה מודגר או אריך כריצעה הרי זו ספק ואסורה:

הלחי השלין ששל טריפה: אבל בטל הלחי התלוי עד מקום הסימן ולא עקרו הסימן מותרת: **וכל** אבר שאם בטל יהיה מותרה אין לפקפק שאם חסר מותר: **בהמה** ששלה האם שלה: ויהיא בית הרחם מותרת: ובטל עוף יג

שהיא טריפה: יש מתירין כאן וכאן: וכתב הרשב"א ז"ל ולזה הדעת נטוה:

בהמה ששטל הבכלות מותרת: וכן אם נבראות בבולא אחת: אין בן בלעות: וכן אם נבראות הבולא נקובה: **ואינה**

מאם שלה הבולא שהיא מותרת הקטיעה בדקה עד

כפל: ונפסה עד שנבבא טריפה: ופי' הראב"ד ז"ל דוקא הקטיעה כולו ממש חולי: אבל אם הקטיעה מהחלה בריאה מותרת: שאין זה לקות: והכי"ה

זה סדרא: הקטיעה דמסה: היתה ברולה מקורם לבן: וכיון בוחקין אם

תחלת בריאה כן: אם לאו בודקין את מקומה אל הוא כולו מלא: ואם אין

שם חלל סביבולה ולא דיקות בבל אין עבר שבר היתה תחלת בריאה וסדרה

ואם נבראת: שם חלל באמצע הקטיעה ואסורה: ולפי דעתו הוצרכנו לבאר

שבטלו הבכלות שאמרנו דבשירה לא שנבראת בך חסרה הבלות: שאם

נטלו עי חולי כזן שהקטיעה לפחות מכשיעור כבר נאסר ואיך החזור

להכשירה נשנלו לבטלות: ולהמק: ולפי זה ערוך לבדוק את מקומן ובראות

אם הנם שלהן מלא חלב: ואין שם כי אם חוטין בלבד אין עבר שום תחלת

בריאה וכשירה: ואם נמצא שם חלל ומקום דק עבר שהין לב סלות: דק

שנמוקו ועדיפה: והרשבא ז"ל הכשיר אפי' נקבה עד מקום חדיש אונתבה:

לקרה בבולא עד שישאה כבשר הבלה שמבאיש שאם תאריכו

מבקעתו: ויבוסמה: ויפול טריפה: והה לבל אבר שנשלרו

אין נקיבתו אן הסרלתו פוסלתו הבלות: בי פוסלתו: ואם הקיבה חולי זה עד

הבלן שבבולא טריפה: ולקות בבולא אחת ובשל בשתים טריפה:

כרגב אדוש נקבו הל דור הכהן בן הרב ל' יצחק הכהן ז"ל בהלבות

טריפות שחיבר: הישאה הילה בשיר עבולא בבהמה

שלתה בבולא אחת: ונהיתה מקצת הבולא בבשר המה: ויהיה מוקם הבלות

עד מקום חדיש: מיהו לא הקיבה ל הלבן שהוא מקום חדיש עצמו דהיינו

לבן שבתוך הבולא: והסכימו כל חכמי הדעת והתלדה: משום דאמרינן

והוא דמטי לקוקא למקום חדיש מטמ: שבמקום חדיש עצמו דהיינו לובן

שבתוך הבולא ענין הבלות: וכל היכא דלא מטי לבלבן ענין הטיה:

וכן כתב הראב"ד ז"ל דקשיחוט זה עד הלום שמתוך הכולא וכתב המעשה אשר
מתבא שנא בעד נדונא שבל וכן כתב המגדא ז"ל ונראה ומקום חדש היכן לובן
שמרבה המעשה שבשם בתוך הכולא וגו' וכן אם נמצאו בכולא מים
עבודים אין סמוחים או ליחה אשם טאיטה סרוחה הדי"ן טריפה:
וכתבו מעשה היה בעיר חוט פושלילי שנמצאה כולא
מלאה אבנים קטנים ומחוץ והם לבנים ומקום חדש
היא בריאה והראבים עד מקום חדש ולא כתבי לוה החכמים משום דבמקום
במקום חדש וכי במקום חדש ולא אמרינן עד מקום חדש וכן נמי מצאתי
בתשובת שלה סה"ש הר"ר משה בר יהודה ז"ל: פסוקה
כיצד שם מים בפסוקי חוט הסדרה שנפסקה
ובגרת שנפסקה: גרגרת שנפסקה חללה במקום הראוי לסחיטה הדי"ן
לסחיטה וכן אם נחבל נקבים שאין נ"ב
בהם חסרון מעורכין לדובה ואם הם נקבים שיש בהם חסרון מינו"ר הדין
לבאיסר וכן אם שלה ממנה רצועה מעוגלת לבאיסר: ובעוף
בל שלו מקבל הרצועה אין הנקבים שיש בהן חסרון נמ"
ומשגח עליהן הקבה אם מוצה את רוב הקבה לגילה ואם לאו טריפה:
וכתב הר"ר יהודא דאם נחסרה הגרגרת בשוה לא נשאר בבאיס
לא אוכלין לרובא כמו בטחבה כנגה לא כן דעת רה"ן ושאר
הפוסקים ז"ל: נקבה הגרגרת נקב מפולש משם עד דריה כדי
שיכנס איסר לרחבו נ"ל: נסדקה
לארכה אינו לא שמיר בה מן המקום הראוי
לסחיטה לא משהו לבשלה ומשהו למטה כטריפה וכן נמי פסק הרשב"א ז"ל:
גרגרת שנקבה ואין ידוע אם קודם שחיטה נקבה אין לאחר שחיטה
אוכלין אולה במקום אחר ומדמין הנקבה לגבה אם נדמה
לו מוכרת ואין מדמין לא מחוליא מחוליא מגולה לגולה ומקטנה לקטנה
אבל לא מגב לגולה לקטנה ולא מקטנה לגדולה שכל הקבה חולות חולות הוא
ובן כל חוליא וחוליא חוליא אמה קטנה משחיה: חוט השדרה
שנפסק טריפה כי הער הרחוקה את הסוח אל נפסק רוב
הקיבו טריפה והרשב"א ז"ל פסק בדוב חלבה אבלאם נתבה אין נפדק מאלבו מוצה:
וכן אם נשברה הסדרה ולא נפסק החוט שלה אין אכילין ערבשר
הסוח שבתוך החוט ונתנתק הוא"ל ושנו קיים מוכרת:

הומרך המוח ונשפך כמים או שנמס כדונג עד שימצא החוט כמו
כשמעמידו איש עמוד או שאינו יכול לעמוד מפני כבדו
אמורה: **וחוט** הסדרה ובתחלתו מחוץ לפולין שבתחלת העורף עד
של ישאר לא חלוא אחת לתחלת האליה דה"יל עד
פרשה שלישית. וקרשי פרש: מקום שחוט השדרה מתפצל לדיכים חוט
אחד לירך זה וחוט אחר לירך זה. והאמצעי יורד ל האליה ויש בה פיצולים
ן למעלה מן אבל הקנוסה והרמבם ל פירשו ן לשונות קטנות שהם למטה
מחולוה ועד הסוף היא חוט השדרה ולמטה ממנה אין לוששין לה:
נפסקה בעוד הפרשה שלישית. כתב הרשב"א ל יראה לי שהיא
שייכת עפסקו אחד מכל הפיצולין בשירה עכ:
ובשף עד בין אנפין כלומ' שעד בין הכנפים הוא כח חוט שדרה ן
מקום חבוש ן ולול שמתחבש שם בכנפין אם יפסק שם החוט
אפס כחו אבל מדם ולמטה איש עדיך חזק כמ ולא ישרה בפעולותיו והוא
נדון כבשר: **והר** יהודתן ל מחמיר לאסור עד למטה מן האנפים
ששר אותו מקום עדיך לכח ן ולול ן כן דעת הרב ל. אבל
למטה ממקומות שלו בין בבהמה בין בעוף אין חוששין ל החוט בין נפסק העור
בין הומרך המוח שבו: **והב** התוספות ל כתב דיש להסתפק אם
למטה מקום השעה של נגף המחובר לגוף או למטה ממקומו
חיצונו: **קרועה** כיצד בהמה שנקדע בה חוב בשר החוצה
חוב הכרס בבטן אעפ שלא נגע הקדע לכרס עד
שנראית טריפה. ורשב"א ל כתב ולא יראה לי כן לא עד שיקרע מקום עב:
ושיעור אורך הקדיעה בבהמה ן ולה טפח ובקטנה רוב אורך
הבשר המוקף רוב הכרס ואעפ שאין באורך הקדע טפח:
נקדר הבשר הזה בגלל אן באורך אם היה יתר מסכלה וזהו
כדי שיכנס בו ן נעשה הבורה ן בעבר ן בדוחק הרי ן ר"
טריפה שאם יכניס קדע זה ישמוד על טפח: **ברמה** שנפשר
עורה בין ביד בין בקצל טריפה. ואם שאר בה מן העור
רוחב סלע קט כל השדרה כולה ורוחב סלע על הטבור ורוחב סלע על כל
דאשי איברים מלרגלי. קן אם לא נעשה ממנה רק רוחב סלע ואפילו על
פע כל השדרה ורוחב סלע. אן מעל הטבור אן מעל דאשי איבריה ואפ
העור קיים הרי ן ספק. וכתב הרמבם ל יראה לי שמתירין ם אותה:
וכתב הרי ל והה בעוף שנמרטו כנפיו סלומ' שנולדו נעדר

הכנעים אי נמי אפי׳ נתת סל תנוף כין הנעה הנילה כין הנועה הקטנה טרפה
שהנעה לעוף כמו השר לבהמה: **וכתב** הב השוור ולא אמן דלא
קיים לן שיהיה אוכלין לחומרא ולא מסתיק לה אלא ב
בהעלא שמא דלית בה ספיקא: **וכתב** אחוט וקיים הא דוד הכה
בהלבוהין ולל טרפות נמרלטו טנפי הנוס לא מיקרב
לא אפילו בדיעבד כעפה הנפים אן אפי׳ הנעה הדקה כשר. ולא אמרינ׳ דהוון
כולנדה בבהמה דלא ידעי דהתם לא שאיר עוד שיון עליה. אבל הכא אשם
שעלה הנעה שרי מגן עליו ואמר דכחשה אינה מהל מקום זה ולבר כשרה עכל
וכן דעת הרשב׳א ולל הנוף שנטלה עדנו כשר: **נפולה**
כיצד בהמה שנפלה ממקום גבוה שהיה עפרים אן
יותר חוששין לה. וכן אם נפלה בכור אן במקום נמוך כל זמן שיש מכריסה עד
מקום שנפלה שהיה עפרים יש בה משום ריסוק איברים. וכן אם הכה אותה
במטה אן באבן ונסק אן רצץ אחד מאיברי הלל הנעם עד שנתרוצץ בשנת זה
עד שהנפסד עדנו כלי ז טרפה: **נפלה** והלכה אין חוששין לה ונשיכה
לגמרי ואינה עדיכה בדיקה ואינם שלא שהיה מעל לשה. ברא
משהלכה הלוך יפה כדרכה. אבל הלכה והיא צולעת. עדיכה בדיקה שאין הלוך
זה מוציאה מידי ספק. וכן נמי פסק הרשב׳א ז׳ל: **קפצה** מעצמה
אין חוששין לה. דוראי אמדה נעשה: **הניחה**
למעלה וכא ומעאה למטה אין חוששין לה שמא נפלה אשם
שהיא מאבת ואינה שמדה. ואפילו נבוה כמה מדרגות. ואפילו מאדובה שבאה
שבאמצע הבית. דאמרי׳ לעולם דמדעת קפצה ואמדה ואנפשה: **נפלה**
שלא מדעתה ועדיה אבל לא הלכה. אין חוששין לה ואפי׳ לו
שהרה מעה לעה. ועדיכה בדיקה. וכן אם הפילה אחריה בכה אפילו בפחות
משהיה חוששין לה. לפיכך נכליה המעלים זה אה זה אין חוששין לה
עפלו לארץ חוששין: **בהמה** שמנדרת. דעלה אין חוששין שמא
נתרסקן איבריה: אן שמא נעקר חוט השדרה אבר
אוס שיבנוא היא דנקיט לה. והוא חולי הנקרא סמיא. דמה הלשבא על בהמה
בשלא נדנ. שנעלה. אבל אם עדנו מעלה חוששין לה שפסיקה חוט
השדרה מעני עם כח נעלתה עכ׳: הפילה אחריה. ואמדה נעשה אשם שע
שנעלה בכח ונשמע קול ונתחה אין חוששין לה. לפי שנעתה עפרנו
ונעלדה. וכן אם הפילה על מתנה אין חוששין לה. לפיכ׳ נבדיס שנבו טלים
והשלכו אחרי הנדר. אין חוששין לחם שנומדיל אותה שלא יתדסקן כדי שיבלע

לרוץ לפניהם והזקה על מתנהם והפליכוס. אבל אם החזירום חוששין לאם
שאין חוששין אם יתרסקו אם לאו: ואם מחמת יראה החזירום אין חוששין
לפי שמתבוששים להחזירם ונוהרין בהשלהם: **ויש**
כותבין אם מחמת השובה והחזירום אין חוששין כי ישובו
בתשובה שלימה וכן דעת הרשב"א ז"ל. **בית** הרחם אין חוששין מ"
משום ריסון איברים פי' בעוד הולד מבית הרחם שלפני
לארץ או אפילו עלה בקושי ברגל ובדוחק אין חוששין משום ריסון איברים בזה
ומותר לשוחטו מיד אם נודע לו שפסל לו תרשין וכן כתב מרי הרשב"א ז"ל:
בית המטבחים אין חוששין. פי' מי שהרב עזרו לשחיטה אע"פ שעבר
עליה לא שיש לה קול בשעת שמפילין אותו. אין חוששין
לו מקנו שנעשה עברינו ומתחזק עד שתגיע לארץ. וכן מעיין בירושלמי
ביומי דל פיגלס הבנין הרא בחילא. פי' הבונהו כבית המטבחים. אם לון
בחיי כון שרון לה: פי' הבורהו מקשרין ובראה אם יברח שרולה ובדק. אם
ביוך שבחר בדברי חכמים דאמרי אילן דהבנין הולא בחילא אין בו משום
ריסון איברים: **ואם** עבלה אבן על גבי בהמה כתב הרא"ש ז"ל שאם
נפלה מעליה פחות משירה אין חוששין לה כמו שאין חוששין
לנפילת הבהמה עצמה לא אמרינן שמא בהמה נפלה חי ונשא את עצמו
ולפיכך אין לה הבט בפחות משירה. אבל כשנפלה עליה לא. וזה תימה כי
מי יוכל לתת ק"ן עבה לאבן שנפלה באמת. הכל לפי האבן אם היא גדולה או
קטנה: **הכה** הבהמה על ראשה והלכה הלכה על גבי גבה. או
שהכה אותה בכפי גבה והלכה על ראשה. אין אפי' הכה
אותה של השדרה אין חוששין לה. ואם יש בהטה חולות חוליות חוששין לה.
וכן אם הגיע ראש הכהה לאמצע השדרה אם שהכה אותה לרוחב השדרה
חוששין לה: **ויש** שכתבו שאם הכה אותה ועפסק המקל בה
בהכאה חוששין שמא במקום שנפסק המקל עשה
מכה רבה. כמו בראש השדרים: **עוד** שנתנו על גבי דבר
קשה כגון כדי של מים חוטר וכיוצא בו. כגון גלימא מתרחה
שאינה לפלה ודשתות שיש בה קטרים ודק דק של פשתן. ופשתן הנוזק
ולא נגמר. וחריות של רקל. ואבן דרכיס. וחול הים. ושעורים. ומים קטנות.
אם עמדין בכלי וכיוצא בהן חוששין לון. ואם נתנו על דבר רך. כגון צמר
וכיוצא בו אין חוששין לון: **נרבקו** כגון בדבק בשעת צידה
ונתנו פי' שדרך הצידין שמושתין דק אחת במים וחר

שקורין ויש"ן: ומעביד"ן הדף כמקום נבוה בראש אינו וכיוצא בו ממקומות שעשה
דעלין כו' וכשבא השוף לסמוך שם נדבק ואתן שם בסעדו ומתחבט שם עד שנופל
לארץ ומתרסק בעפרלתו: ואם נאתן באחת מכעביו בלבד אין חוששין לו: לפי
שפורח בסוף שם ובמקר שלא יפול בחוזקה: אבל נאתן בשני
כעביו ונתחבט ונפל חוששין לו: ואם עבר ולא הלך עדיין בדיקה: ואם עבר והלך מן ערה: אין צריך כלום: נחבט על פני
המים: אם שם מלא קימטו מלמטה למעלה אין חוששין לו
ואפילו מלמעלה למטה אם מוכר לשוט עד שיגרם רבון או קש שעל פני המים
אין חוששין לו: וכן אם היו המים מכונסין שאינן עולין לגיון קצת האגמים בכל
עיר שישוט מלא קימטו דיין: וכל מי שאין מלשלשין לו שחטין מיד:
ואין צריך בדיקה: וכל שחוששין לו אם שחטו צריך לבדוק לבדיקה כל מחלל
מיקדיקה ראשון עד הדיר: ואם נראה בו טרפות
מתגלגלות שמשא: או נתרסק אבר מן האברים שבפנים ונפסדה עורקיו
טריפה: ואפילו אם נתרסק אבר מן האברים שאם נטלו בסירה: כגון
הטחול והכבד והכליות הרי זו טריפה: לפי שהרסוקן מכאיבה יותר מהנטילה
והעזיבה חוץ מעבית הרחס שאם נתרסק הרי זו מותרת: כך פסק הרמבם: ולי
קן נראי פסק הרשבא ז"ל: ויש אומרים שאין לבדוק מהכאתו: דין
באותו אבר אשר הוסמה בו אבר אין חוששין לשאר אברים
בהכאת אבר אחד: ולפי דעת הב' בהשלמה אינה שלמה: בדיקות אלו
באברים שנטרפת בהן בפסיקדין או בחיבהן: כתב הר יהונתן סדן בפ
בפירושיו בפרק שור שנגח חול הפרה: ליקוח אברים משום טרפה: לאסר
ולא משום טרפות: דהא קיימא לן דטר יפה חזל ומרוקת איבה היה אפילו יוסי
וחני עבל: זה הכלל כל בהמה שלא שחטה מעת לעת ושחטה טריפה: ולא
הושל לה שום בדיקה כך כתבו ז"ל: והסימנין אין צריכים
בדיקה שאין הנפלה לעבבת אותה: נפלה
מן הגיון ולא שחטה אסור לשחוטה עד שתגשהה מעת לעת
ואם שחטה בתוך זמן זה הרי זו טריפה: ואחר שתגשהה מעת לעת אם ישחוט
אותה צריכה בדיקה כמו שבאר: וכן דעת הרשבא ז"ל: אם לא הלבה הילוך
יפה בדרסה: אבל הלבה והיא נעלעת צריכה בדיקה כאמר כתבנו:
וכן מי שדרס בדגלו על הגוף: או שדרסתו בהמה: או שברפו לבותיו
ובדין הוא מקרבם משהין אותו מעת לעת ואחר שוחטין וסוחין אותו:
וכתב הרי מקורבים ז"ל: כל מקום שיש לחוש בגיון לפלה: ימתין

עד שתבלע ואין מזהירת כלא משם בדיקה ונעברה לעשות מועל כשל עשיה
ועקרה דליה למטר מועל כשל הלכה ואם הלכה ר אמות אין עליך בדיקה
ואפ אינו רוצה למסור על בדיקתו ימתין עד שתגביה ואין לשהות מעת
לעת והבה הרי לך עצין מילו בעיא בדיקה ואינו לא בקיאים וכן בת
בקר דטל הוי דבנו בדיקה קנין נפלה דרוסה ושחוה המ ברולות
הראשונה דהוון בקיאי למיבדק אבל אין דלא בקיאים לא ממצין אנפשין
ובדין ראה שקלבה כרבא דרשא הפוקקים עליה: מתני
שנלדלו הבנו ואפלו שלא מחמת עגילה טריפה
וכן אם נקבו שהני אינו דאיין לשחיטה אבל הרבין הוסט שעפרן רובו סן
הלאי כולהה שאינ מקום ראוי לשחיטה פי נתדלדלו שבנשו במה
מקומות ומחוברין מעט כאן ומעט כאן וכן אם נתקפלו כמה שעפרקן לצדי
כף פי אדום וקא דוד הכהן על בהלכות טריפות אל שחיבר:
שבורה כיצד עצמות הבהמה אחת עשרה מכאן ואחת עשרה
מכאן אם שברבו רובן מחיין ולמטה טריפה ואם מחיין
ולמעלה של מוח הגדולה טריפה וקא שיהיו מהעצמות הגדולות שיש בהן
מוח ואם לאו אעפ טהן רוב ואעפ שהשבר מול הסדרה מוגרת:
נעקרו רובן אפלו נעקרה אחת מהן וחיי חלייתה שהיא הקנועה
עליה טריפה וכרב הרשבא אל ידאה לי דוקא בעלעת
שיש בהן מוח אבל בחטנות כשיהיה עב: וכן אם נעקרה חוליא
מן הסדרה ואפלו לאוקן שאין בהן מוח ושאין עצם הקנועה
בה טריפה: גולגולת בממה וחיה שנטל ממנה עצם
אפלו לא נקב הקרום טריפה וכן רגרת
הרשבא אל יוקן אם נקבה נקבים שיש בהן חסרון כלי מעשרפין לצמלם:
וכן גולגולת שנבטה רוב עצבה פי שנרחק העצם
כלפי פנים מאת הכאה באבן וכיוצא בה
אבל לא נפחת העצם כלל אם נבטה רוב עצבה אעפ שאין רוב
הקיפה כלומר רוב מה שיש מן הגולגלת מן העצם ומלמעלה אין
הקיפה אעפ שאין רוב עבהה כלומר סביב כל הראש אעפ שהקרום
קיים ולא חסר ממנה כלום אסרין אותה: והב העיטור
אל כתב דטל הכא לא נקב קרום של
מוח כטריה: ועוף טל מים כגון האווין שנקב עצם עצלעל
אעפ שלא נקב קרום מוחו טריפה שקרומו רך:

ושף היבשה שהכתה חולדה על ראשו או שנגף באבן או בעץ מעבר
ידו בעד העקב ומכעס יחד לתוך פיו ודוחק למעלה ואם יגיע
המוח מן העקב בדוש שלקה החרוט ונתיבש ואם לא מותר:

שמוטה יתך בגלמה טריפה היא בוקא דאטמא דשף מדולדה
ודוקא דאישבול עביה דאי לא אישבול עביה הדרה ובריאה:

ופירש הראב"ד ז"ל שמוטה יתך הוא הכף עצמו שנשמט דאינו
העליון מן השדרה אבל בוקא דאטמא הוא התחתון
ששמט מן הקולות ראש הקולית הוא כעין טופנא ובגם למהרגשת שנפף
והוא הנקרא בוקא דאטמא לשף מדוכתיה והוא דאישבול עביה:

עור זה לשון התשובה שלה זה הכף הוא מחובר בעצמו אל
השדרה בראשו העליון הנקרא אוש מדולדיר ובראשו התחתון
גוה הכף הוא הנקרא פקחלת על שם שפוחקת מקום היציאה והכפות
שמהם ומהן הם המעמידות החלוחלת ונלשון הגדה נקרא קליבושת
והוא בטלן הלבא שדרין ואותן העצמות נקובים בנעצמן נקבים עגולים ולא
רחוקים רבים של מדר שבריל בתוכן ונתמלאים בגבי הידר בדרך המקום
שבראו לריטון על זה אמרו נשלל הידר והלל שלה נעלה כי זה הידר
עגל בחלל וזה אם שמט מן השדרה אינו שלא נפסק עביה טריפה אבל
ראשו הכף התחתון שנכנס בתוך המדולדיר בגבלגא באסיתא ונשלה
אנו אומרים שאינה טריפה אלא אם נפסק עביה ואישבול אינבולי דבר
זה ערוך בפי המה שנם ונדומה כי הר יתלק לפני לגבם שלזה והדברים
מוכיחים הפנם שינוי הלשון: **עור** הדע לשון יתך בכל הוא לכל
העצמות וכל העצמות עצמן ישלהם שמות חלוקים
וזה שמותם הכף המחוברת בשדרה נקראת בלגן פלגא או פרילא
ושם לה העצם הנקרא בוקא דאטמא ונלגן אוש מדולדיר והשלישי הוא
העצם שבו יצומת הלבנים והוא הנקרא אשקנקיל ואין מן המדולדיר ולמטה
שום טריפות כי אם בצומת הנבדל בגבל הדלאבר: **והויצא**
מזה כי העצם השני שבו עצמה הנבדל מתערבן
בבשר שבו לבעלה ואם שמט ראש העליון מלתוך העצם השלישי ואישבול
עביה טריפה ואפי' לא אישבול עביה פי' הנבד הקושר שני העצמות והר אלבן
הלי' ז"ל בשר ג שנמות בשלם ובגבמה וכל כמו שכתבתי למעלה בדין ש
שדרה על עד וראש העליון נתוב בשדרה ממהול בשקופרת והוא הנקרא

בלשון המים בוקא דאטמא ועל ראשן הנתמון הסמוכר עם השוק כשעמט
נקרא שמוטת יריך. ראשן העליון שמוט והוא הנקרא בוקא דאטמא אם
נעשבו הנרים שבהן סתמנר שם של הנף הכי היא עליהם. ואם לא נעשבו
טשיחה לפי שחוזרת לבריאותה עכל. והרשבא ז"ל כתב בוקא דאטמא שעשל
ממקומו והוא ראש השמן השברול המחובר ל הנף ט"ר. ברה"
נשעפקן הנרין ונעשבו אבל לא נעשבו אינם שעפקן כשירה: ראש
התחתון של שלם זה המחובר עם השוק ששל מהקומל יש אוסרין ואינם שלא
נעשבו הנרין ולא נעפקן ויש מתירין אפי נעפקן ונעשבו ולזה דעתי נטה.
וכן יראה לי שיקר שבל ושמוטת יד בבהמה כשיחה סמו
שנוטת יד והוא הרגל שלפנה: בהמה
שבל יד שלה ואלה שהוא עד שתראה חסרה כשתרבץ
הרי ון עבילה וכן שאה בסטרא כון סגמרך חציה ונחלקה לשתי עפרות
ואין שחיטה מועלת בה. וכן אם שברה סמרק לה לרוב בשל עמה אן שנרעה
סלבה כדן אם שעפקן רוב הקנה אן שיקב הוושט כל שהו בסיקוס הרי
לשחיטה הרי ון עבילה מחייב ואין השחיטה מועלת בה. ואחד בהמה ואחד
עוף בכל הדברים האלה: ושמוטת ירך נגון טריפה והוא
בקא דאטמא דשף מדוכתה ואינו כדין בהמה. ויש
מלמדין בן אפילו לא אישבל שבה: ושמוטת גף בעוף
טריפה. אם שמוט הפרק העליון המחובר
לגף יש לחוש שמא נקבה הריאה אן נקרעה לפי שהיא מונחת שם בין
האגפים וקרוס הבשר דק וכך כין עצם לעצם ששם הריאה נחבאת
והלמ"ם על כתב שמוט כבשו מעיקרו בנדין אותו אם שיקבה הריאה
ואחר כך יאכל. וכן בני פסק הלי"אם ז"ל. אבל אם שבר
הנף אן שמוט בטאר העצלות שלא בחבור הנף
לגף אם עור ובשר קופין את רובו כדין שבוטל יד בבהמה ובבירה הבנ
מאלרובה ולמטה: בהמה שאחזה יד אן שהיתה מעושה
אן מיענה אן שאכלה עצות תרגעליס אן
שאכלה סם שהוקל אותה אן שהתנה מים הרעשם מרבה. אבל אכלה
סם הוקל את האדם אן ששבה כחש ויניא בו אסורה מפני הסכנה
כתב הרמב"ם ז"ל בביאור כל הטריפות המונעות שאי אפשר לחיות
בבהמה וחיה אחת ובעוף: ואלו הן
א' דרוסה. ב' נקב הדבק הוושט. ג' נקב

ונרבץ הוושט: ג׳ נקב קרום של מוח: ד׳ נתבטמטם המוקף עצמו: ה׳ נקב
הלב לבית הלבן: ו׳ נקב קיבה הגב: ז׳ נקבו המרה: ח׳ נקבו קיבה הכבד:
ט׳ נקבה הקיבה: י׳ נקב הכרס: יא׳ נקב המסס: יב׳ נקב בית הטמטום:
יג׳ נקבו מעיל: יד׳ יצאו מעיה לחוץ ונתפסו: טו׳ נקב הנחלל בעביון: טו׳
חסרה המרה: יז׳ נמצאו ב מרורות: יח׳ חסרה הקיבה: יט׳ נמצאו ב קיבות:
כ׳ חסר הכרס: כא׳ נמצאו ב כרסים: כב׳ חסר המסס: כג׳ נמצאו ב מססים:
כד׳ חסר בית הפכוסות: כה׳ נמצאו ב בית הכוסות: כו׳ חסר אחד מן המו
המיעים: כז׳ נמצאו ב בב מעים: כח׳ נקבה הריאה: כט׳ נקב הלבב
למטה ממקום שאינו לאמיתה: ל׳ נקב סמפון מסימפונים בריאה אפילו
למבירו: לא׳ שאינם מקום הריאה: לב׳ נמוק סמפון מסימפונים הריאה
לג׳ נמצא לחה סרוחה בריאה: לד׳ נמצא בה מים עבורים אינם שלא הסריחו:
לה׳ נתבשמה הריאה: לו׳ נמצאו בה מים עבורים אינם שלא הסריחו:
לז׳ נתבשמה הריאה: לח׳ נשתנו מראיה: לט׳ נהפך הוושט ממראיו:
מ׳ חסרה הריאה ממעין האועת: מא׳ נתמלאו האועת: מב׳ הותירו האועת
מגבה: מג׳ נסמכה אונא לאונא בלא בפרין: מד׳ נמצאת הריאה בלא חתוך
אונים: מה׳ חסר מקצת הריאה: מו׳ יבש מקצת נגעה: מז׳ נמצאת הריאה
נפוחה: ונעמדת: מח׳ נמקה הריאה מפחד ארש: מט׳ חסר הרבל
בין מלמעלה בריאתו בין שמתחת: נ׳ אין שהיתה רבל יתירה: נא׳ אין שנעל
עלמה הנרין: נב׳ נטלה הכבד: נג׳ עטל למי העביון: נד׳ כולא שהקטיעה
בותר: נה׳ כולא שלקתה: נו׳ כולא שנמצאת בה לחה אינם שאינם
סרוחה: נז׳ כולא שנמצאו מים עבורים בה אינם שאינם סרוחים: נח׳ כולא
שנמצאו בה מים סרוחין: נט׳ נפסק חוט הסדרה: ס׳ נמרך מוח חוט הנ
סדרה ונתמסמס: סא׳ נחרנ רוב הבשר החופה את רוב הכרס: סב׳
נעבד הערר מעביה: סג׳ נתלסקו אברים: סד׳ נתגלגלו הסימנים: סה׳
שתבנו עלעותיה: סו׳ נשברו רוב עלעותיה: סז׳ נשברה הישבן האחת
בחולירתה: סח׳ נשברה חולא אחת: סט׳ שמטו הירך מעקדו: ע׳
חסרה הנעלגלל בטבע: עא׳ נתנוה הנעלגלל ונגרוסא: אלו שבנים ואחד
חולי שאוסרין הבהמה (מהר משוס טריפה: נכר נראה כל אחד
מהן ומסקנא וכל שאינו נראה מהן טרפה: בעוף באברים
המיוחדים לעוף ולבהמה דינו בבהמה ובעוף אחד הוא בין מטרפות שבבליות
ושבטחול ושבאונות הריאה מפני שאין בעוף חיתוך אונים כבהמה ואם ימצאון
לו מכון יהיו. ונתוקן העוף עגול כמו עגיב ואינו שמול הבהמה ונוטפות

שבבולמא ולבבו מחל לא מיג אוהן בבהמה בדי שיהא בעבן בשוף לפיכך לא
נהגו בסקילא שהקטינה שיעור בשוף וכן כל כיוצא בזה: ומשעה זה התיר
הר שמואל זל הרגילה שלקתה כולא שלה שהיתה נפוחה בביצת הרגילה
ושחורה כדיוקא והנירה עם בט חבולהו זל: **ושהגי** הרפוא
יש בשוף יתר על הבהמה אעפ שיש לה אוהן **האיברים**
ולו הן: ענה ששמעו בט מעני מחמת האור ושרף המים שעקב עצם ראשו:
ואין להוסיף על טרפות לו וכל שכל שאירע לבהמה ולחיה ולעוף
חוץ מלבן שמע הראשונים והסטימו עליהם בני דיני ישראל אעפ
שאיבד לה שלחיה: אפילו נודע לנו סדרך הרפואה שבגיא מין הוקה לחות
וכן לו שמע המומר ואמרו שהן טריפה אעפ שיראה בדרך הרפואה שבגיא
שמקרבנן אינ ממידון ואיפשר שתחיה מהן: אין לך אלא מה שמע המומר
שנאמר עליהם: התורה: אשר יורך: **כל** שבח שהוא יורע הטרפות
הלו והרי הוא בחזקת כשרות: מותר לנו לשחוט ולברוך ל
לעצמו ולמכור ואין חשש בגיד שעד אחד נאמן באיסורין בין שיש לפי לנו הנאה
בעבודתו בין אין לנו: **ובכר** ביארנו שאין לקחין בשר מטבח
ששחט ובודק לעצמו בחוצה לארץ אלא בארץ בזמן תוה
אלא אם כיל סומחה: אם יראת טריפה מוחזקת ידו ואין חנוך לכ שרוחתו
עד שילך למקום שאין מוטלין אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב אז יניא
טריפה לעצמו בדבר חשוב: **כתב** הפ ההסלמה זל הנכון בט
אבין דהוון שרן בני ומרחו בנרא דשיא אן בבולילא
יקטלי ואפילו הכי אין לא טרפינן להו דאין לנו בטרפות לא מה שמע
חלמים ואשרדתיון דמיתה בהליא הבאה בימי דאי בדרי לה סמא
חיה עה: **כל** אשר יולד בהן בפק טריפה מכל הטרפות
שהקבדנו אם היה ולד שהחל יב חדש הדי היא בחזקת
שלימה כמל הבהמות ואם היתה נקבה עד שתלד: ובעוף וכל עד יב
חדש ובנקבה עד שתלד טעונה ראשונה והעוף שניה והלד ולמעלה
בדיני בילם הארכתי בדין זה: **וכהג** הר דור בב לוי זל שיש
לנו כן בבהמה אם היתה **מעברת** קודש שלא
שיאכל לה אותו ספק יערך שלשהה עד שתתעבר פעם שניה והלד
ממון בעוף נקבה ואם נתעברה קודש לבן איפשר שתלד בן קיימא
ואעפ שטריפה אבל לא הדרה ונתעברה ממון בעוף רלא הדר א ונטעה:
ומזה שאמרו הזל טריפה אינה חיה יב חדש כמה פעמים אינ

דואיס שמתרפאת וחיה לעמך ימי איה חיה בטרפותה אבל ודאי מתרפארת
וחיה יותר מב חדש: **ואסור** לאכול ספק טריפה לעני או ביציה
בחזק וקן זה שלא יתור וימלדנה לישראל:

וכל בהמה חיה ועוף בחזקת בריאים עד שיבדק בהם דבר
שחושבין בו ואחר כך תברך לאותו דבר כראוי:

תמו הלכות טריפות הא יחיש לקביעו מארבע כנפות:

דין אבר מן החי:

אבר שנחתך מן החי אסור ואיסורו נוקן בבהמה וחיה ועוף מ
הטהורים אבל לא הטמאים ואחר אבר שיש בו עצם אין אין
בו עצם רק בשר חייב עליו משום אבר מן החי והאבר שיש בו עצם אינו חייב
עליו משום אבר מן החי עד שיפרוש בבלילתו בשר ועצמות אבל פירש
מן החי הבשר בלבד חייב עליו משום טריפה והאוכל כזית ממנו לוקה ערלין
משום טריפה ולא משום אבר מן החי: **ואבר** מן החי אינו חייב אלא
בכזית אפילו אכל אבר שלם וכל זמן שלאבר עמוד בבריאתו
העצמות וקרעין מעורפין לפסיעות אבל הפריה העצמות והקרעין והבשר
זה מקרי שוב אין מעורפין ושריך שיהיה בבשר לבד כזית: **וכל**
זמן שאוכל כזית מן הבשר חייב ואפילו אכל מעט מעט וכן
אם אכל האבר כבלילתו ויש בו כזית אפילו נתלה בעץ קודם שבלעו חייב:

תלש אבר מן החי ונתרפה הבהמה בעודו ואכלו לוקה שתים
משום טריפה ומשום אבר מן החי: **והתולש**
חלב בהמה בחייה ואכלו לוקה שתים משום חלב
ומשום אבר מן החי: **תלש** חלב הטריפה בחייה ואכלו
לוקה שלש משום חלב ומשום טריפה ומשום אבר מן החי:

דין האברים שאין השחיטה מתירתן:

בשר המדולדל בבהמה ואבר המדולדל ואינו יכול לחיות
אשר שלא פרש לא אחר שנשחטה אסור ואין לוקין עליו

ואם מרבה הבהמה רואין אותה כאלו נעלם מהיום ולתקן עצו משום אבד מן החי ואם
יכול למצוא ולמיות מעצו ושחט הבהמה מותר **ונהגו** איסור באבר
שנתבשל או נדרוך כמו הדגים שמיבשין או נתקן בכנים שלהן
לפי סדומין לאבר מן החי בכנים שלהן אין בהן איסור מן התורה ולפיכך אין
מסדיחין ואעפ"ב אסורין והרשב"ל כתב נ"ל דבר שנתקן ע"י חבלין ע"ב
בכיסן מותרין ובמקום שנהגו בהן איסור: אסורין משום ל' תגוש לתורה אמר
עבל **עצם** העשבר והיד השבר או העבר הוקה רוב עצבו של ע"ב
נשבר: או רוב היקיפו מוזר ואם יצא העצם למקום אסור:
וכשישחוט הבהמה או השוף יחלוך מקום השבר וישליכנו והשאר מותר: פ"
שהיה צריך למהוך מהפשר כל מה שהיה רואה פס האבר מקום חתוכו
ומשלך עם האבר והשאר מותר: **והבשר** שעל השבר שהיה
לקוי כגון שהיה מדוקק או נתאכל: או שהיה מחבק
ממקומולה הרבה ל שלבה נחבש נחבש אין נקרע כמין נעצם או שנעבר
מלמעלה עד שלא נשאר על העצם לא כחליפה אז שלאכל על העצם עד
שנמצא שאינו אוכל בעצם בכל אז מודין לאסור והאוכל מכל אין מכין אותו
מכת מרדות: **המושיט** ידו למיעו הבהמה ומתך מאחד מאיבריה
הפנמיים אמרין
ואעפ"ב בהוכה ואם שחטה מחיות העצר
אסורות משום אבר מן החי אבל אם מתך מן העובר שבהוכה לא הוצאו ואם
שחטה הנוכות העובר או איברין מולדין: **ועובר** שהוציא
את ידו אין את רגלו אותו אבר אסור לעולם: ואין מחיטת
אמו מכשירתו ואפ" החזיר אותו אבר למעו אמו ואם עלה אותו עובר
ומיה כמוה עשם אותו אבר אסור לעולם משום טריפה ואין שחיטה מכשירתו
פ" אסור משום בכלי ובשר בשדה טריפה לא האכלו ודרשו שכל שיולא
חוץ למי יעבו חלי לה בשדה כמו שהשדה חוץ לעבר ויש מקום על הדס
בטל ואם עלה קודם ששחטה אמו שנמצא שהיא נשון שחיטה
בטבול שבמו שחיטה עצמו מהבהו להחזירו הכל אפ" אותו האבר:
הוצא מקצת האבר ושאר מקצתו בפנים היוצא אסור ושבפנים
מותר ואם לא החזירו מתבו אינו אומר שחיטה מקום
החתך אסור וצריך למהוך מה שלאר מקום החתך אבל אם החזירו אין
צריך למהוך רק היוצא למוץ בלבד שמקום החתך מותר אחר שחיטה
ואם חתך האבר היוצא למוץ והוא מחוץ קודם שחיטה ואכלו לוקה עליו
משום אבר מן החי אבל אם מתבו אחר שחיטה אינו לוקה עליו אפילו מת

השער קודם שחשה אם מתה הבהמה ואחר חתכו האוכלו לנקה שלו משוכם
אבר מן החי: **עלה** העבר שהוציא אחר מחזיריו ולדי הוא נקיבה
החלב שלה אסור כחלב הטריפה שנתערב בחלב טהורה
שהרי החלב מבלה איברים בולם: **השוחט** בהמה מעוברת
ומיא בה שליל בן חי בן מתשוחט באכלה ואפילו
השלא יאחה השליא מקעתה קודם שחיטה נקשוחה בולד מה שיצא
ממנה אסור והשאר מותר ואם איה קשוחה בולד נאכלה אסקה שמא הלך לו
ולד שהיה בה ולד הוא שבבטן הבהמה שלא שלו: **כל** עבר שהוציא
ראשו והתיירו הרי הוא כילוד יתרוך שחיטה: שאין שחיטת
אמו מעכבתו ואם לא כאן לא מהשי אין השחיטה מועלת לו:
כהב השבא על דבר זה שאמרנו אם החזיר האבר קודם שחיטה
שמקום החתך מותר אפילו יצא רובו של אבר ולא שאר בפנים
לא המיעוט ואין מטילין בטיוצא בזה המיעוט שבפנים אמר הרוב בוא בטלא
יצא רובו של עבר אבל יצא רובו של עובר הרי זה כילוד ואפ׳ המיעוט הנש
השאר בפנים אינו עתר בטחיטת האם: **יצא** חצון מהם אבר
כגון שיצא רובו ומסאתה משעה מה שיצא אינו רוב
השבר ולו הטיל מיעוטו הרי שבפנים אחר רוב הרי שיצא ויצרף המיעוט
עם רוב הרי ואתה ראה כלו אינו הוצא כל ידו עמיצא שיצא רוב השבר
הרי כולו אסור מ׳ שלין אבר מיעוט האבר אחרי רובו:
יצא רובו במיעוט אבר אסור ואין אומרי שיל מיעוט אבר
זה שיצא אחר רוב האבר שבפנים אלא מטילין אותו אחר רוב העובר שיצא
ואסור: **הוצא** יחו והחזירה ישר הוציא יחו השוחה והחזירה
וכן קנו והחזירה עד שהשליים לרובו יראה לי מה
שנשאר בפנים שלא יצא מתר אעפ שיצא רובו כיון שהחזיר כל אבר
ואבר ולא נמיצא רובו לחוץ בחוד הרי אינו ראוין אותו כלו לא נעלר רובו
בדא בטלא מסאתיה לאסור אם המיעוט השאר בפנים מחמת אותו רוב
שיצא בסירוגין אבלמה שיצא הרי זה אסור בדא בשהוציאו והחזיר אבל
אם היה מוקף מה שיצא לחוץ והשליים לרובו בין כל החתכים הרי המיעוט
השאר בפנים אסור אעפ שלא יצא רובו בבת אחת:
דבריה לו שאמרנו בבן שמתה בן חי בן מת לפי שאין במיעוט
שחיטה והואיל ויצא אינו עתר בשחיטת האם וקן הדין
בבן הטעה מת אבל בבן הטעה חי כל שיצא ממנו רובו אינו עלר

בשחיטה האסי שהרי הוא כיבור ונתר בשחיטת עצמו. אבל הגיד
מיעצמו מה שייא אסור בגיד פה. והמאר מוהר בשחיטת אמון עבל:

רון אותו ואת בני:

לא

אותו ואה בנו אסור לשחוט מן התורה. וכן בנו ואותו. ואין חייבין
לא על שחיטת השי. ואם שחט האחד ובא חבירו ושחט
השני. השני חייב. ושמט שלקח חו שהי במחוות זה היאם עוה הבית. הלוקח
ראשון שחט ראשון. והשני. מוחין עד למחר:

ובארבעה
פרקים בשבה. המוכר בהמה לחבירו עדיך
להודיעו. אמה מכרתי לשחוט מכרתי. לשחוט. ולא הן ערב יום טוב
האמרון של חג. ועבב יי של פסח. וערב עצרת. וערב ראש השנה:

וכתב המשנה על שאין הלוקח צריך לשאול כלל. לא כל מה שאין המוכר
מודיעו הולך ולוקח ושוחט ואינו נהנעב. על הלוקח מן הנני באורבע
פרקים אשר. שכבל לוקחין ושוחטין לוקח ושוחט ואינו נהנעב. אלא שאין הנני
מודיעו עב:

והטעם בשל הזמנה לפי שהדבר ידוע בגלגלה אבל
הלוקח דבריו לשחוט ואם לא הודיעו שבבר מכר האחרון
מרגלה לשחוט. זה השי לא יריש בלל ושחוט ונמיא שזה המוכר לא הודיעו
ושבר משוה ולפנו שבר לא רבון מכשול. כי באמת ב' פרקים לא בל הע
מדבים בשמיה ערב יי האחרון שלמן להראות שהוא דבל השוב ומביב בפנו
עצמו. ועל משוה דאסורים מי שלא מן ברבי האחרון של מן שוב אינו חוב. והה
דבקן להרבות בשמחה:

ובערב יי של פסח משוה הנעלים שיה יי
הפסח נאבל על השבע. ושבב עצרת מבוה מתון תורה. ושבב
ראש השנה לסימן טוב לבל השנה. דבאמרינו סימנא מילתא היא:

ואם ימכור יום או יומים לפנו לו הימים אינו עדיך להודיעו. ואפילו
ימכור שתוקן ביום אחר:

והרמב בל בה שאם יש
דיום ביום שאינו עדיך להודיעו. בדא בשראה ור
עלקח אחרוה נחפץ לקנות. והיה בסוף היום שתוקתו שהוא שחט עתה
אבל אם היה דיום ביום אינו עדיך להודיעו שמא לא ישחוט עד למחר.
והעיה עליו הראב"ד עליה. ודעת הרי מקובל בל בדעת הרב. וכן נבלי
דעת הלוקח בל לא שבתב ינגו במולין. ולבתב הרי מקובל בל אבל המוכר
האם למחן. והבת לבתה. אלא שיש דיום ביום עדיך להודיעו. כי בדעתו שבעבה

שוחטין ביום אחד: **יום** אחר האכילה באותו ואת בא היום הזלר
אחר הלילה וכן עמי דעת הרשב"א ז"ל. כיצד הרי שחט ולא אחר
בתחלת ליל ראשון. לא ישחוט השני עד תחלת ליל יום שני. שחטו בסוף יום
ראשון קורם בין השמשות שוחט את השני בתחלת ליל יום שני. שחטו בין הש
השמשות של יום שני. לא ישחוט השני עד ליל שלשי. ואם שחט ביום שני אינו
לוקה. וכל איסורי אותו ואת בנו אינו לא לריים השוחט אבל הבשר מותר
לעולם באכילה אחר שנשחטה כראוי אפילו בן היום לרעת הרמב"ם ז"ל. אבל
רב אחא אוסר הנאה עד הלילה. דומיא דמשיחה שבת בשוגג. דבו ביום אסור
לבולי שלמא. ובמתני' שבת מותר אפילו לדיריה. ואין האיסור לא למחטן. אבל
שחט האחד וכחר השני. אן ששחט האחד וכתבלה בידו. ואחר שחט אחר השני
פטור. וכן הדין אם שחט הא"ן. שמוכר לישראל לשחוט הבת בלבד:

ואין איסור זה נהגן אלא בבהמה טהורה בשור ושה שהוא פרה וגבה. אן
נבבה וגבה. אן שן וגבה. ונהגן בבלאים. אם תאם בן המינו הא"ל
ואפילו ביום הזכר משאר המינו הטהורין. **ומותר** לשחוט המעוברת.
שנר יריך אסו הוא. ואם ילא המעבר מיאר. שחיטה והפריש
עב"ן קרקע אין שוחטין אותו ביום אחר. ואם שחט אינו לוקה:

ואינו לוקה לא בנבלות טרפות הוא אם הבן. אבל לא בטריפות. כלומר
שאין הדבר ידוע אם הוא אבן. ואפילו ידע בודאי ספק אם לוקה
בטריפות. ולוקה על כתב ועקר בטריפות ובנבלות. ולמ"ד מקורבן על מסקנא
לן אם מושיל לרבע האב. ואם אנו מכירין האב אסור לשחטו אחר הבן. ולא
הבן אחר האב. אבל אינו לוקה: **השוחט** את הפרה. ואחר כך
שנ בנה לוקה שתים. שלמה שני בנה ואחר כך
שחט את האם אינו לוקה לא אחת. שחטה ואת בנה. ואת בת בתה לוקה.
שלש. שחטה וכן בתה. ואחר שחט את בתה אינו לוקה אלא אחת: עבד:

דין המתנות הנתנין לכהן לאחר שחיטה

והם הזרוע והלחיים והקיבה מלשון הרשב"א ז"ל.

דבר תורה השוחט את הבהמה חייב לתת לכהן מתנות לב
ממנה כמו שחייב אדם לתת מעשרות
המגרנה והמעשר. שלו וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת. וזבחי הבנים

אם שור אם שה ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקיבה לא חייבה תורה במתנה
אלא שור ושה אבל לא חיה ועוף: **הכלאים** חייבין במתנות
אלא כיצד רוס הבא על הרש"ל ולדה בן אותו
הבן חייב במתנות שמלמן שה הוא ולא שור אלא עגל הבא על הצביה ולדה בן
שן אם שור אם שה לרבות עגל הבא על הצביה ולדה בן ווהו שקראו חכמים
בני חייב במתנות שהתורה דברה אותו למתנות שן אם שור לרבות א"ר
הכלאים אם שה לרבות את הכני ולפיכך חייב בכל המתנות כמה אפילו לא
שחט אלא שור אחד מן שה אחד חייב במתנות שן אם שור אם שה:
מתנות אלו אינם שחייב הכהן לחרים אותן כמו שחייב בתרומת
תנן ויקב הפרש יש בישראל שהרגן והתירוש שלא
הוקרמו מתנותיהן בגל לאסור לאכול מהן קבע אבל למתנות אלא אינו נעבלות
ומותר לאכלן הבכמה מעשר שלא הורמו מתנותיהן: **לא** בל הפן
הבזמן חייב לפרוש מתנות לא לא ישראל בלבד שן ווה: יהיה
משקנו הכהנים מאת הישראל וזכה הבכר יצא הבזמן לגבי ולכהן שאינו
בכלל עם ישראל: **לוי** אין נותנין לו מתנות וכן אין לוקחין ממנו ל
מתנות אלו כן הפקר שאינו עם בכלל עצמן הן ואינם בכלל
עם ישראל קדש כהן ונבל מתנות לא מה שנבל של ואין מוציאין מידו
כהן שנעשה נבח ושחטו ומוכר לאחרים כל שיתבע מלוס למכור
בדרך הנבריים חייב במתנות ואינו פטר לא בשחטו לשלחנו
לא קבוע מקום לא לעניש שחטו ומוכר שתים ושלש שבחתה פטור מכאן
ואילך חייב: **כהן** שחטו לגוחמן ונטלתנה עמו ישראל אם בכל
הבלמה שנטלה עמו פטור מכל המתנות שנתנה עמו הכהן
בראש בהו פטור הישראל עם הלחיים וחייב בכל שאר המתנות שנתנה עמו
בגיזוז פטור מן הזרוע וחייב בכל השאר וזה הכלל הרי זה פטור בכל מה
שנשלחה עמו הכהן שמתנות אלו הכהן ולא מעי מתנות: **זה**
שאמר הלכו ונתן לכהן אפילו בהנת בשמנו ולפיכך ישראל
פשאה הנת אלמל בגבלה ישראל ופטר שהוא פטור מן המתנות: **עיר**
שיש בה כהן חבר וכהן עם הארץ אין נותנין מתנות לא זה אלא
לכהן החבר שנאמר נזר יביא משקנו הכהנים מלבד שהמתנות דין
ולמדר שמן הדין נותנין לזה שראוי יותר אין כהן חבר שם נתן לאי זה
כהן שיש שם ואפילו עם הארץ: **כל** כהן שאינו ערוך למתנות ראוי
לו שימושן את יגו שלא לילה מחלה לא לעניים רחוקות פעם

מתנות הלוקח לקצ

אחת בשנה להחזיק עצמו בכבוד וזה מדרך הצנעות וכן חזון לו
אינו נהנה אם בארץ ישראל לפי שהרי מן המעכרת
ואפילו הנה לתרומה שתרומה אינה נוהגת בארץ
וכבר אמרו חכמים שהנהנה בראשית הגן כל זמני שהיה בארץ ומפנו אותה
דן למתנות שאינן נהנות לא בארץ אם במקומות שבחוצה לארץ שנהנו בהם
חכמים להקדיש שם את התרומה ויש מחמירין ומחייבין במתנות אף מן
החוצה לארץ ונראה דברי המחמירין וכן נהגו בכל גלות שלו
ששרון של מתנות הוזרע מפקדין הארלובה המכרלת עם
הראש ועד כף היד שקורין אישפאלא והמייס מפקדין לחי עד עוקה של
צנארה והוא מקום מטן אינו נרזע נוטן זרוע ימין ולא נרזע שמאל הקיבה
ידועה היא ונכרתת והוא מקום שמולבנים שם החלב שיצא היונה מקום
שנהגו למלון לא ימלון הזרוע לפי שער הזרוע נהגו עד הזרוע ואם ימלון
ישלא קודם שיתנו לכהן כדי להסיר השער וקוקה לענמו עד מקום
את השלא ואסור להפסיד הלחי של כהן לא לחן מן בשן פה עבל הרשבא ז"ל
והרמב"ם ז"ל כתב שחייבין לתת מתנות לן בכל מקום ואם רעה הנה
למכור המתנות אין לתבר אפילו לבני אן להאכילה לתלמיד
תשאי ולא יתשוף הכהן מתנותו ולא ישל בתני אלא אם נמא לו בבבור נעשל
ואם כהן צנוע ואין מכירין אותו שהוא כהן הריהו נטל כדי שיעדיע לכל שהוא
שהוא כהן ואין הכהנים אוכלין מתנות אלו לא על בחיבל למשחה בהם
כדרך שהמלכים אוכלים עבל הרמב"ם ז"ל

דין שלוח הקן

הלוקח אם על הבנים ושחטן הבשר מותר באכילה ולוקח עבל
שחיטת האם וכן אם מתה קודם שישלחנה אין שברחה
מהרה ירו אן שחטתה אחר ושלחה שלא מדעתה לוקח עד שישלח מדעתו
קצץ אינגיה עד שלא תשוף ושלחה מכין אותו מכה מדרון
ומשהיו אותה אצלו עד שיבדלו כנפיה ושלחנה ואם מתה
קודם לכן אן שברחה לוקח וכיצד משלחין האם לוקחה בכנפיה ומפריחה
לכן נמי פסק הרי"ף ז"ל שלחה ושרחה אפילו ד' אן ה'
פעמים חייב לשלחה ולא יטול האם ושלח את
הבנים שלא השלח את האם ואת הבנים תרח לך

לא

לקח הבנס והחזיק לקח: ואחר תנדה האם עליהן קנור מלטלה:
לקח האם ושלחה ואחר עד אותה מזותר: **ומציה**
זו איבר אחרינו: לא בטנוף טהור שאינו מינומן:
בענין יוצא שחבר ויוצא עליה: ושעשוה שקנא בפרדס שלא כי יקדה הן צפור
אבל הבהמה מינומן איבר מייב לטלה: בענין אוניים ומבדנים שקנא וכן אם
האפרוחים מלבדים שאינו עדיכו לאמן אינו מייב לטלה: וכן אם הין הבנים
הבנים מוזרות: או שהין אפרוחים עדיפה אינו מייב לטלה: **זכר**
הרבה על הבן קנור מלטלה: וכן שוף שמא הרובן על בני
שוף טהור: אן שוף טהור הרובא על בניי עוף טלא קנור מלטלה:
היתה רובצת על בניים טהורים אעפ שאינו מחייב לטלה:
ואם לא טלה אינו לקוח: **היתה**
לטלה: **היתה** האם מעפרת האם עריפה מייב
נעלעת בהן קנור מלטלה: **היתה** אם אין בעניה
האפרוחים אן בן הבנים ואינה בן עת בהן אן שהיה רה יוצאת בן האפר
בעדן ובעפה לעשה בהן קנור מלטלה: **היתה** על שני בני איכן
והקן בינבם דואן כל שאם ישלו הבנים הקנור על
הקן חייב לטלה: **היתה** רובצת על אפרוח אן על בניה אחת חייב
לטלה: **מצא** הקן על הימים אן על בעלי חיים חייב לטלה
לא אמר בכל עץ אן על הארץ לא דבר הכתוב בהוה:
ואסור לטות בבנים כל זמן שהאם רובצת עליהם לעיכר אם
היתה רובצת על האפרוחים אן על הבנים בעלייהן אן
בשובבו אינו מטומנן ולא קנהה לו חיצרן כשם שאין יכול לטות בהן לאחרים
כך לא העכר לו חיצרו בהלל ולעכיר חייב לטלה: **טעם** המצוה הזאת
ולאותו זאת בנו: **כתב** הר אברהם בן עזרא ל המשה
הזאת מבוארת: מן אותו זאת בנו כי הטעם בשהרה לבלרני
היות לו לב אכזרי ולא נרחם אן טעמו שלא יתיר הכתו לעשות השחתה
לעקור המין אעפ שהתיר את השחיטה והוא בהקרן האם על הבנים ביסר
אחד אן לקח אותה אותה בביותה להם דרור לעוף כלו יכריח במין ההוא ומה
שאנל על הן צפור יביש רחמיך משבקין אותו מפני שעשה מינו רגיל
של הקבה רחמיה ואינו לא עיילוה כך שאין התעלה במיעה לה בה בעצמו
יל אבל התעבה באמם שעמו למעע ממש מרה מעבה אן אמוה רעה אן
לעבר הנסים והעלאות לרעה את ה׳ וכן שון האבדה בילמדנו ומה אינפה

ליה להקב"ה בין שוחט בהמה ואוכל או שקר ואוכל כלום אתה מוציא או מזיקו
ומה איכפת ליה בין אוכל נבילה או טריפות הא לא נתנו המצות אלא לצרף הבריות
שנ' אמרות יי' אמרות טהורות: אמרות יי' צרופה הנה מפורש בכאן שבא
לומ' שאין התועלת לו ית' כמחושב מן המגדה ושיצרך למאכל בקרבנות
וריח הקטורת אין התועלת אלא לנו כי המצוה הזאת להדריכנו במדת רחמים
וכן אמרה תורה לטוב לך וכן אמ' אליהוא אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעך מה
תעשה לו: והר' אהרן הלוי ז"ל בשם ר' פינחס הלוי ז"ל כתב דטעם מן צפור לקיים
השגחת הש' ית' בטאר מינים מינות לא פרטית אבל באדם לבדו פרטית שנאמ'
עיניו על כל דרכי איש: וטעם אותו ואת בנו להודיענו דעת זה והרבה מיצות
הן להודיענו דיעות אמתיות כענין שבת בחדוש העולם וטעם המעקה
להודיענו כי האדם ראוי להשמר מן המקרים ואח"כ ישיב אל לבו כי עשה מה
שבידו לעשות ואמר זה הדבר הוא ברשות בוראו ולא לאדם דרכו וכענין זה
נתנה רשות לרופא לרפאות כענין שהבריא צריך למצות והעוסק בתורה
ישיג האמתיות בלי טינא בדרכי החקירה שיש דרכים נסתרים ובהם
מכשולות רבים כי נכוחו דרכי השם מדרכיהם עכ"ל

דין צדקה:

כתב הר' מקורביל ז"ל מצות עשה של תורה לתת צדקה לעני
וצריך ליתנה בסתר ולא יתפאר ולא יתהדר בצדקה ואומ'
הר"ר אשר שאם היה עובר עבירה להכעיס אינו חייב לזונו דלא קרינן ביה
אחיך עד שישוב ויראה עליו דין ונפ"מ אף במסומר לתאבון אומ' כן:

אמרו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש בירושלמי מפרש פעם
ראשונה לקרן מכאן ואילך לחומש:

עשיר שאינו רוצה לתת צדקה כופין אותו ובאר הרמב"ם ז"ל
שכופין אותו ליתן מה שאמדוהו ליתן ויורדין לנכסיו בפניו ולוקחין ממנו
מה שראוי לו וממשכנין על הצדקה אפילו בערבי שבתות עכ"ל:

ויש מי שכותב דוקא שהוא אמיד ולא ניתנה לפדות ויש לו מעות זה
ראוי למשכנו ואפילו בערב שבת אבל כי לא אמיד שאין מעות
מצויות בידו אין למשכנו לא ימתינו אותו הגבאים עד שיהיו לו מעות
ולא יביישוהו בלבים ליכנס לביתו ליטול משכונו וכש"כ אם איש עני הוא
ואין מספיק לפרנסת ביתו שאין להכריחו וכן נמי כת' הר' יהונתן הכהן ז"ל בפירושיו:

כתב המקבס ל׳ ועדול המעשה יותר מן העשה ודוקא באדם שעיר
אבל באדם אחר אין לדוחקו יותר מדי דק בדבר הראוי׳ עכ׳
אור שעיר בזמן שביה המקדש קיים היו ישלח מזאין שקלים ומן
המתכפר לתם עבשיו אם עשין צדקה מועב ואם לא באיסר
אחרים ועשלין אותן בגדול ואעפ״כ נתנם לתם לצדקה שאם ומתוי פקודת
שלום ועשיר צדקה: ואפילו עם המתרפס מן הצדקה ישנה
מהן צדקה של שית השקל בשנה שנאמר ונתנו אל
עלנו מלאכת שלשית השקל בשנה: ונתנו לתם אשר עד פי שוב
אין מראין לן שימוש עשנתן: וכתב המקבס ל׳ שבכל הנותן פחות
מזה לא קיים מצוה: עכ׳ והמבזבז אל יבזבז
יותר מחמש ולא אתי לידי שנות ומה מיים אבל
לאחר מיתה העמא ומן הגבה: כתב הרי מקרבל ל׳ ובאי צדקה
מקבלין מן הנשים ומן המעקות דבר מלוגה הכל לפי עשרו
הבעלים ועבדיהם: האומר הנו מאריס ון לבית הכנסת׳ או
לסתם תורה יתנהו לבית הכנסת או לסתם הקהל בן:
האומר הנו מאותים ון לעשיר יתנו לעשיר אחד השר׳ וצדקה
מחייב עניה לתרוך ומה בטאין שם בני אבל יש שם
בני ויש סתם בקופה של צדקה לגראמדיים האומר סלנו ון לצדקה מודר
לשעבה בין לן בין לאחר: ומה מקוה ל׳ אם שהרי צדקה שאינו
עדרין היום אנו עדרין על עכמיגו ואנו ונברים ממנה ואם אנו ממלוי ון עד
שיבואו ונברים מהונם אין כאן משום כל ראחר עכ׳: עזור
מיצאתי בשם רב שבמיא אנו עדרין הוקן ואין בהם מעזול כל ראחר׳ אבל
למאור בעל דעה שבמיא אנו עדרין הוקן ואין בהם מעזול כל ראחר׳ אבל
חלקן בזה בחולה לם לחרוך שיון בזכן שהכל עשני לבבודו:
כתב הבר הרבומה אלוד לם חקן זה יפא הקדש שהני פירות
יעקבו: וכן סדות וכלים וברכה הערב׳ וכלי מתבות
יוליכם לים המלח לא יאכל אם אם נוקן הקן זה אן בחיים לן לצדקה אן למצוה
לעשות: כתב המשמש ל׳ אחר האומר סלנו זה לצדקה אן אומר
הרי שלי סלנו לצדקה והקרים הסלנו אם דבר לשמתו׳
באחרים קרוב׳ ואם משהו עניה ליד הבאי אסור לשמתו׳ ואם ריבא
הבאין לצדקה המשוך ולשמוקן דיבריה אינו ראמין לא אם אין שם עשים
לאלף ואם שם עשים לאלף מצלפין לאחרים ואין מצלפין לעצמן עכ׳:

ויש אומרים שעדיף הבאה לידי קבאין אסור לטעותה אם לא בשעות בין
השמשות מישנן אותה לכל מה שיש אפילו לדבר הרשות וכן עביא דבר:

והרמנ"ע אומר שיכול לטעותה וכי יכול לטעותה פה דשרכן והמ
קודש שבא לידי הקבאי אבל משבא לידי קבאי אסור לטעותה:
ולטותה אבל הקבאים יכולין לטעותה על הדעת הקבל והקה הנה עליו מיהו
אם פירש האוכל הנה לאני יעבן אסור לטעותה שלא לטעלם עב: ואם התנדב
לי לאי נה דבר מאכל אסור לטעותה עד שיסתקנו שם בעלים מעליה:
כדאמרינן לי מיפשא פנו פ' שעשן (אומ הקדשתי) דגרוה לבית הפגרת והכ
מטרו אותן לעצמן: (בפק דבבא בתרא מסי' המלך אן שדנין שלחה ממון לש
לשרל לעדקה אין מתלירין לו מפני דרכי שלום לא נוטלין ממנו ונעבן לעצי
נעם בתחר שלא ישמוע הגר אז המלך: כמן הנהיג דאמיה דשבור מלבא דשלמא
אוקע: וכו' והיה שם טוב על עשיה בנה ב' חלוקין: הראשון מסוים שלשם מלבורה
מקבלן ושתכון לעני לעם ואם פירש לעזרך עני ישראל עמין אין לעבין דעתו:
הלבו משאר לעם אין מקבלן עדיף: אבל קרבן ערבי בית הבגבת מקבלן וכן
הכיר הר' ימיל לה לשעל מקרובינו לקבל פרוצבש מעשרון אחד לערבל בי
הבגבה: קשלשי מחמר אין מקבלן לא קרבן ולא עדקה ולא ערבי בית הבגבה
כל שעשיה דברין בפרהסיא לא אם כן לשמיש במדרשו ביערל עב: ודוקא
דאין מקבלן בעין אבל אם יתנו הם מדם עדקה לעני ישראל מקבלם מהם:
ודוקא בעשה אבל בפרהסיא אסור: ומה שאסור בפרהסיא שיכול לחיות
בעדקה של ישראל אבל אם לא יכול לחיות מעדקה של ישראל ואינו יכול לעשל
מעני נעשה מקבל בפרהסיא ומחר עב: ולענני פרק הדרכבם גל שאם
לא יכול לחיות בעדקה של ישראל ואינו יכול לעשל בעשעל ישלבה בפרהסיא:
וכן עני פקרן בעלי הוסיפו גל: דהגל על פסוק אם כסף תלוה את עני שלי
ועל עני לוגה שם ושאיר עם קודש עניך ושני עדיך עניך קודמין
עני שיך ושני שר אחיתי עני עדיך קודמין: והה לעניין עדקה:

וכתב רבי מאיר גל דשכן אינם שאינו קרבן רבי הוא קודש לקרוב
שאינו שכן דשכלב טוב שכן קרוב מאח רחוק והוא דלתי ק
לה: ואם סבר שם ואבינן ואין לוגא שבר אחר מסם כך אמרו
הגל בפרק המקבל: ושל פירש שם שעקן שבוש לשם ואבין שאינו בוש לבשם:

ועני שאין אם מכדין אותו: ואמ' פרנסוש אי סמוך אין בודקין לעלוות
אבל בודקין לעלות: **ומי** שהתנדב מעדה אן ר
לבית הבגבה אסור לעלותה: ואם לדבר מיצוה מותר לעלותו:

גל נ
ישראל
הרמנ"ע

הגל גל

אינה שלא שתתקיים שם בעלים מעורה. אלא אין מעורה אין גר שלקחנו. ואם
שתתקיים שם בעלים אתי לו לדבר מדאורייתא מותר. וכן נמי פסק הרמב"ם ז"ל:

כלב הרמב"ם אדם שנדר בשר אחרת אם יש בדול העיר שם אינו יכול
ליתנו בשר אחרת מדאורייתא כגון בשר שהלכו בשר אחרת
ופסקו שבהם עדיין ליתנה ליד הבא. ומתרגם הגם משם משר"ת
שלא יחסדו אותם שלא יתנו אותה. כמו משם יטלו אותה מיד הבא.
והמ"ל טעמא שם חבר עיר. אבל יש לשם חבר עיר אחר. לכן אסור להוליכה
משם לעיר אחרת. **ואם** אדם לנדקה יכול ליתנה לקרובו. וכן
המשכיר שלו יכול ליתנו לקרובו. עכ"ל:

בפרק

הנזקין בשיין אין ממחין ביד עני בשיין בלקט שכחה
וכאיה. מיפה דרכי שלום. ומפרעבין עני בשם. ומבקרין חולהים. וקוברין
מיהיהם מפני דרכי שלום: **כלב** הרמב"ם ז"ל. פרין שבעל קון
לתרומה עשיר ולבסותן. ואין מעוה בלבה מיבדין שבעיים.
מהשבני עמיד בסכנה ממות מהרב ודעה. והמעלים עינו מיבדין שבעיים.
שנר בבל האמין. ובא השמוד שנים רשיך. ובא ירדנו בפרך לעשיך.
ובשיך בפתוח הפתח. וכן מן זמי אמיך. לכן מן ואהבת לרעיך כמוך. ומעוה
לרעיל לקרוים לתרה. והבה דברים כלו. ואין לך מעוה בלעל מפרין שבעיים.
ובפרק דבא בתרא מוכיח כי אשי הער שקבו מעות לבנות בית הכנסת.
ובא להם דבר כמבוה מוצאין בו את המעות. ואם קנו בהם אבנים וקורות. לא
ימכרו אותם לדבר מעוה כי אם לפרין שבעיים. שאנשי שהבינו העבינים ובנו
האבנים ופסלו הקורות. ובעיין הכל לבנין מוכרין את הכל לפרין שבעיים
בלבד. אבל בא ובנו. לא ילכו בה הבנאה אלא יבנו לפרינה מן הינבור:

בפרק

בשלה בשיין אין פודין את השבעים יותר מכדי דמיהן מפני
תקון העולם אן מפני דלא מתו לאנשי בתו. אן משום
דוחקא דעורא. ואין מבריחין את השבעין מפני תיקון העולם שלא יהיו
האויבים הבבדין שלהם ומוסיפין שמירה על שמירתן. וכן אין לקחין
הנשים ספרים תעלין ונעשה יתר של דמיהן מפני מי לקח לעולם:

שנינו פרק בתרא ממסכת הוריות. כל הנבול מחבירו קודם לפדיון.
והאשה קודמת לאיש להנינא מבית המבר. ולהאליל ולבסות לפי שדרכן של
איש לתיזו ולא האשה. ואם נתבנו שנהם לדבר שרוה האיש קודם לפדיונו:

מי שישב במדינה שלשים יום מפקין אותו לתת בקופה של צדקה עם בני

המדינה. ישב שם ג' חדשים כופין אותו לתת בקופה של צדקה עד בית המדינה
בתמחוי. ע"כ תמחוי מיש מאכל וכירות שהחלקין בכל יום וקבאין. ופי' קופה
הן מושרי לנחתין הבאין מכל אחד לפי מה שהוא ראוי לתן. ומתחלקין המעות
מעבר שבת לעבר שבת. ונתנו לכל עני מזון המספיק לו לג' ימים. וזה הנוהג
בכל קהלות הקדש. אבל מתמחוי יש מקומות שלא נהגו. ישב שם ג' חדשים כופין אותו
לתת בכיסוי עשר הערי. ישב שם ט' חדשים כופין אותו לתת
לקופת מת מצוה. ועשרין להם בב"ד הבהרה. ובירושלמי רבנא בתרא
מפרש נמי. ישב שם יב' חדש הרי הוא כאנשי אותה העיר. אר' יוסי בר בון בן
לחיטי דציסחא בן לשא בן לוקח. ושתה מרוב הבלות. בעון העלם דין ל"ו יום
ונתב הרשא ל' בתשובה. המתעצב בעיר ל' יום. נקרא יושב בעיר
והמתעצב שם שנה הבימה בעירוב נקרא בן עיר. ודיין אלו
נפרשין בתלמוד. אבל דר לא. לא נתפרש ריש. אבל מדעתי שאינו לא
כושב ולא כבן עיר. עב.

שנינו

במסכת פיאה פרק בתרא
מי שישלו מזון ב' שנים. אסור ליקח מן הת מחני. הוא
לו יד' שנים לא יקח מן הקופה. כבר פי' תמחוי וקופה:

הקופה

מתחוי
אינה נביית. שלא בשלם ומשה ומתחלקת. ומתחוי נביית בן. ומתחלקת בן. התמחוי
נביית בכל יום ונתן לעני שלם. והקופה נביית מעט לעט ומתחלקת לעני
אותה העיר בעבר. ודשאין בם העיר לעשות קופה תמחוי. ותמחוי קופה.
ולשעתן כל מה שיריא אעפ שלא הגיע בן בשעה שנבוו:

נבאי

נדקה אין רשאין לפרוש זה מעה בסוק ואלא כדי שיהא
זה פרוש לעשר. וזה לתנה נבון. עב. שנבו לו כל ערכו והנתרו המותר
שלו. ותנא במסכת שקלים מותר שבויים לשבויים מותר שבוי לאו רשו
שבוי. ותנא הרשבא ל' בתשובה. מות הי שבוי קודם שיפדו אותו ותנו המו
המעות שנבו לפדיונו לרשין. ודברים פעוטים הם. ודבר ברור הוא לרשין
הם שכבר נבו אז הנבאים וכי מיני דמותר יהם לורשין הכי נבאי אעפ שלא
נפרש יהא לורשין עב.

תניא

פרק נערה הרין מותר המעשר
למתים מותר המע
לרשין.

שנינו

פרק בתרא ממסכת פיאה כלמי שאינו עדיך ליטול ונטל
אינו נפטר מן המעשה מן הזיקה עד שיערך לבריות. ואמרו ל' הטהר
מקופה של צדקה דבר מאוס לפני המקום כשאינו ראוה לרוח ולהיות
מינשא אם הוא בריא ויש לו מלאכה לשנותה ואינו עשה אלא שמוקר על

קונה של צדקה כראמרינן ל אשה נדה לא קרב זה שלא עבנה מקוה של צדקה:
כהב הרשב"ם ז"ל היו לו מאתים זוז אעפ"ש שאינו נשא ונתן בהם אין שליח
לו כ"ב דינרי ואישא ונתן בהם קרי זה לא יטול לא לקט ולא שכחה
ופיאה ומעשר עני: **הון** לן מאתים זוז קתני ר"ל אפילו לדעתכון ט
כאחד הרי זה מותר ליקח היו בידו מעות והרי הן עליו חוב אין
שהיו ממושכנין בסנגורא אסתם הרי זה מותר ליקח: **עני** שערך מחייבין
ויש לו חצר וכלי בית ואפילו כלי כסף וכלי זהב אין
אותן למכור אה בתוכו ואת כלי הגמישון אלא מותר ליקח למזונו ליתן לו
בדא בכלי אכילה שהיה ומעשות ומלבוש ויושא בהן אבל אם היו לו כלי
כסף וזהב קנון מן הצדקה ושל כיוצא בהן מוכר אותן ולוקח פחות מהן בדאי
קונה ש"ב לפנות מן העני אבל לאחר שנבר מן הצדקה מחייבין אותו למכור
את כלו ולוקח פחות מהן ואחה יטול: **בעל** הבית שהיה הולך
מעיר לעיר והמון לו המעות בדרך: ואין לו מה יאכל עתה
הרי זה מותר ליקח לקט שכחה ופיאה ומעשר עני ומותר ליהנות מן הצדקה
ולכשיגיע לביתו אינו חייב לשלם שהרי עני היה באותה שעה למה הדבר
דומה לעני שהעשיר שאינו חייב לשלם: **עני** שנתן פרוטה
לרבותיו או לקוסם מקבלין ממנו ואם לא נתן אין מחייבין
אותו ליתן נתנו לו חרשים בנים והמזיר הישנים מקבלין עד מלא ואם
לא נתן אין מחייבין אותו ליתן עב: **כל** מי שערך לטול ואינו
טול אינו נפטר מן העלם עד שיהיה פרנסו עניים משלו
ועל זה נאמר בדרך הקבר אשר יבוא בו והיה מי מבטחו: **וכל**
מי שאינו לא עור ולא סומא והוא מסיים עצמו כאחד מהם
אינו נפטר מן העלם מן הקנה עד שיהיה כאחד מהם: **ירושלמי**
במסכת פיאה כל שערך ליטול ואינו טול כאן מוסר
רמיס ומתחייב בעשרו ואין לו בעשרו אלא נעולה וחטאות פ' הדר"
מקרבינו כ"ן ינן אין חולה או בעל ייסורין אן מי שיש לו בנות ובולרה
ואינו יכול להמתיאם ולפרנסם אלא אם נטל: **תנן** אין פוחתין
לעני העבר ממקום למקום מכבר בעוברין זהן מזון
ב' שעדות לו: נ' הגון לן פרנסת לנה זהן פוריא וב' סוריא בשערן
ערגנו לו מזון ל' שעדות: **אסור** ליה לישראל לאיעבלמי שעה
מן עניא אלא אחוא
מאן דיריך לאלבשיה ולפסייה ואיתנייה לביתיה דכתי הלא פרוס לרעב לחמך
ופדקה למי עבר ליה צדקה

הניא ר׳ עקיבא אומ׳ אם בא אינלר עם בשחרית ונתת לו איסר והלך
ובא אחר במנחה לו ראמ׳ נתנו לראשון די. אלא הן לו ולו תחזי דרבון
ריקם שנאמ׳ בבקר זרע זרעך ולערב לו תנח ידך: **הר** יהום ויתומרה
שבאו להתפרנס מפרנסין היתומה ואחה ביתום: **גדול** הפנים
לעשו מדבריה יותר מן הנתן צדקה וכל המעלים עינו מן
עקיבא בטיעל ואמרי חמא שנאמ׳ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו׳
ורחמי רשעים אמרי׳ ומכתיב יחומו מ׳ שאינו מרחם ברחמים יצחק ושקב שרין
דהמעם אלא מזרע הנים שכתו בהם אכזרי המה ולא ירחמו׳ ולכן המרחם מרחמין
עליו שנאמ׳ ונתן לך רחמים ורחמך: **הנותן** לעשו צדקה בסתר
פנים יפות רשות אבר ומתו אפי׳ נתן הרבה׳ ועבר משום
לו ידע לבבך מלבך לו: ונוח ממנו הנותן פרוטה בסבר פנים יפות: עוד יש
עניין שליחי טוב משלבתן לידן לעני כראוי לעשו בסבר פנים יפות: ועוד יש עניין
רביעי שטוב משלבתן לידן לעני כראוי קודם שיחלו: ועוד יש עניין חמישי
שטוב מהרבעתן מאן דליר ומי בסבר שבה ושרי לאחוריה ואין עשה ועשלן
אותן ואין הנותן יודע למי נותן ואין העני מרבים: ועוד יש עניין ששי שטוב
מחמשתן שיביה משלך מעות מאחרי הדלת שלא ידע העני כלל ממי לוקח:
ועוד יש עניין שביעי שטוב מכולן הנותן לתוך קופה של צדקה ואינו יודע
ממי עשלה ולמי נתנה: עוד יש עניין שמיני טוב מכולן המחזיק ביד ישראל
המך ונתן לו צדקה מתנה אן הלואה אן עשה עמו שותפות אן ספיגיא לו
מלאכה כדי לחזק ידו עד שלא יצטרך לבריות ולא יחיה. ועבודה נאמ׳ וחי אחיך
עמך: כתוב אצלי שומרי משפט עשה צדקה בכל עת. אל תעבר זה הזן
בנו ובנותיו כשהן קטנים ר׳ שמון בר נחמיא אמ׳ זה המעבל יתומי ויתומות
ומשיאן סמיך לפרנסן: **גדולה** צדקה שנאמ׳ עשה צדקה נבחר
לא מצחן והמרור לבולה לבלות לעשו שנאמ׳ העבדו
העבדיעם די מסמורו ואמרו הלל מי סאן לו ואינו רוצה להתפרנס נתנו לו
בהורתא הלאה כדי שתנוח דעתו עליו ווו היא מצוה יותרה מן הנתן ומשיב
לבים יותר מעולם. פי הדקן על שנעבל מעות מן העני אן מהלמיד חכם
ומרוים בעבודים: **ואמר** לי יצחק מאי דכתי דנקם צדקה ומסד ימצא חיים
צדקה וכבוד. משום דדנקם צדקה ימצא צדקה. אלא
לומ׳ לך שכל הרוצה אחר הצדקה לעשותה הבל ממציא לו מעלת לעשות
מקן צדקה. כב נממן בר יצחק אמ׳ הקבה מזמיא לו בני אדם המהונים
לעשות לכם צדקה שאפרי׳ מנדרש דבא אמ׳ מאי דכתי ויהיו מוכשלים

לפנך בעת אפך עשה בדם. אמ׳ ירמיה לפני הב״ה רבונו של עולם הכנו׳ לה
בבנ׳ אדם שא׳ל מהוקנים שאינו כופין יצרם לעשות צדקה לא
יקבלו שכר עולמם. ואל לעצר ובולה צדקה יותר מכל הקרבנות כולו׳ שאמ׳
עשי צדקה ומשפט ובחר לי׳ מזבח. מעא אוד שמעון עשה עד שאתה מוצא
ומצאני בדרך ונערן בדרך ויש בדרך לעשות. פי׳ עד שאתה מוצא אנשי
מהוקנים וראוים לפי׳ שאינם מצוין בכל זמן. ומצאני לך הממון. אוכלכל לפרש
עד שאתה מוצא להדיום ממון. ומצאני בדרך עם הגון. ונערן בדרך. פי׳ החיים
ונשדרך בדרך פי׳ בבחר עד שלא יראו. מי הזקנה שלא תוכל להרוי״ח.

נשלמו דיני צדקה. הא יצילנו מכל מכשול ופולקה:

דין השבת אבידה:

דרשו רז״ל לכל אבידת אחיך לדבתה אות המסומר. ואפילו היה
בעל האבידה רשע. אוכל נבילות לתיאבון. ומיתא בוה
המצוה לבטיב לו אבידתו. אבל אוכל נבילות להכעיס הרי״ב מין ומיתין
ואפי׳ קרוביו ושנדרי נו׳ ומחלל שבתות בפרהסיא אסור להשיב לה
אבידה: המוצא מיאאה בגוטן של יס ובשלשולתו של
הר״ פי׳ גוטן לשון יס המעיר לאמרין ה׳ פרסאות או
יותר ושוטף כל מה שמוצא ובכל יום הולך ותער. ושלשלת פרש כשהגבר
יוצא ופושט אנש״ שיש בה סימן הרי הוא שלמיאאה שלא אסור תאבד
ממנו ומיאאתה מי שאבודה ממנו ומיגיה אינל כל אדם יאאתה זו
שאבודה ממנו ומטל ארם סודאי. נתיאאסו ממנה. ופי׳ הקס״ל ואפילו לא
ידעו הבעלים השטיפה דהשתא ליכא יאוש בשעת מיאאה והוי יאוש
שלא מדעת אפי׳ הכי קיים לן סעיתה דנפ שטיפת הר הוי יאוש כדפי
רבי יצחק בשלו מיאאות. המוצא בספרטיא ובפלטיא במקום
שהרבים מצוין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים
נתיאאסו מהן. ופסק הדיאם אם רוב נס מוחר ואם רוב ישראל
עטל ומכרי״ הנא הוה קא אזיל בתריה דדב נחמן בשוקא
דבלדא. ואמרי לה בשוקא דדבנא אמ׳ ליה מיא כאן אדעתי מוהל אמ׳ ליה
הרי אלו שלו: בא ישרל ונתן סימן הרי אלו שלו. והלה עומד
ומוחה אלא עשה כלוח על בתנו שנפל ונל סמיגרנו מט

בבא מציעא לה

שנתבה בים ממה חייב להחזיר מטעם שורת הדין דפת אשר ישנן לפשם משורת
הדין: **הר** המוציא פלע במקום אם לו חבירו שלי הוא של מלך פלוני
הוא לא אם כלום ולא עוד לא אפילו בכתוב שמו עליה לא אמרי
בלקח שאין סימן למטבע דאמרינן אפקה אפקה ומאישה אחרינא עפל
לרח פירות מחבירו אם ששלח לו פיחתו חבירו ומצא בהם מעות
הרי לו שלו ואם היו עדיות בטל ומכרין: **אגר ר**
שמשון בן לוי משם ר יאי לא שע לא במוקח מן הרב אבל
בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר וקוא שדשן בעל הבית בעצמו אי נמי
עבדין הנעשה מפע עיין בדי אבל לקחן בעל הבית מן התגר אינו חייב
להחזיר וכן פסק הריאלפ ז"ל: **המאכר** ממוכר לדעת אין
עקקין לו מיצד הטח פרהן
ולא קשרה ואלסה לה וכן כל כיוצא בזה הרי זה מאבד ממוכר מודעתו:
אבירה שאין לה שום פרוטה אינו חייב לטפל בה ולהחזירה:
מצא שק או קופה אם היה מן עבבד שלא היה
דרכו לטפל בכלים אלו אינו חייב להחזיר מצא של דבר
כל שבשלו מחזיר בעל חבירו אינו מחזיר: **ראה** בהמה שבריחה
מן העדר והחזירה למקומה הרי זה חייב המוצה ואין ענין
בעבים התנירה ברחה אפילו מאה פעמים חייב להחזיר שאם השב ת
תשיבם אפי' מאה פעמים עד שיחזירנה לבעליה למקום המשתמר ואם
החזירה למקום שאינו משתמר כגון נהר וחורבה משם חייב באחריותם ואם
כדון אינו מטמא עצמו לבית הקברות להחזיר אבידה: **ראה והבן**
מים שוטפין ובאים בשדה חבירו הרי זה עדר בפני אבידתו
ואבידת אביו ואבדת רבו שלו קודם לכל אדם אביו ורבו רבו קודם והמ
בדבו סובבכם אם היה אביו שקול כנגד רבו אבידת אביו קודמת:
המוצא מיאה חייב להכרין עצמו ומשהוא מכרין מזכיר שם האבודה
ואין חוטש לרמאי שאין מחזיר לא עבל ידי סימנין מובהקין
כגון מדה ומשקל ומנין או מקום האבודה **באו** ששם זה טוען סימנין
שה טוען סימנין זה כמו זה לא תבתן לא לזה ולא לזה לא הבא
מוצרת עד שיודה האחר ל חבירו או שיעשו פשרה בשפטי עכו האחר סימנ
והאחר הביא עדים הבתן לבעלים זה נתן סימן זה נתן סימן ועד אחד הרי
העד כמי שאינו ושתי: **מצא** שמלה וכיוצא בה זה הביא עדי אר

ארוך שארוך לעצמו וזה הבא עדי עפלה שנעלה ממנו תנתן לעדי נפילה:
וזה נתן מדת ארכה וזה נתן מדת רחבה: תנתן לה מדת רחבה: וזה כיון
מדת ארכה ורחבה וזה משקלותה תנתן למדת משקלותה: והרב הקם על
יש שמחלקין בין בעבים שאין דרכם לשוקלן לתתה מדדכן לשקלן:

וצריך לבדוק האבנים שלא תלבין מאילה: מצא כסות מעורב
אחת לעשים יום ושוטה על בני מטה לערבה ולא לערבו:
מצא כלי עץ משתמש בהן כדי שלא ירקבו כלי מתכות משתמש בהן בחמין
אבל לא על ידי האור מפני שמשחיר הקפות וקדרות משתמש בהן בדר
פי עשים רבים אבל לא קישים מפני שמפחיתן: **מוצא** כלי זהב וכלי פי
פשתן וכלי זכוכית הרי הם לא יצא בהם עד שלא איתו: מצא ספרים
קורא בהם אחת לכל יום ואם אינו יודע לקרות עצלו אחת לכל יום ולשנה לא ילמוד
בהן למחר לה ולא יקרא בהן פרשה ושנה ולא יקרא פרשה ויתרגם ולא
יפלה יותר כן רפון ולא יהיו שנים קורין בו בשני שעלים אבל קורין בו שנים
בעניין אחד: **מוצא** תפילין מנח הרי דמיהן ומנח פי מעבדן לל
לעצמו מצא דבר שיש בו חמש חיים שהרי הוא עריך להאכילו
אם דבר שנושה ואוכל כגון פרה וחמור מטפל בהן עד שנים עשר חדש: או
שוכן ולוקח שכר ומאכילן: ואם היה שכרן יותר המוחר לבעלים יקח הנתרעלה
מוכר הבעים ומאכילה כל יב חדש מכאן ואילך שם רמיהן עלו הרי הן
שלו: מצא עגלים וסייחים שרועין בשדה מטפל בהן ג חדשים: **ושל**
נוראה לו יום פי אם עריך לפנמה בבית מיטפל בהם ל יום מצא
קטנים דבר שטעלו מרובה מטפרו מטפל בהם ג ימים מכאן ואילך מוצאין
בבר מה ישנה בדמיים לא יבנו לבד לא יעבוד למוצא ויש לו רשות
להשתמש בבן לדברי רבה שמסקנו כמותו ועל ידי כן הוא חייב בעבו
ואינה אבל באונס לא בא ברלי מכירה כגון שמכר המכירה אבל משות
אינה כגון שמצא מעות בבים לו שתמש בהן: **המוצא** מציאה
לא ישבנו מפני תקון העלם פי מלא יפח המציאה
והולך לו כדי שלא ישבנו ואפי מצא כיס ואבד בעל המציאה ששנו כיסין
קשורין הין לא ישבנו: **מחזירין** המוך בסימנו אוקם זה הבעל
לאבידה שאין בה סימן כגון שאבדה הרי היא בשקיק
שבתוכו הם הבעלים והרי היא של מוצאה ואבד הקם לו מיהו בדבר
שיש לו קול וריח של בעלים כגון אדים הבונה ביתו שיש לו קול סמוך לשנים
שני ו חודרת ואבטח אפילו בדבר שאין לו סימן חייבים הלשבעה לחזיר:

אבל אם לא ידע שעל הלבה כאבי דאם ייאוש שלא מדעת לא הוי ייאוש וכל
דבר שיש לו סימן הרי הוא בחזקת שלא נתייאשו הבעלים ממנה והמוצא
אותה חייב להחזיר ואם הוא דבר שאין בו סימן אע"פ ששמוי לדרים הוי סימן וחייב
להחזיר: **ואין** מחודין אבידה בשבת שלא להגמיד חכם שאינו
משגח מדברות כי אם בשלשה דברים במסכתא בפוריא ובאוש
ובאשפוא ובמבול הבאתו שלו כיצד היה עוסק במסכת נדה אומר במקוואות
אם שהה שלא ישל אותן בענין נדה: וכן לא יאמר בזה המטה יעבור שלא ימצא
קדי בה: ואם נתארח בי שמעון אומר לבי ראובן נתארחתי כדי שלא ישריחן על זה:
ומבאות שלו מותר להוסיף ולהוציא כדי להחזיר זה על זה: **תמרי**
דזיקא שדיין שבבעלים מתי אשין סתן ומוחלין לדם ואם הם
של יתומים שאין בנו מחילה אסורין וכן אם הפקיד בגוב השדה והיקף מקום
אילנות הרי זה נלה בדעתו שלא מחל ואסורות: **מצא** דבר שיש בו
סימן בצד דבר שאין בו סימן חייב להחזיר: אם נראה שהדבר
שאין בו סימן מהדבר שיש בו סימן מיד משות בחמת הרי הן שלו בן התיבה
ולחנות הרי הם של חנות לפנ השולחנ הרי הם שלו אר אפילו על גבי הש
השולחן בן התיבה ובן הסכה לחנות הרי לו של שולחנ ואפילו בדבר שיש
בו סימן הלי לו שלו וכן שדוב נגש מצוין שם ושלשה חשיב לה רוב וקיימ לן
סר שמעון דמחיר ברוב נגש ולא ברוב ישראל: **ראה** את המציאה
ונעלם לו עליה וכא אחר והחזיק בה אותו שהחזיק בה זכה: בה זכה
והמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו: **בהמה** שלמציאה
לא זכה בה עד שימשכנה אין עד
שיקנה וכן בכסף קנה: **הלה** אחד רבוב ואחד לעפש מוסרה
הרובב קנה הבהמה ומוסרה שעל לחיי הבהמה
והתעפש מוסרה קנה מה שתעפש בידו ושאר לא קנה לא זה ולא זה:
חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו אם היה חצר המשתמרת אן
עמוד בעזרה אע"פ שאינה משתמרת: **ארבע**
אמות של ארם קונות לו בכל מקום: **ומסקינן** אין לו חצר ולא
דקטנה יש לה ד' אמות וחצר וקטן אלמות: **מציאת** בנו ובתו הסמוכין על שולחנו אע"פ שהם גדולים
ומציאת בתו הנערה אע"פ שאינה סמוכה על שולחנו
ואפילו מסורה לאמה הרי לו שלו וכן מציאת אשתו ועבדו וספחתו הכנעניים
אבל מציאת בנו שאינו סמוך לשולחנו אע"פ שהוא קטן וכן מציאת עבדו

ושפתותו העברים אינם שהן סמוכין על שלחנו הרי לו שלחן שעבדו ושפחתו אוכלין
בסדרן ויקנה האוכל בתוך הבית לא קרינן ביה שפוך על שולחנו אחד שאין מוטל
עליו לעמדי: מוכין שהכובס מוציא הרי לו שלו ושהסוחר מוציא הרי
לו של בעל הבית. ואם היה שחוב עליו בין בעל נטל את הכל ובין
שלו: והמוצא שטרי חוב לא יתנך אינם שחייב מורה:
הרי לעזר בר נהן אל מי שעבד כיסו בדברים מיוחדין
סב ובעבור נתון סימנו אינו דומה מי חייב בדין איש לחבירו כדי ייחדו
דומה חייב אדם למושיט כיסו בכל שעה ממה חייב להחזיר מטעם שוחת הדין
דשוא והודעה לחיים אם ביה חייבה את הדין ון נילוה מסדים אשר ולמו ון
בילוך חולים סה ון קבורה ואת המעשה הדין אשר ישנון זה לפנים
מלרת הדין: חסלת הסדר אבדה: העלה בעת יהודה:

דין השבת גזילה:

לו

חייב אדם להשיב את הגזילה שלו והשיב את הגזילה אשר על נפ
ודרשו רבו בין שהורה מעצמו בין שבאו עדים חייב
לשלם הקרן ולא השבח ומי שעבר לורה ובאה בבדיה הקרן חסמים שיטורל
דמיה מפני שקנית השבים: הגזל מבירו בישוב ודעה להחזיר לו במדבר אם
ידיעה לא יקבל והה בי מלוה ופקדון ובראה לדין סמו כן בי החזרת ספרים
שאולים בשעה פתה שלא תבא: והגזל את מבירו והבלע לו
במשכון אן בחשבון יצא אם החזירו לו בכיסו שיש בו
מעות לפי שאדם עשוי למשמרש. בכיסו המיר אך אם אין בו מעות לא יצא
והרי הם באחריותו עד שיודענו. והגזל פרות משלה פרות לא נתן לחשבון
ואמרו דעבד עבד ופרוטה היא קרובה לרבים הפשוט שאם קולי פייטבינא
וכל זמן שלא נשתנית הגזלה חוזרת בעינה שנתנה נתן דמיה מטרה אן
נגנה אן נגייאשן הבעלים קודם נתנה בייאוש ושינוי לזמנו ואינה חוזרת
בעינה אך הגזלן חייב לתקן לו את דמיה ואם לא נגייאשן חוזרת בעינה:
ומה פרה שנגנב הגזלן ומכרו ברבית החזירו אין מקבלין אותה
ימיקן הקרקע בכך ושינוי הפשט קונה עם ייאוש ושינוי משנה לא ייאוש
ושינוי החוזר לבריאותו אינו שינוי: וגזילה שלא שהבע
והוקדה היוקר לגזל: גזל מבטנו ונפטל אומ

לו

גזל ידן

לן הרי סלק לפנך. אבל נגדיק לא. וכן בהמה שהזקיעה. אבל הבהמה שהה לא. וכן אם
על בהמה ושמה מלאכה בה. אינו חייב לשלם משל הבהמה. ואם הוא רבל בכך קונטין
אותו אפילו בחוצה לארץ. **והשולח** יד בפקדון של חבירו הלי. זה
חייב באחריותו עד שיודיע לבעליו ואפילו לא שלח יד.

בכולן. כיון שהקביהו כולו חייב באחריות. כלון. קנין שהקביה הבית לבטל ממנה רבשית.
אבל אם השהו ולא הקביהו אינו חייב לא באחריות. דמי רבשית. ודוקא קונבה. אבל
הממאה חייב בדמי כולה. דקני. דידי. אהנו ליה. והקביה ארעא לבטול ממנו. דיינר
אינשא לן אם חייב בכולו אן לא. ולאתי ידי שמים יחזיר. והיכא שנתבטלו. ולישנא
אפילו למאי: **כתב** הלקח. על הדרך בחצר חבירו שלא מדעתו. אונס
שהוא עתיד לשכור אם אין החצר שווי לגיות שמר פטור.

ואם שווי לשכיר חייב אע"ג דאין שווי לשמר: **אסור** ליקח מן הגנב
דבר קטן אך גזול. וכן אסור להנות בדבר שהוא ברור לו שהוא
מגנב. ואם נהנה חייב להעלות שכר כפלים בדרך הדר בחנות חבירו:

נטלו המוכסים את חמורו. והחזירו לו חמור אחר אן כסותו והחזירו
לו כסות אחר מותר להשתמש בו שנגזל אשו בעלים ממנו. ואם
ידע. בודאי שזה גזל לגזירת הקדרות שיתנו לבעלים הראשונים. ברא בשהוא
מוכס העבר מעיז. אן שאין לו קצבה. ונטל כמה שירצה אבל מוכס שפסקו
המלך בדבר קצוב ונודע שאין מוסיף כלום לגזמו. אין זה מוכס עכן ודינא
דמלכותא דינא. ואפילו יסלק העבר מכס עבר מפני שוגל מעת המלך.
וכן אומ' שם שאם יש למלך מס על בגד הוצר דבר קצוב מכל בית. אן מכל ש
שדה אן מעגל שגיר על מי שישבור על דבר אחר. ולקחו נכסיו אין זה גזל. וכן
המלך שכנס עבר אחד מבגי העיר ולקח חזירו. ומלרו. כל הקונה אותו. מן
המלך. זכה בו שהרי היא הפקר. אבל גזל סלא בדין לא: **זה** הנטל כל
דבר שיקחון המלך על בגי מלכותו אינו גזל. אבל אם לקח. מאיש אחר
בלבד שלא בדין שחקק הדי. זה גזל. והלקח. זה מן המלך הבעלים מוציאין מן
הלקח. ואומ' הרב אלבו הספר. כי. ראה בתשובת שהשיב דיל. כמו מסתבמי
ולפנו אומ' פרק חוקת הבעים. כי. נאי המלך ושוטריו שמוכרין השדות במסים
הקבועים כי. ממכרים ממכר. אבל אם מכרום בעבור מתנת המלך שמוטל
על ראש איש ואיש אינו ממכר. לא אלו היה דין המלך. כן. ואם עד המלך על
הכל. שכל מי שלא יתן המס על השדה. ונבה השדה למי שלא יתן המס אין זה
גזל. והלקח אוכל היות ואתן המס עד שיבואו הבעלים: **בפרק**
הגזל בלבא הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אם החצר

לא קיים לאנייא אגב דהרי נכנא רעביד למיגר איגא יתריך להיבות לו שכר
דהוה ליה זה נהנה וזה לא חסר · אם החיר קיומא לאנייא חייב להעבות לו שכר:

בפרק המפקיד השולח יד בפקדון כון על יד עצמו כון על יד שלו חייב באונסין והרי הוא ענין · שלו שלא מודעת לייב באחריות:
עד שיגיעו לבעלים · ואם התיירו להם או לעבד ושכר בידם חייב להחזיר
לבעלים · החושף משכון מיד המלוה שלא ברשות בד · הרי זה נקרא גנב וכל אם
נטמא לביתו למשכנא · שנ בחוץ העמד: **פרק** כל המשכנין · ראו
עדיים שנטמא לבעלו של חבירו · לא היה
וכשייא ראו עדיים כלים שמושם תחת כנפיו ולא ידעו מיה הוא · נאמן הבעל לומר
כך וכך כלים היו לי · בדא בשהיה הבעל אמיד שלו כך · אן משלו אן משל
חבירו כמו שמוכיח שם · ון עשה כמא דכתפא · ון מוקא פטטונון כלים שאיפר
לשלם תחת כנפיו כמו שהעידו עדים · ואם לא ראו עדים כשייא · אן שראוי הן
יוצא והיה עושה כלים תחת כנפיו נאמן בשבועת היסת שלא ענל דבר · ואם אם
היה מתפאר בהן לפני העדים שילך לביתו קלוב למשכנא · דאמ' רב נחמן פרק כל
הנשבעין עבד אישה דעיים ולא עביד · ון מסיק מתם רב פפא דאפילו אשה
של בעל הבית שנשבע כמו בעל הבית · אבל לא שכירו ולקטו דקאי הכא בתיקון
ון הענל לא ישבע דחשוד הוא · אבל מחרימין אתם כל מי שעל כלים מבי ר"ג
שורה בבד: **הטוען** חבירו שענל · והלה כופר · שנשבע שבועת
היסת כדין כופר בכל · ואם יורה במקומות ישבע שבועה
דאוריתא ואינו קרוי חשוד שהרי לא הוחזק ענל בנדיים: **וכן** הנשבע לבית
חבירו שלא בנדליים ומורה שלקחם · אך שלחם בעבור חוב שחייב
לו והבעל כופר שאינו חייב לו כלום הרי זה נשבע ונפטר חוב מבעל הבית · וכן
יש לדקדק מעמיא דר' אבא · אבל אם לקח בגדים אינו נאמן בשבועה:
ומה של יהודה אומ' פרק כל הבגד שהוא נאמן בשבועה הרי זה
בשלקחם בפני בעל הבית ואומ' כי ברשותו לקחם אן מכרם לו
ואם הפקיד בעד (אמ') שנתפקד בחנות · אן לקוח בידו אן שהיה שלו ובעל הבית אומ'
שנלקח ממנו הרי חייב להחזיר לבעל הבית בלא שבועה דהוה ליה מחוייב
שבועה (הוא אינו מכחישו לבר משלם · וכן פסק הריאיף בטור ון לפיכך אבל
כפר (אמ') לא נשבעתי לביתך ולא נלקח כלום שבא להכחישו העד פטור:
פרק חזקת הבלים · הבוא בבל נשבע מחבריה בעד אחד · וחזר ואמר
מין חטטי מילי · חטטי · ומייביה ר' אבא משום דהוה ליה מחוייב
שבועה ואינו יכול לפ' · שהרי אין מכחיש העד ומשלם · ואם אמ' החוטף שהרים

וחכמים יש לי משלם כל השדרים אעפ שהעד יודע כמוהם. וכן אם נגנב
לביתו ולקח כמה כלים בעד אחד והעד אינו יודע כמה ושלא בפני בעל הבית
היה ובעל הבית אומ׳ שש כלים עמ׳ והוא אומ׳ לא נטלתי אלא אחד פטור אף
בלא שבועת היסת. שהרי אין בעל הבית יכול לטענו שוש טענה וראיה:

פרק המפקיד. החושב לשלוח יד בפקדון אינו חייב עד שיחזיק בו ע״ל יד. שלח בו יד אין יכיר לו׳ חסדו לא אפילו עבר
ממקום לא למקום ברשות לשלוח בה יד חייב דהאי דקאמ׳ המושב ל״ל בגזר
כמו שהוביא שם קרא דעל כל דבר פשע: שלא רק משמר עצמו:

הלכות חוב עדויות:

אסור להעד קרוב. שאמ׳ לא יומתו אבות על בנים. ואפי׳ קרוב לז
לעבד פסול. קרוב הריגין בן קרובים מיד האב לקרובים מיד
האם כי סלם דבר תורה. וכך הסכים הקצוי דב האיי ז״ל וכן שקל. וכה נתחבטו
קצת מגדולי הראשונים ז״ל יש מומר מי שהוזרק שכל הקרובים הבאים מיד האב
וכל הבאים מן המדרש אינו לא מדברי סופרים. ומי שקדש אשה בפנים
מקודשת. אא שלמתמלה לא שדינו לה לרדיה עד שיתוזר ויקדשנה בפנ ע
עדים כשדים. ולעמ׳ לא שדינו לא בעי. והעשיר מה שלמבנו בהסמוכ
הקצוי ז״ל עב. ולמגלה אין מלקין ולא ממיתין את האדם מהוראת פיו לא על פי שנ
עדים. והיא מעידת מלר. וקיים לן כרבא דאמ׳ אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם
מסיח עצמו רשע. וקרוב פסול לעדות בין טוכה בין רעה לבן אין אדם רשע לא
לעלמר בעדות עצמו לפי שאין אדם מסיח על עצמו לשמת רשע. ומה שאמרו
ז״ל דהוראת בעל דין סייאה עדיה דמי הם למומא. אבל לקנסא ולמלקות אי
לי׳ פסלא לא: **ראחרין** זה לזה קרוביו ראשונים. ובבהם שניים. ובב
בבהם שלישיים. האשון בראשון. ושני בשני. וסני בראשון פסול
ושלישי בשלישי. וכן שלישי בשני. ושלישי בראשון. וכן פסק בספר המיעות.
אבא דאבא דאבא כשר לדברי הכל. וכן פסקו הרלבם והרשאם והרשבא ז״ל.
והרי אומ׳ דוראי פסול משום דראב ובנו אין לבם הפסק. וכן כתב הרמ״ם. ד״ש
דשלישי בראשון פסול. ובדרך שאמרנו מוכח בנביים כך יש לבו לומר בנקבות.
האיש עם אשתו האשון בראשון. לפיכך אינו מעיד לבנה ולאשת בנו לבתה
ולבעל בתה. לאביה ולבעל אמה. ולבית אביה. ולבן אחות אמתו. ולבעל בת כ״

אחות אשתו. אבל לבן בעל אחות אשתו מאשה אחר הי מותר:

וכל אשה שאינה פנויה פסולה לה אינה פסולה לבעלה. וכן כל איש

שאינה פסול לו אינה פסולה לאשתו. חוץ משלשה. כראשון. והיא דאיכא תרי בעל כאשתו. יש פסול ויש כשר. כיצד לשם שלקחן שתי אחיות. אן אשה ובתה פסולין. זה לחח אשה וזה לקח בת אמותה. וכן הראשון בעת. מתי אמוכה או בעת. שלא אחיה כשרים. והלקח על הה. דתרי בעל כאשתו. לא אמרינן אלא מראשון לראשון. ואשה ובתה. בני חשיב כמראשון לראשון שב:

כל איש שאין אשה מעשה לו אפילו שהוא בעל קרבנות אינה מעשה לעזר אחרים. כגון בנו ואחיו. וכן לאשה אשתו קרובה. ואב מכן ואם ואב כולה טעדין זה לזה. לכן אחי האם. אין אדם מעבד לאשתו אחיו ואבל לקרוביה מעבד עבד שיראל. וכל הקרוב באותה שעה ובמדרגה כשר אפילו איש לן בעיר מתנה:

והאוהב והשאר פסולין זה לזה לדין קטרין מתעבר:

והמי שהיה יודע לן בעדות עד שנעשה

פסולין בין לאובה בין לחובה:

ומי ואחר נעשה חתן פסול. ואם היה חתן בשטר הוא

אבל אינו מעבד על כתב ידו. אבל אחרים מעדין עליו וכן בעל

קטנה ונשוי ובילוס אינם מעבדים לא על דבריה ולן על

כתב ידו של אביו. ושל אחיו. ושל אשתו. ושל רבו. ושל פלונית שיראת מהיומה

וראשה פרוש. ועד כאן היינו מהלכים בשבת. ומאכלו בקערה של פלוני:

שטר שיש בו שני עדים. שנתנו קרובים זה לזה. אין לאחד מהם

פסולין לעדות. ואפילו שמסר לו השטר בפני עדים כשרים.

שהרי הוא כחרש מפני שהוא מגוייף מלגמרי:

וכל עדות שנאמר

שבעדות זה. יש הראה למעבד פסול. שאין לך קרוב ורחוק

מזה שמעבד לבנאתו:

ואסור להעבד שקר שאם לא תעבה

בדינך עד שקר. ודוקא בדבר. אבל שלא בבית אינו

לא למשא שם רע. מעבמה:

ואסור להעבד רשע שנאמר לא תשית

ידך עם רשע להיות עד חמס: עזק עדק תרי יוף

למען תהיה וגו:

ואסור לעד כשר להצטרף עם רשע. אפילו

העדות אמת. כך כתב בספר המצות. וקשיא היאך

יכבוש עד אחד. ולא נאמר אסור. לא שלא. אמר הכתב אם ובלבוש דאינו כך:

וכל איש שעבר עבירה דאורייתא. פסול מדאורייתא. מדרבנן פסול

מדרבנן. ולמפרע הוא נפסל כאביי. ופסול דאורייתא לא בעי

הבדלה ועדותו שוב עד שיבדילוהו: **כתב** הב"ח השיטור ז"ל וז"ל מי
שאינו זריז בתפלה ובדרשה ובדרך ארץ פסול לעדות. וה
והיא דחוקה עם הארץ שנשמר בתפלה ובמצות. הוא לא שאינו עשק בתורה
אבל דבר שאינו מדבלי מומלא כגון נגיעת הנייס ונשר שוף מחלב. אם שחלב
יש שם שלו ולוות. וכיוצא בהן אינו פסול לעדות. אבל מדבריהם. ואיכא מאן
דאמ' דפסול מדבר. לא נגידא לן דלא אשכחן פסולין מדבריהם לא בחשוד
ממון עבל: **ואלו** הן הפסולין כלל. מנין נלמד הם המלוה
ברבית. אף' אבל רבית המלוה והלוה. אבל הנדרים אפשר
שהם סברים לפי שאינם סברים לעשות רע. וכל מי שאינו סבר לעשות רע
שבר לנדרה. ומפריחי יונים. כי שיש להם יונים מלומדים לעוף במרוצה
ממקום למקום שי שמקרבין את חבירו לביתו לאותו מקום. יתן לו חבירו
כך וכך. וי"ש שמרבין אותן להלחם זה עם זה. והיצד אותן שחוקקין שוולין
יוצ השבבים. ומשחק בקוביא. ומוכרי שביעית. והיא ש"ש לו אמלא
אחרת. בשר. הוסיפו עליהם החמסנים והלוחמים שלא מדעת בעליה
והחושש אחד בחמה דקה ואחד בחמה עבה. אבל מגדלים בחמה עבה שבים
אפילו בחוצה לארץ. המוכסין ובאין פסולין. שהם מוכס פסול שהם באי כוח
נגד נפש. ועבד תגרי. לאו שמיה עבד. ואמ"ס. ובדבר מושב. ואוכלי דבר אחר
פ' עבלות הגיים בפרק סיא אם אינו שר לו לחזור בעצמה. ומנוה עצמו בפ
בפרהס"א פסול. כגון אם ההולכים עוברים בשוק. ואם לאו שר. והאוכל בשוק.
והמשיג. והאפקורוסים והמשומדים. ומחללי שבתות בפרהס"א. ושומרי יין של
גיים כלן פסולין לפי שאין מקפדין על עבודה שקר. אבל המשומד לבר
אחר לא הוי משומד לכל הלגרה כולה. ועבדים וקטנים וחרשים וסומים בשני
עגים. וסומא באחד מעינו כשר. ומיגרע בעדות קודם שנתמא ונתמא
פסול. וכל הם הנשוי לא שהעבר על עגירה הקהל פסול לעדות. אבל
משבר הערבות לא. ראמרי ההם משום דיגיל תקפיה עב: ואימרי
ואימתי חוזרת משחקי בקוביא מישישברו קפסיהן מעצמם
ויזקרו שלא ישחקו. ואפי' בחנם: ומאימתי חוזרת מפריחי
יונים מישישברו הכלים שהם עדין בהן. ראפי' למדבר נמי לא עבדי:
וכן טבח שבודק לעצמו ויראה טריפה מותחת ידו. בדבר משנה משלו:
ואסור לאדם לבטוח עדותו שיאמר אם לא עיר ושא
עגע. ודוקא בבר. אבל שלא בבר לא. וכן אם הטביעו
עגיו חייב קרבן. ודוקא בבר. אבל שלא בבר לא. ודוקא ראוין לתעיר. אבל

סאיגן לאוגין להעבד קנין הפסולין ומלך לא אמרינן ואנן דאמרי האי
עובדא מרבנן דידע סהדותא בחבריה קמי דיינא דבעיר מינה לא
ליזיל הכי למסיוענא אבל לא יסורא אין מסברה ואין דעת ואין תבונה עד כאן
מתני' רב אמא ואין זל כד אתו סהדי לאסהודי מאיימלין ומפרי"ש שון
להן מפרדי ושמשנן סהדותא דהאי לחודיה ודהאי לחודיה
כדאמרינן כיצד בודקין את העדים מכנסין אותן ומאיימין עליהן פי'
מזמדיס להם דברים של קללה כמו שמעיד עדות שקר:
מתני'

משיילין מה הלבונה ואומרי לו פיאך אמרת יודע שזה
חייב לה אם אומ' שהוא אומ' לי שהוא חייב לפלוני
מאתמול שון אין אומרי הבל אמור לי לא אמ' כלום עד שיאמ' בפנ הודה
לי שהוא לך מאתמול שון **וצריך** שיאמ' אתם עדי כי אורי
להן ואמ' להן הון עלי סהדי אמרה מילתא ואי לא מיגי:
הרוא
אמ' ליה משטה אנ בך מילתא בעצמ' הוא דאמרי:
דאטמין סהדי בקבריה אמ' ליה לחוה מעה לי בידך
אמ' לו אין אמ' לו חיי ומותא לזהון עלי סהדי אמ' ליה לא אמ' ריש לקיש
הא קאמ' ליה לא ולא עצא כי אמ' להן לוה אתם עדי ולא שנא כי אמ' שהן
מלוה ואישתוק לוה מדקאמ' הא אמ' ליה לא אישתיק הכי נמי:
אמר לב יהודה עדות המכחשת בבדיקות אם זן משידה
בדיני ממונות פסולה אפילו אחד אומ' מעה שחור ואחד
אמר
אומ' מעה לבן הרי הן מעורפין כי שפשון כן שעור:
רבא הני תרי סהדי הן מעורפין כי שפשון כן שעור
לסהדותה מדכר ליה חבריה ואזיל ומסהיד ולא אמרי דילמ' קא משמ
חבריה והוא דקא מדמייא ליה מילתא דהכי הווה משמ דקא מסכבי ליה
אבל בעבד דבר לי מדכרו להן לסהדי ומזכירין לא מסהדי וכן הלכתא:
ן אי עובדא מרבנן הוא כי מדכר ליה בעל דבר שפיר דמי ואי סהדו
והיכא דלא חזן לסהדותיה
עובדא מרבנן קא אמרינן:
בהדי הדדי ואודי ליה קמי חד באפי נפשיה אי
עבי אזנפי קמי חד ואודי ליה קמי חד מעורפין לעדות דהכי אמרינ
בהדדיי כן הדואה אחר הודאה בין הלואה אחר הלואה מעורפין
והיכא דחד מחמש שלמי שטרא וחד קא מסהיד בפומיה
מעורפין אי נמי אחד בבב"ל ואחד בבב אחר
מעורפין וכן הלכה שלמ' **כתב** הרמב"ם ולא כל עיר שהעשר

מתני' ג

בדיני ממונות יש לו לבחר עליו ומות או חובה אבל לא ימות מן הדיינין
ולא ישאה דיין דאין עד עשה דיין אפילו בדיני ממונות בדא דבר
שעריך עדים מן התורה ויעריך דיינין לדון אותו דבר מן התורה אבל בשאר
דברים עד עשה דיין יעיד לחם עד אחד ון בידו אפילו בפני נשים ובפני
נחתם הוא ושמש עתנון אותו לה ונשאה כשלו שלהו בבד וכן כל כיוצא בזה:

שלמו הכלות עדיות:

דין רבית

לה

אסור להלוות ברבית שנאמר לא תביה לו כנשה ודוק לישרל
אבל לגר תנשה מותר: ואפי׳ רבית דברים בגון הקדמת
ואעפ שלם אסור שבכל דבר אסור אפילו אחר דבית אסור:
שהמלוה והלוה אין עדרין אין לוקח עליה לפי שעתן
לחשבון: **וכל** המלוה בלבית אם רבית קנעל יוצאה בבר ומוציאין
אותו מן המלוה ומחזיקין ללוה ואם מת הלוה אין מוציאין מן
היורשין: **כתב** הרמב״ם ז״ל הלוו מקצת הקשים שאם שהלוה
שמחל הבית למלוה שלקח ממנו או שיקח אעפ שקנו
מידו שאינו מועיל שכל רבית בעלמה מחילה היא והתורה לא מחלה
ודאה לי שאין מראה ון בוצעה שפיון שיכול לבטל ממנו בדין אם יראה
אם רצה למחול מוחל בדרך שמוחל הון על עב: **אסור**
לאדם להלוות לבנו ולבנו בילדו ברבית ואעפ שאינו
מקפיד ומתנה בעצמו הוא דקא יהיב להו הדיוה אמר פן יקבל בדבר
זה אבל תלמידי חכמים שהמלו זה לזה ונתן לו יותר על מה שהלוה
מותר: ולא הר אחא והעשם שהם יודעים שקבית אסורה ומתנה הוא
דקא יהיב לה עב: **אבר** שמוש לאבוה בר איהי הלוה
מאה פלבלין במאה ושעדים ואריך פי שוב והראה
על פי והאריך זמן והרים על פי ויכול לעשות והב העשור פי וכשר לו
לעשות וכתב רבי דיי כי אינו מותר רק בדבר מנוגע שיתון שבבלא זה
היה נתן אבל בדבר מרובה לא: **כתב** הרשבא ז״ל בתשובה
מעות שלהדיעשים הבעלים לעניים סתם ואם לדי הנעבדים
נראה לי שמותר להלוותם ברבית דלא אסרה תורה אלא רבית הבאה
מהלוה ללוה ואם אין מלוה שהרי מעות אלו אין לסם בעלים אלא הנעבדים

מחלקין כו׳ עגום לוה מעשו ולוה הרבה אז לא כלום ואין לך עני שיוכל ל
להיות מידם בלום אבל מעות של הקרש בזה אסור דהלי הם מיוחדים
לאחר דהיינו לבזה ממש והוה בהקר ל לעשים ידועים שאסור אבל מעות
הללו בהקדשות הנמנים במין מומלינו שאין להם בעלים מותר ולהלבה
אמרתי לא למחשה עבל: **כתב** המלבם בל בעסי יתומים מותר
לתן אותם ביד אמון שיש לו אשרים קרוב לעבר ורחוק
להפבר כיבר אומלין לו היה אבה נשא ונתן בהם אם ישאו ריוח הן והלוה
מן הריוח ואם יש שם הפבד אתה הפסיד לבדך שזה כאבה רבית הוא
ולל אבה רבית אינה אסורה לא מדבריהם ובנסי יתומים לא נרי עב:
תניא בתוספתא מעות של ישראל המופקדות ביד נו מותר לעלות
ברבית מעות שלנו המופקדות ביד ישראל אסור וה הבלל
בל שבאחריות נו מותר שבאחריות ישראל אסור ולפיכך זה ישראל
הערב לגוות מעות מן ישראל חבירו של יד נו לא יתוה לא אב יקנה
המשכון לנו והוה נל לתב בפ׳ מס׳ אפילו בסתם שדי דעתא לבר וכך
נהגו להתיר אפילו בסתם עבל: **והמלוה** יש לו לסמוך
אהלוה עשה מעשיו בהיתר ואם הלוה יאמר
אמרתיכ לא עשיתי אין להאמינו אך ידא שמיים יש לו להרחיק מן הדבר
עד שידע שהלוה עשה בהיתר: אבל כשהקניר אן המושל לקח
משכון מישראל אן ודאי אינו מקנה לו ואסור ליקח ממנו רבית:
וכתב רבי יצחק הזקן נל בתשובה ישראל שאול לנו לוה לו מעות
מישראל בשמר וקבל עלי בין קרן בין הביבי והמלוה אינו
יודע שבטבע ישראל לוה אולם והשיב שהוא מולה ולוכא איסורא בין נו
לוה בין נו מלוה ואף אם אמ׳ ישראל לנו לוה לי מעות מישראל ברבית
שמולה משום דאקנלי מקנה ליה לנו משכון דלא שביק היתיר
ואכל איסורא עב: והדמבן נל אוסר ליקח רבית ממנו אעפ׳ שלא ידע ב
בשעת הלואה שהמשכון של ישראל הוה וה׳ירא שישראל השאיל משכון
לנו בלוות מישראל ברבית והלך לו הנו המבן נל ברמותר הישראל
ליקח לו ממנו הקרן והרבית דהא אקניה׳ ישראל לנו במשיכה
ומשיכה קונה בנו עב: **וכשארם** הלך לדור חוץ לעיר
ואומ׳ לישראל חבירו לפרוה מן משכונתיו אסור
להתת לו יותר על הקרן אם לא יאמ׳ לו בפ׳ בכך וכך אני קונה המשכונות
ממך ואם נתן לו הכולה את הקרן לבד אסור ללוה ליקח רבית מכ׳ ן

ולהבא אם לא מהודה מיקה בגמן שאמרה: **ומצאנו** בפסח דף נ"ל
משפטו של ע"ז בית ישראל והלך ישראל ולזה עליון
מה בדין ברבית מודה ודוקא שיאמר) לו הדיין מוכר לך כל נכסיי וכתי ושעבודי
שישלי עליו ואין לי עכר עליו ועל מעשיתך דבעון זה לא לזה הוא אלא מוכר
נכסיו ואם לאחר זמן רצה להחזיר ישראל שם לגוים מישראל הראשון הון ורביה
ולהחזיר לו משפטו מותר מפני שהוא כחוזר ולקח ממנו. וכן שמי דעל הדלת
גל והיאבי אוסר: **וישראל** ויטהן משפטו לעני למשפט לישראל
מעבר הדש זל שמוהל לאותן ישראל ליקח אותו
הרבית מהעני אשר שיעיצא מכיסו של ישראל וראי מותר והמוצא לחיד שזטה
ונעבד שלא יקנטון מתחלה לכך. אבל אם הכיר משפטו מתחלה חבשיו ליה
והיימנן גל אסר אפילו לא הכירו מתחלה: **וכשישראל**
אותן משפטה שיש לו קני ואם לו הלוה לי
מיד לשיש לו על משכון זה ואם בל הרבית. אהגנו לך אם מותר לישראל
לקבל הרבית מיד הני לתנו לחבירו ואם ד מותר שלא אסרה תורה
אלא רבית הבאה ממלוה ולזה ושהם יהיה יודע ד וחוזע להוות מפני
לטעם שפה עד שמיעא סיע לדברי ר דוד הלוי שהודה הלכה למשנה:
וחובות של אשה. עדיך שאם לחבירו אתה תפטור הני בכן
סכל וכל ואני קונה לך בכך וכך כל זמן שאוכל להוציא מן
הני **והרמנע** סבב שעדיך שאם לחבירו שלשתן תן לו
חבר. מה שאתה חייב לי וכשתעשה זה לזה פטור
מזמן ואין לי עסק בך: **ומדברי** הדמלבם גל עראה שנפשתם
יכול לתמותם וגל לוקח אדם שנדוניו של חבירו
ומלוון לו של חבירו בפחות. ואינו מוסר מגל: **ומותר** לישראל
ליתן לישראל משכונות חבירו לגוים מן הני
אבל אינו עשוה לו עבב לגוים. מן הני לא אם בכל ענין אחריות הני ש
שלא יהבו מן העבד הלוה: **ומותר** לישראל ליקח מישכונות
של ע"ז ולוה. לחבירו הלווה משנה על אלו המישכונות
שהם של ע"ז ואם אח. לו אחרי כן שהם של ישראל אין שלו הם אינו נאמן:
ונראר הלם גל שאשם שהבבדל לבדבר דשלו הם ממי ליקח לו הרבית כלון
שהורה שהמשכונות לא היו שלו הודאתו נגד דין כמאה עדים דאמר
ואדם יכול לחייב עצמו: **והרמב** גל אחר ליקח ממנו רבית.
אחר שהבבדר לו אשם שלא הבדרו מתחלה באמר

מבואר למעלה וכן נמי דעת הרשב"א ז"ל. אבל אם לא נתברר לו איזו
אסור ונקרא הסר סור רשע. ונפסל שנמי וסרסולא דחטאה. ואינו נאמן
אחר שאמר לו בהתלה של ב"י הם ומותר: **וכתב** המ"מ"ג ר"ל
דאובן שהלה לשמעון על משכונו
והלך ראובן
ולוה אחים ברבית. לראובן בעצמו חייב לפרוע הרבית אפילו אם התנה
עם שמעון כשאעשרך למענת אלוה אותם עליך לפרוע הרבית. מ"מ
מועיל הלוואי כי ברבית מישראל קא שקיל. כי אין שליחות לב"י. אבל
אם אמר מהתלה לב"י קורס שיעבוד שום רבית המשכון שאינו שלו אא
של פלוני מותר: **ואסור** ליקח רבית מישראל משומר
דלא עקר מעכל לא תשיך. אעפ"ש שחטא ישראל
הוא. וכן לב"ע ולחליצה ולקידושין. ישראל זמור הוא. ואם לוה מישראל
משעת. על ידי ב"י אז אפילו. ישראל שלוה מישראל הבירו על ידי ב"י מותר
ליקח רבית מן הב"י דמתחל שאין שליחות לב"י. מה אותם בני ברית. אף
שלוחכם בני ברית. ואם ישראל שצבו אז המשומד. בא לפרוע משכונו
אל יזכור לו שום רבית. אלא יאמר לו קחהו מידי בכך וכך אם תרצה
כך כתב הרש"ל ז"ל. והרשב"א ז"ל כתב בשם רבו שמותר להלוותו רבית.
והביא ראיה מכאן מי זה המין שמוזהרין אותו זה העבד מן הנכרי
שרי. ממונו לבני. ולא שיש לה ביא ראיה מן הירושלמי. עכ"ל:
כתב הרמ"ג ראובן שטען לשמעון פעם אחת הבאתי אליך משכון
שלב"י ולאחר זמן פרעתי המשכון ממך ועתה אני מלבעלך הרבית שתח
שתחזירהו לי. וראובן השיב באותה שעה שפרעת ממלא המשכון אמרתי
לך אם עתה לך רבית אין רצון לי. ואם לאו אל יקרון לי. ואתה
אמרת כן עתה לי הבית רבית. דין הוא שאפילו עתה הבית
רבית לשמעון. אסור ליתן לראובן. ואסור לראובן לקבלו אם לא בשעה
שהלוה המעות שמעון לראובן על המשכון היה מסתלק מן
המשכון לעמדי נדומה כלו מכרו לו ואין לו עסק בשמעון עכ"ל
המשכון בכלל. אין ישלו ליתן לראובן מהמעות הבי. ועכ"ל:

תשובת שאלה רר יעקב ז"ל

נרל שהביא משכון לראובן בדי להלוותו ולא נמצאו מעות בידו
והלך לשמעון ומה הימיב בשם ב"י וסמנדמנו לו מעות

פרה בעצמו המשכן לשם ע׳ בקרן ובדבית מזה: **והשיב**
שאסור לעשות כן: ראובן עבר בלאו הוא שנתן
הדבית: דתנן שו שברין בלא העשה הלוה וכו׳ ושמעון וראובן היה סבור
שתנן שלא המשנה פרה מיהו לכשיודע לו חייב להחזיר לו שד שבא הענין
ויתן הדבית: **ומותר** לשדל לוה לתבירו טול דינר ואמור לפלוני
שילוה לו: **מותר** וכן מותר לוה לתבירו טול דינר וילוה
לפלוני מותר שלא אסרה תורה לא רבית הבאה ממלוה לפלוני ודווקא בזה
העשון שהלוה אינו מתחסר והמלוה אינו מתרבה אסור אפילו עלידי דבר
אחר: **ורבית** מוקדמת ורבית מואחרת אסור ודוקא כשפירש
לו בפי׳ בשביל שתלוה או בשביל מעותיך שלזין בשילורת
אעלי אבל כסתם מותר ודבר ברור שמוכחא מילתא אפילו בסתם אסור
כתב הרשבא בתשובה: **במה** שלוין הנאמשב שהו
רבית קרעתה וכן במומרין פסק אחד בפחות
ובביא הרבה ראיות ובסוף סלב מי לא ברש מרבית מואחלת ואינו מן
מוצא עד היתר לא זה שהקהל יחייבו שצמס בשטר לאחר במנה
מן במאתים לפרוע לזמן פלוני ואותו שעתה יבוא לו ימכור החוב בפחות
כי זה מותר מן הדין אלא שהוא מוכר משום העדמת רבית:
ומשכנתא בעיתא שדי וידא שמוש יוהר מזה ומכיי
בזה אבל במשכנתא דשורא מותר משום דסתבי
הכי במשלם שנא אלון תפוק ארשא בלא פסק מותר ודוקא בשדרה
אז פרס אבל בחצר שנגא המלוה לתבירו לא ידור בחצרו חנם ולא
ישאר ממנו בפחות ואפילו חצר ח יימא לאנרא אפוי המלוה לדור בה
אם לא בשכר: **ויצריך** המלוה להעלות לו שכר ודוקא
דירת חצר שהיא פרהסיא אבל מידי אחליא לא
כתב הרשבא ז״ל בתשובה דעת הגאונים ז״ל דראוי דאין משכנתא
מותרת לא במשכנתא דשורא ויש מחדרין בגביתא וכן
עקבון בכל אר עצותיו והדבר הלוי נמנהג המקומות לכל אחד לפי
מקומו הדאיתא פק דחולין ע״ב: **ורת** מתיר לכלות עד
הבית ודרור בן בגביתא כיון שממושכנת אצלו
והני כמו מוכר שדהו לתירות בפחות משוויים לכך שדי ויש להחמיר
בדברי רש״י: **כתב** הרשבא ז״ל בתשובה ראובן משכן
בית לשמעון בגביתא ובאתרא דלא מסלקי ולא

והלוה
ד

וישכירו שמעון ללוי בדינר לחדש ולוי השכירו לראובן ואמ׳ לו שיתן השכירות
לשמעון הרי זה אסור שאסרו בפרק א׳ וזהו שך שכל רבית הבא מיד
לוה למלוה אסור ויא שהוא רבית קיצעה ומעבולי המורים אמרו שאינו
אלא אבק רבית והראשון עיקר: כתב הרשבא המלוה מעות
לחבירו והשכיר לו ביתו בפלות ולא קצץ לא שאמ׳ לו כל
זמן שתעבוד אצלי הרי ביתי שכור לך בדינר ושוה למשה דינר אין זו
רבית קיצעה כיון שלא קצץ ואכ׳ בית שוה כך וכך אשכור לך בדינר
ומיהו אבק רבית מיהא הוי: כתב הרשבא המלוה את חבירו
מעה ואמ׳ לו אם לא פרעתיך לזמן פלוני והדיון מחייב
עצמי מעבשיו לתת לך חמשים לפי שדה הדין מותר ואסור לעשות כן
מפני הערמת רבית וכן משכן לו משכון ידבי מכדי חובו ואמ׳ לו אם לא
פרעתיך לזמן פלוני הרי הוא שלך אסור לעשות כן לבתחלה אבל אם
הלוהו לבר על המשכון ועברה אמ׳ לו אם לא פרעתיך יהא המשכון שלך
מעבשיו מותר כיון שלא נשן בשעת הלואה ממש אינו נראה כרבית אלא
חטאת הוא דקעבר נפשיה וקדתנו בפרק א׳ וזהו שך: כתב
הרשבא יש שהלוה את ישראל בבית ונשאה לו ישראל
אחר ערב במקומות הללו שבדי ערב הולכים אחר הערב תחלה
אם ידעה הדין ערב קבלן בדינו ישראל יש מעבולי המורים שאסרו
מפני שהם הגי׳ סמי שמלוה את ישראל וזהו חזוק ומלוה אותם לישראל
חבירו ויש מתירין דכיון דאי בעי איכל אצל לוה הגלה וגבה ממנו
רבית וזה על המלוה הלא מתרבה והעבד כשהוא פורע מה שנתרבה
על הלוה הוא פורע והה נמי לגי הלוה מישראל ונשאה לו ישראל
אחר ערב מותר ואעפ שהמלוה הולך אצל העבד המחלה אם ידעה מה
מה שנתרבה על הגי הוא פורע וכן נראה שיקר והביא ראיות שרר
ואחר כל הראיות כתב וכבר תשובה הוראה זו בכל המקומות ואין מי
שמרמה בזה: המוכר בית או שדה ונתן לו מקצת דמים
ואמ׳ לו לבשיהיו לך מעות הבא שלו ושל לך אסור
ומעמים ששטק אסורין דאמ׳ ליה לכי מייתית קנ משבשיו והמעות
ליהוו הלואה ונך תעמים שמוכר מותר ולוקח אסור דאמ׳ ליה לכי
מייתית קנ תעמים שמוכר אסור ולוקח מותר דאמ׳ ליה קנ מעבשיו
ונני ליהוו הלואה ונך תעמים ששניהם מותרים כון דאמ׳ ליה קנ
משישר ונך מעבשיו ותשאר לכי מייתית קנ: מכר לו בית

אז שדה ואם לו לוקח למוכר לכשיהיו לך מעות החזירם לי אסור ואם
אם מוכר לוקח לבשיהן לי משנה אחזירם לך מותר ואלו הני אסור כשהם דהוו
פטומי מילי: **והרף** ל"ה ודוקא כשלא היה הגאי זה ביטחל ת
הענין אז לא הוי פטומי מילי עכ: **שנינו**
מרבים על המסר ואין מרבים על המכר כיצד השכיר
לו מעיר ואם לא אם מעבשיו אתה נתן לי הרי היא לך בעשר סלעים ואם
שלהדש בהדש תן לי סלע בחדש מותר מכר לו שדהו ואם לא אם מעבשיו
אתה נתן לי הרי היא שלך בשם זון ואם לעדן הרי שלך בשעת עשרה מנה
אסור: **ואסור** להרבות בשכר אדם כיצד לא יאמר אדם לחבירו
שדה עמי מלאכה בזה היום שהיא שוה דינר ואם אשה
עדיך מלאכה בשבוע אחרת שהיא שוה בשעה לפיכך אין אומרין עבד לי
היום ואני אעבוד לך למחר ולא יאמר חדוש עמי בעדיר ואם אחדוש עמך
בדבעה שהרי טורח חדישה יותר בימי החמה: **אמר** רבנמן
טרשא דידי שדי לפי למוכר קמורב יותר מכדי דמיה בלבד
שלא יפרש לו מעבשיו הרי היא לך בפחות ודוקא שאין דמיו ידושן לכל
העלם: **ואמר** רב טרשא דידי שדי ראי שהיל מוכר פירות ת
במקום הזול כבמקום היקר שהיו שם מקלטין את הפירות
לפי שהחמירים הין שם לוקחין המחוזה בזול שהיה כאן נחסרת ביוקר
ואחריות הדרך על רב חלא ומפרש טעמא משום דלכל היכא דאזלא שנהי
להו מכסא ונה אפי היה בדיס מעות לא יוכלו למוצא מי שישאה להם כזול
ופסק תלמודא אם שמוא טרטא זו שדי יא גם טרטא דרב נחמן דדוי
הלכה: **ואסור** לקנות פירות פרדס קודם שיתבשלו יא בקונה
סתמא יא בקונה בכך וכך ומודה רב נחמן בתולי יא
בקונה עליס קודם שיגלר לפי שיש בהם הפסד ונחל ומי במקום שבו
שבודים הכרמים על ידי המשודים: **ומותר** לקנות דמי יין
לחבירו ואמר אם תחמיץ היין שהכיר: תהא של מוכר
ואם הקיהה אין הגלה קבא של לוקח מותר הואיל ומקבל עליו הלוקח
זולא ואפילו לא קבל עליו זולא כמו מתנשדי ונד טהרת שדי: **אין**
פוסקין הפירות עד שיגיא השער יצא השער פוסקין
אעפ שאין לזה יש לזה: **וכן** נמי פסק הרמבם ל"ל ובאיר כיצד היה
השער לחמשים קבוש בשוק ד' סאים בסלע הדי זה פוסק
שבו של ק' סאין ונתן לו כה סלעים ואם יתן לו ק' סאה של חמשים אחד

זמן בעבר שיהיו החטים סאה בסלע אין בזה רבית כלל אעפ שעדיין לא
נגמרה שלא היה למוכר חטים כלל בעבר שפסק ודאי בשלא היה למוכר
כלל מיאוסא המין שפוסק עליו אבל אפ היה למוכר מאותן המין כלום
אעפ ששעדיין לא נגמרה מלאכתו הרי זה מותר לפסוק עליו אעפ שעדיין
לא יצא השער כי גדר היה הוא תחלה לקצור הרי זה פוסק על החטים
אעפ שהן עדיין וכן על היין משיבעור הענבים ויתגם בחבית על השמן
משיתן הזיתים במעצרן וכן כל כיוצא כזן שנקבע השער על השמן
משיתן הזיתים בזותר לפסוק על השער הקבוה כיצד היו החטים נמ
נהפכות ד סאין בסלע ופסק עמו שיתן לו כשער הזול אם עמדו אחר
שעד סאין בסלע נתן לו עשר סאין עמדו ג סאין בסלע נתן לו ד
סאין כשער שהיה בשוק שהרי פסק עמו כשער הקבוה נתן לו משה
סתם ולא פסק עמו כשער הקבוה והוקר לו כשער שהיו שוין ל
בשערן לו המעות ומי שהגיד מקבל מי שפגע: ומותר
לצות פירות סתם ופרעם סתם בלא קבועה זמן
על שער שבשוק כיצד היה השער קבוע ידוע לבשהם ולזה מחבירו
? סאין חייב להחזיר לו? סאין אעפ שהקדו החטים שהרי יצא השער
בשלה מימו ודעתו לשהם ואלו דעתו היה חוכה ומחזיר לו שהרי לא
קבעו לו זמן והיה לו מאותן המין שלזה הרי זה מותר לצות סתם בלא
קבעה זמן ופרעם סתם אעפ שעדיין לא יצא הטער ואפילו היה לו
סאה לזה עליה סאה סאין הילה לו מאותן המין כלום ולא נקבע השער
כמה נבי יין ושמן לא הילה לו מאותן המין כלום ולא נקבע השער
שבשוק עדיין אן שלא ידעו השער הרי זה אסור לצות סאה סאה וכן
בזאר הילוק לא ילה אותם עד שישאה אותם דמים ואם צוה ולא שלם
אותם דמים והוקר מתגיד לו הפירות במדה שלזה אן בבשקל ואם
הוקרו אצל דמים שהן שוין לשעה הלאה אעפ שיש לו מאותן המין או
שהיה השער קבוע בשוק הרי אסור לצות פירות בפירות עד זמן קבוע
לא צוה סתם ופרעם באי זה זמן שירצה: לא אם אדם לחברו
הלוה כור חטים ואש מתגיר לך סדר לעדן לא אמר לו הלוה
עד שיבא בן אוער שאמיצא המתרתה לזה פירות עד זמן קבוע אם
הלוה מתגיר לו פירות בזמן שקבע ואם הוקרו אתן לו דמיים שר יין
שוין סאשה הלאה: בזמ שהיה בתבורו מעשה ואמר לו
תן לי מעשתי שאני רוצה ליתן בתן חטים ואמר לו יש

ושה מוהם עלי בשער שבשוק ויהיה לך אצל חטים בהלוה. אם ישלו חטים
בשישה משהו מיתר. ואם אין לו מלאותו המין אשר שלא אמרו חכמים
שמותר לפסוק על שער שבשוק אעפ״ש שאין לו כלום מאותו המין אלא
בשערן מעותיו לקנות בהן. אבל הרוצה להעמיד הלוואתו על גב הלואתו
העידות אסור עד שיהיו לו עידות. מי שהיה לו עידות ועבר והוציא
הלוואה עידות אעפ״ש שקבל עידות אחר אינו חייב לתן לו דמי עידות.
שלא עקר לו משוה שהלוהו: אין מושיבין הלוון למחצית שכר
ולא יקח לו מעות ליקח בהן עידות למחצית שכר ולא בינים
להושיבן תחת הרבנין למחצה שכר לא הכ יקח לו שדות ומזונות או
יהיה דיליה המתעסק יתר על הפסדו. עב מלשון הרמבם ז״ל

כתב הרי מקודבל. אין לזן סאה בסאה לא אם ישלו. וכן מכל
דבר לזן מן המטבע שאין בו יוקרא וזולא: השובה
מת רבי יעקב בר יצחק הלוי ז״ל ראובן שהלוה
לשמעון כור של חטים. אין נזקק ראובן שלו בסף עד זמן פרעון
והוקרו החטים אין הכסף אם יכול לשלם לו שמעון בשעת היקר:
והשיב לא מיבעיא כסף שיכול לשלם. שאין הכסף מתנלגל
אלא עכשיו במקום ומשעה הן ממנלגלין. אלא אפילו
כור שלחטים יכול לשלם בשעת היוקר דתנן לא יאמר אדם לחבירו הלוני
כור חטין וכו׳ וכן היה הלכה אומר אשה לא תלוה כבר לחבירתה עד שתגשנו
דמים. ואמרי אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי בית הלל. אבל חכמים
אומרים לוים סתם ופרעם סתם ויחיד ורבים הלכה כרבים: והלכה
כשמואל בדיני: כתב הרשב״ם ז״ל מי שהלוה לחבירו מנה
ונתרלה המטבע הדין מתחלה לפי ענין המלך דהא קיימא
לן דדינא דמלכותא דינא בכל מה שהוא מחוץ. המלכות ולדין המלכה ה
הוא להתליף המטבע ולעשות לו קצבה לו׳ מטבע. זה יתליף לזהוב כך
וכך. אן מי שמייב ממטבע דאשון לחבירו יפרע מעה כך וכך להוסיף
אן לפחות. ולפי כך מה שאמרו בגמ׳ בדין חלוף המטבע. לא נאמרו
הדברים לא בשהתליף סתם. ולא כתב דבר על שוויו. ומעשה היה
באדם הזאת שהתליף אדונשא המלך המטבע הראשון במטבע היוצא
היום. ונתה שכל מי שחייב לחבירו מנה יפרע חמשים מן המטבע
היוצא עכשיו. וכן נתה שווי יודוע הבא להתליף עם תזהוב ודא בו
כחק המלך: ומעמידין מלוה של בני עדות. והוא שישלו

ואם ישלם משה שוה עליו כמה סאין. וכתב הרמב"ם (אם אין לו כסף אין יתן לו
חבירו במתנה מעות. ואין יוכל לפרוע ממנו כמה סאין שיריצה אבל בתנאי
שלא יוכל לפרוע עד זמן היוקר אפילו כמו סאה בסאתים. ואם פסק אדם
כשער הקבוה נעול בשער בגלל. ואעפ"ש שהוא היקר בשעת מתן דמיו. ואם
לו פסק נטל בשעת היקר: **אמר** ר' יוחנן אין פוסקין על שער
שבשוק. יש פוסקין שהלכה: כן. אבל שמא הלכה
כרבא (אמ') מה לי הן ומה לי דמיהן ופוסקין על שער שבשוק. ואסור
לאדם להיות סופר. ועד ממלוה בדבית שלאמ' לא תשימון עליו שך וגו'
עשלם דין רבית:

דין הכובש שכר שכיר:

אסור להלין פעולת שכר שכר שכ' לא תלין פעולת שכיר. כלל
אתך עד בקר. וכל הנכנס שכר שכ' עובר בד' לאוין
ועשה: משום לא תעול. ולא תלין. לא תעשוק. לא תגזול. לא תשמש
ועשה דביומו תתן שכרו. וזקוק ביום ראשון בכבד. אבל מכאן ואילך
אינו עובר אלא בלאו מדבריה ס"ל אל תאמר לרעך לך ושוב:
אחד שכר ארס. ואחד שכר בהמה. וכלים עובר עליהם. לא
הבטן. אן אין לו כמה לפרוע. אן שהלוחה שהמחר
אעל המוש אינו עובר. ואנלא פרעו הקמוש רשאי המעבל להגזור לבעל
הבית. הדבא: **נתן** שלמו לאומן ונמרח והבריאו כל זמן שהכלי
בידי האומן אינו עובר עליו אם לא פרעו: **נהנה**
לן בחיי הוים כיון ששקעה המה עליו עובר משום בל תלין:
והכי מסיק רב ששת. לוב הנשב אינו לא בעשה דביומו תתן שכרו.
ובתמיד (וכלים). איכא מאן דאמר אינו עובר לא בלאו

דין הממשכן חבירו

אסור למשכן בעל חוב. שנ' בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה
עשה בו יביא אליך וגו': **שנינו** פרק
המקבל המלוה אם חבירו לא ימשכנו חוץ לבב
לא בפנים בד' (אומ') ששליח בד' אינו רשאי. ליכנס לביתו של לוה. אבל

בחוץ ומשכנו בדרום. אבל בחוץ ומשכנו משום שכר כרם שכר חמור
שכר פונדק מותר למשכן אם לא נקטן במלוה ובעל חוב אפילו בחוץ לא
ומשכנו למחוץ: **עבר** למלוה ומשכנו אינו לוקה שהרי עתה
לעשה דהשבר־ **ואסור** העבוט: לעבד מ׳
משכון עוד שלו ואם איש עני הוא לא תשכב בעבוטו
סמ״ל לא הלשכב ועבוטו בידך: **כסות** לילה מחזירו בלילה
ותנא דבא בשלא משכ־ו בשעה הלוה אינו חייב להחזיר: אבל משכנו
בשעה הלוה אינו חייב להחזיר: **ואסור** למשכן בעד אלמנה:
ולמשכן ריחים ורכב ומרבינן מה עבד הוא חופש: כל
דבר שעושין בו אוכל נפש ודלשין מה ריחים ורכב מיוחדים שהם שני כלים
וששין בו מלאכה כאחד וחייבין על זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו: אף
כל כיוצא בו כגון זוגות של פלגות מספרים ועגר של פרוש: וכן הדין לכל
זוגות שעשין בו אות הידיק בתבוש מה שכמוש ונראה דהכי במחובר כרמיר
רק: אבל ליכא למימר זוג של מספרים שמלבין בהם שיער דאם כל
סבי אומרת נמי: וכן פרוש בי צגיר של פרוש אות שהיתה התבואה כראמ״
פרוש המרססת התבואה ולא מיירי בעגר של מחרישה כדפרישי דאם
כל סבי אומרת נמי אבל של מחרישה מותר שאוכל נפש שמן פי הדיוט שמ
שמותר לאכול: עשלש דין המשכן חבירו:

דין שמיטת כספים

שמיטת כספים בזמן הזה דדבון ואם דעה הלוה לפרוע ה׳ מא
המלוה ידע שעברה סוף שנת השמיטה והלוו־ה
קודם השמטה עדיך שיאמ״ל משמש אני ואם אמ״ל אעפ״ כיבבד ממנו:
ואמרינן בירושלמי דיכול לומ״ל בשפה דפה משלמ״ל אני והיר
פשוטה לקבל וזהו שאמ״ל בפרק השולח ותני לדר־
עד דאמ״ל הכי אבל בהקפת שכר שכיר אין עדיך לומ״ל משמש אני ועד דאמ״
לתובע: **ואסור** לתבוע חוב שעבר עליו שמיטה ובזמן הזה
אינו לא הוה בא ואם הקדם זל המלוה לעשות שנה
אין שביעית משמטת דאמ״ל הלא דהלוה סלי שאם קיים דמתעתין ותשמיש
דמיסייא ליה וקשיא לתשין דאמרין עב: **ואין** שביעית משמטת
לא בסופה ומשמטת חוב אעפ״ שיש בו אחריות אבל

מסר שטרותיו במסירה או כתב פרוסבול אינו משמש וזהו פרוזבול מוסרנו
לכם פלוני ופלוני דיינים כל חוב שישלי אינל פלוני שאתבענו כל זמן שארצה
והדיינים חותמין למטה אן הערים ואין כותבין פרוזבול לא על הקרקעות
ואם אין לו קרקע המלוה מוכה לו בלוך שלהן ותלוה כל שהו והמה כל
שבוא קמח שלל כרוב ואלי אין קרקע לשעבד למלוה ולעבד ישלו
קרקע אן למי שחייב לחבורו יש לו קרקע כותבין לו פרוסבול אין
לולבו פרוסבול לא לבד הזבול של אותו הדור ואין יתומין
ע"ד פרוסבול ואמון אדל לומר פרוסבול היה לי ואבד בלא שבועה כלב:
והמלוה ושמיטה עם המשכון אינו משמט אפי' משכון בשעת הלואתו
היתה בשנת ז' לפרש לפי מנהג בני ארץ ישראל ולפרש בשנת יה לפרש וכן מי
כתב הרשבא ז"ל

דף יח אונאה

אסור להונות חבירו במקח וממכר כדכתי ולא תונו איש
את אחיו ושיעור אונאה מכון לא נתברר בתורה
אבל ששה פרק הזהב האונאה אחבעה סלע מכל סלע שתות
למקח ואיתמר דב אמר שתות מקח ששה שמואל אמר שתות מערת
ששה והלכה כשמואל דתנא קמיה אמר דבא פחות משתות
נקבה מקח פי והדי זן מחיצה נקבה מקח פי מחיצה
לאלמנר יתר משתות בטל מקח שתות קבה המקח וחזר אונאה זה
זה שתות ויתר משתות בכדי שיראה לתגר אן לקדומו
אמר רב נחמן לא מצא לא לוקח אבל מוכר לעלם חוץ
תביה אין לו עצין אונאה וכתב הדק זל דרוקא במאבד הוא
העמיטא דיקירי עליה אבל רשות לעבדם אן פסתן
שעשין הבעלים למכור בתוך רמי ויעז בסל ובהר אלה אם הלבר
כי יוחן אן כל הודה הנאה ובפנס משלו בי אחין שחלקו כל נכסי
ושמש שיש אונאה לבדיון שנאנה כך יש אונאה לתגר
שבאנה וכתב הלוגה זל שהחלוקה כליס בבסיס אן
בהמה בבהמה אפי' מקח בשדיה אן טלה בטנס אין לו עצין אונאה דכיון

דשוי מיין הן זה חפץ בגוף וזה חפץ בגוף. וכתב הרמ"ל ז"ל והיינו דיוק
בטלא שמו אותם קודם ועוד בסל"ע. אבל פירות בפירות בין ששמו אותם
קודם מכירה בין ששמו אותם אחר המכירה ישלם אותה משום דסתם
פירות דשדותיהן אדמים: **אמר** רב הונא מכר לי לו בלן פרוש כגון
שהיו לו מעות בסכומן קנה ומחזיר אותה וכתב הרמ"ל ז"ל
בלא מיסר דמיתא דלא שכיחא הוא שלא יקפיד לקנות המעות. ומה מה
מחזירין אותה אע"ג דבחלפין דשאם הבא לאומר אמ"ל ליה עב:
ותניא בדא בסתם אבל במפרש כגון מוכר שאם לא לפוקח חפץ זה שאני
מוכר לך במאתים אינו שוה לאתים על מנת שאין לך עלי אונאה
אין לו עליו אונאה ומשמע דאפילו בסתם באומר לו על מנת שאין לך עלי
אונאה יש לו עליו אונאה כרב ואע"ג דהלכה כשמואל בדיני כי איתשיל לה
לעניין מיסרא איתשיל פ' לא הוא וכן פסק הרמב"ם ז"ל: **שנינו**
אלו דברים שאין לחם אונאה. העבדים והשטרות
והקרקעות והחרשות. ואפ' בתר משתות וכתב הרמ"ל ז"ל מיהו מפקנא יש
לבם אונאה כדאית בתוספתא על פי הירושלמי. בדא במוכר נכסי עצמו
אבל שליח אם טעה בכל שהוא חוזר בין ממקדקש בין ממטלטלי.
ואמר רב נחמן האחין שחלקו מטלטלין הרי הן כלקוחות פחות משתות
וקנה מקח יהא משהות. בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה
ואם הרגיל בישראל ש"חלקוהו בשום הדיינין אפ' בשתות בטל מקח שהדיינין
ששמו ופחתו או הוסיפו שהות מכרן בטל כרבנן שפסק רב נחמן כמ"
כמותן ואין הלכה כרב יהודה דאמ' אף סעד הרוחב אם מרגלית אין לבם
אונאה. וכן פסק רב פאי גאון ז"ל: **וכשם** שאין אונאה בחל
בקרקעות במכירה כך שכירות קרקע אין לו אונאה:
הניחא ונעתן באמונה אין לו אונאה ואין משתבלין בדבר
שיש בו אוכל נפש כגון יינות שמשם וסלתות ביהו
משתות: **ואין** משתברין פעמים בבישים פי' אל חד דרין אי
נמי קבא דתבא אין אוזדין פי' שיש בהן חיי נפש בארץ
ישראל וכן בכל מקום שהנהן ישראל בדא בלוקח מן השוק אבל בהכנסת
משלו מותר לעשותן אולר: **אמר** לבא המוכר לחבירו בחדרה
במשקל ובמשין בין בקרקע בין במטלטלי ונעשה כל מהן
מוזר. וכן כת הרא"ש כשם שהמוכר קרקע או עבד אין בהמה או
מטלטלין ונמצא במקח מום אשר לא ידע בו מחזירין ואפ' לאחר זמן

פירות

שעה שמקח טעות הוא והוא שלא שהתנה בו אחר שידע המוכר ואם
שהתנה בו הרי מחל לו ואין יכול לחזור בו: **כל** שמסכימין
בו השיר עצמו שהוא מוכר במקח מחזירין בו וכל שמסכמין
שאינו מוכר אין מחזירין לא אם פירש שכל הנשא ונתן לסמוך על מנהג
המדינה הוא לומר: **כל** הלוקח סתם אינו לוקח לא דבר שלם
מכל מוכר ואם פירש המוכר שאין מתה חוזר בשום מוכר
הרי זה חוזר עד שיפרש המוכר שיש במכרו ומי שימחל לו הלוקח אין נר
שיאמר לו כל מוכר שיש במקום הזה בתמות מדמיו רבנו שי שהמלך עליך
לפרש הדבר שימחול ויפרש אותו: **המוכר** עבד אנשים אין
בו מקח שעה לא בכוס הסכבו
בו מלי מיאוס: **נמצא** עב אן קובינסטס הנינו ואין זה מקח
טעות שסתר עבדים יש לפס כל לו הרשות לא אם פירש:
המוכר ומעשה עב שאין שעמין של מעשים שלכבן נדרש ולא עמתו
חייב באמריתן לחתיל המוכר שלקח מכיון שחזקתן לוד
לגדיעב אמנם אם לקחה בבדר מלמן בבדר וכן כל כלכיעא בזה: מלר
ומעשה הנאכלים אפי נדרש פסתן שהוא העלם קונים אותו לגדיעב: הואיל
ויש אוכלין אותן אינו חייב באמריתל ומעמן והה בדברים העמדין לקנאה
לגדיעב מכאן אתה למד מכל המוכר מקח מחבירו והנדיעו שהוא מולכיו
למקום מדינה פלוס למכרו ואחל שהולכו בעיא בו מוס אינו יכול לומר
לו אחור לי מקחי לבאן לא מחזירין לו הדמים והמוכר מיוחל לבבא המכרו
אי למוכרו לכם ואפי נאבד אן קנב אחר שהודיעו הרי הוא ברשות
המוכר אבל אם לא הודיעו שילכו למדינה אחרת והולכו ונמצא בן
מוס הרי הוא ברשות לקחה עד שיחזיר המקח במוכרו למוכר:
המוכר שור לחבירו ונמצא נגמן וכל לעמ לו לשחיטה מכרתו
לך שהלטה בשמוש בדא בשהלוקח קונה לשחיטה
ולחדישה אבל אם אינו קונה אלא להרישה הרי זה מקח טעות והוזר
וכן כל כוכיעא בזה: **המוכר** בהמה לטבח ושחטה ונמצא
טליפה אם נדע בנראי שהיתה טריפה קודם
שחיטה בשלקחה הרי זה מחזיר לו אם בהמה שחוטה והמוכר מחזיר
לו הדמים: **וכהב** הדם ולואם אין ידוע המוכיעא מחבירו עצמו
הראיה שב: **הוגלד** לפי הבהמה וכן פירכא בירוע
ששלשה ימים קודם שחיטה ואם הגד ששה ימים קודם

שריטה ואם הגיע שלשה ימים הרי זה מקח טעות ומחזיר לו המוכר הדמים:

המוכר בעי רבינא שחוטה בטבל שהם של חיה קנה ומחזיר אוצאה דלא מיטלא עדיפי של חיה משל שחוטה כראמרינן פרק דביעה ואם פירש מסקנה אותם לאפרושיהם הרי זה מקח טעות:

המוכר שור לחבירו שאין לו טוחנת והנטחן הלוקח עם הבכר שלו והנה מיאכל לפני כלום ולא היה יודע שלא היה אוכל עד שמת ברעב הרי זה מחזיר הנבלה והמוכר מחזיר לו הדמים כלום:

וכתב הרב זל ולא קשיא מידי מיהא דאמרי פרק המפקיד דמי בשר בגזל ופי בתוספות דיש היא ולא מצינו לפי שהיא ראוי לגמות עד יום השוק הרגם מיידי במוכר מדקור שהוא עצור בטבעה ועל הערכא שומר השוליים אמרי דאין משלם כי אם פגר בגזל אבל בשהמוכר אינו פרסור אין חייב בשלם הכל עכ:

ואב המוכר פרסור ישבע היסת שלא היה יודע במקום זה ונעור מיפנ שהיה לבדוק על השור ולא היה לו לסמוך על המוכר יכן יתיר לו שלש מן המקח שלא היה לו לסמוך על המוכר מין שהוא מרפסור ומת הרב זל ועל כלם:

במסכת בכורות פרק כל הפסולין מוקח שהמוכר בע לחבירו ובמיאת בכורות פרות ובמיאן שבעים יין ובמיאן נסך מה שאכלו אכלו ומחזיר לו הדמים וכן כל המוכר דבר האסור לאכול כן הקונה כך הוא דין בין שהיה איסורו מדברי תורה בברית בין שהיה בלאו אבל המוכר יבל דאיסורו מדברי סופרים אם היו הפרות קיימים מחזיר הפרות ונעל דמיו ואם אכלו אין המוכר מחזיר לו הדמים וכן כל איסורי האה בין מדברי תורה בין מדברי סופרים מחזיר הדמים ואין בהם בין מכירה לבל:

אמרינן פרק המוכר ספינה אדבר מרוח במוכרן ממכר לו חטים ובמיאן ובמיאן בשעת לוקח יכול לחזור ולא מוכר לשעה ובמיאן ובמיאן בשעת מוכר יכול לחזור ולא לוקח לשעה ובמיאן בשעת יפות ובמיאן יפות אעפ שהן לשעה שקן למטה מהן ואפי יש שם אוצאה שחבר אפילו הכי אין אחד מהן יכול לחזור בו אלא קנה ומחזיר אוצאה כר נכון אבל בשכם תי בבבא בן שאין שם אוצאה בכל ומה שאמרו אין אחד מהם יכול לחזור בו משנה שאינה עריכה ואב שאר בברות שנינה ושאו יש שם אוצאה רעה קונה אומוכר חוזר כר יהודה הנשיא:

אבל המוכר חטים שחמדיה ובמיאה לבבה ובמיצאה ש

שחמיצות. יין ובוצא חומץ. חומץ ובמיצא יין. כל מחד משנתם יכול להוציר
בן שאין זה המין שאם שימלוך להבירו וכן כל כיוצא בזה:

מסילכנא פרק המוכר פירות. המוכר יין לחבירו ונתבר
לוקח בתנאים והחמיץ. איש חייב באחריותו אם
החמיץ כיון שהוא בקשרן של לוקח. והלקח על כתב ועוד תוך שלשה ימים
אבל מוכר לו יין והוא בקשרן המוכר והחמיץ. אם אמר למוכר אינו עדיין
החמיץ. ואומר לו. ייעך ויקשרך שאני לא קשרתו לשתותו לא לבשר
ביש משו. ואם לא אמר למוקבה מה עדיין מיא חייב להחזיר לו שהרי אמר
לו המוכר למה לא שתיתה מותו היה לך לשתותו עד שתחמיץ

המוכר חבית של שכר לחבירו והחבית של מוכר והחמיצה
תוך שלשה ימים הרי זה ברשות מוכר ומחזיר לו
הדמים. מכאן ואילך ברשות לוקח. ועבד רב יוסף עובדא אף בשכר
בוותה דרבה. דאמר דבר המוכר חבית יין לחבירו הרי למוכרה מעכ
מעכ כמו שפ למקבה כמו שפ בתוספות אדעתא לבוייה והחמיצה
במחצית. או בשלישית חוזרת למוכר דלמקבה מעכ מעכ דלמוכרה מ
למקבה דמי. ואם שינה הלוקח נקב. או שהביאו יום פשוק ושהה ולא מכר
הוי ברשות לוקח:

וכן המקבל חבית של יין מחבירו להוליכו
למקום פלו. ולמכרה שם. וקרסם שהיין על לסם הגיל היין. אם
הה מיין הרי היא ברשות מוכר מפני שהחבית והיין שלו. וכן כל מילא בזה

אסור לרמות. בגו אדם במקח ובמיסחר. אם לעבר דעת הבריות
מחד ענ ואחד ישלמא עד שיש בדבר זה פי מיעבר הדעת

היה יודע שהיה במיסחרו מוס יודיע לוקח. ואפילו לעבר דעתן של
בריות. אפילו בדברים אסור:

והבא לו שעה נכונה לו. ואסור להשיא עצה לטול שעה למוך. תן
לו שעה נכונה לו. ואסור להשיא עצה טובה לעני. אם לעבד
רשע. ואפילו להשיאו עצה שישמור דבר מצוה והוא שומר ברשע אסור
ולא נגבה דעל אלא עד שהשיא עצה טובה לגבוהד נער. שנ מלבי ישפ
שך שהשיאו לתן ערקה:

שנינו פרק הזהב. בין הזהרו לעבר קשה
ברך. מפני שמשביחו:
בין הנתנות דולא בבבד מוחר מפני
שמשבחן. ואם היה שעבו שכר מותר לעבר בבל מקום שכל דבר הנכר
נעשה הלוקח מרבש בו. ולפיכך מותר לעבר אותו:

אסור לעבר בין ביין בין בשמן שמלים אפילו כל שהוא
ואפילו לעבר שמרים של אמש בשמרים של יום אסור. אבל אם שירה

אינו חייב באחריותו. אם לא שאמר לו לבשרו

הין מכל לו כל נתן שמדין בתוכו: **יש מקומות** שנתנו אפי׳
היה בבן מחצה שמדיס למסור — אין שהיה
בתירות עפר אין הבן אין דבר אחר ימכר כמות שהוא והכל כמנהג המדינה:

דין החומד

אסור לחמוד שום דבר שאמר לא תחמוד ואעפ׳ דאמרינן במכילתא מ״ג
יכול בדברים תל במקום אחר ולקחת לך מהלכלין משמע
אף כאן מעשה ובריה דמי חייב שנים: **ונראה** דלא תחמוד
ולא תתאוה הכל אחד ואמרו חכמים שכל האותן עינו ב״
במה סאין לו אם את שלו מוציאין אותו מתחת ידו שכן מצינו בנחש הקדמוני
שהיה סבור להיות מלך על כל בהמה וחיה ועבשיו אדוד אתה מכל הבהמה
ולכן נחתמו שרת הדברות בלא תחמוד לומר לך שכל החומד עובר בכולן
וכל החומד כל ימיו מוכאובים לעולם לא ישמח והשמח בחלקו לעולם ישמח
ואם יכסוף אדם שימכור לו חבירו שום דבר אם עדיר לו בתרעלנים ובוש הוא
להמיה פנו אסור להעדיר בו כי זה הכרח ואונס ואם החומד הוא אדם עבד
אסור לגאול מחבירו מקח או מתנה אם לא ידע שיתן לו בעבור חפצה:

הלכות שבועות ונדרים:

ארבע מיני שבועות הן שבועת ביטוי ושבועת שוא ושבועת הפקדון מ״ד
ושבועת העדות שבועת ביטוי נחלקה לאדבעה שתים לעבר
ושתים לעתיד כגון שישבע על דבר שעבר שעשה או לא עשה או על
דבר העתיד שיעשה או שלא יעשה ושבועה זו איה עוקרת אלא דבר
שאיפשר לעשות בן להבא בן לעבר **שבועת** שוא נחלקה
לאדבע מחלקות האחת שישבע על דבר הידוע
שאינו כן השניה שישבע על דבר הידוע שאין בו ספק לשום אדם בעולם
שלישית שנשבע כדי לבטל המצוה רביעית שנשבע על דבר שאין בו כח
לעשותו הרי זה עבר בלאו ואם היה מוזר לוקה ושוקל פטור מכלום:
שבועת פקדון כגון שיש בידו ממון חבירו בין בפקדון בין במלוה
או אבד או עשקו או מצא לו אבידה ולא החזירה וכיוצא בו
והבע ממנו וכפר בו עובר בלאו ואין לוקין על לאוה אבל משלם קרן

והומש ומביא קרבן בין במזיד בין בשוגג והוא שידע בו אבל אם שגג ושכח
וכפר ושבע הדי זה פטור מכלום וכן אם לא ידע שאסור להשבע על
שקר על כפירת ממון: **שבועת** העדים כיצד העדים
שידעו עדות ממון ונתבעה בעל העדות ונתן בה
חייבין על שבועה זו קרבן אבל אם לא ידע שהיא אמורה או ששכח העדות
ושבע ואח"כ נזכר לו שהוא יודע לו עדות ושבע על שקר הרי הוא אונס ופ
ופטור מן הקרבן: **ואחד** השבע כיצד אחד ממינו שבעה אלו
ואחד מפי אחרים ועבר אדון חייב אפילו השביע מן קטן
ושה אבן חייב שהעבה אמן אחד השבועה או לבדים שעשין כאמן כמוזל
שבועה לפיה: **ואחד** השבע בשם המיוחד או באחד מן הכינויים
כמו שבע ממי ששמו רחום מן חנן ומוצא בלן בבלבלון
הרי היא שבועה ברורה וכן אלה ואיזה שיכיר שם מהשמות אן כני מה לביאיים
כגון שאמר באלה או באיזה לשם שמו חנן אם יעשה דבר פלוני אם
שאין הריזה שבע לשקר וכן בשאר שבועה: **וכן** האומר שבועה בי או
ממי ששמו חנן שלא אוכל ואכל חייב אמר לה או ארור מן
שבועה ולא הזכיר שם מהשמות אן כני הרי זה אסור בדבר ששבע עליו בלא
הזכיר שם אבל איש לוקה ואינו מביא קרבן אם עבר על שבועתו הואיל ולא
הזכיר שם אן כינוי: **אמר** לבנו שלא אעשה כך וכך והזכיר שם
אן כינוי הרי זו שבועה וכן ימין שבועה אן שמים שבועה

שמיני חבירו שבע ואמ' לו ואנו כמוהך הואיל ולא יצא שבועה מפיו ולא
אם שבע שלא אוכל בשר זו וחזר ואמ' הרי הפך זו בבשר פטור על הפרל
ואעפ"כ אסור לאכול פרפת שהתפיסה בשבועה: **מי** שהתבוון בשבועה
ועמיד בלבו שלא אכל היום ושלא ישתה ולא הוציא בשפתיו הרי זה מותר
שאין השבע חייב עד שיבטא בשפתיו וכן אם עמד בלבו להשבע ושעה והוציא
בשפתיו דבר שלא היה בלבו מותר לפי שאין חייב בשבועה לשלם עד שיהיה
פיו ולבו שוין לפיכך אם שבע אחד בפיו שלא אאכל היום ואכל והתרו בו
ואמ' אני לא היה בלבי לא שלא אוציא היום והוצאתי אכילה שלא היתה בלבי
אינו לוקה עד שיודה בפה עדים קודם שיאכל שעל אכילה שבע או שקבל עליו
הקדאה עד שיודה בפה עדים קודם שיאכל שעל אכילה שבע אחר אין שומעין לו וכן אם
התרו בו ואמ' לא שבעתי משלם על דברה אן לא נדרתי אחר שהעידו עליו
ששבע או נדר אמ' כן היה אבל לא היה בלבי שוין או הנאי היה לי שלא הנדר

אין שנמשין לו ולוקה: **מי** שנשבע ואמר שבועה שלא אוכל היום
ועל דעתכם אינו נשבע אין זה יכול למי כך וכך היום בלבבי
שלא נשבע זה על דעתו אלא על דעת אחרים לפיכך נמשכינן אחרים
הנתבע אומרים לו על דעתך אנו משבעין אותך לא על דעתינו:

מי שנשבע והיה פיו ולבו שוין בדבר ואחר שנאסר חזר בו מיד בתוך
כדי דבור שהוא כדי שיאמר תלמיד לרב שלו עליך רבי הדינ"ה
מותר ואדרבה הוא מצוה ועדיף שיוציא החזרה בפיו סמוך למצוה שחזרה
בלב אינה חזרה וכן אם אמרו לו אחרים חזור בך אין מותר לך ויוציא בפה
וקבל מהם בתוך כדי דבור ואם תן אין תקרבו ויוציא בהם הדי"ה מותר
אם אחר כדי דבור אינו יכול לחזור בו אין שנשבע שלא יאכל היום סלוס ואכל
פחות מכזית פטור והוא שאוכל חיי שישר ואם שנשבע לרבר זה ואר"ל
חייב ואפי' זרע חרדל אין פחות שנשבע שלא יעשה סלוס ואכל כל שהוא חייב
ושנשבע שלא יאכל היום ושתה חייב שנתחייב בבלע אכילה ואם אכל ושתה
אינו חייב לא אחת שנשבע שלא ישתה היום ואכל פטור ואם אכילה בבלע ש
שתיה ושישר שתיה רבשות בשאר איסורין שנשבע שלא יאכל ולא ישתה
ואכל ושתה חייב שמים שנתחייב אינה בבלע אכילה כיון שפידש ולא דשתו:

מי שנשבע על אחרים שישתה כך וכך אין שלא יעשו אפי' הין בשו אין
אשלמו אינו חייב בשבועה מטוי לפי שאין בידו לא לקיים ולא לבטל
ומיכן אוהו מסת מרדיה ואינו לוקה שאינשר שנשמע לו ותתקיים שב
שבועתו ואין אוכן אחרים נוקמין לקיים דברי השבוע לא אם שא אמן:

נשבע לקיים מיעוד ולא לקיים פטור משבועה ביטוי כיצד כגון
שנשבע שיעשה סלסה אן לבב ויוציא בהן ולא עשה פטור
שאין שבועה ביטוי חלה על דבר הרשות שאם רוצה עשה ואם רצה
אינו עושה שנ לבדע אן לבטיב לפיכך משבע לבדע לא אחרים אן
יגזל ממנו אן יבא אן יקללנו אן ימסדנו ביר אנם פטור מפני שהוא
מצוה שלא לעשות ליל שהוא לוקה מישוע שבועת שוא:

נשבע לבדע לעצמו כגון שיאכל בעצמו אעפ שאינו רשאי ש
שבועה חלה עליו ואם לא הדע חייב משוס שבועת בטוי:

נשבע לבטיב לאחרים בטובה שיש בידו לעשות שבועה חלה עליו
ואם עבר ולא עשה חייב משוס שבועת ביטוי:

נשבע שלא יאכל סלוס שבעת ימים אן שלא יישן ג' ימים ויוציאנה
שהיא שבועת שוא אין אומרים ישר עד שיעבור ויצום עד

לא

אם לבטיב

ש״עשר ולא יהיה כוכח לבבול ואהב יאכל אויישן ולא מלקין אותו מיד משום
שבועה שזה יאכל ויישן כל שעה שיראה: **כל** **השבת** אחד ממיינ״ ש
שבועה לא באונס הלי״ה פ״ו: מן שבת ואנס ולא הניחוהו לקיים
שבועתו מן שהשביעו אנס פעור: לפיכך שבשון לחרמין פ״ו חרמין והרגים הם
כבאדם ישראל שעמדין בפרטיה דרכים על עסקי עבוטות אלא שהרגין ליס טיס
מגיינין והרמין ליסטים שאינו מגיין: ימי הקבלה להרגן לבטול פירודה מתרומה
שדרין לן שמתרומה הם כדי שלא יטלו אותה שאינם הרומה דהייא נדר״
אונס ולהרגן ולהכיסים פאי״ה כיסם אמרי בתכס השמד כיליו שלא בדשורה
מלך הדדיבה: מן שלקח ברשות. הכלך ואבל המוכס מוסיף לעצמו על דבר הקצב:

ויצרוך **השבת** באונס להלות כוחנו בלבו בעבר השבועה לבר
הנשרו ומשבר דברים שבלב אין דברים הואיל ואיש יכול
להועיל בשתקון מקנו האונס סומך של דברים שבלבו כיצד שבע לאנס שלא
יאכל בשר סתם ובלבו שלא יאכל היום אן שלא יאכל בשר הגיד הייא מותר
וקן כל כיוצא בזה: וקן נמי מיאמרו בשם ר״ יוסף בן פלגו״ל בשלהה לגמשה לכל
דבר של גנים היכא דליכא שדיך ניים סגל אומר בשבועה שלא ישיתיו כך ואומר בלבו
היום ומועיא בשתקון סתם דמלה דעתיה דעדיר אינגין דאמרי ונמחוש דילמא
עתדא הוא אלא שמא בגל וכין דאין אומרין לו דשבע על דברינו יכול לישבע
על דעתו כל מה שירצה ודבר גלה אין מוסרין אותו לעם הארץ ואם עדיך לעם
הארץ מקרקעין לו את אמונתו שלא יגלה לבריאה שלא ישמע לשום בני אדם
בשלמ שלא יתחלל שם שמים עבל: וכבר אנשינו מודיעים הלי שם שם בלבו יצו
אמר אמרי נדר נמי של דעת הבים אין בנדרי טלוס מפני שזה היה אנס בשעת
הנדר וכיון שכן הוא לא היה לזה הנדר שעת. המשוך שיחול והביא ראיה
ברורה שאין להדיר אמיה שבלמה שמקבל אדם של עצמו מחמת האונס אינו
כלום מומל שאמרו ויתיעבו בכתריה להדר מלכד שכתב המקבה עליהן הדר
כיגנינה ואם להדר אם אחנו מקבלין הכוכה מוצב ואם לאו שם שהא קבולבם
אמרו שם דא מודעא דבא לאודיתא דעלמא שאם לא נקיים את הדורה אין לחש
להעשות שלו המנו שקבלוה באונס ואנס שנדרה עגמו בדיה בחורב ובמ
ונשרבות מוהב הכל הוא ממחמת האונס והחיד בדי שנגנס לארץ ולא שאר
בנדבר הגדול והטעא ועב אמרו שבדור קבלוה בדעון בימי אחשורוש
שנ קיימו וקבלו היהודים קיימו מה שקבלו בבר ומה שקבל אדם בשעת
האונס מן הדין הוא שאפ״ שלה למבט אן לב קדיטות אינו עדיך אבל טוב
למודו בן הדין טוב להדיה מבטול שבל:

וכן שבועת האי שנשבעת עליהן · כיצד שבועת האמי ושבועת פקדון
עליהן · כגון שהאה מיולות נגזלות ושבעו שהאה חיל כספים כיוצא־
מתרפיס וכיוצא בו לדרי זה לא נדר בלבו שהדבר כך בלא פחות ובלא יתר ·
אלא לספר דיו העם: מי שנשבע בשמים וארץ ובשמש וכיוצא בהן
אנפ שנתכון למי שבראם אין זה שבועה · וכן השבע למי ש
באחד מן הנביאים או בכתב מכתבי הקדש אנפ שבועתו
ששלח נביא למי שעמד כתב אין זה שבועה · ואפ שאין לו שבועת מאיימין
עליהם ומלמדין הם שלא יגלון קלות ראש בדבר מוראי בעמנו שון שבועה ל
ופורחין להם פתח ופטרין לעם בלא מראה כתבי הקדש ואבל אם שבע בתורה
או במה שכתוב בו דעתו על ההזכרות ואם שבע בה סתם דעתו על הענין אין
כאן שבועה · שלה בידו ושבע הדי הוא כמי ששבע על מה שכתוב בה ואפ·
הנשבע במורה סתם אם תלמיד הכם הוא אין צריך שלה לחכם ·
אם עם הארץ הוא צריך שלה מי ששבע בספרי התנעם של תפלות
קלות ראש בשבועתו: השבועה שלה מי ששבע בספרי התנעם של תפלות
למי ששבע בספר תורה ואין לה הפרש שכתוב שיש בהן מקראות ומזכרות כמה
דמי · ואין לעשות דעתן איפשר בהאי שבע דבקיש לה בידיה אי נמי דאמר
במה שכתוב בו שם: כל שבועה שמשביעין הדיינים אותה היא הנק
הקדאת שבועה הדיינין בין שהיא מדברי תורה בין שהיא
מדברי סופרים · שלשה מיני שבועות הן שמיבין בהן מן התורה וכל מי שנשבע
הבדין מטלטלין והורה במיקצתן וכפר במיקצתן ומי שכפר בכל
המטלטלין ועד אחד מעיד עליו · ומכלישן הדי כל השבועות על ידי טענה
ודאי כפירה: וכן שומר שטען שאבד או נגנב או מת או כיוצא בזה
הדיינה שבע מספק שאין בכל הפחדין יוקש אם אמת טען זה
השומר או שקר והוא שבע מן התורה: וכל שבועה אחרת
שמשביעין אותה הדיינין הדי היא מדברי סופרים ונק הי א
נקראות שבועת הדיינין ונק שבועות אם של דברי הם שני מיני שבועות הן
יש מהן על טענת ספק קנין שבועת שכיר ופקדון והאריסין וכיוצא בהן
ויש ויש שם שבועה אחרת והיא תקנת חכמי התלמוד והיא הנקרא ת
שבועת היסת · ואנפ שבר משביעין אותה היסת מיהה נקראי
שבועת הדיינין · ושבועת הדיינין בין שהיתה של תורה בין של דבריהם
בין על טענת ודאי או ספק כך היא שהשבע אז סת בולדון והוא עמוד

ושבע בשם מו בבני בשבועה מו באלה מפי מו מפי הדיינים: **ואין**
משביעין הדיינין אלא בלשון הקדש: **הדיינין** שהשביעו
השבע בכל לשון שהוא מכירה הדיין
העונים אבל דברה? אמרין שאין משביעין אלא בלשון הקדש ואין קראי לאמתך
על הוראה: **ואעפ** שנהגו בכל מדינות דישראל להשביע בלשון קדש
עדיף להודיע **השבע** עד שיהא מכיר לשון השבועה
שבועת הדיינין היא שבועת הפקדון בעצמה ואין שבועת היסת בעין כל
העם להשביעה בלשון הקדש: **ביצר** שבועה מפני כבוד שאמר
הריש שבע בני לה׳ ישראל אין בני ששמו חכון ש
שאינו חייב לזה כבוד וכן אם אמר ארור האדם לה׳ ישראל אין לבני ששמו
רמוז אם ישלה אעלי כבוד: **וביצר** מפי הדיינין כבוד שאמרו
לו משביעין אתך בזיל אמרי ישראל אם בני ששמו
רמוז שאם לזה אעלה כבוד והוא שעה אמרו הדיינין:
הדיינין שהשביעו בלא נקיטת חפץ בידו הרי זו נוטלת וחוזר
ושבע ואם בידו ואם השביעו מישב אינו חוזר ושבע
בתב הרשב״א ז״ל לא שיאמר אם ישבע בסת הוה אלא שיאחוז
החפץ בידו ויאמר ושבע אם בשם פלוני כרמזי שיש בא ידך
הרמזים ואשביעך בני לבני השפים פי ירכי במילה שהיא המצוה
המסורה לו עם **תלמידי** הבמיים לבתחלה משבי בני
אדם והוא יושב והפלין בידו לא הפלין בכפו
חפץ הוא ושבע בלשון הקדש בדין שביארנו **אין** בין שבועת
היסת לשבועת הדיינים לא נקיטת חפץ בלבד שאין השבע
היסת אוחזו כלל בידו אבל משביעו אותו בשם אין בכינוי אין באלה אין
בשבועה ממנו אין מפי כבוד כמו שבועת הדיינים וכבר נהגו הכל לביות סת ביר
מחזן הכנסת אין שאר העם בנגד שמשביעין שבועת היסת בדי לא יים עליו:
ביצר מאיימין על השבע אומרי לו הוי יודע שכל השלם נדשבע
בשבע שאם הקבה לא הנשא אתה שם ה׳ להיך לשבע וכל
עבירות שבתורה אמם בדין ולזה כאן אמם לא נשבע וכל עבירות שבתורה
עברינו ממנו כאן ממנו ומשפחתו שהחפיץ עליו ולא עוד אלא שנגיס
להפלל משואיהן של ישראל שכל ישראל ערבים זה לזה שם אלה וכחש
ורצח וכל הקלה אחרון של כן האבל הארץ וגו׳ כל עבירות שבתורה

הנלין לו שם ושלמה דורות. אם יש לפס נטות וכאן מיד נפרעין. שנאמר
הישאתיה נאם יי יצאות. ובאה ל בית הנעב. ל בית השבט בשמי לשקר
ענ. היא תהה מיד ובא ל ביה הנעב. זה נעב דעת הברית ואין לו ממון
של מדינו ושונא בחנם ומשביעו. ל בית השבט בשמי לשקר כמשמעו.
וכלתו את עציו ואת אבנו. דבריה שגין אש ומים מכלין אותו שבועת שקר מכלה
אותן האיש הזה כולו בלשון שהם מכלין אותו אומרים להם כדי שיביון בדברים
ויחזור החוטא לבעבר. לאומר איש שבטו ומשרי מתוכו ועתקן מה שטענו
חבירו וכן אם אמר הטוען אנו משביעו ומצוה הולכו לפס:

אות ב

שלקחה השבט לשקר אולמא ושבועת העדות ושבועה.
הפקדון ומביא קרבן אין מתכפר לו שון השבועה בלבד שלו כי לא יעמוד יי אין
לזה בעין מדין שבילה עד שיפרע מומלא על השם הגדול שחלל לפיכך עדיך
לתזהל מעון זה יתר מכל העבירות שון זה מן החמורות. ואשם שאין בה כתה ולא
מיתה כד ישבו מיכלו השם שהוא גדול מכל שעות: **מזי** שבשבע ש
שבועה בטוי לבבא ושקר בשבועתו כגון שבשבע שלא יאכל פ.
ואכלה ואחר שאכלה חזרם שיביא קרבן אם היה שוגג או קדש שילקה אם
היה מזיד ישחם ושבל לחסם ואתדה לו הרי זה פטור מן הקרבן אומרן המלקות
ולו עבר לא אם כתבתהו לבקות ושבל ואתירו לו קדש שהמזיד להלקות הרי
זה פטור: **קטנה** שבשבע ואם יודעים שהשבועה אשם שאינו
חייבן סופן. ואם שבועת על דבר שאינו יכול לעבור אם לא עבון קטו
ראש שבועות. ואם שבע על דבר שאינו יכול לעבור בן אלא אם לקח מה
אותו אביו מן רבו ועבר בן ומראין לו שהתיה שבועתו רבי שלא ידבל לעבון
קטנה ראש בשבועה. **כתב** רב אחא ובן בל קטן וקטנה שנדרו אן
הקדישו אם יש לקטן יב שנה ויוסל אחד ולקטנה יא שנה
ונשם אחד בנדרין אותה אם יודעים לשם מי נדרו נדרם קודם זה הזמן
אשם שאמרו יודעים אם לשם מי נדרו אין נדרם נדר. ולאחר יב שנה ויוסל
אחד לקטן יג לקטנה אשם שאמרו אין אם יודעים לשם מי נדרו נדרן נדר
והקדש הקדש עכל. **כתב** ובן אין שבשבע של טעות הרש שטוה
וקטן ואין ליש ביעון אל הקטן. אבל שבעון לקטן וכל
השבעון שבתורה שבשם ואיש מסלמין ואין מתפנין שבועה דאולילא פי
דאם אמר ליה נרבע לתלבע השבע ונטל. אין משבעין בו. לא אם ישבע
אן יתרע בלא שבועה. אבל אם הנתבע חשוד על השבועה ישבע התובע
ויטל. ואם השבועה מדרבנן יכול התובע לא לתבע השבע ונטל. ואם לא

ידיעה המובן לשבע יפר בשבע: **ואלו** שבעה ונשטן השטר
והעבד והבן בבל ושבעדן תשוב: על השבועה:

שכיר כיצד אומר לו קח לי שכרי שביתך הוא אומר נתתי: והלה אומר
לא נטלתי הרי זה נשבע ונטל ל יבורה אומר עד שתתבר
שם מקיצת הוראה כיצד אמר לו קח לי שכרי חמשים דינרים ששה לי בורך
והלה אומר התקן בלבת ד׳ יבר והב וכן כולם עד שיהא בן מקיצת הוראה:

אבר לחנני קח לי בדינר פירות ונתן לו אמר לו קח לי הדינר
אמר לו נתתי לך ישבע בעל הבית שנתן לו את הדינר
אם נאי נתן לו את הדינר ואמר לו קח לי הפירות ואמר לו נתגנבו לך
והגבתים לביתך ישבע החנוני ל יהודה אומר כל שהפירות בידו
ידו על העליונה: **וכשם** שאמרו הפורעה כתובתה לא
תפרע לא בשבועה: והבעל שלא בפנו לא תפרע שא
בשבועה וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו שא בשבועה שלא פרעה
אבא שאל אמ׳ לא אבא שלא מיאמן בן שטרותיו שלא כתב ששטל זה
פרוע הוא ואמ׳ ל יוחנן ואפילו נולר הבן לאחר האב הרי זה נשבע ונטל מיגה.
נשבע אומ׳ אם יש עדים שאמ׳ האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע
נפרעו ממנו שלא בשבועה שבל: **כתב** הלי מקורבינל ולכ
אסור לעבד על שבועה בטוי הה על העבד ועל האיסר
שב לא יחל דברו ואמרו לו נמר בלבו להוציא פת מיטין בלבד ואם
הנשבע תה מותר ואם עם הארץ צריך שלא לחכם והה לעבד:
כתב הרשבא ז״ל בתשובה בנדרים אינו צריך הקבלת השם ולא
טעו לא כל שאמ׳ קונם עלי אן כבר זה עלי הרי זה נדר
ומור עבל: **כתב** הרמבם ז״ל אחד הנודר מפי עצמו או
שהרירו תבירו ושבר אמרן אם דבר שהוא חבלת
נדרים אסור ואין הנדר נאסר עד שיוציא בשפתיו ויהיה פיו וכבו שוין:
אבל המקבלן לנדור בעיר ונדר בקרבן אן שנתבוון לנזיר ושבע אן
שנתבון לנזיר תאסר ואמ׳ עובדים הרי זה מותר בשבתם ואין כאן נדר:
והנודר על דעת אחרים: **סתם**
נדרים להחמיר ובירושלמי יש בו לקל
ולהחמיר כיצד האומר הפירות הלו עליו נסר אן אומ׳ לו מה הוה
בבבר אם פירש ואמ׳ לא היה בדעתי אלא לקח חובת עלי וכיון שנתנבר
לה הרי זה מותר ואם נדר סתם הרי זה אסור:

נדר שלא תהנה לו אשתו ואם לא היה בלבו שלא הראשונה שנתנה
וכן כל ביוצא בזה מדברים אלו שמשמש לכל אדם אסור והוא
אומ׳ לו נתבונה אלא לבך אם היה הנדר תח׳ הדי׳ זה מותר ואין עליך שום
לחסם ~~ואם בנוב שם הראבד מראין מעשה שיה נדר ובהיות אסור ופתחה לו פתח~~
~~ממקום אחר ומתברו לו וכן שהיה עלמיר לחסם הבינה מותר ואו עבר~~
~~שלא לקבל~~ ואם היה עם האדם מראין בעשם שזה נדר ושהוא אסור
ופתחון לו פתח ממקום אחר ומחזר לו׳ וכן שביה תח׳ אן עם האדם ושיין
מודה שלא יתנון מנהנה בנדרים **וכן** האומ׳ לאשתו הדי׳ את
אמי כאחותי כגבלה כבטלי הכרם הדי׳ הוא כמי שאומ׳ הדי׳
בשר זה כבשר חזיר כך הוא מותר באשתו ואם היה תח׳ אין יעליך שום מכסם
ואם עם האדם מראין בעשם שזה נדר ושהוא אסור ופתחון ומתירין לו נדרו
כדי שלא יתנון קלות ראש בנדרים אבל אם אמ׳ אני מודה ממך העלה אן הטות
לשמיעך עני אמור הדי׳ זה אסור **כל** הנדר אן נשבע דואים דבריה
מבטלי נשבע ונדרים מהם לא יזה דבר נתבון והולבשם אחד העשן
לא אחד משמיע תדבור כיצד היה עשן משא של חמר אן פשתים ודזיע והיה
ריחו קשה ונדר שלא יאכלה עני יצדר אן פשתים איני אסור לא לחפשילם לאחרין
היה לבש בגדי עמיר ונשבע מבגדיהם ונדר שלא יעלה עליו עמיר לשולב
אמקי ללבוש ומתר להתכסות בגדי עמיר וכן כל כיוצא בזה **נשאלה**
ששה ס הלשאה אל מי שהיה חולה ונדר שלא יאכל ובעה
לשלמ׳ מקנה שהיא יעה לחלי ונבשו מתחדש מן הנדר מיהו הטיב
נדרו הראיני יוגע אם יש לו היתר חדשה אם אין לו פתח ממקום אחר לפי
שאין פותחין בחדשה אלא אם היא חדשה דמשקרא כיצד הדי׳ שנדר על דבר
פלוני ונבשו מתחדש עם נדרו אם אמתן שמתחדש שלא היה דועה בנדרו
בכל ומאשר נדר משקרא מתחדש ון היא חדשה שפותחין בה אבל אין נתן
לה במה שנדר משקרא לה שעבשיו דועה בבטולו של נדר אין ון חדשה
ונה בוראני השבה שנדר יעדיך בזה לאמור הנבעה על ועצמו מקבל שהיי
הענה לו שא שעבשיו מחאה לה ודועה להחדיר ולפיכך אין לו היתר בחתה
אחדיה ואעפ״ר מ׳ ולא בעשן חדשה דמשקרא אלא בנדר ששקר
מקומת עצמו הנדר מן הנין שרוצה לנדור עצמו מיהנו ובעבור שהרבון
שבו נדריו חנקים הם ואם אין מתחדש בנדרו משקרו אין ון חדשה ומותר
לבטל הנדר אבל כל דבר שאסל על עצמו שלא מחמת עצמו אלא לתלה בו
העולם קל הוא משאר נדרים לפי שאין הבליה טוב החדש מחמת עצמו

שהוא מותר לעבור לפי שאי אפשר פישטה בשר חזיר כבשר חזיר. כ״ל

נדר

ואפילו בחרטה דהשתא קנס והראיה נדרו של משה ושל צדקיה ונדרה של
אמה דכתיב לו הקבה למשה במדין נדרת לך והיתר בדרך במדין אינו פתח
היום לו בנדר שנדר ליתרו דהא משמע דמשה שם נדרים נדר ואחר ליתרו שלא
יצא ממדין כדי שיתן לו את צפרה ואמרו הוא שאמר לו הקבה שילך וייחד במדין
שנדר וכן שנדר בבדין מפני שיהרו הוא שהדירו בכך וממנו למדנו בפירוש
ל שיעור למודר הנאה מחבירו אין מתירין לו שא בפנו ושנד נדר נדר אחר
שלא יהר למצרים מפני שאנשים רעים הם ועבודה הוא אומר שמעא פתרא
מי מתן כל האנשים המבקשים את נפשך ונדר נה לא נדר ליתרו כיומה לו
ליתרו להדירו בכך ונדר שנדר ליתרו אין זן פתח מעא בו דמיתה האנשים
אין זה פתח לגדלן ואי משום שנצטוה לירד למצרים נוגר הוא ואי משום
הרעה מי נתחדש שאינו רוצה בשואני צפורה ואפילו שלא מחמת נוגר זה אינו
סהדי דאי לאו עבר זה שנצטוה לירד למצרים לא היה מתחתו וכן צדקיה מי
נתחדש הרעה דמשקרא ויהיה רוצה שיתתך נבוכד נצר ראשו וכן אלמנה
שהקשו למה אין ערוך לפרוש את הנדר ולחוש דילמא אזלא נבי חכם ושדילה
ולא משכח פילוקא אלא דמדדינן לה עד דעת לבים ומאי פתח אתלה והרטה
דמשקרא נמי אית לה דאי לא אסרה פירות מעשה לא מקבו לה כתובה שא
שמכבל אן כל דבבל הנדרים שאינן מחמת עצמן אא מחמת קנס אינם נדרים
תוקים ואפילו הרטה דהשתא קנס עה ולמד שנבשין מתרחנו מנדרי עבלנן
מי שנדר אן נשבע ונגלה לו דבר שלא היה בלבו בשעת השבועה אן
בשעת נדרו הרי זה אסור עד שישב לחכם ויתיר נדרו:
ביאור אסר עצמו בהנאת פלוני ועשה סופר אן נעשית ביתו בית
הכנסת אנוס שהוא אומר אן הייתי יודע לא הייתי נודר הרי זה
אסור ליהנות ממנו עד שיתר נדרו וכן כל כיוצא בזה: מי שנשבע
אן נדר שישא אשה אן יקנה בית אן ייא בשיירא אן יפרוש
בים אין מה יבון אותו לישא אן לקנות ונלאת עד שימצא דבר הגון לו:
סתב הדי גל נדרי אונסין כגון שהדירו חבירו מיאכל אצלו וחלה
נדרי סמוכה כגון קונס בדר זה עבי אם אכלתי היום ושבח שאכל
ושתה והה לנדרי טעות כגון נדר שלא יצא פלוגה שהיא מצורה מיצרה
ונמצא ארוכה נדרי ירוגין כגון מוכר חפץ לחבירו שאומר החיגה לוגה
מכר זה עבי אם אני מוסיף לך עוד על המחלל ובמוכר זאומר קונה מכר זה עבי
אם אני פחות לך מן המכלל שמכר פגורין וכן טוענין בזה: נדרי הבאי
דבר שאינו יכול להתקיים כגון קונס מכר זה עבי אם לא האיתי נמל פ

ארבעה מינים נדרים שלו

פורס באויר ונדרי הבאי מותרין: מותרין ואסור לאדם להיות נודר
שנאם: אם יחל דברו: כל אשר יצא מפיו יעשה: ובתב הלל שם טוב שיש בשכם
הרשעה על ראש נדרים לא הצריכו עצה לחכמים: עד מת שיש היתר הנדר
שנדרין ואומרין הרבה נודר שלא אעשה כן ואעשה אסור לעתיד היתר נדרן
ולבטל שאם: לא יחל דברו: אפילו דבור בעצמו אסור לבטל: ובדיך לפתוח
לחם פתח היתר בחרטה בנדרים שבל: **שבועה** הבאי אסורין
ונוגר יש חילוק בין נדר לשבועה שהמחפיים בנדר נדר
והמחפיים בשבועה אינה שבועה ונדר חל על נדר: ואין שבועה חלה על שבועה
נדרים חלים על דבר מצוה ועל דבר רשות: שבועה אינה חלה לא על דבר רשות:
וכתב הרב ז"ל ובשבועת מפרש דבר מצוה בגון ראה מצות סוכה עני
קונם אסור לישב בסוכה עד שיתירוהו: אבל שבועה אינה חלה
על דבר מצוה: שאם אם שבועה שלא אשב בסוכה של מצוה מותר לישב בה:
אלא הפרה: אבל עבר משום שבועה שוא: ואפילו אם ישיבנה סוכה עני פטועה
מן איע חלה שהוא בא אם לא אשב בסוכה כראוי: בטוספות ד"ה שבועות: ול
ומפעם פי' דלשון הגשת ויש לחמו ועשה עם **נדרים** אינם חלים על
דבר שאין בו ממש בגון קונם שיבה שני: אבל שבועה חלה
על דבר שאין בו ממש: בגון קונם שלא אישן ונם בנדר אם אם: קונם עינו בעינה
אסור: והרב ז"ל כתב: ואפ' מקום שיבה שני: עין בנדרים דמשמ: דלעניין בשלא מדינון: ע
מה שאמרת שהנדרים חלים על דבר מצוה ואם שמתבונן לגחור שיתעבר
ביט אבל אם נדר שנן ומרישי ושנ סמם: ואם אם אייתי יודע שהיה יט
חל בחסם לא הייתי נדר בטל נדרו כראמרי' לחמון נם בימים הכתובים במעלת
הנשמ: וכל הרב ז"ל מיהו מדקאמ' במסכת נדרים שמתון לו לאדם בבבוד שבתו ת
וימים טובים: מ'משמע דעדיף הנדרה: ואפילו אין מתירין לו לא שבתות וימים
טובים בטל כל נדרו אפילו בשאר ימים רבינו הרמב"ן הרשב"ם מלו: ובגלו
תקיעה כם יש מחמירין לומר שאינה בשבת ונראה שאין לחמיר
בם יותר מבלעה: **ויל** זה שבת הרשבא ז"ל
ותעיב הקיעה כם ואפילו דבור בעבו אשי: אמת מה יימין אותו
דרכו שאלית ישרש לא ישנו עלבב ולא ידברו כזב: אבל לחזות לשבעה לא
שמעא (ואפילו דעה לחזור בו אם אין בו ולכי דבור והקיעה כם אפילו מבוסר
מחוסרי אמונה ליבא: אלא אם הוא מתבה מוגנת: בראיתא פרק הנזב: ומיה
שבמו ל הבין בהוקש כם ון: לאבתוקש כם ממש קאמ' אם בהוקש כם בעד

חבירו ונעשה לו שבר של ממון שלוה שבל: **ונדרי** נידונין מותרין
מיהו אם מאותן ד נדרים שהלדו חכמים מפורין לגשאתן
לגתחלה: **ומי** שנדר או אסר או נשבע ונתם יבא לפני חכם או
לפני שלשה הדיוטות במקום שאין חכם ומתירין לו: והם
במקום שיש בם אדם שתבל נדרים או שבועתם זה בזה שאמרו (אבות ג)
הוהר הראשון הוקבו כולם: הוהר אחר מן האחרונים של מעה ממנו הוא
הוהרו שלפנל לא הוהרו: ואם נדר או נשבע מכמה בני אדם כאחד או
מכמה ימים שאם שלא יאסר מכמה ימים אחר מהם הוהרו כולם:
כל נדר שהוהר מקיצתו הוהר כולו והה בשבועה לעניל אם דמוכן חייב
לשמשון מעה בשבועה הרי זמן ידוע ובאותו זמן כא ראובן לשמעון
ובקש ממנו שיאריך לו תפרעון עד זמן אחר לא יפיה של ראובן הי
מאותה שבועה וכן הוא חכמי ההר ז"ל: **ההתפסה** יש
עריך שיהיה בדבר ונבור בקונם פיקדון
מוצא בקן: אבל בבשר חזיר אן בבשאר אסורין אין זה נדר: **והאומר**
לחבירו מופרשני ממך ומודרים ממך איני אסור אלא אם אמר
שאני אוכל לך: **האומר** לחבירו בכרי זו אסורה עליך אעפ שנת
שנתנה לו במתנה הרי זו אסורה שלו מה: ונעלמה לו בדרו
בדרי אחר שנתנה לו אחר במתנה הרי זו מותרת שהרי לא אמר לו אלא
בכרי והרי עתה אינה שלו: אם לו פירות ולו אסורין עליך ולא אמר פירותי אעפ
שמכרן או שמת ונפלו לאחר הרי לו אסורין עליו שהאוסר רבר שהוא שלו עד
חבירו אעפ שיצא מרשותו הרי הוא כאילו עומר אלא אם אמר נכסי או פירותי
אן ביתי וכיוצא בדברים אלו שהרי לא אסרן אלא כל זמן שהן בדשותו: האוסר
לחבירו פחות פחות מן הנאה פלוני אין זה כלום שאין אדם אוסר חבירו בדבר
שאינו שלו אלא אם עשה אמן: וכן אין אדם מתרים בדבר שאינו שלו ואין אדם
מתרים דבר שאינו בדשותו: כיצר הים לו פרקלין ביר אחר וכתב בו זה שהוא
אצלו אין הבעלים יכולין לחברישו אבל אם לא כתב בו הרי הוא ברשות בעלין
בכל מקום שהוא: ראה במעלמלין אבל קרקע שנגלה אחר וכתב בה אם יכולים
להוציא את הביישן הרי הם יכולים להחרישה אעפ שעריין לא הוציאה שהקרקע עד
שעמוד הרי ברשות בעליה: **הנדר** את חבירו ולא נתיישני לה בעליה
אין שעתן יכולין להחרישה זה כפי שאינו שלו וזה שאינו ב
ברשותו וכן כל כיוצא בזה: **מי** שהיה מוכר לאונים או ביצים
וכויצא בהן ובא לוקח ונטל אחת והלך לו אם היו דמי כל אחת

קטנים הריגת כמי שפכת ואין המוכר יכול להקדיש דלמה שהרי אינה ברשותו
ואם אין הדמים קבועים (בהקדישה הדיין מקודשת שעדיין ברשותו היא) שאם
שלקחה לא לחתה דרך נתילה יכנס כל קיולא בתוכה: אין אדם מקדיש שאינו
בא שעולם כיצד אמר מה שתעבת מעודני מן היום הזה מה שלוקחה שדה זו
פירות קדש לא אמר כלום אבל אם אמר הרי עלי להקדיש מה שאעבוד מן
מעודני מן היום הרי עלי לתן לעניים מה שיקנה שדה זו או לתן לעניים
או מהדמים כל שאשתבר בשלהון וכל כיוצא בדברים אלו הדיין חייב לשאול
מהן מה שאם לשיבואו לדין וזה כיוצא בו בכל הקדשות יוד אינם לדבר מה
שאם יעקב אבינו עם וכל אשר יתן לי עשר אעשרנו לך ושם אשר נדרתי לי
שם נדר המשכיר בית מחבירו ולדר והיה הדיין הקדש ופקיע השפירות
ואם בדר בן המוכר מעבר הנודר שלא יאכל בשר ולא ישתה יין מות
בתבזיל שיש בו פגם אז אבל אם אמר יין זה אסור עלי
משר זה אסור עלי ונתברר מיום המשרה שלא במיני בתיו ל עמ:

כתב

הרמבן על הנדר מן הבשר אסור להאכל בשר בחמאה חיה ועוף
ואפילו בשר דגים וכן כמי כתב הרמבם על מחקום שדרך הבלוע
בא אותו המקום למכר עליו אם אמרו לו קונה בשר פתם וכן כל כיוצא בזה
ובכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופות ובדרבי דגים ואם נבלון הדברים
בעת שלדר שלא נתכוון זה לא לבשר בחמאה אז עוה בלבר הדיעות מותר בבשר
דגים אפילו במקום שהשלוח נמכר: כתב הרמבם על הנודר מן הה
המבושל מותר בביצים שאם נתבשלה
מלבד: הנודר מן מעשית הדברים מיא אסור לו בדמיים הממלתו מן
בקדרה: בנין דיפות לכביבות וכיוצא בהן אסר
עצמן מכל הנדר בקדרה לפי זה אסור בכל המתבשלים בקדרה:
הנודר מן הגבינה אסור לבן מלוחה בין לחה מן המחבר מותר בחלב
ובמן המים המבריאים מן החלב נדר מן הקום מותר בחלב:
הנודר מן הדגים אסור בבן בין חיים בין מבושלים פת הנשם שהיו
עושים אסור באפייה ומותר למכר נדר מן החטה אז מן
הדגן אינו אסור לא בחמשה מינן בלבד: הנודר מן הירק מותר
בדלעת מן הקליות מותר בקטניות: הנודר
מן הבחוב אסור במיין שבתלמן נדר מן המים מותר
בטחב: הנודר מן הגיסין מותר במקפה של גיסין: הנודר
מפירות תשנה אסור בכל פירות השנה ומותר

בגייס ובלמים ובחלב ובדבש ובעוגלה (אם אמ) נבילי שעה אין עלי אסור בטלן:

הנדר מקיות הארץ אסור בתן ומותר בבמה ובתרומות: נדר בנבלי

הנדר הקרקע אסור בתן: **הנדר** מקיות תקיים אמ אסור לא

בראשם ובטל הדברים שמיעא **הזהר** בתן: מעקי

הנבול שהוא בגדיים הלך מותר לשון בט אדם שבאותו **מקום**

ובאותו לשון ובאותו זמן: **הנדר** מן העבים מותר בין בזמנים

מותר בשלמין מן היין: מותר בין הפנים מן השמן מותר

בשמן שומשמין מן הדבש מותר בדבש המרים מן הירק מותר בירק שדה

שבא לו שם לוקי באותו מקום: **נדר** מן הבסות מותר בשר ובחמילה

נדר מן הבית אסור בעלייה שעליה בטבל הבית: נדר מן

העליה מותר בבית. נדר מן המטה אסור בדרגש מן הדרגש מותר במטה

דדרגש מטה קשה נדר שלא יהנה בבית אסור מן האולם ולעבור:

נדר מן הגשר מותר ליכנס בתחומה ואסור ליכנס לעבודה: **הנדר**

מודעי אברהם מותר בשמעון ושמעון ואסור בישראל:

הנדר מבטנה מותר בישראל שאין מקראין בט נה: **הנדר**

מן הנבלים מותר בערלי ישראל ואסור

בטמאי אומות השלם הנדר מישראל מותר בגלים ומן הגלים מותר בנתנים

הנדר מבטן מותר בבט בט ובכל הדברים השן וטיקא בהן דין הנדר

והשבע אחד הוא שבל **כתב** הי מקורבים על המודר הנאה מ

מחברין מותר לתרוש לו חובן ואפילו על המשכון ולבורן

סתר מותר אבלא מיקרא אבל לבא אפילו מחדא אם היה לאודר הנאה

מרחק שהשכיר אן משכן לאחרים ואין לו הנאה יד מותר עב: ואם

מסר לו דבר אחד הרי הוא אסור בו לעולם אפי משכנו אן מכרו בעון בית

זה אסורה לך אבל אם אמ בית אסורה לך אם משכנה אן שכרה ואין לו

בה הנאה יד מותר: **והנודר** להנה ממנו אם יש לו הנאה מה

יד אסור ואם בן לאחר המשורה ואם איה לפניך אלא

כדי שיבא פגום המודר הנאה מיום ויאכל אסור ולא שך לא אפי סתבא

ובא אסור דמוכחא מילתא דאין זה מתנה: **וכל** מי שנדר אן

שבטו מקבל דבר אחר שהוא סבול בן שמותר ונמיא שאינו

בן מותר בן: **והנודר** מנמיה דברים ומיא באחר מהם נדר

בלשון (אם) אילו הייתי יודע לא הייתי נודר בלשון זה

לא הייתי אומ בלשון אחר לאסור כל הדברים האחרים הותרו כל הדברים

האחרים. ואם אמ׳ לו היית יודע היית מוה׳ בלשונו הראשון חוץ מדבר פלוני
מותר דבר מותר. (ת״ה אחרים אסורין): שהנדרים הלבן אחר לונה. בנו אדם ולא
מוסר הדבור. כלומר היה מקדם לחבירו שיאכל עמו ומיאן (מ״ר) קונם ביתך עבי
שאינו נהנה טפל לעון. שאינו שונה מותר ליהנה. ולעשות עפה. לנוח:

והמדיר חבירו אם לא יתן לו דבר אחד או יטול יפול להתיר שלא על
פי חכם שיטול לומר הרינו כלו התקבלתי ממך:

הנודר שלא יאכל היום מותר לבטלו לשון הדיר. ומיהו עדיף
שלה לרסס בזירה אבן יום אחד:

נדר שאינו שונה היום ספק ואסור מעת לעת. ואם אכל מיום שבתה היום לו
לוקה. נדר יום אחד אסור מעת לעת. נדר שאינו שונה שבתו אסור עד
יום אחר בשבת. נדר שבת אחת. אסור שבעה ימים. וכן אם אמ׳ שבת סתם.
נדר מחדש זה אסור עד ראשחדש. ובזה רמ״ה מותר אשה. שהוא חסר. נדר
חדש אחד אסור לו יום. וכן אם אמ׳ חדש סתם: נדר משנה זו אפילו לא
נשאר לא יום אחד בשנה אינו אסור לא אותו יום בלבד. שנה אחת אסור
שנה רבימה. וכן אם אמר שנה סתם. ראשי השנה לנדרים רמ״ה. תשרי.
נדר עד רמ״ה אדר אם הוא שנה מעוברת אינו אסור לא עד רמ״ה אדר ראשון
ואם אמ׳ עד סוף אדר. אסור עד סוף אדר שני:

האוסר עצמו עד הפסח כין שאמ׳ עד תתי הפסח כין שאמ׳
עד הפסח אינו אסור אלא עד שיגיע לפסח. ואם אמ׳ עד שיהיה פסח אסור
עד שיעבור הפסח:

שנים שהיו מודרין זה מזה מחזירין אבידה
זה לזה. ובמקום שנעלמו שלר השבת אבדה השכר
לתקדש. ומותרין בדברים שהן בשותפות כל ישראל. כגון הר הבית. והעזרות
ואור שבאמצע הדרך. ואסורין בדברים שהם בשותפות. אלשי העיר כגון הרחבה
שבעיר והמרחץ ובית הכנסת. (ת״ה בבבא ופסקים. כך כתב הרמב״ם ז״ל. ולכן נמי
דעת הרב בעל ה״תוספות. והרמבן ז״ל מחזיקין לכנס לבית הכנסת לפי שלהוא
כחיר שאין בו דין חלוקה עכ׳. וראה נמי שמותרין לקרות בסת״ת קריאה
של מיעוט בשוק דמשלה לאו לזהאת נתנו. ומזה הטעם אין שום אדם
מוקהל ישל לאוסור ספרים (הוא״ל לא נדיים בשמשה הספרים)

ואם היו שותפין כחיר. ויש בה דין חלוקה אסורין. ואם אין בה דין חלוקה
מותרין: **ואסור** להעבירל ריחים אן הגיר לבל תגל
תרנגלין. ואם היה אחד מן השוק מודר הנאה לאחד
מן השותפין. נהנה בחיר שיכול לו בחלק המותר לו. אוא נהנה כל אלעיר

אוהה

כי יעקב: **המורר** האיר מחבירו ואין לו מה יאכל יכר מעל ה
חנוני הדגל אעלו ויאמר איש פלוני מורר הנאה ממנו
ואיש יודע מה אשתו: החנוני נותן לזה ואינו מוצה: ואם היו מהלכין בדרך
ויש עמהון אחד נותן לאחר לטעם מתגרה ואם אין שם אחד מעמו על בני חלוקה
ואומר הרי לך מקפיד לבלמי מיר ידה: **מי** שנשבע אין נדר שלא ידבר עם
חבירו הריזה מותר לכתוב לו ולדבר עם אחר והוא שומע הענין ש
ידיעה לה לשמיעה: **הנורר** ובזה הוה הקנאה של דעת לבריות אל אמ
פלוני ופלוני אין לו הנאה רק לדבר מיצוה אם לא בדעתם
ועל דעת יחיד יש לו הנאה אפי בלא רשותו של יחיד: **כתב** הרשבא
לא כתשובה הנשבע על דעת חמין וחמותו ושתה דעת המקום
הוי דעת קהל וחמיר טפי דלית ליה הפרה כדאמרי בשבועות על דעת המקום
לחה לי לא כי היכי דלית ליה הפרה לגדריהן ואעפ שכונתו עצה למיצוה
לרמי דהתיא דמקרי דרדקי דהתם האבות היו מסכימין עכשו ליתר מיצוה
שלא מיצון דייק לגמרה ואלן סהדי דעל דעת כן לא הדיקהן אבל פאן
בדיור על דעת שלא יעבור דינוס השבועה ואינס יפפיעס בדיורו ולא
מסכימים בו עכ: עד כתב בתשובה אחרת נשל על מי שהשבינו חבירו
שלא יאכל מסוקוס פלוני שלא מדעתו אם ישלו היתר והשיב הכל ששבעה
מחמת טובה שהרמו חבירו כמשנה דינרקיהו שלא הקנו עבוכר נער מחמת
שבועתו ובילדן שנתן בתו למשנה מחמת שבועתו ואם לן הקנה כמדרש
הקר עצמך ואעפ שאין הנאה לאותו שהשבינו בקנוס שבועתו אעפ שיש
הנאה למשבינו בקיומה מתירין לו שלא בדינון ובלבד שוריגו הוא
שלא כדברי מי שאומר שיש הנאה למשבינו אעפ שלא קבל השבועה אין
לו היתר דומיא דשבועת עדקיהו שיש הנאה לנוכר נער בקיומה ולמתר
כבו כן שלון הסבראי קשה מאי דרשון ר יתנדב המשבע בעדר השלמה ונדר
שהודר בדברים אין לו הקנה מדמה ולא הכה בני ישראל כי שבעונם ומאי דאיה
דדילמא המשבע מעלם שאין מתירין שלא בדינון שהדי יש לבעל הנאה בקיומה
המבועה לא שמו שאפילו בשיש לו הנאה למשבינו מין שלא קבל השבועה
הנאה בשעת לו שבועתו יש לו היתר אפי שלא בדינון כל דאמרי המדיר
אינו מבדין בפני אין מתירין לא בפנון אפי בדרשלמי מפני הכשר והרשבא
לא כתב לאן ברוקא לפנון אלא שיש כן להוריעו עכ: עד כתב בתשובה
מי שנשבע על דעת חמין שלא ישתה זה לא במיעוטו ושתה לן חמין כתב
ידן שישתה הדבר שאסר לו שמולדי לנשותו ואינו יכול לנשותו שאם לו אם אפ

הבבר שיכיר כתבת יהו׳ מי שאה לבדא׳ בר׳ל׳ מי

תשובת

שעשקנו לחבירו כך וכך אינו לגמרן פלו׳ אם יכול

לישב משבועתו אולא ענ׳ כי ששא במסכת שבועות בפרק שלשי אחד

דברים של שקר׳ ואחר דברים של אחרים כיצד שאינו ישלא אינו ומקמי

אלימא עדקיה אגב משבנו ועמוד הוא לא מתנה לעשיר וכל שבועת

בטוי יש לה שאה׳ לא משבועה דבדקיה ממסכת נדרים נראה שמי שה

שחבירו משבינו אינו יכול לשב לא בפני המשבינו׳ לא דהוה קשיין לן

הא דמקשה הכי השולח יד ולחוש דילמא אגלא ובו מכר ושדי לה שמא

דחכם מלוי שלא בפני המשבינו׳ ובתשובת רבינו יעקב דרומרון ז״ל

נר׳ דלמתלה לית לה למשייה אבל אי שבר עבד שאפי׳ מי שחבירו

משבינו שיתן לו מתנה ושבנו לו יכול לישב על מבעתו׳ וכל היכא דשבנו

משיו שיתן מתנה לעשיר דיכול לישב על מבעתו עכ׳

נדר

בבבן אינו נדר עד שיפרוש הנדר בפה׳ וכן מי שנדר

בחלום אינו נדר ואין עדיך התרה מידי דהוה אמחשב בלבו סמ׳ ולפי דעת

הרשבא ז״ל עדיך התרה׳ כי כלה בתשובה׳ בלבבו׳ הם בטוח דין אחבת הש״ש

ודאתא וסדר הנדרה כתבה הרי מקוב׳ ז״ל עדיך שיתחרט מן הנדר

מעיקרו שלא היה חפץ מן הנדר מעולם׳ ונמנה עליו הקם ז״ל אבל אם היה

בנדרו עד עתה אבל מכאן ולהבא מתחרט אין זה מרשה מועלת בדברי

שבדא דרב נחמן ורב אדא בר אהבה׳ עכ׳ נבון שלא להתיר נדרים על ידי

חרטה שאין הכל בקיאין בחרטה זו׳ ועוד פעמים שהנדר אומ׳ שמתחרט מע

משקדן אך אינו מתחרט מכאן ולהבא׳ אבל אם יש לו פתח נבון יש כח

להתיר שפתחין לן ואומרין אדעתא דהכי מי נדרת׳ עכ׳ ואין מתירין

לן ועוד פתחין לן אם באן בגל אדם ויפ״יסוד לא הייתי נדר נמיא בן אך

אין פתחין לן בדבר איסור סמ״ם שאסור לנדר כגון הבוטא ידקר בחרב וכמ

וכדומה בו׳ ובאיר הקם ז״ל וכן על דעת רבים סתמא יש לו הנדרה׳ ואם הין

בפני רבים שהם שלמים אפ״ל לא אמ׳ כי אם על דעת רבים סתמא אין לן

התרה׳ דמסתמא של דעת רבים אותם שהם לפנהם קיאמ׳ וכן היה מ

מעשה בראב״ן ז״ל בראש אחד שנדר בבית הכנסת (אמ׳) על דעת רבים ולא

דעה שיתירו לו מעמא דפר שיתן׳ כך נמיא כתוב מכתובת ידו של רבי

יעקב מקינון עכ׳

פותחין

מחרטה פרשי ז״ל עדיך לחכם

למיגא פתח לשאול שיהא לו פתחון פה לומר על זה

לא נדרתי ולו הייתי יודע שכן לא הייתי נדר ונמיא לנדר נעקר מאלו׳

אמנא

אין פותחין אין ערוך לפתוח לו בחדשה לא החכם עוקרו אעפ שאינו מועל
לו טעם כלעולם ולכן בסמוך ראמ פותחין לפיכך הוערך יישוב הדעת
לחשב אי זה פתח ימיגו לו והקשה רש"ל לה"ה דלב נחמן ותיה שמעינן
לה בהדיא ר' נדרים ראמ פותחין בחדשה שוקלין אותו אם מתחרט בהיתר
דאמ כדין הוא היה לבך עלר בעלת נדר ושמי לה בהכי ולא בסבר אין
פותחין לא יצרך למנוא פתח לעקור הנדר וכתב הר"ר שלמה ל"ל אעפ"ש
הכמה אם פותחין בחדשה תאירנא נגון דלא ממישרי בחדשה לא בפתח
ושעמא דמילתא משום דינמוקו דהויא חדשה על ידי נולד ולא הוי פתח
לא הוי ומשבה וכנ לתרץ מה שהקשה הב"ה ל"ל מעבדא דרב סחורה בפ"
ר' נדרים דאמ לה רב נחמן כמה ימיגו אתמא הכי מי נדרת ואמ לה
אין ולא מיא לו פתח ולמה לא היה מתירו בחדשה שהרי בנדון שמתחרט
שהרי בא לישל ובשין למדא שאעפ שיש חדשה שאין מתירין בה כלומ
חדשה הבאה מחמת אלה ואיפשר שזן היתה דעת הבה שתירון ואמר
מה שמתחרט מקאן ולהבא אין מועיל כלום אלא אם מתחרט בנדרו משקרא

ואסור להתיר שבועה משחוק בקונאה ואפילו שברה לן סבר דאמ
מיסא חוטא נשכר לא יש לנדותו ולהבריחו עד שישיב
קנס עליו ויקבל עליו שבמקום משחקים כך כתב הרי מקובצל ל' וכן
נמי כתב הרמב"ן ל' אבל אם התרו אומה עלהה לנמרי ולאיה מה יוד"ן
שהשיב ברוך שבחר בדבריכם על הדוא דאתו לתמיה שיתיר לן שבועה
שעשבנו שלא ירוים אמ לן וכי שעבנו אדם פוה ואמ לה בקונאה ושבע לן
ברוך שבחר ל' שאמרו ויצרך לפרוש אם הנדר ולא עבר לו שאם התירה
אינה מתקיים עכל הרמב"ן ל' מיהו כתבו בתוספתא בשם ר' שמעון מאיבראי
שאם ידוע שאם יזהר בשבועה כך ויעבור על שבועה מעוב שנתיר לו ואפילו
מי שנדר לקיים מצוה ובוראי יעבור טוב להמתיר לו דהוה לה סמוך לדבר
מצוה שמתירין אף נדרים שאין לה תקנה וכן נמי במאי דאמרי' ומי
שעבר על נדרו אין מתירין לו עד שיטול איסור בימים שעבר ויתר אעפ
אם אנו רואין שאיפשר לו לעבור איסור מעוב להתירו מלהביאו לידי מכשול
גדול ומשבה בחרוב אחר שנדר להיות בשבבה לעמוד שנה ולא קיים נדרו
ויצא והתירו לו אעפ דלא נקרא איסור אעפ שהיה דבר מצוה עב מהלכות
כתב הרשבא ל' הא דקיימ לן שעריך לפרוש הנדר מסמבראא ודברי
לפרוש אם הסיבה שנדר בטבלה אעפ שאינה שקר הנדר
שאין שקר הפרט בדבר זה לא כדי שיתירו לו מה שנדר שמ

כתב הרמב"ם ז"ל. אין אדם רשאי להתיר שבועה הוא בעצמו. ואין אדם רשאי להתיר שבועה. או נדר במקום שיש ניר"ל ממון בהכרח. ובמקום שיש אסור להתיר לא מרעת דבון. וזה שנבעיניר שיבא לפני חסד להתיר לו בן איש בן אדה ואיש עשיר שלח לחסד לו על נדרו והבעל נשבע שלח לחרטת אשתו ומתירין לו. ובבר שיהיו השלשה מקובצין אבל לא יקבון אותם להיות לה לסתחלה. ואיש ששה שלח להתיר נדר אשתו: והרשבא ז"ל כתב בתשובה מסתברא לי שמתירין נדרים על ידי שלוח כי מה שהתירו בבעל לבדו אלא נקטיב לומר דאפילו על ידי הבעל שיש לתוש שמא יוסיף מדעתו מפני שהיא אשלו. ולעניך אפוך בדבעניהן איהו אפילו הכי אי מיילבע שדי וסיש באיש דעמו. ולא עדר לא בעעבן איהו שדי דלאי לא יוסיף מדעתו. ול השיבו מדאמרינן בנשין פרק השולח המוצא אשתו משום שם רע לא יחזיר וכו. ואמר. בגמרא במאי קא מיפלגי ל מאיר סבר אדם רוצה שתתבזה אשתו לבדו. ל שיער דבר אין אדם רוצה שתתבזה. דאמא משמע לם לאורה דאי איפשר ע"ל שלוח דאי לא לא שיער למה הגבזה הדי יכולה להתיר נדרה על ידי שלוח דהתם הכי קאמ' איא רוצה שתתבזה אשתו בבר לגמ' שיר ש שפיא נדרתה דאי לא מימא הכי תשב על ידי בעלה ולא תתבזה היא עצמה לא ודאי כדפרישנ"ל: **כתב** הרמב"ם ז"ל. וכי יבד מתירין הנדרי ושבועות. ואיסרים. יבא הארד אן השבע לחכם המובחר בדין. אן הדיינות. אם אין שם מומחה. ואמ' לפנהם אנ שבעתי על כך ונמתי ולא הייתי יודע שאנ מעשר בדבר זה עד כה עד שאירע לי כך וכך לא הייתי שבע. ואן היה בדעתי בשעה השבועה ממו עתה לא הייתי שבע אן לא הייתי נדר אן אוסר: **ואין** מתירין הנדרים ואמרים עד שיחול משבועה. כגון אם אמר כל פירות עלי. אם אשתה יין אן אכל אשה כך וכך. עריך לשמתן יין תעלה ויאסר בפירות ואולי יתירו לו. וכן נמי כל הלבא ל בהשבועה. ומאריך בראיות. והעשה שאין כאן נדר עד שתתקיים המעשה האמר אבל אם נדר שיעשה דבר לטוב ידוע בזמן שקיים עתיד לבא אין הנדר הלזי בדבר אחר מתירין אותו. שהרי חל מעתה עב: **ובלשון** שמתירין השבועה מפני הנדר ואין הפרש בין נדר לשבועה. ואיסר לשבועה בהתרתן: **ובשם** שנשבע עב נדרי איסר ומתירין אותן כך נשמין על נדרי. בן הקדש. בן קדשי בתי הבית. בן קדשי מזבח הדומין לנדרי אסר: **והחכם** אן הגדול מהשלשה במקום שאין שם חכם אלא לו בבד

נשבעה

ל: הרמב"ם

נחמה. והוא אומ׳ להם הן. (חוזר ואומ׳) שרוי לך אן מוחר לך אן מחול לך אן
כיוצא בזה. אבל אם אמ׳ מוחר לך אן נשקרה שבועתך וכן כל כיוצא בזה לא
אמ׳ כלום שאין מוחר לא הבעל אן האב. אבל המחם אומ׳ רק בשאין מחיצה
אן הבדה: **בתב** הדשבא ז״ל בתשובה מלודין ממה נדרים לאיש אחד
אפ״ל בפיוט אחד שהרי לא מיאנו שהחזקידה תורה כך אלא
בשתי שניו בלבד אבל באשה אמרתי מפורין לה ממה נדרים כאחת וכן הא״ב
לבתו: מפר לה כל נדרה כאחת קודם שמיא מיאבל עב: **הנדר**
מאשי הדר ושל למחם שבעיר אן נדר מישל ושל למחם
ב׳ מישל הדי נדרן מוחר: **ופרוש** כמו קוצר הדשתו על בנו שדי איש
של לוקן שיש שם השתו בנו שדי עלי של לוקן שיש שם:
הקרובים שמיידים להתיר נדרים ושבועות ומלודין בלילה
(משמד שאין הה״תר זה דין לפיכך שלין) ואל לנדרים
ולשבועות בשבת אם הין לעדר השבת. כגון שהלודן לו שבועתו הדי שיאכל
ושישתה היום ואפילו הוה לו פנאי להתיר שבועתו אן נדרן מעכ״ש הדי זה
מתיר בשבת. ואיל והוא לעדר השבת. ולפי דעת הידוע שלמי הבעל אינו
נמנה לשלשה להתיר נדרי אשתו. והשאר משמש האשה. קרבן ובנדרי נדר
אם בשלשה אינו נמנה סמ״ל: **מי** שנדר אן שבע. ולא נחם ובא
לבו לקיים שבועתו אם ראן בו״ **שהמתר** שבועה לו ולא לקטנה
ולגבילה פותחין לו פתח. ונשאין ונתנין עמן ברבר ומודישן לו דברים
שקדמת. שבועתו עד שנחם אם נחם בדבר הם מתידין לו. ואם עבר במדין
ולא נחם הדי זה קיים שבועתו: **אין** פומין בגלה כיצד שבע שלא
יהנה בפלוס ונשלה סופר העיר אין פותחין לו הואיל ולא נחם
על שבועתו אפילו הוא אומר לו הילו ידע לא הילו שבע. אין מתידין לו
הואיל ודדין לא נחם משמע מפנ״ הגלה ונה״פבה דבעתו מלודין לו. וכן
כל כיוצא בזה: כיצד נדר שיהיה אשתו אן שלא יהנה ישל מנסלין לו ויתלא
בזה אומ׳ לו בנו אם תקדש אשתך תוציא לעזן על בשר. ולמחר קודין אומן בנו
ובעזה. ושמא העשה לאחרי אתה יכול להתיר זה ויוציא בדברים לו. וכן
זה שבשבע שלא יהנה ישל מנסלין אומרי לו למחר יעברך זה והבית
עובר על זה אחיך ושרך. כיוצא בזה. אם אמ׳ לו הילו ידע לא הילו שבע
מתדין אותו. ואם אמ׳ אעפ״ כ לא נמחלתי נדוצה אנ אין מתדין לו״
כזי שבע על דבר ושבע שלא יתר שבועה ז״ל ונחם הדי זה שאל
על השבועה האחרונה מחלה שבע ואחר ישל על הראשונה: עב:

מר יהודאי אל החמיר (אומ') אין בנו כח מי שיודע להתיר מותלת
נדרים (שבועות) ואין בו מדקא. וקשה ממר יהודאי
לא שנית טעמא. והגאונים שאחרו עמשו מלהתיר נדרים לא לדבר מצוה:
כגון שימת שלום בין איש לאשתו (שנן ארבע נדרים שיראה כשן נדר טעות ד"
ולא בחרטה. ודוקא בהתרת חכם החמירו אבל בהפרת בעל לא והחמירו
דבעל מפר בעוס שמוש בין בנדר בין בשבועה עכ' פרבני הדב בר' עצלות
בעל הפר העמוס ולהה: **ורבינו** האיי גאון אל אנן השתא אי
עבדינן קרוב לדרב אפי' עבדינן (אומ') אין חכם מתיר
לא כעין אלבא נדרים במר דב יהודאי ואין כי סליק ממתי בלא איגדקוקי
בשבועה לא הוה מנדקה ומאן דמתיה הוו אמרין ליה בן כת למישבר מאי
דלא עבדיה מר יהודאי אל. אלא מיהו כד מתגרמיא מילתא דאיכא ביר"
תקנתא אין מצוה כגון עשיית שלום בין איש לאשתו וכגון שלמא דצאנא
דבשתא וכדומין לגאלת מנדקינן במילי דמוכחן ובדילן קרוב לדרב
אפי' אבל פגחי מי הייא דאלא ולקמיה ונר שלשון ברבי ובדל ישמעאל
ב"יוסי (בדבתהון דאבוי וכן הה"א דאלא לקמיה דל שעון וכיוצא
בה לא עבדינן עכ': **כתב** המלבש אל מי שהתעה קודם
שיחד. ואמר כל נדר שאחר מכאן ועד עשר שנים
הוינ חונר כפן אן הדי הן בגלים וכיוצא בדברים שן (אחר נדר אם היה
זוכר אם היה (שכר התנאי בשעת הנדר הדי נדרן קיים שהדי בטל ל
התנאי בנדר זה ואם לא זכר התנאי לא אחר שנדר אעפ שקבל ה
התנאי בלבו וקיים התנאי הדי הנדר בטל ואעפ שלא הוציא עתו"
התורה בפנין לבר הקדיש החוזה לנדר (והוציאוה בפו מקרש. ויש
שמודה בה לחמירל. (ואומרי (והא שיזכור התנאי אחר שנדר בתוך
כדי דבור: **מי** שהקדיש התנאי לשנה או לעשר שנים (אחר
כך נדר (ונבר בשעה שנדר שיש לן תנאי (ושכח על איזה"
אי זה דבר הנגרר וכיוצר היה התנאי אם אמ' שלדעת דאשונה אם
עשה בבר בטל התנאי (קיים הנדר שהדי זכר בשעת הנדר שיש שם
תנאי (ואעפ נדרי: **יש** מן הגאונים שאומרין שאין כל זה הדברים
מהגין לא בנדרים בלבד (לא בשבועות (ושמי שהורה"
שדין הנדרים (השבועות בכל לא אחד הם וכן יש לן לקדיש תנאי לש
לשבועתו כדרך שאמרנו בנדרים עכ': **כתב** הקם אל שאין
מונעל בטול נדרים לן לא בנדרים שאדם נדר בינו לבין

עצמן ואבל בנדרים שאדם אדר לחבירו אין בטול מועל כלל וכן נמי כתב
הרשב"א ז"ל דאינו מועל לא דוקא שנשבע או נדר לעצמו אבל אם השביעו ל
חבירו או הדירו אינו מועל דשל דבר חבירו נדר וכן בנשבעת. ממון שמשביעין
הקהל אינו מועל עכ"ל

כתב

מלמטה אדם שקבל עליו שבועה או נדר
או חרם סרם ולא פירש בזמן הנדר והחרם (והשבועה קיימין
עליו לעולם אם לא שיתירו לו. וכן נמי דעת הלכה ז"ל והביא ראיה מפ"ק
דנדרים דאמ' עיולות אית ליה קעבה. נדרים לית להן קעבה מסתמא הוי
לעולם:

מי

ששבע בגילוי הפה אינו חל אפילו כתתלין עדיך לחיים שבועה
אין יכולין להתיר לו אפילו לדבר מצוה. והנה עיין הלכה ז"ל מיהו
הלעס פות פסקן דכלל דבר מצוה מלוין אותו על דעת רבים ובא דבר מצוה
מוחדין רק שלא יבא על דעת רבים:

ואם

נדר אדם לגרש אשתו
ונשבע ולהיכ יחזור ויקחנה בשביל שכבר עברו ימים רבים
שלא לסדן ספר נדרים בשבת המחירו בשבועת. נדרים והמ' באשת ישראל
אבל באשת כהן שאינו יכול להחזירה לעם היה מודה רבי האיי גיס לן מתנה
ודה פשק סאפילו לאשת ישראל יש לו התרה:

האומר

שדי
פעמים לאכל אוכל. אם לא אשה אסור לו לאכול
אלשהיו. ומבא ראיה מנדרים אמ' שהו פעמים כן הן אם לאו הדין. ון
שבועה. ודוקא שלא הפסיק אותו שום אדם בעתים כלומר לא אוסיף עד לחלב
לא אוסיף להכות. אבל אם אמ' לו אדם אכול. ואמ' לו לא אוכל (פעם שעיה
אמ' לו אכול. שעה לא אוכל. אין ון שבועה. (פעם שניה אמ' לו ששה (אמ' לא אשה אין
בכך כלום. והנה הלכה ומיהו נראה דוקא בשהגיהו שבועה לודם לאו כאו
אן לקדש הון הן דקרא נמי דומיא דהכי משמ' דכתי' הנה מקיים את בריתי
ולעכם וכתי' בנדרים לא יחיה עוד מבול. ובריתי שבועה הוא:

מי

ששבע בשולחן אן בשום דבר אן זה שבועה אף מי ששבע
על הספר אם לא משיב ידו בתוכו אין זה שבועה כדאמרינן בנדרים האמ'
בתורה לא אמ' כלום. והוא דמנחא של אדשא כמ' אדשא בטלה ביטן
והספר מוקי חילוק בין הלכה לגם האדן ואין לפרסם הדבר:

מי

שנדר לחבירו לעולם לו בא למילו. או להיות בעל בריתי עדיך
לחיים לו (אשר דאמרי אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. כיון שהוא מנתן
שלבנו אדם שנדרים בנדרם זה לזה למול לחיות לו בעל בריתי. ומקיימין
עם בזה יש לקיים (הלכה ז"ל הנה עליו (אמ' מיהו לי מפרש היה אומ' דמתלה

בעורה מעברת איזה כלום משום דהויא דבר שלא בא לעולם וכיון זה לא
מיקנו שיקבל המעשן: **מו** שנתחייב שבועה לחבירו בבר ושוב אמר
שבועתי לך פטרן ההוא שאין ערוך לשבוע שכבר שבע טפי
שלא נתקלה שבועה היכה על שבועה. אמלם אבי העזרי פתק הואיל שאמר
רבינו שבועתי לשבוע בקהל שאיש אמרן אמר שבועתי לך כבר כדאיתא פרק
האומנין אין דומה שבועה ל"ל תהיה בן שמתה הא יש דומה יביא עדיות ויקבל
ואיש יכול לומר שבועתי לך כבר הואיל והוא במחזיק שיכול להביא ראיה מה
כאן הואיל ורגילין לשבוע בבית הכנסת איש יכול לומר שבועתי שכל הדומה:
וכתב הרב ז"ל ומשום זה נהגו כשאדם שוכר סוס ממנו ללכת לקראת
חתן אן לשדה אחרת. ונתקלקל הסוס. והוא אומר לא קנה. ולא
שנה מדרך הלוכבים. אינו נאמן בשבועתו. ועדיך להביא ראיה מה בידיו
משום דהוי מחזיק שיש ראיה עכ: **דרשו** הרב ז"ל לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים. בחליצה. ובבאת. שלום. ובהפרת נדרים:
ואמרו ז"ל שבעה להפר נדרי אשתו וכולו משתבע לעונת נדריה
ועונת נדרים היא מיא שנים ויום אחד אם ידעת לשם מי
נדרה. אם אין ידעת לשם מי נדרה. אין נדריה כלום: **נדרי**
אשתו משתבע לחוקה עד שיגרשה: **ונערה** ואין אחד מהם
המאורשה אביה ובעלה מפרין נדריה:
מיפר לבדו. מת הבעל נתבטלין ראשת לאב. ואין מיפר האב לבדו: מת
האב נתבטלין ראשת לבעל. מיהו בעוד ששניהם חיים אם הפר הבעל ולא
הפר האב ונדרה על נדריה איזה לוקה: **כתב** הרמב"ם ז"ל בפרק
הוא מפר אמ' מיפר ואם בטל אין נדר אלא כלום וכיוצא
בדברים שנעשים שקרים. נדר משקרו ואשם מיבדת באותו לשון מופר
כן שאמר בגמרא בין שלא בפנה. אבל אם אמר אי איפשי שתדרי. מן מלין כאן
נדר הרי זה לא הפר. וכן האומר לאשתו אן לבתו ממחל לך אן מוחל לך שדלי
לך וכן כל כיוצא בדברים לן שאין האב והבעל מחזיר כמו מכר לא עקר
הנדר ומיפרו. ויש לבעל ולאב להפר נדרים אפילו לא חלו ולא נאסרה
בהן כגון שהרהה היין אסור עלי אם לך למקום פלוני הרי זה מיפר אשם
שעריין לא הלכה וכן כל כיוצא בזה: **כל** הנדרים והשבועות האב
מיפר ביום שמעם שלא כל נדריה אפילו אשר אסרה על
עצמה לא יקום. אבל הבעל אינו מיפר לא נדרי עצמו. עצם ונדרים שביא
לאשתו. פי לגן שנדרה אן שבועה שלא תתכחל ולא תתקשט אן שלא תאכל

מפירות מדינה זו אין שלא ליהנות אינו שאין הבעל בטל יפר משום
דברים שבינו לבינה שלא יהא עריך להאכילה משלו בלבד וכן אם אסרה
בהנאה על אומה כגון היהודים או הגויים הרי זה יפר אך עינו לעצמו מיפר
לעצמו ונדרים שבינו לאשתו מופרים אלא בעורה תחלון ומיפרין אותן
אינו שלא חלו וכן בני דעת הדומם לו: **והרף** **ולא כתב** ועוד
בנדרים המרם משמע דאינו מתיר עד שיחול הנדר
ושמא יבי בגל שם וענו בדי במסכת שבועות עב כגון שאמרה הרי עלי שלא
לאכול בשר אם לך במקום פלוני ואינו מיפר לא אם שלא ונדרים אחריה אינו
מיפר **ואם** נדרך מדברים שהיא משועבדת לבעלה אין עריך להפר
והלשון מגזל סה שעריך להפר אפילו הקדישה מעשה ידיה
אינו אסר במעשה ידיה מפני שמעשה ידיה משועבדים לה אינו שאמרו
תשחרור והמן והתרגש מפקיעין השעבוד חכמים עשו הנוק לשעבוד הבעל
שאינה יכולה להפקיעו מפני שהוא מדברים אבל עריך להפר שמא יבעשה
ועביה אסורה לחזור לו עוד: **ומיפר** לה כל היום עד חשיכה:
ואם הפר האב ולא שמע האדום ולחר שמע אינו
יכול להפר: **ואם** לא שמע ואתרמלה אי נתרבשה ונתקדשה
לאחר אביה ובעלה האחרון מופרין נדריה: **ואם**
שמע ונשתה אי בשאר כן אי ברחשין שהתירה או כהוראה
ולא מיפשיט ולכאורה יש להחמיר: **ונשאלין** על ההקש ביום
שמועה ואין שאלין על ההפר פי אם חיים נדרי אשתו
אז בלע ונמלם הרי זה עשה לחכם בו ביום ומתיר לו תקמיותו וחוזר ומיפר
לה בו ביום אבל אם הפר לה ונחם אינו יכול לטרל לחלטי כדי שיתחזר ויקיים
ועריך להפר ביום שנועה והמקים בלבו מוקם והמפר בלבו
אינו מופר אבל המבטל אינו עריך להוציא בשפתיו אלא
מבטל בלבו וכופה אותו לעשות בין שתתה בין לא שתתה בטל הנדר:
ונדר שהופר מקצתו הופר כולו והלים לא כתב מה שהפר הפר
ואין אומרי בהפרה נדר שהופר מקצתו הופר כולו כדרך
שאומר בהתרה: **ובעל** וכן אב שאמרו בלשון התרה לא אמרו
ולא כלום ואם אמר לה טולי ואכלי עריך לבטל בלבו
אך בכל לשון ששמע לשון בטול הנדר מעיקרו הרי זה מופר: ומפירין
נדרים בשבת בין לעריך השבת בין שלא לעריך ולא יאמר לה בשבת
מופר לך אלא מבטל בלבו ואם לה טלי ואכלי או טלי ושתי וכוצא בו:

שמוע שנדרה (שם) מה ששתיתי לא הייתי יודע שהייתי יכול לבטל
אז לא הייתי יודע שזוז נדר יפר: **כתב** הרמ"ע אשה
שנדרה שלא לילך לשוק אין שלא לשמוע. קול בעלה מפר
לה בו ביום לפי שהבעל מפר נדרי אשתו כיון שיש בהן עינוי נפש כדאי"ת
פק דמועד קטן ששה ושה הבשיטין במועד לא. ליה כגון מאן דמ"ל לה בגון ומך
אלא ליה האלמים ופקלו אלא דאמרי' הייג דאמרי איעבי בלא שלון בנה ש"ה לקרא
שבלא דתנא ופש שאם נדרה שלא תתקשט בבני עבשון שהבעל מפר לה. כמו
כדאמרי' בנדרים (לו) הן שני נפש שלא להתקשט בבני עבשון וכו'
עוד כתב שכבר אדם יכול לאסור ספרו להבירו שלא ללמוד בתוכו שבל

אם יש לחם לבד **רון החרם**
יחרימו אותו במעין זכר בדרוש (אמרו) לא כל השבר על החרם כלו שבר
על כל הטהרה טולה: **כיצד** מיה וקח שתי אותיות מן המשנה היבות
שחמשה חומשי תורה מסיימין בהן. (ואז) ואשר ראשון
(אחרונה בראשית מסיים במעיים קח בס. (ספר (ואז שמות מסיים מעשה הס
קח מס הדי הכבר (ספר ויקרא מסיים סיש קח סי הדי קצב (ספר במדבר
מסיים ידימו קח יון הדי לח (ספר דברים מסיים ישראל קח יל הדי רמח
וכל השבר על החרם עקה בלשון איברין שב והיקה העיר חרם. חרם
בנים הכי הון (כשהיא יוצאה יוצא מרחם איברין שב ברוגע רחם תעבור רחם
בנים הכי הון: **ונהגו** שלא להחרים לא בשבת ולא בכל
שבוע הבן ולא כל שבעת ימי חופה: **כתב** הרש"ל
בתשובה כל דבר שאסר במעין עד זמן ידוע (ועבר) הזמן א
אין ערוך להמעות (לחיתרו כגון נדרה אין הסכמה ששמן יהבל עד זמן ידוע
עב. (כן נאי כתב בעל המעפלת זל. ולפי מה שכתב הרש"ל בפרק אדבע
מיתות דאמ' קבע זמן ערוך משון אחר להתאו נראה שחזר בו מאותה
תשובה. אין מבטל לומ. דבש מילי כשאא החרימו על הדבר. אבל באותן חר
חרמות שמחרימין קהל אן אפילו יחיד על שעמון אעב שהן על תנאי (ותחיים
התנאי יעיכון הפרה שאם לא יפלו אייכא למיחש שמא יעשו בדאמרי נלוי
על תנאי (אפילו מיפ שעמון ערוך הפרה: **כתב** הרשב"א זל בתש
בתשובה כל דבר שהוא מסופק במרס אסור לעבור עליו רספר
דאורייתא הוא דאסור לעבור על החרם דבר תורה כי כל המקומות נהגו לומ

משביעין אנו ומה אימין ויש כאן שבועה עב׳ עוד כתב לו כתשובה
אעשים שהאדם ולא הסכימו רוב העבור מכן שאם הם
ממונם ראשים על העם שיכולין להתן כסף הפשעה מה שידעא אבל אם אינו
ממונם על העם אין כחם יפה להמלים אלא אם יסכימו רוב העבור והמדי הסמים
שנעבר אתם יהיה האדם לעבד ולהתן שאין רוב משועבד לחשוב וכן אם יהיה
שלא כרין אין הדין נכון מפני שבן אותה דאשי אותה העבור ועדולין אין רוב
העבור מחייבין להלוין על פי דינונו וכן אם היא נדרה שאין רוב העבור יכולין
לעבוד בה שאין מחייבין אתם שבאותן לעבד ולסיים ומי לא נדול כדעל שנבל
על הסמן ונטל הדבר ל יהודה הבשא משוש בלא תבש אמנון ברוח ישראל
והוא לה לדמוה שהחרימו שאם לא הקבלוהו הרוב מחייבין לתלוין בו כדרב אדא
בר אהבה דאמ׳ כמהדה אתם נאדלון אי איכא הנני כולו מן אי לא לא עבל׳

נוסח החרם

ב עדות עדי פתומא ובמימר קדישא שלתא אנו מחדימין ומשבעין ומנדין
ומשמתין למקללין ומחרדין של דעת המקום ושל דעת הקהל בספר תורה הקל
בשם מאות ושלש עשרה מצות הכתובות בו בחרם שהחרים יפונשע את ידיהן
ובקללה שקלל ס׳ שיש את הבריות ונתנו עדיו ובשמיא דשמיה ברך למרדין
ובשמיא דשמיה דשמיה ומשי בשמת הקדולה לאהוא ברא ובשמיא דשמיה
רב יהודה בר יחזקאל לאהוא ברא בכל החרמות והקללות והברכות והשמיות
שנעשו מימות משה רבי עד עכשיו בשם אמתדיל יה״ צבאות בשם
מגל הטר הגדול בשם מיטטרון שהמו בשר רבו בשם שם בן איבעשם שיתום
אותות בשם סנדלפון הקשר לשרים לרבו בשם שנראה למשה בסנה בשם
שבקע משה את הים בשם אהיה אשר אהיה במוך שם הסקרש בכתב שבה
על הלוחות בשם יה״ צבאות לאלי ישראל ושבע הכרובים בשם עלעים ואופנים
והיות הקדש ומלאכי השרת בשם כל מלאכי הרקשים משרתו עליון כל בר
ישראל אם בן ישראל שיעבר שום דבר מן ההסכמות אין מן אחת מהן הלבנות
בהעדמה אם בר ישראל שעבר ושעה כך וכך אין ישאה כך וכך אחור הוא
לאלי ישראל ושבע הכרובים אחור הוא מפי הנבר והטרא היושאל
מפי כהן גדול בשם הכפרים אחור הוא בשמים ובארץ אחור הוא מפי הנביא
אחור הוא מפי מיטם הטר הגדול אחור הוא מפי מטטרון ששמו בשם רבו
אחור הוא מפי אסתדיל יה״ צבאות אחור הוא מפי שדים ואופנים והיות

הקדש ומלאכי הקדש המשמרים פנו עליון בקדושה ובטהרה: אם עלה בחדש נעשה
ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו אולש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו:
אם עלה בחדש אייר ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו עקבש אחד הוא מפני
ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש סיון ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו
אמדלש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש תמוז ששם מלאך
ראש משמרתו שמקלו פנוש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש
אב ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו בקיש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו:
אם עלה בחדש אלול ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו חנש אחד הוא מפני
ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש תשרי ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו
עולש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש מרחשון ששם מלאך
ראש משמרתו שמקלו בגסרש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה
בחדש בכסלון אמר רבי אבא ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו אדנש אחד
הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש טבת ששם מלאך ראש משמרתו
שמקלו עגש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם עלה בחדש שבט ששם
מלאך ראש משמרתו שמקלו נבוש אחד הוא מפני ומפני כל משמרתו: אם
עלה בחדש אדר ששם מלאך ראש משמרתו שמקלו רומש אחד הוא מפני ומפני
כל משמרתו: אחד הוא מפני שבעת המלאכים המתוקנים על שבעת ימי השבע
וכל משמרתם תישעתם: אחד הוא מפני שבעת היסודות אחד הוא מפני ארבעה
המלאכים המתוקנים על ארבעת הקצות השנה ומפני כל משמרתם ותישעתם: אחד
הוא מפני שני התורה שם כתב ושם מקבל: אחד הוא מפני כל הקיבול הנבואה
והראה מבט לידוה הבריה: בעולא תמא מפלתיה: כל מהי הרוחות לכל בשר
הטיבלהן: כל מהי הרוחות לכל בשר הכשבהן: כל מהי הרוחות לכל בשר הטמידהן
האבודהן: כל מהי הרוחות לכל בשר השחיתהן: חמתי ואסר מתחולל על ראש
רשעים יחול: מלאכי מבלה יפגש בו: אחד הוא בכל אשר יפנה: בבהלה תעצר
שמיהן: באסכרה תמא מותבו: ולא יזיא שנהן ולא יעבור תרשו: יפגע בשר
בשחפת ובדחיפת ובדלקת ובהחדב ובשרפן (בירחון) (בדיפון) ובדפיהן עד אברן
הרבו הבא בהם (קשמוניו) תשברנה: יהי נגוף לפני רוח (מלאך) דוחה: יהי
דרכו חשך (ולמלאך) המלאך: נרדף: הבואהן שאה לא ידע ודשהן אשר טמן
הלבנון בשאה יכלו בה: יהדפהן מאוד כל חשך (מהבבל) יגרוהן: יבואהן יצא
ומיעוקה: יראו ישמו כידו (ומחמת) עדי ישתה: (לבבם קצה בחרון: יאכל בר
שרו: עם כל יתרהן לבבת ויסחרהן מהבל: לא יאבד מלוקן כי אין ישאר אף: ענן
והבריון לדעה מכל שבטי שדש ענן: ואתה הדבק (בי) לבישם חיים כולכם היום:

מי שביקר אבותינו אברהם יצחק ויעקב וגו׳ לרב פלוני בר אבי׳ ולשמעון
חסד ושמחא אחד הוא אן לא׳ אין לזה חסד ואי זהן שמיה שמיע
נדוי שמגדין אותן שלשים יום ואם אין הגזר בו ממה שהיה בדין כמבאר עליו חרם
וכוזאין אותו מסלל ישראל ומהו אחרמיא כך כותבין פנס לחכמים דאשי פגיה
וזקנם ובני פגיהון מיריישם אנא אמבסר שפנ בן פלא יש עליו ממין וכרבנא לן ולא
קבל אן עבר עבירה פלוני ונדלנו אותו ל יום ולא מזר ולא תבל נדנין יגיע
והחרמנא אותו על פתח בית אף אתם נדו אותו והחרימו אותו בסל יום תמיד
ותסרינו עליו שפתו פם סלים ניים ין נסך ופיתוהו טבים וספדיו ספדי
קוסמים ותבו יגיעה שלו ועקדו מצנומיו ולא תעמלו עמו ולא תגולו לו כן
לא לסרו בבית הכנסת ולא תקברו לו מת ולא תבעסו אותו ל
להמורה מיצה ולא להמורה הדשה ושעטו פוס אחדיו ונהון בו מבה
ומודו מכמים מגדה שוה ושוון לו שכר ושכדין לו מוחדים לא שוה ולא
שוון לו לא שכר ולא שכדין לו:

משפט התרת החרם על הרמב״ן זל׳:

ב קיים עינא לאילו כי דבו במה שנהגין תדיר להסיע על קיצותם שומר
ולהסביע להחרים ונשמלכון להתיר שיש עמיד ואומר הוגר החרם:
איזה מלשון הסיבה לו: כתב רש״ל התרת נדרים שאמרו מנמיס
שהתכס מתיר אתן הנדר מעם רמן יש ברבר במקר
ואין על מיה לסמוך לא כך מסור לחכמים בתורה שבעל פה שם:
תחלה יש לי למה שהיתר נדרים בעשין זה תדחין באויר ואין
להם על מה שיסמוכו בנמרא וכבר הרבו ראשונים
לדבר בזה על אותן מקומות שנהגין למה ברה ובוים הכפורים כל נדרי
ובא מעשה לפני הגאונים ל ואמלו סמו שכתוב בתשובותיהם ובה
ובהלכות הרי״אן ל ולדת הרבפתי ל נמי כתב בו כלשון הזה כלרבון
דאי מרשנא בהון טעות הוא שאי איפשר לו להתיר לנעבין ובלא חרטה
דמעקרא ובלא יחיד מומחה אן הדיוטות ועוד ב דהלכתא כרב פפא
דאמיל עדיף לפרוש הנדר וכן מיגיע בתשובה לרבי הגיול ל שאמר
וקחל שהתרים על דבר ואתרלו בן לכו אצל חכם ויתיר להם את החרם
סמו שנעשין בשבועה למי שנתמלנו עליה אלו דברין ל והם כמעבין
קיצים ואלהים שהאריך לא את הדרך שלא להתיר את חרמי עבור
אלא על פי חכם כלומ יחיד מומחה אן שלשה הדיוטות וכחומר שבועה

היחיד כחרטה וכפתח היתר ושאר הדרשן שמסר הכתב לחכמים ולא מקיצת
דברי הראשונים והם משונים אפי׳ לחכמים ואין צריכין לא לעשם ולא לעני לפעם
ואיך נאמר שהגון לא נדרי אמרו שאין הלכתם לא לבנין שנות של עבור
נדרי טעות וזה טעות ויראה לי כבן אותם ד׳ נדרים שהעידו חכמים שהם
צריכים לפתחם להם פתח ממקום אחר אבל לשאר נדרים ותרמים ובשות
לא עבר על הרשת וכן תבעא סלא בתשובה הב׳ שעריך נעין ל׳ וקבוש ולא
אסרו עליהם מפני שהתירם מתם ומשסיעת הדבר לנדרים הקיימים לפיכך
חשבו שמא יבא הדבר לידי טעות להתיר בהיתר זה שאר נדרים ותרמים
ואין היתר מועיל להם בעצמן זה סלב מפני ד׳ דברים הבדרים שפי׳ דלא נ׳
ופי׳ חרטה דמשחרא שאם הדם ל׳ אם שעריך להתחרט על שנדר סלב מעיקרא
הא לו דעה בנדרו ומסאן ואילך דעה בהתנדו אינ חרטה למדר זה ממיר ל
שאמרו בעינא נדור ופ׳ בתעסקרא אלו הייה לב זה עליך הייתי נדר׳ ואם
לא האם כן אין נדרים ותמיה על עיעיר אפי׳ הלכו אינב חכם להתיר להם
בחרטה ומוחל כדין שבועה שנשבע ליחיר הדי שבעיו נהגו להחמ ר׳ים
ולהשביע על דעת המקום ועל דעת הקהל ויהיה ליה על דעת דבים וקיים
לן נדר שהודר על דעת דבים אין לו הפרה לדבר ס דשמת לעלם ועל אמרה
במסכת שבועה, ליעמיד על דעתי ועל דעת המקום למה לי אלא כי היכי
דלא יהוי הפרה לשבועתיה למא על דעת המקום אין לו הפרה לעולם כי
נעה ישרש לא ישקר ולא יעתם והרי מינ מפרש לה דעת המיחר
הנה שהתיר הדבר הוא סובר טשאנא אומרין בעמדא ע׳
דעת דבים אין לו הפרה דוקא טשמ׳ם סתם הדינ נגדר על דעת הבים והטעם
לפי שאין מוקב הדבים ודעתם בדי שיהיו מתחרטים בשעה שהוא דוקא
להתיר נדרו ולבא דעתם מסכמת בהיתר אלא שהסכימו רבלה לאיסור
לפי שאין הדבים ששניין להתחדש ולחזור בהן מסתם שהסכימו עכ׳ אבל
אם נדר על דעת דבים ידועים והסכימו כולם בהיתר שלו יש לו הפרה
ולא עבר לא אעלו הם עצמן מפיהן לו בהא חכם ובלא פתח היתר הוא לו ופ
הושו כולם להתיר הנדר׳ וכן ראיה שאם במקרעתן מנהגן שהיחיד
עמי שבעינ על דעת יחיד חבירו ונסתחרט מבקש ממנו והוא מחיר לו
ולבה נוקן היתר בנדרו שלא על פי חכם וכן מה שאמרו בעמדא
במסכת שבועות על דעת המקום אין לו הפרה המתיר הנה סבר
דדוקא בשבועה בבלה הלוזה שאם שאין הקבה מסכים לבטל אות אחת
מן הלבה לעולם אבל בדברי דשות בשהסכים לאיסור בתחלה לנדרים

יסכים. ובמצות למד לפי מדה. זו שעל דעת. הקהל ממנוש קולא וחומרא:
חומרא שאם בקש אדם מהם להתיר לעצמו על פי חכם בפתח וחדש ה
עמודה. אומרי׳ לו. והלא על דעת הקהל שנעשת. ועל דעת דבים אין לו
הפרה. לעיכר כל מין שנאמרו מהם דבים שאין רוצים בהיתר אין לו היתר
לעולם. דאכלי אינא דעת דבים לאיסורא: קולא שאם הסכימו פולם
להתיר אין עיכון חכם ולא לבל דיני פרטי נדלים. לא אומ׳ בהסכמתם
הוצר הנדר והוא מותר: זהו דעת המורה הזה שהנהין להתיר נדרי
עבור בעונן זה. ולן הייט שמשון להחמיר ודאי שהדבלים דחוקים מן
הדעת ועמוקים מן השכל. ומוקדים מחמת איסור מהמלבה. שהלי
רשי׳ ל מאוד ושם הוצלה פ׳ נדל שהודר על דעת דבים. כגון שהיה
דבים והדירו של דבריס. וכן מיצינו בתשובה לרב׳ האיי גאון ז״ל. ועל
זה קפחו בגדרא דלבה שאין לו הפרה לומא אף אותן הדבים שעבון אינו
יכולין להתיר. לן מש׳ מדאמרי׳ עבה והמ׳ לדבר הרשות. אבל לדבר
מצוה יש לו הפרה. כי הוא מקרי דדקי. דאדדיה רב אחא. כלומר
הדירו של דעת אשתי הערב שלא ילמוד תינוקות ואהדדיה רבינא משום
דלא אישסה דדייק מוהה וודאי על דעתה אהדדיה. ושנא׳ משום
דבר מצוה הוא. הא לבר הרשות. אפ׳ על דעתם בלמוד שנמלכו
כל אנשי הערב להתיר אינו מותר. וכן תלמ׳ ל בתשובה והשיב ואמר
דרוקא כי ההוא מקרי דדקי. שעל דעתם הודר ועל דעתם הותר
לפי. שיש הפרדס בשבדים באותן הדבר עצמו. אבל משום מצוה.
אחדה. אין לו הפרה. כיון שעל דעת דבים שבבו דמינא לן שכר היה דעתם
משעה ראשונה להתחרט משום מצוה זו: ואם תא׳ הין שלין אותן
למיסר עלייהו שונאו שלרה ולא למישדיה ליה. הילבך אין חרטתם
כלום להתיר לו. ועל הדאה פשט לדבריו. וכן הכל ללמוד מדברי
הגאונים ל שאסרו כל נדרי. ולא הניחו לאם באומרין לאם על דעת
הקהל. הא למדנו שאין הנשבע על דעת דבים הלא מלוך שבועתו על
פיהם ואין לו הפרה. לא לדבר מצוה. ובחדטה ומרה ועל פי חכם. וכן
היחיד שנשבע על דעת יחיד. אינו מותר שבועתו על פי אותו יחיד
לא על פי מומחה. אן שלשה הדיוטות. וכדין שאר הנדרים וספתיהון:

ואומר אוי שהאומר על דעת פלוני אם שבע הדי הוא כאומ׳
על מנת שלא. ממה פלוני לא ישתוק לפיכך אם
ממה בשעת שבועה בטל הנדר קיים. אין ששתק נתקיים הנדר. ומא

אמינא לה דאמינא כנ"ל כל הנדרים על דעת טעה נדרת. ולפיכ נראה
הורה דשקר. לבעל כנדרי אשתו שאם הקים הוקם ואם הפיר הופר
אלמא כל האו"ל על דעת. הבעל. אינ שבל אים הפר אותו היינ מופר.
ואם הקים הוקם כדין הבעל ודוק שהפר מיד בשעת שמועה. אבל
שתק הוקם מיד הנדר. ואעפ שעלתה תורה לבעל זמן בשתיקה אותו
היום ליירה הכל הוא לתתו לו זמן להמלך בעצמו משום שלום הבית.
ואין הדין תלה כאן באחד. הנדר. שהרי שניה נדרה בו ביום ונתקיים שה
בו ביום אינו יכול להפר. אמא כיון ש. יצאתה מדשותו בתקיים מיד
ואעפ ששבועתה על דעת טעה היתה דין האמת. ומשום שלום:

אבל מה אשה שהיבים שומעין להקל ולא להחמיר. ועוד שיש
להם פתחון פה עבשיו מכיון שהוא מוחזק אצלם ממנ"ל
דעיקר להיות נדריהם בעינין זה או"ל. שאין שיקר כל הנדרים והחרמים שלהם
לא על דעת. וזלזה הם מהמעוט פשהם אומרי. על דעת הקהל וכשלו התנו
בפירוש הוא אצלם. מ"מ אפי' בדברי כל המקילים עדיכים לעבור להיות
שלא להיות לא במעוד אשני העשר ועל דעת. אשי העשר הא אז הנדרו מקצתם
בדרך היותר שלהם איינ שלוש. ואפילו עלפי חסם ובחדטה ומורה איינ מותל
מפני שהוא על דעת רבים שאינ מפיקין לו כמו שבאדנ. וסמ"ן אם נדרנו
מקצת קלות ראש בדבר שאין דשאין להתיר לא נעשין אותן כדרתנ
מי' שנגר ועבר על גזירתו אין נוקקין לו עד שיעבין איסור לימים אשר
עה"ן היתר ומחמידין עליה. דלא פתריתי ליה ברוחה לבי ריינא דמזנדמיר
ליה לא עביד שפיר. והב אחא בר יעקב אמ"ל משמתינ ליה בלה. בדאיתא
פרק ולו מודרין. וכן כתב הר' מהה ז"ל בסנזון הזה. וכל מ"ש שנוקק לזה וכותא
בו ומודיעין לזה שמקלקלין בנדרים שאינ מייבים מן התורה אן שיורה
בהן להקל. אן שיפתחו לאם פתח מגדין אותו הב' הנדיוט. ומ"ש אם הי'
נדרם נדר לבעים אן שיין לתורה ולדבר מצוה שאין רשאין להמעיד בשום
פנים בראמרי. בנעין עדיך לפרוש הנדר משום איסורא. ואיתא. בירושלמי
חד בר נש נדר דלא מרווחא אתי לבי' דר' יוחנן בר' שלום אמ"ל ליה מאי איש
מישראל דלא מרווחא. אמ"ל ליה וכן בר נש עביד אמ"ל ליה לתתו סתיה.
אמ"ל בדיך שבחר בהם שאמרו ותדיך לפרוש הנדר פי' לתתו סתיה לשקר
בקונא מאסור מדברי הם. ואם ראמ"ל ודלא כדברי המקילים מין שעל
דעתם שבטל והם מתירין כדיעה אפילו לדבר האיסור עמי בן שאינ מדבריה
וכי מיבעי איעבו למשדא איסורא והרא הסכמתם שלוש. ועל דהא איבא

ס. בדיעה

על דעת המקום שהוא מאמרה לדבר מצוה ואפי׳ לדבריהם ואם יאמרו
שלא הנזכר דעת המקום לא בטבעה שהטביע משה אבל ישראל לפי
שאוקה שבועה במצולו עשיה אבל בשבועה וחדיים שלא היא מעברת
אם לבה הגיע אבות להזכיר סבל חדמי עבור דעת המקום לא שהו
מסיים שמהם: הוא יה שמו יסכים על ידיו לעשות הטוב והישר בעיני ה׳
ובשני בריתיו אמן: **שמא** יקשה אדם על הבדיון ממה שמעינו
בארבע במדרה של יוסף אמרו נחדיה ב׳ עינא שלא ענד
אחד ממנו לעשה אבינו אם להם יהודה דאובן אין כאן ואין החדש מתקיים
לא בעשרה מה עשו שהפו להקבה באותן הדרך שלא ענד לאביהם כלום
שידר דאובן בלבדו ולא מצאו קליע את בוריו ובכה וחזר לאמו ואם להם
הילד איננו ואני אנה בא הוציאו לו את המעשה ואת החדש ושתקו אף הבה
מעשה שהיה בו מעד דבריו לישראל דבר זה לא הגיד מתעם החדש ולמיכך בא
רעם כחרש ישראל וידעו אחי יוסף שעדה עשרה עשרה בר בחנדים ומצאו יוסף מי
והגידו החדש ושמעו יעקב שהוא חי והלו ותחי רוח יעקב אביהם: וכי
מהה היתה לא שחיתה מן החדש ושהיה רוח הקדש שהתלבש הימינא
אמ׳ל שקיבא החדש היא השבועה והשבועה היא החדש ופן אלו דברי אנדה
ושאלא לא המואה לבוד ולשאת שמוגדי חדמי עבור בזמן הזה אוכל
המדיימין שעמן בחדשתן ויכולין אנ לדחות שחדש השבטים כיון שמצאו
אם יוסף מעצלו הומר שעל דעת הוחדש מתחלה ונהולה נדרו בדבר היו
וזהו שאמרו הגדו החדש אינו לא שקרשו לעצמן שמוכדין הן ממנו: או
ששאלו שלו לבטמן בעדיך ימוד מומחה אין בן ברוך האמת לא הין יודעין
שלשוטה הדבה אמרין בלהוה בשנין קבלל איסור: ובן שבועה ואל
ונדר ושדוי חוץ מהלשוטה שבן הולדה לל או ידוה כלון מבטא ואיסר
ויקומם ויגיע בהן: וסלל איסר הם לא שבל אחד ואחד משמש לעצמו
ודינא חלוק מהבדלין: והחדש הנגזר בדברי האבות ומחזמות בהלמוד
הוא שבר המחדיימין על דבר ואומרין כלשון הזה כל השלשה כך ואל וכך
וכל הקדש עד בדבר פלוני יהא בחדש אז מחדש הוא זה הלשון סתם
נחדא חדש סתם: **וכשאדם** אומ׳ על בסיס כיון שאמר
עלסי חדש שם שמיים חל על אותן בסיס והדי הן
לבדק הבית אז לסתעם ודבר זה מפורש בתורה בדברי אך כל חדש
אשר יחדש וגו׳ כן אוסר אדם בסיס שלו על חבירו ובסיס שאינו שלו
שלין כוון שאמ׳ לאדם בסיך עלי חדש הלי הן אסורין שלין והדי ער

מדבר העמה מחם ויהודין קונמות: **ואלה** החרמות שהם חרמי ממון
עיינין קבלה הכוס שיהא מוציא שבועה מפני וכן בשער
הירד עיינין שלה לחם ופרגה והיתר מן חרטה ומודה הדי הן שאמר לדרים וסרון
הקדר שות לגמרי: **אבל** כשאמרו הבד זה הלשון על אדם עצלו ואם
חדלי בטוי אל: טבום שאם סל העשה כך וכך יהא בחרם:
דבר זה מתנדל כשה דבי עה לא אמרו עד שנאמר לדברי בכלל ופרטו לא
כמו שאמר שבדין לחלוה והחרם הזה הוא משנין הענדוי והשמתא המפורשין
בסכסת משקין: **ומש** צד חמור בחרם זה שאין בשבועה שהמושבע
מפי אחרים ולא שבועה ממן אינו כלום בשבועת הבטוי אבל בחרם
אעפ שלא קבל עליו ואפילו לא היה שם בשעת עניה כיון שבר רש
להחרים שלאם ואקבלם ואשביעם באחים הדי החרם חל עליו ואסור
לו לעבור על אותה עניה בגושבע מפי עמו: **וכן** הדין באשי
העיר אם הסכימו כולם אין לוסף בעשיר טוב: העיר והחרימן
כיון שהם רשאין לפרעם על קיצותן להחרים בדבר חדש שלהן חל על כל
החייבים לילך בתקנתם ועמיא עשיר על קיצותן מסל אנשי העיר
עבר על חרם זה והוא כעבר על שבועה והחרם שבעם לו ברמח איברין
ולברא מה שעמו ואת מבטו והדי הוא כמעדה לאשי עירו וחמור הוא
החרם יותר מן הענדוי כמו שמפורש בן ויחייבין הכל לעהון עמו כמוחרם
לפרוש הימיע לדיע והדי הן מודרין שלא יהנו אותן מעבסיהם יותר
מכדי חיין ושאינו נהנה עמו בדיע אף הוא כמועל במדמים וכן הוא חייב
המוחרם עצמו לבהון אפילו בדברים האסורים למוחרם כגון שעלל
הסנדל ודברים של אבל שלא ליהנות מעבסי המחרימין ודינן מפורש
בגמרא ומסור לחכמים: **ואם** הוא מיקל דאשו בדבלים האסורים
לו ודם רעה לעצמו עבר על דברי תורה ועל זה
אמרו שאין החרם מתקיים בפחות מעשרה לפי שאינו עבור ולא בד
שהוא בטקוס יעבור ואין לבם כח להחרים אא לשבטו כל אחד ואחד
שבועת ביטוי לעצמו ואם החרים אותו החרם מלך ישראל או סנהדרין
במעבדה דיב ישראל הדי העבר עליו חייב מיתה ודשאין הן המלך או
הסנהדרין להמיתו אותן באיזו מיתה שירצו ונהו דינו של יהושע עדן
עבן בדיל נפשות לפי שפשט ידו בחרמי שמים וכן בחרמי ביטוי מ
מינו שאם שאול מות תמות יהונתן וכן ישראל בימי פלגש בגבעה
הלוי אשי יבש ולבנד שנאמר כי השבועה הגדולה היתה לאשר לא

יעלה לחד ״ המיעטה למסר מות יומת. ותנא בתלמידא בשם רעקיבא
וכי שבועה היתה שם לא לבדך שהחדש היא השבועה: והשבועה היא
החדש ואעפי׳ כבש לבנך לא עלו ונתחייבו מיתה: **ואב**
אמיר בשמא לאחר בקשת המחילה שנו תשט
הכתב בתורה כל חדש אשר יחדש מן האדם לא יפדה מות יומת. כלומר
שהחדש מימי עליו הכל והחדש לדעתם הענד עליו לא יפדה בממון לא
חייב מיתה: **ואל** תהיה חוסס פיע כזה שרבותינו ז״ל דרשו לענין
אחד מהם מי שאומר למעדיך הינצא להרב (ומהם מי ש
שאומר שאין חייבי מיתות בד״ר נפטרין ממון בראיה בתעבות מעבר מין
המקרא יצא מידי פשטו. אחת דבר שלהים שתים בן שמשא משמש
הוא הכתב לזה ולזה. יצא ודאה שהרי זל דרשו לא יומתו אבות על בנים
בגדות בנים. ובנים לא יומתו על אבות בגדות אבות. ולא המשוב שנו
אסמכתא לא עיקר ובטל הוא. ומקרא יצא לחדובים שהם פקולים לגבות
מן התורה ואפילו כן אין בא בה להגלות הפשוט מידי פשוטו דמתנב רק
אלת בנים לא המיתה לכתוב בספר תורה משול לא יומתו אבות על בנים
וגו׳ לחדבים שכתבה פנים של אמת. יש לתורה. ולא עוד לא שהחדש חדל
אפילו על דורות הבאים אחריהם מם החדימוהו בד״ר עם אנשי הישר
ושל זרעם. שהדי ידיהם החדימו יהושע. על אנשי הישר ושל זרעם. ועל איש
בית הלי חל החדש ושל זרעם. וזו היא ביידה. יהושע. כן טן שמקדרים בת
בחדמות הדרמה ויסבנו יהושע. בנים בעת. ההיא לאמר ארור האיש
לפני אשר יקום ויבנה את העיר הזאת את. ירחו. ותתיימה עיר הזו
לאחר סבוה דורות. וכן בימי פילגש בגבעה לפי שאמרו ארור מלכן אשה
לבנמן שאסרו באותן הדור ואחר הוצרכו לדרוש מכתו ולא מבשנו
והדמו פרש בבבא בתרא הא לו אמרו עליהם ועל זרעם מו שאמרו סתם
החדש חל על דורות הבאים: **נמצאו** ד״ר דרשים בחדש שאין
בשבועה. ונדרים שאינו צריך להוציא אלה מפי
ושהוא חל על כרחו ושלא כפנים. ושהעבר פרש מן הצבור בדיני הנדרי
ויתר מאמר ושהוא מתחייב עבו מיתה לפנמים. אמבל שהוא חל עליהם
ושל זרעם עאה שאם נדרים כן בכל תבלת הדברים. כראשונה בן בלה
התורה. וכן בגמלה. וכן בעמולת. אבל יש בחדש יצד הקל שאין בשבועות
ונדרים כן שאם שהה השוה העבר על החדש וא לבד אן לפנ טובי
העיר במעבר אנשי העיר יכולן הן עקין להתודו שהן הידר חדמין /

ובדרי המגדן מתירין כרצונם. וכן אם מתן ממנשי העיר אין הלכו
למדינת הים מתירין אין משגין כדתנא באבל רבתי מת אחד מן
המגדן אם נתן רשות להבירין מתירין אותו ואשי העיר הרשות נתונה
ביד רובם ולא ביד ההולכים למדינת הים. וכן אם מת הדרוך הבוא
השומרים יתהלכו מתירין. והוא שיהו ברוכים בחכמה ובמעשים
כרין נדרי ושמתא כדהיוסה בספר מושקן. וכן פי' רבינו האיי גאון ז"ל
בתשובה. מלי אין מקום ערב. היצור מתירין. אפילו רובם. עד שיהיו
שם כל המחוז מין. אן בנבעם וחשובן כמיתם. כמו שאמרו חלקו איש
מוקף. והיתה זה שבמו הלי הוא כהילכה נדרים על פי שלשה אין יחיד
מומחה בתרמי היחיד ונדרי שלו. מתירין בלשון מרם. ואם הדרימו בפשו
אין מתירין לא בפני כדין נדרי אין ביעמם לא שהם בעצמן מתירין כלל
פעמ ובאחרונה דמשקרא. שמתירין. אפילו בתקום הרב. כלומר מפני ש
בעקרא. ואין כאן מקום להתארך לא שלא באו לא בעניא.

והיגאנו לרבי האיי גאון ז"ל בתשובה מסוקמת בשנן זה שכך אם. אבל
על מה שסתם. על רבים סתמו על עצמן שישאו תענית. אין
שישאו הקהל. ואמר עדעלהים ט הטוב. ויפה לעשות. את הדבר כי ישלמות
וכל אם יראה להם להוסיף מן לבדוש. ואם המתירים על הדבר דמאין. הן
להתיר אה. המרם. ואינו בכך כלום. ובלבד שיראה להם הפיתרד. והשלמ
כי הוא הטוב. ויישר. וקרבון דבריו בתשובתו. שלא הצריך להם היתרד
חסם. וכן מלך ישראל אין ס לבדרין שהחרימו אף אעפ שהעבר חייב מיתה
אם ראו להם מחללין לו. ומתירין שאף לעשין שבועות אמרינן אתי אכלה
טלה שלו שלוה. וזה דומה למה שאמר בקין למרא שדו מחלקן מיתרו.
וזהו שאמר המקנא. ויפדו הנשם את יהודתן. ולא מת. ולפי פשט כך בלפי שאמרה
תורה לא יעבר. אם המלו כאן ויפדו הנשם את יהודתן. ולא מת. אלא שזה
הפדיון בהילכה החרם הוא. ויש לפרש בזה פי' אחר שיבוארו. שזה היה
ואעפ היה עבין עוש בשאר שונגן שבתורה. ושר שהיה קרוב לעשב
שהיה רואה הנשם שאין מעיב ידו אל פי. ולא שם. ואבין לא היה מאמין
שהיה שונן. ודעה למיבון מיתה. ומאדן לם הנשם כין שנעשה גם על ידו
שבשונג אירע לו. ואין הקבה עושה נס על ידי הרשעים בחרמים.
וכן הרבים יונגן. יתבטל העבר פרקתא הדין בשרל קיים הוא. אם יפול
משער רישיה לארעא אדי קדם ה' לפי די בשלו עבר יומא דין. וכן אמרו
בפרקים דל לעיר באבדה. ולשם שמתירין לעבר מחרם שעבין. כך

מתירין החרם עצמו להון בו היתר בלא שלח חכם ומעם שהן עצמן ל
קבלו האיסר עליהם מחמלה הן שצמן מתירין שהרי חכם מנדה לעצמו
ומתיר לעצמו ומן הענין הזה היה חרמן של שבטים ולפי גדולתן וחכמתן
השיב הקבה להם ולא רצה לקבלה לפיכך היו הם עצמן רשאין להתיר לעשיר
לכל מי שיבוא ומן יבוא ומן יחידים שאמרו משבשין אזו שלא ישאה מחר מהם כך וכך
הרי זו שבועת ביטוי מפי מחרם וכל הענוה אמן הרי זה כמוניא שבועה ליפי
ממזיד חייב מלקות בשוגג חייב קרבן שלה יודע וכשיבא להתיר עריך שאלה
לחכם ופתח ואמרה כדרן הפרלנדיים שבועת וכל שאינו עוזה אמן אינו
חייב כלום שאין לך מוזעבע אחרים ולפי עזה ממן דחייב אלא במושבע מפי
כל בשבועה הענלית וכבר הוא ידוע מה שאמרו חכמים באלה האמורה
בתורה בני שבועת העדות שהיא כשבועה ועל אמרן אחיך בונדלי בו קללה
בו שבועה ופי הדבר על הענין שאמרנו שאם בא לקבל עליו בשבועה שלא
יאכל היום ואם באדוה אם שלא אוכל וכן כמושבע בלשון אחר מפי אחרים
ושעת אמרן שבלשון זה מכמשבע בשבועה אם הוציאו בלשון שבועה ונתבטל
לה ומה הענין בלשון עדות כגון שאמרו כך כל הענשה דבר פלוני אחרי
הוא כבר שאמרו מעדה הוא ואם באו לברות מי שכבר עריך עדות ואמרו
פלוני אחרי הוא הרי זה מעדה לבר וכן הוא עצמו שאמר כך הרי זה קבל
עליו עדות אם לבר עתבוזן לברבלה והדרי האמור כאן נראה שהוא לדבר
שלא הקפידו כאן לבפרים בין לשון מעדה למחרם וכן השמוטא משמשת
בגן פעמים לעדות פעמים לחרם

ובזון מקצת החרם שבטין הם
שהוזכר כאן ששת גדולה שש שאין הדין עתה כן אלא בהיתר הנדר והש
והשבועה שחכם פתח להם פתח ששה הנדר משיקרו בנדר שבועות
וכראמרי בנדרים לא שע לא דאמ אלן הייתי יודע שאבא ביטבם הייתי
אוכל שלוע ופלוני אמרים ואבא מוזכר דלא שחא לה בנדר ראשון בלבל
אמר חרם ששם עצבן יחידין בדיעוע אין לו לא מבטל הוזר כולו הרי
שנדר בד אחת הששה עשר עד רעת שאם התירו לזה שיהא השש מזוכר
ואפי בד בדים ומתרים במדינה אין לו שהרי נתפרש מהו החרם ומהו
השבועה אלעזר ששנתה משנן אחד ולשון שבועה שלבל אחת בולם ונתפרש עי
ה הפרש שיש בשהם בדינם ושבשין שהבה ענין מאבות השלבה לו מהרימון
אע ומשבשין שלא ישאה אדם דבר פלוני וכל השבר ושאה אדוה הוא הרי
זה דבר בחול שזה שבועה ביטוי והרם והרי השבר מתחייב בחזרה ששבם

ואזהר בדבריהם וכששמעם כי חיים הם לבוראיהם: **ושוב** נבדק
ונמצא לדברי הראב"ד ז"ל השובה בשתיעה הלבו ומפורש
בהם: שלא מן המחרימין אם הוצאו שבועה ואדור מפיהם אם תור
חרם ונדרי בבבל בלא הקדמת שבועה ואמרו כי השבינו והחרימו באדור
ובקלה ובלא ובסבועה ובסת: ובכל מצות התשובה. כבר על פלוני אם לא העשה
כך ושל כלמי שיהבה אותם אם הקבול של ניריהם אמרנו להם מעתה אין כאן
בית מיחוש כי בודאי הם ערבים ללכת. ואל הכם אז על פי שלשה הדרעות ל
דמסבני לה וסבני והשל של שבועתו אינו שלשה שליח לחרטו והחכם המתיר
אינו שלשה שליח לחתירו: **והוסיפנו** שד לדבר של שעיבה כי אם
יתקבצו כולם ויבחרו שלשה שד לדבר של שעיבה כי אם
לפנים ולהתשל שלשבועה והם יתירו אותם על פי הרעתם ואחר כל שלה נדרים
השלשה ויבחרו להם שלשה אחרים להתיר לם להם ואחר כל שלה נדרים
ושבועתם יצאו אם שלשה להתיר הרמים אינם כי יש הקשה בהן דין שיהיו כולם
כל אותם שהיו בשעת החרם והנדרי ובסם שהחרימוה ונדרה כך יתירו ל
אם לא אינם שבבר מהם מקצתם ואם אחרים שהם חשבים אותם ומלאו
הסרעם לרחות כולם שהתיר מן הבוררים בנרסם והשבועות כלה לשון הרב
הקבל ז"ל **והנה** כיאר בקצרה כלפה שאינו שהחיים עליו ושד
אם בתשובה ן שכל שבועה ואלה שנכר בה דעת המקום
אין להם היתר לעולם לא לדבר מיעוד שהלי דעת המקום מתר עה בהן
דמלי עה לעשות ב"ה הקדו הדיתך אבל בתה שהתבנו בעל דעת הקהל
הרב ז"ל בפסק שאותן הדבים שעמן כין שתלית השבועה עליהם ודלי הן
שלן כולם עלה מלולין ואותה ביחיד מומחה אן שלשה כדרך שבועת ל
אחרות. זה שלא בדבריו והוא ז"ל מחמיר בשבועה שלא אפי ל למי שלא שה
אחריה אמן ושד המקום ששל בשליה שעמם מחבשים ואין לנו כן לפי שאין
בעולם מי שבע מקי אחרים ואיב כולם לא ניריה הטה בשבועת העדות
בלבד וכל שאין בו קרבן בשבין זה אין בו איסור עד שיפרשו וזה לא עלה
מתשובת הרב ז"ל יפה ממי במה שאמר לפי שהוא משביעים לדעתם
יש לחוש ולדון **ובין** תשובת הראשונים כל עבורא דמקבלין
עליהון מילתא לבעיבד ונדרי נדרתא בספר תורה
ובמתיבתא ובחדרמות דלא למיעבד עלה ונהנבה מיסודא ובתר ה
מיחדרין וקא חזן דלא יכלין עבורא למיקם כה הכין חזינן דודאי יכלין
לבטולה ובטלה מיסמיה טעבים הדא דאמרי מתחין בחדטה ון דלא

מתבני להון למיגר ניירתא של עבודה מאי דלא יכלין עובדא למיקם
בה. דקא מליגן מין שדרן נגידה על הצבור לא אם רוב היצבור יכולין לל
לעמוד בה הילכך מן הכי שעברי יכולין עבודא שבולא להיות נגידה בעדר
עליהון ולית עליהון עשה בעני. ופזאת התשובה סתומה שאמרו
פרחיון כחרטה משמע בדרך שלא נדרים ושבועות. אבל לשון התשובה
נראה דאי משמע שהם מתירין לעצמן המתר לשון התשובה נראה ודאי
שאין האשוה להתר והתשבינ בקיצות אשי הער לא לשמה ולהחרים
והתשם שאם בדבר שאין רוב היצבור יכולין לעשות בו מסקיה לה אבל
לעבודות ודרייס אינא שאין. הל יתיש מוסר הבנין. אמן. וידאו בו שעינא
וישמח לביא. והעל לעבדא אמן:

נשלמו הלכות שבועות ונדרים הא ישפיל שונאינו וקרעני ירים:

הלכות יחוד דיינין

מה

כתב הרמבם ז"ל. כלבד של ישראל שהוא הנין שביה שמהן לעבד
ערכין הדיינים לישב באימה ובדיאה (שאיפה) וכובד ראש
ואסור להקל ראש לשחוק אן לספר בגיחה בגילה בבד אלא בדבר
חכמה. לר היה דרך הלבבים הראשונים מרחין מלהבינה. ודוחקין עצמם
הדבר שלא ישבו בדין עד שידעו שאין שם ראי כמותן (שאם ימצא מן הדין
תקלקל השורה אשפם לא הין ישבן בדין עד שמקבלין עליהם הע
והזקנים ופעבהם. מכל מה ידע שיש שם ראי להוראה (ומנג שעמו מן
ההוראה הדיינ משובח: **כתב** רב מרא ז"ל דיני מצוות בשלשה
הדיינות ומאי נעבו הוראות. והלוואות עילות (חבלות בטל שור
מומחין ומאי נעבו סמוכין (הבשם בהוראה והלוואות הדי שלא הגעל דלת
בתש לאין: **אמר** שמואל שנם שדנו דישראם דין ואי טעו לא הדיר
דינא מלמלמי דמיקר דבנו כל שאינו מומחה ושעה מה ששה
משני ומשלם מביתו וכן הלכתא. ומא לשקול הדעת. אבל שעה בדבר
משנה הדר דינא דאם. דב ששה. אם ל אפילו שעה בדבר משנה חוזר בשקול
הדעת. אינו חוזר. היכי דמי שקול הדעת. אם. דב פפא בנין מדין הנאי. ל
(הדין מסורמי. הפלוג אהדי (לא מיהנם) הלמא לא סמר (לא סמר (סוגיא

דעבמה שדין כחד מנהון ומזל מיהו ושבר באידך היינו שקול הדעת:

מאי דקמיב דיש לבקר משפט כי לבקר משפט דין. לכל דיום אין דין אלא מס ברור לך הדבר כבקר אמרהו. ואם לאו ל האמרהו. ועל:

כתב הרמב"ם ז"ל אין מתמילין אם הדינין בלילה מפי השמועה למדנו שהדינין נגעשים שב כל ריב וכל נגע. מה נגעשים ביום אף הדינין ביום. וכן אין מקבלין עדות. ואין מקיימין שטרות. בלילה. ודיני ממונות אם התמילו ביום מותר לגמור בלילה. והבחלה כדינין שאם לחוקה ל משפט לפניך אין מפילין נחלות בלילה. עכ:

כתב נמצין ז"ל. תר ועבדו שב האנשים מעוה בעבדוכם שיעבור ן שעבם. אמר רב יהודה שמעתי שיש רשן כר לבושיבן מושיבין. אי זה אסור שלא יהא אחר עמיר ואחר יעבר. אחר מדבר כל ערבו. ואחר אומר לו קצר דברך. אמיר שלא זה שאמרנו בעבי דינין. אבל ע"ש דברי הכל שיעבדו שב ועבדו שב האנשים ודיינין לעולם כשיבה שאם. ויבא משה לשפט את העם. תלמיד חכם ובא האדם שבאן לדין מושיבין את הקהל ואומר לעם הארץ שב לא יבא אין מקפידין עליכך:

רעזלם דין ילוס קודש לדין אלמיה קודש לדין הלה. ודין תה קודש לדין עב הארץ. ודין האשה קודש לדין האיש. שבעשה האשה מרובה:

מניון לדין שיעבדא לדיין לבולו שהוא עבלן. וכן עד שיעבדא בחבירו שהוא עבלן שיתרחק ממנו. ולא יעבדה עבדו. וכן שלא יעשיב תלמיד בור לפנינו. שלא מדבר שקר הרחק:

ועזר מזהיר לדיין שעבדא בדין שהוא מרומה. שלא יאמ. הואיל ועבדיל מעבדין לפני מהרבינו. ויהיה קולר תלוי בצוארי העבדים:

ועזר דרשו מנה אזהרה לתה הינשב לפני רבו ויראה ובתה לעבו וחובה לעשיר שלא יאמ. אעיה לו עד שיתבע

ועזר תה שיעבדא בדבון שהוא אחה אסתירנא אנ. ואם

ועזר לתמיד שאמר לו רבו לא תייתי מכנב ועבעיז

טועה שלא יאמ. אעיה לו עד שיתבע. ואבנא משלי כדי שיקרא הדין על שמי: אהה ידע שאם טעינו לי סל מכון שבעלה ממין יש לי עלות עד אחד עמון. שעיד אחה עם העד (אום. אע לבר הני עדי והעד ינך העדות. ואתה מעביר מעך והעלות. ובלבד שתראה לבר על שם עד שתעורף עמון:

ועזר שלשה שלשין מעה באחד שלא יהיה אחר בעלבון. והשמש יהיו עבדים מעבדין. אותנו כדי שיוצאין המבי ויתלקון:

ועזר לעשה בחבירו מעה שלא יאמ. אעעבנו מאותם כבי שיה חייב לי שבועה. ואעלע עליו שבועה ממקום אחר:

ועיר לגשין אותו מנה וטשנגן לו מאתים שלמי אמ׳ מכפר נו בבר ואודה
לו חוקן לבד שלמו אחייב לו שבועה וקבל עב שבועה ממקום אחר:
ועיר אזהרה לגשים שבאו לפנך לדין אחד לבוש סמרטוטין ואחד לבוש
אצילה בלמאה מנה אמר למבוזה הלבישהו כמולך אן לבוש
כמוהו כדי שיהיו שניהם בעינך בדין ולא תקלקש ליטא פנך אמנם מוקדם לעטות
מפני השלום ופן לערב דעתו עם הבריות כמו שאומרים לפני הכסה כסה נאה
ומסודה: ועיר אזהרה לדיין שלא ישמע דברי בעל דין אחד חודש
שבא בעל דין הבירו שלא מדבר שקר הרחק: והר
שאחר לא תקח בעצם לא שמ׳ ממונו לא שאמר אלא שאחד מלמד
שאפילו שאחד דברים אסור כיצד שאחד דברים אסור כגון דבריהם שהיה עמוד
במעבד אחד ובא אחר ונתן לו יד והודיעו אמ׳ לו מה לך אמ׳ לו דין לי שלא
שהדיינו אמ׳ לו פסלנא לך לדייא: מר שלבא רק דוק לפנו בא
מדם מחד וכפרו אמ׳ לו דין לי שהדיענו אמר לו לפי לא לך לדין
אפי׳ לבר למה שאחד דברים אסור עבל הקאנוס זל: כתב
המלבש זל באו לביתך שנים אחד סדר ואחד דשנ אל
לאמ׳ אנה הדין על הרשב״ש שתוקנו משקר והכשר אינו משקר עבל זה
נאמ׳ לא תנה מושפו אביוך לא לתנשו עלו במשפטו זה המעבה אתו החייב
ומחייב אתו הקלמי וכן המעבה בדין ומחריב בדבר כדי לעשר אחד מבעלי
הדינים הדיין זה בחלל מעבל עבל: ולהביא ישרל בערבאות
שלנים אסור לפי שאמרה תורה לפשהם ולא לפני
נים שאפי׳ אם ידעה בדין אחד שהנים דנו אותו בדינו ישרל אל לביאהו
בערבאותהם לפי שהוא מייקר שם שנ ולהו׳ כי לא סעדיהו עוזם:
וכתב המלבש זל כל הדן בדיני הרס נקרא רשע וכלו חילה והריס
יד בתגדה מלאה שנ ולה המשפטים אשר תשים לפנים
ולא לפני נים ולא לפני הדיוטות עבל: אמנם עתה ידע
הנים הקפה שלנו אם בעל הדין ובא אלמא דלא
עיית דינא עעל רשות מבר ומלבו ומשיל בדיני נים בדאיתא פי׳ הקבל
קבייה להדרך ולא שנין ולא מבר דנה שרי שלה ופי׳ רבי׳ ג יקפל טוב עבל
קבייה להדרך בדיני ישרל ולא ענר השלר עליו כולל ובל: פי׳ דין סל נים
שאין יכול לה שמנו ממנו: גרסינן בפרק הנזל הסלבין ונתנין
לתלא מאי בר ישרל תבריה מסלבר בדיני נים בעל משמיה
לה ומה במנסתא אבל בי חיאר מיעבו נמי סבדא מוסתא שדו ליה בדיני ישרל

פרש"י מנסתא כפרים שאין חוששין לדון במשקל. ודוקא הד לא יעיד. אבל הכי ליתי לן בה. וכשיא בעדבא מרבון דמהימן כבי תרי אי מיני לאסהדיה ולא איפשיטא. עכ"ל:

אסור לדיין לבהון בשדרה ובקשה הרוח ובעורה ולא יהון קלות: ראש בבית אע"פ שהם עמי הארץ ולא יפסיע על ראש עם קדש ואע"פ שהן עמי הארץ והדיוטות. ושפלים. גם אנרהים יערוכו ישקבהם. ויהיה סובל טורח העבור ומשאן כמשה רבי עה שאמר. כו כאשר ישא האומן את היונק. הרי הוא אומ' את שופיכם. אזהרה לדיין שיסבול מת העבור. ולא ולמד מדמה הכן של הבאיים שאמר. לן ויצון ל בני ישראל. ומפי הקבלה שאמר. למשה ולאהרן של מנת. שיהיו מקבלין ושוקלין אתכם וכן עדיינו הלבור לבהון בבור לדיין. שלא יאיעה אתכם. אלהה לעבור שתהא אימת הדין עליהם ולא יתבזה בפעלם. ולא יהבון קלות ראש במקומו כיצד לא ישאל מלאכה בפני שלשה. ולא יאכל בסעודת מיעות. וכן ישמור עצמו מכל כיוצא בזה:

וצריכין הדיינין מאד להתרחק על היכלת שלא יקבלו לדון דברים. מעלה כי מאד נתמעטו הלבבות. והכי אמר רבי מיר שלמי ר' יוסי בן חלפתא כאן לפנו שהם לדון. ואמרו לו על מעת שה. דיינו דין תורה. אם להם איש יודע לדון דין תורה: **וכהגב** המלגם על יפה כח הפשרה מכח הדין. ששלא הדיינות דינן אין דינם לבעלי דינים לחזור לחזור בכל. ואם ששו פשרה וקנו מידם אינם יכולין לחזור בדין ואע"פ שידע בעלי דינים בפשרה בבר יש להם לחזור ולחבוש את הדין עד שיקנו מיד שהם: **הגם** לבן בהוראה וקופץ וחוקר הדין קודם שיחקרהו בינו לבין עצמו עד שילא לו ברור כשמש. הרי זה שוטה רשע ונפ רוח: **כי** רבים חללים הפילה. זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה. ושמיים כמן שרשע עשוי. כל הרוגיה זה שהגיע להוראה ואינו מורה. והוא שיביא הדור עריך לו. אבל אם ידע שיש בעם ראוי להוראה ומעמד עצמו מן ההוראה הרי זה משובח. (המומנע עצמו מן הדין פוקח ממא איבה ונגל. ושבועה. שוא. והפך לבו בהוראה שוטה רשע. ונפ רוח: ותלמיד ל יורה לפני רבו. אלא אם חתוק ממיו. פרש"אות. כעבד מחבר ישראל. ובסוף הלכות. הלמוד הגדה בתלמי דישה. קדמת יתרפת עד דין זה: **הבל** בשדים לדון דינו ממונו. ואפי' בן. והוא שתהיה אמן. מישרל. ובן את חבירו הבן. ואע"פ שאין אמן מישרל. וכן הממונו והסומא באחת מעינו בשל לדון דינו ממונות.

דיני ממונות אשה שדנו אותה בכל יום מן התורה שנאמ׳ ושפטו אתהעם
בכל עת. שאין דרך העדר שהם: **אסור** לדיין מי
שהוא אוהבו. אויבו שאינו שונאו. ולא ריעו אשל כנגד שני
ולא למי שנזקאהו אויבו אחרים לו ולא מכתש רעהו לא ערוך שיהיו שני
הבעלי דינין שניהם הדיין ובלבו. ואם לא היה מסוי לאחד מהם ולא מעשיאי
אין לך דיין צדיק כמותו. וכל שש הלה ששונאים זה את זה אמנדין לשבת בדין
זה שנ׳ זה שדבר זה נגש להיותו. משיהם מעלתן שמפנה השנאה שבנשמה
דעת כל אחד לסתור דברי חברו: **ואסור** לתרון קלות ראש ב
בשליח בר ובוא ואמן כשנשה לעשן
הקנו אולא דעה לבא. משמתו אותו שבפין. אבל אין כותבין פתו חה עבין
עד שיבאו ששה ויעידו: **מוי** ששלחו לו בר ולא בא לבר מנדין אותו
וכותבין עבין ופרנה סבר הפעפר. וכשיבא קודשין לו הפתי חה
וכשיקבל עבין הדין קודשין לו אתעדין: **ולעילם** אין כותבין
פתי חה עד העבר אם הוא כן העיר. ואם הוא בכפרים
קובעין לו זמן שב (חמישי ואין) כותבין לו פתי חה עד למחר. אין קובעין
זמן לעלם עד שימצאו השלח (ואם) לו: מי שבא לבר וקבל עבין אות הדין
ואמרו לו לשלם. ומלך ולא שלם אין מנדין אותו עד שי לו מה שהוא חייב
ואם עמד שלשים יום ולא הבא נדון מחדיומין אותו. כלומר מלמדין דמסמס לו
ומנא לן דמשמלינן דכתי אורו מרון. אדני מבר ובדא רבא פלגא דכתיב
אמ׳ מלאך ה׳. פי שלאך לומ׳ ששם בר בשמשמה לאחר שאמ׳ לו דעת פלוס
הדב לגרוך עלה. ואם לא יאמ׳ לו משמו של הרב הנדול ולא חש לגרוי אין
להאמינו שמא השלח אמ׳ מעצמו. ומדון בדא רבא הוב. ומנלן דמחדיומין
דכתי אורו ארוך. ולראשיל ושתי בהדי וקאי באריבוב אמות. דיליה דכתיב
ישבה. ומנא לן דפרשינן מעאיה בצבורא דכתי מי לא באו לעזרת השם עוד
ומנלן דמפקדינן עסיה דכתי בשדא אשר לא יבא בעצת הקהל יחרם כל
רכוש. ומנא לן דלשיבנן ולשיבן. ומיתן ותלשינן שבר ומשבעינן דכתיב
ארור עשה ואקללם ואבר מהם אנשים ואמרתם ואשבעיהם בשלום ודפקתיו
ואסרינן ושבדינן הדדפה דכתי הן לשון הן לשדושי הן לעשות עסין ולאסורין.
ושדושי הוא הדדפה: **כנגב** הדמסם לו. לשלמלקות שמלקין ג
דיינו מועה לאדם בכל מקום אינה לא מכת מרדות. וכל
דינו המלקות. ואם מלקין האדם בהדראת פיו. המיא בדין ערב יום
הכפרים יש לבר להלקות מי שאינו מחייב מלקות ולהדרן מי שאינו מחייב

מיהה לא לעבור על דברי תורה כלום. לא לעבר על דברי תורה כגון העבר
על עשה ולא הנשה היתר לעשה. ולאו בר מלקות הוא מן התורה ומלקין
אותו שהם עוברים על דברי תורה מטט לא אפילו לעשות מיין לתורה כלומר
שעקר דבר שתקנו ז"ל לביין לדורות אן לדורו לחיוב והבים לא אפילו בסיוג
יחיד וכיון שרואין בו שפיר"ט העם בדבר יש להם לעצור ולחזק הדבר כפי מה
שיראה להם הכל הוראת שעה לא לתבוע הלבה לדורות. וכן מפקידין ממון
שיש לו בעליה ומעדין ומשמתין ומפרסמין חטאו בדבים. ומחבין ומקללין
ומקללין ומכין ותולטין שער. ומשבעין אותו על דברו שלא יעשה אן שלא
עשה. ומכתפין ידיים ורגליים ואוסרין בבית האסורים. ורוחצין ומחבין כל אותם
הדברים כפי מה שרעה הדיין עזה ראוי לכך שהשעה. לריכה לכך. ומ
ומשיה ותלון ודרש שבעל את אשתו תחת האילן. ומשיה באחד שרכב
שלהסיס בשבת בימי יונים והביאוהו לבית הלקוהו. ומשיה ותנה שמעון
בן שטח שמוטה מכשפות באשקלון באילן אחד. ולא היו שם כל דרכי
הדרישה והחקירה. והוראות. ולא בשבת בהרה. אא הוראת שעה היתה
כפי מה שראה. וכן יש לבית להלקות בכל מקום ובכל זמן מי ששמועתו רעה
והעם מדעם אחריו שהוא חשוד של העבירה. והוא שיהיה קול שאינו פוסקן
ולא יהיו לו אויבים רשים שמוציאין עליו שמועה רעה. שם מלשון הרמבם ז"ל

תמן הכלכר דיינים

דין מי ההולך מן רגיל

מ"ו

כתב הרי מקרבים ל"ל. אסור לילך רגל. כדכתי לא תלך רגל.
בכלל דין זה מי אזהרה שלא יהא רך לזה וקשה לזה.
פי רגיל רך לזה. ואמרו חז"ל שלא שבירות. אדם אוכל פירותיהם בשלום
הוה (הקון) קיימה לו לעשה הבא. שלו כן. נלאי שביות ענן. ושפיכות דמים.
ולשון הדעת על כולן. דבטולהו בלו נדולה. ובכלשון הדעת כלו נדולות. בגם כמו
אנא הוא העם הזה חטאה נדולה. בגלגי עביות. כלו (איך אשתה הדעה
הנדולה. בשפיכות דמים כתיב נדול ענן משנא. ובלשון הדעת כתי. כרת
לן. כל שפכו חלקות לשון מדברת נדול. וכתי. מה יתן לך ומה יוסיף לך
לשון דמיה. אמר הקבה אנו נעבי לך שתי מחיות אחת של בשר ואחת
של נעם. ענר שכל הדברים מבחוץ ואת מבפנים. ענן שאנו מלמעלה
ואתה למטה. מה אנו יכול להוסיף לך. כלו בתורה חיצי נבוי שעשה

עם נקלו רתמים. אם הקבה אם מלמעלה ונתנם מלמטה לדונו:

עוד מיאמן בדורות הראשונים דורות שהדורן עובדין עגל הולכין
למלחמה ונוצחין כגון דורו של אחאב שהרי אליהו מתפלל
ונתרחק נביא לא לבדי ואין איש לישראל מגיד כי חמשים נביאים החביא
עובדיה במערה אחת וחמשים במערה אחרת. ועל כמיוצר אנו עתידים לו
שהרבה מישראל הין יודעין באם לא כן מאין היה מסתפק לאם מנון לא ודאי
היה שולל להם מהרבה בני אדם ודורו של שאול הין בעלי תורה והין דרשנים
אותה באלבעים וחמש פנים. אפילו מזעקות של יב ששם. ונידון למלחמה
ונוצחין לפי שהין דילטורין בהם שלא ויצאו הזיפים ויגידו לשאול הלא דוד
מסתתר עמנו: **כדבר** הלי אחא זל. ופסק שאסור לאישתעיי
בך אסור לקבלה: **ואמר** המ למעבד ביה מעשה אבל למיחש ביה
ולעשוה נפשיה מיבעי ליה דאי אמרינן ליה פלוא מהרה ערך למיקטלך
אן לעבדך מיבעי ליה למיחש ולמישוי נפשיה מעבד דאם מה האי לישלא
בשא אשר דלקבולה לא מיבעי ליה וכו' ולא מיבעיא דלתיב דאסור למימר
דהא שקדא הלא לא מילתא דאיתה דאם ליה ההוא מאן דהו ולא יהב ליה
ושתא מיי למימרא אסור למימרה עד שיאם לן לך ואמור אבל אם
אם ליה קמי הלמא הוי פרהסיא וכמאן דאם לך ואמור דמי. כי אינו
ואמר ליה לבדיה אן לאחריני שפיר דמי דהוה ליה כפרהסיא עכל:

ואמרו במדרש לעתיד לבא היה הקבה שולל לנו ליה עלה
מחון כב. והני שנה פלוש ישראל הלשיט. מיד הני דוחה
הישראל ואבלין שיכלה לעתיד שאם איש לשון בב יכון באדץ איש חמש דע
יעודע למדרשות: **וגם** כתי אם שולך הנחש בלא לחש ופס ודחשו
רגל לעתיד לבא מתקבצות כל החיות אינו הנחש ואומר
לן אני דורש ואוכל. ואב טורף ואוכל. אלה מה הצאה ישלך ואומרין לן כמון
כן מה יתגון לבעל הלשון שאומר לן כאן וממית באספליא. וכן הנחש
טשך בעקבו של אדם ולא הגון מדרש. ולפי שהיה ראשון לכל מספרי
לשון הרע. השלטון ליתרע מכל מספרי לשון הרע. ולבר לשון הנחש שותה
בארץ לפי שהיא נמה לו: **ואמרו** דלא הלשון עדמה להדון
שלשה בני אדם. הא ומרן. המקבלן. ומי שנאמר עבין:
ונם אמרו אל שראוי להשליכו לבלבים. שלא השא שמע שוא. קדי ביה לא
הנשא. ומה בתריה לבלב לשליכון אותו. ונם לקח בערעה שאם. ואת
לוחות המצות. א המוציא שם רע. ולבר מביא עבירות המתפעפים תמיד

ומה הקנה שלא יספר לשון הדש של מרגא לשון עץ חיים. גם מיגיע שעשה הכתר
כפלים מיגיע שם דגש ממלגם. וגם בסתר קיעת מיגיע שהקדים פה לשון לפי
שהקדימו קיסם לעשהם שאמרו בפיהם מה שלא לאין בשעתם. וגם אמרו
הקמיים אין אדם מספר לשון הדש אלא כופר בעקר. שאם אשר אסרו
לעשותם עבדי עשתיגו אמנו מי אדון לנו. ושר אמרו שאסור לספר בשבחו של
מדינו יזכר דיראי. שמעקר שבחו בא לידי גנותו. שלא יכור את אשר עשה
לחיר למדים. גן מיעות עשה שלא יספר לשון הדש פן ילקה בצרעת. כמו"ש:

דין. ג"ב. לדיה:

מז

וכבלבה כל עניין נמיעות חסדים. כתוב ובלבת בדרכיו. ואת המצוה ובלבה
מן הצדקה. שהם כנגדו. וזה במחוגא. ובכלל זה לעשות לזיה. ותנא ר' מאיר
אומ' כופן לזיה. ולזיה אין לה עשור למעלה אבל למטה אדבע אמות. דאמר
רב יהודה אמ' רב. כל המלוה את חבירו אפילו אדבע אמות בטר אינו עוזק:
ויא דעשור לזיה מיל. וסמך לדבר כי מלאכיו יצוה לך. וגן יהיה שמור לכל
דרכיו: **ותר** שיעור לזיה רב לבלמיד עד עבודה של עד. חבד לחבד
עד חמיש שבת. תבמיד לרב עד פרסה. ברבו שאינו מובהק אבל
ברבו מובהק ג פרסאות: **ובא** ויאיר כמה נחל כח הלויה שאחר
הלוה ואחר המלוה. איגו עזוקין כל הימים. שג שלוש שלוה
לחזוק ולקרוב. ויש לבם שבר. ואמרי בשעלא מלוה מצוה הא עבור דראמרי
כל מי שאינא מלוה אושפיז. כלו שוקר רם. לפי שאין יודע דרך ישר לילך
בה. ותועה והולך בדרכי מות. וכן מלגא בפרש כי ימכא חלב שכב. ודקגן
העד הקרובה לו החלב מתודים. ואוקדיה ידיגו לא שבבה את הדש הוה. ג
והכי פיהמא לא מת. במה שהיה לא לעשות ולא עשיגו שהדי נתגגו לוסעודה
לסעוד ושיגו לן לזיה המלא שגגו: **ובשביל** לזיה אמרה
תורה הבאים עליה בעולה הד. שהמלוה.
מיטה קא עבור. יאי הא דאמרי לו יקבר אדם מחבירו לא מתוך דברי הלבה
הדי ששהם עשיים מיגה שבעה ידתן מדברים ברבר הלבה. וגם מהביא
דספר שופטים למדגו שכר למלוה. דכתי. ואת האיש ואת משפחתו שלחו
ויכן עד ויקרא שמה לן. והגא הא לון שלוהגשן בה את התבלה לוד שבא
סגחריב. ולא כלבלה. בא עבוכד נצר ולא החרי בה. ואת מלאך המות אין לו
רשות בה לעבור בתוכה. ונקשר שבתוכה כשדעתן קיבה עליהן מוציאין

אותו חוץ לעיר ומתים. והלא דברים קל ומה זה סלא דבר בפיו ולא הלך
ברגליו אלא שהראה להם מבוא העיר באצבעו בשם העיר לו ולותנו עד
סוף כל הדורות. המדבר בפיו והולך ברגלו של אחת סמוך וסמוך ערולה
לזיה מן המתנה. שהלויה בגופו והמתנה בממונו. ובכלל זה לסמוך
חוץ ולכה. ומשאירין המת מלפנו חוץ וכלה. זה זה מקנה מלבי ישראל
ולגלות אבלים כולה בכלל והלכה בדרכיו. כמו שמצינו שהקבה עשה שונין
לאדם הראשון. ולא יעמוד בא לבחמון. כדיב ידיע לא שקבה ארבע
הרס הוה. אמרו דיל שקבה בהא. דמיו לה דברים שמייב
מיס לעשותה לאדם ולהון. אטלה שטבה לזיה. מזון בדרך עד שיגיע
לישוב שמא יאחזנו בולמוס. אן לא ימיא מי שימולוך לן לחם. ויא מתנה
ויא אף בדכה. כהשם שעדיך לבדכו כסיפיר ממא. ואין לו כסות לחנוך מן
הלויה כל זמן שיכבד לראותו שם ושיטנא לא דאן: ועשלה ביו לויה:

דין אוב מכרס

כתב המאסף ז"ל אסור להפסיד איבדי הזרע בין באדם בין בבהמה
וחיה ועוף. בין בטהורים בין בטמאים בין אדון בין לבוערה
לאדון שם ובאלעבה לא תעשון. מפני השמועה למדו שדבר זה נוהג בכל
מקום. ועשין הכתוב לא תשחת את כבל ישראל בין בגופן בין בגוף אחרים:
וכך המכרס לוקה מן התורה בכל מקום שהוא. ואפילו מכרס אחר
מכים לוקה. כיצד הרי שבא אחד וכרתו את הענ. ובא אחר
וכרתו את הבעיס. אין עמהן. ובא אחר וכרתו חוטי הביצים. או שבא אחר
ונדך את הביב. ובא אחר ועקרו. ובא אחר וכרתו כולו. קולין ואעפ שלא
סיים האחרון. לא מכרס בין באדם בין בבהמה וחיה ועוף. המכרס אר
העבבה בין באדם בין בשאר מינן פטור: המשקה עיקרין
לאדם אן לשאר מינן. הדי לסרקן הריזה אלוה.
אין לוקין עליו. ואסה מתרה לשמוה. עקרין שמכרסין אותה שלא תלד:
הרמ שטבה אה. האדם ושסה בן לכבד אן שאר מיה עד שיישר בן
בדוחה שקבה. אן שהוסיבן במיס אן בשלב. עד שמבטל המנא
איבדי הזרע. איבן לוקה עד שיכרוס במיס ואלאי להכרתו מכת מרדות:
אסור לומר לעני לכרס בהמה שלנו. ואם לרחוק הוא. משעבדו לכרס
אותה מעבדו מותר. ואם הערבים ישראל בדבר זה קונסין

אותו ומוכרין אותה לישראל אחר ואינו לבא ברשות לאחר למוכרה אבל לבא לתוך מקום אינו עובר לו שכל

וזהר אחת אל תפרק כרב אשי שמותר אפילו לתוך המיטל בעריסה

ומשהגוי נגיב אין עליו כרחמות

שלישראל כדי לפרקן ואחר כך מחזיר לתוך מקום הרי חסידי דמחלפי אחרי

אל תעביר הישראל למוכרן לאחר כתבתו הרי חסידי דמחלפי אחרי

דין אל מתגאה

מט

אסור להתגאות שנ כן תאכל ושבעת ופמיר ליה ודם לבבך

שאדם אל תחכם מהו תגאל אם לדם שלאות שאין

נשלה מכיר כה ונקרא הועבה שאם הועבת ה׳ כל גבה

לב ומה החכם המיה אינ עלמי שעבר במעבר השתן איך יתגאה

ואמרו אל אוכלין אינ מלא הרבה שה שבהו הבלה ובגים הערבו

הקבה משפלם שנ ומבמות הנשא ולא עוד לא ששוקפין אותו

אותו בקרקע שנ ושקפה שלפני הישמעאל ואל חוד בן הקבה מגביהו שנ כל

גיא ינשא ואמרו אל כל המשפיל עצמו כאלו הקרב כל הקרבנות שנאמר ובחי

אלהים רוח שברה **ואמרו** אל כל המעבדין ואינ שלבין שומעין

מרפין ואינ משיבין עליהם הכתוב אמר ואוהביו כצאת השמש

בגבורתו **ואמרו** אל לעולם יהא אדם רך כחנה ואל יהא קשה

כאדון לבך וכה קנה לכתוב מרמא ספר תורה

דין המוסיף במצות או הגרע

נ

אסור להוסיף ולגרוע במצות שאם לא תוסף שלו ולא תגרע מהם

לא תוסף כגון לעשות ה׳ ציצית ולהתפלל ו׳ תפילין ו׳ ציציות ושלא

לגרוע כגון לעשות ב׳ בתים בתפלין או ב׳ ציציות ופירשו בתוספות פרק

לאיזהו כל דבר שאין מנין בתורה כגון שבבי עמל וכן הקישה לכאן משום

בל תוסף אבל בברכה לבטל אם הוסיף ברכה משלו אחרא משום בל תעשה

שהשלשה מפרשות בתורה ובתקישה יש טעם אחר דלא מקרי בל תוסף

לא אם עשה במצוה דבר חדש כגון ה׳ ציצות וה׳ טוטפות וה׳ מזוזות בתוב

דבר נרמה בברכה בהיפך אבל הקישה שאינ מוסיף דבר לא עשה

המצוה ב׳ פעמים ליסא משום בל תוסיף אעפ שכל הקישה מפרשות

תוספות

בתורה כגון אם עשל אדם לולב שתי פעמים אין הנה תעלון שתי פעמים
ואם והרי עובדה שהתנו ונתר משתי בדין בלולב. אלא איכא מוסיף. ולל
דעדני משמע שתנו. ומשו יותר אם ידעה. לכן במחיצות הסוכה דסגי בשלשה
אם ידעה. ובדינו ישים הזקן תורין בפי עבדה דלהרא כל הנסיה לא אב מוסיף
מין אחר. ובהלכות לולב כתבתי ענין עבדה בארוכה: ודוק ושלם:

דין המשנה בדיבורו

נא

חשב אדם לשאר. ולתת באמונה שני חבריו ולעמוד בדבריו:

וכתב הר' אחא ז"ל שו מאן דאמ' ליה לחבריה מובטא
לך הא מדי לא תבטע ליה למילדר אשר ראי בעי מה דר
מני מהדר דדבורא בעלמא הוא. אפילו הכי לא מתבטע ליה למיהדר בא
בדיבוריה. לא מיבטע ליה למיקם בהימנותא. אי קאי בהימנותא עליה איהו
הדין קרא שיש באמרי אדם לשבר עמדי. מלמד שישבר בחיצתו של הבה
ולא מיבטע דאמ' ליה בפומיה מובטע לך. לא אפילו אמר בלבבה לבטשר
ליה אשון. בלא אפיק בפומיה לא בעי למיהדר ביה. דמלי הולך המיכ
ובעל עדף ובובר אמת בלבבו. כי הא דרב ספרא הוה ליה חמרא לובשה
אתא הסוא ובעדא ובשא מינה. והוה קא קדי קש מה ליה מובטע שהלאי
בזוזי פלן לא אהדר ליה סבר לא קא עלא ליה כהבי טפי ליה ואמר ליה
יהבת לי בזוזי פלן. בתר דאסיק אמ' ליה מאן דקאמתא לי בגימא קדמאה
ומדי בלבי לובוש לך האי טפייא לא שקילנא מינך: **ואי**

אמ' ליה והדר ביה מהקדי מחסר ומעה. ואי לא יהיב ליה
קאי באיסורא. **ואבל** דלגו אמרו מבמים אבל מי שפדע מדור המבטל ומדור
אפנדי ומסרום ושמורה. וממעדים שטבען בים סוף הוא יפדע ממי שאינו
עמוד בדבורו. וכל המחליף בדבורו כלו עבד עון: **ואי** משר
ממנו פידות. ולא נתן משות. אינו יכול לחזור. נתן **מעות** ולא
משך פידות. יכול לחזור. אבל אמרו מבמים ופן. לא שמשן אמ' כל שהבטח
בידו. ודון על העליונה. ותנא מה שמשון. מימתי בזמן שהבטח ופירות
בוד מוכר ופירות כיר לקח אינו יכול לחזור. **הרוא** בבדא
ריהב זוזא מתמרא שמע. דקא מנטבון דבי **פירות**
דופלגי. אמ' להו הבו לי זוזאי. ולא בעינא חמרא אתא לקמיה דרב חסדא
אמ' ליה סדרך שמקנו משיכה במכרון כך הקנו משיכה בלקוחות: ודוק

דיניין מספר אבן הראשה

א ראובן בא לשמעון ואת מלחמת על לשונה בכל אלו לא נתת לו שמעון מדה אלמה ו
מלחמתה אלו אמר אלא אם אי לו כלו שבר לשמעון אלו ומעמן דאמר בא בה אמר
לאמרת המדינה לך בשאר בחלו בקשתן אלו ומעמן אלו מלחמה אב לאולן אלו אלמה
כמו כל אלא אל אלא כלום ובו ובמשפ לאמרת לן הבן בחמשי אל הבעלה אלמה
ב לשמעון ומעמן אלא כל נגוה : ראובן שמעון אמרו בדמי הבית הזה לשת אל אדם
אמר ומעמן אמר בשבע אמלה מלחמה מלחמה אלו לאמן בדמי הבית אל בקש :
בן בה בשלש אמתמן אמלה אמלה בשמעה אם אלשה ומעמן אמלה אמלה
ג ואם לא אמר אמר לך מדי כלום ומלבדם ומדבדם שמעון חמש לו בן אם אל אלה
מה : בן הוא שבעה אמרו אם בה ומלבדם ומדבדם ומדבדם ומלבדם אמלה אמלה
אל אמלה אמלה אל אמלה מה לו : בדבר ובו אם אם אמר אמר אמר לך
הבדר אלא אם מה מה אמלה בן הוא אמלה אמלה אמר אמר אמר לך
ד אל אמלה אמלה לך : ראובן אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
מדבר ומלבדם ומדבדם לך ומלבדם ומדבדם אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
לבדם . בן הוא אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה אמלה
ה ראובן אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
ו אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
ז אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר

ח לא בלי הלא הוא יוסף בדבי לבשמה גדו בני ובדבריה: ראובן שמע לשמעון הייתי עליה
מהלך בתוכה מהלוות מעמת במקום אחר אמרו אמרו לו. ולבלבת אותה לשמעון:
ומדעת הבאתים עדותה לו. כן הלא שלא יבה לחלק שלמן לאמרו אותו קנאת
ט לו בשלמה הלא הלבנו כה לה בהמעמת אבל לא מהלך בשמה לתתמה: ראובן את
המכאבו לו אחיהן והי שמעון אחור לתתמן לקנאת סמוכים לחרו לו מאמר מדבר אמר
לנבות בסמוכים לנקמתן כי בלתי בחרה לו שלא בשר שלו שמעון ולחלק מקלם בשמה
ט הלא הי מאמר בחרה ובחרה מאמר לחמוגים לו: כן מרגלנים לו מתלמדים אמרו
לו בדבי הם מבנים ומקנות הנשים ולהשבר בקנאתן הבו מבנים אבלנו: כן
מאמר שלא הוגד ומרגלות מקלם מקם לחרה בלבנון לבנה בשם יקלה מבדלן
ומאמר בדבי הבן בשם ב בן הלא מחמרה לו שמעון בהלא בנשמה בשם אבלנו:
יא בשמה בלבר בלבר בחלל מבלי הם אחרו אמרו קלן ואמרו בדבי: ראובן הלבנו
מבר לו שמעון בשמה בהלא הלבנו אמרו: ראובן לקח מבנים מבנו בנשמה מאמר
ולבנה בבנה ומחרה בהמבנו מחרה בנו לו לקבלם מבנים מלבד נשמה בנו לבנה
חמרה ומבלה בהמבנו לו שמעון לו לקבלם בכל מלבד מבנים מבנה בנבלבנה בנשמה
בן הלא בנשלם לו שמעון לו לקבלם בכל מלבד מבנים מבנה בנבלבנה בנשמה
יב אל לבנה בנבלבנה בנשמה לו בן לא בכל מלבד: ראובן הלך לבנה לבנה לשמעון בנשמה
אבו מלבד ובנו ובנו ומבנו בנו מבנים ומבנים מלבד לבנה בנבלבנה בנשמה בנבלבנה
הלא מבנים מלבד בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה
יד בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה
ובנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה
בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה
בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה
טו בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה בנבלבנה

בתנון ובחלות עשה הכהן ומאכל לנפשו ולבן · כל היא שלמה שיהן בה בתנון
לקח פרחת ובתנון ביצת הרי אלו שלו כאמצע אחר אלא אחר · ולא מאכל
יח נתן מתנון ונחור בתנון הרש ; ראובן שבע סתם לשיהן ומבקש לחבאת,
מיצה נשתיירה מכסה שלו, שנשתבר לשיהן מלוה בדמים אל אל לא הרשתו,
אם כדי לא הקרבן פלוס הלו כלו הלא שנשבר אלמלא כמה מתת לשל ושלמן
לא שלמה מרמה בכסל ומתנה מלמות עד הקרבן ומחתנון לקרבן
אם הקרבן פרחת אחר שיהן אחרן מקרבן. בתנון לעבלא הלא את ה
הקרבן · ולא מיצא מאכל אם אם תבחה שלמות לחתה לשיהן והמטה
שבר מאכל ומנון ; אבל אם אין בדבר מיצה שיהיה אלוה מי ראשון הבמתה
יט שלא מתת בחנון אלו מה אחר אחר אלא לבד מי אלוה. אלא באחרי בחנון ואם אבא ;
ומצבת מאכמתה ולבנת לנפשי שלאלו נפק בקבל שנשבר מלמות אלה. ושמה
שבע ה; שנשלחתה בה בקבלן ואחר בקבל מל אל אלה מלמה נפק · ומשבל מבוא כי.
מכרה הרחתו ; בן הלא מבשרתי שיהן בחנון אלוה אלה ולא מלה לנפשי
ונפלא הנבא מבלה מלוה מלל לו מבלה אל שהבשבקן מאלן · ולא בחנון
כנפשי אחר ל נתן הבר סנפי אחרתו והבאא אל אלבא אחרה הנבא מלה
בשמתתה לבמלה ומבהה תמלה לאל המבלה מבשבע לא. אלא אלה אם אלא
אלבה אלא אלה אלה בתן אלה לאלה ולא המשבר לאלה אל מבלה נפר לתלן:
ב ראובן מלן לשיהן מלון מבבנתם מלה אלנים בחנון בחלה בחנון מלבבה
אחת בבמלה ומשיהן הבבה לא לן אלא מלבה אל מבבה אלה בבמלה
בן הלא לאלה אלבה בתן ומאכל בבמה אבר הלא ומבבה בחנבה מלבה
אם מלן לשיהן לא הי מה אלא מלנים בחנון נהי בחר אל חבבן
ומאכל ומלן בחלה הלולה הי מה שבר מאכל בבן מבבה הבלבן
אחרי הלבה אלבה אל אחת אל אל בבמה אלה מלה בבמה ומבה אל בבן
נתן בל אבל לא נבבנו מאכל בבמה אלא מלנים מאכל הבבמה ומאכל מאכל,
בחר ומאלה לן בל בחר ; ומשיהן אבבה אחלה מלחנים בבמה אבא אל בבמה
ובבאחר הם אאלי ; ובל הבחנון הלן כבלנים מלנים נתבה אל בבמה אל
אם בלן בחנה אבבה מלנים בחנון בבמה ומאכל ומלן ל בל הבחר
ומבא בבמלה מבבה אל לבה ; בלבה הלולה אחר אבא אבא הבה בבלה
כבי הלאחת לבה אחר אחרה אבא לחם ומבבל לבה בבבה אבא אבא הבה אבא
ומבבה אבבה מבבנן אם לבה ; ראובן הבבה מלנים מלחנים ומבבה אבבה
פרחת ומלנים מבבנים ; ראובן הבבה בבן מלנים ומלנו מלנים בבן
ומבבלה הבה לא אבא אבבה לשלם ונבבן ובבבן בבבבן אבבן אבבן בבבן בבבן
ומבבלה הבבה לא לא אבבה ; בן הבבה אבבנים לן בבבנים הבבנים בבבנים
בבבנים מבבנים מבבנים לבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים
בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים בבבנים

לו שלדין אחר מאחר שלתת בשל עלתת בשלך עשתת בפשעך אשר הוא לפ ,
ותבטח ובקפה לאמרתי אחר תלך בפשעתך מלו שלך . כי הוא משלם שלדין פחות
הוא אחרתת אשרי . מחר תלך מעם לפל כי הוא מעמדת הקיעת לתת ומחיל לו אלת
הוי הסכן ותבר ובל ומרון ראובן אחר תמלך בפשעתך אל תוסף הטבר ומעבר
אמתמדה . בכל מי אבל אם אם לא דברת בשלת אמתת תמלך מרון פטר לאל .
אמתמדה שלא בלא הוה שם בדבלת אמלת הוה שם לא תחל בגלל בכחון תחה
שבא לחרר ובמר בגלה ושבל אמר ובדרם אם לת ובל ובהמו אבל אם הוה לשם
פטרה . אבל לא הטר אחר אחר בלבלת אבה שם אשרי לת הוי שם דברת פטרה אמר
ובמלת אמתת ובכנם בפאמרתן כל הסבלה אל אמתר ובמנת הוא אמבלה . ומה
הוה מחלת ובל ובחסת מחמתת ראל הסכן ותבר לא הטר אמרת אבל הוא אמבלה . ומה
שם פטרה בפאמרתן הוי הוה אובלה בכל ומלת אבו הוה אל אמתת מחמת הון
אמבלת ובן . ובן אם אמבה הסכנה ומן שבשם אמבלה אמבל אל
אמבלת מחה אמרון אמתם מחר מחר מחר לאחרה . ולא אחר אמר אם הלל מחרון
עמבר אמרה אמרון בפשעתך אמתם ומלחה אמרון לבר אחרת אמתם ומלחה אחר אמרון אמתם
מחר אמרון בחמה ובמלת אמרון הוא מלחן ומבחר ומחר לת אמר מלחת אחר אמרון אמתם
לו מלחן ומאמתם לו מלחן אמרון אמר אמר אמר מלחן ומבחר אמר לת אמרת אמרון אמתם
אמרון אמר אמר לפ אמרון אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר
אמר אמר אמר אמר אמר אמר

שיעלה לא הניחו בקרקע אלא הניחו בכלי אחר ואגבהו ונגובהו פחות מ׳ טפחים ונקרא מקום אחר אלא
בקרקע אעפ״ל נחשבו גבוה בשמיטה הרי לשון אחר שמיטתא הוא אלא לאחר אלא בכן
ש״ מאלו דברים שאינן נשמרים בקרקע כגון הגרגרים אם הניחו בכלים
שאינם נשמרים ונגובו פחות מ׳ ופסק ונגובו אחר אחר ואגבהו . . . .

ואם עלה הנפקד לאחר מכן בימיו ולא הודיעו שהוא פקדון אינו אלא הוא ריחוק
במקום המשתמרין יפה רק בכוונה פחות רק בשנעה שלשבל המעצב שהפקדון
במצבה הנפקד שבשנה הראשונה שאותו פקדון מסרו לאחרים אז לבן כראמלי
אשלמיעלו לאיתיה אוהבינו בקרטלמא ואינגב ופסק רבא בדפרשיה
ומרים לא כתב כסף אין לו שמירה אלא בחקוק ואם לא פלחו בקרקע מחייב
ורק על פסק שאם הנח הכסף במקום שלבל לבצוע אה שלו ודוקא שמעצב
אותם בשלעה לעשות מהכל אחרי לשומרם זמן מרובה אבל אם אינו דבל

ראובן

ליתנה שם כי אם לזמן מועט חייב אבל הקה לו
הפקיד פירות אינו שלשון ויהי לי שכירי של שמעון
לשמור פירותיו ושל אשר בגימטא ולא שמר הפירות יפה והרקיבו והובש
ראובן ושמעון מטיב הלא ידעת כי שומר שלי לי ולכך הפקדתי לו דין הוא
לפנות שאינו אבל עם לי יכול לטעון היה לך להודיעני ופשעה בהם ולכי
חייב בראמלי ובי בקרא דלא הוה דבי ושלו ואיחייב לה לשומר שלבב
יקרא דלאו מיקן מסר ליה דמוה ליה לאודעיה

ראובן

ונו לשמעון לוה מעות הפקדון לך תחזיר לי
שמעון מטיב לו בעבור ראובן אם נשתמשה בהן ונתחייבת בהם דין הוא
מה המעות מונחים אפי׳ עדולים מה שמעון סומך מוקר ושאי הוא לבהתמש
בהן דדעתו של מפקיד בשעת פקדון להכי שיוציאם לעשיה שלבה והוא יל
ולשאי הוא לוה כשומר שכר כדתנן המפקיד משנה אינו שלמנו והה
לבלסוחר ותנן ודוקא נאבדו אן נגנבו אבל נאנס פטורין כדב נחמן דטפי
מה נמר שכר לא הוי

ראובן

הפקיד ש חבית של יין אינו
שמעון והוציא ממנה הין של יין והחזיר משלם
שמעון אם סלה שבדרש אינו משלם לא הין של יין בלבד ראמ לא סלו
לא שבדרש

ראובן

שמעון בשמעון בחלה לטל פשוט מ״ב בפקדון
והקנה אותה לבי בחנין נמר לא חנה לבני המשנה דאין
נקנין בחליפין לא אבל קוקש כדב פתא דקנ לה לשמוש אבל סיפי דמתנה
אבל כסף הלא מטבע נקנה בחליפין ראיקרי פירות. ואם ראובן הקנה בחנין

לא

לב

הגיה בקצת מדפי ראת ל ואמצא פשוטו בגיה מהר מאמר ואולם בגיה בשעה בפשוטו
מלבד ראת ל ובמקום אחרים אם לא לגרות בטול מאמרם באלו בבבלים. ובתוספ' פשוטו
ובכן נקונים בפשוטו בכולם של קנה מדרש ש

נמה שבאמו ובעת בבלון של שם הבו אור

לג

ראובן

לד

המזר

לה

הנורר

לו

ראובן

לז

לח

הדחוזר

לט

הלוקח

מ

ושכירות

מא

ראובן

מב

ראובן

קמון הכי תקינו רבנן בממיבראא דלקא עדיס ועדיס שליחותה דקנה שבו לי
וכו' דקא מקנה עקר ה סנדר בידיה וקנה ומקנה ליה:
ל' לא לשמעון שמור לי הפץ זה ושמעון אומ' הדי ביתי
לעכיר בטוב בעוכר הנחנו אפילו שומר חנם לא הוי כדבא וכו' דאמ' אינו חייב
בטומ עד שיתרבטל שיקבלנו ושמוקל פסק כו' המזר ראובן
קנה לעמדיו אומ הפץ מקיעת דמיס אם מפרש
אמרכי דחקן מו ד שיל (פיק אונוי לא קנה הלוקה בדבר הנגנב בספק ואפילו
במקעבו לשם עבדו ולא בהפטיט: הנורר
מושבו (ותר בו נקדא מחוסר אמנה: אם הגיה לעבר ה
הא כעדקה (אפילו מתנה מרובה חייב לחזיר לו ונן מקנה בירוש למי:
ראובן שבשביה לשמעון שליחותי לתנה פיקוחיו (אחדי כן ממר
שמעון אינ דלא משיך ראובן קנה אם נתן אסקם לדחנא אל
כמי שקדיב וכן במקחו לפי שהוא יוא שיאנס הו אינו
שהות מעות שנה לעשון מכר כשמעל (רב נחמן הלבה: וחזקלדתא
דאמ' מוכר חוזר לעולם דלא קים ליה (לא נתיב מקחו בנון (אם קוישמו כיון
ומוכר לוה לא בידיב (ומחיל: הלוקח כלי הטמיש של בעל
הבית אין מלוקח דון אונאה (האומ) של מנה שאין עלי
אונאה דאמ' ליה לוהכי ושכירות הלבה שיש בהן דין אונאה
כדמשיק מדמתי ממכר עושה (ומעידה קרקע
אפילו בטול מקח לוכא כדב נחמן: ראובן שלא מאשמו מינונית
ביד שלחו (נאלסו מומא בדרך שם ממונ דון הוא שלא
ישבוב לא לבעלבה הנים (ודרך לה אחרים לקנה כדתנא בפ העד ששלרו
שקלאים: ראובן שמ לשמעון שפר מדתי לך (והחנת לתחזירו
לי לשיחיו לי משה (הלא לך משות (שמעון משיב מכיחיה
(בקוזה היהב (אחר המכר אמרתי לך לשיליו לך משיח מלוים לך (אין לך
קשן ממנו (פטומי מילי בשבל) אמרלי לך כדי לתנח בשלך: דון הוא אם יש
לים לשמעון שכן הוא יפטר אם לא חלח (ונוכיה הכנאי בחנן (אם אין לם
עדים ויאובן טוען לי מתחלה הלבה לשמעון (אמ אחר כן יטבע לשמעון שבעה

227a

רבית והיתה מתחלה ולבד אסור · ושגא רבות כשואם בן אל החתן ואחר כן
מג שאב לן ואוכר בלא יחא כריבית · דהוו כתוב [illegible] אומרו לו : כללא באסמכתא
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] לו יותר ממה שהפסידו · והלכתא המקבל קדיקא מחבירו
מג באסמכתא לענין הלואה הדרא ארעא · והדרי פירי לענין מכר לא הדרי ·
תמקילה בטענת היא מחילה · בלשון מכר לא הוי כרב נחמן :

המקבל מעות למחיקות שכר · הלכתא דאין צריך לתת לו שכר
מד טורחו דמתוך שטרח בשלו טרח נמי בהאי של [illegible]
והלכת לא אסרה תורה אלא רבית הבאה ממלוה ללוה :

ראובן
מה טען לשמעון אמת ומכרת לי יין בחזקת שהוא טוב
ושמעון משיב והלא טעמתו · דין הוא דפטור אפילו ערבו כר' אחא · ואם טען
שערבו אחד שטעמו ישבע שמעון ויפטר :

ראובן
מו טען לשמעון השכרתי לך סוס בכך לשבוע · ואם
יומת אינך אתה חייב לי זקוק · ועשה בו מלאכה ששה שבועות ומת · ואם מקבל
השדות והזקוק · ושמעון משיב לא אשלם דמחזי כרבית · דין הוא לשלם
הכל · דלא הוו עליו הדמים כהלואה כדתנן השם פרה לחבירו וכו' · ואשג
דאסור להלוות מעות של יתומים ברבית למחיצות שכר מיהא מותר

ראובן
מז טען לשמעון שלחתי בידך זקוק בעשר פלוס לקנות לי
עגלות כבשים וקנית בכספי לעצמך והרווחת · ושמעון
משיב אמת כי קניתי בכספך ושלך ומה שהרווחתי [illegible] הוא [illegible]
משיב לא קניתי ועדים מעידים שקנה · דין הוא שישלם כל מה שקנה ·
מדתניא הנותן מעות לחבירו ליקח לו פירות וכו'

ראובן
מח שהיה לו סחורה ושמאוה שמעון בעשרה זקוקים
שיתן לו שמעון בשינויה · ואם ירויח או יפסיד יתן לו שמעון עשר זקוקים
דבר זה אסור · דתניא אין מקבלין צאן ברזל מישראל · ואם ראובן מקבל אין לא
דבר זה מותר אף בלא מילתא ואבתה :

הלכתא
מט ניתנה ללוקח בפניית החדר שהי[illegible] החדר בסחורה
מפתח כדין סוחרים וכדאמרי' התם באתרא דנהיגי : בתוכה · ואם מסר

ראובן
נ טען לשמעון השכרתיך לכתובה ונתתי לך ספר

[illegible]

נא ראובן בקל מחמר אומרן דהוצה מרוח מלוש כבו דהשאבה בשבת ו' אבן
שלא לא מבשלה נתנתה ו' נחמתה כאלשיה אל מלקדה

נב ונשבע שנאנסה: **ראובן** שהיה עומד ברשות הרבים ואמר לו
שמעון שמור לי חפץ זו או בהמה זו ואמ' לו ראובן הנח
לפני נגנב דין הוא שיחייב ראובן כשומר חנם בפשיעה ואם אמ' הנח לפניך
אז שאלן הנח להמיר לא ההוא מלמא איבעיא לא איפשיטא ועבדינן לחומרא:

נג ג **והלכתא** ראובן שנכנס לשמעון בחמוד יהודים חפץ להוליכן בביתו
טוען שמעון קפיצ' עליו ענש ושלהו אם אין דורה
שעור חייב שמעון לשלם לראובן בשבועה הואיל ושכיחי שם דברים פאיסי:

נד א בן יהודה ופרבא **והלכתא** בשמר אבידה הוי כשומר שכר
נה לדב יוסף: **ראובן** פלוטה ושטה למלאכה אחרת ושברת אולנו ושמעון
מלאכה שטן לשמעון השלתי לך כלי
משיב לא שלחתי כי אם באותה מלאכה שבר דין הוא שיביא עדים שלא
שינה אן ישבע אם לאן ישלם שבדין משלם בדמים כדב הונא וכאיס יקן פרה
נו **ראובן** ומאחר סתם אן תשאיל לשמעון וסיינו עד שעה אשה ציה
המשואי אפילו פטר בן פקור דל"ג עמן במלאכתן ואם מלכתן
לראשון ולאחרון כמה יכבד המשואי על הבהמה חייב שמעון כמו ד' מנה
נז דאוקי פונדיינתא מן **ראובן** שלן לשמעון מעבלי בידך ושמעון
אומר אינו יודע שאנו
ראמרי מתנון לך והם אם שנו אינו יודע שאנו חייב לך כלום אבל אם שנו
שמעון אינו חייב לך כלום כי אם לא ל' ד' יבי' והשאר אינו יודע חייב בכל המנה
שמעון אינו חייב לך כלום כי אם לא ל' ד' יבי' בשלם בדברי שבט הא' אינו יודע
שנעבר דאוקיתא ואם אינו יכול לישבע משלם בדברי שבט הא' אינו יודע
כגון שאם אינו זוכר אם משלם היה לי עמך עכך ואם משלם היה לי משלך
כלום אבל אם אמ' אינו יודע אם תעשיך בהא כולי עלמא מודו דמחוך שאינו

ומולבשה שלם ומן הלוסה:

הכושביר בית ותבוה אי לתקן לו כל
דבר שעשוי אינן משבח אור שלהבת ונוגן
ונתבר אור שפר ובונן ומלבר מאן כלי ממר קדיש בחזקת
בעלים קיימות ואם הם שנים בקיבה והמשכיר אומר בא נתנו ומוכר אומר לא נתנו
שוכר נאמן בשבועה אחר זמנו אין משכר בתוך זמנו אינו נאמן סרבשו
פשר מי יאי אלי יחמן שכיר בזמנו עשבנו (וטל) שכיר הוא דרמייה שבועה
עשה משיח בבעל הבית טריד בפועלין אבל הכא שוכר נאמן בשבועה

ראובן שכל כלי משמשין או בזמנה למלאכה כיון שמשכו ראובן
אין שמשין יכול לחזור ואמר לו לעגל בר שמשון סומיין וכן
הגא מוחזה: ויכול הכוח להשתמש באותו כלי או באותה מלאכה כל זמן
פטלה וכבר שלא יחסרנו ואם שם ממנו בקטן משתמש ממנו בכל אשר
יחפוץ אפילו יחסר ויכלה עד הבית יד כדאמר רב אשי ומהדר ליה קמיה

הלכתא דברים הידועים תעשיה להשכיר ולהשאיל אינו יכול
לטען לקוח הוא בידי או משכון הוא בידי ונפלו אם ראובן
שדה בשם לבית חבירו ונגל כלים (הכנסם תחה לגפין ושונין לחחמים והלה
אומר) השלתים הבנם אינו נאמן לבעל הבית שאינו עשוי להשאיל ולמוכר כלי
אבל עשוי להשאיל ולמוכר כלו נאמן הבנם אם הם כלים שדרכן לבנמין
או שהוא יגנגו ואין דרכו לישא בגלי אם כלי כשראובן שבנם אינו נאמן לומר
לקוחים הם בידי לעלם עד דאינא שלם דרכים שאינו נדנ שהן עשוין להשאיל
לשכר ושיהא עשוי למוכר ושיבא לבנם דרכו להבמין או בגלי הבכלי או
בשעורה הבנם: **הלכתא** אמין אם שתפין אם אפילו היה אחד מהן
מחוקק אחר זמן כולם חולקים בשוה עמו אם לא יבי
דאיב דבלאן חוקה פיא דמגיא אחר מן האחין שלוה ונתנה אותה אם שנדרו ר
יוחא פ' דאמריאן הבלהיא כרב נחמן וסבר **הלכתא** בבנים
בידי אין אדם רשאי להחזיק חבירו אפ' בשלא
אם אחר כן מזיקן כבוו בעליה בבפילה מים ברחיצת ידים דמושבין דבלעב
תחלה ואחרי כן אפלין וכיוצא בו ההלכה כר' יוסי **הלכתא**
הדר בחיבר חבירו ואין עדיך להשבות לו שכר בחבר **הלכתא** ראובן
דלא קם לאליה אפילו השוכר אסור למיבר לו לעשות
שיש לו אבנים ונעשים בחצר של שמשון ואומר
ואמר לשלם יבין לא נתתה לו תיבדו דבחוייה קא מדמיה ליה אבל אם פנה
אותם שמשון ושתקן הרי זה זוכה בהן

נח

נט

ס

סא

סב

סג

סד

סה

והלכתא לאמן הקובע זמן לשמעון לפרעה ותעה זמנו ואם
ומנר פשתיך אינו נאמן דלא עביד איש דפרע בלא שמיה
ודרדיס לקיש דאמר ואם רבנן לאחד זמנו ואם פרעתיך בתוך הזמן שאמרת
הדשתיך אשר בדאי עקיש שטרא מקיים דאי אמר ואם פרעתיך בתוך הזמן
הלכתא לאונן שבאה מהכל דבשו לבירו אולם כותב ממשון ומבשו
לשיעון בשתתו דלא הוא ערוך לבולל זה ולא אכה ולאחר
זמן נמלך ובטל כותבים ואמר היתה לו בשעה אחר דלא נתן שלום קודם
מלכנין עביר כל המני בדתנא סמוך שאין כותב אמר:
הלכתא
ראוקי עדים שבאה לביתו חבירו למשכנו אם ידעו מה
ישלם של פיהם ואם לא ידעו מה שראו דבר הבטל המה כגפיו שבטל הבעל
מה הן שיין ובטל ואם לא ראוהו רק עבדו למשכנו שבטל הבעל
דבר עביד איש דעים ואם מכי כדאמר רב נחמן דאי מאן דבקיש ברגע ובן
הלכתא
הבעה לביתו חבירו ונחבל עשבו ובטל ובמקום שאין יכול
לחבל עשבו אם לא יפיסא הקובל אין מי שבעה בביתו לא מועה
מן בקבלה הדין אי מי שהניחא מישכון מתחת ידו בא אחר ואמר הישבתו לי כי
פקדון הוא לך ממנו ולקח אומר לא לי מישבתא אלהו אם יש עדים שמסרו לו
שבע זה שהפקידו לו ובטל ואם אין עדים נאמן המוציא בשבועה דאי בעיא
אמר לו לא הוי דבריה מעולם המזיר
סלו לו ספרך ביד אחר
זה אומר עבד ממנו וזה אומר
קנתים בשוק דין הוא
אם יש עד שהכובש שם סלבבה בביתו שיטול סלו ברמיה שקלא בשבשתו
דין זה נותן אם בלא קול אם יש עדים שהיא שלו מפני הקנה בהקל אין אם
אם עדים אם יש מחלוקת בביתו ואם הוכר הקנה בדין יטול בחנם והקובה
הדקיק הקנה לדין ומפני הקנה שהיה דמיה ויחויב ויתרוקן הקנה לדין
ומדין שקנאו בשוק מן הרשיא המקנה שאינו מפקרים בזה לא עשו תקנת השוק
הלכתא
הקנה שדה מחבירו ונשלמה מסיקין אם מלה המגילה
היא אומר לו הרי שלך לפניך ואם מלמות הקנין חייב בקנין
דאמר הראוי שדך והראה לו שדה חבירו ונן הדין בטל מיני ממון אבל אם אנשו
השלטון ואל הראוי שדה פגל אין נכסיו והראהו לטור ואם שאו נתן בוד חייב
הלכתא
המלשין חייב במה שיעודו עדים שזה נתן בוד חייב
ואם אין יודעין שבנו הנפסד ונבבר מחיב ולא כדין
העגל דקאי בתיקו ואם העדים מעידים ששמעו כי אמר לך ואמסרנו ביד פלוני

ואלו כן עשה זה פטור דאביר דנייס ולא עביר: **הלכתא**
מהוצא מקנ של הבדו באשפה אן מיצא בה שבע

בשבת כמה היה בן נוטל בדברים שדקר להתם באדנן זהובים אין ספיק
אבל לא בדברים שאין דבר מלה: **הלכתא** מפרדין לבשר חוב בדרך
מיעה מערבון ואם טען אין יד: משנך עד אחר יב יש
שכן בידו רשות לחזור אחר מקח עבסין ושימיא הלוקח משלהין הוא ולא מתבטן
אדרבתא אבבים בידי מסנך עד אחר יב יום באין ידי משנך בני דין הוא
שדוחקין ונהב נזול אסור מטאלין ולבלוחו ולפיטא מעות ובאוחו ומן משבעין
מוקו שבועה לפיטא בפני בר כל אשר לן כרי לפרוש בעל חובו ואם מבאן
ולהבא שלא תדחקהו אם רשון ידו ואם היטא כל אשר לו בפני בר מנחין לו
מכל דבר ודבר חלק אחר ומכל מין ומין חלק אחד לחיות בהן ואם הוא אומן
מטחין לו מכלי אומנותו וכל כפלים לוקחין סמוא אפילו תפלין כי הפין
הרי לוקחיה דרב יומר מנ ליה תלמן לי תפלין ומלבושין טהרים ויקחין מימ
ויהא לו אחרים הראויים לחול ומשאה ידין העורף על מזונות אשר
ובנו פחותים מלו ששה יקחו ממוע כי בנו שאם אין עליו לזונה כדרדש ר
שילא אבל קטנים עבון לזונם עד ר ששה ואחרי כן משבישין אותו על המותר
ויכן לזמן של השאר לפרוש לו מהם מושם בחשבון החוב שלו על פי אשר תשין ידו ע
דאורילא הישבנו לוקח סלה בידו ואם הה הוא דין בתנ ע״ר
בתפילין ויא אם בעיניות וכתב הרשבא ולא לא שיאמר
שבנו אם בספר ופ׳ ממן שכתב בהלכות שבועות ובדרים:

שבועה הישה כי כעל הערוך לשון כבדות שהכבידו עליו
שבועה זו עב״ מלשבעינו ויא לשון הסתה שמסיתין אותו לעשות
ובשבועה זו אין לוקחין ספר תורה ואן יביה באמון

נשלם ספר אבן הראשה שכח ותתלה למי שברא היס והיבשה:

ואלו הרינון לקטתי מספר תשבץ עם הגהות מהרי״ן

והם הגשובות שהשיב הר״ מאיר מרוט נבורק לתלמיד אחד מתל
מתלמידיו ז״ל: **נהגו** העולם לה שבוע המחנייביס
שבועה ביום הכנסה **אם** יודע אדם ששכח מבע
חוניו הרי הוא מוזהר בשעה הטב תשיבנו ולא

תוספות

עוד

עוד

פא

פב

פג

פד

פה

תוספות

השאר לא יוכל להתעסק: **על מעשה שנתן רחובן ליד משה**
שמעון (והוא מושיב שכן הוא בדברי הר"ר בדברי הר"ר לא כאן ליד ישבע ואינו (מוסיב)
(שמעון) שכן הוא דברי שאין לו מוסל רחובן ו"ל הזיקו ופטור:
רש"י שהשאיל כלי לחבירו או קשכון כלות עלה ברכות על הנאתל
לעדות הכלי מן המשכון ולהתיר לו למשאיל והשם ידע החקר
והרבינו: **ראובן** שיש לשמעון לאחר שמעה אשמעון ואמר לו
הלוה לי: לאשתך לך וכך לשמעון מושיב אינו יוצא
פטור מן הדין מן הכל אפי בלא שבועה לפי שהוא נוטל שטר שטרא שמא
ושב שטרא שמא לא שייך שבועה והנה הלוה נ"ל ששתה סלפר יש בפשט
כי מה שאמרו אין שבועה על שטרא שמא היינו דוקא בשהלוה בא שטר
שמא אבל הכא שהראה לו שטר שמא ודאי יש לו לישבע שאינו יודע כל
דאמרה מנה לי ביד והלה אומר אינו יודע פטור ופשיטי בשבועה שאינו
יוקש ומיהו הכא אין למעש דהוי מהמיש על הלוואת אשתו:
לקרוץ מילן שמניח אה בבית מוהר בדאיתא פרק המקבל שמוכ
כי משרשה שעקר אותם ון איהאתמס אם היה משלה ברמים מותר
לקרוץ מפילו נשא פרי: **למיעבר** דינא לגפשיה קיימא
לן כרב נחמן דאפילו היכא
מישש דינא לגפשיה אמנם אם אומר דוקא בחפץ המבורר שבוא שדין
דשאי לסגף בבית חבירו המחניק ספליו אן בגדיו ולוקח אותם בעל
הבחן אבל מם מוכן הלוה לשמעון מנה ואינו פורע אינו דשאי למשכנ
כדאמרינן פרק הלוקח: **בשבאה** האשה לגבורת
מתובלה יש להשביעה
ושלא בנגוה מעכשיו שלא כדין לא בחיי בעלה ולא לאחר מיתה דון
ויש לשון לה הכל מפילו כריס וכסתות אין לה ליטול כי אם בשוה
מתובלה ואפילו בביה שמין כדאמרינן בפרק שלה אבל המים
שנהגה אין לגבות לה ואיהולים יכולין לגבותל ממקרקעי או בלמיני
מטלטלי שלדע דכתובה אשה בנ"ל ודיה **לתומים**
יש להן לתנה לבה קטנה עשוד עבסי מן הקה
הקרקעות שהנח לבם אביהם לא מן המטלטלין בנין אם הנה לבם
מביהם שוה ק ליטין מטלטלין לא יכלו לה לא שלה ליטרין שהם
ששור נכסי ממקרקעי דהרעבה מיה כתובה והנה הקה ול

ומיהו

ומשקו כיון דפרשה שמין כיהב ווא דאיין דשת האב בכל יום שעתן נהוא לבנים ע"
אומנלטלין אל יש לחת עשור עבדי הן ממיחדקיי הן ממטלטלי אלא דאמרי ר"
אלעזר מפרקיע בין לגזלות בין לפרשה היינו דוקא בזמיים אבל שבעין תקנ
הנוסים בין במקרקעי בין במטלטלי ואין לפקפק ולא תעשור עבד אבל אל
אוכדין בפחות פוחתין לו כך ראיה לי עב: **אין** לתומיס קטנים
ליתה מעבד אביהן כאב מה שלקחו הנערים בחיי אביהם דאמרי
פניה ל אחלון מה בשם קטנים ונגלים אם יאמרו קטנים לנערים אע שאינים בדרך
מלאותם אלהם אין שומלין להם לא מה שעבדו להם אביהם נתן ונחלקו בשורה
מנכסים שהיה להם אביהם: **הבותב** מל עבדו לאשתו לא עשאה
לא אשה ופקס אשה ונכלו הזרשים להעבד שבזמנו ה
אחר מות אשה מעבד בעלה יכולין הם לסלקה מהאיה פדה הנזקן הא איפ
איפטיחפא דמפסיר מסקין לה אבל אם שיר קצת מעבדו עבדו לה כתב לה
את כולן מתנה ומודה היא אין יכולין לסלקה דיילא עני לתתה הכותב כל
בסיו ומשמע שאם שיר קצת מתנתו מתנה: **הנרשה** חברו
מודה לחבלו שוה תבעה לעדה שאם לו בפנ שדיה
אם יבא שיראה אותו בעל דין כל מה שישנן פלגו עלי אומאי שלא הי הבדיל
מעלם: **השולח** מעות להבילו על ידי אחר ערך לבהן לו מתה
ידו ואן ישל לשולחם וקן פסק הדיאה אל דהכי נמנ
הגדי אבל אם כתב לו אל הכתב אין לו לגזלות הפעה בשבל כך אם שלחם
ונשבין של המלוה חיב לפרוע ויפ בתב ידו שרך שאם בתב ידו תן לה והפ
ראובן מסר פקדון לשמעון ובא לוי ונשבע לשמעון עדי בב שלא
להחזיר לראובן שחיב לראובן מעות אם יכול שמעון לתופסו
בחיתר לעזוק לוי אם דבר פשוט הוא שראובן חיב לו ואין שמעון כופ
הפקדון אן שאינו יכול לכפר אן שמעון חיב ללוי מדל נלוי ונעל הא אמרי
הלוקח לבעל חוב במקום שהב לאחריו לא קנה בא במקום שלא חב הנ
אדרבה נאמר דמדיה קא עבד שמעון אי לפיכ אי דאמרן נבראי אלו
שמוציא נילה מתחת ידו של ראובן ויתיר ללוי ומוצע בב מן הערה
ראובן הרשתו ביד שמעון לתבנו את לוי עדין ונראה שאינו יכול לד
לחזותו לא הוא בעבמו ידה עמון בדין ואם יחיב לו ממון
אן שבועת לא תעשה עוני בב עד שישאה לו ראובן כמון כן במקומו:
המלוה נחמית שכר לחבירו יכול לחתה משלותה ממנו בעבור
כל הקרן ויתרה בו שלא ילוה לי אם על משכונה ואם

צב הלוה והפסיד משנה היא והכי דידא שלו ודין: קטעים חפילו
הם פחותים מן שנים יכולין לתקנת ולמכור ופירש
במתנה ודוקא במטלטלין דדאיתא פרק השוקין הפקעות מקחן מ
מקח וממכר וממכר במטלטלין ומוקי לה בלדא הפקעות פי קטעם
כמה שיש כדר שבע כדר געגע וכל חד וחד לפי חורפיה ועם בני בנים
אם מתנתן מתנה אחד מתנת בניא ואחד מתנת שבים מדע ואחד
מתנת מלוה ואחד מתנה מוגעת שיש חלוק אם יש להם אפטרופא
לאין להם אפטרופא דאיתא בכתובות פרק מציאת האשה לא שבן
לא שאין להם איפטרופא אבל יש להם איפטרופא מקחן מקחן ומתנתן מתנה
ואם אזן הטעם שאין מקחן מקחן בשיש להם איפטרופא יודע בטיב למכור
ולקנות יותר מהם אבל מתנה איר יכול לזן שאפטרופא בטיב יותר
לזן כי מה יש לו לזן במתנה ועוד יכול לזן הטעם דאין מקחן מקחן
משום דקדוה דעתיה מעל זון מוכר אבל מתנתו מתנה ולא יכל
בהעם אבל במקרקעי אין מקחן מקחן וממכרן ממכר ומתנתן מתנה עד
שיקנו יותר מן שלש זון אחד ודוקא במקרקעי שקנה להם האיפטרופא
אבל מה שיש מאבין או מבסי קרקעו אינו יכול למכור עד שיהיה בן עשרים
דאיתא בבבא בתרא פרק מי שמת אבל מתנתו מתנה מן ויד ואם יודע
בטיב משא ומתן מפיטל בבסי אבין יכול למכור מטבוא בן ג שנה זון אחד:
בשמקבל הרמעגן טעמת והבעלי דינו ישמעון היה רעבל
לומר להם עבדו ומחם אזן להם שבו כדאמר ג
אם דינו לשם משיבין ואם דינו מדיינים לו לבעלי דינו לשם יכולין
לעשות אבל משעבדן אין יכולין לשם כדמוכח במסכת שבועות מן ועבדו
צד האשים המשכיר את חבירו עריך לפדנו במעות אין
בדבר אמילה וכתב הלם זל שאם אין מעות
לעשיר לא יפגר בעבוטה שזה סלק דלא אמרינן בשכירות שזה לסק ל
כסלק אלא עריך לטרוח ולמכור מעבשיו לפדיון מעות לשכיר:
צה ראובן שלבד בא של שמעון ושמעון נתן ספר של הקדש לראובן
בשבר שכירותו דראובן המלבד יכול לשבר הספר ולמשבר
צו המשכיר מלבד אשר שכיר ומחזיר בו השכיר בעבר הבית
יכול להתנות עמו ולתן בו יותר מתנאו ולא יתן לו
כדאמרי בבבא מציעא פי השוכר שוכר עליהן ומטען והרף פסק הלבה

כרם דאם פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום ונראה דמלמד יכול לחזיר בו
אפילו בחצי זמנו דהא כפועל הוא ושוכר מה ששכר ורוקא כשמוציא מלמד יש
לשכור אבל אם אינו מוציא מלמדים למלמד הלכה מרבה בשכרו ומשעבו
ואם המלמד חוזר בו משם חלוי שוכל מה ששכר אף אם אינו מוציא מלמד יש
למשכר והשאר יפרוש ואם בעל הבית יחזור בו ידי על התחתונה ואם מוציא המלמד
להשכיר עצמו ישכיר ואם אינו מוציא מקום להשכיר עצמו בעל הבית נותן לו
שכרו משלם ואם מוצר בו מחמת שחלה בא אם הוא חוזה שאינו לוקח לא
לוקח ולא לוקח מלמד שאינו רגיל לבא פעמים המלמד לא יוכל לא מה ששכר אבל אם
הבן רגיל לחלות אם המלמד בר מהביא מקא פעמים המלמד ואם לאו כר מתר
פעמים בעל הבית עב ואם חלה המלמד אז אאנס קצת מן הזמן שהיה לו
למלמד ולא היה יכול למלמד שהיה מבכל אז שאר אוכלין אינו חייב להשלים בסוף
הזמן כדאמרי׳ קח רקבשון חלה ן ששה ן אינו חייב להשלים ופוקח על כרחב מיהו
מעבין לו לפי הזמן שחלה אלא דאמרי׳ ששה ן וחלה ן אינו חייב להשלים המי ובבי
עבד עבדי ספר ש לו כל שכרו מתחלה שש שמשעה שקנאו אין שום חוב ממון
עליו כדאמרי׳ עבד עבדי נתן חני׳ אך ונירה הכתו הוא שיעה בשש ובנשון אסקל
אבל מלמד שהוא משכיר יש לשלם אינו כל שכר מאיר לא שאר אלא דנאנס
ואם חלה התלמיד בעל הבית יכול ליתן לו אחר ללמוד שלומד בנוב סב כמו
הראשון מן יותר טוב אבל אינו יכול ליתן לו אחר שהוא ברוב מן הראשון ושאר
מלאכת אינו יכול ליתן למלמד ובדר ליתן לו שכירותו משלם כי המלמד אינו
אינו מרויח שהולך בכל ושוב שהוא מתחלל כמו הם אבלעי דמחוזא דאי לא
עבדי דלמי׳ והקף לו הקבה אך אם יש חולי תמיד ומלמד דר בעיר אין לו שכרו
אלא לפי מה שלמד ובגן פרק השוכר אם משלם למד ית היום ובא
אחר ולמד בגן ערך ליתן לו שכר לפי שהוא כמו שהיה העומד לנגד ואחרי
היודע לחזור שהיה חבורו שמין על התחתונה והוא נזחוב למלמד בגן אך מזה התחתונה
המלמד על התחתונה שאם היה המלמד שייר ונוב והיה בעל בגן בה דיון והבן
אין ערך למלמד כי אם כמו דש לא יתן לו כי אם מן דיון אין זה מתשבר

כתב הרב מקן מוצ מי ששכר מלמד לבגן וקבע לו זמן ופעבירו ממנו אין
לו עליו רק חד עשרון כמו שאמרו השוכר את הפועלים ותעבו בעל
הבית או בעל הכרם העמד אותם אין להם זה על זה אלא הרעמת אין
הפועל רשאי לעשות מלאכתו בלילה ולשכור עצמו ביום ולחרוש
בפרהסיא עבדיה ולה שכירה בחברית מכאן דקדקין הלכ שיש בידו של בעל
הבית לבחוות למלמד המשכיים לעשות מלאכתו עגל

צ״ל **הנושא** ולמעה אין נרשה אם עשה הנשאן בערב שבת ערין
לתתיחד עמה מבעוד יום לפי שאין קשין לגמרא אין לנרשה
לא ייחוד ואין קושן בשבת ומצא דאיה מפיד דעלמי דיולא דאם מקשין לו
אשה אמרת שלא לבעול משמע ופיה בלא אשה ומעברה ומדרה לפני בעדן
ובשר בילו ומקשין הכמ והא אין קשן בשבת ומתרץ אין שבות במקדש ונשין
ודרשין אין אפלין לא משום שבות אלא אמרה הוא אומלון מבטן מבעדיום
ולפיה ולכל לעמה מבתולה לפי שבתולה יש לה הוקר ומשה קולה לכל דבר
אבל לעמה אין לה קשן כי אם ייחוד ודוקא כשהיא מתרוה מלתיחד עמו ועוד
ראיה מיבמות אבל אם הוא רוצה לסמכן שלא להתיחד עמה עד מוצאי שבת
יכול לפי ונשפה בעוש בלא ייחוד ואם היא עמיאה אין לה תיחד עמה עד שתבעל
צ״ל **הנות** הלכן לרים בנכסין עם בנו לאחר מותו ערין לסבור בעטר
מבנו הקדרים שהיו לו בעשרין מיתה בראיה פרק יש נחלין ראומ תנל אשתו
באחד מבנו הקדרים נעטלה באחר מן הבנים הבאים אחרי כן ובנכסים של
עבשיו ועם היו יכולין הבנים לומ אביו הדוקה הממון מיום המלנה ועד עתה
ומה שהיה לו בשעת המתנה הפסיד לבר ערין שיהא בעטר בנכסים שיהיו
לי בשעת מיתה ואנעם הלכ ולא תיומה איך מועיל לפי שאין ארם מקנה דבר
שלא בא לעולם ענ״ל **חייב** אדם לכשיר עצמו למזונות אשר־לו
בכל עשין בין מחמיי עשיר בין עני ואינו יכול למכור לא בעני
אשתו ולא בעני בנו ולא למשכנם בראיה בבבא קמא פרק העבל אמר המקדש
ואחר המעריך אין לו בכסות אשתו ולא בכסות בנו מדקאמ אין לו משמע שאין
לו משום עשין אבל אם משכנה בעריה חייב הבעל לפרנסה אם לא שיאמ פסקתי
לך שאין בטבעינו ואינו חייב לפרנסה ומה שיש במסכת כתובות הכל
לגדיעה היים ושבר אמר ופרנס את אשתו הנה מעלתו על הקרן הצבי ולא נשאמ
אם מלה לבעליך והוא יפרע לי בטוב אבל אם אמ אם מלה לך ואת תפרע
לי אין הבעל חייב לפרנס כל המלוה והמלוה יגבה לאשה והיא תתבע מן
בעלה ומה נשלותה שלא בבד אבל אם לותה בבד אינו יכול לומר פסקתי
לה מזונות ועדיך לפרנס בכל עשין ומקשין הסתר השתא הוא בעי לנשה
ואא יהיו לה מזונות ומשיב בשלותה בבד אלמ ואא איינ חייב במזונות ליה
לפרנס מה שלותה בבד משום שרוצה לנשה אבל אחתה שאינ רוצה לנשה
חייב לפרנס כל מה שלותה בבד והשיב הרש לא יא שלא יפרע הבעל אל
בשלותה בבד ואינ דוקא כשאין הממפרנס מותק מן הבעל אבל מותק

ק

משל בעל אין עריך פסח דון: **שני** מאין שקדשו שתי אחיות
ונשעת כשמתן לחופה החליפו שלא בא מפרישין אותן שלשה
חדשים שמא מעברות הן ומקשי והלא אין אשה מתעברת מבעלת
ראשונה ומשני בגון שבעלו ושנו **אדם** שעשה במים שאין להם סוף
סוף והלכה אשתו ונשאת בלא התרת חכם יש לברר ך
האשה והבעל עד שיגיעה ומביא הבה דאיקה לרבינו והנה הקה ולא
שנספר המיעוט כתוב הרגיל דאם נשאת לא הגיע במים שאין להם סוף

קא

עוברת על דת המבעל אסור לקיימה שהרי בעיא היא במסכת קידוש
ולא פסיק מרי אשי שהספר דומה לשם סתמא דמילתא דין
שעוברת על דת היא מלגן עתה ליה מעמיש אם היה דוקה הבעל יכול
לקיימה ולא היו מקנין לה אבן אשיגיא דמיקרא לא סמכים להקל: ושר
ראיה מפרק שני דגיטין כשם שדעות במאכל כך יש דעות באנשים: ויש
לך אדם שנבוב טפל לתוך התחמוי שלו ומיגיאו ואוכל בו היא מדה של
כל אדם שנאה אשתו ונאה בשוק ואשה פרוצה ונוזה בשוק ופרומה
משני עדיה ורוחצת עם כל אדם וכל בגן מצוה מן התורה לגרשה:
אבל אם אין יודעין הדבר כי אם מפיה ושולה תשובה מותר לקיימה כי
הפה שאסר הוא הפה שהתיר: ותשובה יכולה לעשות כמו שכתב רבי
יהודה במי שבא על הנדה והבעל אין עריך לעשות כלום כי היה שוגג

קב

בל אדם יכול את לכוף את אשתו לילך עמו לדור בעיר אחרת באותה
מדינה אבל במדינה אחרת לא כי מה שהספר אומ מאלה הדע
לנה היפה מינו יכול להוציאה זה הל ממדינה למדינה והקה לא הנה
לפי הא פי משמע דאפילו באותה מדינה יכיב טעמא לפי
שנוה היפה בורח כו: **לעולם** שותפות קודם למדינות
ונם משכנתא קודם למדינות ומכן שמשכן לה
שבה מחת קודם שדוכה למכור כי סתם משכנתא שתא ואם המלוה אינו
בעיר אין צריכין לטלות אחרין ויכול לקנותה כל מי שירצה ואין כן למדינה
דין ודברים על הקונה ואפילו למדינה כמה דירות וכמה בתים בעיר
ואדם אחר שלא היל מדינה קונה הבית אם היה בעיר בשעת המכירה
הוא יכול להוציאו מידו שצריך לתנה לו בכמה שקנה אותה האמר

קג

ראובן הבא לשמעון חוב ושמעון משיב לבר עברה בשמיטה
אינו יכול לגבות על דת משה אם התובע אומ פרוסבול
היה לי ואבדתיו חייב התובע לפרוע אבל אם לא נתן פרוסבול פטור:

קד

קה

אבל בזמן הזה שאין רגילות לכתוב פרוסבול הפסיד הביעבו. וכן פסק
בספר הירא"ם. והרא"ש כתב אך לא פוסק בצינן שיכול לומ' פרוסבול היה לי
ואבדתי. ואעפ"כ שבועת היסת. לא בעי. מיהו המ' בהביעה בשטר. אבל ב
בהביעה בלא שטר מהנהבנו. יכול ליפטר מן השבועה. אפילו בשאר שטר שטר נראה
בזה דיכול הנהבנו לטענו שבעיות. ליפטר מן השבועה. ואין תקנבנו שאמן לומר
פרוסבול היה לי ואבדתי. והשבעשית משמטת. וגם דהא. הוא ספר
הירא"ים לסמוך עליו לענין שבועה: אדם בהוצל בגלא דאיתא הרמ קו
וחבדו אומ' פרעתי שאמן. וכן משמע
וכי כתביע אודיסלא מודיענן לה פ' לצלוה בדי שידע שהחליטו לו בסמיו ולבר
אם אמ' לדעתי אינו שאמן. אבל פסק דין נותבבן כל הזמן שלא מדעתו של לוה
ולבר אם אמ' פרעתי שאמן. והלום הגה ודוקא בשאין לו בידו פסק דין אבל אם
יש למלוה פסק דין שטר בידו אינו שאמן לומ' פרעתי משום דאמ' ליה שטרא
בידי מאי בעי לעא ובע מסלוה בשטר דאינו שאמן לומר פרעתי:
ראובן תבע לשמעון דדין ואמ' לו שלחת לי ביד ע"י לבעות מדבר וכן קז
עשיתי ותן לי מעות. ושמעון אומ' לא היו דברים מעולם
שמעון פטור דאין שליחות לעני. ושמעון אפילו שבועה אינו עתיד לעשות
שלא היו דברים מעולם כי זה טענת שמא. ועל טענת שמא לא שייך שבועה:
וראובן יכול ליטול עדון ואבמן שבעה בבית: אם יש חיים שבועה קח
לישרל מותר לישרל לתבעה ממנו. וכן פ' לא ולבעה שלא ישבע
בשום שלו ומה שאסור ליקח שבועה מהם אינו כי אם מדרבנן והואיל שהוא
מדרבנן אין מותר מפני שהוא כמיעל מירים ואעפ"ש שאסור ליקח בשראלהם
פרסם כי לא כיצוא עניים מה' לרעיל מירים מותר. ואעפ"ש דשמיע הוא
מהבנון הוא לשבע בתבלי שהוא שבע אין בכך כלום לפי שדברים שבבב איינם
דברים: אדם שנתחייב לחבירו ממון בבר ושוב אמ' לו פרעתי לך קט
מ"ר
אמ' יש לו ואמ' פרעתי ואינו נדרים שלא פרע הוחזק כפרן משמע דוקא קי
בשאמר נדרים שלא פרעתי הא לא באו נדרים היה שאמן: אדם חודא
לחבירו לדון וחבירו מסרב לירד עמו לדון אין לכשות לו ענוי
בבר' שענל הנתבע לפרוש כל ההוצאות שהוציא מהם שכתבו עבון סרבנות
אן אם הנתבע אלם כל מאין בר' דשאין לכתוב לו תבע סרבנות מכל הייב
לפרוש לו הוצאותיו מיום שכתבו עבון שאר רבנים עמומים כמו אם לא תעשה
לפלוני כך ובמוס עליך מדורות ומביא ראיה מפרק הנזל במרא שלחא

דבר מהימן כבי תבי והמ לאומשה אבל לסיכתב לה פתיחא לא משום
דבני למיין אף פתיחא אלא שקשה לן שכתבון עצון סרבאתה כי היינו
עניע נדוי ואעפ עדיך לפרוע המסר כיון שלא ידעה לעשות עצוי בד
בעצון אמר אם כמו כן יעדיך לפרוע לתלבע יעאותון שהיא עלפי בד
מאותו יום שלא ידעה לעשות עצוי בד (והקם לל הקנה מיהו לא ראינו מ)
משום חיוב בגה הויאה: **וכשישרחין** טעמתיהם לבד קיא
עב שהרם לפרוע הטליח ומביא ראיה מעי
פשוט ראיתא התם שטרי נדניין דאיכא התם שנהם נתנן שכר פי התלבע
(התלבע) ופי מאי שטרי נדניין שטרי טענתא כלומ שכתבין טענתיהן
אעפ שקשה לן לגתבע שהיה לויצה לישכמו הטענתא אעפ ענין
לפרוע הויי שכר בראיתא פרק השוכר אם הוצרכו לטאול כותבין וטאלין לבר
ובתב פי שהתבע יכול לראות חבירו (ומ) לבד הקרול קא אולינן אבל רת פי
דכל שהתבע יכול לכוף לגתבע ליכר לבד אם לא היה לו רוצה התבע מסוס
דעבד לה ליש מלה: אמתם אם הגתבע אומ אדון בערי מין כופין ליכר לבד
הקרול הויל (פסקו הכ שאין לכופו) (ומ) דוקא לעשן הלואות יכול כל אחד לכוף
את חבירו ליכר לבית הועד כפי הכ לפרות אפילו תובע יכול לכוף הנתבע
לגבת לבד הקרול אבל בשאר תביעות כל מי שרוצה לדון בשדו הן התובע
הן הנתבע אין חבירו יכול לכופו ללכת לבית הועד (מביא ראיה מפרק
זה בורר דקחשה ואפילו לה מני מעבד) (והאמ) ל שעוד לא שנו אלא
שלוה אבל לה כופין אותו ודן בערו (הוי פלוגתא דהכן ורמ אי יכולים)
לבד הקרול קא אולינן ובד הקרול היינו נדולי הדור אבל לבית הועד נזרו
לקחלה שיש שם מקל ורעועה (ומ) אי בכל תביעות לבד מהלואות סלמי
מהם שאומ) נדון כאן אם שהעדי אומ) נכר לבית הועד כופין אותו ודן
בעדון לשם מוגבר בשאר לביעות (ודחק לם) אמתבו דפק קאי דהמ
אוקמיא בהלואות (שד אמרינ דאפילו בהלואה מני לאוקמיה והנן שהופ
ואמ) לא הלריתם לא שייך למילר עבד לה ליש מלה אבל היכא דאמ)
הלריתם ופרעתיר עחא דפריק שפיר במאי מוקמת מתעת? דוה בורר
אי בשאר תביעות קשיא מדנינו דכל אחד יכול לכוף חבירו לדון בעיר
ואי בהלואה מוקמי שאחר אומ) הלריתי ואחר אומ) אין הלריתי ופרעתי
עדי דמחלוה לא הקשי דמני מעבד מלא לכבל הפחות מלוה תקשי לה
היכי מני מעבד (והאמ) ל שעוד וכו: **אדם** שהפקיר את חברו קיב
ובא אחר ורצה לעבד הפקרון אינו הנפקר בשביל

הביעה שיש לו על המפקיד אינו ראשי הואיל ולא נהנה בבר מהבעתו שישלם
על המפקיד אינו ראשי. ומה שיש לטשי מעין לנשה בחבירו מעה וחבירו
לחבירו אלא שיצריך לפרוש לראשון מדר נתן מעה לטשי שיטול לעבדו
שבבר נהנה בחבי עצמו לבד אבל בדבר אחר לא אמנם אם יש לקבל הבעה
בטבילת מים יכולין לעבוד הפקדון ביד הנפקד עד אשר יתרצה להם:

קלג אם כתבו הפרש בטענות בסך הכמלבה כגון שהיה לו לכתוב עון נכה
עון ולא הדגיש עד אחר הטשואין הכתלבה פטלה מפני שהיא
מוקרמת והחופה אינה בטענה לפי שהבעל הקנה לה מנאי מקומה ועד
ועדיך לכתוב בכתובה אחרת דאסור לשהותה בלא כתובה אבל אם מהבה
עד אינו פסול לפי שהמואחרין כשדרין: עד מלפי המעבר:

קיד כתב הב התרומה בל שטר נדיל שדילן ממנו לבריאת עולם וכן נמצא
קטו הזשון אלא הפרש הקטן בשר: כתב נמין אמ׳ רב פפא משום
דבא המלוה לחבירו בנדיס אינו עדלך לפרוש בעדיס ואם
טען הלווה פרעתיך לפני מטוש ופנוו והבנו להם למדינת הים נאמן:

קיו מעשה ופרש בפנ שני עדיס אחדיס אמ׳ אבי אנמ׳ אנו ראובן
ושמעון עדיס הם אין הבנו שנם עדיס הם ומה שנדע יפה פרש דבא אמ׳
לא כל הימנא ואין פרעתיך פרעה שלא הנדיר לן ראובן ושמעון אלא שלא
ידיחנו לאחדיס: מעשה במלוה שאמ׳ מלוה לא מתלעב אלא
בפנ שני המלוה: המנמיס לזמן פרעון בינו לבין עצמו נ
ואבד הממון בא לפני רב נחמן לדון מראש טען לוה שפרעתיו כבר בינו
לבינ ואמ׳ המלוה ואי תנאי היה בינינו בקבלתן הממון שלא יפרענו לי
לא בפנ שני המלוה חכמים ונעיים הנאיא נהיה הממון ביד פקדון הרי
כבר אבד ואין לו ביד כלום אמ׳ לן רב נחמן הואיל והנדיתי כבר נדיר
פרעון מעולה הוא לך הבא הממון לפני ולפני רב ששה ששנינו לתלמיד
חכמיש ונעיים הנאיכם: מעשה במלוה שאמ׳ מלוה תן לי מאה
דינרים שהלויתיך אמ׳ לן לא הלויתיני מעולם באין
נדיס שהלוה וכבר פרעו אמ׳ אבי למה יחייבא והדי אותן עדיס שמעדיס
שהלוהו הן מעדדן שפרעו ודבא אמ׳ כל האומ׳ לא לויתי לאומ׳ לא פרעתי
והנדר נעבר מדאש נהן הלכה: מעשה במלוה שאמר לבווה
תן לי ק דינ שהלויתיך. אמ׳ לן כבר פרעתיך בפנ פנ

וקלוט ובאו אותן פלוט וקלוט ואמרו לא היו דברים מעולם סבר רב ששת
למימר הוחזק לפרן אמ׳ ליה רבא אם שמתן עדיו קונסו כלוה ומחייבין אדם
שני ששומה דבר שאינו מועבד עליו פרעתיך מלוה עבטים שהיו מוסרין
אותן ששה זוזים ששלם חובך באו עדים והעידו שלא היו נמסרין
לא ד׳ זוזים סבר רב ששת למימר הואיל ואדם שני ששוכח דבר נאינו
מועבד עליו לא תהא עדות של זן כלום אמ׳ ליה רבא לא זן דומה לזן שת
שהמעבר אמר לכל הוא: **מעשה** במלוה שמעבו הלוה נאמן ב׳ קד
בכל מה שיאמ׳ ופדיון בפני עדים כלוה כפר המלוה
סבר אבי למימר נאמן הוא לומ׳ ליה רבא יתר משעמדו האמינו יתר
משני עדים לא האמינו: שכל הנאון ז״ל: [לא הבינו מלותי בשם הרב ז״ל]
מה שהותבין בשטרות ומלוה״ת ונתתי לו אבנב אמות בחבר׳ ומי קכא
מי שאין לו קרקע נגמן הוה ילמוב ובמאן דאינו ליה דמי שאין לך כל אחר
ואתה מישרל שאין לו קרקע בזמן שהחזיקו בה ולבדוה״
אין לבם חזקה דקיימ׳ לן קרקע אינה עבעת ואינה נמסלת לעבלה ואינ׳ ישרל שפ
בחזקתנו לעולם אעפ״ש שאין לא שום שלטונה ״והאומר משנה ר״ אמות מקבהו
טעות הוא בידם דמיצינו המוסר קבהו ומעמידו אינו מסור וחוזר לבנו המשפחה:
מעשה בשה אחת שהפקידה טבעת לבתו של רבינו הקטנ״ קכב
ואבד הימינה אמ׳ ל בדין שאין לי לחפרש אבידתה בר״
הקטנה דאמרי׳ שיש ועבדים פנינהן דעה אם הן יקין לאחריה אין משלמין
והחובל בהן חייב אבל עבדי בהו נזוקה לא דמי טבעת ולא יהבר שאם
היה שוה מאתים ובעלים מעבין אותן בדמים אפילו הפקידה על יד עצמי
אין לה לא דמי בלבד: **עברו** לין שעבר על ווילה עבור אם לא נא קכג
נדחו נמנה למנין אעפ״ש שחטא ישרל הוא לא למה בקרנותו קאי ולא יצא
מכלל ישרל שלא נחשד על השבועה אבל אם נדחו מאחר שיבדל מקהל
הנולה אם ירקפו עמהן הדין הוא קלתן ומה הנעבל בתקעתם אינו
ראוי לערוף כלל שכבר הבדילוהו מאנדיהן: **וישמעאלית** קכד
על מי שלקח ששמע עבור ממשמשין עליו לנוור
עדיהם וקפץ ושבבו לעבור על דברי עבור לשוא שבבו ולו פתרו בו חייב
מלקות לד׳ אזהרות בשעת שבועה ויעבלו במים אדיריס והעבה בידו חרס
ולא כפטר מעידת עבור אם בדין עניו ואעפ״ש שחדמה שבועתן לעידתם:

קכה כל השבשן בהוה שבשן ואין משלמין לבר מבעל השור שבגנ
על שטרל ומדקן ואין מוציאין מה. לאדם לא במקום שחייב
קכו מכון מו קנס מכון: בעל חוב שבא לגבות ויש לו עדות במקום
קרוב ובעלות במקום רחוק ובה עדיות. אין ולא ביעות במקום
קכז אחר וכן האשה שבאת לגבות כתובתה יש לו ביעות כאן ויבוריה במקום
מחר ובה ביעות כאן ולא ויבוריה במקום אחר: הכתובה
קרומה על חוב ושטר בתיעון לעולם כתובת אשתו
קכח הראשונה קודמת לפרוע מכתובה אשתו השניה: כל תנאי שיש
בו אונס לא כתב הוא וכל העובר על דברי הורה לא כלום
קכט הוא הואיל ויש אונס בדבר: פ׳ שנים שבדרו לכם דין אחד
שנים אין שלחה וקנו מהם כל מה שדנו לכם
מקבלים אותן עליהם וקנדס שישבו בדין מעם אחד ולא דעה ליה לדין
סתם אותו עד שידר ידונו אותם משם שבבר קנו ממנו ואינו יכול לחזור
קל וכבבר שדנו בכן דין הורה: הנזקן מהנה בעריס וקנו בן
לבנו כון לאלם אחר אינו יכול לחזור בו ומה שעשה עשוי
קלא ואינו יכול לחזור בו כבר. אשה איש ואיש שאמרו שברנו עבדיה
עבדיה אין שומעין לכם מתנה שנתנה בו שעבר אבל האיש
ילקח והאשה לא תלקח אלא יושבת תחת בעלה שאם תלקח תהיה
אסורה לו. ואם משר אפילו א עד אחד על אותו שהורה על עצמו שעבר
באשת איש מפרישין אותה מבעלה בנו ומלקין אות שנהם מכת מרדות
קלב וקבלין את דאשון: ואיש שבר עם ממונו אין מפרישין בתה
ממנו אלא מלקין אותו ואינו מדבר עם ממונו לעולם:
קלג אין האשה יורשת לבר בעלה אבל האב קודם לבל יוצאי ירכו. ובב
האחין קודמין לבר האחיות בגמלה. בן קודם לעולם לבת. ובל
יוצאי ירכו קודמין ליוצאי ירכה. בת וכל יוצאי ירכה קודמין לאחין.
האחין קודמין לאחי האב וכל יוצאי ירכיהם קודמין לאחי האב. ולעולם
קלד האיש יורש את אשתו: אבל כתב הייאם זל נסיון בנדה פרק
יוצאה דנפן מיוחס בן יום אחד עמל ומנמיל. אמ. דב ששלח
עמל בנבסי האם לאחיו מאחיו מן האב ודוקא בן יום אחד אבל שבר
לא מאי טעמא דהוא מיעת בדיעא לי קודם האם. ואין הבן יורש את אמו
קלה בקבר להנמיל מאחיו מן האב עב: כתב הרמבם זל אם מתה
האם תחלה ואחר מתה הבן אפילו היה קטן בן יומו ולא סבו

לו חדשין הוא יל ויהיה שנה אחת אחר ממו ומת הרי זה נוחל אמו ומעזל
הנחלה לזרשין ממשפחת אבין ויקנה עלו הלאבד ולל אא אינו כן
לא וכלו לו חדשין ראי לא ידעי הוה איהו ספק ואחין וראי (אין ספק
מיניא מידי וראי עב' וכן נמי דעת הרשבא ל בתשובה שנשאל עם
מה שכתב המחבר בפרק מהלכות נחלות שאם לו היה קטן בן יומו ולא
סלו לו חדשין יהיה אחר אמו וכו' והשיב מה שנתפקק לכם אם יום אחר
ממת או אחד ושלשים אין ו ערין לפנים דנראי אפי' יום אחד קאמר
דהכי תנינן לה במקומה בפרק יוצא דפ' לעיל בן יום אחר מטמא
בגיבה וכו' ובסוף דברין אמ' יום אחר ושלשים קאמ' וזה פשוט מאד:

כתב הרש ל הא אים מעיד את אמרו ונתה מוקדת לחזור לו:
אבל אם שאות אסורה לו לעולם: **האשה** שנפרשת
מכתובתה ע"כה לעולם כתב פרשן מבר' אין לו כתב בר הא אשה נתבעת ונפרעת ואינה יכולה לא למכור ולא לי רן
במתנה שום דבר מפני היורשין שיש להם לקום משל אבינו היה אבל אם
כתב פרשן בירה מבר' יכולה לעשות כל מה שהיא רוצה הדבר שלה
בין למכור בין לתן במתנה: **להלוות** לעבריין במגיר בדבית
שמעתי מרבותי שאסור אם אינו מומר דמסיק
היתירא ואכיל איסורא ראן הוא מותר אבל במומר לתאבון דבי
שלו אסור: עב מיאתי נמשי הרש ל

וזה מלשון הרב ז"ל:

הא דאמרינן דחשוד על השבועה שבעבדו נשבע ונטל היינו דוקא
ששעה שמסר לו לא היה כבר חשוד אבל אם היה כבר חשוד
לא שיהיה שבעבדו נשבע ונטל ראם כן לא שבקת חיי לבעל החשוד דין
ויבא אדם שאינו בקנון ויאמור לו מה תשור הה דלעני ושל לו הה לעדרן
והשבועה תהיה מוטלת על התובע וכן הוכיחו פק דבבא מציעא:
אותן ספרים שהגיעם עלין ומוכרין אותן לרבנים אחרים ישלמם
להחזירם לבעליהם הראשונים בדמיהם דאינם מתיאשים
מהם משום שיורשים שלסוף יבואו ליד ישראל וכל דבר שמוכר לבר
בידישראל לא נתייאשו: **אותן** בנ אדם המוכרין בסות ויש
להם ק דבר קצוב מן הלוטרא אם נבבו המלבושים

קלא
קלב
קלג
קלד
קלה
קלו
קלז
קלח
קמ
קמא

מהם חייבין לשלם ואעפ שעדיין אין להם שכר מה לבטל מיבטין יהיו:
קמב להם שכר: ומהשנינה הוו להן שומרי שכר: אמכתא
לא קנאה אם אמר אי לא שביתי היא אינו לך
זה לא קנה אם לא נתן משכון ואומר אל תקנה לך משבשין ועוד כל זה אינו
אלא מומשל אם לא שהלקוח לו בנוף המשכון דמכה אין כאן משכון אין כאן:
קמג ענ דבר השמעה שלא הילכה לה בתחלתה בשעה שמת בעלה ותש
והשביתה הבפסיט והרוחה קרקע שנשבעה על כתובתה ובאין
היורשין והנכסין ממנה יתרון הנכסים של כתובתה לפי הראה הדין עם
היורשין וכיוצא בזה שנינו פרק מי שמת וכן הראשה שהשביתה הנכסים
השביתה לאמיתנא ומומי לה בנמדא באשה היורשת וכו' ופי' השבט
והוא הדין לאשה בכתובתה שאם לבה למה ראוי מה שהנחת לי בעל
והשביתה הנכסים אין לה כ לא כדי כתובתה והמותר ליורשיו הילכ
בהאי עובדא נמי אעפ שנאמר הכסף נאמר אעפ כיון שלא אמרה בבדא אן בבית
הכנסת היו מה הנח לי בעל אין לה כי אם לכתובתה והמותר ליורשין:
והרא"ש דפ"ק דבבא מציעא הבמקום ברגר אחד כשיינו פועדו מן
השבועה אינו פועדו רק בשבועה דרבנן אבל בשבועה דאורייתא לא:
קמד וכאשר כתבתי כן הוא ושלו על ישראל: ענ אורחות מה שעשה מתנאי
הגע אין לבעלה שום תנאי בכל כי יש לו תנאי בכל פסול אם הוה
נבהב בתוך הגע אפילו אם נתקיים התנאי בדאיתא פי המקבל: דר' כל
התנאים פסולין בגע ודברי רב' ור"ש אומר נתקיים התנאי ואעפ דדבר
קלב אדר הא מיקי לה הלכ דבא פלוגתא הוו דוקא לאחר הנערה אבל
לפני המנוף דברי הכל פסול ור' הקשה על פ"ש ומוקי לה בהה"א ומל
התנאין פסולין בגע כגון שלא נתקיים התנאי אך שמור ממקון מן הגע
ובהא ודאי פסול תנאי בגע אבל נתקיים כשר ומה אין לחקל מ"מ
שפיקא עב יש לפסול גע שנתבב בן תנאי אפי' אם נתקיים התנאי כדפי
רש"י ל' ופשיט מינה שנתן גע עם תנאי יאמ' התנאי כי הא דאתקיין שמוכל
שדק מי שאתקיין ולא יכתבנו סלב בגע ומודי רב' יחיא בר' יוסף מפ"ר יש
הוה מנהגן שלא לחתונה שום תנאי בגע של שכנה מרגע פן יבא לבעות
בלשון הלוא אבל היה מקיקים לתבל מה שלהם של הלוגת קהלות
שאל יבריא שישאו זה את זה וזה נשון לעשות: ענ דבר
קמה האשה הזקוקה לגע ולא בא הנדוניא לבעל והגע חייס
לבע

ישראל הוך שנה של עשואין והושלש ביר שלש משכונות של הנדוניא ואי
ואבי הנערה הנבע אותה שהוא ערוך לפרנס בתו עליהם והיבם קישן
הוא ונעבה לפי המדומה והנראה אינן דקיים לן נעלה לתנא יבם קטן אין
לה מזונות לא משל בעל ולא משל יבם תיינו דוקא מעכשיו שנה בתו
הבעל אבל בנדוניא זו לא זכה לבעל הבעל שהרי מה הבעל נתן שנה
של עשואין והרי המעכן שהרי לבעל הנדוניא ביר שלש שנה ורהו
שדוקן לבדר אם יתנהגן עם אשתו כראוי ואם לא זכה המת בנכסיו עוד
שנה מעולם שהדבר תלוי אם יתנהגן עמה כראוי ועוד היכא שמת הבעל
תוך שנה של עשואין אין הבעל יורשה לפרש ואפילו עמי לאחר שנה היכא
דלא הוחזק בנדוניא כדאיתא בהיא דפרק לה בתרא בכתובות ומשום דאולי בתר
אומדנא דדעתא ועל מה שאין פרשן נמוד שהרי לא מסר לו כי אם משכונות
בהשלש ואיכא לדמויי קצת להתיא דמעה אין כאן מישהו אין כאן: גם
כי שמעא שאבי היבמה רוצה לקבל הדם לקיים הקדן עד שיגדל היבם
ולעשות ממנו על פי חכמים עב לפי הראוי על פי הדברים האלה נאין
הדבר להחזיר לו המשכונות לידו אבי היבמה ושלו: גם על דבר
השטר אשר מסר השלש לידו אבי היבם על דבר השלשית
מן המשכונות אם טוב מעשהם תעדו על אבי היבם שיעשה השטר מיון
ושלמא בזר אחר מן הגדיבים הכמלים אשר יראה לו בעניכם בחוקת היבם
ואבי הנערה להתברר על פי חכמים לכשיגדל היבם ושל ישראל
עבל הקם זל

כתב הה אשר לו נתן כל שדה תמות אשתו של ארם בלא בנים
שמחזיר לאביה או לאחיה המזון שקבל ממנה אם המות בשנה
ראשונה ואם בשנה שנה לפי ראות בר סמוך הוצא אם חלתה ימים רבים
ויצא כו יבא ראוי כמה הוצא ויתחות ואם עברה עמה שנים כל מה שהוא בגין
יקח אביה או אמה ולא שאר יורשיה הרי יקן מלשנא דידיקן מלשנא דקאמ הנ
רבתי לשהון דאי תבות בלא בנ תברר לאי ראיתיה לבי שיך לבית
אבך ויא לשאל קרובים ולא שיקר בדבר דר אוריתא אלמא שאין הדין נרדן
כך שאין אדם נתן לא על מנת שהביה לה ולבנה ואם הוצא מה כדראמרה
אן נמלמשיה ובנשעם אחדיה לא שזוב אבל לא לפי ראות בר עבל

שאלה שמעון בנ טרויאש לה יהודה כהן בר מאיר נלה אלעזר
בר יהודה זל אוכן בא לבית הכנסת וישבע ואמר
אי קהל קדוש נייה אחת שומרת בביתו של שמעון ובאה אמש בם

קמו

קמז

קמח

בביתי וחיפני וגרפני ואתם זרעים שהיא מוערת והעלה לעשות כן לכולכם
ועם כל הקהל כך הוא כדבריך אך לגו הדעה אותה עליה ואומ׳ אותי הסה
במקל וזה אומ׳ אשתי קראוה לזה זה אומ׳ אבני קראוה קרנן ועגה ראובן פ
הואיל והיא מוערת בבדשה מכם הענין שלא תלבשה מישראל קיני שנה אולי
תתיסר ואם תעוות אל אנוש הקייהה ושוחה ועד כדברי הקהל לא אותו ממש
נלבד לא הסכים בדבר זאת לבולם לא אקיים עליתכם כי עליתכם איבה עליה
לפי ששואל זה ואחרו כל הקהל הוא לא עד לא על דעתינו ועל אזרותינו
ולא על אזרותו בלבד עדן לא על דבר שאר קהלנו ועוד אמרו אוהבי שמענו
אין אנו משגיחין לעייריכם שיש בכם שהסכימו לעייריה אוהבים לבעלי ריענו
ושונאים אותנו ענו כל הקהל הלילה לנו לעזיר עייריה עבור אהבת איש כי בשאר
שאנו אוהבים לו כך אנו אוהבים מכל ישראל ושאריית ישראל לא יעשו שלום ותתרים
בהם כמה וכמה ונמה ינים שלא יפקדו כל כך ולא המעבדו וכראותו קהלינו כך
נבדלנו מהם ספרי התורה וכל דברים והיו יראים כל הקהל שלא יעבדו
מהם את ספרי התורה וכל דברים של עבוד מפני שבוקש סמוך לבית הכנסת
ולא יעבדו מהם מלה ליכם בבל מיקום שיהיו ועברו על אותה עייריה וכל זה
בהוראתו של שמעון ועבשיו יוחנו לבותינו אם דאגים בנו הערד עדיר על בנו
קהלם לבופש ולהתקן אותם בתקנתם ושלא לפקדיש מן הענבר ואם יש ממש
בהוראתו של שמעון שאם הדברים כל איש ואשה יפדיון שלו ויבא לעשות ומ׳
כדבריו שלזה ויוחנו רבותינו אם יהוו בנו עיר אחת להשביע על עיר אחרת
ולכופם שם בעירם לבל דבר אונס עקרם דמוקים מהם כמה פרסאות ואם
בפייה מהם על לו אם יטלו לעשן לבם אנו בטלנו ואתם בטלנם ואין אנו
משגיחין לעייתכם ולא על שבועתכם ועוד יוחנו מנן אם שהה לנו מתי
מספר יקטנם שבו ושמעשם לבולם ולא מיהו לעולם בבל דבר תקנתנו
ומוציא לנו בבולם בטאנו שדיים עייה אם צריכים אנו לשאול לבל אחד ואחד
אם ריענו ודעתו לרעינו ואם אין אנו שוטין ועם הנו שותק ואינו מוחה אם יטול
אדם לומ׳ שלא לדעת אותו שלא עשו עזרה הנעיריה אעפ שלא מיחה לא
בשעת העיריה ולא אחר זמן הכל יוהנו עטמי השאות באד היעב:

תשובה לפי דברי המשלה כך דעתינו ענה שחיבון בכל ישראל לבוף זל
ולהבריח איש אח לחברו כדי להעמידו על האמת והמשפט
ועל חוקי האלים ותורותנו ודבר זה מיגיע בתורה בנביאים ובכתובים
בקוראל ובאות ב הכה בעם הלים ל הטוקני ובתי שופטים ושוטרים תתן לך
מלמד שהשוטרים מקבלים שכר כהשופטים ושכר לן ולן שקולים

בעבירים דכתי׳ והיה׳ עם השופט כבעובדים דכתי׳ ואריב עמם ואקללם
ואכה מהם אנשים ואמרטם ושבעשם בשלשים ואין לאיש לעזוב לקרובו
להחליש כח בר׳ ואם עשה כן מה כתי׳ בזה ואם העצם שלימו וכתי׳ ושמרתי
אני ית׳ פני ואם בעבור יד בד׳ והחלש מה שכתו ידו משפעיר לשעבד ונתי
בדר׳ הילו מה עצם משוש האומ׳ לאביו ולאמו וכו׳ על כן בוקם שהמקרא
מסכימין יחד עשות סיגן ונדר להזהר מין היחיד שיכול להוציא שלמו מן
הכלל לבטל דברי המרובים למ׳ לא הסכמתו בהסכמה זו אם בטל יחיד במיעוטו
ומרובם יכולין להסבים ולעזוב ולדון ולפקיר ממון ולעשות סיגן לכל דבר
וסיגן סמוך לדבר בסמוך מקומות בתורה מעין שאלון יכול להוציא עצמו
מן הכלל דכתי׳ ולא אתבם לבדכם וכתוב אתו אוד ישנו פה וכתי׳ פן ימצפם
איש אן אשה וכתי׳ והיה כשומעו אה דברי האלה הואת ועל הבאים דכתי׳
והיה אשר חוס אשם שהחרימה יהושע שלא על פי הדבר דכתי׳ קום לך
למה זה אתה נפל על פניך חטא נרסה ומיצא לחם ומיצא באשי יפש נשבר
ועל ישרל דכתי׳ חרם בתוכך ישרל וכתי׳ לא אוסיף עוד להיות עמכם אם לא
השמיד החרם מקרבך ואם כדברי המשיב היה כן לשבן לעצמן לא הסכמתי
להסכמת החרם אלא כל כל היחיד ושוד מיצוי בשאול ויאמר מאכל אות העם
לאמר וכתי׳ ויהושבן לא שמע וכתי׳ מות ממות יהושבן ואם לא שבד אוד הו
היה מות דכתי׳ ויפרון העם אל יהושבן ולא מת ושוד מלינו באשי יפש נשבר
שעמהיבן כל ייב על שלא חשו לעיולם שעדין עלהם אמיהם דכתי׳ לבן והביתו
אה ושבו יבש נלבד (נמ׳) לבדי משון שאין היחיד יכול לבטל דברי המרובין
דכתי׳ מרון ואמר׳ בוובבן מוזה שיפוי שמתיה ברק למדון ועל מיצוי
בר שיעד שלא הקדים עבד חבירו בשעה שעבדוהו אלא נתן בעצמו נדרי
בדרגיא אותו היום הבשון כל טהרות שעיבד ר שיעד ושרפם וכן הוא
ומה ר שיעד שהוא חסר בחסמים ונזול שבעולים וכו׳ וזול הסכימוה על
ידו קבל עליו עדוי ולוה הכיל עבד חבירו איכשר בשמא לא כש׳ ממון
להחיר מנכן דכתי׳ כל אשר יבא למלכות היחיד וכתי׳ אה יאחל שעבד
הכהן ונן וכי׳ לוה ענין ראשיה על אבות אם לוה לך מה אבות מעילים
לבעלים כל מה שיעיל אם ראשיהם מעילין בעמי מה שיעיל הילכך
אין יכול להוציא עצמו מכלל עמו ולא מבשא בדבר שעבר לעשות סיגן
ונדר להזהר לא מפלו בדבר הרשות בגון מם ושאר תקנות שמתקנים הקהל
לעצמן אין היחיד יכול לבטל להוציא עצמו מתקנים דתנא רשבין
בנו הערל להתנות על המם ועל השערים ועל שלר פועלים ולהציע על

הרבה. הילכך לא יעלה דבר זה על לב איש לעולם. ועל אשר פקעתם הצידה
של שמשון מידו אם כדבריהם שהסכימו הקהל בדבר הדשות בלדים כמו שאמ
שאמרנו למעלה אין להשהות בתוך ביתו עגל המוגדל לבריס. דתנא ר נתן אומ
מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו דכתיב ולא תביאו דמים בביתך. אבל
אם כדברי שמשון שנשמע לא שאינה מועדת לבר ולא הסכימו הקהל לבר לא
שוגין ובעל דינו נשבעה שמהם ולא נראה לו להפקיע שדידהו של שמשון או
שבתהו מיתתן ידו ולא מבעיא משום מידוף בעלמ דאינה עקעה אף שה
משהה אינה עקעה דהנא הבעל הבד והאשה פגעתן דשה. אם הקהל הם
הסכימו בדבר אין שמשון יכול לעמוד לא משום איבה ולא משום מחלוקת. אפי
שאין איבה עכבלה לבד: רמה שלשתם אם בע שיר אחמת יכולין להשביע
ולטוף של בע שיר אחרת. והם בשדים אלפ שהם הקדמים. כך נראה לנו
אם תקבה בן שהם מתקבעים יש בה עורך. ישובם בנין מם אומדות. אן
שבדיל אן שכר פעולים לנן לן. וראי אין לשאין לבוקם אלא בע עיקב. כדאמרי
ולשאין בע השר לפיב. וכל בע השר אין בע שיר אקדת לא. אבל חן שבדין
בע עיר אחרת על התורה אן על הדין. אן שהורו על אחת מן המצות. שלא
כהלכה דשאין הן בע עיר אחרת לבוקם. וכחרימים כדי להחרימם למוטב. ואין
יכולין לומ. אנ בשלא ואתה בשלכם. לא כל ישראל מעונים להרחיק שכן מצינ
בזקן ממרא ובאשתי עיר הנדחת. שיושבי לשבת העיר מכפין אותן ונדנו אותן:
ולשבתם שבחוץ ומכם נהנין עשם לעמוש לנן לם. ולא מיחו בידם משנלם:
דין הוא שהקטנים שנמשים לגדולים לבל אשר יגדו שלהם. ולא מיבעיי
בזמן שהן שותקין שקבלו עליהם גדולהם. ושוב אינם יכולין למחות. לא אפי
הם יגעלים אין יגעלים כלום שהרי גדולהם רבו עליהם. ואתה הקטנ ב
דבו של הגדולים ומאנו שמוע אליהם. כיון שהם שתקו בשעת מששה. ולא
מיאנו ולא מחו שוב אין יכולין למחות. אלפ שהקשה דבו של הגדולים. דין
הוא לשמוש ל גדולהם ולקבלם. שכן מצינו בבמה מקומות שהמקום מלוכ
בבוד לנקבה שנ ועבד יקנלנו כבוד. ואמרי הדור שהקטנים נשמשים ל הגדולים
שאפילו לו מתרות זקנים בנין שכן מצינו בהבנים בן שלמה. שנלמה הכיר
על ידינו לעשות אומת ומשפט מלנו. יהודה כהן בר לאיר. שערך בר יעקב:

כרגב הב המבעל לל המלוב בשטר לאשה ועמדה ונשאת. הב והלם
בשאל והר נמנו כהן וספר המעות. פוסקין דבעל בטוקח הוי
כרבא. וכבר אמי במקום לגיכא פסדא למלוה היה לן לגזבר מלבלוו
של שה ופטור הבעל. **נבסי** מלון פרש לל והו נבסים משנפל

קכט

קן

לה משעאה אן קודם אך לא שמן לה בתחובתה אן שנתנו לה במתנה
אחד עשאיה: **פרת** דלמכי אהיב מה שאין כותבין אגב קנא
בשעבוד הכתובה לענין שלא תגבה מן הלקוחות דלוקחת
מפקיעכתה מידו דהוה מאחר: דמה שנבה בה במה שלגלגו אבל מקבל
מתנה בריא אין מפקיע כתובתה לרבי ר' בר בריך ולרבי ר' בש קנב
דמפקיע דהא לא אליס מידושה דאורייתא: **עפל** הבית עליו ועל
אשתו ולא ידעינו מי מת ראשון פליגין בה בפרק מי שמת
בה אומרי עבים בחזקתן פי' עסי יצא בטל בחזקתן שון נרעיר
ופליגין התם בגמ' על כל בחזקת מי ל' אינער אומ' בחזקת אשי האשה
ריש לקיש אמ' משום בר קפרא אמ' יחלוקו וי יוחנן אמ' בחזקת אשי
הבעל ופסק לרבנן אי חלוקה כר יוחנן לגבי ריש לקיש אן כריש לקיש קנג
משום בר קפרא והוו לכו שעם לגבי חד עבמ': **המראה**
דיבר לסולמו ונמיא נמ בין הדיוקי בין אומן
חייב ותדיוקו לא מי חייב לסלומי עד דמוקר לה דעלה דעליה קרא
סמיך ראי לא מודע ליה מאי אמ' ליה מיי הלמ ליה לא ידענא דעלאי
דידי קא סמכנן ואי מוכחא מילתא דעליה קא סמיך לא עדיך לאודעיה קנד
וכן פסק הר אים גל: **נהן** לאומנין לתקון וקלקלו חייבין לשלם
נגון לחלש שדה: **הבנאי** שקבל עליו הכותל לסותרו ושבר אות האבנים לשלם: קנה
אן שהגיק חייב לשלם היה סותר מעצד זה ונפל מעצד קנו
אחר פטור ואם מחמת המסמר חייב וכן הלבה: **הנולך**
חייבים לטחון ולא לתתן ושאין סובן ומוסקן קמחו
לבחתנה ושאינה פת מפולין בהמה לטבח ונתבלה חייב מפני שהוא
עשה שכר ולכל הני דעבידי בשכר אבל דעבדי בחנם פטור: קנז
החיוט שישיר מן החוט כדי לתפר בו ומטלית שיהיה בו גבל
חייב לבגליה וכמה ישיר מן החוט שיהא חייב להחזיר
אמ' רבאסי אמ' רב יהודה מלא מחט חוץ למחט במלא מחט ירוש' תנ
בר קפרא מלא משיכת מחט: **מה** שהחרש מוציא במעצד קנח
הרי אלו שלו ובקשל הרי אלו של בעל הבית ואם היה
עושה אינו בעל הבית הנחרות של בעל הבית: **בבל** קנט
יצריך לקנות תחלה מן האשה ואחר מן האיש וכל כבר
מהבתי לו בדין קנין: **ראובן** שחק עם שמעון במקרייס קס

ורווח לו לדיין ובמשיו ראובן חובב לדין מה יוכל להועיל בדיינן בלון
בעור הוא או לא כך נראה לי דלעולם בעור איכא לרמויי ומקום לא קים מדא
דאמאמלא היא ולא בע׳ ומקנה בחיים אמ׳ כחישנא ובגדנא טפי מיעה
והרי ליה זווי ושב׳ דרמי לקובייא ומנא שו פסולון ובל ותנו עבד לא
פסקים בבבר אמרו לא אפילו קלפי אגוז פרומוסט וכן ומעלבב פסולין
וכן ומדתנו פסולון מכלל דבעל הוא בדיים וליה לזה מלקן בהנך מעות ומנא
הימנא דבעל הוא מדבריהם דתנו עבה אמ׳ רב משרשיא זמה בעל מד
מדבריהם כשר לגבולות אשה וקא מיבעיא לן בעל דבנן מהו להויינו
בדיינן רוק מיעה עב לא פלגי עליה דל יוסי שאינן יוצא בדיינן אלא
דקאמ׳ מיא בעל ומוד מדבריהם לא מפנו דרכי שלום ואפילו דלבנן נמי
יוצא בדיינן ועוד הא קתני בהדיא אר קטנא לא חולה דבריה
אמרו חולה דבריה אמרו לא הלכה ממון הילכך אוקמו לל דיבים שעמד
ראובן משמעון ושהבה יריכון ידרי שמעלחין חיי עולם ושסקין בחיי שנה:

קסא לו

הלוקח מערופיא של חבירו אם יהודי מחל דבר בעל מחר
מהלוואת מעות ובא אחר יהודי אחר ודבר עמו ולוה
מורם לו נקרא רשע דומיא דמרחיקין מצוותיו הרי כמלא ריצת הדג
בבבא בתרא ושם כהן בע עם המופף בחורה ובא אחר ונשלה נקרא
רשע הקדר מבב׳ והקדר מבב׳ הקדר לבך יש לחייבו לשלם הפסד דו:

קסב לו

שאלה לרבי האיי גאון בל וששלחם מי שעבחיב שבועה
לחבירו בבב׳ לבל הוא שאמ׳ לחבירו הבא ממון שלי
ושיש אוהן לפני בב׳ ולאחר שאשבע אטול ממון שלי אן דילמא אמ׳ ליה אידך
זווי ליה ליה לי אישהבע לי ובחר כן נגבון ומשלמינא לך דיינא מדלי
הלבתא יבוא ממונא ואחכ ישבע דילמא אי אישהבע ליה לחבר הכי לא
יהיב ליה מידי אלא אי אייתי משכון וישוויה ביד בב׳ אם ישבע לו
יטול המשכון וימכור אורלו מיד וכבן הלבר:

דיני המס והרמי יצבור ותקנותיהם

מפסקי הרשבא זל ודינים אחרים:

קסג לו

שטורת הדין שאין פורעין מס בשום מקום על ממון קבוע

שיש לו במקום אחר אינו שנומר כאן איש ובביתו שאין המס אלא על
הממון והמלוין משועבד לארון הארץ אשר הוא שם בעיניו וכן היר
מעין קהלותינו מימי קדם וממ אם הלוה כל מה השיר בבר וקבלו עליהם
כל הקהל הראים מועיל לאולק שבאו באותו מנאי ובאיש אחריהם אבל
אם הי אחד בעיר שלא רצה באותו תנאי אינו בטל תנאם שלא כר
הימינו של קהל לעולל ממון ולו שלזה ולתחת לעצמם וכן שהיינים בחזומינו
מקרוב מדין הסכמת כל הקהל שהתנו לולם בבר ולא הה מערער בדבר:

רוש שדר במדינה אחת יש לו נכסים במדינה אחרת קסד

ויש עבון חובות באותה מדינה אחרת נראה שאין מנכין
לו מן המס אלא מן הנכסים שיש לו במקום ששם בעלי חובו דהא קיימ לן
כרבא דאמ בפרק הכותב דעדרשין שלא בפני בעל חוב ואין צריך
המלוה לגבות אמר הלוה והילכך דין הוא שיהו ממשכנין ומגבין מן הנכסי ס
שיש באותה מדינה: תלונה שעדיה מבלי השיר למעהב קסה
השיר בכל התקונ ר ועבר אדם עליה מביאין דאיה
מאשי השיר ו ואז ראוה בכל קהלות הקדש שאין מביאין עדים ממדינ ה
למדינה להעיד על תקון תיהם ויש תקונים כוללות במקום אחר מקומו ה
שכל ישראל בכללן באותו תקנה ואם בטלת אותה מן העולם שאין
לה עדים ובכל כי זיא בזה אמרו בירושלמי כל הלכה שהיא רופפת
בידך ואין ידוע מה טיבה יצא וראה מה יעבור אהן ובון כן: עלו:

שאלה מהו להפר חדמות בשבת ואפילו שלא לדבר מצוה קסו

ותשובה דע שכך שנינו במסכת שבת בפרק
אחרון מפירין נדרים בשבת ושאלין לנדרים שהן לצורך השבת לפי
שאין הבעל יכול להפר לעצמם והוה ליה צורך היום אבל היתר נדרים
לצורך שבת דוקא אן לצורך מצוה שאין לך צורך מצוה ביום
אבל לצורך השבת לא דהא איפשר לחסל לתמיר אחר השבת והילכך
בתרמי דבור ויום נראה שאין רשאין לעשות כן יש לא שכך נהגו ומנהג
של ישראל הוא הלכה ואולי ישלחם אל מי שיסמוכו לפי שאין בנפיש
ל בשבת ואילו לא יתירוהו בשבת לא יתאסף ביום אחר ובמיר
שאין לו היתר לעצמם ושלא הסמוכו להתיר בשבת כגון הפרת נדרים
שמפירין אותן בשבת ואעפ שאינו לצורך השבת מן הטעם הזה שאם
יעבור השבת שוב לא יוכל להפר: מה לו:

אנשי השיר שהסכימו ועדו עירות אן בירות שלאנשי עיר קסד

אז בירורה על אשי שרם דשאין הם בכך. והעבר על הרמוס ובירמס
הרי הוא מוחרם וכן אם שמו בהקלתם שנשב ממון חייב הוא בשבע השעמין
בנגעש החרם ובגעש הממון הכל כמו שתקנו. ועדין אעפ שלא היו שם
מקיצת אשי הישר כיון ששמיד בדבם במעמד טובי הישר ובמעמד
תלמידי חכמי שבהם השאר שלא היו שם חייבון הם כאותם שהיו שם. ואעפ
שלא עמו אמו יאעפ שהם מוסכמים על הדבר. ואינו מקיעים בן. ובילוה
מקן שהחרם חל על הבאים אחריהם כמו שאנו מקיעים עליו ועל נשיאיו על
כל הבליים עליו כענין חדש פלוני בנבנה שבדור הבא מוצדקו למיצא
היתר ולדרוש אשר יתן ממנו ולא מבנינו אין כפי משמעות המקרא אשר
יתן ממנו. אבל הם יקמון להם "
עד כאן.

קסח צבור שתקנו שכל מי שביא מבירו בערבאות של נייר ויפסיד
ממונו מתמת. סך שהיה מאדה עד שישלם לו כל מה
שהפסיד ועבר על התקנה והעלבא אומ' כך וכך הפסיד והוא אומר לא
הפסד תנן לא כך וכך קרוב הדבר לומ' שאין הבר יוצא מעדויו עד
ששלם לו כל אותן הסך שטוען עליו לפי שבבר חל עליו עדוין ווה שאומ'
ששלם שלא הפסידו בלבד הלא ספק איכלינו והרי זה ספק מוחר ודאי
מעדה. ואין ספק מוציא מידי ודאי. וכשלא עדוהו עד שילך לירושלים
והוא טוען שהלך שעלין הראיה:
עד כאן "

קסט שאלה עבד שהם כמו להחדיש שלא לשחוק בחנוא יבלים
להתירו אין לא: תשובה: תקנת האיסור תקנת
חכמים ויראי חטא היתה לפי שבא להזיר קידנ"ד ונעשה רמון של
חולים שחוק כמה קרעם הלבש. כמה ריקות הבאיש. כמה בלבים
יראון המחולל מטרחלים. והיה אם איך פשטה הנראה להיתר בענין
זה ואלי לא הסכימו כל הקהל בהיתל דברוב מעבמו נאסר. ועדין
נעקם עליון איסור הסכמה והמרס. והאיך נעזוב ונמוד הנש שעמוך
סלק את החמס כמי שאינו היאך יסטמו הרבים להתיר את האיסור
גב מי שמסכים להיתר זה כמסכים לעשות שבירה אחת בסטפיא וכל
שהיו הנסכמים רבים תהיה אותה הסכמה רבת החטא רבת המהומה
ועל אנ אומ' שכל שמקיעת העבור מעבבין המוחין ואפילו בשאר דברים
של רשוק אין המרס עתר לפי שהן הליין אין המרמות והשבועה
נתרים לא נתרחים ועל ידי חסד. וכן אין אדם מחיר נדרי שעמו ודאי
לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו. ואם אפילו הסכימו

כל הקהל להתיר אינו מותר מן הדין כמו שאמרנו: וכבר צוונו ה׳ יתברך
ל על עליתר החרמות שלא בפתחים ושלא על ידי חכם שלא שהקהל
לחם על הענין, ואעפ״ש לדבר האחר שהנ״ן כן על בעת כן הן מה יב כל
והדי זה כלו התנו בשעת החרם שכל זמן שיסכימו חכמי בעצמן להתירו שילמ
מותר דומה להפרת הבטול וכטעמיה דל פינחס בא״ כל הנדרים על דעת
בעלה היא נדרה מלו המנהג פשוט בכל המקומות שאפילו אחר מן הצבור
יכול לעכבה וכיון שכן כל שיש מורה אי איפשר להתירו שאם מן הדין אי אפשר
להתירו אלא בפתחים ובלא הכסי ואם מפני המנהג שהוא בהשאי אין המנהג
לא בשאין שם מורה הא יש שם מורה אינו בטנהג ונמיא שאין הפיעור בינתר
לא מן הדין ולא מצד הנשאי היוצא לא מדרך המנהג. והיא שהתנו בפירוש
שלא יהא לחרם שום פתח היתר וחרטה הרי בלו בדעתכם שלא על דעת
המנהג פס מהרמיון לא על דין הערה כשאר חרמי היחידים והנדרים ולפיכך
אינו מורא פתח הילכר בדבר זה עכ״ל

מוחרם מותר לדבר עבור מדקתנו לא שנה ולא שנו לן ואם אינ
ריבה בעבלו אסור ושנון מיבנאי ואעפ״ש תמיא לנו דשאן
איעגדיך ליה דמעבה אפילו הכי הוה ליה לפרשי בהדיא ועל דל אלעגד
ודאי מיידע דחרם היה ולא נדוי מדקאמ״ר ברסוכו שהוא הפך החרם ושאר
ראי נדוי לידון מינה דמעבה אסור בעבלה הסגדל שהרי חלק ל אלעגד
סגדלו לא הלם ביה. ויש דומין דל אלעגד החמיר על עצמו כמו שהחמיר
ושב של רבי קוקש. ועל שאיפשר לנו שאין דינו המחרם והמנדה שאין
בכל המנדין והמוחרמים שהרי המנדה שמתו בו׳ סוקלין אתו אדונו וחו
שלא עשו כן לרבן של ירדל ל אלעגד הגדול שיאתה בת קול ואמרה מה
לבם אינל ל אלעגד שהלכה כמולוו בכל מקומ וכן היה ל יהושע דן עכון בב
בהלכה וכן חכמים ואף לאחר סברכוהו אלא שאין מחרימין במקומנת הדינו
הלכו אלא כמי שעבדה והוחרם על העבירה וכן שמעתי מרבולי שאפילו
לן שמנדין על פרשון המס וטוחא בן אין דינו בכך. וכן נראה באמת ומי כך
נראה שהרבור בכולן מותר ולהתעלם אסור כמי שמחרימין על העבירה.

המשכיר בית לחבירו ואסרה על השוכר תוך ימי שטרו רבו
נחלקו בו הראשונים לא יש מתירין ויש אוסרין וחזקה
שבראיותיכם היא מאותה שאמרו בערכין בפרק משקלי עלי המשכיר
בית לחבירו ונהנע שחלנו בהן אומ״ן הרי שלו לפנך נתנו חייב
להעמיד לו בית. הקרישו המשכיר הדר בו מעלה שכר לקרש ואקשינ

240
241
239
240
קע״ל
קעא

אז ענין דאיר בה במעבה קאי ואינה דאיה דהתם במשכיר בית סתם
הני האקלן בית זה דהשתא לא קנה בית זה ממש ולפיכך יכול המשכיר
בטוראן עליו. אבל באומרו בית זה לא ותנדע בדברי הלום מיירי דהתא
מקנה נתנו אין חייב להעביד בו בית אחר וכדאמ׳ בבבא מציעא עפל וכו׳
תלמ׳ דאין להמכיר כדברי האוסרין: "עד לא"

המקדיש

שדה לעשיה ואנה שיחלקו הפירות לעשיה בכל
שנה ושנה. ורצא העבור לשנה ולהוציא הפירות
לדברים אחרים אין רשות בידם. ואפילו הסכימו בכך שבעה טובי העיר
במעמד אנשי העיר שכיון שזה עוה שיחלקו מן הפירות לעשיה בלה ב׳
בדשנה שאינא רוצה ד׳ישלא אותה כבר ואינא דומה למה שאמרו ודשאין
לעשות קופה המהוי וקמהוי קופה ולשתתה לבל מה שירצא דהתם
בדוקה שהיא נעשית בכל זה וכל המתן על דעת הבאים נתן והבאים
נבון לפרנס העניים בכל זה אן לזומם כדי ספוקם. ומה יעבדנו יותר
יקלון ונבנו. והה למה ששנא בברכאן מי שהתלבד בר אן מנוה לבית
הכנסת. עד שלא נשתקע שם בעליה אסור לשתתה משא משנתקע
שם בעליה מותר דוקא בשיש ספק לבית הכנסת חוץ מזה אבל בגלגן
הזה שאין העבור מספיקין ערבי עניהם לבדי ואינא ממלאין מסרונם
ועמד יחיד ונתקדש לעשיה ולהוסיף על רעבתם אין ספק שאין העבור
רשאי לשאה הקדש זה לדברים אחרים. ואם שנו כן לדי מן ענין אחר
העניים. וזהו שלשנא נשתקע מותר עניים לעשיה מותר. שני לאותו עני
מותר. שבניה לעשיה מותר. שבני לאותו שבני וכן כתבו ובלי האמר
האחרונים בל מקום אינם שבעה "עד לא" **שבעה** "טובי העיר"
המובחרים בכל מקום אינם שבעה אנשים המובחרים
המובחרים בחכמה ובעשר ובעבוד. לא שבעה אנשים שבעמיר לא
העבור פרנסים הם עבעשיהם והם הם באיפוטרופסין עליהם
ואין יערך לפרנסים אן לא לדברים שיש להם קדושה בבית הכנסת
ולחבה של עיר ובאותן המוזכרין בגמ׳ שהם מהלין הפרנסים במעמד
אנשי העיר ואפ׳ למישלנו ביה שבדא ישאין. ומלגפרנא קורא אותם
פרנסים דהתם ל מתחס כל יומי אומ׳ בע העיר שמלבו בית
הכנסת לא יקחו את הקהבה. אלא יהדרה למה דברים אמורין בגמן שלא
הגא שהמן פרנסי העיר אבל הגא שהם פרנסי העיר לשעולם לבל
דבר שירצא. ואם אם פרנסים ידושים הם למה לי שבעה. ואת בידושלמי

קעג

שלוה דברים הם שלשה של בית הנשמת בית הנשמה שבשה מבני העיר
דבני העיר ושלו מה כן קיימין אם בשקבלו עליהם אפילו אחד ואם בטלא קבלו
עליהם אפילו כמה שלא כן קיימין בסתר ופי׳ אם בשקבלו עליהם בני העיר כל
מה שישנו הנשמה במחלוקת אפילו אחד עמי׳ ואם בטלא קבלו עליהם אפילו
הין כמה מין ממסר ומחבר והעמידוה בסתם כלומ׳ בשהעמידו עליהם שבשה
פרנסים בסתם לפרח על עבקי עבור ומילכך בשהם שבעה יש לבם רשות
לבל דבר כלו שנו כן כל בני העיר׳ ואשם אלא העמידו אותם עבדבר זה אבל
פחות מבשבעה אין כאן יפה להיזהן כבל בני העיר עד שיקחו רשות בפיזוש
מבני העיר זכר לדבר שבעה ראו פני המלך׳ עה לון׳

מסקנא בגמרא בפ׳ דקדושין שאין הבן חייב לזון את אביו ומשלו׳ קעד
ומיהו דאין לבן ולו להכילו בבית הנשמת בדרכי׳ בידוע
ל׳ יאי ל׳ יונתן הנו יתבון אותא חד בר נש ושקם דקנו׳ דל יונתן׳ אמ׳ ליה רבי
יאי מה טיבו הוא שליל לך מן זמוני אמ׳ ליה חד זמן אתא קלילי עבד בריה
די חונטה ואמריה ליה ויל יזון בשתא ועליה ובניתה ומהתבראא שאל
הבן ומיר כופין אותו לזונו משלו מדין ערבה וכמו שכופין האב לזון את
הבנים הקטנים מדין ערבה כראיה כפקים שברה שנתפתתה ראמ׳ התם
לא אמרן דלא אמיד אבל אמיד אכפין ליה בעל כרחיה כי הא דרבא כפה
ליה לבר אנשיה ואפיק מישב אהבי מאה זוי לבדקה׳ עבל הלשכא ול׳

נשאל לבר שרירא ול׳ עבעיר שבנון ושלנו אותה ונשרפון ואבדו קעה
בתוכות הנשים שבתוכה מהו דינם׳ והסיב שיש לחדש
הכתובות פי׳ כלאחת ואחה כראוי לה העשיר לפי עושרו והעני לפי עניו׳
ואם נאבדה כתובתה בעונין אחר שלא כבבישת מדינה׳ מהבן בישיבה
שמלוכאין אדבעה אין המשלה כתובות מאחיותה אן מקרובותיה כל אחת ואחת
לפי מה שהיא ונתנון לה הפחות שבמלובות קרובותיה׳ מפני שדרך עה
הנשתכה לפי שאין לדרה שור כתובה׳ עב׳

בפסוקות מלך אן שלטון ובעל מכס שרוצה לקחל לחדיס קעו
בשבל ערכון וחפצון׳ ואי איתיה שלא לחדיס משום אנסיה אוכון מנס שהון
מחדיס אינ כבוס ואין לחוש לו׳ אבל שבעה שמשביב מלך אן שלטון אן בעל
מכס אסור להשבה לון׳

ער שם ובר ישרל שבנס ממון אינ קעז
חבירו והלשינוהו ונגזר
המלך להחדיס כל מי שיש לון
אותו ממון ואותו בר ישרל אינ ראיה לעלה שלא ליזר שיו הבא עליו ברכה ולה
לה למילה לה היא שמהא ואיבוי לאחנוקי לה טבהא דקא מרחם ער

על יורשיו (בהאי נברא כתב שיש בראמנו ארץ וגו׳) עד תשובת לספא׳׳

קעה כזי שמשכן בתנו לבידו לחמש שנים בשלש דינרי (אם) לו חבירו תן
אמ׳ ל׳ ממש מאות דינרי (אנו איקבל עלי לפרוטה לאותן זמן הדיוקי
אמנו שאם אתה אומ׳) כן פתחנו לדמאין הממלון בדבית בכעגון זה׳
והכמיס אסרו אפילו מה שמותר מפני מרעומת הבית׳ זה שהוא כלבית
קיצתה לכשיו ואיפשר שהיא יוצאה בדיינין׳ עד לון׳׳

קעו מה ששאלת מי שלא נתן עם המערה כדינו מה דינו׳׳ תשובה:
הדי הוא עבר כמי שעבר על דברי קבלה ויפלין לתלון (לא)
ולבדוקון׳ ומצוה נמי דאמדינן לדאכיל ושתי בהדיא וקאי לה׳ אמות דילוה
דכתי׳ אורו אקוד ושביו וגו׳ תשובה לרבי מאיר הלוי זל.

קו ושאלתם אם יש
שיש בתן דין חזקה מאחר שהפ נמכרים ונעשים בתולה לא שתוקה במקום
בית הכנסת נעבאת היא ודמיקה מאד׳ כי מי יוכל להעיד על אדם אחד
שישב במקום אחד שלש שנים דצונות מיום ליום בכל עתות התפלה
בין בחול בין בשבת ואין לך אדם שלא יקרה לו מקרה שנמנע מלבא כי תה
הכנסת׳ כמה פעמים בשלה אן שישנה מקומו מפני אכלו אן מפני כבוד
ונכנים אחריו עכבו אין הדיין יכול לעאת׳ ידי שמיים בדין זה כי׳ איסו על ידי
פרדה׳ עב׳ לרב האיי גאון׳ל׳ הבן שתובע את האב
לא אשכחן דאייה להפקיע לבישתו׳ שלבן שלא לדבש
להשביע אתו האב שא רגילין בתי דיינין לומ׳ לבן הקנה הבישה׳ לאחר
שלא הבא לידי מקלל אביו׳ כי הוא זה לאחר לא אתי הבן לה א מילתא׳ עב׳
לרב פלטוי זל׳׳

קפב ושאלתם אדם שעבר עבירה (עבר בשבת אן ביו (ומתי)
(מעיד׳ אין שאר יעמוקו עד מעאי שבת שמא
יברח ויתבלה עצמו ביד גוי מהו) להלבסו לבית הסוהר אן להלקות כו
בשבת אן ביו יכנסוהו לבית הסוהר וז׳ יתלקן אותן בשבת מפני שיש
במלקות דברים שיש בהם חלל שבת עב׳ לרב שרוראי זל׳׳

קפג מלקות דאוריתא לא נהגנא היום אבל מכת מדדות נהגנא ומלקות
הרה טמא אדבעים חסר אחת׳ ומכת מרדות איש כל
לא מובטין אותו עד שיקבל אן עד שתצא נפשו׳ כמה הוא חובטו מכה
באפר כתל לטעם ואין עבירין חשבון לא שורא דדיינ׳ עב׳׳

לרשב"א ז"ל

שטר העולה בגרמאנדא שלנו"ם קיימא קפ"ד
לן דמנהגי ביה ואפילו ממשעבדי ולא שטא מתוס עבון חד מן
תרי. ובמקומות לא שהעבדי מעמיד נגד קנון במקומון לכתוב והוא איש
יודע. ואעפ"ה מקיים אותו שטר שכתב הנער לא חוישינן ליה דלא מדעתיה
נתפשטו ולא הוה מקיים ליה אי לאו דקיים ליה ביה בלא הוה משטר: עכ"ל:

הא דאמרינן בפרק המוצא הי' בעניין בני שטרא הדסאה דתרי מי קפ"ה
עביה סתרי. ישלל והא לא ידעי למקריה בידעי לאו למימרא דמן
הסתם חוישין שמא לא ידע לקדות דחזקה על העדים שלא היו חותמין
לא אם ידע לקדות דחזקה על העדים שלא היו חותמין לא אם ידע למדות
לא לאפוקי הלכה מינה בשא בלא ידע למיקרי אם חוממין אם לאו:
חתם בסלב ני. והשטר כתוב בלשון ניים מסתבר דאפילו ידע וראי בלא
ידע למיקרי בין כן דמיכי חתם נמי בדעתו להתחייב בכל מה שכתוב
באותו שטר. וקיים/כן כי יוחנן דאמ/חייב אינ לך מעה בשטר חייב. כלומר
שאינם שלא היה חייב לו:

תלמידים ששכין מלמד ללמוד שנה במעה. ורוצה אחד קפ"ו
מהם לתנור בן ואמ לך למד לי במקומי וקוא יפר ע
לך לאו כל כמיעה כי למוד ההמכה כשאר מלאכות. כל יש מלמיד שדעת
הדם נמהר בו וקל ללמדו ולהכיר. ויש אחר קשה ללמדו ולהבינ ומומר
לבאי דאמרו הא מאן דאנ אנ"י לעבידתא ושליח עבידתא בפלגיא
יומא אי אית ליה שבילא. שיבולתא דנהא מיעה אי נמי דמוותה מפקיר
להו דקשיא מינה לא מפקיר להו ונתן לסם שכן משלם. והכא ודאי
שמו למשלם יב"ב ליה ולא כפעם בטל למלמד דהדי הוא אומלסי דמחו
דמחוון דכל אימת דלא עבדי חלשי דאמרי עלה דהדיא נתן לסם שכן
משלם והא אסדת אינו דומה הבא טעון לבא ריקן עשה מלאכה כיושב
ובטל ומקיים כי אמ הבא באומלסי דמחוון דכי לא עבדי חלשי. ועל שהרי
הוא מלמד ואינו יושב ובטל ואם היה יושב בטל לפי דאות על פי הדיינין שיש
מלמד שחפץ להיות יושב ובטל. ויש שחפץ יותר בלימוד והכל כמו שראוה
לבו ומיהו מיסתברא שאם למד אחרים מדעת עצמו שהוא מנבה כמה
שהרויח. אם לא היה קנאי בינתם שיוכל הרב ללמד אחרים. אבל אם
היה הנא בינתם שיוכל ללמד אחרים אינו מנבה לו כלום. עכ"ל:

שמשון נראה אין לו דין שטר כלל אלא שיכתבו לו דברים בעלמא קפ"ז

ולהיות דאייה במה הנה לזה אן לזה ואם אמרו היורשים פרשנו נאמנים אע"פ
שעדיין השטר ביד המקבל מתנה והיינו דעדיים כותבים אותו אפילו בדלא
אמ' להו כתובו משום בלית ליה דין ושר כלל: "על לא"

קפ"ח **שנים** ששנתתם בכל מה שירשתם הרי הן שוים בשטרי זה לזרע
והוא להו כשוכר את חבירו לטלטל דקנה הלה וכל
מה שהרשתם הרשתו לעמעב. ואם אמ' האחד לעזרך עצמי וזכיתי ולכבר
נתבוותי אינו נאמן שאין הפועל יכול לומ' לעצמי הזכיתי דכיון דשכיר הוא
מן הסתם לעזרך משכיר הוא מקבית ואם הביא ראיה שחוזר בו קודם הזכה
הנה לעצמו ואין לחבירו כלום בכל מה שהרשה מקודם ואילך: "עולו"

קפ"ט **המחילב** עצמו לתת מנה לעזרך סוגותיו של חבירו וחלק לו
זמנם לפרשן אותו מנה ותוך אותם זמנים מת המקבל
ירשיו נאין אותו מנה שהרי מעבשיו חייב עצמו לא שקבל זמנים לפרשן
ואין זה דומה למקבל על עצמו לזון חבירו שנים חמש ומת תוך החמש שנים
שאינו מחוייב ליורשיו כלום דהתם מזונות הוא דיקבל עליה והא ליתיה להא דקבל לה:

קצ"ז **הנשבע** לחבירו לפרוע לו ממון לזמן הדי זה יכול להתיר נדרו
אם רוצה להאריכו ופיעבוד בחיובו לא כל ממיעה אלא אם התנו כן בשעת שבועה:

קצ"א **מי** שמסר מודעא של נגיעה וכתוב בשטר המודעא ידעשא בא
באמיה ובשטר המסר כתוב שהוא מבטל כל מודעא הסכימו
ובלו האחרונים אל שהבטול הזה מועיל וכי היכי דאי אמרה וגבין ובגיעה
ובגיה בדלא מסר מודעא הכי נמי באמרה ובטל המודעא דאנן אנס ירא
וזוזי ומקנה ונדר ומבטל ודוקא בנגיעה אבל במתנה ומחילה לא וכל
שמסר מודעא אע"פ שאחר מכן בטל כל מודעא שמסר אין בטולו כלום
דמהמלה האונס בטל וכל היכא דליכא זוזי מחילה ומתנה דאונס אינה כלום
ומודעא דמלוה קיימ' לן שאין צריכין למתנה בה ידעשא באונסי דקבלייא
דקלייי מילתא היא וכראיתא פרק חזקת הבתים וכי היכי שאין צריכין לידע
באונסו בשעת מתנתו וחחילה כך אין צריכין לידע אונס בבטול מודעא: "עולו"

קצ"ב **גביית** כל אינה בשטרות בכל הלאיל ואין נופן ממון אשה שתבלה
באחריות הנכסים שלו הייתה נגייא בשטרות הין בר שמין ומ
ומנין כתובתה לגוף מעשה שוב אינה יכולה למחול וכן יעדו שעשה שלון
זה מזה שבפרק שני דיינ נגיעות שלו כן אפילו היה לזה נגבוריה ולזה עגדיה
ובעשה ונבוריה היה יכול לומ' בעל הבגיעות לבעל הגיבוריה הדיינ מגבה

לך חוב שאתה חייב לי אלא שאין נכייתי ב״ד בשטרי חוב לפי שאין נגבין
ממון ומיתי שבחו ומיתי בעובייא דבי דינא לא אתי ואלו מיהו אם הגיע
זמן אותה מלוה מיצאין מזה ונתנין לזה מידר נכסין ואם לא הגיע זמנה
ולא מצא לנכסיה אחרים ב״ד קופין אותו למכור מחבואותיו ולפרוע לזה
כדאמרינן בהמביא בפרק החובל תלגן כתובתה בטובת הנאה ופרישנ
משום דשמעל דמ״ש שמעל המוכר שטר חוב לחבירו ואזר ומחל לו מחול
ואקשי הן והגבין לבאי דאי מחלה לבי בעל לא מפקיר מידי ופרישנן כל
לבי בעל דאי מחלה ואתרוחי ביה דינא בבבי לא מטרחינן אלמא אי
לא רבי בעל ודאי מחלה לזה לגמרה ואמינא בעל״ד דלא אמר הכי קופין:

שורת המלה ויתפוש אבל מחלוקת נאמנים אלו לו לכלום אלא יבל. קצ״ד

בעקיעה חפץ כגון שבועת הדורה שם לא: נתבע

שטוען לרבו לא הטעמים הטטר אין שומעין לו דמיני הוכב למיי
לזה למיית לבי סאדיא אדבא ומיי דוקא שיהא שופס שטרי מוגה אצלך בדי
שלא תתהפכם להעדים ומיצוא עשה לפסול את שטרי והכין משמע בפ״
נו פשוט דתם הכם אין כותבין שטרי בירורין לא מדינת שלהם ושאר
נתנו סדר רשב״ם לשטרהם כותבין שם לזה בעצמו ולזה בעצמו ואמ״
ואמרינן מאי שטרי בירורין הכא מדר״מ שטרי שעבודא ומפרשי שעבוד
דרשב״ם ראמ״ כותבין לזה בעצמו ולזה בעצמו ולא חיישינ לפסירא דזוזה
יתירה משום דאמ״ אידך לא בעינא דיוהי שעבוד לבי שעבודך דדמיית עלי
סאדיא אדבא ונבד סאן לא פליג דבון עליה לא משום פסיגא ראידך שלא
יעבוד לתת שטר על שטר אמר משום דעדיפא לבו שעבד מדת סדום מעשה
דמיית עלי סאדיא אדבא אבל בעמא ליכא מאן דפליג: שור לו:

שטר שכתוב באמונות יכול הנתבע להחזיר חרס סתם של כל מי קצ״ה
שנטל ממנו ממון שלא בדין שם לא:

שנים שלו מאחד עשאו שבריס לזה לזה ודינם כדין שבר סתם ואין קצ״ו
עדשין מן האחד חלק חבירו עד שתבנו אותו תחלה

שותפין שה״ה לחסה חוב אצל בני אנס ועבד אחר ופיסו ופדנא לו קצ״ז
חלקו ואמ״ לגבמי אם מיגיל הגיל לגבמי ופדיגא בפרק
הנזל בתרא שיירה היתה הולכת במדבר ועברו עליה גנבים ושדה ונמצא
אחד מהם ומגיל הגיל לאמיגנו ואם אמ״ לגבמי אם מיגיל זכה לגבמי
ואוקמ״ רמי בר חמא בשותפין אמ״ לגבמי אם מיגיל מפקיר פליג לא אמ״ לא

פלג. והילכך הכא נמי אם קבל הפרשן בפני עדים ואמר לנצמי אני מגיע
זכה לנצמי. ואם קבלו בינו לבינו ואמר לו לנצמי הגעתי אלי דאי בעי
יאמר לא קבלתי ממנו כלום: שער לו

קצה לחבירו מנה בשטר לפרעונו לזמנם ואין בו
מאמונה לאחד שבור הזמנם תבע המלוה את השטר והלה אמר
פרעתיך הפרעונות שהייתי חייב לפרעון לזמנם שעברו ולא שאר
השטר ביתך לא בטביל הפרעון האחרון אינו נאמן דאם הוה ליה
לכתוב שובר או למחלוק שטרו ולב דלא עבר הכי אינו דאפסיר אנפשיה:

קצו ברינו ממונות לא חיימא לן סר מאיר דאם בשנים תגאי כפול אלא
שהחמירו בשיין ותלין שמוש אם מתי אם לא מתי דבר
שלא יבא בד וישרשר ון הסכמת רבולי האחרונים ואפי סר מאיר כל
דאיכא מעבשיו אן על מנת לא בעיין תגאי כפול ולא תגאי קודם
למעשה ולא תגאי בדבר אחר ומעשה בדבר אחר וכן דעת הרי"אש ז"ל

ר שנינו בפרק כל הנשבעים אלא שבעים ונטלין השכיר והנמבר
והנעלל וכל שכנגדו חשוד על השבועה כיצד אחת שבועת
הערות ואחת שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא ואקשינן בגי מאי
אפילו לא מבעיא קא לא מיבעיא הכי דאית בהו ספירת ממון אפי
הא נמי דספירת דברים בעלמא הוא לא מהימן ואקשינן ליתנו למי ש
שבועת בטוי דאיכא למימר לא בשיקרא משתבע לא קתני בלא כיון
שבועה שיגיאתה שבועה מפני לא שבעה לשקר ודעתו הוה לן יימה
לא מיקרי חשוד על השבועה ימ דהיק משום דלא דמי להכך דתנו במתנות
לא הגן לה ומיהו דאי חשוד על השבועה הוא הדא אשון שקר והחשוד
על שבועת ממון פסול אפי לעדות מדאיתי בפרק זה בורר דתנא התם
ל השתת יגיד עם רשע ל תשת רשע עד ל תשת חמס עד אלו הנעלמים
והמועלים בשבועות ואוקימנא בשבועת ממון דהוי רשע דממה

רא ומאי שבועת שבועה דשמא ורסינן בירושלמי בפרק
כל הנשבעין החשוד על השבועה מאימתי מחבלין
אותו משילך לבר שאין מכירין אותו ואמר לפי תעזור אני פי סתיר אם
למסור לו שבועה יאמר להם ל תמסרו לי כי חשוד אני:

רב מוי שיגיא עליו קול בקלא דלא פסיק שהוא חשוד על השבועה
אין מוסרין לו שבועה ואין מוציאין בעדותו דאין מעיאין ממון
אלא בעדות ברורה ואפי שוה בחזקת כשר הוה ומוק מיגן ליה בתוקתיה

ומיקל כי קתנו שבועה
דכי קא משתבע ל
בשקרא אבל שבועת
ביטוי דאקרא לאלה

244

ממ״ח מיחש חייבי לוה ״ואפילו אתתא מפקי מעשה בקלא דלא פסיק ממ״
כש״ זה דאפילו בקלא דלא פסיק לחוד אין מוסרין לו שבועה ואין מודיעין
ממון על פיו: **העובר** על חרם עובר הרי הוא כעובר על
השבועה וכש״ במקומות שנהגו שהיה וכל העובר
ארור הוא ״ואמר יש בו קללה יש בו שבועה ״דסתמי ״ויהונתן לא שמע בה
בהשביעו אבן את העם ״דראיתא בפרק שבועת העדות ״וקרוב
הדבר לומ״ שהעובר כחרם לא שיש למלי״ישב בזה מקום שאין לנו בזה
הקבלות כן שהעובר על חרם נשכר ונשכרין לו שונה וסוגין לו: **בד״**
שקבלו עדות שלא בפני בעל דין ״ופסקו את הדין על אותה
עדות לא נשאו כלום: **בפרק** זה בודק נתלמן
הראשונים בבנו ״ניסו אם הם פטרים ״להעיד לו אסר
לאן ״ופשט הפלגה מוכיח כמי שאומ״ כשידים ובחתנו של ״ניסו הנשוי
הכל שהם כשרים ובחתנו של ״ניסו הנשוי הכל שהם כשרים לו ״ואפי״ו
חתנו של אותה אשה: שגר לו: **רעה** הראשונים ל״ה יא
שהמשכיר בית לחבירו לשנה שתים
נתעבדה לשנה ונראה להלכה אבל לא למשנה דנתעברה למשכיר
משום דאפלגו בתר רוב שנה ואין לו אלא יב חדש ולא משכחת שיש
לשכר חדש העובר לא בדקימי בראש השנה ״אומ״ שנה״ן שהרי
בבית מבחו שבי ממה לא נתלבה חדש העובר לא מיתודא דקרא
דכתיב עד מלאת לו שנה כמימה ואמרי תמימה לרבותא חדש העובר:
הלוקח שור חוב מן הגוי שיש לו על ישראל אינו משמט דכל
שבתמלה אינו משמט בסקפו נמי לא ״לא אב ״זקפי
במלוה בקפקת החעת ״הפקדון ״ עגר לו: **ישראל**
שהיה חייב לגוי והגוי מחבן אצל ישראל שחייב
לו מסבבדא שאין דנן דין מעמד שלשתן כיוצא בזה שלא נר״בקן
מעמד שלשתן אלא משלם תקנת הלוין ״כאשר אתה אומ״ שאינו במלוה
יכול לחעות משלם עד זמן המלוה בא הוא ימצא ולא יוה ונמצאת
נעל דלת בפני לוין ״ופראמרי״ פק דגיטין בני מעמדו שלשתן במלוה
נעשה מאי אמ״ אמימר נעשה כמלי שאמ״ לו בשעת מתן מעות משלם
משתעבדינא לך ״ובכל מאן דאתי מחמתך ״ויש לשאול ״כל״ ואלא״ דדעתא
דאמימר לא דאי מלא מלאמימר מיתא משמע לדיד שיקר התקנה
משום תקנת לוין נעשית אלא דאפילו למתקא לאגדים מקנאה ונשאלה

רג

רד

רה

רו

רז

רח

שאין
ק״

שמע
ק״

בהלכה בלא טעמא. וכיון שכן בישראל לוה מישראל תקנה אבל לא
בישראל שלוה מעני לפיכך אם המחה ומי שהמחהו אינו שהם
ישראלים בזה תקנו. אבל בישראל שלוה מעני אין עני שלוה מישראל לא תקנו
ומאי אם פטר ישראל אם העני במאמר ישראל החוב. ואם לא פטור אוכלו
ואני נותן חוב שבא אמונתו פטרו ולא דמי להשהו ואם עדב דינריך
קטן דהתם לא השהו ופטור אותו מן החוב קאמר דזה יעליך קטן לפי שלא עד
אמלגא הלוהו. ובשאר כתוב לשון לב לבב שפת. אם היה הנמחה עני
חנה במעמד שלשתן כיון שהתריעה לסלק מבעל חוב ישראל ולחזור

רט עני: **המחה** את ישראל חבירו אינו אחר שחייב לן מנה במעמד שלשתן ואמר
אחד שחייב
הלוה לבית אדינה אתרא המחאתן המחאה ואתתלק מעמד הלוה ואינו
יכול לחזור בו ולפי דעת דת שהוא סבור דמעמד שלשתן קנה אפי
בעל כרחו של מתחייב וכן עקר איפשר דמיר שמחר לן המחה תן
מנה שיש לי אצלך לזה לתמיה. ומה שאמר לזה לבית אדינה אין
בדברין כלום אלא פירש לגמן שחייב לפרוע למלוה: עד לן:

רי אין מקבלין עדות בלוה דקבלה עדות בתחלה. דין ואם קבלו
אין דינן של פי אותה עדות. ומיהו מקבלין עליהם בעבי
דין דנין עליה דולינן בנאמן עלי אבא נאמן עלי אבך: עד לן:

ריא הלוה זמן המלוה הלוה רצה לפרוע מקום לתוך זמן הדינות
בירון דקבינות זמן אינו אלא להועלת הלוה שלא
ידקדקו המלוה ולא כן כתב הרלבב"ם ז"ל: עד לן:

ריב שלדש שכתב שטר על השלישות שנמסר בידו שעל מנת
כן וכן הושלט בידו ונתה הוא מוסיף על התנאין הן
המתובים נאמן כל שהשלישות יוצא מתחת ידו דאמדינן לא כתב אלא
מה דעת התנאים: עד לן: **רינא** המלוה דינא שאמרו

ריג באמתא לא אמרו אלא במאי דאיכא הדמאא המלוה
ובדברים שהם מדיני המלכות דדינא דמלכותא אמרו דינא דמלכא
אלא כמו שאנו יש לנו משפטי מלוכה כמו שאנו לומר שמוצ לישראל
דמלך מותר בו כך בשאר אומות. דינן ידועים יש למלכים. ובהם אמרו
דינא דמלכותא דינא. אבל דינין שדנין בגבאות אין לו משפטי המלכות אלא
הגבאות. דינן לגבאין כמו שלגבאין בתפרי הדינין שאם אין אתה אומר כך

חן בשלת דיני ישראל: שו"ת יש מה"ר יוסף שאמרו ריז"ד
דהא דאמרינן סתם חיטין לכתיבה עמוד דוחא בסתם
שאין עדיפין לימלר בו. אבל אם דעת לתרום בו קונדס סתיבת השער
אין לתבון. ניש מהם אומרי דאפילו בשל כרמן לותבון כוון שקנו מינו.
והני מילי מדין חזקת הבעלים דאמרינן הסם קנין בפנ"ש דיש אין עדיף
מא' כתבו ומוסח בלהיא שמעתא דאפי' בשל כרמן כותבין כן שקר:

ערב שפרש את המלוה. וקונדס שתיר על הלווה עבדה שמעה ריז"ה
פקש חובן דמשעה שפרש נעשה כמלוה: שו"ת

נאמנים שהעבור מטימין לצאת את המס ולפקח על עסקיהם ריז"ן
הם כשומר חנם ופטורין מעבה ואבד"ל ופשיעה
מיהא חייבין ולא חיישינן דילמא אתו לאי מלעיל דאורבה הם הם
המרבדים והם הדרשים מהמעות ופמים שקיעת העבור מוכרמיס
בדבר"ה בסכל מקום ומקום. ומהאי טעמא הוא דלא חשבינן ליה שומר
שכר פיפטרו ולא שמוהן בל: שו"ת הרי"ל שחייב ריז"ן
מנה למצרין וקבלן ומן לפרש ובשבועה והיה
חייב לן מנה מלבד אחד. ותוך הזמן פרעלן מנה סתם הלוה אומר
אותן מנה שהייתי חייב לך בשבועה הוא שפרעתי מפני שחששתי
לשבועתי. ומלוה אמ' לא לי אלא מנה שהייתי חייב לי ממקום אחר
מלוה נאמן דחזקה לא פרע איש ע"ז ומה ולא עוד לא אמ' ליה הלוה בפירוש
בשעת פרעון מלחמת המנה שאני חייב לך בשבועה אני נותן לך וקבלת
המלוה סתם ואמ' לא קבלתיה אלא מחמת המנה השני הדין שמן. והראיה
מהיא דאמימי בדיה דל אבבי שאעפ שהשליח נתנו על פרעון החוב
שבשטר מי שקבלה אמ' לא על דעת כן קבלתיה אלא עלמנה דאית ליה נגי
ועוד דנסיא פה דקדושין תנא אמ' לה בנסי סלע זה שאני חייב ליבי
ואחר תנר ואמר לתגדשי לי בן בשעת מתן משעת דעתה מקודשת. ופ"
ופרישנא דעתה דאלהה אין. לא דעתה דאישתיקא דיכלה מימר אין
שקלי נדרי שקלי. וכל שאין הלוה נאמן לגבי פרעון החוב ואין מקבלן ממנו
טענתו אף הוא חייב בשבועתו: שו"ת המוכר ריז"ח
שטר חוב הנשלי בנופן. של נגיס בכתובה ומסירה שטר
לוקח בדין שטר הנשלי בנופן שלא ואם מכר אותו המוכר חייב לשלם
הקרן והרבית: שו"ת המוכר שטר חוב במסירה ריז"ט
לבד וקדם הלוקח וגבה מהם שגבה נגבה והראיה ממוכר

פירות דקל וקדש ושמיט ואכיל בלא מפקין מיעה תחילה בטעות
היא מחילה דאיתא פרק איזהו נשך: עד לן:

רד״ מד שאמרו אין למדין משנה אחרונה אפילו באו עדים ואמרו
שלא הרחיקו כתב ידן בטל אין נאמנים להשכיר שנה אחרונה
ולשנותה בשטר לא בעדות בטל דה דטל שאין מוכיח מתוך השטר אין
לו דין שטר שאף לא העדו העדים כן בטל פה לא היינו למדים ממנה
ומי לא לגו לתמוד ממנה עדות ה עדים כי מעידים בטל פה הילכך
רכא״ מלוה על פה היא לן: עד לן: שטר שהתזיקו עדיו
מן הכתב שני שטין וקדש בטל השטר עד שלא הוחזקה
ביד בר ומלאהו בחלרת דבריה אן בתקבים הרי זה זרע ושכר ולא
רכב״ כתב הראבד ז״ל: עד לן: לוה המהבנו נכסיו ב״
מלוה לבנות ממנו חובו הוי זמנו אין בר נגקין בן שמא
למחר ירוח ויפרענו כשיגיע זמנו דסל נכסיו ושמא לא ימצא זה ומיהו
בשקדים ותפש איפשר שאין מוציאין מידו אם רואין בר שהבנוה עם
ומבנבו נכסיו ושמא לא ימצא זה מקום לבנות חובו כשיגיע זמנו דסל
במקום פסידא מושיבין ובנגין שאמרו דהנפקא ארבע לבטל חובו ואין ה
הבנוה יכול לומ׳ לא בטל דברי״ש דיני אה אש״ דבעלמ׳ יכול לרחוק בן
ומוכר לו כן לא דהנפקא זה היינו במקום פסידא בנין שהוא עם אכיזנא
רכג״ בזה ומשלו השבח אבירה: שם לן: שנים שנה עצמו
כדי ונשבע זה לזה שלא יטענו לא האמה. ואהה נתחייב
האחר שבועה לחבירו אינו נעשה בשבועה הראשונה לפי שהשבועה הראשונה
בשטר ששבע עדיין לא יצאה שבועה שקר מפיו ושבועה אחרונה שעדיין
לישבע שקר ע״ אם לא פרע הויא שבועה שקר והמודה טובה: עד לן:
רכד״ מו שהלוה לחבירו מעה ונתחלה המטבע וכו׳: כתמיה בדין דבריה:
הדין מתחלף לפי יעוזי המלך דהא קיימ׳ לן דדינא דמלכא דאית
דינא בכל מה שהוא מחוקי המלכות ומדין המלכה הוא להחלף המטבע
ולשנות לקצבה לא מטבע זה יתרמה בזהוב כך וכך. אן מי שחייב
ממטבע ראשון לחבירו יפרע מזה כך וכך להוסיף אלהחות לפי כך מה
שאמרו בגמ׳ בדין חלוף המטבע לא נאמרו הדברים לא בהחליף סתם
ולא הה דבר על שיעוז ומעשה היה בארץ הזאת שהחליף אדוניא המלך
המטבע הראשון בטבע היוצא היום ונהה שכל מי שחייב לחבירו מעה
יפרע חמשים מן המטבע היוצא עכשיו וכן יעוה שיעוי ידוע כבא להחליף עם הזהב

ודנן כו׳ כרח המלך: בעלה שאינו יכול לזקק שבה וכו׳ כבר כתבתיה בהלכות כתובות די בזה ״ ודוק ״

דיני המורדת והטוענת על רע

נהמורדה תאיים עלי

רכה

כי המורדת שדברי חכמים בה היא שמועה כעלה מתלמיד המשה וכך שולחין לה ושולחין אותה מקום מה מורדת ואם א אמרה מקום שאבי רוצה לעברו מתרין בה שאם תעמוד במרדה תפסיד כל כתובתה ואפילו היתה של קמע ואם לא חזרה בה מכריזין עליה ביום השבת בכל בתי כנסיות ובכל המרדשות ואומרי׳ כך הוו יודעין שפלוניתה מרדה על בעלה ואם חזרה בה מוטב ואם לאו מכריזין עליה עוד פעם שניה ביום שבת שניה ואם חזרה בה מוטב ואם לאו שבת שלישית ואם דבעינה ואחר אותן אלבע שבתות אם לא חזרה בה שלחין לה בד׳ שוד ומודיעין אותה שאם העמוד במרדה ולא תחזור בה מיד מפסידין ממנה כל כתובתה ואם חזרה בה מיד מוטב ואם לאו מפסידין כל כתובתה מיד ואפילו חזרה אחר מכן אין לה כתובה כלל מאחר שלא רצתה לחזור כשהיו בה מזהירין אותה ומאי לא הפסידה מבפני מלון שלה כלום אבל כל מה שהביא לה הבעל שהנסים לה בכתובתה אין נתן לה הכשיון וקביים וכוצא בהן מוציאין ממנה ואתנן לו ואפילו אם הפסיד היא כלום מן הבנים והרבשיטין שהכנסה לו בנדוניה מוציאין ממנה ואתנן לו אעפ שלא כתב כן הלכה ולא ואם רעה הבעל לבשה תוך אותן ד׳ שבתות שלא הכריחה לא הפסידה אבל לאחר שבתות אם רעה לבשה מקבל ואם רעה לשהותה משהה ובלבד שלא יבא עליה אפ רעתה לחזור עמו עד שיכתוב לה כתובה אחרת של מנה כדין אמנה לפי שאמור לשהות עם אשתו בלא כתובה אפ שעה אחת: ז הן דין המורדת רכו

אבל

האומרת מאיס עלי בד מבקשין ממנה שתהא נותנת רעתה עליו ותתביים לו ואם לא רצתה מקום שלבה אונסה שלא תתביים לו אין מכריחין אותה לעמוד אינלו לגמרן ואין מכריחין עליה בכל לא ממלמנין לה יב חדש ואם חזרה בתוך אותן יב חדש מוטב ואם לאו לאחר יב חדש הפסידה כל כתובתה וכל נדוניתה וכל מה שיתן לה שהוסיף לה מדעתו במקום בכתובתה ואם רצה מוציא אותה בעוד לאחר יב חדש ויוצאה בלא כלום אבל אם יש בדרים בידה אין בד הבעל מן הבנים והרבשיטין שהכנסה לו בנדוניתה וקדמה היא והפשה אותן אין מוציאין ממנה מדה והן סמ׳ בשדרש הבעל לאחר יב חדש ואם עדשה הוך יב חדש נתן לה כל

כתבתה. אבל הנוסחא שהוסיף לה משלו איבה נעלמה מהן כלום שלא
כתב ולא נתן לה משלו על מלת שתחת ותיגא ממנו ותתאוה בהן לפנים
בעל אחר: וכל אילו יב חדש שאמרנו שמשביע אומה אינה אוכלת
משל בעל סלוס ולעולם אין כופין את הבעל לרעב שא אם רעב לרעב נפש
ואם לאו אינו מוציא ואשה שלא כן כתב המחבר ז"ל:

ובתשובה אחרת לו מצאתי ז"ל תמוה לדברי הרמב"ם ז"ל שאין רכ"ז
דבריו נאמנים במקום זה. וכלל זה יהא מסור בידך
שאין כופין לרעב שא בלא בבר שאנו מוחב לך השגרינו במשנתינו בפ"ב
המדיר שכן בעלי פלוסוס ומוכה שמן והמיצרף נמשת ומקמין וכנעא
את הפסולת בין מדאורייתא. כגון שמה לבהן ונדול ונן ממולדי ונתינה
לישראל בין פסולת דרבנן. כגון שעלת לנדיות. וכן מי שעשא אשה ושהה
עמה שדר שעה ולא היה לו בעל ממנו בדי שלא יהא בעל מפריה ודבור וכן
האומר אישון ואיש מפרנס כדעת רש"י ודי"אש ז"ל. וכן יבמה שנדרה בחיי
בעלה כופין אותו להוציאה הרי שלמדנו אבל במקום אחר כלל לא:

ומה דין אומרה מאיש עלי:

אבל הטוענת על בעלה שאינו יכול והיא רוצה להתגרש ממנו מחמת רכ"ח
כך שלשון מסעה בלה (אומרי) לה מה שאומרת שאינו יכול. אם
אומרת שהוא משמש לא שאינו יודה בחיי אינה נאמנת. וז היא סברת הב
אחר. והרמב"ם ז"ל והרב הלוי שלא כדברי הר"אם ז"ל. אבל האשה שאמרה
על בעלה שאינו יכול בלבד נאמנת. וממ בה באין עליה דרך בחשה ואומר
לה תנ דעתך על בעלך שמא מתוך איבה אין אתם נכנסין לחדר ונעשין
לבם שעודה שמא מתוך כן נתנון דברתם זה לנ. ואם היא אינה רוצה
ואינה שומעת לבם בכל. לא שדולה בכם להקרש מפני טעה ון
מבקשין מן הבעל להתקרש. ואם לא רצה כופין אותו לתן כתובה
אבל אין כופין אותו לתן נ. ולא יכולין בר לאיים עליו לדברים בבבר
ובלבד שלא יבדוהו ולא יכהו ולא יעברו אותו בעצם. ויש מקבלי
עדפה שהורו שאפילו דין זה שאם דנן שמבקשין מן הבעל לתן נ
ואם לא רצה שכופין ל אותו לתן כתובה כמו שאמרנו. לא נאמרו
הדברים לא שהיא אינה תובעת ברושין ואינה מוכרת פרעון כתובה
אבל אם אמרה אינו יכול לשמש ועל כן אינ רוצה שיקרש אותו ויתן לי
כתובתי הנו אינה נאמנת. ואין שומעין לה כלל כין שהקדיה פרעון
הכתובה אנ מרשין שמא עשה עלה באחר ועל כן היא מעגנ

בפנים

בפני בעלה והיא נשבעת בהתרה כדי שתנשא באותן ממון לאותו שנתנה בו שעה
ולעשן כתובה שאמרנו שנתן לה מה שהכנסה לו בנדוניתה ומנה מאתיו
אבל הוספה איננה נשבעת כלום ואם לא תקבה מן יציאין מימינה ואתנן לו שלא כתב
לה עכמינת שתקח ותתן לבעל אחר שלא המכנסת רמב"ם
שוה של בעל ש"ל והבשלים לבעלה אין בעל חוב
ונבה מכן שהאשה דומה לשלוח בניה ושל רשת כן הכנסתן לו שהכלה היא
אוכן לא שנבה בעל חוב ולא שימכרה היא ומיהו הכנסה לו מעות בוראי
בעל חוב נבה אותם כיון שקבלם היא על עצמו כתוב ואיכן שניין לעמוד
בשון ואין זה לא סמי שלוה מאחר שבעל חוב נבה מהם שרמ"
בעל המוכה את אשתו ומכל יוצ שה צריכה לצאת מבירכו רל"
והלכה לבית אביה הודיעו מה דין תשובה
אין לבעל להכות אותו אשתו דלמייש נתנה ולא לצער ואדרבה יצוה לכבדה
יותר מעצמו ובד שולן ומקרים מי הנעלם ואם היא מכה ומצערת שלא כדין
והיא בורחת הדין עמה שאין אדם דר עם נחש בסכיפה זמר לדבר הנב
ואם היא הנזמת שמקללתו חכם תרין עמו שהמקללה בעלה בפנו מן
היוצאות שלא בסרוגה ומלא אם הדבר מסופק לבד מי הנדים או אפי
קונים לדבר ברור איש דומה שהם בד יכולין לדשבו שלא לעשות כן
לא ענינן בן ומיסרין אותו ומודיעין אותו שאם יכה שלא כדין שהיא חייב
להוציא ולתן כתובה שאפילו על סאר רבריה מאין לך כסף עצר כנון
שמרי בה שלא לילך בית אביה או לבית האכל או לבית המשתה או אפילו
שלא השאיל נבה וכהרה לחברותיה אם שלא הנשא מאם הוא מוציא ויתן
כתובה וכשם במכה ומצערה בנבה וקחוב הדבר נשוי שאם דבר
ידוע הוא שהוא מיסר אותה שלא בדרך בארץ ישראל הנעות לל שמתמיד
להכותה שאינו שאמן לעשון שהיא הנזמת שמקללתו בפנו דלא כל כמי שמיעה
לא חזוקה בפרי עלה וכשנו שאמרנו בפרק המדיר עצמו שלא הכל
לבית המשתה יוצא ויתן כתובה מיפנו שיעוב בפנב ואם היה עוש משוה
דבר אחר ראוי ואמרי עבה בנפיל מאי דבר אחר אם רב יהודה אמר
שמוא מיחמק בן אדם פרוצין הכמיזין שם אם רב אשי לא שנו אל
דאיתרוק אבל לא איתחזק לאו סל סמיעב לאתחזוקי אישי סתדיצי שבל
ור יוסה בן אביתר זל השיב על אות השלה ובאר רלא
בה עוד שמשהין אותה עמו על
יד שאמן ואם שנה באותן הצע בכתובה ואם אמרה היא אינ רוצ

לתשובה עבון עליך נאסון משקה במשקה מורדי: ואמלת נדוניתה ויוצאיה
ואשה שנתיא בדבר אמת שהיה אותה פגם ופשע אין אנו מוקין הבעל
ליתן לה לכתובתה. כתובתה עד שידרו אותו בד' וזקנים הקהל ויאמרו לו. הרי
יודע שמקיים שלך פשוט כתובה שהבברה ומגונה בדבריו בתוכתה
ואנו אין מאיר ואין נמשכים שלו המדאה ומשדין אותן של יד נאמן אם
ישיר אותו נאמן שנשבע כאילו מוקין לה כתובה. עכל: עד לו:

רלב **נוי** שהלוה את ישראל בריבית. ונשאה לו ישראל אחר ערב ונ' כרבית
בדין בריבית. במקומות הלה שבדי שהבו הלוהה אחר הערב מחלה
אם יצעה הדין ערב קבלו דרבים ישראל יש מוקלי המקומים שאחרון מפני
שזה הוקל מני שמלוה את ישראל והוא מוזר ומלוה אותה לישראל חברו ויש
מחמירין דהין דאי בשם ני אזיל אעל לזה המלוה ונעבה מנמון רבית זה על
המלוה הוא מהרבה ונעבה כשהוא הוריש מה שהערבה על הלוה הוא
הוריש. והה נגי לני הלוה מישראל ונשאה לו ישראל אחר ערב מחר ואונס
שהמלוה הולך אל הערב יתלה אם יצעה מני מה שהחדבה על הני הוא
הוריש וכן נראה עיקר. והביא ראיות ונגד. ואחר כל הראיות כתב. וכבר
נשאה הראה בכל המקומות ואין כי שיחמה בהם: עד לו:

רלג **המלוה** את חבירו מנה ואמר לו אם לא פרעתיך ליום פלוני הרי
מחייב שאני מחבשיו לתת לך חמשים וכו' כתבריהו בדין
ראיה וכו' לפי שהיה בדין מחר. ואסור לעשות כן מפני הערמה רבית. ולן
המשכן לו לדעת משכון. ותר מכדי הוכן. ואמר לו אם לא פרעתיך ליום פלוני
הרי לנו שלך אסור לעשות כן למחלה. אבל אם הלוהו כבר על המשכון
ונתנה אמר לו אם לא פרעתיך יהא המשכון שלך מעבשיו מותר כין שלא
שון בשעת הלואה ממש אינו נראה כרבית שאם קנאה הוא דקלה עתיה

רלד **המלוה** ונדהנן בפני אי זהו שך: עד לו: את חבירו
ליתן ולחד לו הלוה שטרי חוב שיפרע מכל מה שיפרע
מהם תוך אותו הזמן ויקנו המלוה על שטר ובעטרין אינו יכול לגבותו לא
ביני אות מרובות ועל כן חוב בו ואומר לו חוב בו שיפרע מהם
ולא פרע הרי הלוה יכול לגבות כין שקנה אותן של שטר אין לך פרעון
גדול מזה. ובכל מקום אם הושבן קיימה כמו שפרע והגל ונעלה מלוה
הדשה כראמרי. כי שבעיה לגבי ע שהקנ"ד בפני אותו שך: עד לו:

רלה **האומר** לחבירו מנה לי בידך ועד אחר מעידו. ונשתן אחר כן
אבל אתה חייב לי ממקום אחר כנגד אותו מנה הרי הוא

מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע ומשלם והוא שיעבד השדה שבדין לא פרעו ומכל
זה אמרו כל מקום ששנינו מחוייב אינו ממון אחד מחייבו שבועה. וכאן כיון שאינו
יכול לישבע שלחי מחדה לדברי הגר משלם ואין חלוק בין שבא הגר קודם הגראתו
של עהבב או שבא אחר כן. עוד לו. **קיום** כדי שלא כתבו בו
בשורב בלרא בהחיא הוא. כשר. ולא חיישינ. שמא זה שלא בפנ
זה קבלו הגראה הקיום דלבר טוענן לא חיישינן ואפילו באו שנים ואמרו אנו
ראינו שחתמו זה שלא בפנ זה לא חיישינ לומ' שאנו אומ' נמצאב הגלגא כתבא
קבלו הגראה ואינו יכולין לרחוק זה בפנ זה. דמשעה שקבלו הגראה נגמר
הקיום ושבה אינו לא כמעידין שכר היה ואילו לא חתמו שא השטר מהם
והשליחי דראינו. בפני האשה שנראה ומלה. ולא עוד אפי' לא חתמו הבר ואמרו
בפנינו קבלו בר שבוה חתימת שטר זה כשר כמ' ששחתמו עכשיו זה שלא
בפנ זה. ואם אמרו הבר שעכשיו זה שלא בפנ זה קבלו הגראה אין שומעין. ואפי'
כשאין כתב ידן יוצא מחקום אחר דכיון שכתב' אשר עתה וקיימוהו כבר חזי אם
קבלו שבוה. אל שלא בפנ זה עולה היא. ואשה לא תעמוד בומיא דהתי
לומיין בפני האשה שנראה ומלה. כי אמנה היו דברים אין שומעין ומיהו אם
באו שנים ואעידו שקבלו הגראה זה שלא בפנ זה חקיום בטל וצריך קיום
אחר. והשטר אינו נפסל מחמת. פסול הקיום כיון שבדין נתחב ולא דמי למוציא
מחבירו שהוא פסול אינו לא לשעה הראשונה עדיין דילמא אמי למסמך עבירו
אבל הכא כי אתו למסמך על מהדי דחתומי בשטרא בדין הוא מומלכין עבודה:
מו מהוצאו עבו כתב ידו באמתות. ואין כתב ידו יוצא ממקום אחר והוא
מדה שהבו ושוב פרעתי. ואמן שהבה שאמר הוא הפר שהתיר ונלוי
הוראתו לא היה בכוס לא השטר ולא הנאמנה. והוראת פיו הוא דמשוא ליה
שמא ואילו הא קאמ' פרעתי ומיא דמדה בשטר שבבו. וקיימא לן דהוא עדך
לקיומו אעפ' ששנינו המלוה את חבירו על ידי עבד לא יפרע מן הערב המלוה
מו שהיה לו שטר על חבירו ופרעו ומחל שעבודו ולבע שהתיר לן
שנדרו. והבה אמ' עדיין אתה חייב לי ממקום אחר ואם מעבבו שדה
שתפרעם לאו כל כמ' מעשה הבא אמור לשהות שטר פרוע בתוך ביתו ואעפ'
שאא מעבבו מדמת מקום שהוא חייב לו כיון שאותו מקום לא נתן ליהבע ב
בשטר זה שבבר נמחל שעבודו יש לחוש שמא ימוכר ממחר ויטלוהו בו שלא
כדין אז שמא יגרוקם בבנו אובן בנו וכתו אם אין בודקי הרחיקוהו ואילכך בר
כוקנן אוקנו להתיזהו: עוד לו. **הנוקן** מעות לחבירו
לחמוכ בו ספר תורה ונמיצא בו טעות. וצריך לשכור מי

שיגיע שאינו אם הם טעות שדרך הסופרים לטעות בהן אין הסופר חייב
סלוס שאינם שהגהן מעוה לסלוס לו סה על ספר מעוה הוא אינו וכל שהוא
הסר אות אחת אינו כסר ממ טעות הנמצאים במהבה שביחי אינו לר סופר
שהדרוק כם בנהו בהו שלא יעשה כלל וכל כיוצא בוה מן הסימנים אין דרך
הבעלים להחקיר ואחולי מחלי ומיהו אם עשה כם שאין דרך הסופרים לעשות
חייב לר שזה מישעון השנאה הסופר ומפשעתו ובאותה שאמרו רבי טעפה
שבתורה רופא שביחא יוהר מדוכא לא שביחא ואיהו הוא דעדיב וכיון
דעדיב חסוסה דבון בכלה דמשלם וכש אם עשה בו כם שיפסול בו הספר
לגמרי לכאורה שאמרו שביחי יתקן שלא יגע וכיוצא בזה לפי שאין זה
סה וכאותה שאמרו רבי סופר גילין שהו לא עבדתים לשמן ואמן אתה
להפסיד שהרך ומה כל כיוצא בדברים הללו הגוים במנהג המקומות אם
מנהג המקום שהתבן הפרים מקבין אותן אף זה כשקבל מהם על דעת
לה גיהו קבלו ובהתם המקומות שאין על הספר להגיה אם עשה והגיה הו
מעצמו חייבין הבעלים ליתן לו שכרו אמם ששנה שלא מדעתו דהרי זה
כיורד לשדה חבירו ונעשה שלא בדשות בשדה הנשנה ליטע שאומ כמה
אדם רוצה ליתן בשדה לנעשה ואתן לו: שר לו: **תניא**
בדיש רבי פסוחה היו אדבעה או המשה עדים תחומים
על השטר ובתוכו הראשונה קרובים או פחות מתחיים העדות בשאר
וחזרו עדים הקרובים לחתום בראש ולא בסוף כדי שלא יבאו לקיים
השטר בהם: וכן מוכח שם בריש בן פטוש: שור לו: **הנשבע**
לתת ממון לחבירו למן ושבקבע אותו הזמן הלך לו
אותן שהיה לקבלם הרי זה פטור למדי עד שיבא מלוה ויטול את שלו ול
ומתן אותן ביד אשתו ובנו אינו עדיך שהרי אפי נתנם בידם אינו נפטור
בכך אין בם פרשון ואם שאינו נתנם בידו אינו יכול לחזור בו מפני פרעון
נמוד לא הוי שהרי הוא חייב באחריותן ואחשבא פק דשין הילך מנה
לפלוני שאם חייב באחריותן ואם בא לחזור אינו חוזר ולא שלא אחר
ולא שנא אשתו ובנו ולהולך אחדון אינו חייב שלא אמרו יזלך אחרון
למדי אם דוקא בעל ושבבו לו אבל לא שבבו לו לא דהוי ליה נזיר פ
מקדון עד דאתי מדי ושקיל ליה ודראיל הוא ומלוה נמי כיון דלתיה
הלא לא הבבו מיעה הוא לי ממון ליה ליהון לי בדרך עד דאתי יבא
ולשנות בר למסור בידם בם אינו עדיך ואם עשה לא עשה ולא סלוס
והבא הרבה הוריות לדברין שר לו

רס

רסא

ישמר שטעה בו הסופר שהיה לו לכתוב מיתים וכתב מעה וכתב רמ״ב
העד האחד ולא הספיק לחתום השני עד שהרגישו באעורת
ותקנוהו: וכתב: בין מהדא לבהדיא אתמא שהדי חתמא על שטרא דגנא דרבנן ביה
מאתנו ממתקא כמר: והביא לאיתי הדבה לדבדין: עד לו

המוכר מלי לחברו (אם) לו אם החזרתי משעלתך מכאן ועד שנה יתבטל רמ״ג
המקח ונקח לו בעל כרחו אז שנתן לוי בר לאן שמיה נתיבה ון
היא שאמרו בבית מנחתי עדי חומה שהלוקח היה נשמן יב חדש כדי שיהא חולט
לו: התקין הלוה שיהא חולט את מעותיו ללשכה ויהא סוכר את הרלוי ונב בסו
והא הנה דכמאן דתנו מהדיא בפ׳ בשנה המכירה היא ושהמו כפי אחר שהגיעה
התורה כן (אפי׳ בלשון הדיוט אינו דומה מי שלא מל כמי שנתבר ואפילו הכי
איצטריך הלוה לתקן וכשתקן הלוה בבית מנחתי עדי חומה תקון הוא בעלמא לא
תקון כדאיתא פרק מי שאינו: ועד שיתן לו ממש לא נתבטלה מכירתו: עד לו

מחלוקת הדא שונמ היא בנתבנ אי משום משני טונן ונעוקר רמ״ד
כמי שאמ׳ דלא משני טונן: ואשה נגעה התיר
לשוה טונן ולא מיגעו מעצמו לא שנולחין לפס מכל אנשים לקבל טנגוחה ופס
בגיים (מסדרים נגעותה בפנ בר כמה שאמרה) ומי פנגים יש שאפילו
בר טונגן בשבילו כמו שאמרו כגן זה פתח פרץ לזה היא כל שבר מכי
שאינו נגעוב דלגנגן לא ממיעות ידיה והדבר ידוב לפי הלות בר שהיה
כן כמו שאמרו שמא קחשבול היה בידיה ואבר ומי בר בבל מה בשבו
שהיא אמת ומיבנ זה אמרו שטעגנן לדרש ונשנן לקיח וכן כל ביאיא בבה:

המשאיל מלי לחברו ואובד משאיל (אם) מלנו היה שוה ושאל רמ״ה
אם) איני יודע: ועד אחד אם) איני שוה לא שרל: כיון
שהוא מודה שבא הכלי בידו לא שאינו יודע כמה שוה הוה ליה מחויב
שבועה שאינו יכול לישבע ומשלם: ומשאיל שבבע בטחיות חפיי להכחיש
העד כדין עד אחד מעידה שהיא פרוצה: מלב יהודה כהן

ראובן הבנם בא חנף לבית הספר לפני שמעון ופסק עמו לתת רמ״ו
לו לשנה כך וכך והבא חנף בבית שמעון לבית הספר
את ספרו ללמוד בו ונם חבירו הבאו נם ספרים ומחזיק אותן במקום
המיוחד להם עשו עד שהשלימו הספר והתחילו ספר אחר והנה חנף ספרו
בבית שמעון: והתחיל שמעון להבוע שכרו מראובן וראובן תובעלו ספרו
היכול ראובן לתבוע דמי ספרו משכר שמעון שישבתן אם לאו:

והשיב כך דעתי נטה שאין לו לראובן על שמעון מאותן ספר רמ״ז

מלוה מלכים לבית מבין לבבר מעשה הספר בבית שמעון

בלום לא מבטיח רשמשן זה שומר שכר לא הוי עליה לא אפילו שומר חנם
לא הוי עליה שהרי לא הופקד לו ולא עתידו ולא הופקד אצלו ולא כא ברשותו
בתורה שמרה כדתנא כי לתן איש לרעהו כסף או כלים לשמור וגו' ר' ישמעאל
אומר עד שיקיבל אצלו ושמר לו שמור לי זה אבל אם לא עשה בו פשוע וכשם
דראובן דשוך נמא לא אמרו לו לשמעון כלום הילך אין לו לראובן על שמעון מן
מסתר זה שיש תשלום ולא דמי שמעון זה לאומן דתנן מה פעולתו שומרי שכר
הן דהתם עתן ליה תקנא לתקונה ואתי הוא דאיתיה לעבדיה ולא מיבעיא אם
שמעון דקבור לא אפילו אומן עקיל דעמיד לשבור היה אורעתא למדיה דבמדה
פקיע לעשה שכר והוי שומר חנם דתנן וכל מאמרו טול שלך והוי משרת שומר
חנם ואומנא דהה למיהדו של שמעון ולאומן זה יודע בן מחמת חוק בע
בן מחמת שמעון שכבר השלימו הכסף והיל לא לא לבן הבא ספרי וא"ל
שמעון מעבנו היה עמד באיתיהן הילך אין לו לראובן על שמעון מחמת
אותו ספר אז שום תשלום: לבבא שמוה"ל

המלוה

מעות לחבירו ונתקל המטבע וקיימו לו כמיתו דאמר
מתן לו מטבע הזעלא באותה שעה לא אל הוסיפו שלו ומטבע שנתקל ולא הוסיף
עליו ולא הוקל הראשון לא מקנה בטול הצורה שלמה מטבע היינא באותה
שעה ויקנו כן וכריס כמו שבא נתלבש ובדיקן לנקבות בשעה שהבטיח לו:

ראובן

תנשוכה לרבי יוחנן בר יצחק הלוי"ל
שהמוה לשמעון כור של חטים וכו' כתבמיה בדין הבית
ונזקק של כסף עד זמן פלוני ובקרו הרגיה אם הכסף אם יכול לשלם לו
שמעון בשעת הזקוק ובשעה לא מבטא כסף שיכול לשלם שאין הכסף
מוקצלל לא עמד במקומו ובמעות הן מתולמלין לא אפי' כור של חטין יכול
לשלם בשעת הזקוק דתנן לא יאמר ארם לחבירו הלוה כור חטין וכו' וכן היה הלל
אומר אשה לא תלוה כסף לחבירתה עד שתעשנו דמים ואמרינן אל דב יפרה
אל שמוק זו דברי בית אבל חכמים אומרי לוקח פרה ופרשם פתם ויחיד
ובעיר הלכה כחכמים הלכה כשמעון בריש: עוד לו

נוי

הנא מקשה לראובן כדי להלוותן וכו' מתבמיה בדין רבינא ודלא
לרשבא ל"ל קנין שלא בפני עדיה מתנה אינגבי מהבדי
לא לעשיר וכדמוכח בקדושין פרק האומה וכן במעשה פרק
הקדם את הבור הלה עשבו שבושה היסה בדין לוקח בכל" עוד לו

אין

שעם ראוים לקבל נדרים ואם קבלו לא נשא כלום שעשים אין לכם
תומה בד לא תהרס נדרים וקיימו לו שעם שבע אין ריעה דין

והבא עריכין להיות הקדשים זה מזה ומן הנדרים ומן האשה: שם לא:

אם עריכים הנדרים לפרסם בשטר או וכתבו בפיהם שיאמרו באן לפנינו רנב
שם או שלשה והשיב אם כתבו השטר בפיהם כשר ואין נכתב סלם
אמר אם דינו לפיהם שהם הנדרים זה יותר עכשו ואיפשר שכן הוא בפיהם בימי
רבותי כמו שאמרו בפ האשה שעתלמה תהיא אשרהא דעקרא מבי מה שמרו
לו: למא הכין דעבד למכתב ואתה מה שהוא בשטר שהו: כימין שמדקדק לא
שכר ומי שלא דקדק לא הפסיד: שם לו:

בעלי דינין רנד
שכתבו שעברתיהם הון לבו כשטר שעשהא ואין יכולין לחזיר
ולשון אם לא: השלוה: דהה דכין דמבי שעשהא בדוקא שעבד (מיד)
דייתי וכתבי: שם לו:

המוכר שדה לוה לחבירו וחזר רנה
ומילקו: חייב: לן כשמחם דאם
הכסף: אל ואעפ שהיה סבור בהפך נתנבבו סמוך לרחות זה ולא עלתה בידו:
מסכן ביתו לשאלן בעבדיהא וכו' כתעבה בדין רבית:

ראובן ובאותה דלא מלקחי והשכירו משון לתני בריש לחדש רנו
ולני השכירו לראובן ואמלו שיתן השכירות לשמעון הרי זה אסור שאמרו בפ
אי זהו שך שכל רבית הבא מיד לוה למלה אסור ואל שהוא רבית קצוצה
ומקבלי המודים אמרו שאינו לא אבל רבית: הראשון עקר: שם לו:

אבן רבית איסה יוצאה בדיינין ואפי לא הדע הלוה עדיין את חובו רנז
לא מכנין ליה כלל רבל שבני ממונו באפוקי ממונא הוא:
ומיהו אפ מיחה המלוה מן לוה ואל לן יודע אם שמה שאתה נטל ממנו רבית
הוא ואסור ואעפ שהו הריזה בל בחוב ומוציאין ממנו וכן דן הלאבד בל:

המלוה ממון לחבירו והשכיר מן בית: ומן המלוה בדין רבית: רנח

המלוה מימן לחברו והשכיר לו ביתו בפחות ולא רנט
קיבל אם שמר לן כל זמן שמעבתיך אינלי הדי ביתי שכור
בדבל: ושה המעבה דינו אין בן רבית קצוצה כיון שלא קיבל ואל ביתי שוכר
כך וכך אשכור לך בדינו ומיהו אבל רבית מיהא הוי: עב לא:

מעות של הקדש עמיד מתבדא שמותר להוותן רס
קרוב לעשר ודחוק להפסד
מעות של יתומים וקרוב לוה שאפי רבית ומורה מותר לפי שמעורת
לו אין לחם בעלים ידועים ונבר לא בטל שמהו הוא מלוה ולא אסרה תורה אלא
רבית הבא מהלוה ללוה לא שיש לחוש למשהו: עו לא:

מה שאמרו הוי מקן בדינו לוה בהאי מקנן לא לגיל במתא אחריתי רסא

וחכמתי כי לא לאדם דרכו ולא לאיש הולך והכין יעמדנו: תשובה:

רסב פעמים שהם טא נעדים למנוע הטוב ועדיף שיהא הוא כעדיף

ואחר דברים הנסבים הוא שני מקום לתיקר אמרו מעדיף

לעלות מסקומו ולכבות למקומו אחד אולי החטא הוא שנדים ונלותו תכבה

עליו אי נמי הנבים שמנו המקום נעדם וכשנתתלם למקום אחר יצא מחלק

הקבה אבל מי שנעדר עליו אי אפשר לו ונהו שמעוב לא לאדם דרכו: ומפ

בידו שם ישרם הוא: ומפו שאמרו אין מוכל לשרם שישרם תלמ"ה ומבר נתלמו

איש מסמין לחזקות הסכרים כי הם למעלה מן הקלות: ונהו שבמ"ן ומאותו

השמים ב"ה הנתון לי יתנו הנייס מהמה: ומה שכתוב לא לא לאדם דרכו

בשאיא עשה דיון הטם שאז הוא מוסר למוכל לפי שעונתו מבדיל ביון

בין הש"ם והשפיל שצמו מהמעבות עליות: ובא ויעב בדרך עצה הנתנ"ל: הנחה

המלות והוא שכתב: אסתיה פנ מהם אדאה אחריתה כי אסלק שכ"ר כי

ונעמתי: ואחם רנות המלות ושאר משרתי הסמים אשר בחיל לתה כשאיר

האומות: ואן אנאה ביאחריתה מי יצלם מיד ממקרים הנפים מהנעות הנ

הנלנים (המלות אבל בעדיקים כתי נם כי לך הנא צלמות לא אירא רע כי

אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני: לרב שרונאי גאון ז"ל

רסג כתב רב שרונאי גאון ז"ל הנסרא אין רמן דינ קנסות ולא דינ

חבלות בבבל ולא בשאר אדינות אבל אם תפש אין מוציאין

מידו לא כך היה מעשה באחד שהפיל שינ של חברו ואמו לדין לפני אדונינו

מר רב יהודה גאון ז"ל ואמ אין לא לה עצה דמי שן לא הוה עבן דין לפיסום

בדברים אן בממון אם משו אמ הנבה שלא ימציאו חובטין זה בזה בישראל

ומדון בתי דינין ומדנא ממנו וכן אנ דמן עכל: וכן נמי לרב רב שלמ גאון

ז"ל ובאיר על אשה שחבלה בבעלה (הוא שחבל באשתו) וכן אחרים שח בעל

בה יש לגרותם עד שיפיסו זה את זה במחון וישבו פשרה ביניהם: ואשה

שחבלה בבעלה במה מפיסו שכל מה שקנלה אשה קנה בעלה ואלו יחדנ

בתובתה אסור לאדם לשהות עם אשתו ובלא בתובה לא מל ומן שיפיר

בתובתה יותר מכה כספים יחדשה ויעמידנה על כה שקר בתובתה

שכון שתפסה בידו בתובת אשתו ובא ר"מ בני מתפש ואמרו תבלו"ל

תתפש אין מוציאין מידו: ואחדים שחבלו באשתו קשה עבשיו יותר מבעל

שחבל באשתו שהבעל יש לו רשות עליה וזה אין לו רשות עליה: לפיכך

בר מגדון אותו שיפיים אותה ואת בעלה ואינו דומה חובל באשה איש

לחובל בעניה לפיכך יש מן הדין לפיים אותה ואת בעלה: עכ מיגאלי:

מתשובות ארץ ישראל

וששאלהם אדם שברש אשתו ומודה או מתבה לה וחזר ונתרצה רסד
לה מה ששתה ב ברבוטיה עשרי "

וששאלהם אשה שהלכה לבית אביה על עסק קטנה שנפלה ביאה רסה
ובין בעבר אינו חייב במזונותיה ולא בכסותה ולא כלום
ואם מתה מתוך כך חודש שתמות הרי בעלה יורשה:

וששאלהם אם נדר אדם את אשתו והיא מעקה אסור לו ליקח את רסו
בת ממנה לא היא מעקת את בנה ומן בעלתו ע"
שהקמול והוא נתן שכר מעקתן " רב מתתיה גאון זל

וששאלתם ראובן נתנו שטרא על שמעון ואמר ליה אי שתבב רסז
ופטר אם ידעה שמעון לישבע כדינא
ישבה אבל לכופן אין לו מן הדין מאי שנא דשבועה על המוקדם הטי"ן
חכמים אי משתבע מתפרע ליה ואי לא פרע ממנו שה ולא מיגא שמ
שמחזירין שבועה מקום ליה לא בחשוד על השבועה ומיגאבן: רב שמעון גאון זל

מיי שנשבע בבר ואתה מיגא בעל דינו עדיס שכפר שבעתו מה דינו רסח
כך ראינו שאינו משבע בבר בין שנאו עדים מישלם ממון לבעל
דינו ופטול לעדות (חשוד על השבועה ואינו דסבריא ליה לרב דפטיר
מלשלם דאמ' הרא ולחח בשלין ולא ישלם כין שחכבו בעלים שובעה שוב
אין משלמין ליה לדרבה והאי קרא מפיק ליה דב נמחל לבעמיה אחרינא
לכבל הנשבעין מן התורה שנשבעין ולא משלמין והלכתא כתב נמחל: רב אלי גאון זל
מיי שחכבל עליו בר קרוב או פטול קמי דייניא בקנין ואם לא אחר רסט
קנין כמוס כין דברעתיה קבל בבא עליה
איתיב בין קמי דמסה ליה ובין בתר דמסה ליה אין יכול לחזור: רב יוסי הספרדי זל
מיי שהסכיר בית לחברו לשנה ואירעה בפילה או רשע או סכנה יכול ער
לבוציאו בימות הגשמים ולא לא עדיפה מאני "ואם השכיר
לחדשים עדיך לבודיעו ולא לו כל החדש הזה שאתה דר בביתי הוי טורח
לבקש לך בית שאני עדיך לבזיעו וכך הסוכר בני אם ירצה לצאת עדיך
לבודיעו שיבקש שכר שדעתו לצאת ואם לא עשו כן אין יכול לבזיעו ולא
הוא לצאת עד חדש אחר וכן הוא הדין: מר אביאלי גאון זל
הוכא ויהב ליה לאובן לשמעון ונגא דתדיתון שעון ודר בוה שתא עריא
ידחין ואם ליה פוק מן ביתא ושקול מאי דאיתך לבאי ליה

מן דינא לפטרותה עד דמליין הכי תרוייהו שנין דקא אמדינן לה שכירות
נקטה. בסכום בטור (בהזקה ואם רב חסדא שכירות קלקא: לב שמואל

ערב **ושאלתם** אשה. ישראל שנשתמדה אסור לאכול מליל שביעית
לביתה בשלה לבשלה (לעניקי) [לה] ולמירמי ליה הב
לי אפיקו הדא וזא מן כתובתה דברתי: (והאי דקאמרי בגי מערבא אשה
ישראל שנשתמדה אם ידעה שכתובתה טושן איגון (שוא ודבר כזב קאמר.
ולית לבייתה לה משום דמיחש דדעתן בעלמא (ואלו הוא בא ישראלית מודרת
דשבקוה (ועקרה מי איתלה טוש פרוטה מן כתובתה (כיון דהא ליה לה אבידה
היכן איתה ליה (שנאנס) ראית בחייה מיירתה ליה אביה הכן דברים בטלן איגון

ערג **ושאלתם** אשת ישראל שנשתמדה ומתה אין מירשיה כלום
מכתובתה דכי כתב לה על דעתא דשמעא ליה
(שיקר דירא בהדיה (כיון דאשתמדת שיתא מעלמה חתיכה דאיסורא
ואסיר בתשמיש המטה דילוה ולית ליה כתובה עליה כלום אבל ירושה דילה
לא יריתה לה דמתר עיגן ליה לקרא (ונתתם אתה נכרים לשארו הקרוב: נמלת
שאם ליה (הקיים) דאשתמדא (עקרה ליה מטאן (לא ירתיה לה: לב שמואל

ערד **ושאלתם** קהל שהסכימו למות דיין (ומטהן (המסכימו בישמה
שכל מי שיקבל את הדיין או יחדק אן ערבה אורבן
שיפרע לו ממש מאות. ד"ל (ועבר אחד מהן שלוה ורצו להקבות הסכום
הנמל מן השער אם יש על הדיין תקנה בסך יון לא: תשובה:

ערה **מאחר** ש עבר החוטא על עבירת הקהל דין הוא לשלם מה מגעגיב
בו שם פי עבירתם. אבל מקום הדיין שמבחש לו דיר בשכול
שלם ולבנו בן לבת שלם בעלות להקנט את בעלי דיון שלא לעשם סמים פרי
לבוה בו יצר הרע לשוב לחרף את הדיין כדי שיתמיב מן תשלומין. ואם
עשה כן עבר משום (לפני עור לא תתן מכשול. ויצא מכלל שונאי ביעב
ובא לכלל הגנים אחר הבעב. אבל אם לא הקבל הדיין לפקן נטן (ועשו איש
רשע הפנו לחרף את הדיין אשר לא כדת (ויתה השער עבירה לכך
לקנס את הרשע על פי עבירת הקהל כדי לעשות סייג לעבר שתהא
אימת הדיין מוטלת עליהם לשוב שמים הדין עמו. ואם ביעב הדיין
לעשות לפנם משורת הדין לכדי ממון עם שותפה (לגזון שפנה לבר חיק
ממון שלא יחשד על ממון (חלק הרשע להוא לעשים אין לעשות ממון
יעבי עבר הכי זה משובה: לב שמואל

ערו **עלמי** שנדר מתוך כעסו שאם יתחדש עד הזמן דנן באמרה

שלא יאמין בשם ית׳ אם יתחרט עדיך להחיות ולייסרו הדבה עד שתקביד עליו כעסו
ובכל עצמו לומ׳ שלא יאמין בשם ית׳ ואם לשון איש שהוא מקלל ישרש לתכלות ו״ד
בשם עצין וכשון כופר בטעמו הוא ותגדע שהריגה אלעם שלא ידחידו מי מחרדו
הוא ובדי תעלה אמונתו בהדבתו ובדי בהחרט ומוציא על עצמו דבה כפי״ל
וקרוב תדבר להקדוהו ולפחמיד עליו שלא ישוב לכסלה עוד: שע״ל

ראונן המשיר בית לשמעון לשנה ישות שמעון אחד שדר בת בחרשים עי״ז
בגן שלו שמעון אומ׳ בדרך איש דועה ואיש משלם שלו לפי חשבון
שדר בו אבי ובשיש שהדבר ברור שבדין עם המשכיר דכיון ששכר לשנה
בדי הוא כמוכר בחוב ובתמיב ברמים בין ידוד בין לא ידוד ואעפ״ד בקיימא לן
ישנה לכסדיות מתחילה ועד סוף מכי אין בשוכר רשאי לצאת ומה שוב עולו
לשעות ומחויב שלא להנות ביתו לפני זה עד ומא ואפילו באומ׳ לו טרח
ובבא דיורין לאן כל כמיעוט דאדבה במשכיר סתם שנה אין השוכר רשאי
להנות לו בתו אלא הודיעו מתחלה לפי מה שהוא בית אין חנות כמוזר
במשנה בפרק הבוש״ שע״ל לו נפ״ל בגין הבית כתבליה:

בבה שלון הבאמנם שהוא רבית קצוצה וכן בשמוכרין פסח אחד עי״ז
בפחות ובבא הדבה ראיות בסום כתב מכו לא נבע מדבית
מוחרת ואינו מוצא יד ביתה אלא זה שהקהל יחייבו שיתן בשכר לאחר
במנה אן במאתים לפרוע לזמן פלוני ואוקן שבתחייבו לו ימכור הבוב בפחות
כי זה מוכר מן הדין אלא שהוא חוכר מסוים הדבית: שע״ל:

ראונן אמר לחבירו קח בגדים אלו ואהיה אני שוקה בהם אחר שלקחם עי״ט
זה אינו יכול לומ׳ משעה הייתי בך ועל כרחו יפרע לקח ודשלוחו
שניא ואין זה דבר שבה לו עד שיאמ׳ לו מכשה אני בך ובדבר בשעה מתן
מעות לא בנו קנין ואינו יכול לומ׳ משטה הייתי בך כבאמרתי לך תן לו
ואינו עבד: שע״ל: **פשרה** עבירה קנין בכל שלא קנ״ל רפ״ה
מיד אפילו נתנו משנותה ביד הפשרנים ואמ׳ להם אם
לא נשלים מה שתנו לו ניטא וכן בזה כמי משנה שישמוד על פשרה בכל
לא עשו ולא כלום לפי שהיה אסמכתא ולא קנא אלא אם אמרו הלא כאסמכתא
או מעכשיו: שע״ל: **עלאה** שהפחיד משות לשמעון רפ״א
בלא עדים ומחר ומן כסף שמעון בכל אבל אמר
כדי שלא אעבוך לשמוד בדין אתן לך ממשים ועשה לי מחילה שמים
ומחילה בריות שאינו קנוי ומחילה כאונס היתה ומי שאנסוהו לתן ובכן
אינה מתנה ולא עבד אלא אם מה שמחל מחילה בריות אינה מחילה ואל

היה קונה זה עדים אחד זמן שהיה מייב לו יותר ממה שהשיב לו מוציאין מידו:

רפב עלמו שלוה מעות על כסות אשתו ואבדם בקונים אם יכולה
האשה להוציאה מיד המלוה: והשיב ומאן לימ לן שאין הבעל
יכול למכור ולמשכן כסות אשתו אם עדיין לאמר וכדמיתדר ליה לב נחמן
לרבא כי אקשה מד שבא לביתם חמיה אדעתא למישקל ולמיפק לא אקנה
לה: ופס בגדון שלפנינו דמאן שיל לן דלא אקנייה מדעתה למשכנא ועל
דיקה כאן יש בו משום הקנה. השיגו דאפילו במשכנתא ד ובלי שהו הקנה
השתן ופס בעל בכסות אשתו: עד לו:

רפג אין דשות ביד אדם להסתלק ולפטור שעמו מהקנות הקהל ולומ לא
אנס באמעלה. ונ"ל בזה לפי שהיחידים משועבדים לבוב וכמו
שכבר כל הקהלות מישעבדות לבד הקבול אז לעשיא כך כל יחיד ויחיד
משועבד לעבור שבעירו עב מעבדה לעבד אחרת אינו מעבדה לעבדין
והמעבדה לעירו מעבדה לעבד אחרת. כשם שהמעבדה לעשיא מעבדה לבר
ישראל. ומלי אם שבע קורס לכן הדי זה אמור: עד לו:

רפד עלו דאוכן שדך בלבתו לבן שמעון וחייב עצמו לתן לו דבר ידוע ובא
ובקנס ושבע לבשלים לזמן פלוני ולאחר זמן שדך ונתרסה לאחר
כי שכן בלבתו אינה דומה בבן שמעון. והשיב שהדין עמו לפי שזה אנס
ממון הוא אם לא דיתה הבת לה עשא לבן שמעון ואין לו לעשות שום דבר לא
לפרסם במעון ואפילו הרבה עבון שיפיטנה. ואין לו לה הבאת עבון מהבת
שאם תברב היה פטור דאנסא דלא שכיח דבל הבאה מתה ציות למי ש
שיבעה תאב או הקרבנים ואפי' שכיח ולא שכיח במיתה אוחולי ליה ליה
לאחנעי ויש טענה אונס. ומיהו אין בדבריא לא במי שהוא אנס ודאי ולא
במקבב ונדם האונס הלב ידוע אם לעבלן אם לעבלן אם לעבלן: עד לו:

רפה על מו שמחייב בהקדש הקבלים ושל חבדים אם יש לו חזקה
והשיב דיש לו חזקה שהדי יש כאן בעלים ודנשאל
ונבריח ממונם. ויש לבם חלק באולם הקדשות וקנון והמדבן ומחליפין
מדעה הבאורה: נשלמו הדינין: תשובה

רפו לרבינו האיי גאון ז"ל. נהמייב בשבועה היסת
ואם נשבעו שאמן. ואין לבעל דינו להטביעו. אבל נתחייב שבועה
התורה נאמן אבל שבע היסת. ויש מי שאומ שהוא פטור לגמרי שלא
תקנו שבועת היסת. לא על מפיתת ממון אבל לא בסמיכה שבועה
ומיהו אי בעי לאחרומי סתם הרשות בידו: עד לו:

ואם נשבעו

רפ"ז

תשובה שהסיב הר שמואל יוסף בר שמואל לרב יצחק בר אברהם ז"ל
מלך ששל ידידי על שני בני אדם העמדין על תקנת ראובן
מקעתן בחוץ (מקעתן כפנים) ובא ני והכעס שהרה בביתו של
ראובן (נחרו) שהו (קנו) הסמוך בזול אם הני היה מכון לבא לביתי ראובן שנה
קעל היה טעל חיני לדיחה (ונתאר הניני הנינו) שנבדא דחיינא בן שלום. ואם
לאו כולן שותפין (חולקין שוין) עב: **ראובן** אפקיד ונוי בי לאה
ולא אתה בר הוה, ובלה כן אינשיבת ועבלה שבועה שלה
כיון שהיא אשת איש לא משביעינן לה (ואי אמ' שבלה לא בעינא דשקיר בבי
דינא לא מפקינן לה שלא תתענה עמו) ואי בעי דתכתוב לה פסק דינא דאי
הוה פגיזה מלגבעה לה כרבנא לה הנשונה הראשון (וקן נעשה המל נרבן
ואנפיינאל בטבל אשתו שהיו הובעין אותה יכולמים שנעלה ונה
מסתובתה ז" והר' בעל העשור ז"ל כתב הדברים באריכות.

תקנות רבינו גרשון וגזירות קדמונים ז"ל

שלא למסור חבירו ולא מימונו ביד נגיס ולא לתביאו בערכאותיהם
אפילו לנשאל שלום בן אדם לחבירו איש אין לו הפסד נדול
כלמקום שיש בו חרם בר אם עבר איש דרך שם ובא חבירו (ומומינ
לרין) עלמי הרים בפנ עדיה אפילו בשוק חלה ע"ז
החרם עד שיבא לבד (ואפילו שלא בעדים חלה עמו) ההקלה ולא אסרו ס
סבדי לא לשחרי. לא שאין מותבין סרבנות לא בעדים (ואחלי טשאותהם אם
ריעה הגבעילה לן לרבלו) ואין עדיה למחתון עד שיפסקן לודינו (ש
הנובע לתור אחר השלמת פסק דינו) ובביא הפסק
והחרם ששם רבי רבלה שלא לשא שתי נשים. אין להתירה דק
במאה אנשים משלשה קהלות (ומשלשל אר צות. כבן
אעוב (ונדמר יאה) (ערפקא) (ם הם לא יפסימו עד שיראו נעם מבואר להלה
(ם בעבע שהבה מנורר אבל חרם של הקנה קהלות משרוקן אין עדיה מ"ל אדצות;
והשומת יד בלא קבלת חרם יש מרם קדמונים לקיים התשומת יד.
אך ש"ל להתירה בשלשים (בלבלן אין הראין להתיר עד שיראו
שנם מבואר (שתביה מתן בתבה יעדה) (ונונת ביד לאמן במשרוקות אן בהעבע;
והחרם שמקבל איש כמו כן עדיה מאה אנשים להתירה אך
אין עדיה משלשה אד צות;

רפ"ח

ר"ל

ר"ל

ר"ל

ר"ל

ו כשאדם מזמין חבורו לדין וחבורו מסרב · אין יכול לבטל התפלה
יוצר אם מגרה אלא אם בטל נ׳ פעמים ד׳ ציפוים ואין יכול
לבטל תפלה לא באותן בית הכנסת אשר הוא שם אבל אם בטל נ׳ תפלות
ד׳ ציפוים יכול לבטל בכל בתי כנסיות ·

ז המשאול בית הכנסת לבנים ויש לו דיר ומסר עם אחר מהם
אינו רשאי לאוסרה לאותן אדם אם לא יאמר אותו לבולה ·

ח ומי שאבדה לו אבידה יש בידו כח להכריח החזקה ולהושב בחזן עד
שיבטלו כולם ברחים שכל מי שידע ממנה שום דבר יגיד לאלה
ראוי מאנשי העיר ולא אין אחד יכול לומר לא אמרה ברחים אך אנא לבד
וכן נמצא בספר ר׳ ברזילי כי תקנת נאונים היא ·

ט ואם ששון בני העיר תקנה עשיה אותקנה אמרת רוב בני העיר אין
המלוים מתרעלים בדבר אין האחרים יכולים לבטלה ואם עבר
עשיה לבד בדבר כי הכל לפי דאות טובי העיר ומנהג קדמונים הוא אין לפי ערך שנה ·

י ואין לעקור לגבה ספרים אצל בשביל שום הביעה שיש לו על המפקיד
לכל זה יש חרם קדמונים · ולא הסיקו כי לא לגבה כל פקדונות
רק מלמד תינוקות יש לו לגבה ספר שלמד בו ··

יא ואדם שהטילו עליו מתנה ואינו בדותה על ידי הפקיד אין השר אין
בו כח להזמין הנבה לבד ולא המטיל עד שיפרע מה שהטילו
עליו במערה אין בהשבועה ולא יוכל להזמין מה שנשאר לו שלא כדין ואפילו
קונם שיפרע המתנה אם דאה אדם שהמטיל עשה כן שלא כדין וכסורה
לן המתנה שנמה יש לו כח לבטל התפלה ולהיות קונם עליו בלא נקרורה
בד עד שישאר לו כסורה לפי דאות עניו הקהל שאם לא יהיה מקבל עליו
בקהל ויעשו לו כסורה לפי דאות עניו הקהל המטיל יקח ויגזול כל אשר לו על ידי
גוים וכל אשר לו יהיה ביד גוים ואמר כי בשביל המתנה הוא לוקח ·

יב ואם אנשי כפרים שאין לכם מנין בעיר באים סמוקים מקהל ומבאין
ברוח של שנה שקורין עולש שמרמיקין ביום הכפורים ישרא
המנהג באותה בית הכנסה שהיו מרמקין בו כי יש מרוח בדבר ואם יעשה
שום האחד יצא במקום שנמצא ידליק בשרו במקום שמתבטל בו
נחיד ; ודע הרואה שמבל שלא יש הרמוקה המוזרות מנהגו עולם ·

יג וכל הנדרים שאדם נודר בבית הכנה יעלם באותה שעה אם יש שם
מנין קבוע · ואם נדרי סלה אם יש איש שיתבנו אותם חיבין לשלם ·

יד ומשנכנס אדר המתיך לעסק עד התקיים כל הענינים בכפרים

אם יש להם מין קבוע יש חרם קדמונים לפרוש משדה פרוים להלך לעני העיר
אם ישלם לו אחד מבני העיר ואם אין לו תובעין לאחלה עליו חרם

ואם יש בבית מיין מיעוטים והתחיל התון להתבלבל אין אחד מהן רשאי טו
לעשות עד שיגיד החון הבעלים ואם עבר ונטל והכתיל התון קדיש או
ברכו אז קדושה אוז כבי נשים כי מאחר שהתחיל ינגיע איך בלא מין ועל אלו
שיעשים ושנים התון בלא מין עליהם המע אומ שנגי יכלו

ועוד אמרו שיחרם שלא לבטל תפלה משבת ויו מחבירו שאם תובע יז
לחבריו אם לא בטל כבר בתפלת רצוה ואם נמבל תתנת הקהל אינו מחרמב מהל

ואומרים הקרובים כיסקום שנעבר שהיה שם גדול מאז בעיר מהתמיא
יש חרם מבר ונתן אותו כן יח

ואם נתן חרם על לאשה בטל כרחמה ושאתה איש פטור ואינו עברין יט
נתן על מדינה ונמצא פסול יכול לתתן לה בטל כרחה כ

ואם ידאי אדם פן ישיעתו במדינה יכל לבטל מנהה ויוצר בשבר כא
ויום טוב עד שישאה לו דין

מלשון ימלון למברחו בכח חרם לומ מה שאמ בקבר טובי העיר כב
ואם נראה לחם שיש לו לחלק מיני ביים יחלקו ואיאמ לך לבד

ומהתקנות שלא לשכור מני בות שדה בו חבירו בלא רשותו עד כג
מלאת לו שנה אחר יראתו אמ חדר לבני שכרו הו
לי בקתות ממה ששכרה בשבר ולא הולו ובמנים בשכרותם ולא אסור
אחלא למה הוא דומה לקחת השכרות ובא אחר ושכרה בשומתו שעברה
אז ביתר אין בזה תקנת הכפס והעבר תרקות על בר לת כד
להסריח העברין לתקן המעוק ושלא לסרב כה
ליכנס ברחם לבנא המעשר ל בית האוצר רק שיעבוד בעיר חדש כו
ואחר יסריח את הכלי אם יש מין בעיר רק שלא יהיה היחיד המכריח כז
אותם מקבל לדקה ומי שאין לו לשים בעלין אשר כח
בשר יכול להסריח אך לא יהיה נבאי ושלא כט
להוציא טלית אן מחזור מבית הכנסת אם לא ברשות בעלים ל
ושלא להחזיר חבירו יש בו חרם קדמונים ומתירין לו החרם קודם לא
שיתמנה בשדרה על מעת שיקבל שלא לעשות בדר אז מה ישנו
טובי העיר ונתן לת שהיה כה דיל ון. דיל כשהמו בבית הכנסת חזר
המוכה והכה את מכהו אבר בזמו ואשה וקטן שמעם בזה הדבר וכן בכל
קטנה שאין לבית עדים בדבר מומסס פתאום לזה וכן למסור ואם לאומר

כח ש״ל כט

ואמנם לפי שלא היו שם עדים בשה״לשין ושלא לחזיעספר גלין לכתוב:
ושלא לביש בעל תשובה משנה בפנו: ושלא
ליקח נדנא או הובה מן בני״ם יראים אוסף
תפלות תובה ומשמשים: ושלא לראות כתב ששולח אדם לחבירו
בלא חשוחו: ותקנת חרם קהלות שישאו דין בהזמנת
עד הקרובה: ושלא יעורך לילר למרחוק לרב גדול ולא
יוסיף להוציא מעה על מעה: והזמנה שלא
לאחת מן עדות הממונות שיש שם בר״ ואם חשוב ה
הקרוב ילבו לקהוב ולא יעבב החשוב לעשות הזמנה: ואם הנתבע
בלישוב הסלוק נאמן שהראה לו הזמנה בשנים בעל
בעיר ואשתו שוחת מזונות מו״ינו בעל״ יטילו חרם על היורש
משלו ואפילו פקדון: ויפסקו לה מזונות על״ו וכשיקבל הבעל החרם:
עשמו התקנות של רבי גרשום תחלה לא

ואלו התקנות התקין רת״ז זל״ל

באלו התקנות נועצו והסכימו והתמו כל זקני גרמיש וחכמיה
וכל מבינותיה וגדולי״ ל עזרא וחכמי גבול רייש וכבוחיגן ש
שבפרים ושוטרים וחכמי ישיבי מלאון ואשוקיש ומדמדיאוה והכל הים
אונגב ופייטוב וגדולי לוחיד וזה תוכן הגזירות: גזרנו
ונדינו וחרמנו על כל איש ואשה הקרובים והרחוקים
אשר יצא מן חבירו בדרך גנים או יכופו מדי נגיעה הן של הן הריוט הן
מושל הן סרדריוט אם לא מרצונו שנהם בעדים כשרים ואם יתגבל הדבר
למלכות או לחצר ואיה יכופו חבירו גזרנו ונדינו על אותו האיש עד יפיגה
חבירו מהם ושיקיע לו מן הנגיס המסיגים אותו שלא יהא עוזק ומאויב
ומאבד הבינה׳ או ממונו ושלא יהא מלכה יפיגה כפי שיאמרו לו שבעה
טובי העיר ואם אין בעדיו יקח מן הממוכה שיהו שם ואם הם יענו בו
מהפש אינם טובי העיר ילקח עד״ ילקח עד פי דיינ אמת הממוכים אליהם:
וגזרנו ונדינו וחרמנו שלא יאיים על שבעה טובי העיר:
ויש ובינו כי בעלי לשון הרע עשים במחשך מעשיהם
גזרנו נדוי אף עבדי גלגל אל״ לא יפיגהו על פי טובי העיר:
וגזרנו להשיב ביום לאשון שיוכל להשיב להם ולשתר לפיגה בו

ולהשיב הקדמון כבל אשר יאמרו לו: **וגזרנו** שלא יהא אדם
רשאי ליטול על חבירו עלבון מלך שר ושופט כי
לעשות לקנות ולבוז לא בדברי הבאי ולא בדברי מרמה והעובר על אחד
מגזירותיו יהא בנדוי ובשמתא ומורדים ויהיו כל ישראל מובדלין ממנו
פתן פת כותי ויין נסך ספרי ספרי קוסמים כלים סלי חרס זוזין זוזי מעלה
ומדרבי עבון ויהיה בחולו: ואם מדינאי המלך או מיראת מושל ידבר עמו
לפי שעה לא יחול עליו נדוי ובלבד שלא יעביר ולא ידבר שיהה עמו:
וגם על המספר לבא לבד ושלא עדים בדבר אם יבאנו הנגבים בגרפאות
שלנים באותה הבעיה לא יחול עליו נדוי ומה:
ומן התקנות בכל נושא אשה ומתה בתוך שנתה בלא ולד לימא שיתיר
כל הגרושא והמבשלין לנתנו תרומא או לירדים מה שישאר בידו שלא
הוצא ומה שלא כלה ולא יעביר לכלות ואם חלתה תאשה לא ישלם רק מן
הגרוניא שלא הוצא מה שיתגשם בקבורתה לפי כבודו: הגשם ולפי רשעו:
ועד זמן יום כד יבא להל אם יתבעוהו ועד אשר יתלבנו לא יחול
עליו הענייה כי אם מיום התבעה: ועוד נוגע מן בשתה לבעת
לא יתבע הוחתן לעלם אם מתה אחד שנת הנשואין ואפילו לדבר דמרשה
קבלא עליו ועל בעון לעולם: ובוה נשלמו תהלה לם נעלם:

הלכות ביקור חולים

אבאר תחלה יעיתת הולד ושמדו בעולם בכל ומנו אדם יומן
מאי דכתיב ושמה ברלול עד אין חקר: ובעת לתם ששנה
הקבה ביעיתת המלך שבשעה שאדם מת אמרתי עם אשתו ובומן הקבורה:
למלאך המחבלה של הקיריון ולהר שמו ואומ לו שהגיעה הקה יעיתת אדם
מוכנים פלוני ואתה דעלך והשמר בעיקה זו: ובוא אותך בספר ונתנו אותה
בעונן לעמוד מאוה ושמה חלקה: והוא ישמה כך: מעט הגיעה ביעיתה
ומקיאות לפני מי מאלו ויהיה העולם ואומ לפנו רבונו של עולם עשיתי בסבל
אשר עזיתנו מה תהא עליה: אם נסר אם נתבה: אם חלש אם גבור אם עשיר
אם עני אם נאה אם מכוער: אם ארוך אם קצר: אבל אם עריק אם רשע אינו עוד
מיה: ובומן הבה למלאך שהוא ממונה על הרוחות ואומ לו לך והבא לי רוח
פלונית שהוא בגן עדן ששמו פלוני סך כך ותאורו לפי שכל הרוחות שעתידין
להבראות מיום שברא העולם עד שיסלה העולם כולם הם מוזומנים בגנו ארוך

דכתיב מה שביב כבר הוא · מיד חולר המלאך ומביאו אחר הדוח לתוך מ
שאם וזיר העולם · מיד כשהדוח בא מרוב (משתחוה לתוך מלך מלכי ה
המלכים הקב"ה ואומ לדוח כנוס בעצה ו שבחי · מיד פותח הדוח פיו ואומ לתוכו
רבונו של עולם ד"י העולם שהייתי דר בו מיום שברא אתם אם דעתך ל הכעיסו
בעצה ו סרותה שאני חדוש ושהוא אומ התבר לדוח שבתו שאני מכנסך בן
יפה לך יותר משביתה בן · ובשבת ש"ד דתלך לא יעדתוך לא לעצה ו · מיד
מכנסו הקבה בעל כרחו · והוצר המלאך והכעיס את הדוח לתוך מעי אמו · ומ
וכומן לו שנ מלאכים שומרי אותו שלא יפול · ומיחין לו נר דלוק על ראשו · ומנע
ויראל מקום השמש ועד סיפו · ובבקר עטל המלאך (מלוה) לבן עדן · מראה ר
לו תעדיקים שישבו בסבה · ועשר (תוקן בראשיתן) אמ לו המלאך לאו בן
אינה תדע לך מי הלבו · אל לאו אומ לו לאו חזר לו המלאך (אומ) הלבו שאתה
ראוה טיפה במתוך בארך מעי אמו ויצאו לעולם · ומהי מצות (מקיים שלבבה
לבר נכר ונגדמין לעובר (אתה) דעלר שסיפר לעולם לשלר אם תעבה (ושמור
הלוה) הקבה לשיבתו שלבן · ואם לאו דע שתגרר למקום אחר · לעבר
מיסבן לנפיעם ומראה לו את הרשעים שהלכו מקום מתן במלקות של
אש ומם קרצים זו ו (אין מרחמין עליהם) ואומ המלאך לאותו הדוח תדע מי
הם ו (הנשרפין אומ לו לאו) חוזר המלאך (ואומ) לו מעיני מותך ויצאו
לעולם ולא שמרו מצות הקבה (חקותיו) לבר באו למרפה ו אתה דע לך
שסופך לבא לעולם ומי יודיע ולא רשע (תעיד לעולם · ומע שבר הוא שאמ
ידיע) ואמר לו (המלאך דברי) לבר ו · (ומיחיל אותו מהבחר) עד הערב (ומראה
לו מקום שהוא עתיד למות בו · (מקום שהוא עתיד להחבר בו) (ואיה מראה לו מל
העולם כולו · (ומעבר חוד) למעי אמו (והקבה ששה לו בדיוק (ולחיים · שאמר
יוסי בר חלפתא ו · (ואל) אשים דברי בפיך ו · (אומ לו הקבה עד פה תבא
(ולא תוסיף · (ווכר מנה במעי אמו הנשמה הרשיש · ב' חדשים הראשונים
הושלר דר בגדר המעי הרי · ב' חדשים השניים דר במדר האמצעי · ג' חדשים
אחרונים דר במדר השלישי · אוכל מה שאמו אוכלת · ושותה מה שאמו שותה
ואינו מוציא דע שמא ידרוש אמו · לבר שאמו עשה ע"ז (ולות) ו · לקום מעבר
מעיא לעולם בא אותו מלאך ואומ לו לך שבבר הגעת למקום לעולם
(הוא אומ) למה אתה דועה · להוציאו · אמ לו המלאך תדע לך שעל כרחך
תלד (ויצא לעולם) · מיד מכהו (מכבה לו את הנר ומוציאו בעל כרחו (ושוכח
כל מה שראה (ומוציאו לעולם (ובוכה · למה הוא בוכה על עצמו שיצא ממקו
מאותה שעה מתחלפין עליו שבעה עולמות · (ולפי דאשון דומה למלך

שהבל שולטין בשלומו ומתאוין לראותו והמשקין אותו כעס שהוא בן
שנה: עולם שני דומה לחיר שהוא מלוכלך ופשט ידו בכסל:
עולם שלישי דומה לרחיר מחקר במדבר כך תינוק מרקד לכאן ולכאן:
עולם רביעי דומה לכסא שהוא הולך בסטרטיא ואימתי משבענע
לעדקון שהוא בן יח שנה כשיכסוהו רין ומשמרה כך הוא רין ומשמרה
בבחלתו: עולם חמישי דומה לרמור שמעמין שבא אלפא כך מנרין
עליו אוסף: נתנו לו אשה ויולד בנים והסך חוזר לכאן ולכאן מלביא
מזעמתו: עולם ששי דומה לכלב שהוא חינוק ונטל מזה ונתן לזה:
ועולם מזה ועוב לזה ואינו מתבייש: עולם שביעי דומה למתנה עשתנה
דמותו ועל כל דבר עמד וכל בני ביתו מילבין מזה ואפילו התינוקות
משחקין ממנו: אפילו יעקוב דרוך מעבר משנבן: לסוף הגיע לזקנו
לחוקי אותו המלאך בא לו ואומר לו הגידנא ואומר לו למה באתה
אינני יודע: אומר לו כדי לברוא מן העפר מיד בוכה ומתעצבן קולו מסוף
העולם ועד סופו ואין הבריות שומעות קולו חוץ מהתרנגול נבבד ואומר
למלאך ומלא כבר הוצאתנו משם עולמות והכנסתנו לזה בעולם ואומר
לו המלאך ומלא סבר אמרתי לך שאל כדרך נוצרתי ואל כדרך נולדתי
ועל כרחך חייתי ועל כרחך אתה עתיד למות דין וחשבון לפני מי שאמר והיה
העולם המקום ברחמין שימנו מן הנעשה בעבודתנו והדבקים בדאכרנו
ומזוכרי פקדין לעשותם אמן אמן: תר בראולו של עולם
כשנן בריאה של אדם נבריא שכל מה שברא בעולמו ברא
בן באדם ראשון של אדם חמ דב יב מולות ברא הקב"ה בעולמו וכשם
בראם באדם: נלמד כשם שמקנזין את עצמן ומתגדל כך בני אדם
מסתכלין שבדותיהם של ראש ומגדלים שוה זה עצמו של אדם
כשם שבשיר נשא על עצמן כך בני אדם נושאין על עצמן שנאמר
שחוד על פשע בידי שתרגן עבו של עצמי תומים שתי כתפין
של אדם: סרטן זה יוצאין רגלי מזה ומזה אליה זה לבן של אדם שם
ולבלב האדיה: בתולה כשם שהבתולה תגדה כסיה והכל ריעין
אחדיה כך בנוה של אדם כל מעבדי עולם נכנסין בו: מאזנים יי"כו
ודקנו של אדם עולים מכאן ויורדים מכאן עקרב כעסו של אדם כשם
שעקרב כועס והרגן כך בני אדם כועסין ומוקנין קשת אמתו של אדם
שלא ולשבר באיתן קשתו רבי כשם שהקדי ראיה שבא ראיה ונדד כך
בני אדם מראין מה הם עשין ואין יודעין מה שעבר בהם דלי פעמים

מלא פעמים חסר. כך בני אדם פעמים מטאים פעמים חסרים. דגים
שסם שהדגים שטים מסוף העולם ועד סופו. כך בני אדם הולכים מסוף ה
העולם ועד סופו. וברא הקב"ה רוח ונשב ואש. כן ברא שמתו של אדם
כשם שהרוח סובב כל העולם. כך שמתו מובלת לכל רוחות. דשב יראה כן
של אדם שאם והעבר תהיה יראתו על פניכם. וכתוב דגן. וכן תחטאו
אין דגן אלא רשע. שלא המדבר ארץ ממקומה. אש. שמתו של אדם. שנ
ע"ה. שמתו אדם. שתו נשמתו. יש בן באדם. רוח. ונשמה רוח הולך
מסוף העולם ועד סופו. הוא מלמד. שמתה ישבתה בחדרי חדרים שאמר. עד
ה' שמתו אדם. מוסף כל חדרי בטן. שנשמתם יוצאין מן האדם מיד מרים
ובראו לך בעולמו. שנן קשתו ברק. לעפיך שלו. מטר. וכלו. בראם באדם
ענן מילתו. שלאדם שאמר. כלה שנן יולך. קשתו בגייתו. שלאדם בקשתו
שאמר. ואתה אמרת הבדיה. ובאדם שאמרה בגיתו. הבדיתי בגיתי בבשרכם
ברק ולפיד. פגע ושנו. שנ. פגע. כמראה ברק ושנו. כלפידים. שלן שנאתו
של אדם. שאמר. אם יהי העאיסה כשנם בשלבבו. כשם שהשלב. ודר
ומיסה. פגע. האיר. כך שנאתו. של אדם בשעה. שעשה תשובה. נמסין. והלבו
לים. שנ. ותשלך במלחמתים. כל מעשאתם. מטר. מה. מטר. ירד. ניפן. ניפן
אין נוגעין זה בזה. עד שמגיע לארץ. כך דשעמדו. של אדם. ירדין. ניפן. ניפן
אין נוגעין זה בזה. עד שמגיעין לבחיים. שנ. שוב. שוב. ירדה. מים
בשלם הדים. ובשנות. וכן באדם. עמך. דומה. להדים. ושבר. דומה. בשנות
אילנות. ומיות. שברות. ראשון. ונקע. לשבר. כמים. גדולים. וקטנים. הולכים. שם
אדם. ישבה. ימים. ונמלים. מים. מלחים. ומתוקים. ומרים. קדים. וחמים. וכן
באדם. ים. כרסו. של אדם. נחלים. ונשם. של אדם. מה. הנמלים. הולכים
ל הים. והים. אינו. מלא. כך. ונשם. של אדם. אוכל. ושותה. הולך. בסר. יסו
ואינו. מתמלא. מים. מלחים. יוצאים. מעינו. של אדם. קדים. מאפין. חמים
מגיבן. מריח. מאנגן. מתוקים. מפין. אדם. נשבעת. רוחות. לוד. ומוט. מדבר
ויישוב. וכן. באדם. רוחות. קדים. וכשהוא. פתח. פיו. ונפח. יוצא. ממנו. רוחות
חמים. מדבר. ויישוב. פגע. של. אדם. יש. בהן. נחצים. נחצים. דומין. למעלות
ושעדנות. דומין. לאילנות. מדבר. אין. בו. ממש. שאמר. אדם. יהיה. ולמורה
אין. בטנו. של. אדם. דומה. למדבר. שאמר. ונם. בטנו. לא. המלא. ונם
נקבה. שלם. ירושלמי. הולך. בטנו.

הלכות ביקור חולים

גרסינן בנדדים אי אתא בר חנינא כל המבקר את החולה נטל
אחד מששים בעונדו אל אביי ורבא אם לישילון שרכין
ולקחמוה אל בשאוריתא רבי ל ובבבל נמלן דתנו ל אומר הבת עלונת מן
האיש ועמל עשרון עבסיס ושבע במה ששיחה בראשונה וכן כולן
עוד שם אמ' ריש לקיש המן לביקור חולים מן המנהג מנין שנ' אמ' אם כמותם
כל האדם ימותון אלה לל אם כמותם כל אדם שם חולים ומושלין בעיסין
ובע אדם מבקרין אתן מצות בקור חולים על הכל מדברי סופרים
אפילו גדול מבקר אל המשנן ומבקרים פעמים בכל יום
אפי' מאה פעמים בכל יום כל המוסיף הרי זה משובח ובלבד שלא יטריח
וכל המבקר את החולה כל שלל חכמן מחלי ותקל מעלין וכל שאינו
מבקר כל שופך דמים כתב דב אמא לל הילכך מחייב
לעשות לעשיתי בית וכי אינל לא לגיל לחוביה לא בשרי אחדיני
ומעשה מתלמיד אחד מתלמי די ל שניבא שחלה ולא בנשן חכמי
לבקרן ובנסת ל שניבא ובקרו ומתוך כך לבינו וכבר
הבית לפנו אל ל המיתתו יצא ל שניבא ודרש מי שאינו מבקר חולים
כל שופך דמים ומיאנא שהיקבה בקר אברהם אבינו וכן המבקר עשרה
מדינה של גיהנם שנאמ' אשרי משכיל ל דל ביום רעה ימלטהו
ואין מבקרין את החולה לא מיום ג והלאה ואם קפץ עליו החולה והבבר
מבקרין אותו מיד והקרובים נכנסים אצלו מיד בכל שעה שביקור
חולים אין לו שעה אבל אחרים אין מבקרין לא בן ראשונה ולא בן אחרונה
לפי שהן מתעסקין בערכי החולה ויא מי היה דלא ליסח דעליה מן
המיה בן קמייתא דרוחא דעליה בן בתרייתא תקיף חולשיה
ואין מבקרין חולי מעים שמא מעשרך ועמוד משום בסוקא ומעשרין
ולא חולי העין מפני שהבור קשה לו ירושלמי תנ' אין מראין
פעם לא בחב ולא ביה אמ' שמא ב בר לב יצחק יום הכפורים שחל להיות
בשבת מראין בו פעם בתרא ל חוליה הוא ליה שנראה סלקין רבנן לביה
למיחמי ליה אפי' ביעומא דבר אמ' לן בכלו אמרו אין מראין פעם לא
ברה ולא ביום הכפורים אלא מתן התעלה שנה היא יום הכפורים שחל
להיות בשבת ושנה היא יום הכפורי שחל להיות בחול ופי' הרמבן ז"ל
האי מעשה לסתור דברי ר שמון בר רב יצחק מייתי לה דרשן דמשום
תעלה היא לא שנא יום הכפורים שחל להיות בחול ולא שנא חל להיות
בשבת אין מראין בו פעם שהרי שוש הי בתפלה הלי ן נאות העלה מפיון

דשחל בשבת מדאין בו פסח אין זו דרך הנאה תו עבל פי אין מדאין
פסח אין חולבין לבקר חביריהם כמו שעשין בשבתות וביומים טובים מי
מיש לו דין הוא נבנא ומתיירא שאינו יודע היאך דינו ויצא:

הנבנס לבקר את החולה לא ישב על גבי מטה ולא על גבי מפסל
ולא על גבי כסא ולא על גבי מקום גבוה ולא מלמעלה
ממראשותיו של חולה לא יתעטף ויושב מלמטה ממראשותיו ומבקש
עליו רחמים ויצא ואם היא יושב בשבת לא מסתברא שהחולה ישן של גבי קרקע
אבל אם ישב על גבי מטה מותר למבקר לישב על גבי מטה וספסל:

במסכת שבת כתוב איתמר דאמרי שבעה לבקר
החולה המקום ירחם עליך בתוך
חולי ישראל ואית דאמרי המקום יפקיד לטובה פרש"י ז"ל דזה בתוך טעמא
דמר המקום ירחם עליך לפי שכולל אותו בתוך חולי ישראל והוא הוא מעתה
דבריה שמוזר ועל מאחר שהחלה פקוחה שעל גבי דינו של אדם נגזר בראש
השנה ונחתם ביום הכפורים אם יתפלל עליו הרי זו תפלה בטילה הגזר דין
ד"ויזר לא מיקרע ולכן מלכל מנוי חולי ישראל משוש ד"ל דין דרבים מקדם
ומי שאם המקום יפקיד לטובה אתיא כמר יפה עשה לאדם כן קורא
עדרין כן לאחר עדרין: **ונגרדר** לשב שם באמה בידאה לפי
שהשבעה למתנה ממראשותיו של חולה שאמר
ג' ישבעו על עדרי: **הין** לפני בקר חולים ובמות אבלים
מעים אבלים תחלה שהשום ביטלת חסדים עם המתים
והמתנה: **הגיא** בתוספתא משעלה אדם למטה בבנין אינו
אומרים לא לדברים מחיים ולא דברים ממתים אמור
שמא הפקידנא אינו אחרים אם אחרים הפקידנו אינו אלא שמא הלינו אדם
אם אדם הלינו מי שחלה ושוה למות אומרים לו לתודה שכן דרך כל
המומתים להתודות אדם יוצא לטוח דומה כמי שנמסר לסרדיון
סרדיון פי שר הדינים שעושה דין בהדיוטות חש בראשו דומה כמי
שנתנוהו בקולר פי מן הקבר ונתנוהו בסוגר ויכוהו בקולרין עבה למטה
דומה כמי שהעבה לדון לדברים לדון שכל העבה לדברים לדון אם ישלו
פרקלטין בדברים שעל ואם לאו אינו נעבר ואם הן פרקלטין בדברים המשובה
ומעשים טובים שוה למות אומרים לו התודה עד שלא תמות הדבה
שנלוזין ולא מתו הדבה שלא נלוזין ומתו הרבה שמתלבן בשורה
ומתוברין שבוסתת שאתה מתודה אתה חי אם יכול להתודות בפיו

ל

ונגרדר פי מתנה
שוא המשלה
לון סם ונגרדר
מעשים לשוקם
ומשים לפני בלים
ומשים לפני בלים
שאין בהם שום
לבינתם וכו'
שהדינים שעושה דין בהדיוטות:
בקולר: פי מן הקבר ונתנוהו בסוגר: ויכוהו
בקולרין: פרקלטים בלעז: עד מלוזי דעב:
פרקלטי מבוי: בלעז: פרקלס כפרקלס לעז:

יהודה ואם לאו יהודה בלבו אחד המחודה בלבו כמחודה בפיו ובלבד שתהא
דעתו מיושבת עליו בספרי תנו ואשמה הנפש ההיא והתודו זה בנה אב על
כל המעשים שיעשה ויודיע נמדר הודוי אסור למעשה בעה: כל
הדברים האלו אין אומרין לא בפני עם הארץ ולא בפני נשיים
ולא בפני חשוד שמא יבוו וישברו לבו מתוך אין מודיעין אותן לא שמא
תשרש דעתו עליו ואין קודעין את חלקו ואין בוכין ואין מספידין לפניו שמא
ישברו לבו: ונהגו בהבה מקומות לברך אות החולה בברית הכנסת עם
סדר בחיים החזן ולהתפלל עליו קודם הכלון: ברכה לחולה:
יג שלהים ואדון הארוש מושל בעליונים ושלטן
בתחתונים הנותן לעיף כח ולאין אונים שגבה ידבה ובור לבן היום ובכל
יום ברית אבות קדמונים וברית ג' מדות רחמים ותבעשה הטובות בתורה
על ידי עזר אמונים: ויש מקומות מתחילין מעלין אתנא ובא: והכל
הולך אחר המנהג: ה' ה' רחום וחנון ע' ל' הנאמן האב הרחמן
הרופא לכל הנלאים עבדיו ומחבש לבם אוב ורודיו הנגע מכחת חיות חסידיו
המגיל מחות נגעם לדודיו הוא ברוב חנה ומחמלה שלחה רפואת תעלה אל
תחלואי ר' פלו בן ולכל מאאביו כרעגון וכרעון כל אוהביו מלך ברחמיו
ורחמותו ושלח דברו וירפאהו מלך ברחמיו יחיהו ויחלמהו: מלך ברחמיו
יסגדנו על ערש דוי לבלתי היות מחלי ולבו לבב דוי: מלך ברחמיו ישלח
לו מרוחמיו מרפא ארוכה ומרפא ברכה מרפא דשן ומרבה מרפא חסד
ואהבה מרפא תרופה ותעלה מרפא חנה ומחלה מרפא רחמים ונליים
ורוחה מרפא שלום וחיים מלך ברחמיו יקויים בו מקראות הכתובים ורפאנו
ה' וארפא הושיענו ואושע כי תהלתי אתה: עוד כתוב בליא נב שפעתם שלום
שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו ועוד כתוב ורחמה לכם שמי ממש צדקה
ומרפא בכנפיה: עוד כתוב אם יבקע כשחר אורך ואורכתך מהרה תצמח ועוד
כתוב כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך נאם ה' ועוד כתוב הסיר ה' ממך
כל חולי וכל מדרי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיך
עוד כתוב ויהי אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת
למצותיו ושמרת כל חוקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך
כי אני ה' רופאך וכל חולי ישראל יהיו בכלל הברכה והחיים והשלום והרחמים
וכן יהי רצון ואמר אמן: הכלל אות שם ה' כי נשקף שמו לבדו הוא רבון על אדון ומלכים:

סדר מ"ו שיבוי מ"ו השם:

ויקבצו על המלחה עשרה בני מצוה אם הם מצויים שם
ואם לא אין בדבר כלום ויבקשו רחמים על המלחה ויפא. הלו
המקום ההוא לה׳ יותר נקי ואמרו לו המנעם בבוהה ותופש סם אן חומש בחיקו
ואומ׳ ל מלך ישב על כסא רחמים (ק). ה׳ ל רמוז והמן (ק) וסלחת לעונינו (ק)
סלח לנו מלכנו כי אתה ה׳ טוב וסלח (ק). האיגרת ה׳ שמעה תפלתנו ה׳ אשרי
משכיל ל דל ביום רעה ימלטהו ה׳. ה׳ שמרהו ויחייהו ואושר בארץ ל תתנהו
בנפש אויביו. ה׳ שיעתו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו. ויקי נגד לנגנה לא
יראה פשמה כי יעיל אבין משוש ויתוש ולא נגוד לו. יחוש על דל ואביון
ונפשות אביונים ישיע. מתוך ומחמס יגל נפשם ויקר דמם בעינו. לביעי
ממות נפשם ולמיותם בדבר. ויקר פדיון נפשם וחדל לעולם. יקר בעינו. יקי
המתה למסרי. הדוקא לשבורי לב (ולחבשו לעצבותם. עצקו ה׳ לשבורי לב
עדותם הישלו. שלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם. קרוב ה׳ לשבורי לב
ואת דכאי רוח יושיע. רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו. כי לא בזה ולא שקץ
עניות עני ולא הסתיר פנים ממנו ובשועו אליו שמע. זה עני קרא ה׳ שמע. ולכל
עדותם הושיע. שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. חייס על ל מלך
נתת לו אורך ימים עולם ועד. גדל ל ה׳ הפלאותו יצלהו כי חפץ בו. ל יתן לאויב
דגלך ל עוס שונאיך. ה׳ שמרך מכל רע. שמור את נפשך ה׳. שמור לשרך
ובאורך רעבה ועד שלם. ה׳ עצותיו שמו מעוב לנו לה׳ יעקב סלה. ה׳ עבאות
אשרי אדם בוטח בך. ה׳ הושיע המלך. ישענו ביום קוראינו. הטה לחי אזנך (ק)
אל מלך ישב על כסא רחמים (ק). ה׳ ל רמוז והמן (ק) וסלחת לעונינו (ק)
סלח לנו אבינו ל הישענו (ק). כי אתה ה׳ טוב וסלח (ק). האיגרת (ק). דפאנו ה׳
וארפא (ק). הענני ה׳ כי אמלל אני רפאני ה׳ כי נבהלו עצמי. אני שבתי ואישעה
הקיצותי כי. ה׳ ומסמכ׳ כי מלבת נפשי מרמות אתה. עני מן דמעה אתה לבי
מדמי אתהלך לפני ה׳ באראצות החיים. קרבה ל נפשי גאלה (ק). ל תאסוף עם
חטאים נפשי (ק). אתה סתר לי מצר תצרני רני פלטי מסובבי סלה. אך
לחיים יפרה נפשי מיד שאול כי יקחני סלה. כי סחרך ודולעה והעלת נפשי
מן שאול. הנה אמונה לא אמונה כי אהיה. אסקר מעשה יה׳ הישקר בקבר
חסדך אמונתך באבדון. כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך. לא המתים
יהללו יה ולא כל יורדי דומה. מה בצע בדמי בדרתי ל שחת. הידך עפר
ויגיד אמתך. אודמרר. ה׳ טוב לחתנו ולא שמחתנו אמיתי לי. הנעלתה מן שאול
הייתי אמתך. מידי בור. כי עבר מקרו חייס באורך נראה אור למען שכך
נפשי חייתנו מידי בור. תקון (ואמרו לבבכם כל המיחלים לה׳
ה׳ המיינו בדרכיהם הנעיא מעיה נפשי. תקון (ואמרו לבבכם כל המיחלים לה׳

וזהי יומתי הבא לפניך תפלתי ולא תתעלם מתחנתי שאין אני שן פנים וקשה
עורף שאומר לפניך ה׳ אלהי ואבותי צדיק אני ולא חטאתי אבל חטאתי אשמתי
בגדתי עלתי דופי העויתי והרשעתי ומלתי המסמה טפלתי שחר עצתי רע
כזבתי לעתי מרדתי מאיתי סרותי עויתי פשעתי עדותי קשיתי ערף הרשעתי
שימתי דרכי הטעתי ומצותיך סרתי ממעמדך הטובים והישרים ולא שוה
לי ואתה צדיק על כל הבא עלי כי אמת עשיתי ואני הרשעתי. אם ידעת לפניך
הדשות בדורי ונוב הדבה לפניה מעאין גם מה שלא נכשל בהם כי איפשר
שמתוך כך יזכור הטובות ויתחדש בהם. ויחזור בתשובה שלמה

הלכות אבל

כבר הרמב״ם ז״ל מעלת שהה להתאבל על הקרובים. שנאמר
ואבלתי מעאתי היום. ביום אחד שהוא יום המיתה ויום הקבורה
מן התורה. ומשה רבינו עה״ש בקן ג׳ימי אבלתי. **מאימתי**
לעניין אדם באבלות מה שיסלק הקלל ובל אשר
אסור בדברי מהדברים שאבל אסור בהם עד שיקבר. דיב הסקסים מפרשי
הקלל האמן שהשמן של הקבר לפותמו לא לבשות עפש פי הבגדן שעשין על
הקבר בלא האמן ומוחם המבר ודופק פי הבגדים מאמן ומהאן כמו מקבלים
ודשי. ולל פי הקלל בסוי האמן והשיבו עליו בתוס פרק. **הרוגי**
מלכות שאין מטחין אותן לקבר אלא שלא נתייאשו
מלקבר אותם מתאבלים עליהם משנתייאשו מלמלאתם למלך לקברן.
מיד שנפל בים או שטף בנהר אן חיב דבר אבלתה מלתאבלין עליו
משנתייאשו לבקשו. והרמב״ן ז״ל כתב שאם מצאוהו איבדים אין מונע
להם עד שימצא ראשו. ויבר. ל. והורה אומ׳ הטר דה ובנמלות בן ה׳ רבנו
מיד שרדפה למלות המת למדינה אחרת ואין ידעו מהו יקבר מתחילה
למיתת לו יום לפחות בל משיחזירו פנים לפורת.
הנבלים אין מתאבלין עליהם וכל שלא שהה ל יום בארם אפ׳ מתן
ביום ל׳ בדי הוא עפר ואין מתאבלין עליו. ואם ידע בודאי
שנולד לו חדשים אעפ״ו מת מיום שנולד מתאבלין עליו. **ודיון**
אם יקברנו בעצלתו. כתבנו בהלכות מ״ל באיר וכו׳ בן
ל חדשים שנולד מת. ובן ח׳ חי אפ׳ שמת לאחר ששלשים יום. ומי שיצא
מחוץ. ולשון הקלל מגייר. ויש נפשין מעיר בדלת מלשון ענן אילנא
אן מסרים אעפ״ ששנו לו חדשין אין מתאבלין עליו. והרמב״ן ז״ל כתב בן ח׳

ששהה ל יום הדי הוא שלם ומתאבלין עליו ובאר עדר בן ל איש יצא ברגל סחמא
פטול על הסתם לא כגלגל בין אנשים שמדין עבדי כמוהה ואומרין עליו ברגל
אבלים ותגומו אבלים כן יב הדש יצא במיה ודבים מתמסקין עמו ומעמקין עליו
ושאינו יצא במיה אין דבים מתמסקין עמו ואין מעמקין עליו ומה הן בהקבר בנ
עשים בנ חמש בנ עשירים בנ שבע ובנו וחמש הבנו שנים עב והר אשר מפונעל
לבת ומתבן הוא שאין מתאבלין עליהבבר ומכ כי מקנ שהבבר לשם נתנו כן עב
ואחרוש כתבו שמתבן אשר קשה בהרבה מקומות שבא להתאבל עליו בן ראשון
שמת ואף כבר לו חרשים ואעלו לא יהיה בכור מתבן נעשת הוא כי לא נמלא
המתבן בתחלת דיה בבכורות שהן כמי שאינה מן האבות לפי שהן קרושים בשם
ובכל לשלשה קטלאות מתאבלים עליו ל יום שיצא מבטן נקבי ואומרין עליו
ערק הדין וסק הדין לעשות: הרוגי מלכות נקברין אבותיהם
אבל הרוגי בית אין נקברין בקברי אבותיהם עד שיתעבל הבשר
ואין מתאבלין עליהם אבל אונן עליהם שאין אשגחת לא בכב והמ בחר וב
מלכי ישרל אבל הרוגי מלכי אומות העולם מקין מעגן מקין שוסדבר לא הספר
הרתם אמדיע אין מוספידין הרוג מלכות: אין קוברין בשבת אעל צדיק
ולא רשע חמור אעל רשע קל וס צדיק וחסיד בשבת אצדיק ומה
הכל הפרשים מרחיק עבוד והם אנשים שפרקין על המצות שאינן בבטלן
עם ישרל בעשיית המצות ובבבר המוגדים ושעשת בתי כנסיות
ובתי מדרשות והמיוחס והמשומדים והמחרים אין מתאבלין עליהן לא אתיסר
שאר קרוביהם לבנים מבנו ומוסלין שמרחין על שאבדן שונאן של מקום בה
בהגב הלי בן נאתם מכאן אתה שומע שאבלים וקרובי המת הין נוהגים
לבנוש שחרים ולהתעבר שחרים ותעשה לבנים לבנים ומתעשף
לבנים ואם לבו ריעו לבריה בנ ל תקברוהו לא בבלים לבנים ולא בבלים שחורים
לבנים לא שמחא לא אנסה ואהיה כרתן בין האבלים שחוריה לא שמא אוכרה
ואהיה כאבל בין החתנים וכן נמי מעיין בתרגום שאמ לן מטה דבריו לתה ושב
יהושע לבנש עבדי שחורים והתנסה עבדי שחורים ונזקר בבבר שלום הגון
ובכל מקום יש לו עשות כפי מנהגו: באבר דתו אין מתעסקין עמו
בכל דבל פי ואם היה בהן אין קוברין מטמאין לו. הכלי
בעמין: בגשהמשאר עמין ולא שפיכתו מרחיק עבוד: והריאים זב מייתי
לה בהלכות טומאה: המאבר עמו לדשת אין מתאבלין עליו
ואין מוספידין אותו אבל עמדין עבדי כסוהה ואומרין
עבדי נרסת אבלים וכל דבר שהוא כבוד החיים אי זהו מאבר עצמו לד ערש

שאין מתאבלין עליו זה שנלה דעתו ואם הדינו עולה לראש הגג וידאי אותו
שעלה דרך טשה או שהיה מיינד ועכ"ל אבל אם לא עלה בדעתו על זה
אעפ"ש שבריא השוק או הגוי באילן או מושלך על סייפו או שנפל הדי זה
מנוקה מכל המתים ואין מונעין מימו מכל דבר כוזב הרמבן ז"ל
מעורה שמת דינו כמאבד עצמו וסוקלין את מלונו ואמר
לאפקדוקא אבל לגמרוטא פ"ד מעבילא ואין סוקלין לו אחרן מסיפין
מראיל ל' ואם האבל ליורה אין עושין לו שדה ואין מברכין עליו ברכת
אבלים והגומי אבלים כל שהוא לבוד חייבים אין עושין לו עבל
בשם מר יהודאי ואם מבריין אותו לא פשט ואלו
שחייב אדם להתאבל עליהם דין תורה
אביו ואמו ובנו ובתו ואחיו ואחותו מאביו ומדבריהם מתאבל על אחיו
ואחותו מאמו ואחותו שואה בין מאמו בין מאביו ומתאבל דין תורה
על אשתו השואה וכן האשה על בעלה ומקיל פה שאינו מתעסק
לאחיו ואחותו מאמו מתאבל עליהם בבר מן אחיו הבא מן הטיפה
אין הנסרים אינו מתאבל עליהם וכן מי שנתגייר הוא ובנו
אינו שנולד הרי הוא ואמו אין מתאבלין זה על זה וכן אשתו אחיות אין
מתאבל עליה ולא אונן והיא לא אונגת ומתאבלת עליו בל
הדבוס מודים חייב להתאבל שהרי הרי זה מתאבל שהרי
מודה הרי הדיים בעצמם מיעד הדי שמת בן בנו או אחי בנו אדם בנו
יש לדרוש בפנו בנו לעבוד אבלות בפנין אבל שלא בפנו אין חייב וכן
בשאר אחרים ש"ן עמי מהר הרי מקרבים זה מאור עד דעד כל
אין מתי על כל וכן עמי מהר הרמבן ל' ועבשו אין נתפנו כל מפ"ל בפני
מי לגוב לא נתקן אלא משום מבוזה והם מחלו על כבודם כל
ובמאבל אדם עמי המתו המתו בפנו ומשנה מ"ש מאור אבל לא
על שאר קרובים וכן ראיה מתאבלים על המיתה ומוחה
בפנו אעפה לא על שאר הרי מרי אי אינו על מה מבל מתאבל עליו
אמרו אבל אבל הוא אין נוהג עליהם לא על המיתו ומחותו ע"
הגיסם הרי הוא הרי לכל דבריו אין מקרין לחיו ואין מקלקין נתבין
אין מטמין כל מיתה של עבדיו אלא יהפה ולא סגן אורכו
ולא מרחין אותו ולא מטשין אותו על המיטה ולא בגד החול עד שימותו וכ
הנוגע בו הריהו שוין דומה וכן הרמאמר עמ' עם יעיאו שמתה שקר
דמים ולא ישבה מעמו שמיו נגמלה וכן אין קורעין עליו ולא מספדין

(אין דבעסין מין בביתו ער שימות: כתב הפ הלכות מין ערוך שיעמין
עשו ופשט ידיו ורגליו ויסמן לדבר ויוסף ישית ידו על עשיר
מהריס אומר מתן ומחרים אמרים לא מת היא מעבין עד שיתברר לו ברורלי
רוז שמת ועשו פקוחות אמרין לו מעבף לו יין בהוטמו ונותן לו שמן בין רגליו
עשו ואותן בשש ורגלי ידיו ושמין באצבעותיו ומן מתעצעות
מת לבדו בבית עשו פקוחות ורגלו כפופים וידיו חבוקים הרי זה מקרה
ומוסך ומעמין ופשט ובבר שלא ישבר וכוין שנה ארבע
למות אין ישאין לקבר מיתה ברי שלא תהא נפש בשנה אחת יחידי
ויחות בעצבות נפש מקום שהנפש משתמרת בשנה שתיא יצאה מן הגוף
ושר שמיא יקשיתן מיבריו ובוא לידי נעות כראמרי ארבעה עיקרין שיעיר עבר
מת פטיר מיתה חוץ מפר חלב יום אחד ומתן מיתה דחוקה ושאמ
מיתה מקפה ב ימים ומת מיתה דחוקה ג ימים ומת מיתה קשה
ד מיתה עיפה ה מיתה כל ארם ואמר רבי אומ ד זה דחוקה לו מיתה
המורה בתורה על מיתה כל ארם יתר מכמן בימים ידיו מתבן מיתה
כרת נתן מיתה שמים ד מיתה כל ארם ע שמה ל נבורה
אמ רבא מן ומר פ ן מיתה כרת זאי מתלן ימים לד זה מיתה דחוקה
לו מיתה המורה בתורה כ מת מתוך השמחה סימן יפה לו מתוך הבכי
סימן רע לו פשו כלבי העם סימן יפה לו פשו כלבי המלך סימן רע
פשו למשלה סימן יפה למנה סימן רע לו פשו עבדים סימן יפה יבנקים
סימן רע עצבן סימן רע לו בערב שבת סימן יפה במוצאי שבת סימן רע
לו בערב יום הכפורים סימן רע לו במוצאי יום הכפורים סימן יפה לו
בחולו מעשה סימן יפה לו רוב הצדיקים מתים בחולו מעשה חסידים הראשונים
הי מתי רשים בחולו מעשה בר אן בכ יום קודם מיתתו ברי למה חי הכרת
ברי שיבואו זמירים לעניד לבא שלו מיערתן לכסף וכרקמה ושיטפו מהכלבו
וכשמה המת מתקבצים כל המקבל המלכים בבית ואומרין צדיק
הדין וסלקנא לדין המת קודם לכל מי שחייב לקרוע
אם לא קרע שם עת יצאתו שמה וזה המנהג של עדות הדין הוא מנהג
עבאים כראמרי בפרק עגלה הדין ותקח רעתה בת אלה השן ותגמל
לה ל ביצר מלכים ביצר אר אנשאל סהיתה אומרת תיצור תמים שנה
אמ אותו לכל אפי לתון משבחי עבי ל יום כר כתה רב חייי ל ואין קורע
לתמתו שקורין קפא אן ומיא אבל פשטה וקורע מלבוש העליון ועל אבון
ואמו קורע אם לתמתן והיי מקור ביל בת שאין קורע לאבין ולאמו אפילו

אפרקסוהו הנקדש קפא ואבל כל הבנים האחרים שהיא לובש קודש. אבל
כלל. והשב זל הגיה עליו וכן לא יקדש בחלוק התחתון שקורין קמסא. אבל
העליון שפי אפרקסוהו החלוק התחתון ואפילו על אבין ועל אמון דעה אם
אפרקסוהו איינה מעבבה דיינו מאבי ואמי אבל הערוך דאי משאר מתים
פשיטא דאינו קדש כי אם העליון והלכה ודוחה היא אבל ישראל כי אבל רמ
והערוך עדיף קדישה לכל המתים בחוצה ובחלוק שקורי קמיזא אין עדיף
קדישה אפי על אבין ואמון. ופי דבהיגל דאין עדיף קדישה בנרנא בכל המ
המתים ופי אין די אם יקדש בה ובחלוק שקורין קליזא לא בנו קדישה
כשקורינו על אבין ואמון ואחרי שהלכה דוחה היא הלך אחר המקבל שבו
כן נראה פסק בהמנהג על זל ואם נראה לנו סאינה מעבבת את הקדישה אפי
לבית מלך הקדש ואם לא קדש את אפרקסוהו לא נכנס עב. ודע על פי
ואפרקסוהו איינה מעבבת הסדר של לאחר מעשה שהלו לפנו ופגרים
שמסלה את הקדש אין זה מעבבת את הקדישה ולמדנו מזה פי פיסוי הגלו
מעבב ועדיף שיראה הקדש לנגד עב ובאמת הגא אפרקסוהו איינה
מעבבת את הקדישה ד בנגד בשם ל שקיבא מזו קודשין את אפרקסוהו
הוא לנגד אין קדש אותו כלל עב. **ובשבורגיי** קודשין
בגדיהם כשמתו שישרה הקדש נפש ואין עדיף
לבגדיהם שפת הבגד וקודש בן בנד בן בנבי ומדבר להפסיד ידו ולקדוש
בעצמו ואינו חייב לקדוש אלא הבגד העליון כאשר בי אדם. **ובל**
ומי אבלות הקדש לנגדם ואם בא להצלים מחלק ואינו
קודש קדש אחר שכל קדש שאין בשעת חיסון אינו קדש. **ועל**
אבי ואמי קודש עד שמגיע לבו ומבדיל שפת הבגד ואינו
קודש אלא ביד הבחוץ בפנים כל העד קודש כל הבנים שעניין הבגד הזישר
הבגד לבשרו אינו מעבב כאשר בארנו ואם בא להחלק קודש כלנו. על אבי
ועל אמון פי לבגדים. ודוקא מחלק אבל מרבה בגדים מחמת קור אינו קודש
וכן נראה דעת הראבד זל. וכן נמי דעת הגה השלמון זל וכטמוה אפי עשה בה
מעשה עב. ואותן אבלים שמחלפים בגדיהם בשבת תוך שבעה על אב ואם
עדיפין לתפיר מאד עלא חלפים מבעד יום שלא יעשלהם לקדוש. ואם לא עשו
כן חייבין הן לקדוש. **וחולין** כתוב ומוציא ודוחה לן החלוק עב.
שיראה כתוב ודוחה מקבלה הולך כך לפני המעלה כך עשה
עד שיתבר. ואחר שיתבר אינו חייב למלון וכתב הרי מקרבינו זל לא הגיע
עתה לחלוק כתף אין קודשין ולא חולטין ולא מבדין אל קרבינו של מת. אל

ימי אבלו באין כגון אדם לנחמן בין שבאו פנים חדשות בין שלא באו:

האבל מיסב בראש וכל המתנחמים יושבין אחו של בני קדקד. ומין דשאין לישב על בני כסא וספסל לא של בני שנ׳ וישבו אתו לארץ ומין אומרי דבר עד שיפתח האבל תחלה. וכיון שעשה האבל ראשון שוב אין לחמין לישב אבלו שלא ישרי אחוו: **יהר״** יהושבין ולא׳ כיון שדרך האבל לעמוד בטובר ראש ואם עשה ראשו והניחו הראה לכל שאינו משגיח על אבילותו שוב אין מנחמין אותו שהרי הוא מתחם מעצבו עב: **מת**

שאין לו אבלים לבדם באין: בני אדם שרים בני ויושבין במקומו ומאלו העם מתקבצים עליהם ומתעצלים שם שחרית ועדבית: **וכתב**

בב האשכול ולא שמעתי מה שאין לו מנחמין ע״כ: ויושבין במקום שעשו עפרה ראשו: רב חסדא׳ בפסח של אדם מתאבלת עליו בלבו שלא יבא בשרו עליו יבא ועשו עליו האבל. ואינה מתאבלת לא למקום שעשרה מיתו ומ׳ ומתי שבת שבאין עשרה בני אדם ויושבין במקום הבית. וכן עשה רב יהודה בראיה. ההוא דאתא לרב יהודה דרב יהודה ולא הוה ליה מנחמין דבר רב יהודה עשרא ויתיב ליה בדוכתיה איתתיה ליה בחילמיה ואמר ליה תגנח דעבד שבעת דעתי ואם לא הין שם׳ הבשעה בכל יום מתקבצים מסאר העבר ויושבים שם במקומו: **והמנהג** בבית המקומות להתפלל בכל יום בבית האבל ביום ב׳ שמנהגן הלוקים יש מקומות שמשמין הקהל ואין בביתו ומתפללין שם עד סדר קדושה ואחר הלכין בבית הכנסת. ויש במקום האבלים ויושבין שבו דוב הקהל ומתפללין כמשפט אין מוענין שום דבר מהתפלה: **ויש** מקומות שאין מתפללין בכל בביתו בלום לא הפך בבית״ הכנסת בשבת ואין אומרין תענה ולא מעלה. ודר מזמור ואם הוא יום ספר אין אומרי׳ והוא רחום לכן פותח ויש מקומות שאין יוצא האבל מפתח ביתו ואפ׳ בשבת. אבל מתפללין בכל יום בביתו. ובכל ולא לקח ספרה וקטלוטא ויצרתה הולך בבית הכנסת בשבת:

ויש מקומות. אומרי׳ בבית האבל בכל יום פסוקי דזמרה בקול רם. ויש מקומות אומרי׳ אותם בלחש ובכל המקומות אומרי׳ אותם ביום טוב ולא עוד. והמי בחול אבל בשבת. במקומות שאין יושבין בבית הכנסת אומרי׳ אותם דאין אבילות בשבת ואומרי׳ ברכת כהנים בחול בין בשבת ואומרי׳ ברכתך. ואנינו מלכנו בימים שבין יום טוב ואין אומרי׳ שם תחנה פי׳ רחום וחנון. ובה אין אומרי׳ הוא רחום ולא נידוי בקהל ומתי שאומרין אותן בכל שנ׳ ומימיו אלוי והנשמה ראיתם לחן. רבנו והפנתי חיבם לאבל ליה חן.

כל זה מובא בתשובת מהרלבה סי׳ כ״ב דף רכז על בשם מעיר אלוחות חיים

אין אומרין לא מתנה ולא למנצח ושיר מזמור ולא והיא רחום ולא וידו כך בשבת
והאבל ואם נשנה אחר לפי מאן אומרים שם לא הוה שאתם חייב מתנה אבל שי
בשבת ותפלה וכל שאר הדברים אינם מתקנתם לא מיקרב ומתיזה הנשנה יש
סתקומו ה שאין אומרי בשבת שחרית שמות כל מי שמתפללין בבית האבל ונם
אין אומרי בבדר דבוסה ואי אות בדיתי לא מתחיל ובא למין ונם נכר ומדלין
ומומרי ואהה קדוש והנשנה לפי שהוא אסור בדברי הרוח ובתפלה עבירה של שבת
אין אומרי ברכת הנשן שבת ולא בברה מדלין אין אחר תפלה אומרי ויכולו ונם
וקדיש שלם: ויש מקומות אומרי בתפלת מעין שבע ולא במה מדליקין
ויש מקומות אומרי בכל יום שקד דאין אבילות בשבת ובחמלת
של שבת אומרי נשמת כל חי ורוצה של שבת ואחר התפלה יוצר אומרין קדיש
ואהה מומרי אשרי ומתפללין תפלת מוסף ובמנחה נדבות אין אומרי לא שמנה
ולא קל פינו לא ישתבח ויוצר של חול וכשמגיע תמיד מחפיים כבוד ל וקדושת
אומרי לפי אחר שבת ואם לא נהגינו כך: ומלה אומרי הכל יכן נהגין בעי
נבבא מי רשי ל כתב בתשובות ויטרי אמר שאין אומרי הכל בבית האבל דבריו
שאין נוהגין אותן אינו לא מנהגן וכן שהה מעשה על עצמו ומתנהגין אצלינו שאין
מתפללין בבית האבל לא אל המלך יוצא בחוצה שיהיה כבן ל אין כבן ל ואין
אומרי שם עצוק הדין ויש מקום שמתפללין שם אם הוא בן שנה ואומרין שכל
עצוק הדין וכן נהגין בבבונא ובכל גלות אשכנז אומרי) עצוק הדין וקדיש
מל יום ולמלן שהיא כמכל נפל וכן נמי כתב דב שרונאי ואין נהגין בדברי
מקומות שאין מתפללין בבית שאין בן אבלים לא תפלה ראשונה הסמוכה
לתפילה לתנינא דעתו של מת על דיר שנמצא בה נבלה לא שאר תפלות לא
ואפי הין שם נשים אבילות שאין עושין נה לא לבבוד היחיים ואין כבוד לנשים
בתקנון שם אנשים כשאין שם אנשים: ויש מקומות שנהגו להתפלל
שם כל ל אפי אין שם אבלים לא אנשים ולא נשים ושפיר דמי
למי שבד הכי: רגב הר נשון הכי יבורה ל בתשובה ואם יש אבלים
ל בשר אחה יכולין כל אד לחיל לבישה דחביה אבר ובתוך
ומעלי נקון והדר אתי לבתוה שב: וברה ויה הלך האבל ב בב
במנחה ואם יל יהיה תוך שבעה כש בשאר עבי ימי טונים
ואין מענין שום דבר מתפלה בעבור האבל וכן שהה מעשה רבי
שמוש מה אבלמא ערב יש מבערב יש הלך לבי הכנה ולא התפלל
מנחה בביתו ונשם הדבר מפי תיאון אצין לפי שיש מקום יין ומבטל נירה שבנ
שלה ומשם שמבטל נירה שלשים אמתר להתפבר ערב יש כך מבטל נירה

ושמוד מאכלו: מבשר יום כך כתבו בתוספתא. והדמן זל מת שבוד שדה
טעות הן שהרי אמרו שאסור בהריצה עד תערב: אמר כל עיר: עליו עד
שבבה ביום. אבל לענין עירות ל בקברו: ימים קודם הרגל מקום שאינו יפה
לצלם ביום הקבורה מבשר יום. כן אפי בשבת: וקף המטות מן המטה ומעלה
מקום דלא איפשר ואעפ אין יושב עליה לא משתמשין. והא בסיפרים מבבא
שבב הרגל ואין לובש עד שהתשך. כן מת האבר זל עבד. ומדעת מולן אם
התעלם מחמת בביתו כמו שעמדו בסוקעת מקומות ממנד לו לעלות לגגו לתעלת
גרבית: ואם באל בלין הסוכות אינו מקיף באושעגא לא תיאר
ולא הוי שבי: עמו: ואם יצא בשבת אין מתעלמין בביתו
סלוס למקומות שנהגו לסתעלם ביום: בבתו עד סדר הקרושה
כמו שהבהר. אבל מתקבצין כל אובדי ובאין לבתו ומביאין אתו לבית
הכנסת ויושב במקום האבלים ויושבים כל הקהל עמו אין מושבים מקומן ל
לגבוה באותה תעלה ומתעלמין תעלת השבת. במושבים: כתב
מיאן על כשיש מקום האבלות אין מקבלים לא
ביום ומביאין שמן עבב וסכין. ואמו אחר התפלה שמתעלמין בביתו ואינם שאין
ראיה לדבר זכר לדבר: דכתו לשום לאבל: יצין לתת לחם פאר תחת אפר: שמן
ששון תרת. אבל עבל. כן עמי כתב הר האיי גאון זל שנהגו בבבל
ויום: ו בשאתו מבבה הולך לבית הקברות. ואיש חל יום שביעי שלו ברוח
איש הולך שם וכן בעבור חנון וכן עוקבין בתבונא: כתב
הרמבן זל ביום ן ובאיש שביעי. עמלין לבית הקברות ומתפללין
אותו: וכן ביום ל. שוב אין מתפללין אותו. ולגבלת. יב הרב משיבין אותו
ומתפללין אותו עבל: ולא כתב עבב בדבר: ובעל הבבול כתב כל יב
הרב הבשמים עבב ויורדים לאחר יב: חרש שלבה ואינה
יודעת עבב: ומי שמתו בהרגל מתחיל להתאבל ביום אחרון סן
הסנהדרין: ומשבה שבבה ל מבנין ו: ואם יש מתת
בשבת אין אומרי עדקבר במנחה. ובעבר היום לאחר מיתתו
הרב הבבים מתם תשע בשבת המילה: האבל ביום אבות
ראשון אסור להטה הבבלו ולאכל מבשל: והמעבן לא
להבאותו בביעוראן מברשים לפי שהם עבלים בלמוד ובלבל הוא שקוד
בשלום: כתב הר אשר זל ולחם אנשים לא תאכל מבבל דבלו מחייבי למיכל ל
לחם אנשים ואין לו דשמה לשקוד המעבן. כי מעבן טוב ויפה הוא. כי האבל
דואג על מתו ואינו חושש לאכל ובשל. כי רגיל למות ע"ה הוא. עב עוד לאכל

משל אחדים שיאמרו לו שיבוא וקרובו הבמיל מבושל ולחם. ותיין והפקות. לא
יפקות. מסעודה ראשונה. ושמא דמסתברא הוא. שכל החמירו באיסורי
ראשונה דמיא משליח כלל. איש ראשון. איש מר מיוחד. ונבאר ביאור דשם
ענין כל. ימים מעט עני שדה שמיבו יסולון לבשלה ולאיתנ"ש
העניים שאם לעשירים עשיים לי. עם נקדה סעודה. פי שעב. לפי שמעשיהם
שם האכלים. ולפי רעתו מעט שדרשים שם ונתנו טעם על מה שאיתה כו
הדינ הקה כדי שישובו ל"ה. ורחמהו אן לברים אולם ולדבר ל אבו עבל.

וכתב הדיאן. ל. מקום שנהגו לבחם אכלים בביצים ובדשים מאכילים
מקום שנהגו בבשר יין מאכילין הכל לפי המנהג עב. וכן נמי
מתוב בירושלמי. **והרמבן** ל. כתב מקום שנהגו להדבון
בשעודה סעמה. תחלה בביצים ובדשים. ואחר אוכלו
כל ירחון שב. **ובבר** טעם לפיה מביאין בביצים כשם שאין לביצה
פה שהיא עגלה כך האכל שדומה לדבר שלא לא
יפגה פון לא ישתוק דבוק. ודומה אחרי. **ואותן** שמביאין בבדשים יש
לחם סמוך מן המדרש ויבד ישבב גוב. ולמעלה לא יקלוף ה
האכל שעבור הביצה מפני שנראה כי שתהו ומוציא מתוכה על הבליעה
לא המנהגים מקלפין לו ואכל. אם ריאן האכלים שלא לחתך הבריאה זו ושלא
לאכל אותן ביום הראשון בביצים. כן כתב בירושלמי. וכן נהגו. ולהקן מקיעון ואם
סמוך לדבר לא האכלו של הדים. ובלבה אוכל מושלו. **ואם** אוכלין שם
לא על הארץ. ובשמרין האכלים במושב אין מברין. אותן אלא
על מטות. נקיות. ואין אומרין ברכת אכלים במושב. אבל שומרין בשור
המעמדין. אין משחין המטה בחוב שלא לברך הסעדה. שהסעדה אסור
במושב. **מבברין** ומדבריון בבית האכל ומדבריון קעבות ומטות
ועמחות. וקיהושה. ומהלכין את השרות. אבל אין
מביאין שם את הסיכה. ואת הבשמים. ואין מולכין בבית האכל המאכל ל
שמבלין בו לא בסבי כסף ולא בכלי שעה ומוצא בהם לא בכלי עבים שרי
עדבר לקנפה ומוצא בהם שלא לבייש מי שאין לו. ואין משקין אותן בזהבות
לבנה ולא בעבועה שלא לבייש העשיר שאין יינקיה עוקיה.
ואין שוקן בבית האכל יוקר משדה כוסות לכל אחד ג' קודש אסלה
ו' לחך הפשדה ו' לאחר הפשדה. ולא יוסיף שמא. ישתכר.
וכתב הלי. מקוריבל. ואין בוצע לא הבדל שבמלתגמים ומיתו
בפשר יין. **וברכת** אכלים בג. ואכלים מן המעין

וחייב לשבר שלמה סתייה ונשאר ימי האבל מוחד לרשה התלין ולאסול
ולאסול משלו ולשב על גב מקום מן קרקע והשבע למה הנוהר להנח הנלין
שלכן לא מיעוה דבר דמורה משלש משום אבילות דיה דבר תורה לא יוש אחד בלבד
הרבייש שאבל אסור בתם בוש אחר מן התורה בשאר ימיש: **וכל**
אסור מדברי סופרים: **אסור** לספר ולכבס ולסוך ולרחוץ ולשמש מטתו ולשאל
את הסנדל וו
בספרישה הראש ולשאול שלום: **וכשם** שאסור בתספורת כן אסור
לגלח כל שער שישנו ואפי לגלח
בגלי. אבל לגזול בשיני אי יעקר בעקור מותר: **וכתב** הרמבן ולא אבל
כל ל יום אסור לספר בין ראשו בין זקנו ואפילו בית
אבל כל שמעבר האיש לה נטלו אפילו בספרים בתוך ו בין לשעבר מן הפר בין
מן הערבין ומותר לגזול יפרעם בשיש ובין ובלוח הן. אבל בגלוזר אמר
כל ל וכן נמי פסקו הרשאים והרמשש ול והראן ול כתבו דלאחר ו בגלוזר נמי
מותר. וכן נמי פסקו הרש מקוים וכל מקוים כל הדה ול: סמכו מחלוקת: ול
יהורה ול יוסי בשלת עקרסם מטה/ ב דבן ימי אבל מיירי: **תניא**
כל מה שיש בביש יש באשה חוץ מתספורת ויש מחמרי
הערפנוס שפירשו שילה שער לה שהתירו באשה במעברת סרק על פשה
ושופלתן בסיר יכן על פשה שלמה. אבל תספורת לשיער ראשה אסור כל ל
אפילו באשה שהרי אין רגילה כל ימות השנה בתספורת אא מקבלות שער
בלילותיה. ולמה יתירו לה באבל דבר טעם הן עבל. והרי מקורבילו ול מה
האשה מותרת בשילת השער לאחר שבעה. והאיש סוקן במסרק לאחר ו
ואם הוא אשמעם אן שיש לן חטטין בראשו. יסל לחוף ראשו אפי לגר ו עב:
וכשם שאסור בכבוס בגדיש כך אסור לגבוש כלים לבנים אא מקבלים:
והרי מקרבילו מה אבל מלוח לבן מותר לגבוש אחר ו מיר
אבל הבלים עה ון איסור בדבר: **והרי** זל מה ונקבלהעבל
לגבוש לאחר שעה אחת קודם לגבוש מיר לאחר שבעה
מקבלין פי לשקאו: **ואסור** לרחץ אפילו מקצת גופו במים אבל
בצנע רוחץ פנו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו. ואם הוא
איטלעם. ומותר. ובתבן בתספורת בגלגלי. פיה קורא דמי שקשה לו עבביבותו
ולישא ולשוחר לחוף ראשו אפי מרך ו. ונראה מדבן ומשש שרחק כן. וכן
יולדת בימי אבלה מותרת לרחוץ במחין דלא נעשה מאי מטעם על. ופל אדם

פוטר לרחוץ בחמין מושבודו מתמין מאעבוד שבת. וכמה הא איי גל ולא כל מה
איסטנס אל שמשין לו לא אם מלבא מילתא שאם אינו רוחץ בא לידי סכנה אז ולא
כל מי שנתן נקיון. בבשרו איסטנס לא מי שבא לידי סכנה אם לא ירחץ וכן נמי
כתב הרשב"א ובאר דלא סכנה מסוס לא סכנת חולי. וממסת דעתה לאיסור לא
ראיה נקיות. ותשנון. וכן נראה מן הירושלמי. ואפי' בוסר הספרים וט באבר מחבר
לגבל עבילה של מיצוה. דתא אמרינן כל חייבי עבילות עובלין בדרכן. בין בעבר
בין ביום הכפורים: **ואסור** לסך אפילו מקצת גופו. ואם לרעבר
את הזהבנא מקרי: **ומדברי** סופרים שיהיה האבל
עוקר במקיעת דברי אכלות כל יום. וסמכו על זה הפסוק
ובכתה אלו אביה ואת אמה ירח ימים. מלמד שהאבל מצטער כל יום. ולו דברים
שאמר בהם אפי' בתם פרנה. ובעיון ובשואין. ובמחמת מדישות. ולכך בסחורה
מחדיעה למדיעה הכל הדברים. בשם שאסור לספר כל שער עצמו. או
שפרון אן לקרון אעדיתן בכל כל ל'. כך אסור כל ל'. ומקיעת היום בכולן. אך כלה
הלכה ל' ומותר להסתעד ביום ל'. מה שאם בשמושה דחוקה שיום ל' כלפני ל'
ושל אבין ואמו חייב לגבל שער עד שיגערו בו חבידין. ושיעלה בערה זה שהוא
ל' יום אחד ל' יום דאשמעם. הלא באיש אבל האשה מותרת אחר ל' בגנאלה שער
כאסר כמבנן. **ואסור** ללבוש כלם לבנים חדשים ומעלה יום כל ל'
יום אחד האיש ואחר האשה. ויש מחמירין לאחר ל' ולבבת ל'
לאחר ל' ולבעה לאחר ל' מותר. וחלוק המסובים קורט לבן הטהר הדש ל' ללבוש חוץ
ל' והרמבן ז"ל אוסר: היו עבשים ומעלים אן שלא הלו חדשים ואפילו לבנים
ומעלים מותר. וכלי פשתן אין בהם משום ריבוי. ולאחר ל' יום מותר בעיון
אפי' של אבין ושל אמו. ומסבת שמחות כמוה. על אבין ואמו אסור עד שיעבור
הרגל ויעבדו מחבירו: **כתב** הרמבן ז"ל. האבל איסור בתשמיש המטה
כל' אבל בשאר מינו. פרישות לא. אבל מוזהר לו כמו ומעשת
לו המטה ומדמעת. לו פנו ומעלין ומאכלת עמו אפילו בקעלה אחת. ומחבקה
ומנשקה כדברי הראב"ד ז"ל שמתיר ומתי יחדת עמו בין ביום בין בלילה
וישנה עמו במטה אמת. היא בבריה. והיא בבריו. אבל בלא בריהם אסור.
וכן בשמת. וכן בהרגל דין אחר להם. ולא שנא באבילות דיחיד ולא שנא באבילות
דיחיד עב. ואול אבל ששימש מטתו בימי אבלו חייב מיתה. פי' עונש הסמיים
בשגגן כל השוכר על דברי הכמים כל. **באבל** רבתי משנה באחר
ששימש מטתו בימי אבלו ושמטו חוירים את גייתו:
ולא ישא האבל אשה. ולא תנשא האבלה אפי' שאין משמשין מטתן:

ומותר לחתן יחד עם אשתו כ"ז ומותר לאדם אפילו
בזמן הזיתה וחלי שמותה אשתו אם
כבר קיים מצות פרייה ורביה ויש לו מי שישמשנו ואין לו בנים קטנים מסור
לשא אחרת עד שיעברו ג' רגלים ואם מי שלא קיים עדיין פרייה ורביה. אין
שקיים ויש לו בנים קטנים אין מאיין לו מי שישמשנו הרי זה מותר לארוס ולבעל
מיד ואסור לו לבא עליה עד ל' יום: **וכן** האשה שהיתה אביבה לתתבעל
עד ל' יום ובתשובות דבר הארי ז"ל נאן ולא התיר לישא אשה
ולשאול סעודת אירוסין ונשואין לאחר ל' יום אפילו על מי ביבי ומה שכתב הרמב"ן ז"ל
וכן עקר ונמצינו למדים שכל האבלה בין איש בין אשה אסור לאחת ולשא כל ל' יום
ואין צריך לעשות סעודת אירוסין ונשואין ולאחר ל' יום מארבע ונשאו ועשו
סעודה כדרכו: **מתה** אשתו ישב לו בנים ואם קטנים יש לו מי שישמשנו
אסור לישא עד שיעברו עליו ג' רגלים עד: **האבל**
כל ג' ימים הראשונים אסור בנשיית מלאכה אפ' עם המתנדבת
מן הצדקה מכאן ואילך אם היה עני עשה בצנעה בתוך ביתו והאשה עוברת
בפלך בתוך ביתה: **ירושלמי** תבא מירה לשכנים שיביאו לו
לאבל לנשותו ולאמה: **ובשם** שאסור בנשיית מלאכה
אסור לשאת ולתת בסחורה ולילך ממדינה למדינה
ובגב הרמב"ן ז"ל דבר האבר באבל מותר עי' אחרים וכל מי שאמרו
עשיל במועד משום דבר האבר אין נעשין אותו במועד משום
שירחא באבל מותר דבי מועד משום קדושת היום הוא דאסור. אבל
לרבי אבהו מאי איכפת לן בשירחא דאחרים שלא נאסרה לן מלאכה
אלא כדי שיתאבל על מתו ויתאונן עם חטאינו ואפ' לתבוע חובותיו איש
לו דין והוא דבר האבר שלא ימצאה אחרי ימי אבל עשה שליח על
הכל. וכל דבר שהמירו במועד משום עניין המועד כולו אסורין באבל
אפ' אין לו מה עשבל ואפ' ע' אחרים לא עבר ממש שאין לן בחזה יתרון
עשה ע' עצמו סך ואילך ובאיבא דלתלה פסיחא לא נתנחא מתרמי
לה ואי לא עבר עבדא מישה לא כדבר האבר הוא ואסור:
עוד כתב ואסור להפלות מעלה בדבית כל ימי אבלו. ואפילו ע'
אחרים **שני** שותפין אז שם אחיים שהין בחנות
אחד ואורע לאחד מהם אבל נעבלין החנות כל ז' ימים.
ואפילו דברים המותרים לעשות במועד אסור לאבל לעשותן בדו בימי אבל אבל אבל
אחרים עשין לו. ביצד היו ותו להפרך וכרו לנף ופשתגל לעלות מן המשרה:

וצמדו מן היורה שוכר אחרים לעשותן שלא יאבדו ומרבינן לו שדהו משהקנה
שנת המיס: **הארוסין** והמחרין שלו הרי לו יעשו בדרכן אבל ההמודים
והספנים שלו הקבלים הרי לו לא יעשו ואם היו מוסרים
או מוחרים מקודש לומן קצוב הרי אלו שכיר אפילו בעד אחרת לא יעשה כן
האבל שהיתה מלאכת אחרים בידו בן נתקבלות בין שלא בתקבלות
לא יעשנה היתה מלאכתו בבית אחרים בעתו לא יעשו בבית
אחרים יעשו ״ היה לו בין עד אדם אינו הוגבה אותו כל לו ימי אבלות ואם היה
דבר אבד עשה שליח: **הזיה** נהתעם לעיר אין חנוות לעיר ואין שם לא
הוא עשה בינוגר: מפני כבוד העם: לא שמעון בן יוחאי אומר
הרי שהיה בלן אין סוף לרבים וצינא לרבים עשה ביעשה מפני כבוד העם ״
כבוד הבית והדחת כוסות והעשת המטה אין בהם משום מלאכה לאבל:
האבל אמור לקרות בתורה בנביאים ובתובים ולשנות במשנה בהלכות
והגדות ואם הין רבים עריכים לו מותר ובלבד שלא יעמיד
מנקנן לא ילמוד לאחר שצערו וזה שבעדו לגורבן והתוקנן משמיע לרבים:
וכתב הב המאורות המלמדי תינוקות יל סדינן כרבים ערכים לו:
ושר המלאכה היובר הוא בשלחיתות בטלים: **כתוב**
במסכת שמחות אין אומרין לא הלכה ולא הגדה בבית מדרשו
של אבל אבל הוצרכו לשאול מתחילין בהלכות אבלים ופורשים לעשיר
אחרים ומוזרים ומתמרין בהלכות אבלים: **חכם** אם הה שמחת לו מרת
אין ונשאין ונתנין בהלכות אבלים אמר
בשעה רפה והוא אינו שוה ואם דואה מדבר עם עמו ואם לאו יתן לאחר
ישות ומרבר על ידו עב: **כתב** הרי מקודבל דבקיומת ואיזב
ודבלים הדשים שבירמיה אין בפרק אינו מקבלין יכול לעשות
אם קורא במקום שאין רבל לתרות כמו בבב׳ וכן לתרד הלא בוקנתו כי
בילדותו אסר וכן מינגן בידשלמי אבל שוה במקום שאין רבל לשנות:
ולכתוב כתבים כתב הרמב״ם שיסול לכתבו בשיני כדין חורבן
שלו סוער: **האבל** חייב לבקש מתתו והמ
בשעת שיבה ובשעת איכלה שמיסב של בני מטות כפיות
אבל כל היום אין יושב אם על מטה כפויה לא על בני קרקע וכן המחמיר
שלו ישבו אתו לאדון ונעבי מאי דתנא בר קפרא דמות בדיוקים נתתו בסס
ובעונתיכם הקבלה יספרו הכל מטות תוכה עליה ולא מטתו בלבד
הוא כפה לא כל המטות שיש לו ואפילו של אכסניה ואפי׳ שאר מטות

משרה בתוכו ובשרה עירות כופה את כולו ואפילו שדה אחיב ומת אחד מן
טולן כופין מטוהרים: והלי מקודש ולא נתן שאין כופה מטהו לפני האומות שלא
יאמרו משהא בשוק הוא עושה וכן נמי נתן ב"ר שלמי הדר סמוך אין מחייבים
אותו לספק דלא יהון ממין הדש הוא: אין עורך הרבה עצמים ויצאים סם והיבה
לגן בתוכו אם בלילה שמא יאמרו כשקים הוא עשה לא לפיל ישן עד חדשו ואין
כופה מטה שיש לו סמוך כך כתר הילכן אל ובאר עד ה אחין שמוכין על
שולחן אביהם ומת אביהן כולן שכל אחד הולך וישן בתוך ביתו כופה וישן ואם לא
היו לופה לא בבית שמשתמש בו בלבד עבד: ואם שאם יכול לספק לאין יוצא
בסכנה של האיש אבל אל כופה מטתו ושוכב עד חדש יצא ידי כפיית המטה ואם
דשל כל עצם עדיך לשבב של מטה כפ"ד: **מטה** המיוחדת לכלים
אם למשתי אין עדיך לכפותם וכן הדרש פ"
ואם עצות הגליות בשפת הער לסרקן לעצותו שבבן הדעשות באיזכות המטה ומ
ומשמתיר אותה הוא נעבל מלמ: אבל מתיר קרבנו ואם נעבל מלמ: **מטה**
שבלגים יוצאים שבדי אי אפשר לכפותה נוקפין אותה ודין
פ' נלגלים ב בדים שהם מונחים באמצע המטה א למראשותיו וא למרגלותיו
וקבל נתון עליהם והבגד נתון עליו ונעבל מכאן ומכאן: **ויושב**
על גבי מטה ספייה אן עד קרקע לא עבסא ולא עד אלו:
האבל חייב להלשנה ראשון כל יומם לילה אבל הרבה ימ שאינ
מחזיקים בדבר לפי שאומות השלם מלעגים עליהם ופ בל
הבית מתלעגים והתיר כך בא לידי שמחק ונמצא מקנה על הבריות ועל
אלא שלא יהו תוצאת בחיקו שהביאו לידי שמחק ונמצא מתנה של הבריות
ומשמשה ראשון עושה משנן הסודר על פיו שלא ועל שפם ישרה: מנהג הנשים
ובספר המתנות פי' משיפת הראש הוא פרעות הראש פי' שעיר
לסיר כל דבר שהדר ראשו וזקנו ועב נתנו הנשים לסיר
מעצתן מעל ראש של בעליהן ועל מאר חכוכיהן מוציאות שער ראשן מתחת
לחתוותיהן: **האבל** כל ימים הראשונים אסור בנשלח שלום ומי
שאתן בו שלו אסור לחזיר לו שלום אבל מודיעו שהוא אבל
מן ועד: כל מי שנתן לו שלו מחזירו לו דאין עדיך להודיעו ומן ועד ל שואל
בשלום אחרים שאחרים שדרים בשלום ואין אחרים שולחן בשלומו עד אחר ליום
ועל אבין ואמרו אין שולח בשלומו עד ג' חדש ואם בשלח שלום אסר מן שאסור
לחדות בדבריה וכמה הל יום אבל ל ובשבו עתון השלמ קולא בדבריה הלכו:
האבל לא יכנס בבית שמחה כגון בית משתאות וכיוצא בהם ובשמחות

מי׳ שעות שאינו חייב לפרוש מסור ליכנס בה עד ל׳ יום ואם חייב לפרוש
מותר ליכנס בבי מיד לאחרן ושל אביו ושל אמו כן כך וכן כך לא יכנס בה
עד י״ב חדש אבל לאירוסין ולנשואין שלו מותר לאחר ל׳ ועשה סעודה
כדרכו כך כתב הר״ר אאשי נ״ו ולי נראה שהקרבן ל״ל סת״ל ודוקא לאכול
לא יכנס אבל כנסת כלה מותר בשאר מתים לשך ל׳ אבל באביו ואמו מו
מותר ליכנס בה לאחר ל׳ יום ועוד י״ב חדש ואפילו בשמחת חופה אבל אסור
לאכול שם עוד ל׳ חדש דק בסעודת בית מילה ובנשואי חופה יש נוהגין היתר
אבל רבי שמעון היה אוסר בסעודת חופה וברית מילה מושם דהיא נקראות ש
שמחה דכתיב שש ושמח על אמרתיך ואין אבילות במקום שמחה וכן נמי פסק
יתר״כן ולי ונראה דאמרינן בירושלמי דבסעודה מצוה מותר ולי סעודה שאין בה
שמחה כגון עבור החרים וכן נמי מחמירין היום ולי ולי ונם אינ מחמיר ואוסר
מפי רבותי ונם אינ מחמיר לאכול עם המסמשין אינ מינם אוסרין בבית אחרת
במקום שאין מברכין שה שמחה במעונו שבל ומי שמת לו מת ולא
נודע לו ונדע לבבו עדו מותרין היום ד״ש לאינו לעבודת
מצוה שחרי אבילות כן הטהרה אינה תלה עד שעות אעונות לב שחרי לי ולי אין
מוצה אלא משעה ששמע ובי שמת לו קרוב והוא במקום אחר ולא
ידע עד שבא אם הי״ד במקום קרוב שהוא מהלך ל׳ פרסאות
שאיפשר שיבא ביום אחר ואפילו בא ביום ל׳ אם מצא מנחמים אבל ובול הבית
עשה לו ומוצה עמהן השלום ל׳ יום ואם רעה נוהן באבלו כל היום
אז יספיק לו במקום עת היום שמהן ואם לא מצא מנחמין מוצה
לעצמו לו מיום שבא וכן אם היה במקום רחוק מפילו בא ביום ב׳ מוצה לעצמו
ואפילו הי״ה ובול הבית בבית וכן אם היה זה שבא ובול הבית ל״ד המיך
ביתא שליה אז שביה ובול הבית במקום אחר מוצה לעצמו זה
שבא לו מיום שבא ויש שאם בא בערב ב׳ מימי שמוצה שמהן תשלום לו
הלכו מקעצן לבית הקברות ומקעצן נשארן בבית הנשארים בבית
ונהנים אבלם מלחתירו פנהם מן המתת והנלבים עמו אינ
נהנין אבילות עד מיום שנם הנלבל פ״ל הנאון ולי שנקבר ושום אינ זן משם אלו
מפנן אותו מיקבר לקבר איה תנא הנו מלשיתם הנלבל הראשון ואית תנא לנן
מלשיתם הנלבל השנת״ ונבה ל״ יום תנ״ ויהון אמרינ הדא דאינ׳ בתוך ג׳
אבל לאחר ג׳ כבר עברה ובשעתא דשנת לפנתו אבל לא נתנו דשנת לפנתו
מלשיתם הנלבל הראשון ובאר הרמבן ולי נמצא עבשיו בסל היכא שנמנתם
הנלבל ונהנו אבילות ג׳ ואם נמלבו לפנתו במקום אחר אין מונין לו כלל משן אחר

חזרו שלא הולכים יותר ג׳ימים מושן עם השאריים בבית לאחר ג׳ימים מושב
לעצמם וכל זה בין שהיה ניכל הבית עם המת בין שנשאר בבית בין
שהיה בית הקברות לתוך בין שהיה רחוב **בא** אבל ממקום אחר והא מקום
רחוב ומצא קשטם בבית ונכנל בבית הקברות אם הקיבל מותה עמהם
לכן שבא עמהם בתוך ג׳ימים הרי זה כמו שבא ומצא ניכל הבית בבית ויהיה
נגרר עם הנכל ומותה עמהם: **הזר** הנכל לאחר ג׳ימים כיון שהיא מותה
לעצמו אין זה הבא נגרר לא עם הכנכל ולא עם הקשטים שלא הוא מותה
לעצמו והם לעצמם זה הדין לדעת רש׳י ומסמך ערמת אל אבל הריאש״ל פסק
שהולכים לבית הקברות מושן עם אותן שנשארו בבית בין בכילים בין קשטם
כן שבית הקברות לתוך בין שבית הקברות רחוב ומפלא באו ביום ז׳ והא שיהיו
מתמיד אלבם כשבאו כבלו שמצאו באבלות כבתוך שבעה כמו שפ׳:
וכן הבא המקום אחר לבשר ומצא שהלך נכנל בבית הקברות כיון
שחזר נכנל הבית אבלם אפלו ביום ז׳ מותה עמהם ואתה נכרך עמו ונא
ומצא כולן מושן מכון אחר והא שבא זה ממקום קרוב עד זוה הבטון ונמצי
לסמך עצו: **כתב** הריטב״ן מאן נכנל הבית: ההוא דסמיך ביתא עלוה
נגיד׳ כולהו בתגיב: לא שבא בן לא שבא אם נכנל אם קטן:
כתב הב הגי כשהם מקום קרוב עשרא פרסי סלגא דתרי ימא כיון דאלן שמע
בימא ליקא הוה מיכ לביתה כמאן דמלמה דשיקרא דמו ומסמן בקר
לכ הקשטם ל: **האבל** ומהו לצאת מעתה ביתו כל ג׳ימים הראשונים
ואין הלך אלא בבית אבל אחר מבאן ואילך הולך ואין ישב
במקום המנחמים לא במקום המתנחמים ולא יצא למקום אחר מעתה ביתו כל
שבע ראשונה: **ובאבל** דבתי כתו והולך לבית האבל ולבית המדרש
אבל לא לבית המשתה ולבית הכנסת: **ואם** הב הגי
ולעשן בתי הכנסת הדבר תלוי במנהג נהגו ליכנס נכנס: **שלא**
ליכנס אינא נכנס לעשן אם יצא מעתה ביתו וכ תלוי במלאכה נהגו לצאת יצא
שלא לצאת לא יצא שם: **ואם** ישרד לצאת חוץ לבית יעשה מעשה כמו
שבארנו: **ואבל** בן ימים הראשונים אין יצא אחר המנוב
מקבר ו יצא מבתיהן לא בשבוע אחרית שבת ששה יצא ואין
ישב במקומו שלשי ישב במקומו ואין מדבר בדרכו: ובשבת הרי הוא כבבל
אדם: ירשבי שבת שלשי תורי למקומו ויא שבת ד׳ ויא׳ התם הלכה
כדברי המקשן ימים כבום מי שאומ: שבת ד׳ דל שבתו ממש ומי מיאום שבת
ג׳ שבת ממש: **וטעם** לשנות מקומו כמו שהתחל מיאי מקום מנוך

שן כלומר שיכפר השם להם שלא יתאבלו עוד: **ולא** ילך בסחורה
עוד לו יוסף ולאביו ולאמו עוד שיעברו בו חבורים ויאמרו לו לך
משמנו: וכן על כל המתים ממש בעקרן אם ירצה לא ירצה מיום ממעשי
ועל אביו ואמו ממש: **הדולה** ממקום למקום מה יכול למעשה
בעקרן ימיש ואם לאו יקנה ענבי הדרך ודברים שיש
בהם חיי נפש: **כי** שביה בעבר לעיר בעיר וכן מי שאשתו עלובה
בעיר אין אביו ואמו אסור לשכון בעיר עד שיסלה
הבשר והטעם שהוא נעשה לבעות המת שאולמי יב היעלב אבו של זה ביה
ואם היה עד נבלה כאשר כיעוה שאין לו מבדיין אם לו יש לו לשכון בעיר
האחר שאינה עלובה: **יום** שבעה מקיצתו כבולו והוא עלה לבאן
ולכאן שאם חל לו שכון בעבר הרגל עלה לו למרגלי שבעה
ועלה לו למקון שמנה שהוא מכבד לו ולפיכך מוחד לכבם ולרחוץ ולעשות
שאר הדבריים ביום הו והמ בשהשלים ל ימי אבל יוסף ל הוי מקיצתו כבולו
ועלה לו למקון שמנה אבל אחר משאר הימים שחלו בעשה עלבן כל היום
אבל עד שיכלה הרגל וכן ביום ל מקיצתו כבולו ומוחד לכבם ולספר ולרחוץ
ביום שלשיס **תשובה** לרבי תאיינאון ז"ל אבל שחל שבעה
שלו בו באב מה שהוא אסור בו באב כמון רל
רחיצה וסיכה ונעלת הסנדל ותשמיש המטה הדי הוא עומד באיסורו
כל היום אבל דבריס שמותרין בו באב ואסורין באבל כמון עשוף של שפם
וקיצת המטות וסילוק הטבלן הדשות בידי אם רצה להמתין בבן עד
הערב ימתין ואם רצה להסיר מעבל מאחר תפלת השחר ישנו עשנו
ומה מבל שחל לו שלו בו באב ודאי מנח הטבלן דהא לא נאסרו לו לא ביום
אחד בעבר: **כתב** הרמבן ז"ל חכמי הצרפתים אחרון נה"ל לשאות
מקצת היום מיום באבלות אבל לילו אין עולה לו למקצת
היום וכבאין ראיה לדברי הם והרמבן ז"ל שבר כל ראיותיהן וקסק שאם
רצה לרחוץ בלילה ולגזל מעלין מולחד פ"ד בכ"ל אמרינן מקצת היום
כבולו: **כי** שתבעוהו אבילין לתבביר שרין מיקון בתעד לא בהספדים
ומבכים בסוות בסיס אבל לא בבגד וחול ולחן כל בעבי בצוו
אבל לא בחמין וכן מי שתבעוהו אבילין ובא מסרינגת היום ומביה הטביה
אין שיעא מביה האסורים אן שהיה מעוהה והתר אין שהיה מודד ושאל
על נדרו והודד וכל היוצא מטומאה לטהרה הרי לו מקלחן בימי אבלו
הואיל ותקח עליהם אבל אחר אבל ולא מצאו פנוי

השבת שבה מפקקת לא מטמאת לה אבלות ג׳ ואי אמרת איזה שלה
לא מטמאת ג׳ ימים דומיא דחן ואין אבלות מטמאת לא רבריש מבעבה
כגון שיצת הראש והשמש המטה ורה״ה בחמין אבל דברים שבלי אין נוהגין
בהן אבלות לא נוהגין מעבלי ונוקף המטה ונתן שלום לבל אדם ואם יש לו
בנך מחלוף ידושלמי הוא בחוקות שבאן בשאול בשלום אבלים בשבת שואלים
ונדרים שלין כי ארץ הדה נלרא דרים ולא יבבה בנך קרוש בשבת אפלו על
אבינו אמנו וכן נמי דעת הרמב״ם אם אינו בנך למחלוקת מחויר הקרע לאחריו:
וזוקפין המטות כן המטות בבית אבל לא ישב עליהן עד
ואין לנסון עד שתחשך וכן כתב הרמב״ן ל״ל וכן הדין בבגדים מבבגד נרבה הדבר
לא שמתיר לא יוסי אחר: **ונעשין** כל ערבי המיתה אפילו ביום ראשון
כמו שבארנו: כגון ר״ל הזיעה ונטלטול ולשאת אורלו
עד הקבר אבל אין תלבשין לו תכר ואין עושין לו אלון ובריכין אם לא עד ליום
ביום ראשון אבל ביום שני של הה״מ ואין דבר מדברי האבלות נוהגין בדבלים
ולא ברה״ה ולא בהה״ה: **וכל** הקובר אתמתו אם קרוב הרבל אן קרוב הה״
והה״ה אפילו שבה״ אחת בטל ממנו גזירת ג׳ נמיצא מונה אחר
הה״ יה״ כ״ג יוסי וחבר הראבד״ל ואמ״ אם יש כאן שבוש שיש אחד לפנ״ הה״
הרי הוא ג׳ והה״ ג׳ עב ולאחר הפנה״ ג׳ יוסי שהרי בטלה גזירתה ג׳ ו׳ ימי הפסח
הרי יה״ וכן אם קבר קרוב עבדת מונה ל״ יוסי בבבר שאינו שאינו אלא
יוסי אחר הרי הוא רבל ונולה לו ימיס: **קבר** מת המת קרוב לחן
הסוכות מונה מחר החל״ ט ימים בבבר שהרי ה״ ימיס של חל
רבל בתנ״ שבמי הוא ונמיא יוסי הראשון ג׳ ימיס ו׳ ימי החל הרי יה״ ושמיני של
חל ג׳ הרי כא יוסי: **והב** האשכול כתב בשם הה״ יצחק בה״ יהודה גאון
ל״ל היכא במיית לן מת יוסי לנבן הה״ ולא עדיף למתנקט לאחר יום
שבעה ו׳ ימיס שבין הה״ ליה״ ג׳ הרי כה״ ולא עדיף למתנקט לאחר יום
הכפורים שלא לאחר ב׳ ימיס בלבם וכן נמי כתב הה״ בהלכות ובדקם
ל״ ונעם דרעי קולי האבלות אם לא עברינן שיבא רבל אחר ויבטל גזירת ג׳
ויבא רבל אחר ויבטל גזירת ל׳ ועוד כיון שרבל הראשון לא ביה לן כה לבטל
גזירת ל׳ מה הרבל השני אינו יבה מן הראשון וכבר הוחזק האבלות הזו לחתנה
ברבלים הרמב״ן ל״ל כתב על מה שכתב הרמב״ם ל״ל שמונה אחר הה״ ליה״ כ״ג יוסי
שאין נראה דברין שאין בתרגם בין הה״ לשמיני של חל שבמנה ג׳ ואעפ״ שהה״

ואמ״ל בוש שנ״ל

הקל ונה אין הקל אין הדבר תלוי בקל. שא כל המפקיעים כמינו ג׳ לימין״ והלה.
למעשה הה׳ ויה׳ בקלים לפיכך הקובר מתו קודש הה׳ אבל שנה אחת בטלה.
ממנו ועדיין שנה ונתן בעדיה לל עד יום הכפורים ומקלה עבד יה׳ לא נעלה עבד
יה מותר לעלה אחרי יה׳ וכן אם קבר מתו קודש יה׳ בטלה ממנו עדיה. ועבד
סוכות עדיה ל. ומקלה עבד סוכות. והקובר מתו מחדש הה׳ מקלה עבד יה׳ עב
מלשון הלשון ל בהגדה האדם: **הקובר** מה מתו קדש ומחדש
הקלה אין קודש הה׳ ויה׳ ג׳ ימים בטלה ממנו עדיה ל. וכל
ומותר לסכה. ולפקר בעבד יו׳ אין בעבד בני יה שמקעת היום כבולו. ואינו
מונה אחרין כלום. ואם בל אבין ובל אמנ[illegible]מות לבלה הקל ל יום. אינו מקלה
עד שיגדל הבן. אין עד שיעבו בו חבדי[illegible] אין הקלה מפקיעים דבר זה. והנ״
מקובל כת אבל אם עבדו ל יום קודש הקל. הלקל מפקיע. ואין ערך לבמקום
עד שיעבו בו חבדין בלה נקנו ושבין כן נמי דעת הה״ה ל **אבל**
שהל שני בעבד הקל ואין עדיר לנ׳ הה׳ אין ד׳ אינו מולה
ואינו בטלה ממנו לא נעדיה ל בעבד ואין מותר לרחוץ ולסרק ולא לבעות מלאכה
עד שיבעה יו״ע הפקיע שאר הנ׳ ואחר הי״ו מתלים הל יום המי״ה.
ואסור בהם כל הדברים האסורים בל. **חל** ל שלו לבינה בעבד הקל
והדי הוא שבת בטלה ממנו עדיה ל ומותר לעלה בתוך המועד
שהדי אנוס הוא אי איפשר לעלה בשבת. כן מקלה אחד שעדיה אחלל ויה׳
שהדי בטלה ממנו עדיה ל. חל ל שלו שלב הקל ולא נלה אבל שאם יר לעלה
במועד מותר לעלה אחר המועד שהדי בטלה ממנו עדיה ל. יש לו לעלה בכל
עב. שיעשה: **חל** ח שלו לדיות בשבת שבב הקל מקלה עש כדי שלא
יבא לדקל מאול סדה״א מאול. ונדישלמי מקשה איך יקל מ לדיות
בשבת. והא אין קובדין בשבת. ותדיין הפנד שקדיתא היה ובתיאשון מלבדקשו
בשבת. אי נמי בשבאלת שמעה בשבת. אם בשבת הקלה עד. אם שנבע במים
שיש להם סוף בשבת. כן נמי פרש. כל הפירושי הש. בפירושו״
הקובר מתו בין ראשון אין שנ מה״ראשונה אין בתוך הקל לא חלה
עליו אבלות כלל. ואין נוקן אבלות עד אחר הקל. ואחר הקל
מתחיל לבלות. ונוקן בהן כל דבר אבלות. ומונה ל יום מיום הקבורה ונוקן
בשאר הל כל עדיה ל. **והב** האשכול ל״ל כתב. והלכה למעשה דלא
חלה עליה אבלות לא אחר הקל. ונקיט ל׳ ימי אבלות מיום
אחרון. ואם דאין נוקנים אבלות עליו לו למנין ל. ולא נליט בתר הקל לא נשה
ימים בלבד. דאם מת ביום אחרון והנא יום הקבורה נוקנים אבלות כל

וכן בפי פסק הרשי"ל וכן נמי כתב הרמב"ם ז"ל ונ"ל דהיקבר מתוך בית שנים שהוא
יש אומרים אין בית שנים שלעצמה נוקבין אבלות הואיל ויש שם מדבריהם
ואבלות יום א' מן התורה ידהה שנה של דברים מפני שנה של תורה וכן נמי
דעת הגאונים ז"ל אם הוא יום מיתה וקבלה: **וכן** נמי כתבו סב
הקיאמה ז"ל והרשב"ם לפי שקיבעון לפי שקרשת מן בתרי ה'
וכן נהגו בארבעה ובבדרשי: **והרמ"ע** חלק על זה ואמר סוף
היה לשון המלמדים בלבד: דעת לבד יהודאי בלבד:
אבל אם יקבר מתוך בית שנים שלעצמה נוקבין אבלות ששבעה מיום אחד אחרי
כך דעת הרמב"ם ז"ל שאם שם בית שנים אין נוקבין אבלות לעצמם ואם יש לו אחרי יום
מיתה אין יום קבורה: **והרמב"ן** ז"ל כתב וז"ל לפי דעתם של
הקיאמה ודבריהם כתן דהוא מרדכי אחי שהה דאמרינא
ודאי לה הילכך נהגין בסאר ימים טובים של רגלות שבל: **והראב"ד**
ז"ל שמה מעמה שהנהגין אבלות ביום שנים שלם ריה שביר:
יום קבורה אשם שלא היתה יום המיתה בחלי עת סגדל כיוצא בו לבד מן ריעה:
ואינם שאין אבלות במועד קדום ע"ל מתן ומצלן מתיפי ומבר"ן
האבלים לחם במועד: **אין** בחולו של מועד ויא שלא להבדלתם
לפי שאין דין אבלות עליו ונם אין להבדילם אחרי המועד כי אחר שעברה
שעדה לאשונה בטלה מדמים משפטי המבאות כך מצאתי כתב הלבה למשה
בימי הרי"ל ז"ל ובדוק הדין אומ' כולו כאחד ולמעלה כתבנו דעת הרב ז"ל ואמר
הפסקים ז"ל: **ואסור** בתשמיש המטה אבל נעל מעבדין
והולך לבה מיבן מסבה מקומו ויצא ראשון ואינו אתן
שלוש לבנו אדם ואם נתנו לו שלש מטיב בשפה דפה כדין אבל ואין
מקיף בהקיטעגא אם ביום סוכות לא הוא ולא היושבים עמו והולכים בביתו
תוך הקיף לגמרו שהרי עפרי הקיף עדין בדגל שמנחמין אותו כל הקיל
בדאמרי' המעד כל שהוא מאוסר עפרי דבים אין דגל מתפיקין:
וכהן אבל ואין שם כהן אחר אלא הוא שיעבר לסדר כיון שהתנה
הוא אינה מעד דרוה אבלות ואפשר שיעבר ישראל במקומו
וכן נמי פסק הרמב"ן ז"ל שאסור לקרות במוקר כלו ביצבור וכן פסק הלשון ז"ל
כתוב במגלת הנשמת הטהא דבטל התמיד שדי לעבר ולמעבד
הספיראא בשבתא ולא ידעתו מאי קאמ' דעתי דבטלה מגלת
הנשמת אבל שבתא אמאי מחללין: **אין** מלקטין עצמות במועד
לפי שאבל הוא לו: **ואין** מספדין המתו בחנוכה ופוריים

ולא בריבי הדמים · אבל עתה בה׳ על דבר אבילות המוחר לספוד בחמלכה וקולי
לפנים ולא הריבה: **הנשיב** במועד משנת ולא מטפחות ובלה
משנת ומטפחין ן
לא בזה ולא בזה · עקבר המת לא משנת ולא מטפחות · אין הן עוני שכן
שנת כמתה קיבה שאחתה אשתו וכולן שנאות: **ותלמידו** חכמים
סופרין אותה במועד ואין עלו במעבה ופריסה ודאשי
הדשים ואין סופרין תה לא בפנו · עקבר ריש בהסבר · ויש שמועה דהו
אפילו רקוקה בפנו הוא וסופרין אותו · ריש דין אותו ביום שני:
ירושלמי אין חופרין כוכין ולא מדה ולא · הדא דתנא במת שאין
מוכן לרפס הוא המת ולבר עיאה בזמנה אפילו ביום שני · כת אחא משב חא
דשרי למיקן לה מסא במקומבר דאיבא מלאכה דאודיתא · ויש בעמין אחר
דלמא לא איסורא דרבנן: **והריאה** בתב אין חופרין כוכין על
לעבר חול שכן היו רבנן לעשות קודם לבן כמרמרה
פרק המוכר פירות משוה דקשיא לה יום שני לבני מת · ולא הידו שלמי עיקר
אינו דלא מיירי בכוכין לא באדון דין אחד לבם · ויש אין חופרין כוכין בבין
נרול: **לא** לעבר אשה לוייתה על מת שלה ל יום לבם הדבר
שלא יצא החוץ והן דוין שאין המת משמבח מן הבם מל יום
בזא במת יש אבל מת תוך ל לבם החוץ מעברת: **כתב** הב
הלכות על נאלת הבבא במוך יב חדש הנשמה עלה ויורדת
אבל לאחר יב חדש הנשמה עלה ואינה יורדת: **רצה** להוכיר
בין המתים ואפילו לאחר חדש הרשות בידן ואימתי ומן
עדות יום ל ויום מישלם שנה: **ובמקום** שנקבר לה בוד בבתים
ולה בעבוקי המונות לבית הקברות מספרין ואפ לאחר
יב חדש · מלו אין מעמיקים ממקום שהבבול קטה מתים מפב
שמתרבים מילם הדין · וזכר לדבר · ישלחו אנו יגמר לי · בשמוש אם למר
הקנה: **ואם** יצוה לקוברו בביתו ולהעבירו לבית הקברות מצוה
לקיים דבריו · שמתוך שמכזונת הבב אם כך · ואם יש אנשים
שהשתין למקטנין קבלות פין שמשות בבוד המתים הוא שעשין כך מותר
שאין לך בבבול יותר מן המתי לה · כיון דבר אין מולכין את המת מעבר
לעיר · ואם לדבר אינא אמרתו מותר שנדם לן לאדם בשלבה שהיא נקבר
אבל אמרתו שלא שבתה עם אמתי · מחוצה לאדם להולכן לאדם מעניק

שכל הקבר באדין מוקלן לעשותו טול שב וקבר אדמתו עמו · ואין דומה מי
שקלטתו מחיים למי שקלטתו לאחר מיתה · עכל ג הבה הלכות ז"ל · ויא שאין מקיים
הלת מקבר לקבר ואפי' מקצי למקובר · ואם היה בתוך שדהו מקבורו · ואפי' ל
מקובר לגמרי · **טעם** למה אין קוברין מה על גבי מת ולא סב
מקום כאחד ולא · המת בעוד עצמותיו · לא עצמותיו בצד המת
לפי שנגזרין הוא להם: **ויש** אותנו סמוך לזה משום ל הפן בדבל עולם ·
ל יהודה אומ' האיש · נקבר עם בתו ר"שבה והאשה עם בנה קטן ·
זה הכלל כל שהוא ישן עמו בחיין שקבר עמו במותו · כל שאין שכב עמו בחיין
אין נקבר עמו במותו · ונה"ן שנסיו לם מדורה: **במלכה** שמחורת
פרק ז' · האשה שישבה הקבר נקבר לבן היין · ויזאי ויריבה
דבר' ל מאיר · ל יהודה אומ' היא וכל ויזאי יריבה מודה ל יהודה שאינה ל
האיניין לה בחייב נקברין עמה במותם · אבנה אומ' הקבר אינו קוברין
אותה אצל אביה · ואם יש לה בנים קוברין אותה אצל בנה · אביה אומ' לא תקבר
אינו קוברין אותה אצל אביה · ובעלה אומ' לא תקבר אינו קוברין אותה אצל
בעלה מפני שבעלה חייב בקברתה · מטה ומלמד ומקונאל מקולס שמקבדין
הוא מסיפד על אשתו · ואם אין בעלה מטפל בה מטפלים בקבלותה · ומיעיאים
הימנו בעל כרחו עד · **תני** בתוספתא מי שמת · לא הנה נבסיר
יותר מכתובת אשתו · יכלה היא לומ' נקבר מקופה של צדקה
דקבדת אשה של בעלה תקון דבן · אבל קבורת בעלה של אשתו לא תקון ·
ומי שמת לו מת תן ל' ימי חופה · אנל שן ימי חופה הדי הם כלל ·
ומי שמת לו מת בתוך ל' המשתה אפי אבון ואמון מושלש ל' ימי המשתה
ואלו נתן ל' ימי אבלות · ומונה ל מאחר ל' ימי המשתה · ואם יש אבלים אחרי
עוברים אבילות והוא מונה עם ראול הבית דלא ידע מאחר שמונה עמהן ולטבא
מילות בן ידע בין לא ידע כך כתב הראבד ז"ל במועד קטן עב ·
רבין בל עלמו סעודה · ואפי' פתו ובטבח כדי שיכנס לשמחה ומת
לו מת קודם שיכנס לחופה אסלא נתן מים על גבי הבשר מוכ
הבשר והפת ונתקן ל' ימי אבלות ואחר נתקן ל' ימי המשתה: **ואם**
נתן מים על הבשר שהרי אי איפשר למלוח מבשרין אחר המת
למדר ואת הסלה לחופה · ובועל בשעת מיתה ופרש ונתקן ל' ימי המשתה
והעשר מפני שאשתו דבר תורה · ובשעת מיתה נמי דבר תורה כדתנא וכ
בתורה בדרך וכו' · ודמו זה מפני בו · ואחר נתקן ל' ימי אבלות · וכל אותן הימים
עתן בדברים שביעשה בשבת לעניין הוא ישן בין האשיים והיא ישלה בין

העניים כדי שלא ישמשו מטתו. ואין מוציאין הבשיטין מן הכלה כל ל׳ יום.

היה במקום שיכול לסמר הבשר אעפ״ש שלא עמדו ל׳ ימים עדיין; ימי המשתה הגלה. קרא משמרת אביו של חתן ואמה של כלה. שאם יפקידו השדרה אין לחתן מי שישרתו. אבל מת אביה של כלה ואמו של חתן אז שאר קרובים עדיין; ימי האבל הגלה ומתו הכנסת לחופה ויהיו; ימי המשתה:

המלקט עצמות והמשמר עצמות והמטלטל עצמות ממקומו למקום פטור מן ״קם״ ומן התגלה ומן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה. ואם רצה להמיר על עצמו לא יחמיר. וכתב הרמב״ן ז״ל וכן הלכה בן בחול בין בשבת. **המלקט** עצמות המתים קרובין אין אומרין עליהם קיים ובני. ולא לבל אומ׳ עליהם דברי שבח שלבבה ולא ודברי בבנים: **והמלקט** עצמות אבין הריגה מתאבל עליהם כל היום ולעבר אין מה אבל עליהם אפילו ברגלים לו בסדיגא. ואין אומר עליהם קינה.

כתב הרמב״ן ז״ל ומוהר לקטן ואין מתאבל עליהן מתלמיד ששמחתם הרבה עליו. והא דתנינן עצמות אבין ואמון לאו דוקא. אלא של כל הקרובים נמי מתאבל על לקיטת עצמות בן ביום כגון הדברים האלו״ים באבל בסנהדרין המוה ובשניפת הראש. וקודש ושאר הדברים האסורים לאבל. כל שקורשין עלו בשעת מיתתו קודשין עלו בעת לקיטת עצמות. ולקיטת עצמות אינו אלא יום אחד. עבר ולקטן כל אותו היום ומשהה מותרין ביום של אחריו: אין שמדין עליהן בשולם ואין אומרין עליהם ברכת אבלים. אבל אומרין הגדון מיל לעצמם. ואין עולין עליהם כחבר עד אבל מדין עליהם בתוך ביתו. שכל:

באבל דמתו אין מפקדין העצמות ואין מפקיחין את הגדרים לא אם לרפדיקו הגדין מעצמן. ובעצמות מעצמן. כל העצמות אותם מלקט מין מעצמות אבין ואמון כדי שלא יבא בזיון בעצמו:

הגוליך עצמות ממקום למקום. לא יהנם בדיקיאב ויבשם של החמור ויכבד עליהם מפני שנוקק בהן מלבן בזיון. ואם היה מהיר מן הלסטים או מפני הגבים מותר: לכרך שאמרו בעצמות כך אמרו בטלית. **ולרפשילן** לאחרין של בני החמור מותר. והני ובמי בדישמני דיסקיא מליאה ספרים אין עצמות המה מפזילן לאחרין ומותר. **והמפנה** מהרוג של מת ממקום ממקום אם שדרו שלמה קיימת עמדים עליהם טעליה ומומדים עליהם ברכת אבלים ותנחומי אבלים וסספדין אותו אעפ״

הרשביו לאחר יב חדש ואם אין שדרו של מת חימת אין מספידין אותו ואין מוחלין
עליו ברכת אבלים ותגומין אבלים ואין שומרין עליו שמירה:

אין מוחין של המת יותר מן ימים ואין מספידין יותר מן ימים ובכל
תעניתי הכמים מספידים כפי דוב המעלם עד יב חדש ואם באת שמועתו לאחר
יב חדש אין מספידין אותו ואין בוכין עליהן יותר מכל יום: **ואל** יתרשה
אדם של מתו יותר מדאי והמתרשה יותר מדי על המת אחר הוא
בוכה כי הלא דהוהיא אימלמא דהוה ליה שבעה בנים ושבעה חד מיניהו ובדיא
ליה מילתא ותיתרמא שלח לה רב הונא אי לא מייתבא דעבוך ושתקת עבדית
ליה זוזדא לאחרינא לא שמיעא ליה עבדא כן עד דשיבוב לוהו ואיש
עמהון עב ש יתרשה אדם יותר מדי וזהו מנהגו של עולם והמעבר עמון על
מנהג העולם הרי זה טפש אם כיצד עשה ג׳ימים לבכי ג׳ להספד ל
לעסקה ולשאר דברים מכאן ואילך אם אינו מקבל אין אתה מרחמין עליו יותר
ממנו: **וכל** שאינו מתאבל כמו שנינו הכמים הרי זה אכזרי אלא
ירחם ויפחד ויפחד במעשיו ויתור בתשובה: **אמר**
ר׳ לוי כל ג׳ימים אבל יראה עצמו כאלו חרב מונחת לו בין עינ
נתעני פ׳ שלא היה נוקף ראש היה דוקרו מאחריו כל עמוד בסובר ראש
כל ג׳ימים הראשונים מן עדן כאלו מונחת כנגדו בחקן ניתן שיש לו להתפחד
ולא כלבר אלא שיעמוד בסתיפת הראש מיכאן ואילך כאלו עוברה כנגדו
בשק כלום מרחוק שיש לו להתעתד ממלאך המות שלא יכנס עוד לבית לו
ואין ערך לבוף אלא ראשו אלא מעמו **ירושלמי** כל אותה השעה
הדין מתוח כנגד כל אותה המשפחה: **אמר** ר׳יוחנן
כל הרבה שלוקה עד ל היא רוקפת לאחר יב חודש לתעתיד.
למה הדבר דומה לכפה של אבנים נתנו שנה אחת נתנו שנים כולן עב
אזל במסכת שבת אחר מן האחין שמת ידאגו כל האחין כולן אחד
מבני חבורה שמת תדאגו כל החבורה אמרי לה דמיתה ליל הואיל
ושלמה מטה בראש הבית ואמרי לה דמיתה קטן שבחלקלה מתמילין מן הדלת
אפיי הי ירושלמי אל שעבר עבר בו באותה משפחה נתרפאת כל אותה המשפחה:
ומצוה עליהם לקחל חסד ל המתים ואל מאן דיל ל יטלוה מאן דישנו
יטשנוה מאן דיסבר יסברוה מאן דיבלה יבלוה
הרואה את המת חייב לעמוד מפני לעמוד לו כבוד ואפילו מת בן
חייב לבוותו ד אמות ותמה כי בגדר כתו השוחט לבני פ׳
ואוכל עמו אם מת אין הולכין אחר מטתו ואכל לומר כש בני:

ירושלמי אילן דקיימי קמי מיכלא קיימי מוקמיה שמא שמדין
מטמין המת: בתי הקברות אין נאוהין בהן ואין
נוהגין בהן קלות ראש ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין
עושין בהן מלאכה. ואין קולין ושוש בהן. אין מדשין בהמה. ואין מוליכין
בהן אמה המים. ואין מלקטין בהם עשבים לפנות בהן שלמתים. אם לקטו
שורפן במקומם. ולא ישתה בה קפנדריאה. קבר חדש נמדד ונמכר ונלקח
וישן לא נמדד ולא נמכר ולא נלקח. לא נמדד לתת אותו שיעור למתים
אחרים. ולא נמכר משום פרס משפחה. לא נלקח בין הישרשים לא נתבדין
בלון שרוף שרוף לנטמן. והכל מפני כבוד של מתים: ולא
ילך אדם בתוך ד' אמות של קבר ותפלין בראשו. וסלת
בקרנו ולא יתפלל שם ובתוך ל' אמות מלחר: וכתב המנע אין
משין בטלים אדם בבית הקברות. אם יש שם מת. אבל אין שם
מת. משין בתוך ד' אמות: עפר הקבר אין אסור בהנאה. אבל
קבר בין אסור בהנאה: והבונה קבר למת אין אסור
בהנאה עד שיכנס בו המת. אבל הטל בו אפילו נתר
אסור בהנאה. והבונה קבר לאביו והלך וקברו בקבר אחר הרי זה לא
יקבר בו שלמים. וכן המוצא אבנים לאביו והלך וקברו במקום אחר הרי זה לא יבנו
ההמון על המתבדא בן ראפילו בקבר קרקע איבא כבוד אביו
וכתב ומאי לא יקבר בו שלמים. בגן דמיב בבבדו אבל אם בא אחר לקבר
שם מתו אין ממחין בידו. וחכמי הדרפנים על אומה הרקנו שלם בין שבשאר
אנשים אפילו נקבר שם המת אינו אסור לבא בבוד אביו דמיד ע"ידיש דקרקע
עולם אינה נאסרת: והבונה אסור בהנאה חוץ משעבו וכן אדונו ולא
ותמריכין אסור בהנאה ואין הקומה אסרת אותן עד
שיגע במטה הנקברת עמו. וכן המוצא אסורה בהנאה למכור אותה
ולהשתמש בה אבל להניח על קבר אחר אם קבר אותה מעל הקבר כדי
להעמיד שם יפה ממנה מתחר. וכן עמי סלת הר שלמה בא על בתולה שלה:
בא סלת על בתולה שלה אחרת. שמותר לישא על המערבות של קבריה. וכן
נוהגין לישב עליהם והרי לו כמתנן עליהם שלא יאסרו ביטיבר כי אין עשין
אותן לא לכבוד בשלמו והביא ראיות הרבה לדבריו: וכלים
שנולדים על המת ועל הטהר הנקברת עמו אסוריים
בהנאה אם הניחם לתן: ירושלמי הסתכים הנשאים המטה
אסרים בנשלה הסנדל שמא יפתיק סנדלו של אחר

ואין ובעיא מעבב כן המצוה: **ירושלמי** המוז שומע קולו במיתוך
לוט. כל שאומדין לפנו הוא יודע עד שילתם הגלל
ישב לעבר: **ירושלמי** כל המספר אחורי המת. כלו מספר אחורי
ואין: יא מפני שאינו יודע: **ירושלמי** לו
מגב ארם לבית הקברות וישאה בהן ערבה. ואם שוה
בן עבר מחזה לוגלרש: **ירושלמי** במסכת שבועות. רבי הירה
מצוה לתלמידיו. ותהא ארון נקובה לארץ. משמע
שישאה נקב לארץ מלמטה ושוב אין צריך לחסיר הקדש: **כתוב**
בספר הנבור. מין לקבור שנ מתים יחד בשביל שואיל אדם את
זה בעלמה כי אף במותם לא יהיו לבם מרחה יחד: **כל** נחצב מבעוד יום
ושאר פתוח עד למחר לא יהיו ימיה מוועדים עד שימות אחר
מן הערב. יש לתהוה לקבור אותו שם תקה שהטלמיו אותו לחצוב:
ואם אדם נושק אחד מבני שהוא מת לא ישאר מן הפלו אחד:
וכשקוברין אשה שאוכלת ילדים בודקין את פיה: חם ראוין
פיה פתוחה. כי בביאור הנשה כן טהור מיתה
שנה אחת ויש למלאות פיה עפר ושוב לא תוייך עוד: **וכשמטהרין**
המת. יש לתהוה שלא יהפכו עליו הדף שנהרו הן
עליו שמא ימות אחר מהם תוך ג׳ ימים: **ציוה** ר׳ אלעזר לבני רבי ישקה שיבדקו
שלא יקפון המת ידין אחר מיתתו כי סמנה היא: **ונמצא**
כתב כי כשמועה אין המת כן הביית יש לתקה שלא יצא
אדם לפנו לעבור הפתח: **באבל** שתי פר ג׳ הגבהן אין
כוסיפין מן בכל אבל מוסיפין. על הנשקר פי׳ אם יש לא
מנגשים בשביל עמדו מוסיפין עליו משאה אבותיו. **אין** אומרים שמועה
והגדה בבית האבל לא ישבין ודרוין וקן אין אומרין בבית אלא
דברים שלמה. **קוברין** מתי עניים ומחמיים אביליה
ומבקרים חולים משום דרכי שלום

טעם תקנת הקדיש

שאום. על אביו ועל אמו: כל הרמנגא מצוה לומ קדיש על אביו ועל אמו.
אבל אין לומ קדיש בשביל אמו במיי אביו אם אביו מקפיד ואעפ שעשתה
לומר קדיש בשבילה. ממ׳ כבוד האב קודם לכבוד האם: ותקנו גל
לומר קדיש על מה שנמצא בהקבה פעם אחת. פעמ׳ שקיבא במת אחד

לא זה
מובא ב״בגב
סימן קפ״ו

שהיה מקושש עצים ונושאן על כתפיו. אמר לו בן למה לך. אמר לו דבר כה משפט
כל הימים להביא באש של ר"ש לשיית בגדי בה. אל ואין מי שיכבל להעלות מן
הערב הגדול הזה. אלא אין מי שיעלנו. אלא לא שיאמר אם קדיש או יפטור בגביא
לכבוד השם בעבודי. ואם שהה כן ידעתי כי בזכותו העמוד לי. וכן בעדי. ויבא
לי שקיבא ויעד זה בגיא שלמה. וישב בכל אשר אמר לו. לימים עלה לחמש הנזכר
פעם אחרת. ואמר לו תנה דשתך שהבאתה אות דעתי. ואל זה פעם המתלון אמר בן
שלמה קדיש בתרא כל יב חדש. נגע להפטיר בגביא. ויש מתפללים ב
בכל מלאי שבת תפלת ערבית. לפי שבאותה שעה חוזרים הדשעה
לגנבם שבאתו בשבת. ואיפשר שיגן עליהם אותה הפלה. וכן יתי. לעין אמן.

נוסח מי צדוק מי הדין

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. אמונה. ואין עול. צדיק וישר
הוא. וכופלו הוא לברכו. וך ויחיר בחפצו חנון ורחום בר"ן
הצור פעל. מי. יאמר לו מה תפעל. הכל למענו פעל. מורידי שאול ועל.
צדיק יצר כל מעשה. ומסיר בכל משל. ושבח. שלוה בכל תפן עשה.
ומי. יאמר לו מה תעשה. **ויש** מיקומות מדרכיו. אחרים
צדיק וישר. אין בדרכיו של. ואתה צדק. ומשפט בכל דרכיו. ואתה
עמך כל מי בדרך. ואתה הצר. תמים חמול. וארח. זו היא דרך לכל העולם. ואתה
זו היא דרך לקיון ענבל. ואתה. זו היא דרך לשחיטה. ואתה אדיס אם בן שנה. ויהיה
ואתה דין. אמת. והוא רחוק עון הפסוק. ומן שאומר בשית. כך אומר בבית הקברות
בכל שוש שינוי. ומנבן מקומיון לאומרו. כמו שמסורה לארבעה. **דווי**
אמת. שקפה צדק. ואמרו. בדרך דין האמת. כי כל משפטיו. צדק. ואמת.
ובכאן קודעות. האמצעי. אם לא קדמו בשעת פטירתו. ואתה אומר. צדק. ומשפט
על הלכו. חסד. ואמת. אדם. ומשוא. פעם ל פעם. ושבוע. חמס. רחמי. כי כולנו
מעשה ידיו. **צדיק** ישר. אין בדרכיו עול. כי הוא הצור. הצור
תמים. וך פעלו. צדק. ארחותו. אין. לפתרה. מפה. פועל כל.
והוא רחוק. יפגר. מן. ל. הצור. תמים. חלקו. מדרו. מוש. ושבח. ברחמים. יכאבת
על. בנים. מרחמים. ושבוח. דיון. מעולה. תמיהים. ומחקומו. דמים. הבט. נא
במעשי. שמים. כי. אתה. הלא. הלמים. ולאבלים. הן. נחומים. עם. אומר. בבית
ובבית הקברות. מוסיף. עפר. כל. ח. בדרך. עדיף. מלאה. ימיך. רחוק
על. פליטת. שאין. ידיך. ואמור. למלאך. הלשחיה. הדף. ידיך.

אדם חס בן שנה יחיה: אין לאף שנה אב יחיה: מה יתרון לו סופו כלה
ביה יחיה: דרך דיין האמת ממית ומחיה: ידענו כי
צדק משפטיך ומסורה עינוי שפטיך אין להחזיר אחור
צדקו אותה יי וישר משפטיך: זו היא דרך לחטן ולגיל כי אין לפנו מטון
פנים אשרי אדם רודף צדקה: כי צדקה תגיל ממות: זו היא דרך
לשמרים ולרלים לחטטם לקבלים אמנם סלים ובלים כי הכל הבל הבלים:
זו היא דרך לגמשלם: כי אין דבר מן נעשלם האמפן ונגון חבר כולם: נשמטן
אין שלמתם שלמה לחיי עולם: וקוברין בחמת ואחר אומרי לדיין
יתגדל וישתבח שמיה: דבה בעלמא דהוא
עתיד להחיות לאמיא מתיא ולאסכלל היכלא ולמיבנ קרתא
דירושלם ולמיעבד פולחנא נוראה מאיר עינא ולמיתבא טלגן דשמיא לאתביה
ונא וימלוך מלכותה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה על עד אמרו אמן ויאמר יאמן
תתבל חלבא ומוחנא מיגאל ומכל ישראל ואמרו אמן יהא שלמא רבא ומן

דין ברכת אבלים וברכת המזון לאבלים

כתב הגאון רבי שלמה לענין ברכת המזון של אבלים אבלים מן המנין
ומה שאינו ברכת אבלים בשמחה ואין אבלים מן המנין פי הגאון
ל שהל מברכת אבלים בשעשה בטרחה ברחבה ומן נקרא שהוא ברכת רחבה ומן
הין עושין בזמן שהתן אחר שבאין מקבורת המת עומדין בטרחה ברחבה כל
האבלים אומרים לבית האבל ומתנין שם שלש מברכין בפה ואחרי אומר
באי מהה דיין האמת ודיין החכמים שהי אמונת שדנון דיני אמתן בחכמה
הצור המים פעלו וגמ עדיין אתה יי ענ באי מתם אבלים וברכה מן בעשרה
ואין אבלים מן המנין אבל ברכת המזון של אבלים האבלים מן המנין ומודיא עשמחה
נברך מתם אבלים שאבלים משל בדרך מנחם אבלים שאבלים ומן
ומברך ברכת הזן ברכת הארץ ורחם ומשמנים בבנה ירושלם
אומר נחם יי את אבלי ציון ואת אבלי ירושלם ואת האבלים המקבלים באבל
הזה נחמה מאבלם שמחם מיגונם כאמור כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי
אנחמכם בירושלם תנחמון באי מתם אבלים ובנה ירושלם הטוב המטיב שר
הוא ייטיב לנו ואם לא אמת דין אמת שוקם ברוך לוקח נשמות במשפט וכתב
הלבוש לא בטיט הזן לוקח נפשות במשפט לא לומא דלא איתותב ל אמי דאמי מין
מיתה בלא חטא שב: ומלים בעמלו ומשות בן סרטונו ואחנו שמו ונבריו ובל הבל
אנו חייבים להודות לבורא עדיר פרעות האיבר הפדיה הזאת מעליא

וגיורי פרעה עמו ישראל ברחמים ובזוה נגאלו לעולם חן וחסד ורחמים הרחמן הוא
מה יימן הכי שמשה שלום ברומין הוא ברחמין ישמה שלום שליח ישראל ועל כל ישראל אמן
בא"ו אמרה ז"ל

כתב וכי שעדיא ז"ל מי האבל מבדך לבעלמו הנוב
והמשיב ז"ל אמת
דיין אמת וצ"ל ואם בדבו אחרים לבעלו כך הם מברכי
ומה שכתב ז"ל אמת
ש"ל אם פוסק פן בבית האבל נחם בנוחה ירושלם ומין בכך הפסד ? וכן שמי כתב
רב שלמה ז"ל וניכר עוד דמסיים בה מברכים אבלים ובנה ירושלם ומתחילו לברך
מנחם לב אבלים כ"ל וכן שמי פסק הרמב"ם ז"ל ב"ל מבריכין ברכת אבלים בשבת מיד
דהיה אדבריים שבעיבלה ומי שאין לו מברכין מבדך הוא לבעלמו ומר יהודא
והיינו ז"ל סה דאין מברכין אותה בשבת כיון דמברך ב"נ לאו דבר שבע"ה שאנה
הוא והרמב"ן ז"ל כתב ואם הוא ביחיד אין ב"נ אבלים מבדך כדרך שאר מחל
דיעבלה הוא אבל אחרים עמו ובידכו אין אומרין כן דכתיב ואיבא אלהים לאיש
עצבה הוא מבל

כתב הב"ן שאין לוקח נפשות במשפט ונקי
הראה ולא הביא המעשה שלהם לפני ששאל בהסכמת
חלקן יש מיתה בלא חטא ויש ייסורין בלא שון ופשע אין לה לוקח נפשות
במשפט אמנם נראה שאומרי אותו מהרי התלמיד מוצא אותו ובכל לוה כי אשר
שיש מיתה בלא חטא מלו הקב"ה בעבים בעבלו

נוסח נחות נפשא

שאמר הקב"ה ז"ל ואומרי אותו לתה וחסד
ולא לאחר

נחות נפשא ושביקת עניין סליחת חנון ורוחמא משגיא
וחולקא עכ"ל טבא ומטהר במקום קדושה והמלוקה פשע והקרבת
ישע ונתן שמחות וחלוץ אסמוה וכתיר אשמוה תבא לנוח בהר הנבון ונא לי לעל
בם שבעטר לבית שלמה כרעות שמיא דבון העולמי יתלבש ברחמי ויחמוה לו
שנה ואשמיה ויצור לו משעדי הישמיה כמה צדקות סמוה טובות שנאמרו בה
לשמן ואשר טוב שנה בתוך עמו יעלהו מעבעם ולו מדורין ומכל מיני יסורין
ל יבא בעבר ז"ינה ולו יעבר שבם אוי ונלי אש סרובים ואיפגם וחיונם הרגש
ושרפים ושמשם תגנה נפשו ולא תהיה בעמומה וקולבת ולא בחם רחם למלאכי
החבר המתה פרת דבון העולמים ולו מהסתיר בעבר מגבעה בחסידיתיך
ותבא לפניך בסדיה שבעונותיך הן חלון בעבר שב עשי ריבוך ותבא נפשו
שם מה שעבה בכל מיני הנבון והבון אשר שיר לנפשות יודה ויבדר שמו
בשמיעה הקולות הקדושות שמלאכי הזדרת משבחים לך יוצרים לעולם ומזמרי
לשמך מהון שבע אלהתון ושבעון שמיון פה אחד לאומר דבון העולמים ז"כרון
לדבה מעולי הון וחדרון ונלון לון כל מסתבון שיחם בעבד ני מדוה ותחדי ודחון
ומשם טובו לבעלהבב ישפיע משיח התעלה ליאור באור העלון ותלבה לשבב באדיון

בעוה"ב ובקדש הכבוד וזו השכינה שמעלה אלו השרת בזמן ממנה ובן חיים וקיים
לעולם ולעולמי עולמים הוא הנקרא בן חיים שבן קיים שומרי מצות והולכי בדרכיו.
סם הרשב"ה ותביה עמנו זכה ובקיה ברחמיא מעלא להמונות מבנו שליה ולהמקבל
באמתם קלאה המאירה שהיה לבעיקים ובקרים וחסידי הדור מסם עמה ותנוח
בנעי החיים הוא הנקרא עבד החיים והביה סם עדורה. כדמתי ותיהה נפש אדון
עדורה בעבר החיים. דבון השלמים בשבדך לרן שבים לוס הדין הבעל. אשר שם
קטן ובגדול. שהו בדינו ומתר חובו ואשמתו. ותעבר מארמתנו לבן שדלתו. ותעבור
שיח שעבו ודקיבתו בגמות. ולא בעבר הנליהם לאדמתו. יקיים ויעבור לחיי שלם חדש
לבריתו חיים הטובים הבעמים והבאהבים סם יוהב לבעת בלאו ידיעה שלמה.
ומתנה יבשלה לחיי הבה שמקומו מקום בהכזה. דבון השלמים יקיבהו לחיים
עם כל הבהובים לחיים עם ישיב חברון. עם מושה ואהרן. ועם שבע בהות הבריתי
בנ"ש. שיה חבא. לקח הימין ובגידה. לבלבי. כדמתי ואתה לך לקץ ותנוח ותעמד
לגרלך לקץ הימין. ועל סהם. ימין מתוך עבלתי יקומון הקיצו ורנו שוכני עפר כי טל
אורות. שבך. ואדץ רפאים תפיל. ושם בה בהתלבך הגהה אותך משבבך תשמור
שלך. והקיצות היא הבזיחך. הוא ובהיבו ומתי כל ישראל יחיו בעבל הנחמות. ול
ובהרחבים ואמר אמן. כך יאמר לחה ומסיד ולארם אחר יאמר עד בראשת שמיא.
ותדלקהם עד דבון השלמים. יקיבהו לחיים. עד שד"ש.

ובזה שלמו הלכות אבילות. הש"ית יגלה מחלה ומפגע ורשע הלכות.

הלכות יום טומאה

הבהן מטומא לאבין ולאמו ולבנו ולבתו ולאחיו ולאחותו אשר לא
היתה לאיש. אבל אם היא שנואה אז אחי. הלוקה אין מתטמא
לה. נתקדשה מן האירוסין ובגרה ומנקות שך מתטמא לבן. וכן בני פסח הלוקה
גל. אבל גם מגיסה ומתקדשה ומלוקה אין מטמא לבן. סה הרשב"א ל אין מתטמא
לשאל מומחה והבא הראיות לרבדין בהשובה: **כתב** הר שמואל מאיזא
שאין כהן רשאי לטמא לקרובו הרבן דאמ לאבין סגרוא סלם ולא
מטהוא חסר. והרבן חסבין לה לחסר בסמה ר"מתי. וכשא אם חסר אבר
בן מתים בין לאחר מיתה. והה יחיל אם דלא מיקבי חסר רק בסרי שיגעל
מן החי ומות. ואין הבל מודין לא שכל הסוגיא של גזיר מוכחא דאשלו עצם
כשעורה נקרא חסר. ומטמא הוא למת מיטוה לבאו ואין עמו אחר כלומר

שאין לו קוברין אלא הוא. כגון שקנה במה מוסלק בדרך והיה הכהן לבדו ואין עמו
אחר ואפילו קראו שם בדרך ואין שוה: (מת מצוה קונה את מקומו ר' אומות אפילו
שדה מלואה ברכה מים שבו מעכו הגליל יהושע לישראל באדון ואם היה מוטל
בשדה כור: **ירושלמי** בגירות. המוציא מת מצוה הרי זה מיטלטל בו
וקוברו במקומו. אימתי בזמן שמתאים מון לתחום. אבל אם מצאו
לגר המתוס הדיה מיאו לאמקום ביתו היקבותו וקוברו. ובמסכת שמחות כתוב
אין זה מת מצוה כל שהוא ענוה ואין בנו הגדר שומעין לו. אבל בנו הגדר שומעין
את קולו אין זה מת מצוה. עב. ראה כי לעולם הוא מת מצוה עד שיהיו שם עוסקי
המצוה וקובריה. אבל אם יהיו שם עוסקי המצוה וקובריה אין זה מת מצוה:
ואשתו העשויה עשאוה לו במת מצוה לפי שאם לא המציא מי
שמתעסק בה כיון שאין לה יורש לא הוא. והאיש שמתעסק
לבן בעצמו שיהיו אחיו מיאב. אבל אם הם אחים מאם בלבד אין מתעסקים להם:
ואין מתעסקים לקטן לא מצד שהוה לו יום. דכתיב לאביו ולאמו. מה אביו ואמו בני
קיימא אף בנו בני קיימא. יאמר עפלים אבל אם קיים לה שבעו לו חדשים
מתעסקים לו אפילו בן יומו: **ואינו** מתעסק למי שאין מתאבל עליו
ולא על אשתו הפסולה כגון האשה שנמעשה שמת בטלה ונמאס
לאחר. ואחר בא בעלה הראשון שהיא פסולה לשבעה ששהה אין מתעסקין לה.
אבל מתעסק הוא לאמו ואפילו היא חללה וכן לבנו ולבתו ולאחיו ולאחותו
מאביו ואפילו ממזרים. וכת הלוים על לבנו ולבתו בן כהנים בן פסולים
כדתנן בתו לכל דבר חוץ ממי שיש לו מן הטהרה והנטלית ואמרינן למאי
הלכתא לתרומה ולא לטמא לו. וכן אחיו ואחותו ואמיו לכל דבר חוץ ממי
שישלו מן הטהרה והבכורה וכו'. ומשובה לאמן כהן שנשא גרושה וקדושה
אז חללה דלא תניא לבהונה כשהיא מתה מטמא לה בעלה כדרך שמטמא
שמטמא לבשרה. עכל"ה ראן ע"ל: **הספקות** כגון שנתערבו בו
הולדות אוספק בנו לראשון אן בן לשני וכיוצא
בהן אן המתבר לו ספק בלוסין אן בעל פסול אינו מתטמא להן. ואינו
מתטמא לאבר מן חי מאבין ולא לעצם מעצמיו. ואין המלקט שכמות אבן
מרגמא להן אעפ"ל שהיה דרה קיימת שאין מתטמא למה אם אין כולו שלם:
כהן שמתלו שמטמא להן יצריך שיהיה ברגע לפוף בית הקברות
שלא יטמא. בקברות אלו יש בינתיבות מתן שאסור לטמא
אפילו בשעה שמתטמא לקרובו. ואין מתטמא לקרובו לא עד שיסתום הגולל.

אבל אחר שיתעסק הנגעל הרי הוא כשאר כתתים שאם שבא להם לעקור וקודם
שיתעסק הנגעל מעקר לבם להטמא לקרבן ואם לא דקה לטמא מטמאים אותו
בגד כרגן בגדים שהן הרי על הטומאה אבל הנקבות הכפרעה איין טהרין
של הטומאה ואין מקוות להטמא לקרובים אך הישות בידן:

כתוב במסכת שמחות היה שכר וקובר אותו ביום עד שהיא שמיד בתוך
הקבר מקבל מאתה? וכבר כל הליזה לא טמא ומכאן סמכו בהרבה
מקומות שכהן שבא אחר מתו לבית הקברות לקובדו בין אחיים וכן חשש המגה
בטעל ובמי שהה מעשה החכם ל פעל הכהן בפרי וכן נמי עשה הישה החכם
ל יצחק הכהן בגבעון כשמתה אשתו וכן נמי מעשה מעשה הל יהונתן הכ
כשמל בא שמא של בא ועמד לקוברו וכמה מעשים עשו באדם למתיר
וכן נמי הורה הלאבר אל ונשמע בשבילמתן בקברות אחיים ויצא
וכן נמי הרבן חכמי הדר אחר משא ומתן ששאל שמעתר וכן הן ל חיים בר יעקב
ור יצחק בר מתתיה ור שלמה בר אברהם בר שמון ור שאול בר יעקב ור משה
בר שלמה והרמבם ז"ל והרי"אש ונמה הסכמי אחרים חולקים בדבר וכן קשש
המקנן בכל עלות קשלנואה אדון וקשה לואה שלא להבנם שם כל והכל הולך
אחר המיקר: **ונשא** שמות הכל מתטמאים לו ואנשם עלין. אלו
שמכל חייבין בכבודו שאותו סמתן מיקרה. ובאדר הרמבן
ז"ל לפי שאין כבוד הנשא בהרסין וקרובים לא בכל אדם שיתעסקו בו הכלל
בקרובים ונשמעו לו ובינו ראם בפרק שמעה עונגת אותן ואיש שמתן ל בטלה
הכהונה ושלו בדרשלמי מעבירי אינל רבו אם מטמא לו משום כבוד ולא איפשש
וקבלכל לא טמא במקום קוברין אבל **כהן** חלק הקרובים מוזהרין
עלין שלא יטמאו הן אבל אם בא לטמא אל שמו אין בר מצוין
להפרישו אבל אנו ערוך לבדיקו ולהכון בקדושה: **וכהן**
הנגע במת או הטמאים לו הנשא את המת או שבבת
לאהל טמא שבבות בו טומאה אעפ שהטמאים עמדה בבית אחד אין שבבת
לבית הקברות לקרה. והנגע אינו מטמאים באהל וקברותיהם טהורים
שותר שהן ליסנו שם ולדרך שלהן ואין אסור עד שיגעו בטומאה עצמה
אין ישאנה: והלי מקוקרב אמר ל ערוך לבה ליגיה מלטמא בקבר. ויש
וקנו לא מבנא דבמקנע כמשא לבנו לא אילו באהל מטמו דאין הבה לה
שמעון לא בסתם משנה דמדרות הנגע טמאים וכן נמי פסק הקם ל בסם
הלכ" וטומאת אהל שהוא מוזהר עליה יעיר ליגיהל עליה שלא יאריל
בגפו אן בדרן של המת אן של אחר מאיבדו וכן לא יגע בדבר המטמא במקנע המא

ת"ש בר שלמה
דבר אינו ברור לים
ונשא אינו משמטאל
באהל. (ריק)

ולא ישא בדבר המטמא בחיבור ומשא · חמורה טומאת מת מכל הטומאות
שאין לך טומאת אהל אלא המת בלבד: **ואלו** המטמאין באהל
שבדה מפרקתו ורוב בשר עמה · קרינן כולו ומקבו
המת וכיצד מן המת ובעבל אעפ שלא נתקשו איברים בעצים מטמא כאדם
גדול וכיצד עצם פי בשר שמוח ונקרש ואם אינו נקרש אינו מטמא בידוע
של בא מן הבשר · ומלא הלוזר רקב · וזה אינו מדני בינינא שלא יכול
להזות שלא בנתק עדוש באבן הישיש · והשדרה והגולגלת ואבר מן החי · ואבר
מן המת שיש עליה בשר לראוי · ורוב מניין · פי רוב בנין בעצה האדם
שם שוויון ורך אחד · ורוב מניין · פי רבה מיבריס ורוב שמאומ מדרון
המשן אן מרוב הבנין · ודבשת דם · ודבשת דם הבוסה מטמ מדרבנן · ואי
נהו דם הבוסה מלוב שדמו שותת · ומצא התחתון דבשת דם · ובל אן מטמאין
במגע ומשא הוא ממלא תרדיר רקב שאין מטמא במגע: **ואלו**
מטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באהל עצם משיורה
ואדן העצמים וצרת הפרס · ואבר מן החי · ואבר מן המת שאין עליו בשר כראוי ·
והשדרה והגולגלת שהסדו והסדון השדרה כדבלי בה · חלוא א · ובגולגלת
כמלוב · הגולגלת מטמא במגע ובאהל ואין מטמא במשא · פרשי · ולבל זה כמסי
הארון דוקא זה שבגולגל משתן עצם · ולא פי המערבה זהו ולבל והאבנים שהא
משנות שלהן קדנין רופף ונהודין · וכהן אין מוזהר לא על זה ולא על זה ·
לא על כל מהבלה שמגע · כמה דתנמא כל טומאה שאין הגיד מגלה אין כהן
עובר עליה · וכל משום טומאה: **והנוגע** בחבר סתום שיש בו חלל
טפח על טפח בדוק טפח הנוגע מן הצדדין טמא · ואם אין
כמשור הוא טהור רק כעין השומאה שהיא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ·
והיכא שהיא פתוחה כגון קבר שהיא פתוחה וכן בית ואהל שהן פתוחים ויש שם
חלל טפח מותר לישבם לעמוד עליהם אן בבמתם · ופי · כל מאיר דחלקי חלונות
מהוך המשנה שמביאין עומאה בין בית לבית · ובה בית לעבייה שהואל עשוי
לעזם הרשמים ויש בו טפח על טפח מחבוב מביא טומאה ואם מעשון כל שהוא
אין מביא והוא שמיעבו בדבר שאין מקבל טומאה ומבטלו ואם אינו מבטלו עדיין
שיסתום כל החלון ואן חוצץ: **וחלון** השני לאדה בתי אדם ובלבי
שישרון כפנדיון האי שלם · שהיא כמלוב מדינת · הקמי כל
לטומאתו ולא הם פיק לעלין אם שתיה אעבשיה על אעבשיה בגבה ובגבה מביא
טומאה · פחות כזה הרי זה כסתום ואינו מביא טומאה: **וחלון**
שעשה שלא עד ארבע שישרון במלאכתו של בן בטיח

פי אלא דבר שישרון בבנין ואינו חבל לבנין בחלון בחלון אבל בחלון אינו מתחבר אבל

ורוב
ב

אבנים
ב

והוא סרחון ריחו של כל אדם. וחכמי השני לאיר לומר נשה ופרדיסים שיעדו כמלא
מקדש מקום: **הנן** התם הסתם בבית לו פתחים הדבר כולו טמאין פי' אם
יש דבר בולט נגד של בני הפתח טמא מקום שסוף טומאה לצאת
בעצם אמר מהם הוא טמא וכולן שטאים טהורין. חשב להוציאו באחד מהם מן בחלון
שישלו ד' טבלי הרעל מל הפרגמים אפ' חשב סיטומות המה לדברי בר' ואפי' ל
למדבר עבל לכו: **כתב** הב המעבל לל משנה בא לגבי כל שמון ל עב
ב בתים שהיו לפנים ון מון. והיה חצר אחד ביניהם והיה המדר
בפנמי. ושלו אם היה מותר בהן לרחות בחיצונה. והיה הדבר דומה לאמור משום
דסוף טומאה לצאת בגדר הרחיצה. הכי נמי אמרי' בגיגין שלפנו פתח הבית
שטמא בטבל גוף. ויש שדנו להקשות לל אם אין בהן יכל לעבור דרך פתח השר
סביב מה הוצר. וכן דרך פתח בית הקברות. דסמן אישא סוף טומאה לצאת
ואין זה קושיא ד שלמא אין מון צאון דלך שם לא יקברנו בתוך העיר. והר מנרח
מחלק ולא אמרינן סוף טומאה לצאת אין באהל בסמוך לאהל המת בלא הפסקת
אויר מי הר שמוש מאיזאא הראה ל הקרן שאין בהן מותר על סוף טומאה לצאת
ואפ' תחת הזיזים. ושל איסקופה פתח יכל לעבור ובלבד שלא יביה שוכ חוץ
פותח טפח להבנא הטומאה עשל: **כתב** הרי מקרבי ואם עשה
של כנשם מקל שיש בהקיפו טפח. ישמור שלא יאחיל עדרו
האחד על המת ומדר בנו: **וכל** שבמת טמא חוץ מן הרשיעי הרשיעם
והעבריים שלא בשער ל חבוק הואיל ונלקו מחלקים אבל שלא
בשעת הכוך הכל טמא: **האשה** שמת עוברה ונפתח הרחם עד
שנראה ראש הנפל כפקעות של מעוה הבית טמא:
כן המקלת שליא הבית טמא: **ושרה** שנחרש בו קבר מסוך ליגע ב
לתוכו ומרוחות תקון ששהין שם מ יש אסור ליגע לעבוכו מן
הדין אך ישבישא תוריה ולבר נגיע להחזיקם בטהרה:

בפרק

שמיים שלמתת אהלות קאמ' ששא לו מבאים הטומאה
וחיצנין מבאין ולא מוצנין. לא מבאין ולא מוצנין: **אלו** חיצנין ומבאין.
השדה והמעבל כורת הקבר וכותת החטה: ובור וספיגה
בסנדרית. שיש לסם סולים ומחליקים מ סאה בלח שהם מרים בובשי ופר
הקדאים פלי עץ הבאים במדה ופשנים פלי עץ וידעות סדרן ומקפ. ומחצלת
שלו שזורין אהלים. וכן בהמות וחיות בין טמאות בין טהורות. והעוף שקינן בחלון
והעשה מקום לרגן בשיבולים פי חטה ואוכלים שלא הוכנדנו שאין מקבלים
טומאה ויקרון המקדימות בימות החמה. ובימות הגשמים והסכלות והפרעות

שהן יכולין לקבל תקרה בעוביה. ואלו הם הסכבות אילן המסוך על הארץ והקרשות
אלו הידות מן הכותל: **ואלו** מביאין ואין חוצצין כלי עץ שאינו כלא במנחה
מקבל שהוא כבל הכלים ומטמאין והוא לארם וידיעה ושאינו כלי עץ
הרגן ומקבל ומחצלת שאינו עשוין אבלים לאמותיהם בלבד ואין לבם מיקנה ואין לבם
כבלים ובחבה ואיה שמלו והאוכלים שמאים ומוסיף עליהם ידיים שליד פי הכלים
בבלל כלי אבנים שאמדנו למעלה שאינם מקבלים: **ואלו** חוצצין ואין
מביאין מסכה קדוסה ומבלי המטה והמיטלטלות והמדינגל
שבמלונות פי שאם יש מלון בין שני בתים והטומאה בבית אחד מבן והאחר מלון
יהא מהוה בתלון זה לטומאה אעפ שיש ביניהם אויר חוצצים ולא יעשו תקני
הסרינגל לקבה טמה: **מסכת** פרוסה פי בעב קורים שיארב והמ
והמשקלות הם קטנים שמוצאין בהן זבל: **ואלו** מבאין ולא חוצצין הנרשים והידקות שמחובלות לקרקע חוץ לבי
ששנו ובפה הבדר והשלב והגליד והמלח והקוקלין ממקום למקום
ושם הקדרה ושלת המטלטלת ספינה שהיא שטה על פני המים:
קשר את הספינה בדבר שהיא יכול להעמידה וכבש האבן של הטלית
מבאין את הטומאה ואם לאו אין מבאין ושהור:
וארובה שהיא באמצע הבית יש בה פותח טפח בין ארובה
טומאה בעב אלובה הבית טהור טומאה בבית מה שבעב
ארובה טהור שכל הני מקודיל לא: **גרסינן** במגילה פרק בנו המנר
היא פטוטא דדומאי והוה פתיחא לה פתיחא לבהיא
אינדדונא דהוה ביה מיתא הנו כמו לבמיעל ולעלוי המטה אתו אמרי ליה לרבא
אמר להון ילון כאלו דבוראא אוהבוה אבבא דהוה ליה כלי עץ העשוי לנחת ואין
מקבל טומאה ומקיף בפני הטומאה אמרי ליה דבנן לרבא והא זימנין דמטלטלין
ליה כי הוה מנח סלדא עליה והוה ליה כלי המטלטל מלא ודיקן אמר להן אי
הכי אסור: **ורבא** דמיתה מת בבית ופיתחה כולה מן הבית
בית לבית אחיבינא לא הסמוכה לה שאין אויר ביניהם:
כן עד כמה בתו אי הוי הבה כי בכל חדא מיניהו טפח איתבדו להו הער
בלו כולהו למעיל הה בעייהו. כן שלמה דעבן בוחא אי איבא אדובה
בין בוחא לעלוהא בהלה טפח והוה מיתא בחד מיניהו איתבר ליה לבדה
למעיל בחדייהו אי סבר ליה בעצום ובאבנים אי בדבר שאין מקבל טומאה
ודשתו לבטלו איפקיקא ליה טומאה ושדי להו למעיל בההיא בית
דליה בה מילא: **כתוב** בספר הידאים חבר הדי הוא כחלל ואפ
שמא

באהל המת וכו׳ אם עשה בו היתר יכין להזה שלא להטמא בחרב שנמצא
במת בן נמצא בן באהל: **רגב** הרמבם ז״ל כלים שנמצאו במת בין ב
מעשה בין באהל הדי הן לנעשה כמת בעצמו מה
מת מטמא הנעשה בו בן אדם בין כלים טומאה] אף כלים שנמצאו במת הרמב״ם
והכל מ״מ האדם נעשה בהם טמאים ונומאים] שנ׳ במלל מדב אין במת״ מהני
השמועה למדנו שהחרב המת (והא׳ שאר כלים בין כלי שרת בין כלי מלבוש וכליים
ומשן שכלים שנעשו באדם שנמצא במת טמאים טומאת שבעה שהרי הוא אומר
ובמלה הנרצח בוקש הצבעי׳ הא למדת שכל אדם הטמא טומאת שבעה מטמא
כליים טומאת שבעה עמצאות למד שאדם שנעשו במת ואדם באדם אחר שהם
טמאים טומאת שבעה׳ והשלישי בין אדם בין כלים שנעשו בשם טמא טומאת עבד
קן כלים שנעשו במת וכלים בכלים שהם טמאים טומאת שבעה׳ והשלישי
טמא טומאת עבד׳ כלי חרס שנעשו במת אין שהיה באהל המת טמא׳ ואינו מטמא
לא אדם ולא כלי חרס אחר׳ ולא שאר כלים לפי שאין כלי חרס נעשה אב הטומאה׳
לא במת ולא בשאר טומאות׳ ומה דין קרדה אעפ״ שהיא חבלה׳ זה כלב ולול בטומאו
כלאב הטומאה מטמא אדם וכליים וכליים בין כלי שטים אין חרס אין מחבוטה׳ וכל
המטמא אדם וכלים בעצמה הדי הוא אב הטומאה׳ וכל ולד הטומאה מטמא אומנו
ומשקין ולא אדם וכלים בין כלי חרס בין שאר כלים וכליים׳ כל הנעשה ביום הוא הנקרא
ראשון׳ הנעשה בראשון נקרא שני׳ הנעשה בשני נקרא שלישי׳ והנעשה בשלישי נקרא
רביעי׳ הראשון ושל מות הימים נקראים ולד הטומאה עב׳ **ערוך**
הה אל כהן שנכנס לבית הקברות אין להזה המת בטעמה לאחר
שיגיע הטהרו פו וקפץ ויצא פטור ואם שם שם פרי השתמאה לקח׳ ומת הנפת
ב אמות שלו לטומאה׳ ובהן שעכשו לתוך ד׳ אמות שלו מקן אותו מכת מדברות׳
וקן אם נכנס לבית הקבר אין יצא לחוצה לארץ שמא לדש לטבוסה אין בעלם ונדקפ
לכוצא בקן מכיה אותו מכת מדרות מקבר שקן אבות מדבר ליהם׳ אבל אם נכנס
לבית הקברות לקח מן הטהרה: **ומותר** אין לכנס לבית הקברים לדבר
מצוה כגון שילר לשא אשה אין לגמור תנדה אפ״ אין שם
דרך לא הוא׳ וכן מקבלא בטומאה מדברי הם לבבוד הבריות׳ כגון אם הלר
אצל לבית הקברים הולר אחריו לגחמון שם׳ פי׳ בית הקברים שדה שנחלש בו לקבר
ועד במה עד מאה אמה לכל רוח ד׳ למא איבא עשרה כשהיה אי׳ מי׳ פתוך
ביה עפר בית הקברות: **וכן** מדלגין על בני אדונות של מקום מלכי כ
אפילו מלכי גוים׳ שאם יוסה יבאין מה בין מלכי ישראל למלכי אומות
השלם׳ וכן כל כיוצא בזה׳ וכן מהשמאה בטומאה של דבריהם לרבן ולעבד עם

הנים מפני שהוא סברינל מידם: וכל המטמא כהן במזיד לוקה:
כהן שטמא וחזר ונטמא והתרו בו על כל פגול ונגעו לוקה על
כל שעה: כהב הלי מקדיבול על פסחין הלילה והן
סמוכה לבהן לעבוד על הנשפך עד שתצא נפשו מבל לי
לשנך ממיין ונבלי איזהא היו אמרין: כהן שטעם בשרה תיבה
ומקבל ובא אחרים באים ופרע את כהן המעזיבה מקוה איבעא
לן אי ערך שהיה למלקות ולא איפשיטא ויא דמלקות ליכא בשהיה ליה בה משהו:

טמא לטומאת המת:

כהב הב המלמד על עצמו ואמר למה המידה הזאת בטומאת מת
שהנגע בנבילה אן בטמא יטהר בומן והנגע במת יטמא שבעה
ימים כשן מגע דבר מדוחק הוא והלא מת מצוה מצוה ובולה עד
שהקבלה אמרה שמת מצוה דלהה שאר מגעות וה טומה ובולה על מתי
מצוה שהן מהרות וז אלא הן והלא מגע מצוה ובולה וטומאתו ממוד ר
כשן בא להזהיר האדם שלא יגע במת ושרד עריך להתבונן בחבוב מצוה
קבורת המת והלא אם יקבר הגוף אן לא יקבר הכל הולך לקקוב אחד:
ונשוה להשיב על שתי השאות והקודמות ואמר שחבוב קבורת המר
לשנ טעמים האחד על דרך מדה טובה והיא שישא אדם פעם למי ש
שנהנה ממנו כמן שבא בזולתה כלומר מדה טובה לא תגעגע מצדי כי
בר היית כאדם כן ראוי שלא יתעגב הגוף אחר שהתפש בה בן והלא
קומה שאדם שחלב ביתו יחמול עליו ובן יכאב אם יהיה למחראות
בן קשה לגפש משתמאות הגוף מתבזה ועל דרך זה אמרנו קשה דמה למת
כמתו בבשר החי והדמיון הזה דמיון במציאות הקושי לא בדמותו בן בא
על דרך זה הבוב קבורת הגוף ושאר הסבור שעשה לן והוא כתבו
תשמישי קדושה שנגיס מצוה לזה שקרובי המת מוציאים
נמה בבבור הזה כמו שבא בכלל לבא לגר לן ולעמוד תחלה לגר
ולבקוש לנחם: ר הנשא הטש והוא החזק והצדיק לאמן נתינו בתחיית
המתים שאלו היו מסלקין עם המת כאחד הנבילות אומ נמשל
בבהמות נדמון ולא היו מקבלין אמונה המייחד כמו שהם מקבלים עם
קבורתו בדאותה כי יבא לן בית ולבישומו כש בדאותם לי יקבר והן
אינו אבותיו ובנו משפחתו לבוותם עתידים לעמוד יחד בנו המשפחה

ולקיים האמונה ההכרחית בעתם בתורה מה שבא בקבורת האבות ובקפדונם
במקום קבורתם ושכבתי עם אבותי. והם לא אמרו זה למה האבות תובעים זה
ומחבבין קבורה ארץ ישראל. אל מול איכא דברים בין אתבלר לפני ה' בארצות
החיים. ומצא שהבלונה היא לאמונה התרייה ולחזק האמונה הזאת. אמרו
שתיים עדיקים שישמרו בבבי שיהם. ולא עבבל אלא אמרו לא עבל הצדיקים
ועבל הדרך הוב הערמה היא הקפדה בדוב ונקיה המתיה ולפי שלא יתגבה לאבד
ברוב הכבוד העשיר לחם. ושלא יעבה עבל לבן שהיא המכון בארבע מיתה תורה
הענין בו ישמא שבעת ימים לחיי הפנה ולרעת בו לא בשחיי חאיש ידיעה. כי
אין הדבון הראשון בעם כראה בעבש הנשארת ושנה מיבר הפ באחרית. ולא
יעבר כל חמתו ללמות הבעבש לפי שסבת הנשיות היה בעם והוא נשא הענין לנשאל
תחתיה שהם הנמאות כאמת כמו שאם הכתו ם הנמאו בבבל אה כי בבבל אמר
נטמאו הבנים. ולכן הענין בו ישמא שבעת ימים לרעת. ולהבן שמענין הירה
בבלי עמא. ולפי אמונה. ואת נהענ לם. בשעת הקבורה. והוא רחום. ודע. והבן
כי לפנו בא ויזרה כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב בהבנה שר עת הנהיים.
שיעבה הבשר בקבר ע כדרך שאר הבעלות. שבל

טעם אחר לזה

על שבן שומאות המתים שהפלעב תורה בשבעים
שומאתן. ידושבו שביי הטומאה בגוי. ומאמלת הדבר מבלוה מלראות שבבל מה
שנתוקר בשר נפשו בו לא נתוקר דק לבבוהה אם נשכון בהרבראה אחרי
הנפרדת ממנו. ומשובה. מבדלי. אין חפץ בו.

פרק גן החיים

גדולים מעשיו של הקב"ה שאין לדם חקר. שאם ירצה אדם
לחשוב מדותיו בכל יום משים ומעביב ואינו יכול לחשוב
והדי דבדים קן. ומה מהם אחת של רחיב אינו יכול לחשוב דקיעון כולם עב
אחת כמה וכמה. ומי הכל מקום העלם עב סופו. ונמדר מדות כל הארעות
וכל המרבדות נולן. ולבלא דבדים קן. ומה דבדים שבבדותו אינו יכול לחשוב
שאינו בדשותו עב יחת כמה. ומה כל מעשים של נבאים ראו חשמן. כל
הדורות וקיני כל הדורות. וסוף העלם הוה. וסוף העלם הבא אבל מתן שסתן
של עריפים לעלם הבא. שאם עין לא ראתה אלהים זולתך. ישאה למחכה לו.
מה ראו עשהם של נבאים חדשי. נב. ועם הנים. ומן הן חדשי. נב. כל שעבדים

יש בו״ש. ושל השעדיים בתים ושמות. ומדרך הבתים ס״ר בא מילין. וכל א׳ ואחד
מהבתים יש בו ששים מלאכי השרת. ובאותן הבתים חוקה. ומן נ״ן חקות. ומשבן
של רדין. ולכל עדיף ועדיף מקומו מוקן לפנינו. ומלאכי חסד מדקדין ומזמרין ל
לפנינו. ומפשטין לו את בגדיו. ומלבשין אותו בגדי משי. וכסדר ומיל דלבן. ומפרסמין
דין. ומכן ודבש. ובכל מיני שבחונין. ובראש כל חוקה. נפן. ומלך. ומה שנעשה מעבשו טובות
ומרגליות. שבנתן גן. לחים כל אבן יקרה. ליסוכרה. ע״ן. והפסוק. ובכל החוקה
של אחד. ואבן יקרה. וכל. ל״ו. הקדש הקבה. לצדיקים. לעתיד לבא.

מדת

עין. חיים. כמדת. כל. הישוב. יש בו. עין. חיים. כנגד. פרות. כל
תאילות. מיום. שברא. העולם. עד. יום. שיחיו. המתים. פרות. העולם. הזה. נאכל
ומסריח. ונעשה. כל. אחד. ואחד. בפני. עצמו. ואינם. עומדים. משנה. לחברתה. וסוף. כל
האוכלים. חוזרים. לתעבר. שב. הכל. הולך. לו. מקום. אחד. הכל. הולך. לו. לתעבר. והכל
שב. לו. לתעבר. אבל. פרות. העולם. הבא. נאכלין. ואינן. מסריחין. ונעשה. כל. מעדנים. שלא
כמה. ותמיד. הם. מימי. בראשית. ובן. מטובחין. והולכין. ונתעגל. חיים. לעשיה
ולאשלמה. לשלמי. שלמים. שב. ונעלה. פן. ישלח. ידו. ואכל. וחי. לעולם. והלא. דברים
קן. ומה. מי. שעדיין. עלו. מיתה. אם. אכל. ממנו. חי. לעולם. שמתו. ימי
הגדה. ומתות. ומיתתי. ריגו. יוערב. על. אמת. כמה. ומה. אין. לי. לא. לחיים. לחמה
ולבגד. ולמאור. פגם. מנין. שלא. ונעמה. לחיים. מן. הארמה. כל. שן. נמר. לחיאב
ומשן. שמואב. פן. שכעה. שב. באור. פן. מלך. שלחים. חיים. ורצון. הבב. מלקוש. יכול
שהוא. ששה. פרות. מתשה. לחבריהם. ובדין. הוא. נחדאו. בהדה. ונחדאו. מי
ונחדאו. עין. חיים. מה. נהדות. מטשן. והלבים. אין. פוסקין. לא. הולבים. וחזין. וכן
דוד. מלך. ישראל. אומ. והיה. כמי. שתהו. על. מלבו. מים. ונב. יובל. ישלח. שרשיו. כן
ישעה. אומ. הוי. ארץ. צלצל. כנפים. ואומן. השולח. בים. עציים. ובכל. ולמא. על
פני. המים. מעין. שכל. האילנות. עתידין. לעלות. לזרעלם. ונהרי. גן. עדן. שבדרום
תחת. עין. חיים. ובוצין. כל. האילנות. שבעולם. ומשם. יוצא. נהר. ונרול. וכל. האילנות
עושים. שם. ועל. הנחליעלה. על. שפתו. מזה. ומזה. כל. עץ. מאכל. כל. העדות
הלו. מעלה. ולות. יעלה. בכל. מקומות. מושבותיהם. והקבה. עשה. עם. בם. כמה
עשה. מחילות. ומעשה. אותם. תחת. הר. הקדים. הבה. עמוד. על. הרה. והרה
יבקע. מתחתיו. שם. ובקעם. הר. הקדים. והקבה. עמוד. על. הרה.
ובקול. משמיע. בעולם. מי. שמע. כזאת. מי. ראה. כזה. ובן. ירושלם. תמיה. ה״
באותה. שעה. ואומרים. מי. ילד. לי. את. אלה. והקבה. מושיבה. הם. בעיר. הם. בעב
ובתוך. שיצא. ממך. שם. הרחיבו. מקום. אהלך. אשריהם. הצדיקים. שלמדים. את
הלוה. שהיא. משלה. לעין. חיים. שם. עין. חיים. היא. למתיקים. בה. סעדראות

ולשלמים
ה

ישבים תחת עץ החיים ואבות העולם במחיצתם והוד והדר יקרו הוד לבושם
וזיקים ובדקים יוצאים מפיהם וכל ישראל סביבותם וכולן הוה אחת ומאמרי
אחד וחלבה אחת ומטמע אחד ואין מחלוקת ביניהם שם וכל בעיר מחדי יגון
באותה שעה רעשה הארץ והעולם מרגעגע והים מתפרר והשמלי אש שהיו
דומים לעיני עוון מקיפים מסוף העולם ועד סופו וכל יושבי העולם באים
ורואים בכבודן של ישראל שנאמר והלכו גוים לאורך אימתי תשועה ואת הוי אומר
זה לימות המשיח שיבא ויגלה במהרה בימינו ויראו עינינו ויסמח לבנו אמן וכן יהי

פרק ר׳יצחק בן פרנך מגיהנם

ר׳יצחק אומר כל שעותיו של אדם תחוקים לו על שעותיו שנאמר
ותהי שנותיהם של עצמותם וכל זכיותיו של אדם בידיהם
לגשת ב׳ימינו ל׳ידושע אומר אין מעידין בזכיותיו ובחובותיו של אדם בזמן
שהוא חי אפילו שיחת קלות שאין בה חטא מעיריה לו לאדם בשעה הראשונה
הוא כ׳יצד כשאדם מת ביום עליו מלאכי השרת הראה מלאך נאמן שבשמים
ספר והאחר מתמה אם לא כבר הגיע קצך אומר מלאך אישנם שעה חיכלה ועשה
קצי מיד הוציא המלאך הספר ומי שיעדנו ביום הזה שעה קרוב הוא אדם ארץ
עליו ומה אתה מלאך המות ומדוע אתה עשה שמי שעשה בשלוח הנה
ארכו מסוף העולם ועד סופו ואם לא עשה מתה רבי עד קחתי לבשרו ואם
כסותו אש שעוקרו אש וכלו אש וכל אש סכין אחד ביצו שיעשה שלא יהא
מרגיש מתי ממנה בנו מדין קיות מדרגה מדרגה ואיש מות עד שהאדם תקבל
בעצמו שב כי אלא ראוים הראים לא בחיים אינו ראוים אבל בפרשתם דראים
לעמו ידרשו כל ארחות ונעשו לא תיה מיד מעיר אדם עליו עמד רבם מדיין
ששה והקבה בוא ונקרא מתה על מה שהעיר אם יריבו הרי מוסר נפש
לבעליה ואם רשע יורד הוא מקום ערום אות יעלים מסאן אמרו אפילו בשעת
מיתתו של רשע יעדו מתן בר עליו ר׳ לעזר אומר בשעה שמקיים ערבי בעולם
הזה כן עשה בשעה שעמד לדין כשהרשע שובר מן הגלעלה ע׳ בשעת פגירתו של
השדה ומודין עליו הפקוח הזה ישובו רשעים לשאולה ע׳ בשעת פגירתו של
אדם ערוך מה בין אומרי הערוך ואין אים שם על לב ועל מיתתו של רשע
אומרי ובלעול בקרון מוצד כבתם בשעה שהערוך עפר מן העולם באין ע
עליו ע׳ נתות של מלאכי השרת כת אחת אומרת הערוך אבד ואין איש שם על לב
כת שנ אומרת יבא שלום יגוח על משכבתיו כת שלישי אומרת הלך לפניו צדקו

אהזל

ומבור יוסף יאספך: ר׳ מלאכים עומדים לו לאדם בשעת פטירתו
מן העולם הוה כשהבא הנשמה ליפטר מן הגשם ישמע קול
אחד ואומרת אדון אדון שהלבשני עליך הגילם דדין המות ושנה המלאך ואומר
לה׳ הא׳ דין והגילם דדין המות: ושעתת קול שנ׳ ואומרת אמי אמי וקדובי ומשפחתי החבובים
עלי הוא והגילם דדין המות: והמלאך שני שנה אם לא פדה יפדה איש: ושעת
קול שלישי ואומרת מסוני מסוני החבוב עלי הגילם דדין המות הוה: ושנה מלאך
שלישי ואומ׳ לה׳ הא׳ דין ומלואה: ושעתת קול רביעי ואומרת משני משני הטובים
בואו והגילום דדין המות: ושנה מלאך רביעי ואומ׳ לו עבשיו תקראה לו הא׳ מות שלו
והלך לפניך עדקך:

כיצד דין הקבר

שאלו תלמידי: את ר׳ שמעון כיצד
דין הקבר אם לדם בזמן שאדם מת ונפטר מן העולם בא מלאך המות
וישבה עם הקבר ומתבה אותו ואומ׳ לו הגיד לי מה שמך ומשיב לו שמי לוי ודוד
לפני מי שאתה והוא משלשן ואינו יודע שמי מיד מלבשין בן רוח ונשמה בפני
המשבידין ומשיבן אותו בדין אלו ידעתי מהן שנשלחת יש ביד מלאך המות
הגיעה שלאש ומגיעה של ברזל ומכה בו פעם אחת ואבדין מתפרדין ב
שעמודים מתפרדין ואין מלאכי השרת מתקבצים אותם ומסר אותו שעמ׳ ג
עד שנשמה אמר: יש ב דבר אומ׳ בכר ויש שלישי בזותר כיצד דין אותו מה
עשו ומה אמרו ומשיבו ומה מפני שהיא ראיא דבר הקבר ומלשון מלא שהעיר
עדות שקר ומרמה בני אדם כן כולו: ר׳ ביאור אומ׳ חסד דין מהנו
הקבר יודע מדינה של גיהנם שאין רשאי בתוכה אלא
הרשעים ומי שבה ומשבה דין הקבר ואפילו צדיקים שהיה בם ואפילו במלכי
חבם ויודע שהם ראשלו נעלה ומכן בן מכאן אמרו חכמים הגדר בארון ישמ׳
מיד בשל דודם שהיה הדמם הנשמה בשעת שוקעת בעבה שבת אין
רואה חבוש הקבר: ובל מי שאוהב צדקה ואת המבחות וגמילות חסדים ומכלם
אחמים ומקבלם בסבלנות אעלו דר בבבל ומת בעם אין דואה דין הקבר: ואם
לאדם של בעם: ושאל הראתו מעדה לי לה׳ ועשה מבן שאול שוב
מפשקלה: מעדה: חבוש הקבר: מבנו זה דיבה של בעם: המקום ברחמיו
ובמדיו יעבלה מדיבה ויעים חלדיו עם הצדיקים בגן עדן ויכר ואמר אמן:

רחיא

פתח לשלוקה שהו בשת הל הב: אל שעדר ב כתות של
מלאכי חבלה שמדין על פתח גיהנם ואומ׳ הב הבאיתי איתו
ומה נקרא שמה גיהנם גא שבל מלאי הולכים משוה העולם ועד סוף ומה
נקרא שמה גיהנם הגיעה הקנה שבל המתקנה ביאה בגם לעם ר׳ יוחנן פתרה

שבדי בעמק הבכא מעין ישיתוהו גם ברכות יענה מורה למה נקרא שמו
עמק הבכא שעתידה למשוך דמעות ממעיין מבכיתן של רשעים גם ברכות
יענה מורה מלמד שהרשע שם ומתורה בשם שמטעהו מתנדה ואומ׳ אינ
הבן ובדתו עביה פעמה ביום פעל במקום פעם לפם פעל במעמד פעל ופעל:

שלשה שעגיס בהיכם אחד במדבר ואחד ביסום ואחד ביס
במדבר מעין של ירדן הים וכל אשר לפם חיים שאולה ביס
מעין של מצרים שאול ושעתי ביישוב מעין של ארמ אודלי ביצון ותערר
בירושלם:

המשה מיס אש ביהיכם אש אוכלת ושולחה אש
שותה ואינה אוכלת אש אוכלת ואינה שותה אש אינ
אוכלת ואינה שותה אש אוכלת אש: ויש בה גדלים בהיים וגדולים וגבעות
גדולים כיס הגדול כאבנים גדולים כאבנים קטנים ויש בה שמנה גדולות של
אש וצפת וגבריות מושכין ומתמין נתמתם ונר דיגן של רשע מלאט חבבלה
דוחקין אותו על פגו וחונדין ומקבלין אותו לאחרין תהר יהי
ריסם חשך וחמלכות ומלאך ה׳ דוחפם ומיר נפיגם ערערה את פיה ובשעתו
ש לבן החיבה שאול בפסוה ופאבה פיה בבני חץ סל זה למי שאין בידו תורה אפילו
מצוה אחת יתורה שתבדיש עצין לבם זכות אבל מי שיש בידו תורה ומצות
ויסודין באין עליו הרי זה שעל מדינה של גיהנם שנ׳ גם כי שלך ביאי יבאמרה
לא אידע דע כי אתה עתידי שבנך ומשעבדך המה יגרמוני שבנך לן היסורין
ומשעבדך ון תורה שנ׳ כי לחץ טוב נתתי לכם תורתי ל תעזבו: **ר יוחנן**
פתח ועל רשעים הבליעה המגם אבר מגבם ומגרונם מפח
נפש עגה מאיגה כלר ונפש שאינה יוצאה ואש שאינה כבה עליה שאם המחכים
למות ואינו ימחפרוהו ממטמונים: **אר׳** יהושע בן לוי פעם אחר
ויילכי מהלך בדרך ומיצאם אליהן הנביא ל אמ׳ לי דיעונר
שאשמיעך על שעני הגם לראות. אמרתי לו הין העמידני והראם בם ארם
שתבליעם בשערותיה ואמ׳ לו הן שהיו מגרלין בגדותיהן כדי להתגאות
בעבודה: ואחרים נתלין בשעמם על שהיו הולבן אחרי שנגנו בעבירה ולא שמו
לגים לבדה: ואחרים נתלין בחוטמם על שהיו מתבשמין על הבשמים שיתפתו
לדבר עבודה: ואחרים נתלין בלשונם על שהפרו בשון הרע: ואחרים נתלין
בידיהם על שהיו נגבין ונתלין וחוטפין בידיהם: ואחרים נתלין בגבלתם על
שבאו על נשיות ועל שם ואותה: ואחרים נתלין בראשיהם על שהיו לדבר עבירה:
ושיים הדרייהן על שהיו מראות הדייהן לאשיים להתגאות כדי להחניאם:
גם הראש בם ארם שהיו מאכילין אוכלם ומלי דתמים ואמ׳ לו הם שהיו מתגאגים:

בחדרה
גם

גם הראוי בגם אדם שהיו מאכילין אותן ומשקין אותן מדה ואמ"ל לא גם שהיו אוכלין
ושותין בהשגת עבוד: ועוד הראוי בכל אדם שהיו מאכילין אותן חול דק ולא היו
הפקים לאכול והקבה אמ"ל לדם דשעה מאכלתם אתה עליל מי: מתוך בפיכם
ושתה מין בבם כח לאכול והיו מאכילין אותן על כרחן ושיעתם היו מלבדין לריש
פה לא שיש דשעה שבהם: ועוד הראוי בגם אדם שהיו יושבין ודנין והמלאכ
היה עולה עליהם ואמ"ל לא הם שבלו בהן כי הוצרכה לא המה: ואשם לא תבבה
ואיה דאמרן לבל בשר: ועוד הראוי בגם אדם שהיו משלבין אותן מן המלך לאש ומן
האש לשלג ואמ"ל לא הן שהיו מוביש: בגם עשים בעבר שהיו עוברים מהן ודבר
אותן עבשיו כמו שהיו עדנון הם אין שאמ' הקבה אמ' מהיר לראשם באש באש ומים
ועוד הראוי בגם אדם הנודרין אותם מהיר ל הר ועבירים הכל אמ' עצון לא אור
שהו מחם: **אר יוחנן** כל מלאך ומלאך ממונה ליפר"ל ענוש עבירה
אחת ששה: זה בא ונדן אחד והולך לו: ובה בא ונדן אוד
והלך לו עוד משמשים כל עונות ששה: באותה שעה נמסר בעבוטה למלאכי
אבניים: ובכל שבת שבת מעבאין אותן ומולכין אותן לשם הדיים ובולים של שלג
שיש בעבוטה ומעיתין אותן שם: ובמשם מחזירין אותן למקומן: ומלאך ברחה אותם
לעבוטה: ומה הן עשין עגלגין מאותו שלג: מטיתין אותו תחת שתיהם כדי לעבור
אה שעמן: והבה אומ לבם דשעה אף בעבוטה אתם ובלים שבו שיה גם חוש יבלו
מימי שלג שאול חנאן: אף בעבוטה בם חוטאים: **כל** יב הדש עשיש אפר
הדוח מפורתן תחת כפות רגלי הצדיקים שאמ' ושמתם דשעה כי
יהיו אפר תחת כפות רגליהם: ואהב שמתם חוזרת בהם: והם יוצאים מגיעים ובהם
שחורות כשלגי הקדירה: ומנדיקים עליהם את הדין שיעבדוהו שאמ' לך יי הצדקה
ולנו בושת הפנים: אבל אומנותה שלהם דשן אותן בד מדורות כל מדור ומדור יב
חרשים מהלכו: ולהד ביומר יוצא מתחת כסא הכבוד ויורד עליהם וקולם הולך
מסוף העולם ועד סופו: **שבעה** מדרגות יש בעבוטה: ובל מדור
ומדור שלשים בתים: ובכל בית ובית יש בו ג' חלונות: ובכל
חלון וחלון יש בו ג' שלחן ערבים: ובכל שלחן ערב ושלחן יש בו ג' שנים תולעות: ובכל
תולע ותולע יש בו ג' שנים מרי מחה: ובכל מרי מחה ובכל לחנונים ולבנים ולרייגים ולמיעס
ולמשומרים ובכל אחד מהם אינו נמצא אלא אם יש בו תורה ומצות: אחר מריחם
על בריותיו שנ' כי לא לנצח אריב ולא לעולם אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ונשמות
אני עשיתי: **שבעה** יורדין לגיהנם: שלום: הדיין והבטחן והמלבל
והדופן: ומוציאים המלבדי תנוקות: ובכל אם עושין לשם
שמים יורדין ועולין מוץ משלשה שיורדין ואינן עולים המלבין בם חברו ברבים:

מלבין

מלבין

אמל לגבה לבבל הבה
אמר שהיה הייב חנוכה
הדבה: ובשעה מדקה
נתבנבן שלם ולא לא
מרגיל לא מקומקם אבר
מלבלבם המיריחים
שלן עם אשתה לבם
לבן שבנו אותן ולקוה
ביטשם כבר הבה משלר
שאמרו לבלבים
ולעשרן אותן הבה
כי עוד הקדמת כי
יבבנו כי ישל אלוה
בבדרי **תניא**
שלשה
ירדין לגיהנם ואין
עולין: בבא על אשת
איש ומתחבא
בקלם חברו ומגלגל
עם חברו ברבים עיא
אף בהמסקר בן
איש לאשתו: שלשה
לא הטבה בשיר
לשיר: ושנים ר"
קמיעים בהמה
קמיעים לעגים מה

והמכנה שם לחבירו והבא על אשת איש:

שבעה

שמות לב"ים ולן בן שאול ואבדון באר שאול ובאר שחת:
(חצר מות ובור תהתיה וטיט היון שאול מחלך שלש מאות שנה ארבע וכן רחבה וכן כוכן שמצא ארמון של נפנים מהלך ב' אלפים שנה וק' שנה רחבה וכן כוכן: נמצא ארבע של נפנים מהלך ב' אלפים שנה וק' שנה: וכמון שאדם מתח"ב בדין מוסרין אותו למלאכי הכבלה ותופסין אותו ומוליכין אותו למיצר מות משך ואפלה שם יתי דרסם חשך ומלקלקות: ולא שגר לא שדוחפין אותו ל מוך ונפנים שם ומלאך ה"ד רוחה;

בשבה

מדם ומוטל במטה מלאכי השרת מוסלכין לתפא: ובנו אדם מה לבין אוקדין אם אומרים שלו בנו אדם אמרי תלנו זה היה טוב ונעבר בחיין אומרי לו מלאכי השרת כתוב והוא כתב וכן חותרין ולא שגר לא שם מלאכי השרת מלין לו לאדם בשעת מיתתו ויודעין מה נעשה הוא אם חטם או עשק ולא עוד לא קרות ביתו של אדם ואבנם מגנ דין לו שאל כי אבן מקיר תזעק וכפיס משק יענבה ומי ששאה הגשובה מוליכין אותו לגיהנם ואם מה בלא הגשובה מוליכין אותו לגיהנם: וסטמה אדם מוליכין אותו ומעל מדרשים ויצחק ואומרי לו בם מה עשית בשמה שיצאה ממנו והוא אומ' לבם קטנו שדות וכרמים ועבלתו בין כל ימי אומה לו מוטה לא למדתם מדרור המלך שאמ' לה' אמדיך ומלאות מוציאין אותו ומכנסין אחר ושולים לו כמו כן (הוא אומ') קטנו ספח ובבר ואם אומר לו שטה לא למדתם מבאים הראשונה שאמרו לי הכסף לי הזהב ונכמכנסין אצלה תלמידי חכמים אומרי לם בנו מה עשיתם בעולה שבאתם מסוא ומומרי בתורה שמלא כל ימי חייו ואמרי לו יבא שלום יאמרו על מסבבותם ואם הקבה מחבלו בסבבי פטם יבוא:

חמשה

מני דינין קבועים בעיניה ולכן ראה ישעיה עשם בבית ראשון (מצא שם ב' אנשים שאוחזים כדי מים על שמחיפסם וממלאים אותם ומשלחים אותם לתוך הבור והבור אינו מלא. אמ' ישעיה הנה לפנו הקבה ולי דומה לי לי דומה לא הטיב לו רוח הקדש לו בנו אדם שחומדים מחבירותם ולקח דנו אותם לכף: נכנס בבית שני ומצא שם שם בנו אדם תבוים בגנוים ואמר להקבה לי דומה לי לי דומה לא אמ' לו בנו אדם שרסכל ולכך דנו אותם בכף: נכנס בבית שלישי ומצא שם בנו אדם מתהלין בעדה אמ' ליה לי דומה לי לי דומה דומא. אמ' לו בנו אדם שמשחין שאותה ולוטים עם בעת שרש ולכך דנו אותם בכף: נכנס בבית רביעי ומצא שם ב' נשים שמגלות בדרכיהן אל לי דומה לי לי דומה דומא אמ' לו לו נשים שקרעות את ראשן וקרמות את סטרלהן ושבות בשוק ומנקות את בנינן בשוק כדי להשות לבב בנו אדם ליהן ולהחטיא אותם ולכך דנו אותם בכף: נכנס בבית חמישי ומצא שם בבית מלא שון ומצא שם הפזות והקנעם והנעם ריחם

ופרעה הרשע. יושב עליהן ומסמר פתח׳ של גיהנם. ואומ׳ לפם לא היה לפם לגמור
ממע׳ כשהייתי במערים ועדיין יושב ומשמיר כל פתח ופתח מגיהנם:

ראליעזר הקבול אומ׳ בית ישראל דומה של הקבה״ש כי כרם״ עבאות
בית ישראל ויהודה שנא׳ ששעשוע׳ הם נטשים בהבה שנאמ׳
ישראל נטע בי״ תשועה עלמיה: **ואומ׳** הקבה״ לאומות העולם הזהירו בבבור
ישראל ולא תגדרו בבבורם ולא תהיגו עמהם ולא תלאמלו מפיריותיהם שאם
תעשו לעמה ישראל מן העולם שנאמ׳ קרבו ישראל לה״ ראשית תבואתה כלאוכלה
יאשמו רעה תבא אליהם נאם״ה: ואין רעה לא ויגיעם שנאמ׳ אשרי משכיל אל דל
ביום רעה ימלטהו״ה: וכשהקבה״ דן אות ישראל אינו דן אומה לא בהמיהה שנאמ׳ לחיים
שבו בגדולה ל׳ וכשדן אות האומות אינו דן אותם אלא בישיבה שנ׳ כי שם ישבתי לדון
וכמו שדנו אות האדם אין דנין אותו בפני שום בריה בעולם אלא בפני אבין בלבד:

שלישה אין נבנין לגין: דקדוק. שנות. ומולכי מעשה (הרשות. ויא אף מי
שיש לו אשה רעה: **אר אליעזר** חשה שנות לארם
יתר מדינה של גיהנם: שנ׳ הלא
במעוך בבור שוב. לפי שחוד הקבה״ש לכל מדה טובה לתת לפם לישראל ולא מצא
לא שנות שמתוך שנות לומדין הורה ואין לפם לחוש לאמה (מתוך סך מתירהון
מחלבה: **ירושלמי** מרגעתא: הקבה״ אומ׳ לישראל לא יעשון
בכם הייסורין (בתולמות ולא בתרדאה ולא
נגות ולא טלטול ולא הבטחה ולא אדיבות ימים ולא אריכות רוח ולא שלוחה ולא
עוני ולא קללות ולא חרמות ולא נחמות ולא בושה ולא אפחד ולא אימת העולם
הבא ולא אימת חסדן ולא אימת דין גיהנם ולא שמרי המתחלל בנים על ידי סם
ומי שלא יעשון בן כל המעשים הללו מאבדן ומתן ומוגנב ממע׳ טובות הדבר
ושאתון מתקרעות וקונה שם רע ונכריס לו שנאת אבותיון (תפלה) נמאסת
בעולם הזה ובעולם הבא וכל מעשיו מפורסמים ונתן עליו דין וחשבון: (כל
תאוה וכל משחה שישמרו בה יצרו הרע ולא בטלות: לכן נתבשרו ממע׳
בדינם משעה ובשה מרובה ומלאכים אכריס ובעולם אריך לבר הלו
אומ׳ והה מעשון ליום פקידה ון: (שבר ארם חשא בשנון עמן בהות: חוטא
באזנו שומע חרפתו: חוטא בפיו אין דברין משמעה: חוטא בגופה פרנסרסו
מתבשות: חוטא במשבה זין סגון: ידחק: חוטא בשוון יסורין באין עליו:
חוטא בדין יורד מבסין: חוטא בלבו מלו בדאגה: חוטא בדלבו שנו — ין
מתקרעות: חוטא בגרון יצרו מתקרע: חוטא (מחטיא קובה אתו אשתו (ארת
בנו אתבנו בנו: חוטא בלשון לד דינו נחתם: כי מה הראה יש לו לארם

חטא וסופו לפרוש משלם לעולם מחיים לעוות מאודה לחשיבה משיעה מתוקר־
לעיבה דחוקה: מאור מתוקן לרמה ותועיבה: ממט עבדים מתוקנים לעשות עבד־
מהבוק אינם לחבוק עפר: לרמה עשירים מן העולם הזה יצאו בפחי נפש: כמה
חסדים היתה חמולם עליהם לתקלה: כמה מקבלי בטח יצאו מן העולם בלא בטח
ולא שמחו בבטחם: כמה אינם היה נייח עליהם לתקלה: כמה וקנים לא דר־
כבוד: כמה בחוריים נתיסנו מחוסרם: וכי מה הלאה לארם ממאכל שהוא נדיב לעשות
לרשון מחובן: משמחה מבוראה אולם לראונה הדבר ממלבש שהוא נדיב לעשות
מרובות: מדהדור שהוא נדיב למאכלים מרובים: משיעה מתוקה שהיא נעימה
למרוקות משונות: מחטא שהוא מבטל ממנו וכיות הדבר: ואין זהו בן העולם
הבא המתרחק מן העבירה ומן הדהדורים ומלשיעות: ומלשון הדבר: ומהשיעה
ומן הדומה לכל עוד: ומהמקיים את המיצות ויש בידו מיצה על אמתה: שהוא על
אמתה: ומתרחק מן החטא: ומשען בתפלתו: ומתודה על עונותיו לפני הקבה־
(אופ) אומנם אבי תלאתי ועניתי ופשעתי: ומעתי וחמסתי: וכל עבירות הרגלשיתי:

המהבר פגש לרשע עוזר שעמו מן העולם הזה ומן העה: והמשבי־
בנפשו: והמטה את חבירו מדרך טובה לדרך רעה: מה בחיי ימיו: והמלגלג על
המיצות: אין מהראמין עליו מן השמים: והמלגלג על עשיותו של עשיה סופו הוא
יגיע ואחרים אוכלים אות יגיעו: וכל המקלל לאדם פני חבירו בדברים פגומים פגומו
בן בחים: ואין לך חשוב ממי שעשוק בדברי שחר: אוי לן למי שהעולם עולה בו:
אוי לו למי שהעולם משחיתה לו: אוי לו למי שעשוה מעניניו קיינר: אוי למי שיעשו
מעצמו: אוי למי שנכסף עליו בקלקל: אוי למי שמאבד עולמו: אוי למי שתתקלה־
באה על ידו: אוי למי שמתרחלל שם שמים על ידו: **יש** פרעות מרגיש
פרעות לאחר זמן: ויש אמה אחר אחת: ויש כולן בבת אחת: ויש
מבאות על הארם והוא עד: ויש מהן באות על הארם והוא ישן: ויש שהן באור־
בדעתו: ויש שהן באות שלא לרעתו: ויש מהן באות בהרחתו: ויש מהן באות
בזקנתו: ויש מהן באות בסתר: ויש מהן באות בגלוי: ויש שהסר באות בבירה:
ויש שהסר באות באכסניא: וכל עדה וצוקה וקשאה ופרעה ובשות ותחלו־
וחסרון כיס וחולי ממעשים מן החטא: ויש שעובר את הש"ת מאוץ אהבה:
ויש מהון יראה שלא תגרשה פרעותו: ויש מהון בושה: ויש מהון תמיהות
ויש מהון לפתיאות: ויש מהון שמחה שיעמוד שתבא מצוה על ידו: ויש
מהון יסורין שלא בעד לחטי יסחרונו: כלאחר ואחר נדון לפי מעשיו ונרון
מעינו בין בחייה בין לאחר מיתה: **בשעה** שאדם נפטר מן העולם

המצוה המלאך על הדין שמדר כאבן ואומ׳ לו אי׳ על הנבחן הזה שיצא מן העולם
הזה ייתן מצות ומלא מעשות. ומביא ברגליו ואומ׳ מהם לרגלים שלא הלכו בזיבה
אין לכסה לדיים שנתעקשו בדברי שקר: אין מהם מעשה שנתנו מעל. אין לכסה
לעניים שלא ראו באמונה: אין מהם לאנשים שלא קבלו תוכחת. אין לו לפה שלא
עסק בתורה. אין לבשר שלא יצא בדראה. אין לו ליער שלא נכנס לו יצרו שעשה
להטמידו בגיעה ואומ׳ לו עמוד ברגן והבר מעשיך ודע מאין באתה ולפני מי אתה
עתיד לתן דין. אם אתה יכול להשיב השיב ומי יוכל להשיב ומי יוכל לפסול
עוונתיו שהן כאש לבבי כחרב לצואר. כחץ ללב. כחבל לרגלים. כמחשך לעשים
כמכה לבבי. כשחיה ליער. כחרשות לאוזנים. כעבירה ללב. כמכשלה
לרוח. כימים העשים לנקבה. כיסורים לגוף. כבעיטה לחרין. כסלעה למיתה.
כעבירה לזכר הדין. יש שמות בחיצי ימיו. ויש שיוצא מן העולם הזה בתמימות:

מעשה

בר יהושע בן לוי שהיה יצריך נמור. טון שבא ליפטר מן
העולם אמ׳ הקב״ה למלאך לך ועשה לר׳ יהושע בן לוי כל
מה שבקש ממך. מיד הלך איצל ומיצאו יושב ומסתכל בהורה. מיד אמ׳ לו יהושע
הקב״ה שלחני אליך. אל״ ר׳ יהושע לזה הקב״ה עד שלי ליחה שמחיך ועוה
עלי לבשות לך כל מה שתרצה. מיד אל״ ר׳ יהושע המתן לי. ל״ יום. באותה שעה
המתין לו ל״ יום. בין שבבא הומן בא ואמ׳ לו הרי אני לפניך עשה עמי כל מה
שעדר עלי הקב״ה. מיד אמ׳ לו מלאך המות בקש ממני כל מה שתרצה ואעשה
לך מפני שיבר עלי הקב״ה שאתן לך כל מה שתבקש ממני. אל״ ר׳ יהושע רצה
אני שתראה לי גן עדן. אל״ בריצון. מיד לקחו והולכו לגן. אל״ השבע מקרב
לגן עדן והראה מקומי. מיד השבעו והראהו מקומו. ואל״ ר׳ יהושע תן לי סכין
שבידך ונגמו לו והיה בן ז׳ טיפות של מות שבה מתנים בו ארבע ובה עדרחן ובה
פרחם מוריקות. כשבטל אותן מידו מיד השליך עצמו בגן ותפשו מלאך
בכנף שלחו ולא השיגו בו יהושע מיד התחיל לו׳ לתן לי סכין שלי. אמ׳ לו
איש עתגו לך עד שתמלך אצל הקב״ה. מיד עמד מלאך המות למרחם לפני הקב״ה
אל״ כך וכך שמרחל ל׳ יהושע. מיד אמ׳ לו הקב״ה לך בבכל מקום שרדר שם אפר
תמצא שנשבע לשחר מעולם הוציא אותו משם. באותה שעה הלך וסבב
כל המקומות ולא מצא שנשבע לשקר מעולם. מיד השתחוה שם והוא עדיין
בחייה בגן. מה שעה מלאך המות הלך ועמד לפני רבן המלך אמ׳ לו ראית
מה שעה לי חבירך. אל״ ומה שעה לך. מיד סיפר לו כל המעשה ששאה לו
אל״ ר׳ בוא ואמלוך סיו. ובקשתי ממך אמור לחבירי שיחפש כל הנגנים וגן עדן
מלן ואוצראיהם וחבירי הם ויכתוב אם יש בגן אמ׳ יש בגנים ישראל׳

283

הלך מלאך לר׳ יהושע ואמ׳ לו כך וכך שלח לך חבריך מיד הלך ר׳ יהושע וחקש כל
גנעדן ומצא שם ן כתות אלי יהושע ראיתי כתות בגן ובמים בעיים ובכל ביתך
ובתיך רבוא מיל באורך ורחב ? רבוא מיל ומעלה לן רבוא מיל: **הבית**
ראשון מגיד פתח ראשון שבגן שהבים שם עיים שנתעיירו מאהבה והקורות שבר־
וכוכית לבנה וקדותיו אלמים. ובמבאתי למודרו עמדו כל הקנים ובקשו לשודרנ
מיד עמד עמדיה הנבא ואמ׳ להם אשריהם שזכיתם לרוח עם עדיף סמו זה
מיד הנחמוני למודרנו: **והבית** השני פתח שעריה היא בעיה מכסף
וקרותיו אדנים והשוכסת בה בעבי יתן בה ועל בביתה מעשה
והבית השלישי בני מכסף ונחב וכל טוב שמים וארץ שם ובכל מאכל ומשת
היה שם עדיך והשוכבים שם אברהם יצחק ויעקב ויהיו שם מתי
מדבר ודור המדבר ובלבנו יעקב יב׳ שבטים ומשה ואהרן על פיהם והיו שם
דוד ושלמה וכלאב ועדנו חי וכל דורות ודור מאבשלום וקדמה וראיתי שם
אבנים טובות ומרגלות שטוחות מזומנות שם: מיד עמד דוד ואמ׳ לו שן לבשמים
מזומנים הדרים בעולם שבאת ממנו מיד חזרתי ושלחתי אותו ואמרתי לו ובלא
כל ישראל בכאן הם מיד חזר ואמ׳ לי יעקב אביו הם אינם כאמות העולם
ולא כבני אברהם ולא כבני עשו אחי. אלא כל טובה שעשיו בעולם שבאת ומסיג
נמלין לבם שם בסופן ירדין לגיהנם אבל בני כל רשע מקבה בחטאו ובסופו ידע נע:
הבית הרביעי בני בגד אדם הראשון וקדותיו מעשי זית והשוכבים
שם ישראל הם אותם שלחן בעולם הזה ולא מדרו בעולו של הבר
ולמה בני מעשי זית משם שהיו מסויים בכחיש קוית: **הבית**
החמישי בני מאבנ שקדם ומאבנ מיכלאים ומכסף
ומזהב וסמים ובהדות שמושבות אפדמון ומשם יוצא נהר לעשלה מכל רוח לבן
ומטות זהב וכשמים ומבלת וארגמן ושש תולעת מאורגים בה: והשולבים בה
משיח בן דוד ואליהו הנשבי אפריון מעני לבנון שעשה משה במדבר הוא
המשכן ומעגר סקת דמידתו זהב מרבבו ארגמן ובתוך אפריון משה בן דוד
שהוא אהבת ידשלם ואליהו עוקם ראשו שלמה ונתנה בחיקו ואומ׳ לו סבול
דין מוכך שהקיף קרוב לבא ובכל שנ׳ ומרשי (שבת יט) באין לין אומה ומנדיקים
ומשה ואהרן ושבטים דור ושלמה וכל מלכי בית דוד ובלבן עמו ומחזיקים
אותו ואומרי לו סבל דין מוכך שהקיף קרוב לבא אף קדח ועדתו ואבשלום
באין כל הבנים ושולין אותו עד מתי לא הפלאות מתי תשוב תחיינו. והוא אומ׳
לכם לבו ל אמתיכם ושלו אותם מיד מתבישים ואינם חלבים לשאול לבם יאף
אם משבאתי אצל משיח אל ר׳ יהושע בן מה הם עשיתי שם אמרתי לו בבל יוסי

מחכים אותך בתוך אומות העולם ׳ ואתה השבעתי אותנו ואמרתי לו הראנו בהבטח
שדעות לראותו ׳ ולא הנחתנו לראותו ׳ אמרתי לו אדוני למה לא תנחתנו להראות רבו׳
ע״ה המשיח ואמ׳ לי הן אין הצדיקים רואין אותו לפי שאין הצדיקים רואין בהבטח׳
מיד שעברתי למלאך ששמו קפוד כדי למרוד בהבטח מדאשון ועד סופו ולא היה
יכול למרדה׳ מפני מה מפני שבאותה שעה המירתו את ר׳ ישמעאל ואת רשב״ן
ושהרה צדיקים שבחוש ׳ ובקשתי לסרר ולא יכולתי ׳ ואחז באותי עם קפוד
המלאך והלך עמי לפני האור עד שבאתי לפני שער בהבטח והלך עמי משיח׳
ובמראה הרשעים שבתוך הבהבטח אודו של משיח שמחון והין אומרים זה יוחאנן
עבשין מקום האור ׳ שעה הראשון בית אחד בבהבטח ובבמתי
בן והלכתי בו ׳ וסדרתי אותו ו׳ שמות יש לבהבטח׳
שאול בהבטח באר שחת ברומה ט״ט היון עצמות אדיר תחתיה׳ שאול והילוכה
ג׳ מאות שנה׳ באר שחת הילוכה ה׳ מאות שנה וכן כל אחד ואחד׳ ושלשה פתחים
לבהבטח׳ אחד במדבר שנ׳ והיה הם וכל אשר להם חיים שאולה׳ ואחד בים שנאמ׳
מבנו שאול שעונו שמעה קולי׳ ואחד בירושלם שנ׳ נאם ה׳ אשר אור לו בציון ותנור
לו בירושלם׳ ואין תנור האמור כאן לא בהבטח׳ שנ׳ כי הנה יום בא בוער כתנור׳

ואר״ יוחנן

בן זמאי שתי תימורות יש בין בן הנעם ובעלה עשין מכ׳
מבעבהם׳ ון היא פתחון׳ של בהבטח׳ ושא בבני״ הלא שבטו
מקומות׳ ון למעה מון׳ והן בהבטח׳ ושבעי עצמות׳ שבעי מות ט״ט היון בור שחת
אבדון שאול ולמעה מכולן אדקא׳ ומלאכי חבלה מעמידין רשעים בארקא תחת
נהר אש שהוא יוצא מתחת כסא הכבוד׳ שנאמ׳ הנה סערת ה׳ חימה ויצאה
ונ׳ ובירור לארקא שוב היא עלה׳ והן נדרוש שם לדורי דורות׳ ושם שנ״
רשעים שבהם מלאכי חבלה׳ ממשש עליהם מדור העליון שאול תחתיה עומדין
מהלך נ׳ מאות שנה׳ וכן כל מדור ומדור ראש של שאול תחתיה חוץ על אחד׳
מפ׳ מסל אבדון של מלאה׳ ומע׳ וכן כל מדור ומדור הראש המחחלון תוך מפ׳
על שלמעבה ממנו׳ והן הענן השני בבדייתא׳ (מחזירין הענן בחדרש תליסי
ואמרו כל כנה נכנס מן המחות׳ ישלו מדור בפנים שנמ׳ בנ״ נכנעין ו׳ בתו בירורה
לי״ ששים ושבע לעדיקים כל אחד ואחד לפי מעשיו בית בירורה׳ ובא בדבר אמרו
אל יהושע בן לוי כד מטחנא ביתא ממא דבמדור בהבטח אשבחוה בית מאה
מיליון באדקה והמשיח מלון בתעוה׳ והמון שבון בנבון ואר״ יוחנן חיימין׳ תמון
וכולן נפלון תמון עם אישא אכלין יתמון אדיי״ ותא בהבטח כל אילין אישמאר
ומון יתמון בבל עלא דכל עלמיא׳ ומשחית ביתא תנינא ואשחתיה ביה
כמדמאה ואשלית בנין ביתא קדמאה ואמרית בביתא ממא אית ביה עשר

אומין ועבהון אבשלום ואמרין אומא לאומא אם אין סרחנא דלא קבילנא
אורייתא אתן מה תבתון ואין אמרין אנא מוותכון תבא ואמרין לאבשלום
אם אתנא קבילת אבהתך קבילו למה לח״ת כדין אמ׳ לבון משום דזלזלו ר״ה
לאמא וקאיש מלאמא חד ומחי כל חד וחד בשוטי דנורא והוא דמחי יתהון קושיאל
שמיה (אומ׳ דמחי יתהון ודמי יתהון ומתוקדין בנורא ומעיילן בהון ומחי לדיון
ודמו יתהון לגדא וכן כלחד וחד עד דמסיימין כל חייביא ובתר כן מעיילן אבשלם
למיסתא ועקיתת ברת חלא ואמרת לא תמחושה ולא תוקדונה בגין דחוא חובא
דחמאי דאמרו בסיני עשה ושמע ובתר דמסיימין רשיעיא למיסתי ומיקר
עפרון מן נגיא כסו לא איתיהיבו תליתאה כדין דגן לית
יתהון אית ביה שדר אומין ואשתיירו קדח וכשלתיה

בגין דהוא מבני שדל דאמרו בסיני עשה ושמע ובעיתא
דבישאה כדין דגן יתהון ואית ביה שדר אומין ודבשם
עמהון והוא דמחי יתהון ואשתיזיב מכל אילן דעשיק
מאריהא והוא מבני שדל דאמרו בסיני עשה ושמע ובכיתא
חמישאה כדין דגן יתהון ואית ביה שדר אומין ואתאב
עמהון והוא דמחי יתהון קוטדיש שמיה ואתאב אשתיזיב מכל אילן בגין דהוא
מבני שדל דאמרו בסיני עשה ושמע ובכיתא
דגן יתהון ואית ביה שדר אומין ומיכה שתולתאה כדין
דמחי יתהון פוסיש שמיה ומיכה אשתיזיב מכל אילן על דאמרין בסיני עשה ושמע עמהון והוא
שביעאה כדין דגן יתהון ואית ביה שדר אומין ולישע כן ובכיתא
אמיה עמהון והוא דמחי יתהון דלקיש שמיה ולישע משתיזיב
בגין דהוא מבני שדל דאמרו בסיני עשה ושמע ובכל שבעה שני
דאית בכל מדור ומדור דיינין כלו שיעיא

מלאים מצות כרמון עלאחת כמה וכמה · רל ומה מצוה שלזאב שעשאה ממון
של קושטא ישראל כדסף את מחתות החטאים לצבוע בגשתותם וגו' ואם בממונם
לא שלט בגשתותם לבש · עם בגדיות · משפט דרוש המבר
בגיהנם יב חדש · משפט איזב יב חדש · משפט רשעים בגיהנם יב חדש
יב חדש · משפט נגע ומגע לעתיד לבא יב חדש · משפט רשעים בגיהנם יב חדש
שנאמר והיה מדי חדש בחדשו וגו' · ואם שעל כל חטא וחטא משפטן בגהינם
יב חדש · והשם יעלם מדיעה של גיהנם · ויקרבנו לימות המשיח אמן וכדי:

טעם למה חבבו האבות קבורת ארץ ישראל

דרשו רז"ל בשם ר"חלבו למה האבות מחבבין קבורת ארץ ישראל
לפי שמתי ארץ ישראל חיים תחלה לימות המשיח ואבלים
שעות המשיח · ואור מי שמת בחוצה לארץ ונקבר שם כשמת מתי מיתות
אר' שמעון אל תקם דין הדרגים הנקברים בחוצה לארץ · לא תקבר עושה לזמן
מתיות תחת הקרקע והולכים בחם בלא עצר ולגול · וכאן שמגיעין לארץ נותן
בהן רוח חיים שנאמר ונתן שמה לגם עצה ורוח להולכים בה:

ומעשה כי יהושע ור' לעזר שהיו מהלכין חוץ מטבריא ראו ארון של
מת שבא מחוצה לארץ וכן ליקבר בארץ · אל ר' לעזר מ
הושיל לן: שמת בחוצה לארץ וכן ליקבר בארץ אינקוראי עלו ונחלתי שמתכ
לחשבה בהיכם לא שלתם · ותשמא אות ארץ בטמיהלבם · אל מין שנקבר בארץ
הקבה מכפר לו שלו וכפר אדמתו עמו: **ואין** דומה מי שקולטתו מהיכ
לפי שקולטתו לארד מיתה ואשם כן נדולי הדור הין מוליכין מיתתם
לשם · עד ולבד מעבר אנצו ויקח הצדיק עבר אלון לעלם ידור ארם בארץ
ישראל ויפיל בשיר שרובה ניים ואל ידור בחוצה לארץ אפילו בעיר שרובה ישראל:
וכל השוכן בארץ עמתו מחולין לו וזוכה לחיי העולם הבא שנאמר העם
היושב בה נשוא עון · ואר הייא אר' יוחנן כל המהלך ד' אמות בארץ
ישראל מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנ' ורוח להולכים בה **גדולי**
החכמים הין מבקשין תחומי ארץ ישראל ומשתין אבנים
ומוקנין לן שלעתה שנאמר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחננו · ואיזה
של ארץ ישראל מחבים וכלמי שיעור משנתו ויתודל לעשות לארץ ישראל אמור
למעשה וחובה גדולה הוא עשה · אבל מי שיש בלבו יראת שמים הוא מסגר
ומשלים הפצו ותאותו שטרר מצוה מצוה · וכל המשבנו אינו נוהה ומקבל פני

שביעה אבל באמת אין ראוי לארם לעבוה לשכן בה לא בעלי עבודה וירא שמים
ומדקדקין במצות וישלו סמוך לעשות תשובה שיהיה בה סמוך שאינו אם אין קפוה אין
תורה וכל מי שאין לו עושר ויכולה לחן ומעדיף עצמו עליהם הלות ויבוה עצמו לשל
שלם הקדמתים ואם שהוא עושה מעבה הלבה הלבה לא סהיה עבירות הוא עושה
ואין לו זכות סבל לא חובות הרבה ומעבה הבאיבה בעבירה הקבה מוצאה מעאה ינע
כפר מי הסכל אשרך אומר לך אשרך בעולם נזה ונוה לך בעולם הבא

וכתב

הרמבם ז"ל אסור לעשות מאדם ישראל מחוצה לארץ לעשות אל
לעבור הדרך ולימא אסור אן לעבינ"ל דבר מיר הנעים ואסור לארץ
וכן הוא יוצא הוא לסחוה אבל לסבן בחוצה לארץ אסור סא אל חוץ סס הדעבר
עד שעבשה שוה ד"מ חשיס בשע דעת בזא בסחרין המעבת מעבות והפירות
בוקר אבל אסרין הפיחת בזול ולא ימיצא מעות ולא במה שישבר ואבדן
פדיוה מן הכסף יצאו סמו שימצא בו ריוח

ומוזה

לעבדן בכסל תעלה
טולו חוץ מארץ מעבדים ד מאות פרסה

על ר"מאו

פרסה כעבר ארץ כוש וכעבר המדבר הכל אסור לפתיעבב בה ובן מקומות
הבאיבה הנוה שלא נעשה לארץ מעבדים ולפסד דיאוה בכסל האסור ואין אסור
לא להשתעבד שם אבל לסחוה מותר ואין לחקן על לאן זה מבטעת הכסם
מותר ואם יחשוב להשתקע בו בעשה

אזל

כל הוצא לחוצה
לארץ כסל עובר עון שב כי בשוה הזה
מחשתקעה בארמה
הן לאמר לך עבור שהיה אחרים וכבר נעשה הוא אומ ולא ארמתנו ישראל לא יצאו
וכסם שאסור לעבוה מחוצה לארץ לארץ כך אסור לאמר מבבל לשאר ארצות
שם בבבל יוצאו ע"ל סעם ולעשה ושבה ושמרה לעשות אמרו בחדרי ישראל
ארץ ישראל סקלה כעבר כל המצות עם

תשובת ישאלה

ל הרמבן ז"ל ושאלת לבוריעך עיקר
המעבה הבלך לארץ ישראל אינו אלא כמו שמפורסם בפרק מסכת כתובות
ואם מחלון לו על כל עונותיו הכי מפורש בסרק מסכת כתובות ובבלבר
שביה פרק מכאן ואילך ונהר בכל מיני ויקיים כל המצות הנוהגות
בארץ מאם יחטא ענש יותר מעלמה בחוצה לארץ כי דומה אומה המעבדת
ועונ לא בה הנעתה תמיד ואין דומה מדר בחלמות בקברין מדר חוץ לקברין
והיא ארץ אוכלת יושביה וכמעב ולא ותחיה לפי שאם תקיא עבר עבירה ויהיו
רמנים ומחמיו שלה אינבסם ואפילו אומות העולם שבה אינו מרגלים מפני
שהם עברי עבירה ובלבן היא עבשון שמוא ואין בה עד אחת מיופת חלמה
כמו שאר ארצות ואוקן הבולסים שם ונעקים בה קלות האש בפחולם לחתקשו

שמה קורא אנשלים ותבא ותשמאו את אדיני מי בקש ואת מידבה ומוש הינו׳
אמלמי שהולך להתהלבס בקרושה (בטהרה) אין לך לסכרי (בלבד שיוכל להמש
להתפרנס בה כדאמרי׳ פ׳ האיש מקדש) אמ׳ רבא כל דסליק אדעתא דמהדר הוא:

ושאלת

אם פשוט שם מחבוט הקבר לא ידענו: ושאלת למה
לא הלכו: שם כל האמוראים אשיבר דלא הוה מוכר למו
רמון שרינן להתבטל מלמהדרם (ושוש אחרי מונעתם) ואמרי׳ פ׳ מי שהיה עאוה
דמוחד לעאה מאדע ישרל לחוצה לארץ ושוש להתבטל מהבמודו (ושוש אחר

ושאלת

מזונותיו: לפרש לך הדר בחוצה לארץ כמי שאין לו
שום מזון אשיבר היינו משום דשיקר שכינה בארעא הוא
(ובגרון מארץ ישרל כמא מולל בסמא): ספרי שלמה ודר שפט מישה שבט מלבוחך:

תשובות שאלות לרבי סעדיה גאון זל עלה תחיית המתים:

אמר

רבי סעדיה גאון שמשון תלמידי על ענין תחיית המתים עשר
ששות (שלמים)
(ודברי חכמים ומן הרעות)

הראשונה

קיימר מפסוקים
(הם אומרי׳ מי ומי
מישרל שיהיו מימי הגאולה)

אני

אומ׳ שכל עדיקי ישרל וכל בעלי
תשובה יהיו מן המחיה יביש
(כן הדעת אומ׳ אבל הקבה הבטיחו
ואמ׳ שכל החוטר בתשובה ותקבל תשובתו מפסוקים כי רבה אם תהיה רשע
תשובתו בכל לב: (אזל עבר אדם על מעות עשה ועל מעות לא תעשה) ועל
כריתות ומיתות בי׳ ומי שנתחלל שם שמים על ידו וכל שלו העבירות אמורים
שאם יחזרו בתשובה בכל לב הקבוב מהן ועבדה אמ׳ הנה פתח את קברותיכם
מכאן שכל החוטר בתשובה הקבוב (ואנ אומ׳) כי מעט ימותו מישרל בכל
תשובה והכל ברחמין יסבר לבן ירחם עליהן ויחזירם בתשובה ויחמול לעניותם:

השנית

ימותו אחר שיהיו אם לאן (אנ אומ׳ שלא ימותו אבל
יהיו מימות המשיח לעולם הבא בגנ׳ וכן אהלל מתי
שהקדה עתיד להחיות שוב אינ חוזרין לעפר):

השלישית

יסקיים לאותן שימיו ויפרו וירבו בתחיית המתים
שיהיו רבים באותה שעה שימודר הקבה בימינו (אנ אומ׳ כי משעה שיעאו
ישרל ממצרים ונתן התורה התבימה ל בם ישרל שפים ומאותים שנה שהין
לבן רור וכל דור ודור היו קן וכ ריבוא אנשים ונשים (ואם אמרנ שכולן יעשו
תשובה וכולן יחיו אין ממלאים מן העולם כי אם חלק אחד מן קנ חלק מן

השלם כדי שיעמוד לכל אחד ואחד יותר ממאתים אמה לשמן שם הוא והבמתו
ממה יודע כי כל אנשי הדורות יבין מאתים דבוא בשנים ושלשים עלהקיבוב
יהיו בכל ג׳ פרשיות דיבוא ותגלה דיבוא וכשנתן לכם מן הארץ לכל אחד ד׳ פרשיות
עלך פרשאות אשר הם חלק מקון מן הארץ ובחשוב לכל פרשא ג׳מילין ולכל
מיל ד׳ אלפים אמה באמה כושי שהיא האמה אבותיה ויהיו שנים ס׳ מאה ו׳
האמות של יד הדר יסיל לכל אחד ואחד רוחב מקום מאתים ושמונה ושמונה
אמות והבן:

הרביעית

המתים שיקומו בתחיית המתים
יהיו מכוסים
מכוסים זה את זה וכל אחר מהם ישנו ל שבטו אם יתקיים הנביא עם אלה
שמות השבטים וכל אחד שנו שנין ותקיים השבטים איך יהיו בארץ כל אחד מהם
במקום ידוע ותמיית המתים יהיה קודם בנין בית המקדש שהוא מפורש
ע׳ דעל בעת ההיא יעמוד מיכאל והבים מישיבי עפר יקיצו והמשכילים
יזהירו כזוהר הרקיע:

החמישית

שעתיד הקב׳ להחיות
יקומו במומם אם לא:
אינו אומר יקומו במומם
כמו עור ופסח ואלם ושאר המומים כדי שידע אותו בעל מום שהוא
בשעתו ואחר יראו שהחיה האומה השנו וכן אל עמדין במומן ומתרפאין
ולכך הכמ׳ אומ׳ דאו עתה כי אם אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית
ואחיה מחצתי ואני ארפא ׳ וכתו אן תעקחנה עוד עדים וכו׳

השישית

יאכלו ישתו ויישאו נשים אם לא:
אינו אומ׳ שתהיה
שבקש כאשר היה לבן ערבית השמנה וכן השומרית
לא מסך לכם שום עוד ושמחה מדרכי בן האדם:

השביעית

אם ישב השמש ויאמ׳ האיר יזליפו אותן לעולם הבא
שאין בו לא אכילה ולא דבר מדרכי בן אדם אבל יבין שמה כמלאכי
השרת סמו שהיה מדבה בלא אכילה ושתיה ולא שום דבר מדרכי בן
אדם שנ׳ ואתנבל לעני ה׳ בראשונה ארבעים יום וארבעים לילה׳ וידוע
כי שלשה עבריים עבר משה ל׳ השבים ושב שם כל פעם ארבעים יום
הראשונה כשהוריד הלוחות ושעיה כשהתפלל על הענן׳ שלשי׳ ד
כשהוריד לוחות אחרונות:

השמינית

החיים בשעת
הקמולה יחיו יצדיקים אחר
חיותם אין יהיו חטאים
ויתחייבו שלא להיות בנפש
אינו אומ׳ כי הקב׳ הוא יודע מה שעתיד להיות
קודם היותו לא יתן נפש לצדיקים שבאותה שעה שלא מפנו שהוא יודע
שיהיו הולכים בדאלת השם ולא יהיו חוטאים כך אנו אומ׳ כי היודע מה

ישרשאו

שמים

ששעה לחיות אינו מגאל גן עדן לצדיקים: שלא מפני שהוא יודע שבימות
המשיח יהיו הצדיקים וידאי הטל: **התשיעית** יהיה להם שכר
באותה הימאה אשל בימות המשיח: אומר אני
שהצדיקים בעולם הבא יהיה להם שכר טוב על ידי אותם שתהיה להם בעולם
הבא המשיח נפקד על ידי אמצעי ושל ינדקמה הראשונה:

העשירית אם ישלם שלם הנמצאים בימי הגאולה שהרי
מייסר מה יהיה להם: והנלדים בימי הישועה:
אומר אני כי הנבאים לא אמרו שום ענין בזה הענין: והענינה מתחלקת
בזה הדבר לשלשה חלקים: יש שלא ימותו לעולם ולהלן דבר זה מן הפ
הפסוקים שאמר בסלע המות לנצח: ויש ימותו ויחיו מיד כדי שישתנו עם
כל הארץ שנגזרה עליהם מיתה: ויש יחיו מייסר ארוכים וימותו ולא
יחיו עד העולם הבא ואם לבי נגזה ל זה הדעת השלישית לפי שלא
מצאתי תמיה המדעה בשעת הישועה לא לפני שהיה בגלות כדי שיראו
הישועה הטובה והגבורה אבל החיים והנלדים בעת הישועה בבר הענין
לחפצם ודצונם אבל חייסר מייסר ארוכים כמו אלף שנה או תק שנים ומי
שימות בן ק שנה נקרא נער ומי שיחטא לחצירו והוא בן מאה שנה יהיה
נחשב לבן נגר שאמר והחוטא בן מאה שנה יקולל: ויהיו חייהם באותם
זמן נחשבים לבחינה חוקים הבאים בסיר ובאבנים ובנעשה הטובים
שאמר לא יבנו ואחר ישב לא ינטע ואחר יאכל כי כימי העץ ימי עמי: ואמר
גיל דשנו יפה פרי תואר קרא ה שמך: לכן דעת שהיה לדרשן יהיה אור
מצדיר והלוך בשבילם: דבוק בתולמן: אויר אורו כשמש ודשנשמן במשך
ידמו: וכשהתגלמי בגמולת הגבורות לא הרגיתים בלב ישרל וכ
והתבתים להיות להם אמונה אומן מקום שיחזרו ישרל למוטב באורנו
ומן בעבור שבנה דברים: **האחד** שתהיה תחיית המתים
גם בזול ואותה מוקפא מאותות: השיתו ונפלאותיו ום
וכראותם הגם הבזול הזה ישיקו להאמין בזה ובדברי: **השני**
שיתקבצו ישרל כל הנבאים שנבנבאו להם שהתאוים
עתה לראות אפילו אחד מהם כש כולן: **השלישי** כל המלכי
החסידים וכל הרחמים הצדיקים — שעברו
יהיו מצויים באותו זמן שנחפצים עתה לראות אחת מהן:
הרביעי שיתחברו באותו זמן כל הקרובים שמהו לכל ארם
והתאבל עליהם וידאה האב לבן והבן לאבין ולבן ולאחיו:

החמישי שיספרו החיים בבחיית המתים קודות מות שעברו
שהתם לאותו דרור והיאך היתה מותם ושניים
ולרבבות כאשר קדמו־ני: **השישי** שיבואו כל ישראל לאלפים
עולה והוד והדר ולהבה ורוחה ותפארת: לזכרם ויהיו כולם בכבוד
פנת התשובה ומעשים טובים באותו הזמן **השביעי** שיראו
לחיי העולם הבא שיאמרו כמו שנתקיימה הנחמה והאתכך יתקיים כל
דברי הנחמות והבטחות כולן כמו שאנו בוטחין ומייחלין כמו שכ׳ ואמר
בוש והכלם הנה לחיינו זה קוינו לו וישענו עליה ונשמחה בישועתו ׳ ואומ׳
יחיינו מימיים סלמ׳ יעמלו ׳ יחיינו מצ׳ מלכיות מארוס ׳ ישמש ׳ ובעוד
השלישי ׳ הוא היום שאתם מייחלים ומתאוים ובספים יום המשיח החביב
לישראל שאמ׳ שלמה יקוים עב׳ דל ואביון ויחר דכסי בשנוא ׳ שיאמר בעל
הרחמים לקרוא עליו ובסיר חמתו ׳ מעליו ויראה בצרותינו ׳ ועקותינו
וחמלתינו ועבותינו ויבא הגאל בימינו ׳ ויהיה מתנו כאשר הבטיחנו ׳ יחיו
מעוך נבלתי יקומון ׳ יחיו מתיך ׳ לו מתי ישראל המתים כל איש בבילון ׳
נבלתי יקומון ׳ לו הרדיגים על ייחוד הקדש יה ׳ לעיכר אומ׳ נבלתי יקומון ׳
ששון ושמחה ׳ כלבלה עלי ׳ הקיצו ורננו שוכני עפר ׳ ללמדנו שיקומו ברגעות
ותנחמות להקבה לפי שנתברו בבכי ובמספר ובחלות יקומו בשיחות
שאמ׳ בערב ילין בכי ולבקר רנה ׳ בערב נר יום המות ׳ ולבקר ׳ זה
הבחיית המתים ׳ כי טל אורות טלך ׳ פי אורות שבבים ׳ ואולי לי טל שה
שהקבה עתיד להחיות בו המתים בשעת מתן תורה ומעמד הר סיני ׳ ואדון
הפאים הגל ׳ לו הרדיגים על ייחוד הקדש יה ׳ המקיים ירבבן לחיי העה אנה ׳

דף ל׳ תשובת שאלה להר״מ נ״ב ז״ל

שהשיב לחכמי מונטפלשיר על עניין בן ביתה חכמה הכובבים אם חכמה
אמתית היא אם לאו: **מי זאת** השקפה כמו שחר יפה
כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות: הנגע
לי שלה אלופינו ומיודענו החכמים המבטשה יקרני רבן ודין הדרים
במונטפלשיר ׳ גן הש בערש ובעדינו ויגדיל תורה ויודבה חכמתם ׳ ויען
הם אותו אם הבדלה באסטרונומיה ובכל משלח ידיהם כד בצון אתיהם ודעתה
המתפלא בערש השמח בשלותה משה בר מיימון ז״ל הספרדי והוא העדה

על טוהר נפש וקפי דעתם ושהם חודפים אחרי החכמות והחפצים בחדרי
ההפוכות: ודיעם לעצלה במעשות הדיעות למצא להם דברי חקר וכת ב
יושר ולהבין הדבר והפך תהי יד"ש לעגדם ולפקות להם כל סתות ולישר
השקון אמן: לכבתו אותה הטלה ואשה שנפה מדוכן כל השרעים
אילן אחר הוא שקדן והוא כל דברי הוברי שמש החוויים בסוכבים והדבר
ידוע שלא הוינם אלינם בחיבור שחברו במשפטי התורה שקראתי אודנו
משנה הורה שאילו הוינם ליכם מיד היינתם יודעים דעתו בכל אותן הדברים
ששלמתם שהרי ביארו כל זה הענין בהלכות עו"ן וחקותם הוינם ומדומה
לי שיינם ליכם קודם משובה ון שהבר פעם באסקלראה כמו שפעם
במדרש ובמעבר ובמזמן ועל כל פנים יעדיך אני לראה לכם:

דעו דמתי שאין דאוי לו לאדם להאמין אא באחד משלשה דברים:
האחד דבר שהתיה עליו דאיה ברורה מדעתו של אדם כגון
חכמת חשבון וגמטריאות והתקופות: והשני דבר שיודיענו האדם באחד
מחמשת הרגשתם כגון שידע בוראי שהאדם וזה שחור וכיוצא בזה
בראיית עינו או שישמע זה מר וזה מתוק או שישמשמע שזה חם וזה קר
או שישמוש שזה קול עבות וזה קול הבלה: או שיריח שזה ריח ערב וזה
ריח באוש וכיוצא בזו: והשלישי דבר שיקבל אותו האדם מן הנביאים
והצדיקים ויצדיק כל בעל דיעה לחלק בדעתו ובמחשבתו כל הדברים
שהוא מאמין בהם ויאמר שזה האמתנו לו מקור הקבלה וזה מקור הדרשה
וזה מקור הדיעה: וכלמי שיאמין בדבר אחד שאינו משלשה הממינים הלו
עליו נאמר פתי יאמין לכל דבר: וכן אתה עתיד לכך לידע שבבר חבר
הטעמים לו שלם ספרים בזה בהבל ודיק: וסמוך אנשים ובלתי בטעם
ולא בחכמה חברו כל ימיהם בלמידת אותן ספרים ודמון שאו כם
ההבלות חכמות ועבה עבלבם שהם חכמה מקור שדעו החכמו ת
שבדבר שנעשה בן דזה הנעלם או הכל אא אנשים יחידים השדידים
אשר ה"ק קרא הוא דבר שאו מודיע לכם והוא החלי הקבל והדעה
הנבולה שכל הדברים שימצא אדם כתובים בספרים ועבה אדם על
לבו בהתלבה שהם אמת וכש אם הין הספרים קדמונים ואם יתעסר
אנשים דברים באותן הספרים ונשאו ונתנו בהם מיד יקקיע דעתו של
נמוהר ולו דברי חכמה ויאמר בלבו וכי לשקוד עשה עלו סופרים
בחנם ונאמר ונתנו לו בשה הדברים וזו היא שאבדה מלבותינו והחריבה
היכלינו והיענתנו עד הלום שאבותינו חטאו ואינם לפי שמיאו ספרים

דבר בלו והדברים שלרבי הדיאים בכוכבים שדברים לו הם עיקר עון כמו
שבאדנו בהלכות עבו טעו ונהו אחריהם ודמו שהם חכמות מפאדות ויש
בהן הועלה ויול ולא נתגעשקין במלירת מלמוה ולא בבבוש אדצות אדלא
דמו שאותם הדברים יעשלו לתם ולפיכך קדאו אותם הנבאיים ספלי
ואילולי וראי ספלה היו ואחרי התהוו לא יעשל הלבו:

דשע

דבותי שאם חפשתו בדברים שו הדבר ותחלה מה שלמדתי
היא חכמה מקורין אותה ויירה הכוכבים כלומר שידע הארם מה עתיד
לביאה בעולם אן במדינה אן מה יארע לאיש זה בל ימיו עם קראתו בעשיו
עון כדומה לו שלא שאר חבור בעולם בלשון ערבי שהעתיקו אותן משאר
לשונות עד שקראתי אותן והבנתי עשיו וידרתיו עד סוף דעתן ומאותן
ספרים שהבדר לי שעם כל המיות שישבה עו לב כל אדם שאינו דברים שיש
לתם טעם לא ויירה הכוכבים כבדי יש לי חבור ויול בעולם בלשון ערבי בראיות
ברורות שבל בל מעוה ומעוה לבל הועברבנו עתה ואנו חוזר לענין שאלתם:

דשע

שבל אותן הדברים כולן של ויירת הכוכבים שהם אומרים
יאדע בך ולא יארע בך כמולדין של זה ומשוך לו שיהיה כך
ויהיה לו כך ולא יארע לו בל אותן הדברים אינו דברי חכמה בלל ומשקורת
הן ואינו ברורות שאין לתם ריוף יש לי לבטל בל שדברי אותן הדברי ומעולם
לא נתעסק בעניין זה ולא חבר בו אחד מחכמי יון שהם חכמים ודאי ולא חברו
אותן בחבורים כולן ושנו אותן התעות שחיראו אותה חכמה נבערה אלא
חכמי בבדיים והבלדיים והמגגשיים והנגגשיים וזו היא דרכן ואמונתם:

אבד

באותן הימים חכמי יון הם הפילוסופים שחברו בחכמות
ונתעסקו בבל מיגו מדלב מהתלמי ושנוחים ומלשנים בשו
הד אומות שאמרתי לבם ושחבים ראיות ברורות לבטל דברי הם שורש
ענף ונם חכמי פרס הכירו והבינו שבב אותן חכמות של ר אומות שקרי
וכזב ול הדמו שאותן הדברים אין שום ראיה לבם ולפיכך לא נאמין להם
לא ראיות ברורות אין לתם ריוף יש לבטל בל אותן הדברים ולא ידבק ל
באותן הדברים לא פתי יאמין בבל דבר אן מי שידיעה לחכמות אחרים:

ודעו

דבותי שחכמות הכוכבים שהיא חכמה ודאית היא ידיעת
עזרת הגלגלים ומעשה ומדתם ודרך הלבם וזמן סבובת בל
אחד ואחד ושוויתם לעצמן ולדרוש הביבתם מזרח ומערב ומסלול בל
כוכב וכוכב היאך הוא בבל זה ויוצא בזה חברו חכמי יון ופרס והורו
חבודים והיא חלמה מפוארה מו הדבה וממנה יודע לדעת המאור ודע

ומתי ילקו בכל מקום ומכמה יודע מאי זה עלה ירמה הידח כקשת וחגור
ומתגעל עד שישלם ויחגור ויחסר מעט ומכמה יודע מתי תי דאה
הלבנה או לא תידאה ומאי זה נעשה ויהיה יום אחרון ויום קדר ומאי זה נעשה
ישלו הכוכבים כאחד ולא ישקעו כאחד ומאי זה נעשה יום במקום אחר יב
שעות ובמקום אחר יז שעות. אז נו אז כי והוא יום אחד ובמקום זה יהיה
היום והלילה שוים לעולם ובמקום אחר יהיה היום כמו לדש אז שתי
חדשים אז ג עד שתגיע מקום שלהיה כל השנה ו חדשים יום ו חדשים
לילה וכמה שנאמת המתמידין ודנון מאותה חכמה והכל אמת בלי ספק
וזה חשבון תקופות שאחזל שהיא חכמה וביה לעוב העמים אבל שן דברים
של חובלי שמים הטעשים אינם כלום והנגע מבאר לך מהם ראשי פרקים
מלה הדברים שהם בבשון של עלם: דעיו שכל חכמי אומות
העלם והם הפילוסופים הקדמונים בעבי השכל והמדע הסכימו
בלם שיש לעולם מנהיג והוא מסבב הגלגל ואין הגלגל סובב מלאו ויש להם
ספרים רבים להבנא ראיה בדורה על זה ואנה לא נחלקו בעבי המדע ויש
בשהם מחלוקת ודול בזה העולם כולו שהוא הגלגל ומה שבתוכו רובם אמרו
שאינו הוה נפסד לא כך שמר היה ויהיה לעולם ולעולמי עולמים והדי הוא
כמו הקובה שהוא מסבב אותו מעולם סר היה זה סובב וזה מקבב ושהם
ביחד לא נחלקו בזה בלא זה ויש מהם מי שאומר עוה הגלגל היה ויפסד
והל בראו אבל יש שם דבר אחר מצוי עם הבורא כמו החומר ביד היוצר
מאותו הדבר המצוי אצל הוא עשה כל מה שירצה פעמים יעשה מקצת
אותו החומר שמים ומקצתו ארץ ופעמים יקח אותו מקצת שעשה ממנו
שמים ויעשה ממנו דבר אחר אבל להזיקו יש מאין אי אפשר:
ויש מהפילוסופים מי שאומר כמו שאמרו כל הנביאים שהקב בורא כל
הנבראים יש מאין ושאין אצל הבורא דבר אחר שלא הבורא שהמציאו
ובזה הדבר הוא המחלוקת הגדולה וזהו הדבר שהכירו אמתיים אנשים
ובר נעתבר בדבר זה אלף ספרים בראשונה ש יעדון כל אחד ואחד
שיתחזק בדברו ועיקר התורה הוא שה לבדו ראשון והוא בורא הכל מאין
וכל מי שלא יודה זה כפר בעיקר וקיצץ בנטיעות וכבר חבורתי אני חיבור
גדול בלשון ערב בנטיעות לו וכי אדלגו הראיות הבראיות על מציאות
הבורא שהוא אחד ואינו שתי וגדיר וחבורתי כל אותן הראיות שאומרים
הפילוסופים שמבאין ראיות שה עלם אינו בורא ונם פירקתי כל
הקושיות שהקשו אליו על שאנו אומרים שה ל בורא כל יש מאין:

וכל זה השלשה כתות של חכמי אומות העולם מקודם ועד עתה בין זה שאמרו שאין
הגלגל נברא לא כך היה והיה משלם בין זה שאמר מאותו החומר המעין אצל הפיל
בזמנו שאמרו הכל כמו שאמרו כל הנביאים מאין שם דבר עמוד עם הש זא הוא
לבדו: וכסדרעת הזעא זה העולם כדיצוא מאין: כל זו בתות מסכימין שכל
מה שהיה בזה העולם התחתון מהויות כל עפר היה: וכל אלו וכל מין שעבר וכל
מעשה ממיני מחצבות הכל הש עשה ובכח מבא מן הגלגלים והכוכבים: ומן
הגלגלים והכוכבים יצוקם ויתעשו בזה העולם ויביה כל מי שיהיה: ומן שהקב
עשה אותו ומקיים ע המלאכים כך זו הפילוסופים אמרו שכל שה הדברים
הנעשים בטבע של עולם תמיד ע גלגלים והמקבים בעלי עפר ודרגה הן: וכל שה
הדברים אמת הן: ובבר ביאתי אני בראיתי שכל שה הדברים שאין בזה הפסד
בדם ולא עוד אלא שהבטני בדברי החכמים מכל המדרשות שהדי אומרי כמו
שאמרו הפילוסופים ואין בין ומכמי ידע בזו הדברים מחלוקת כלל כמו שביאותיו
באותן הפרקים: וכל זו השלשה כתות של פילוסופים שאמרו שהכל ע
הגלגלים והכוכבי ישנה שאמרו שזה שיארע לכל אחד ואחד מבני אדם
מן המאורעות הוא קדי ואין לבם סבה ולא עלה מלמעלה ולא יועל לן מולר
ולא טבע ולא שנא אעלם זה האיש שנרפו אדי כשפעו אן זה עבבר שנרפו
חתול: אוזה הקוב שנרפו העבביש: ולא שנא זה שנפל עליו הגל והרגו: או
אם שנדלרלה מן הדר ונפלה על האילן ושבר או על אבן אמרת ונשברה
על הכל יאמרו אקראי בעלם: ונגלגל בו אדם העלמיים זה עזזה על מלכות
ונולה כמו עדת כלבים שנלחמים על עלה: ואין לזה סבה מן הכוכבים: וגם
מיתה זה עשיר: זה בעל בנים זה עקר: יאמרו כל הפילוסופים שהן
קדי כלבו של דבר יאמרו מאורע כל אחד ואחד בן מין אדם בן מין בהמה בן
מין אילנות והמחצבות הכל קדי: אבל היות המעשה כולם ודברים הכלליים בכל
העולם שאין בו מעשה נפש היה הכל מכח הגלגלים שעיקרן מעשה החכמה:
וזה היא המחלוקת: שבעלי דת האמת ויגיל דת מודעה לא יאמרו שמאורעות
קדי לא במשפט כמו שאמרה הורה כי כל דרכיו משפט: וגם הבא אשר
שעיר פקוחות: עלכל דרכי בני אדם: ושבדברי הורה ירה הקנירה הנעירה:
ואמרה לישרי אם לא תשמעו לי ואביא לכם פרעונות אם תאמרו שאורע
פרעונות אינה יסודין על חטאים אלא קדי ומאורע משאר המאורעות שאירעו
בקדי אנו אסיף מאותו קדי זה הסגו אם הלכו עמי בקדי והלכתי אף אני בעזם
בחמת קדי: זה עקר דת מדעה: שכל המאורעות שיארעו לבני אדם. דין
ומשפט: אולם אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלי עון של הנפש החוטאת היא

שיטת אומות

תבריות. ודעו יבואו שעיקר מעיקרי דת. מדעה ועם הפילוסופים טולם
מודים ט׳ כל משגה בעו אדם מסור לבם ואין שם סופר ולא
מושך לא אם ידעה אדם יעבוד את ה׳ ויהיה חסד ויסד בעולם. המודיע ישמה׳
ואם ידעה לבד בשעת הסשגם ולדון עם הקנבים ולעקון עם הגוים פים עשמה׳
ואין שם טובנו לא מלבד ימשך אותו לאחר מלו הדרכים כלל. לבך נעשרי
ונאמ׳לו שמה כך ולא הנשאל כך וכמה דברים בימינו בעשיעת לו בדוב
הבדים שיש לא בעשון שבב בפי המשעות ובשאר החיבורים: וכן
יש לא ראיות על דעת שאין מאמינות בב אדם כמלאכעת הבהמה
כמו שאמ׳ הפילסוף נמצא בדברים לו. ל מחלוקות כיצד הנפש עצמה שיאמרו
זה בורסקי ועב ומהו בעו בחיים. ושמעון בפסם ועשיר והרי בעו לעצמו יאמרו
הפילוסופים נמצא בדברים לו ל מחלוקות שזה קדי. ואיפשר שיהיה זה ראוכן
בעשם ויעשיר ויהיו לו בעשי. ואיפשר שיעשו שמעון ויתעשר בורסקי וימותו בעו
כל זה קדי בעולם ולא כה מסובב שבעו לזה האיש שיהיה כך. ולא יהיה כך
לו דברי הפילוסופים: והדבר השע דברי בעלי נייתה הבובבים
ששעתם דבריהם ופעשו הבלבם אינלבם שהם אומרים
שאי איפשר שישתנה דבר זה לעשם לעולם לא יהיה ראוכן לא בורסקי
ועב ואין לו בן שכר עכן לו כה הנלבל בעת לידתו. ועם שמעון אי איפשר שיהיה
לא בעשם ועשיר ויהיו בעו כמו שעכן לו הנלבל בעת לידתו. ולו ב דברים
שקריים אינלינו דברי האיש ענעלם שקר מפני הדעת שכל אותן הבעלים
שאמרו כבר בעלה אותם הדעת הבועה בדאיות בדודות. ועם שקר ה
אינלינו מפני קבלה הדת. שכן היה הדבר כן מיד הושעלה הלורה והמיעות
והבלמוד זה הלאיש וכן כל איש ואיש אין מידו כח לעשות בעלים מדעתו. וברי
דבר אחר מוסר אותו. על מחתו לעשות. כך ושלא לעשות. כך. ומה יעשל הענוי
אן הבלמוד. נמצא לו הבעשים מבעלים עיקרי דת מלדעה יהיד על שהדעת
דבריהם בבל אותן האיות שאומרי הפילוסופים
לבטל דברי הבעדיים והבלדיים ובדיהם. ועם דברי הפילוסופים שאומרי
שדבריים לו קדי שקר בפי אינלנו מפני קבלת הדעת. ודרך האומרים שבלדים
אנו סומכים ובזה הלולים היא שאנו אומרים שזה ראוכן ושמעון אין שום דבר
שמושך זה לבוא בעשם ועשיר וזה להיות בורסקי. ועם שאיפשר שישתנה
הדבר ויהיה הפך כמו שאומרים הפילוסופים שאומרי. שזה קדי. ואנו אומרי
שאין קדי אבל דבר זה הבלי בריאן מי שאמר ה׳ והיל העלם ובלזה דין
ומשפט ואין אנו יודעין סוף חכמתו של הבה׳ ולידע מאי זה דין ומשפט עב

שלזה לזיות כך. ושלזה לזיות כך כי לא כדרכינו דיבר ולא כמה שבחינו מתנבחינו.
אבל היינו אנו לקבוע על דעתינו שאם יהנה שמעון יקלה ויעבה ויחזיקנו בנו (הקצה
בו) ואם שב ראובן ויתן דרכו ויתפוצ במעשיו (הלך בדרך ישרה ישמיר ויעלה
בכל דרך וראוי לדון ויאריך ימים) זו היא שיקר הדת. (כ) יאמר אדם (ולא הביט
עשו כן ולא הקצוהו) אין זה לזיה לפס שון הנרס אין יסורין לגרול דבר שהנו
טוב ישה. כלל של דבר אין דעתינו ששלת דיני הקבה בפס אדם בעולם הזה
(בעולם הבא) וראיתינו עצה מעשיהדא היא שכל הלזי החיוים בהוכביה שקר הם
אעל כל בעבי מדנו (אינו יודע מאיפה שמתמצו (המיאו) דברי יחודים מן
החכמים בהלמיד (בחדר שות שדבריהם מלאים שבעת תולדתו) כל אדם
(נמנו לו הבוכבים כך וכך) (כ יקשה זה בעבכם שאין דעתם אדם הלבה למעשה
ויסדר אפרכי (ושמעי) לבו אין (ראוי) לאדם להעה דבריה של דעת שבבר
בראמתו הראיות (ויעגל כלם מהם ויתגלה בדברי יחיד מן החכמים שאיפשר
שבעבלה ממנו דבר אן שיש באותן הדבריה דנן אן אמרו לפי שעה (ושעה
שהיה בפעם הלא תדמון שהדי למיה פעמן קיים מן התורה הקדושה אינה
בפעמן (ולפי שלא נגדע ראיות של דעת שאי איפשר בפעמן (ותרנמו המתנ
שהדעת הבלתו לעלם) ל ישליר אדם דעתו אחרין שהעשינם הם
לפעמ (ולא לאחוד (כבר הקדיש לבם) את כל לבי בדבר הזה:

ויעל שקרי המשיח שקנעו שינה דבריה משמי לא כך היה המעשה
(ולא במזיח היה (ולא כאיפפריאו) לא בחיפון עלמד איש לדבר (לא
כמו כב שנה (אמו) שהוא עלרים מישר דרך לפנ המשיח (אמו) לפס שמשיח
שם באיש תימן (ונתקבצו לזו אנשים הרבה יהודיים (ועבריים (והיה מסבב
בדבריה (כתב) לו אחינו שבתימן כתב (ודינו לו משפטו (ודרשו (והיה שו
שחיקש לפס בתפלות מהו אמו (אמו) שבבר באו מעבל אותו כך (כך) (שאמו
ל עבל הבנתי מכל הדברים) שאותו האיש עבר דעת (ודא שמים
אבל אין בו חכמה כלל (שכל מה שאמו) שעשוה אן נעראות על ידי (יי
וכוב (ומרחיב על היהודיים ששם (ומרחיב לפס כמו קרעורים בעבו המשיח
(ומנו (ומנו הומן שיוצאה מן (והודרני אותם שיוהדו אותו האיש שמעון
יאבד (ויאבד קהלות: כלל של דבר לאחד שנה נעשה (ודרון כל ה
העניים שן (יאחר לו מלך מן הערביים שתעשה מה זה שעשיתם
אמו לו אמת שעיתי (ובדבר) עשיתי אמו לו (מה המקבת שלך אל תתחוך
אתה ראשי (ואנו אחיה מיד אל המלך אין לך אות (נלא מזה (ויאי אנ (וכל
העולם ואמין (ודע כי שקר נמלו אמותנו (מיד הדבן לאותו העש תהא

מיהודה כתריה לא ולכל ישראל ועשו היהודים ברוב המלחמות ממון ועד שעה
יום שש חשקי דעת יאמינו עתה ידיה ויעמוד כך הוי הדבריה ואם שמעתם
הגיעו כתבי לעתא אותן הדברים ששלחתי לרימון הוערתן והגיעו לעתא וכבר
אמרתי לכם שכל הקדוריו הנשלח שלכם פלגו שרגיו אילן אחד הם ואש אצה
לכם בדעתי עד מילגא וקציעו עתה ואשא מגילתו עם הדעת טוב ודע
ומכלו טובו וקדיו ושלחו ידיכם וקחו עם מעשן החייב הקבה יגה אותם ואתם
לאריות תדיון ולטבוח מטבח עד אשר נהיה לעבר אמן:

נכתב בנתן בנדל בא בתשרי שנת אתן לעטרות באדון מעריב:

ישע יחרב לא יאמיטוש דבותו על קוצר הדברים שהכתב מובירן
שכתבתי לשנעבו ואם נרוב הדבור ומרוב עסקי הא(מ)ת (הצוך
ידע לולי הה פתחם שע שלח שלח והפצר בי ער בבוא ולאנו מפנו ער אסר
מכבתו לא הייתי משיב שנה לפי שיון לי פנאי ומעבור זה הדיעות לכף זכות
ושלו אחי וכיוש וכמוני ידבה ויגדל: תובל האוצות לפני מושב האיתנים
מוסדי ארץ חכמי ארץ הצרפת שע נדרים במנעלם ובתוכם הלי
יהונתן הכהן הוקם ישא: ופה שלום חכמת הכוכבים לרמבם ז"ל

מעשה תורה

נאמר עליו דבריו הקדוש אורה לא כי הרחיב לבי ואגלה
בחנה חלקי תבור אומר לפנו חסדו נא מסבב עורי
חזקי רש ושאר אלתה לי הנדרים לחם חוקי
דברי שהיה מפרש נתן לפ"ע פלגש יצ"ר ניקיש באומרן
טוב ואמת לעשות עם לעיני בריתו וסד מן רשע ומסרעם
תעיה בתה סגד ולשון אלפ המקן נבר ושמור לבך ומבטח לזון קולר
מי מעבר הר לשון דבר תשבר עצם בחש לשבתר אל מרום
רם ומעשרת נאוה נאוך וסוד מחנה כי מקפו בריב למשפלר תאוה
לעולם יהיה ארם עצותו נבחל ולא יהא קפדן לשמאר כי
השאר נדוה לעבר הבא בחרבי ועניים יירשו ארץ
לעולם יחזון ארם לבבו מילות ואפל בשבט: לעולם
יקדים ארם לבת הנעלת כדי שימעיד מעשיה באש
ראשונה לעולם אמר אדם לבנו אומנות עניה: לעולם
אל יהבה ארם דשם בתוך ביתו: לעולם אל ימנה

אדם אפשר ופא בתוך ביתו שמא יגיע לידו ויסתו לדבר עבירה: לעולם
יבא אדם ילא שמים כיותר ומוזה על האמות ודבר המות בלבנו:
לעולם יהא אדם יודע ויעל מי שמיד ואיעל מי יזכה ואיעל מי מיסב ואיעל לעולם
מי מסיח ואיעל מי אותם השטר ואיעל מי קורא: לעולם
ימיכו אדם קרוחה ביתו ויקבע מעליס לתלוי: הקם רש ואין
לו מה שאכל ימכור מעליו ויסתפק מהן ערכן שעורה: ל פעמים אומ' בשר ודם
פעמים אומ' יין: סומקא חלק סומקא: לעולם יבא אדם והיה לבביא
תבואה בתוך ביתו שאין מריבה בתוך ביתו של אדם לא עב
עשקי הבואה שנ' הסס בבולך שלום חלב חטים שבעך אומ' רב פפא הי"ל
דאמרי אינשא במישלם שער מבדא נדיש ואתי הקדא לעולם
יבא אדם בדיר בתבואה בתוך ביתו שלא נקדאו ישראל
דלים לא על עסקי הבואה שאומ' והיה אם ודע ישרל מאד:
לעולם יבא אדם והיה בבבד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של
אדם לא בטביל אשתו שאומ' ולברכם הנים בעבורה אומ' לרי
רבא לבע מחוצא מוקירו שייכו כי מיכו דתתעתרו שלשה פעמים עבמיס
הכרון יוצא בכל יום אומ' נח לו לאדם שלא נבדא
שבעה יפשפש בבשיו: שלשה דברים צריך אדם להסתבל בהן אומ' האיר מה דרסך וסמיכין
בכל עת בשיצא לעבמו
רם אומ' ראה שבאר ורם אתה ובשיראה המות אומ' מה הבא אחריתך
שלשה הקבה אוהב אותם מי שאינו כועס ומי שאינו משתבר
ומי שמעביר על מדותיו שלשה הקבה כעס
בהם על מי ששער בלילה ואינו עסקן בתורה ועל מי
ששסקן בה ואינו מקיימה ועל מי ששלקן בה ומקיים מה שלא לשמה
שלשה הקבה נתן להם הן הן תעדה על עשיה הן אשה ערל
בעבר הן מקח על מקחו ויש אף הן מקום על ישבו
שלשה עולים העלם הקה והעלם הבא הדר בארץ ישראל והמ
ומוליד בן לתלמוד תורה והמבדיל על היין במוצאי שבת
וקונה דמשיר מקדושא לאבדלתא בשלשה דברים אדם עסר
בכיסו בכלסו ובכעסו ויש אף בשחקו ב שלשה
דברים הם עסר בתילסו ובמלבושו ובדיבורו שלשה תבה ענבר
בתן על גג שיש לו פתח הרוח ועל אדם שאין לו פתח בסלו
ועל מי ששער בלילה ואינו עסקן בתורה: שלשה הם אויביה הלבן והבבר (הכלב)

שלשה הם אוהבים · אונס ושעטנז ולבן · שלשה מחיים מיניסים
וחוטמים וטחול · שלשה ממתים שתי
נקבים התחתונים והפה · שלשה אינם נרשות האדם · אוכל
ושכן וחוטם · שלשה הם נרשות האדם · הטשן והדיבור והדרכים ·
שלשה שמועות רעות לאין · קללה וברוך ושמועות רעות
שלשה שמועות טובות לאין · ברכה והלל ושמועה טובה ·
שלשה העשה אותן ירש העולם הבא · והשלם הוה · הסופר ·
וששה עבדיה · וגמילות חסדים · שלשה דברים עניך ארוך
לנקם רחמים עליהם בכל שעה ושעה · על שנה טובה · ועל מלך
שב · ועל הלוים טוב · שלשה דברים שמרים ברומו של עולם · ופן אדם מוא
מזלזל בהם בהזכרת השם בכל עת · ובלות
הפה · שלשה אמרו ממת · ואברו מן העולם · מרגלים · ורואלן · ובן מון
הנאחוני · שלשה הקבה מכרין עליהם בעצמו · על הרעב · ועל
השובע · ועל הפרעסה · שלשה דברים מביאין לידי · ענות ·
המלזל בשילה ידיים · ומי שאינו מים מקנו עריס · ולא אמרו לא רבא משא בכל · אבל משא ולא משא לת לן בה ·
ומי שאשתו מקללתו בפניו · אם · דבא על עסקי הבמשיה · והוא דאית ליה לא
עבוד לה · והמשקון לא אמרן · לא דמהדר אינה לעדיה · אבל לבראי לית לן בה ·
שלשה דברים מביאין לידי · פרנסא · מעבל דחיק · ומטה קצרה · ומטביע בתוך
הנקיים פאונים · שלשה מביאין לידי · הארה · ונבל שיבל · ונבדל ינפרעם
לשלמן חברין · ואשתו מושלת · תייהפא איש חיים · המיצע
ינא מי שיין לן · לא חלוק אחד · שלשה עליו · ומי שיסודין באין עליו
והדרתעם · ומעט הדעת · מן חייהם חיים · הדחמון
מן · רב יוסף · ופלגו איתנהו בי ·
שלשה מין ראין נהיגה · מי שמת בחולי מעים · ודקדוקי שעות · והדשות
ר יהודה אומ · אף מי שיש לו אשה רעה · ואינו מגרשה · שנאמ
ומוצא אני מר ממות · את האשה · שלשה כשהן מתנן נתנן בעון יפה ·
וכשהן נטלן נטלן בטעם הדשות · ארץ · ים · שלשה בעטין
מעם העולם הבא · שמש · ותמיש · שלשה ופרי · ות · ופרי תמרים ·
לעולם אין קנוי נהנה מהן · נדרבן · לעולם ידבק אדם בשלשה דברים · בהבאת שלום · ובהפרת נדרים
ובמלחמה · ויהרחק משלשה · מן המיאוש · מהתגרות · ומהקפדנות ·

שלשה מבאין את האדם לידי וקנה · יין חי · וחומץ · והילוך דרכים ·
שלשה הקבה מכין עליהם בכל יום · בלפלוש לפלוש ·
שדה פלוש · בבית פלוש לפלוש · שלשה
דברים אין הקבה עדיין מן האדם · לא ממזון · ולא מבגדיו
ולא מיינו · הכובש שכר שכיר · והגדר · ואינו משלם · ומי שיש לו לבלות מחביריו
ואינו מלוהו · שלשה מבטח בבן לאדם · אויב · פיל · נחש ·
שלשה משמשים פגר לפגם · אדם · דג · נחש · ומטהר
מוהם · מסייחים מיד · שלשה מבטלין את
האדם מן התורה · אסור · שיחה · תענוג · שלשה
דברים הם · האוכל שום ושימוש מטלה · הוויין לו בנים יפים
ואיש · כרכום · הויין לו בנים · ויתעב · פי · בעלייון · והדר · אחרון · הויין לו בנים
בעלי דיח טוב · שלשה קולות עיבוקים על בני ארם · קול תורה · קול
שמיים · קול בנים · שלשה פתחים לבנים · אחד
ביים · ואחד בחדר · ואחד ביחשלב · שלשה מדות
טובות נתן הקבה לישראל · מה שאם בקל האומות · מדת
רחמים ·
ונמילת חסדים · ובשר פגום · שלשה אין נכנסין לגן · הנגע · הבהרת
מהם · הזיעה · וסיפ · ותמיש · שלשה העשה אותנס
ומן בראשון · וקרוב למיתתו · יותר מחייב · ישן · עומד · הקיצ · רש
ועומד · שמיש משתו · ועומד · שלשה אמרו חכמים · אכל אדם כל מאכל
ולא אכל מלח · שהה כל משקה · ולא שתה מים · אכילתו דם
וזו היא חלי מעים · אכל · ושתה · ולא הלך · ד אמות · אכילתו מחבת · וזו · התלת רוח
רעה · אכל · והוצרך לנקבו · דומה לתינוק · שהוסיר על אפו · וזו היא תה לת דיח
הפה · שלשה מדבן הובל · וכופפ · את הקומה · וממעשים אור
הנעשה · פת לבר · פי · שאין נקייה · ושבר חדש · ויבש ·
שלשה דברים ממעשים · את הובל · וזיקפן · הקומה · ומאירים הנעשה
פת נקיה · יין ישן · ובשר שמן · שלשה מתשין ארך
הנף · האוכל · כשהוא עומד · ושותה · כשהוא
כשהוא עומד · שלשה מחיבים את הנפש · אשה נאה · ורודה · נאה ·
וכלים נאים · שלשה מחזירין אותהנפש · בשר · יין ·
ומרחץ · שלשה מאבדין את המזונות · קול · עגקה · סערה ·
ש לשה עושקים · ואינם נענים · המלה · וזוין · בלא ערים · והמחלוקת
נסין לבנו בחיין · והקונה · אדון · לנעצמו · ויא · אם מי שיש לו אשה דעה · ואיזין

ואין מלוהו

כ״בשה: וא״א אף מאן דביש ליה בהאי: מתא ולא אזיל ליה למיתא אחריתי: וא״
אף מי שישב בדירה לעצמו ואינו יוצא ממנה: שלשה דברים שאמרו
בנביא ממשא את הטשפים ומאיר את השמש: ומרבה הזרע:
שלשה דברים עומדו בעפרשם קוברן עדיק שורפן חסיד זורקן רשע:
שלשה דברים שאמרו באשה טפח באשה עליה קול
באשה ערוה: שער באשה ערוה: שלשה דברים אין
אדם יוצא מהן בטל יום עון תפלה ולשון הרע: והדרור:
שלשה דברים הנאמרים עליהם בטל יום על הצדקה ועל המלה
ועל הסמה שעה לישרא: שלשה אין להם מחילה
המלוה עם עדותו והמדבר אחר בפה ואחד בלב:
ואי ואם דבר עדות המבדון ומעיד בן יחיד: שלשה דברים עדיך אדם
לעמוד כתב שחיטה ומילה: שלשה אין בהן משום
מעילה קול פי הסירה מראה: פי הזיכה ריח: פי הקטרת:
שלשה באים בהסח הדעת מציה מציאה ושקדב: שלשה
חלות הפקיר קול הבריה וקול שבכלים:
ותינוק נוסה: שלשה כל זמן שמוזיקים מוסיפין בורה דבר ונחש
וחזיר: שלשה דברים שאמרו בכלי חרס
כולנו ואינן פולטו ואינו מבאיש מה שבתוכו: ושלשה
דברים בכלי עץ פולנו ופולט ומבאיש: ושלשה דברים בכלי
זכוכית אינן פולנו ואינו פולט וקדראה מה שבתוכו: מקום
שחט חתי מקום שנן יין: שלשה פרוטות אין בהן סימן ברכה: שדה
האשה ושכר בייתים ושכר בהמה: שלשה נתנסה
לאדם כבוד קול וקומה ושער: שלשה אוהבים
זה את זה הנים והמסומדים והעבדים ויא״א אף העובדי
ואלו הבגדים והלבטים והתיכרות: שלשה שונאים זה את זה:
תה שבכל ושביה והכלבים ויא״א אף הונאות:
שלשה אין להם מחילה: הסך שמן לחברו מפך דיקן והמדבר אחד
בפה ואחד בלב הנגזל משהה הנגנב ד שלא הבדיקת:
שלשה אין להם מחילה אשה שאשין הנזהרה הבא על אשת איש
והמתבבר בקלון חבירו והמקבל שם מחבירו ויא״א אף המלבין
פני חבירו ברבים אפי בדבר הלבה: שלשה הקבה שונאן האוכל
אמתו: מזון ומשקון והמשמש מטתו: עלוב והמדבר דברים

שבע לבן אשתו כפרסיא: **שלשה** דברים מקיימים את האדם: הדר
בעלייה: והמגדל תרנגלים בתוך ביתו: והמדבר ואין עמהם:
שלשה דברים מעבירים אדם על כבוד קונו: ועל כבוד דעתו: מלבושו:
ויצר הרע: ורוח רעה: **שלשה** דברים אמרו חכמי
יש נושא אשה לשם ממון: ולשם שמים:
הראשונה לשם שמים יצאו: סמוך בשם מושיעם את ישראל: ולשם ממון לסוף
יעבור לבריות: ולשם שמים יוצא לו בן סורר ומורה: **שלשה**
דברים מהפין עשו של אדם המקלבל בקשת: ובפיו
הכהנים: ויא אוף המשתכל בפני שיא שמאוגן: **שלשה** דברים
מקצרין ימיו של אדם: כעס: ושנאתנו לו: ומלחמה: לתרורת
ואין קורא: ואוס שלברכה לבריך ואין מבריך: והמהפך בדבר אחר
ויא אוף מי שקורא פת: ואין שלבר בפשה: **שלשה** דברים מאירין
ימיו של אדם: המאירך בשולחן: ומתעלה: ובית הטבא
שלשה עניין הן: ישרש באומות: וכלב חיות: והרעבון בשעת
ויא אוף עין בבהמה רחוק: ויא אוף עלם באילנות: פרשי
ל אינו יודע מאי עניתיה: ויהי עין דצלח איגייא: ולכך שדין הצפרין בין
הקפריסין שיצא מן הנפרין: כמו: והב הנוספת ל פי הדיינו עזרתו שנותן
מים פירות: בשלה: תמורות: אביונות: והקפריסין: הנמורות הן לולבי עלה
פה פי עצלם ואוכל: אותן שנאמר דכין: אביונות: הן הפרי עצמו: הקפריסין
הן שומר הפרי: והוא פגין של אביונות: שמו נמן של המון: **שלשה**
אין להם מחילה: גר שחזר לקלקולו: והבועל אשתו נדה:
והמוסר תרומה לשם חולין: **שלשה** אין להם קבורה: הנהנה
מאיריתו של נכרי: והאוכל בחלקות אחר: ומברך במקום
אחר: ומתנבבר בחלקו חברו: **שלשה** דברים של ר יהושע בן
לוי: שלא ממלאך המות: אמר לו משאעה נבנס לתוכלה
לאי זה צד אלבה ושב: אל למדרשותיו: ל משב לפנו שאינו יושב לפנו
וכשהדבר בעיר הלך באמצע העיר: **שלשה** שעות אנו משיח
מן החדש: מהאמהר: מלת: ומהאחר: פעמ מוריקות:
ומהאחות מסדיח: **שלשה** מפתחות הן: שלחיה: שלשמים:
ושל הביית המקדש: וטולן בידי הבמ ולא נמסרו ביד
שליח: **שלשה** דברים אמרו חכמים: לעולם יאכל אדם וישתה
פחות: ממה שישלו: ולבש ויתבבד כמה שישלו: ויכבד

בשן ובנו בתוכו יותר מדמה שיש לו שהם תלויים בו והוא הגלי במה שאמר
והיה השלם: שלשה שהתפן באדם והקבה ואבן ואמן אבן
מזריע לבן שממנו עדים ושלמות ועצומים ולכן שבנין
ומה שבר אש אשה מרעת אודם שממנו שר ובשר דם ושיער ושמור
שבנין והקבה מגיל בו רוח ושמה וקלסתר פנים ודעת ובינה והשכל
ומאזנים והעשם ושמיעה האזנים וריבור שפתים והילוך רגלים תמצא
ה מן האש ה מן האש ושהה מאת הקבה יתי שמו: שלשה
ספרים הם הדואה ספר ידמיה בחלמי יראן מן הקדעתה:
ראוה ספר מלכים יעבה לגדלה דאה ספר ישעיה יעבה לישועה:
שלשה הפקעות ספר הגלים יעבה לגדלה ספר משלי יעבה
להסמה: בשלשה דברים יודע הכסיל במהירות המעשה
ודבר בטוח והאמין בכל אדם שאמר פתי
ואמין לכל דבר: בשלשה מדות יתגבר האדם בהתנהגות עם
בני אדם: ונסתרקתן במחיתן ובתאהבו אל כל
בני אדם: שלשה צריכין להחליק לבן לשון ולו הן מלך נדיב
וחולה מזקן וילד קטן: שלשה נבדים
בנשים אחת יגדם ויסף היגדיק ובשן ופלטי בן לוט
שלשה שמשו בתוכה כולן לחן ולוהן הערב והכלב וחם לחרב
בעודו: שלשה מלכים מלכו מסוף העולם ועד
סופו ושולחן אחאב מלך ישראל ובוכד נצר מלך בבל
ואחשורוש: בשלשה דברים שבעולם ישראל במילה ובמילה וקדבן
שלשה עתידים להגלות עד שיהיו זלזלו ושלוחן ענגנת
המן ועבודת חיות של שמן המשחה ומקבל של אפרח אחרן אבנו
שקדיה ופרחיה: ארבעה דברים עלה ר יהודה בן בתירה את
תלמידיו ותהרו בסבור הבדיהם שהוא כבדכסם
והנוהרו בזקן ששכח תבלמודו מחמת אונסו שלחות ושברי לוחות מונחות ו
בארון ומעגן בעכם מן הרעון והושיבום בין ברכי החכמים ותהרו בבנ
עשים ובבנו עמי הארץ שמזון הנעא טהרה: ארבעה דברים עדיף
אדם להתחזק בהן הגלה ומלוה הגבלה ורדף אדם
ארבעה דברים ברא הקבה לארבעה ברא שבעול לכתרה פי מלוכא
ברא נבוב לעדעה ברא שמיים לעדרם ברא נחש לחפשית:

ארבעה פלוטות אין בה בדסה · שבר כהבים · ומוגר נמשם · ונשת · הגמים ·
ומעות הבאות ממדינת הים · ויא אף המדינה לעבר אשתו ויחיש
ונשא אותה לשם שבעה: **ארבעה** דברים ואלו לתרה · המהלך אחר האשה
ואפי היא אשתו · והמשפר עם אשה בשוק ואפי אמו ואמותו · והמעשה
שעמו מביא המורדים · והמתחבר עם עם הארץ: **ארבעה** דברים נפלשו
ממקום שבלה הוה ובשלם הבא · שן · ובלעי עדיה · ושפיכות דמים:
ארבעה מתן בני קין שעה · מדינה · ולבל הזקן · ובן יוחנן בן זכאי · קר עקביא ·
ארבעה דברים אמרו מכמים · אם יכבם אדם שרו ולבנו
הנצא בשבת · בבסיליס · ואם שבלה חמור בסולבו הנצא בשבת
בבסיליס בגדים · ואם ידרוך עם נמר הנדור כלה עם חמותה · ואם הנצא
עדב כולו לבן הנמצא בשדה בגשיה: **ארבעה** סימנים הם · סימן
לגן נעשם · סימן לבעות הדוח ירקון · סימן לבשות הרוח
עצות · סימן לבבלות הפה: **ארבעה** דברים דעם לאדם · שיהה
בשלה · ושיהת ילדים · ונעת · ילדים · ורוח · ובהה:
ארבעה דברים יפים לאדם · מלאכה · והגדה · ונעת · וקנס · ורוח
נמוכה: **ארבעה** דברים קשים זה מזה · מת
כלב קשה לנך · חולי · מעשם לשה ממסמל כלב
אשה דעה קשה משתנה · וחסרון כיס קשה מכולן: **ארבעה**
חשבים כמת · שוה · עני · ומצורע · ומי שאין לו בנים · וסומא:
ארבעה דברים קשים לבשפיס · המקנה בחרם בבית הכסא ·
והאוכל ירק מאנדה קשוהל · והטובל בנהר אן במעין
ואינ שוטף אה רגלין · והתולה בגם של בני הדעה המטה:
ארבעה דברים עדיף אדם להתחזק בהם · תורה · ומצות תפלה ·
ודרך ארץ: **ארבעה** הקבה סעד עליהם בעצמו בכל יום ·
על רוזק לבד · נכרך ולא נעבד נעבד חטא מימיו · ועל
עם שמצא אבידה ומחזיר · לבעליה · ועל דיין שדן דין אמת לאמתו · ות
הברל ממשפחה שקודין לה שרה: **ארבעה** עדיפין שימור
בדשקן · חולה חיה · חתן וכלה · ותה: **ארבעה**
עדיפן לתורות · יורדי הים · והולכי מדברות · והיוצא
מבית האסורים · והולה שנתרפא · שנטל סם בבן יורדן ל"ח חסרו
ארבעה שמירתן לגלה · תיגר · ומלר · ושיר עגול · ותה · **מפני**
אדבעה דברים ממוע של בעלי בתים נמסרין

למבטות. על מלגה ברבית. ועל מאמרי שטרות פרועות. ועל פוסקי עדיקה
דברים ואינם פרשין. ועל מי שבידו למחות ואינו מוחה: מפני
אדבעה דברים המאורות לוקין. על כותבי פתקות. פי' כתב
ניף. ועל מעבדי עדות שקר. ועל מקללי בהמה דקה. ועל חוקצי אילנות טובות.
מפני אדבעה דברים חמה לוקה. על אב בית שמות. ולא נמצא בהלכות.
ועל עברה המאורסה שנבעלה בעיר ואין מגיעה לה. ועל משכב
זכר. ועל שנ אחים שנשאר דמם באחד: מפני אדבעה דברים
נבסים בעלי בתים יורדין לטמון על כובשי. שכר שפיר פירות
שמרחקו בארץ ושנה. ועל עושקי שכרו שכיר. ועל מקרקעין של מיצאדיהם
ונתנן למהיריהם. ועל נפות הרוח טבע כוכן. פרשי לשון שמתמעטן מ
מתוך ידיה. והב העבור פי לבאי המשנה על אינב המלך:
ארבעה כתות אינם מקבלות פני שכינה. כת שקרנים דכת דובר
חנם יבא. כת לצים דכתי ובמו שבה לצים לא ישב. כת רמאים דכתי לא ישקר
לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה: ארבעה מבטלים דון עיניה.
צדיקה. דכתי ועדיקה תעל מסות. עשקה. דכתי ועשקן
ל"ל נער לבם. שיעני הכשר דכתי לך לך מארצך לא תקולא שמה שני. לי
שמה שמה ובדכתי אלהה. שיעני מקום דכתי לך לך מאדיעך ומולדתך ואשר
לעני נחל: ארבעה דברים העשה אולם דמו בלאשו. הינשב
בעל שלמות. והשמר עדוש בפני הבר. והמכבה הנר
בפני הדי הוא נכפה. ומשמש מטתו בתנ הבר הוגין לו בנים נכפים כפופים
בעריס: ארבעה חדשים. משיח בן דוד. ומשיח בן יוסף. ואליהו
אל נכון. עדיק. מביא בן דוד ומשיח בן יוסף. יהיו חדשים
פי' אומלטה לבנין בית המקדש. ואליהו חדש אבן שבבה מזבח בדר הבמה.
וכה עדיק. זה שם בן נח. שנקרא חדש בר יחזק חדש את עדיקה זה מלכי
עדיק וקראו חדש על שם בנין שבבה התיבה שבבה עד אבין
חמשה אין הדעת סובלן. דל נאה. וקן מנאוף. שיריב עב. מהנאה
על הצבור חנם. המגיע אשתו ב פעמים ון. פעמים
ומתוריה: חמשה דברים אין אדם רשאי להתה לך בתן שאתה
ולקאה. ונקמה ונטרה. ושליב: חמשה
דברים האוכל אוכלם דמו בראשו. שנם חלוף. וביצה
קלופה. וביצל חלוף. והשותה משקים מגולגלים ומשקין מזוגין שעבר עליהן
הלילה.

חמשה דברים העשה אותן דמן הראשון · הלן בבית הקברות והיוצא
יחידי בלילה · והאבוס לבית הבידן · אל לבית הלאום · והמחזיק רס
ומשמש מטתו · והנוגח עם אשתו ואינו מאכיל · **חמשה** דברים אין
אדם רשאי להתפלך בהן · שנים הולכין ודקל ביניהן · והיום הנולד
דקל יחידי · והעגלה בין דקל לחומה · והמלוא מים ברשות הרבים ושברליה ·
והשותה מים מן הנלין · **חמשה** דברים נאמרו בשור · משמיע משחיל ·
מעביל פנים · והוק · שרצים שבבגד מעשר · ומדבר הון רע ·
ואל אף מדבר אהבה · ומוציא תלונה · **חמשה** דברים שאמרו בחוכה
שור בחלום · הרואה שדה בחלום אם · וכבר עליו ימרר ·
האוכל מנגדו · ישיר · בשנו דקר רחוקה לפנו · שיהן יסדין באין עליו ·
נגזן · יהיו לו בנים מגנים בחוכה · **חמשה** דברים ישל אחד חלק
משישים מחמשה דברים אחרים · אש · אחר משישים של
ניהנם · דבש · אחר משישים במן · שבת · אחר משישים של במן בעולם הבא ·
שינה · אחר משישים במיתה · חלם · אחר משישים בנבואה · **חמשה**
דברים מתחרט הקב"ה על שברא · על מלכות בבל · ועל
מלכות יסמעאל · ועל יצר הרע · ועל עון · ועל שלילי · ישראל שנאמר ועתה
מה לי פה נאם ה' כי לוקח עמי חנם · **חמשה** דברים חסר מקדש
שני ממקדש ראשון · אש בשלינו · שכינה · וארון ·
אוריים ותומים · ורוח הקדש · **חמשה** אימות הן · של חלם על בגד ·
אימת מפגש על אדי · אימת · יתוש על פיל · אימות שממית
על שרבב · אימת סערה על הים · אימת כלבית על לייתן · אדי יוחנן מאי
קראה דמסלן שר של עון · **חמשה** דברים מעבירין החמצה ·
האוכל פת אפויה כל עריבה · והאוכל ביצה מקלקלת בלא
מלח · והשותה מים מטיבי הגשה · והטובל כמלח ואוכל · והרבל בשמן ויין ·
חמשה נדמו לארם הראשון · ולקין · שמשון בבחן ולקה · שאול · ויש
בבחן · ושאול בצואר ולקה · שנ' ויפול על חרבו וימת ·
אבשלום בשערו ולקה · שנ' ויתקע ראשו באלה · אסא ברגלו · שנ' לעת
חלה את רגליו · יגדיל בעשון · שנ' ושני יגדיל שר · **ששה**
דברים עזה רצון הקדוש את בנו כשבא לטהר מן העולם ·
לא הגדיר עם אדם לנו לפי שאומרין אני לרשע ולשכנו · ול תשב במטה
אדמית משוש מעשה שהיה · ול תשב בגבר שראשה הה · ול תעמוד
לפני הטוב בשעולה מן האור לפי שהשנן מדקר לו בין קרנו · ול תגבור

מנה לשמעון

את המכה שאתה מאבד אותם. ולא תצא לדרך בערב שבת וימים טובים
ובלילי רביעות ובמוצאי החג לפי שאנרים בית מחלת. יוצאה ביום רבעי
מלאכי הבלה. ומשום ר עקיבא אמרו לכל אחד ואחד יש לו רשות לחבל

ששה דברים עזה ר עקיבא אתה לשמעון בן יוחאי. פחה יה חבש
בבית האסורים. אם לו ר למדני לדרך. אל אינו מלמדך. ואם
אנו מלמדך מוליך אותך בנסיר למלכות. אם לו יותר ממה שהעבל ויעבר
לנתן הפדיה דוצה לתנן. אלו ומי בסכנה אל הנעל. מיד פתח ולמדו.
אל אם בקשת לחתן תתנה באילן גדול. ואם בקשת ללמוד לבנך תורה
למדהו מלמד מונה. ולא תבטל בקדירה שבשלו בה חבירך. ואם רב פפא
בנישה בחיי בעלה. דאם מה נגוש שמא ונחוש ד דעת במטה ואינשת
בלמנה לפי שאין כל האשבעת שוות. ולא הכנס לעיר פתאום ולא לביתך.
וכל לבית חבירך. ואם בתך בנה שחרר עבדך ותגה לן.

ששה דברים עזה ר עקיבא אתה. הושב בן. אל שאה שבתך
חול ולא תעשה לבריות. ולא תשב בגבהה של עיר ותשלה.
ולא תגביה פתחיך. הר על פתחו של חבירך. ולא תעבור בפני בית הכנסת
כשהעבור מתפללים. ולא המעבר מעבלים מדרך לא בימות החמה ולא
בימות הגשמים. והוי משכים לאכול בחמה מפני החמה. ובחרף מפני
הגנבה **ששה** דברים מאריכין ימין של אדם בעולם הזה. והקדר
קיימת. לן לעולם הבא. השכמת לבית הכנסת. וכיון תפלה.
וביקור חולים. והכנסת אורחים. והדן חבירו לכף זכות שלא בפני. והמקדש עם
הייין בשם: **ששה** דברים ינים לחולה. גיעה. עטוש. שינה. לדי. ה
ילוך מעט. ומלוס: **ששה** דברים נאמרו באדם. שלשה
כמלאכי השרת. ושלשה כבהמה. ופרין ורבין כבהמה. ומוציאין
דש כבהמה. ואוכלין ושותין כבהמה. ושלשה כמלאכי השרת. מה מלאכי
בקומה וקופה. ומדברים בלשון הקדש. ויש להם בינה:

ששה דברים נאמרו בשדים. שלשה כמלאכים ושלשה כבני אדם.
אוכלים ושותים פריים ורבים ומתים כבני אדם. ושלשה כמלאכי השרת. יש
להם כנפים. ומהלכין מסוף העולם ועד סופו. ומדעתם מה שהיה ויהיה.
ומה שנשמים ונאלם. ולא אף מהפכים פניהם כמלאכי השרת. ונלאין ודואין
ששה הם מלאכי מות. בריאל על המלבים. קפריאל על
איש נאין. הבהמה. משחית על החיטים. אף על החיים. וחימה ע
הבהמה: **ששה** דברים הם לעולם. יהא אדם יודע אי אל מי. ושבו

ואיעל מי שמד ואיעל מי מיסב ואיעל מי מסיח ואיעל מי חורם ומשטר ואיעל מי
קורא ששה דברים עזה כנ"ג הקדוש אתה בנו שלשה לדאות
מסיח ושלשה לדרך אדם שלשה לירא שמים בנ אל
תאמל לשם כזבה עד שתגמר הפרשה ול תלוש על מטתך עד שתלא קש
ותעפל ול תפנה באחרונה לבית המדרש ושלשה לדלך ארץ משתנין
לגרר רק מעשים מדלך ואפלו יש לך סמוך עבדים ושפחות אתה בעצמך
תגיע מטוך ול תשיח אחר הנרתב מפני שאמרו אזנם לריר ונם לבית הכסא
ולדבר אחר ששה דברים מרפאים את החולה מחלוי ורפואו רבים
רפואה פרוב ותרדין ומי מיסין נשה פי פילו וקיבה
והדית הרחם של אשה או של הרגלת ויורדת הנבר ויא אף בנים קטנים ולא
עוד אלא מדנים קטנה מפרין ומדבין טל ענפו של ארז ששה שמוזרת
יש לנחש נחש שרף תנין עפעוע אפעה שבשוב ששה ששה
שמות יש לאריה אריה כפיר לביא ליש שחל שחיל ששה קהלות
שמות עקדא שלמה שלמה ידידיה אנף בן יקא אברהם יצחק יעקב
למשל ששה שלא שלו בהם מלאך המות ששה דברים עזה כנגד את
משה ואהרן ומריס בנו אהבו זה את זה ואהבו אל ואהבו זימה ואהבו שינה
ושנאו ארונכם ול תדברו אמת ששה דברים נאמרו בין
שלשה לטובה ושלשה לרעה שלשה לטובה יפה לעינה
יפה ללב יפה לשחול שלשה לרעה רע לראש רע למעיים רע לרחמנות
ששה המעות הן שלשה לטובה ושלשה לרעה שלשה לטובה של
סם ושל שחוק ושל פירות שלשה לרעה של עשן ושל
בית הכסא ושל בכיה ושל באב קשה מכולן ששה וגר
שמות הם שים כאחד ואלו הן הבקה וקנת ולוי ועבדיה
יוסף ויהושע שמה ושלמה משה ואלעזר הזקן ורבן יוחנן בן זכאי ור עקיבא
ששה דברים נאמרו בגם האדם אין מוסרין לו עבדות ואין לוקחין
ממנו עבדות ואין מתנין עמו בדרך ואין כרגלין לו את הפלון
ואין מסרבין על עבורתו ואין עושין אלו אפטרופא על מי שמתים ולא על קופה
של צדקה ויא שמכרינין ששה מעות שנעזר אדם מראשון
שנ (ויקרא ה) שריים על הארם ד לוי אומ) עזהו על (מעזלה
ויצרו) עבודה זרה כדא כי הואיל הלך אחרי עצ ה) על בדיבת הסם כדא
ונקבה שם ה) שריים לו הדינים כדא שריים לא תקלל על הארם ו שפיכות

אמרתם

רמים בדאמרי שקרים דאורים באורים דמים ישקר. לאמר. ן ועלי עדיות. כדאמר
לאמרי הן. שלח איש את אשתו. (ופלבה (ופיתה) לאיש אחר: מכל עץ הגן. שהוא על
הגלל. **ששה** דברים הם. שלעולם יזהר אדם מן הפן דשעתה ויזהר
מן הסקוץ. וכן בושת לו. ויזהר מן שלאמת יצאר שאין שקולין ויזהר
מן השקדון שמטו פקדון (וסופו מרובה. ולהזר מן קנות הדוח. שמשבעה דברים
נאמרו בקנים הדוח: **שבעה** דברים ש בן קנים הדוח כזו. עבדו עם. (ותורתו משתברת מכמן. ש
שכיבה מסתבלת ממנו. ויסורין באין עליו. ותפלות באות על ידו. ונמסר ביד
בשר ודם. (סופו) נכשל באשת איש. **שבעה** דבריה נאמרו בעניים
מבקש שנה. (וכה לחיי העולם הבא.
(קודרתן משתמרת לו.
שכיבה עמו. ועצל מן הפרנסה. ולא אומה לו רע. (והסל מרחמים עליו.
ונעצל מישה רעה: **שבעה** עלין מהלכין. ארבע שנה. ונשקב.
ויוסף. ומשה ואיוב. **שבעה** דבריה בריאת קורבים בריאת
עולם. תורה. ון עדן. ן הגיהם. ושמו. של משיח. וכסא הכבוד.
ובית המקדש. ושמשה: **שבעה** רקיעים הם. ויולן רקיע. שחקים
וזבול מעון. מכון. ערבות: **שבעה** שמות לגיהנם.
שאול. ואבדון שחת. דומה. טיט היון. גיהנם. עלמות. אדון ותהום
שבעה מין זהב הם. זהב טוב. זהב טהור. זהב שחוט. זהב סגלי. זהב
מוקן. זהב אופיר. זהב פרוים. **שבעה** שמות נתן
האוכל רגן. אוכל דבר. שבר. יבול. תענוגים. תבואה.
שבעה שמות נהגו עשיר. עם. אבון. רב. מך. רש. עבד דוח. איש
תבים. ואמסכן. **שבעה** הם שקפלו העולם.
ארם דאה מהושלה. ומהושלה. דאה את שם. ואבן
דאה את ישחה. ישחה דאה את שמרם. ושמרם דאה את אחיה. ואחיה דאה
את שמן. ונדין הוא דיין. המקום למען שמו הגדול יחיה לא באתה. אלין
שבעה מהעשרין בערבי. לבי. הפרנסים. והדיינים. ומלמדי. תינ
שוקות. והחנם. והשמשים. והסופרים. ובאי ערקה.
(שבתם ואמו (ומשלשים. ובני הן ברקיע. ולבריקים הדבים סכומם. ש
לעולם ועד: **שבעה** יודעין לגיהנם. המיסר. (ומשמרים. (והמ
(ומסורות. (המתכבד בקלון חבירו. (ומפנה שם לחברו
(ומלבין פני חבירו ברבים. והבא על אשת איש. **שבעה** מצות נצטוו
בני נח. של בן. ועלי עדיות. (שפיות דמים. (ובדיקת הסם.

ליקוטין ממשלת הפילוסופים

הקדמה ביאור שבן המורה שעם הרמניד המתנשקות בחולת היא
הדבק תלוק לבוק ראו לה לבטיל בדיעות נפש קודם
שיעורך מלרעת נפש: **מה** מאד רעה עמידת העומד במעמד
ממנה הראשון: **ב** הלקת החולים **ה** עמדה בעולם הזה נמעלת והייאה
יקות לעולם: קוב מוכרח ווייס ב משתומם ואיע משם התבוננת לבאים: **לא** ידע כי
לא בת מי שהקרים עבדים עובים שיבחרהו בהם אין הסיאיר חכמה שלמה
תעשיה: **לא** יעל מן המות המקוה ולא ישל ממנן המנוס: הסכל ושמה הבחיבה: **ה** הטבע היא החת **שורש**
הבקר הבנא כי הדות בשמות והקעבים: הבבדים הם לגפש
ה ליב החלון הלב והעצב ידחוק וישחיתלבב: **ה** לשון מסדת הלב
אויר הימים יאבד כלדבר: **ה** ראגנת מדני הלבבות לאושר החליים מדני
הגף: **ב** מון האדמה מלים: ונבה חייב כל עשה דע הוא כתב: ואם
הוא בעה: החיים והמוב ח' ואם הוא באשמנו המושם: **כח** יתרון
מחיים שיחסדו מן תשוקות וכריאות ענה מטומן לפעשים: **ה** חדרון
כעת התלאה ענמת הדאגה: **ה** הענות הגלוחות יטחיתו הטעגה הבחרות:
ה עולם מזה בית אבדון: והעולם הבא ביתבמוב וינעת העולם הזה
לגיהל הענולם הבא שבה: **ה** שלם הוא מחשבו קון ודרדר ודשן
ולאו אבה תשימו בלבם וקבדו בלבתכם: **מו** ישישרו מדוע בדין
תתדחיה אהבתו ומשכן הלבבות לקראתו: **ה** חכם ידע הסכל
מפני שהיה בעדיהו כסיל והבסיל לא ידע החכם מפני שלא היה
חכם: **ה** שיש פה יקשים לא יפול בהם אלא מי שנפרה בהם:
ה ויש מי שלא יבדיהו הבשים כי אם שלו בנים יקיצו כנפיו ולא
יעמחו עוד: **ה** שמלת השור חובה על כל משכיל ולמלבה סור אין לו
שכל: **ה** מטונה מי שיעבוים סור אשר לא יעוה להבעלמו אבל אם

מעלה בעליונה לא שייך: אדם ומלמדו: הזמן מזומן להשיב הזן
עבד ולהפריד כל הברה לא היה יכול להוליפיס ולא יוכל לבאיים
הזמן מגיב דע מאד שאין יכולת להזהר ממנו אף אם יזהר: הזמן אודב
ואין מדקדק לפעמים: הבטחון על הזמן מוחקש ומבטוח עצה סכלות:
הדבר הקשה מכל דבר המות: המשל האביד הזמן מי שקדמך
כן יאבדך: כאשר הונה מי שקדמך כן יונה: הדבר המתמיד
והאלע יותר מכל דבר הקשה: הדרגא על דבר שלטון: הלבב
מודה והדאגה חטף: הסטיבא השר על האור ומשיכה:
הרכלות הוכיל לו הלבבות אם כל: המדע לא יכלה ברוח המבחר אבל
חסרון לימוד יגרעו סבה אובדו לפי ל הגדי כיל: במקר שהדעה:
לא נכון להטריד האדם לבו במה שאבד ממנו אבל צריך לשמוח מהר
שלאחר לו: הנעם היא שלה פעלה ופדרין שלה הילות ומהשיבה
היא עלה הילות: והמלאה היא עלה המשלמת: פ הילות היא המלבן
יין וקנא כמו מגהו בלשון הקדש כי תגהו פרשו חכמי המקרא דבר שאין לו
דמות ערוה והמזומן להבל כל דמות וכל צורה ועל זה קיאון הילות:
לא יכבשו הנעלות הלבבות כי אם ממעשה החסד והיושר: הימים
יאבדו כל דבר וימחו הערות ויאבדו הזכרון: רשיעבא
המושל יאמין עוזיו: וכאשר ידל יאמין אויביו: שלום עליך שלו
מגבר לא שלה רצון: הדעת והלשון שופטים על כל דבר
הדאגה תתיך הלב ותמס אותו: לולי הגם לא יתקיים העלם:
כי יקבב השליח נלשחת הערה: הקליח אם מעדו קדקולין או
דגלין אן יטה אן יקבב יבזה בעמיו: תמיד הארץ מבין מעשיה
(ואדיו) תגוית שבטיה: המות לא מודעים שיון ולא הבהילנו בעבור כי
ידעלנו בטרם כאון ולכן ל יתרדך הזמן בעבור כי ידעת כי אנו מן
המתים: הרעלה תהיה נגלה בראשיתה ולגלה הלגל ומסוד: בל
הבטאים תמת ההיה ההפסד ולבסם תחלה סוף (ואורש אחדי
המעאן אובד ומולך ולשורו אשר היה ממנו שב: כל המציא דבר
אבד הכל סמומן לאובדון: שלום עליך מן הנפרד הנסע מאתך
שמעי כתבי המבונה והחזיקי בהבל תגרומים: אין נרדם
אשר לא הדעה מתנתו ומלוה אשר לא הלוה לפרעו: ופריד
אשר לא יפקד פקדונו: צריך שיבבה בוכה לתכרון מה שיחסר קונים

שיעדר ממנו: הנוד דין במיתה נוקם ברצון מעיקר ומשקם המות הלוך
ל מלכי כאשר יולכבו השקם בה: שלום עליך חי ומת: כי
מכמה החייב היית ומבחר המלכים אתה זה היום שנמנו בו
החדרות ונרשם בו משתדר המלכות ונא: ברע ופה פעוה הענגה אלבסנדר
בכמו הנר שפתינו בשתתן אנו ואבני עליך איך נמשלה יינאתך ל הנעלמה
ליינאתך מן העולם יינאת ל ו עדש שעיר בלי חפץ ויצאת ממנו שולל מכל
טובה וריקם מכל חפץ: מדוע לא רחץ נפשך במקום ער ואתמהו לא מעלין
אותך מרחבי ארעות: המות דרך אשר אין נברח ממנה וכוס אשר
אין מסתנזר מנוס: אל יתעסק אדם במיתת הממון אך יעבר על דאנ
הנבדים: בא שלטון המות ופר שלטון המיים סוף כלי למות
ולאבדון: אל תמהל היה שמעתך איזוב ומשלתך עליונה ושתה שמעך
ערד יאור מעלתך קרוב: הבינו ל זה והוסרו בו אשר אתמהל בשחק
ושתה מתמה לארץ: ה מבנות הבן ולהרחבה לא יכילך איך יכילוך ר
אמות: הבינו ל מי שביר אתמהל שופט ויוסף שפט: השוה המורת
בין הנבבד ונעקלה במשכב העבד: מי שהין נעקמים לו
המאמלים נעשה מאכל לעבד ומי שהיב נוון במיגב המאכלים
הוא מון לארץ: בא מינו בעלבי סבלים ושבע בו מתר שליש ונפרדנו ממנו
מוכרחים: ה שמות תלויות במעשיים אם יהיו טובים יעלייהו ואם
יהיו רעים יגנו: מבחר כלי הנשק בעת הנלאות הסבל כי הבורח
במה שעתיד לרוח הוא מסובב בתוך יד המבקש: הקחולי מאסר
הנעם והראוך מאסר הנעם: לשון האדם מופר לב כשיעים דבר
בפני עצלו: אל הבת הדבר יעוד עשיר ויסתום אוזך: אין הטוב מי שי
שימנע מעשות רע אבל הטוב מי שישעשה הטוב: אין אין הון
שתן כמו המבל ואין חוסר כמו הסכלות: אל תבקש עוד הכובן
כי יקדיבלך הרחוק: מבקש דבר בלא דעת לא ישיגנו: הבלית
דעה רוב הבטח: והסרון הממון: אבוד השלה טוב מלב קשה
למי שאינו ראוי: הי מיפקד אדם הדבור: המדבר בדבר יותר
הזהר מן הנאמן ל מעבר הנעבר הנעקשות בבטח
אדם לבעים: כל קנאת נבר הוא סבב ל הטוב: אל תבטח ממי
ששחק לפניך: אין דעות לה יותר מי שהקדיבר לפני הארוה:
אין המחלה לא במי שיש לו יכולת: ל עזה הנכבד ברוכה
בפי מעבלו: לא יראה מן הנקיה למי שתקל עליו נפשו

הזדיות לבעל המחבר: הזאב לא יי
שבח אוחרפה: הנשר ימק לפי שאין כן יחיה:
בעוד שיערך: מעלה לא ידאגו באמון מן המקום:
דעת שמורה על הדעתן באמצע הטוב: ראוי למחזיק
בחכמה שלא ידאו אדם: גוף בלי חכמה בנית בלי יסוד: הנ טורד
בחכמה ובמוסר: מקנה העבודות והנאמים ישאן מלשון זהב
המדברת: במקום המשרה וה שחון לא תשכון החכמה אלא היא מבלש
ממנו: אל תהי חכם בדבריך אך היה חכם במעשה: אם
הבעל לדיון החכמה יעבוד כשדרשיה אותה ממך:
הנ אדם חכם בעודנו מבקש חכמה: ובאשר יחשוב שהגיע על תכליתה הוא
שכל: הנ חכם דיגנו בחכמה ודיגן הכסיל באולה: מה טוב מעשה
לגיפהו חכמה ומה טובה חכמה לגיפהו מעשה: מי שיתעשר
בתורה ובחכמה לא יתבן שיהיה שואלו עבה ונעם שמן: ערך
כל אדם שפ מה שהוא יודע: מעשה הכסיל בנות תשאים שמאיים
בני אדם: אין שפתי חכמות: במדות המאמין בדברי החכמה:
ב שתשב לפני חכמים יהיה דעתך לשמוע יותר מדבר: אבדת
המאמין שדרך שיבחינה אפילו בדרי הכלפיים: הזדיות שתש מוה
מה שצעות לעצותו ותגזב מה שלא שויה שלו: כל חכמה שלא ידור
בה סמטמון שאין מוציאין ממנו: אל תאמר במה שלא הבין פן
תחשד במה שתבין: אל תבוש מקום שיבא מקום שיבא
ואפילו מאדם פחות: מי מאין דברין דומן למעשה: הוא מביש את
נפשו: ב קסת החכמה כחפש המעט מוטב לא ישרבנה ובה ופשע
הדבור במה שלא יוקן אולת: והמחלוקת במה שלא לקיים המתשבר
מעא: ה חכמים ידעו מעלת ה עשר: והעשירים לא ידעו מעלת החכמה:
מות ישיר ש לבני אדם על כל פנים: מעלת שכל הלב בנוף כמעלת
ה הגוף בעשפיים: הדאוה אור הלב והשבח חלי הלב: הלב
בשיבו עין הראוה: אמ ויהוה: הנשי דוקא הדבור: מי
שיפחדהו הדיבור המעלן הישתיקה: המות שער העולם הבא:
החכמה אילן ופרייה העולן: הלב שורש המעשה והמעשה לה אמין
בקין: ה חזדות המתגאלת מוצרת שן בטרם שתעשה הנעשה
מן המקן: וב הבא במסורת הקין: כל הדיבה לחיות הנשיב מלאות
לב חקין: לא יתקבע המרה שבגלל על דבר נסתר שלא בפיהו:

החכם אינו עושה בחכמתו תוכיחתו טופלת על הבכמות. בקצר יפה הנפש על המדברים
המוכר חכמה לאין המשלבן מטנים לפני הרבים

כל מה שתתקרב לקנוף הוסף תיקון משמך: אין לבב דבר חולף תשובה
ולא סב דבר אובד מן העולם מתנו: יש סב כלא מוסר כאילן בלא
פרי: ושכל עם מוסר כעצן שמה פרי: חרפת העבירה ימרר מתקה:
המות: ומעמו מקנאין ודבוקים עבר: העולם שפיל למה שיכבידו:
והארץ אוכלת למי שהאכילוהו: אין נגיר כמו עקי: ואין דך לבב כמו
חוטא: כל המבקש עצה עמוד בגביה ההצלחה: אף הכסיל במלין
ואף המשכיל במעשלין: תלונות האלהבים חיי האדם בבר:
בלשון אנשי יצרן שמחת הלבות: רעת העצבה באה לראון: הקשר
מכל דבר תיקון המעות: מה המוסר לכל: אל העשה דבר
בסתר אשר יתבייש ממנו בגלוי: רסן הסבל עסיון עם טוב הדעת
ונוב המוסר ומעבלה נאמנה: אין הדבר מועל בקיום המצוה כמו
שמרתה ולפתיקה בה הקנאה: מי שיבקש בכל בקשות בין
הוא ראוי לבבוש מי אויביו: מי שלמה הוא קרובו: ירמן לו
הבוגד הרחוקים: הענב שלת החכמה יטבע בתם הסכלות: מי
שישיש דאגה לבו אחת: יסורו שאר ראשונים: המשא מן הרע מאד
מהדה יגדל: אי איפשר לגאסע שלא יגנב: מתנו חפצו: מה לחשוב
מסוק מוסב החלש בגנה הארוה הרעב: מי שירבה יתבון: מי שהקדיר אצל מכל סודו אבדו: אין המשכיל מקבל
בעצמנו: אין רפואת השטוה כיאס לרחוק ממנו: הלב
רואה מה שלא העין: אי אבות המלשיל טובב מאהבת
הכסיל: לבעשה ענה וסוחה: חשוף יחליש הבר: ויעורר האיבה:
כל המתקרב בדבר לא ימלט ממנו: הענה תודע בשעת הכעס:
הענה היא הכסמה: קרן המשכל הענה: וקרן הכסיל
העזות: ושבח כל הענה: שלום: אני שומע הדבר הדעה:
ולא אשנה שלו: מפגע שאנו יראו שאשמע אחר סמוכו: אי חריות
כל חטוטה חדשה: ואחדיות בכל ענוה שלום: המשיקה לכסיל היא
תשלבתו: מי שיביה עשו יהיה אדון: ומי שיתבונן יסיף חכמה:
מי שאינו מושל בכשבו אין שבלו שלם: מצאתי הענה טובה
שהיא עוזרת לי מכל אשיש: תודה בעוך ומקש המחיצה:
כי ספירת העון שתי עונות: מי שרבב המהירות אינו בטוח
מן המשגה: ליץ ממתין ומגנב לחפצו וממהר שיכשל:
לעורך והתוחלת הבאינו שרי: חזרה מבלי תוחלת

נקמת האויבים: ג׳ דד הבטחון הוא האמונה: ש׳ תיית קם המות טוב מן
הראנ׳: ב׳ פי הלבבות יהיה הינון: כ׳ פי הלבבות יהיה הינון: כ׳ פי
הנילה תהיה סיבות הנעילה: ר׳ ו׳ סבל טוב שאינו מונה האב
סבל יאריך ינון: ח׳ סבל טוב שבמעשים ונעבה טוב שבדברים:
הסבל שלוס והמ היות הרטה: מ׳ שינביד הסבל בעצת ערכין ינון
ט׳ חפצון מרוב לבבו: מ׳ ו׳ ששי הסבל תבלתו ינונו הסבל ל
חפצון: ח׳ סבל מר ומעביר מבעלין הנוק: ח׳ תאוה אינבה הסבל:
הבסמה מן הבדאים חסדון באמונת המאמנין: אין חוצן בפנ
הנאונה בעצומות הנשנס: ח׳ עושר הנבול ענ׳ יבת המלגרה:
ד׳ בושת מורה על פנ הנדיב: ח׳ נרול שבחיסיס השי הטוב: מ׳ ו׳
שנמשך אחר שכלו ישיריהו ויוהו: מ׳ ו׳ שנעבה אחר
לאוהבו לעבדו ולאבדהו: ח׳ תאוה שנתעבדו: אין
עצה עם הקולות ולא הסכמה עם המחלוקת ולא מנחה עם
הנמלגה: ח׳ שומע ל תאוה סופר ביצרו ובעל עונו ובבה חרטתו ובבל
עשנו: ח׳ עצה ישנה והתאוה ערה ועם מונחת המאוה העצה
ד׳ דעתן מדבר הדבריס ומעבר ל הבלית המעשה: ראוי
למשליל שיהיה מסיל אחר זמנו ושומר את לשונו ומתעסק
בעשיו: אין אוהב להפסיד ולא אמונה לעבד ולא מנחה לחמרן
ולא סלוח לכיל ולא חבדה לבעלן: ד׳ ו׳ בעסיונות הזמן
מוסר ובהה פנוכות הימים הנבחות: ח׳ נסיונות אין לבסס הבלית
והדעתן מוסיס בבן דעת: מ׳ ו׳ שאינ מקבל מוסר אבד ונעבר:
ח׳ שוטה אינו מרגיש בבזיון: ח׳ יוחר מדאשי המושבות כי הוא מושב
הנסיעה: אל תאכיל מא כבד למי שאינ מתאויהו: מ׳ ו׳
שידבר שמוקות ימעט מוראו: מ׳ ב׳ לסבול שוטה
מחיי שוטה: אל תרדוש הבריס מבלי אמונה ולא
העולם הבא מבלי מעשה: מ׳ ו׳ ששוקל הדבריס יבין הסתבריס
ח׳ הנהנה טובה שבמדות מונעת בעליה מהמעלות הרמות
והמעשיס הטובים: אין לבסס תקנה לנבלים כי אם בהכנעה ת
ובבזיון: אבדת השוטה איבה כלום: ח׳ חבר הדע מבקש המאוה
ואיל מקבל ממתנה: ח׳ מסית אחי ההודן והשתוקה אחרות
הרצון: אל ימעט בעצך שוא אחד ול יהבו בעצך לא אהובים:
אדל מבלי חבריס בשמיס מבלי ימין: ב׳ שיבנה מות לאחד

מאוהבי: נופל אבר אחד מאיברי: הבידו של אדם שסמן ואויבו שפלותו:
החברה הטובה מעלת מן הדעות: אין הנוחות בני אדם מועלה לאיש
כשאין לו מספקו: מי שדעתו יקרה ודעתו נוחה: חבר רשע
עוזבו ואהבו: מתמדרת: אין נקב המחט יצר לשון אויביה:
ואין רוחב העולם לו מכיל לשני איבים: מי שאין נשא ענו ומקבל
המשנלות לו תברוש חברתו: הבחה האשר הרעה סמו הלאב שמחליף
ששו ואין מחליף טבעו: התאוה והעשקות והעצלה והמהירות
מאבדים אות האדם: הסובב הוא המורה והחרב הוא הסופר: מי
שלבו יצר לשון רחב: סודך אסיך ואם תקלהו תביה אסיריו:
סוד השלשה אישא נסתר: כשישתמש במוח שאין בך דאגות ותשמח:
מי שנגרתה מהל החטאים: נעצל מלבל המומים: טוב רחוק נאמן
מקרוב: מרמה: הנאוהב עבר בעת הצורך אליו: חבר
הדעות מביאה לחשוב: רע על הטביעה: אם הנעיה אמת החרי עצות
שקר: מי שיקרה נפשו בעניי יקטן העולם בעיני: העולם
רב: בן נעשה ומה שיהיה בן משמיים הוא ריחו: חשוב לעולמך
מלו הנה לעולם ולאחריתך כשו המות למחרת: כאשר יבדלו
הלבב את העולם ימצאנו אויב לבבו בסות אובב: כמו הנר עין האור
כן השכל אור הנפש: וכאשר השמש אור העולם כן הנפש אור הגוף:
אילו הייתם רואים קנבסם ומלכותיו הייתם מואסים הממון ותתפקרותו:
אין דש בעולם יותר ממני שאינו שמח בחלקו ולא השבע עינו:
ט עמתי: מרורות כל כדי מריה קלא מיצאוה מר ממותי: מי ששוב
יותר מיצרכו ועדכו אינו מדי הוא שימנע ממנו: הבלות גיעות
והחרישות הפסד והמהירות טעות: מי ששל שהר מכילי הוא יותר
פחות מדמנו: מי שנמאדה אצל הילי תתענה בהמתו ואין
עדיך להפעיל: הכילות אינו סר מבעליו עד שיורישנו הקלון:
הנבקש מן הכילי בקשה: כמבקש לצור הדגים במדבר: אם
תשקול השלשה עם המעלה תבליע השלשה כל המעלה:
מפחי הלות הנפש שתקנא באוהב על טובתו: אין חומס נפשו כמקנא
ואבלו מתמיד נפשו דואבת ושכלו חסר ולבו הומה:
המקנא אשר בעבור ששונא מה שהבורא חפץ ומתקנא עם מה שנתן
לזולתו: כל שאה ישתקוה לרפואתה חוץ משנאת מי ששיאר
מקנאה: המקנא ימיו מעטים מפני שדואג למה שלא יגיעהו

ולא יעלהו וימות בעון: אל תקנא באחיך על אשר לו כי הוא יעשה כן:
ואתה תשבע דאגר: ונדרים: אילן היה נאמן לא היה מניח
מי שיאמין הרמיים לא ישאר לו אוהב אפילו אם היה הביב וקרוב
אל תעזוב האוהב בעבור לטלת הדפיל: מי שמניח הנדלרים
הוא המנבל: ודר הנדיב המלעה מהריה: ודר הכילי האיחור
והעלילה: הענעות הוא שיתביש אדם מעצמו: הענעות הוא שלא
הגשה בסתר מה שתתביש ממנו בנלי: מה לי לדבר דבר
שאם יסופר עלי תגיקה ואם לא יסופר עלי לא יועלנו: עצלה הע
השתיקה טובה מעצבת הדבור: אם תתחרט על השתיקה הע
אחת תגרום על הדבור כמה פעמים: רוב השתיקה ליהיר המוריא:
השתיקה לארם טובה מהדבור בטלא עתו: אעור לשונך כאשר
תאעור ממוך: בפי שימעשו דברי הארם ימעשו טעמיהן:
ל מות האדם בכשלון לשונו ל יסות בכשלון רגלין: מי
שהמלך תובנו תגר עליו אליו: כאשר יהיה המלך יהבר
המעט דברים כי אלהה מגיעה: צדק המלך יועיל לגוב הארץ
יותר משובב הזמן: מגאחת החכמים במיצא האמת ומגאחת
הכסילים במיצא השקר: מי שהתגרב יהיה אדון ומי שהוא פלי
יהיה נקלה: הרחם הגדול ומילות החסד לבנו ארם: ביקור
לעתיס רחיקות הוסיף אהבה: מי שמגיח ביקור אהבו
שוא נפש: חכמה בלמוד והלימוד בהבנה והלמוד:
(והדרגות): המוסר דאש השכל והשתיקה מלכת החכמה: חשוך
מתעה השכל חברת הרעים מפסדת האמונה וחברת הטובים
משיב השכל (מחיה הלבבות) ומגבבת הדעת (מאירה את הפנים):
מדות הגדולים אהבת בני אדם (והעלם מומיהם ושגיבת הגיחה
לחונא) אל תשמח בנפול אויבך כי לא תדע מה הבאר
הבאים יער השפלים להביאיהם והגבוהים להשפילם: אין
עושר כבריאות ולא נעימות כלב טוב: בפיחת הטובה
נבלה (הדרגת הכסיל דעה חולה): מי שסבל היזק שכנו ורישו
הבריא בידו: מי שורה המשאה יקצור הרעה: הזהר
משאת האדם הנקלה כי פעמים יחנף האדם הגדול בגבוה:
מי שמסך על עצתו טעה ומי שבטח בשכלו נכשל ומי שהתגאה על
בני אדם טפל: הגאוה שתות שאין בעבלה יכול להנחה:

מי שמאריך בשיחתו יקונו בני אדם בדברין: כ אשר ידע. הכבד שהוא מבר־
איינו כבד: אל תתעקש עם הבעלן כי תבעיהו ותאשר עמו
מיראה לבד אדם רע לא תצנחו עד שיביה רע ממנו:
שהתלוצץ יביה נקל ומי שמרבה בדבר עד שבו מי שרבה המריות
איש בטוח מן המשכל: ישפת אמת פדי הבעשות והמריות מות־
התאוה: הקמוהו מנגל עון ומהירות מביאה לבהלה: ר ראש כל מוסר
השחיקה וראש השכל השפלות: נט העולם קדשין לעולם הבא
הסבלת שנאות נאמן על הדברות: המן הנעשה אות אמת על הפרי:

תמן מוסרי פילוסופים:

מדת אורך העולם:

ארכו של עולם תקב שנה: קשו שנים וד חדשים ישוב: וכן מדבר זכן ימים:
ארץ קפוטליא יח שנה שהם אמה ונקנם אמה ופר מסתרקם אמה:
ונעשים מלחמה עם הגוים: ארץ ונגיים בה שנה: ונשנים אחכות: והם
אוכלי בני אדם: ארץ כוש מהלך ב שנים: ארץ מדרים מהלך
מ יום: והוא אחד מם בכנו: אשכנז כ־יצא שנה ואחדשים
שנים וחדש: ריפת ד שנים: הוך ל שנים: אר יוחנן אין
אדום שנים: קדר ל שנים: אר אינשא סנגאן אינו
מן שדיא ואין הוון מן שדיא סנגאן אינון מן בני אינשא: ישמעאל
שנה וה חדשים: בשדיים ד שנים וה חדשים:
פרס שנה וב חדשים: יון ב שנים: גוג ומגוג ח שנים
ושנה חדשים וכל המדינות שחלקו בני נח חד וכל אי
היש עז: וכל הלשונות עב: וכל הכתבים יו: ליפת מדינות מד ואינם
לב לשונות כם: כתבים ה: שם הן הטובים יפוסי ותחמי וקו
וקיפטיקא יונית ומדית: לחם מדינות לד ואינם לב לשונות כו: וכתבים ה
ולא הן הכתבים פרסי אנגי אקדמקי סמסנסי אונגי לשם מדינות לד ואינם
לב לשונות כו: כתבים ו: שם הן מעבדי הלבנאי אשורי עברי מצרי ונעוריו
שם נגל כתב אחד יתר על אחיו הוא העברי שקבל בנו מהר סיני: תר
בריש פסח שנ מערים היה ת פרסה עלת פרסה והוא אחת מם
בריש וכוש אחד מם בעולם: ועלם אחד מם בגן: וגן אחד מם בעדן: ועדן

אחר מס בעיבום: ומעיקר כל העולם כולו כניסוי קדירה לבעבום: פי׳ דבר מושב
הוא כענין הקדירה: ואי׳ עדן אין לו שיעור: אלא בעבום אין לו שער: תס:

ענין שיעור הרקע

זרקן מדה שמדדו הולכ וחקרו בעין בעיבום דמתיל סור ״ לדיאין: הר
העולם כולו תלת שבת המשלש ישוב והשלש מדבר והשלש ים: המלש
חסד שבת והשבת שלמה ימים ודרך יום ׳ פרקאות: וכל פרסה ר׳ מילין: וכל מיל
ג׳ ומחצה דיים: וכל דיים לל אמות: והקנה ל אמות ודבה: והאמה בבורלת ותורת
ם סיטים: והסיט ד אצבעות: וד אצבעות טפח: והאצבע עובי חוט בספנסת
עו׳ במחט: ועין המחט כהנטה ביני כנפ: בפקי דבנחתה: הר הרגולה
לבא יום: וכענבה באילן לון: כלב לל יום: וכענבו באילן תאנה: תהול לגב
יום: וכענבו באילן הות: תיר לם יום: וכענבו באילן תפוח: שושל וכל מינ
שדיים לשמה הדשים: וכענבו באילן הבאה: בהמה דקה טה ודה לה חדשי
וכענבו באילן נפן: ונסה טהרה לגן חדשים: וכענבו באילן זית: בהמה טמאה
ליב הדש: וכענבו באילן דקל: הואב ובארי: והדוב ובמר: והבדרלם: והפיל
והקוף והחיפוף לן שנים: וכענבו באילן בארה שוח: אפשה לגן שנה: וכענבו
באילן חרוב: חדוב זה משענה נשענלה: עד שנגע נמר פיתחתיו ע׳ שנה:
וימי שנותו נ׳ שנים: נחש לן שנה: וכענבו לאוהו: השנה לא מעיגא חבר:

אותות מלך המשיח ונקרא ספר מלחמות יי׳

יה שמו

של מלכיא שנגן עשרת הדברות לגדלהן מחוב חיב רבון
וכענבו ׳ מעבות לגדיקים: כל אחד ואחד נדולה מחברתה
ונו ונרמות לון ׳ וזן הן ׳ מעבות: והירות ׳ וריות: פריסות: נקיות: טהרה
קדושה: שנה: יראלהטא: חסידות: רוח הקדש: ובירות מציאה לגדי: וריות
אם הוא ובדיר לתוור אחר מעשה מציאה לגדי: וריות מעבות במעבות: ומה
שברו לבו מרחיב הקבה שנ דרך מעבור אחן: ואם הוא ויין לתוור אחר
מעבה מציאו לגדי פריסות מן החטא ומה שברו הבא עשה אותו קנלהו
שנ ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי קנלה: ואם הוא פרוש מציאו לגדי
נקיות: מה שברו הקבה מציאו לחיי העולם הבא ומש מחו במפלת אויבין
שנאמ׳ יראו שניה ושמחו ונקי יגלו לחמו: ואם הוא נקי מציאו לגדי טהרה:
ומה שברו נקריא אותנו של מקום שנ אותנו טהור לב חן שפתיו רעהו מלך
ואם הוא טהור מציאו לגדי עשה: ומה שברו הקבה מדבר עין מציאות שנא

יחיבתיו
ב

רוח אלהים עלי. ואם הוא עצמו מביאו לידי יראת חטא. ומה שסרו הקבה מעלה כלו
תורתו שנאמר סור מרע לדיאיי. ואם הוא יראת חטא מביאו לידי חסידות. ומה שכתוב
הקבה שומר אותו נצחו שנ׳ אז נדברת כתוב לחסידיך רוח הקדש נגיל מכולם.
וכנגד שבחה מדות הללו שבחת דברות. וכנגד שבחת מדות סבעדיקים עתיד
להביא עשרה אותות לעם בארצות הגאולה שיגאל אותה בקרוב בימינו אמן

האות הראשון

עתיד הקבה להעביר שלשה מלכים מהאיים לעשם
שהם עבדיים ואינם עבדיים ומשגיח את הבריות
ופושעי ישראל המתאנשים מן הגאולה שבפרו בפיקוס ושובבים את יראתו עד
אותו הדור נאמר. ובני האמה שבדרת שבעני אמונה נאספם עבדיים עבדיים
ומתחבאים אין בהם הלות. ואותו היום שיקמו אין שבא ואין מלך ואין ראש ישבה
ביעקב ולא הנשם נאמנה ולא חסדיים לבעל אשמה ונגעלים שחקיים ונגעיים
שעדי פרנסה ובלבלה עון היא שבוע שבו דור בא ודור הולך (שקל מקבה ובידות
חסות ומבהלות שעדיין מלכות מסיס עלישראל ובלמי סאין לו חותבן אתיאשון. וכל
נייה קשה כלו חדשים ויראו בע ארם מסוף העולם מכוערים בסתר וכל מי
שראה אותם מתפחדים וכל אחד ואחד יש לו ב קדקודים וב עינים ורגלות
אש וקלים בהלכתם כעבאים ואותה שנה יעשקו בני ישראל ש״ם ונעריה
קטנים מישראל ילכו ויתחבאו כל אחד ואחד רגלו כעני אבו ואמו ואומרים מי
נוי אבי ואמי. ואבו ואמו מושבים לפם כוה עפל לעשות הללו סימנו ביולבו של ישראל

האות השני

הקבה מביא חוס לעשם מחמתה של חמה משחקת
ולחרחה. ושאר הליאים על האומות. ומתים אף שפיכ
בכל יום. ואף רשע ישראל שלא יראו הגאולה מתים עד שיבבו אומות העולם
ואומרו הוי עשה. הוי כל אחד ואחד אם קברו בחיים כי שושלים לעמים לעמות
ומתרבאים בשחיים ובמערות ובמרות. ובחוים בדי לגנן את עצמן ובאים
במערות. והקבה עשה מאותו חוס הגאה לערדיקים שנ׳ ודרחה לכל יראי שמי
מישמו אל ומתרגנים ויי לחיביא.

האות השלישי

הקבה מריר של שלרל ויראה לאומות
העלם כלו הוא יין ושכו. ומחוו. ואף רשעי ישראל ישתו ומחוו. ומאנשים
ישתו ויחלו. ועדיקים המחזיקים באמונתו שלמקום נאם. בהם ומהמשכילים
יזהירו כזהר הרקיע. וכל אותן ששבר ימים כל העולם בעבר שנאמר
ונתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותמרות עשן.

האות הרביעי

הקב"ה מודיע טל של רפואה לרפאות הבנשים
ששתו מן הדם ויתרפאו מחלשים שנאמר אהיה
כטל לישראל ידרח כשושנה ויך שרשיו כלבנון

האות החמישי

הקב"ה הוקר המשמש לחשך שלשים יום שנאמר
המשמש יהפך לחשך וירח לדם לפני בא יום ה' הגדול והנורא ואחרי כן מ
מחזירו לקדמותו ועתדין אומות העולם ומתבוישין שיודעין שמפני ישראל
כל המופלאים האלו ודבים מעמי הארץ מתודדים בסתר שאמר משומרים
הבלי שוא חסדם יעזובו ואני בקול תודה אזבחה לך

האות הששי

ימלוך ארוש הרשעה בכפה ט חדשים כמו שארגלה
ויקח מלך הדש בחב פחו ויחדיב הבבה מדינות ויחזור באפו על ישראל וישלך
עליהם מס גדול וישרל יהיו באותה שעה בצרה גדולה מרוב המכומות והצלות
שמתחדשות בכל יום ומתבוישין ולא יאין עוד לפס: ועל אותה שעה נבא
ישעה הנביא עה וידא ניאין איש ושלושים אין מפגש. לסוף ט חדשים יגלה
משיח בן יוסף ושמו נחמיה בן חושיל עם שבט אפרים ומשה ובמרן וקדר
בנגב. וסנוירון ישרל ובכל המדינות מתקבצים בכל מדינה ומדינה של
שוכו בכם שובבים אם ה' כי אבי בעלתי אולם ולקחתי אלבם אחד מעיר
ושבה מרשפחה ובאתי מתבם ציון ויבא משיח בן יוסף ויתגבר מלחמה
עם מלך ארוש ויעבה ויהרג מהם תלי תלים ויהרג מלך ארוש ויחדיב מדינות
רומי לויגיא קצת מבני בית המקדש הקנאוה בבית אלהינו אם קיסר ליהולם
ויפשטו ישרל ויתקבצו שם ומלך ישרל עמו ויחדיב דמשק ואשקלון ובל המ
המדינות סבובות ירושלם ויפול על כל העמים אימה ולחת גדול

האות השביעי

הקב"ה יתן כבוד בפלאות ישעה מופתים בעולם
עמיגיא כאנגיה שיש בחיבי אבן רמות אשר יפרה
תואר שנרא הקב"ה בעולמו וגבורתו ובאין רשע אומות העולם בם בכל נגל
ומחממין אוהב ושוכבין עליה ומודעין עליה והקב"ה משמר אותה הטיפה
ומוציא בה צריך ומעבר עליה ויגיא ממנו רמות ארם ושמו אדם הרשע
השני ויהיה ארכו יב אמות ורחבו כן שתי כתפין ושמו שעוקת ואדומה
שער ראשו כזהב עגול ופגיו ופ דקדקן ישלו ויגיא אדום הרשעה לפנינו
ויאמר להם אנשי חכם אנ שהילם מיד מאמינים ומקיבים אותו עליהם
ומתקבצים כם עשו והולבים אצלו והולך וסובב כל המדינות ואומר לבני
עשו תורתי אשר נתתי לכם היכן הוא וכולבל אומה ואומה ויביאו לו ספרי
פסיליהם ואומ לכם זאת התורה אשר נתתי לכם חמת ואומ לכם האמינו כי

יב אמות

אוש להיכם. באותה שעה שלח לנחמיה בן ישראל (אוש) לחם הביאו. תורתכם
והעדו כי אנו (״) אליכם מיד ישראל ונמנין ומתחדדין. באותה שעה יקום
נחמיה בן חושיל ולא לפנים נבדרים מבנו אפרים ויעבו לפנינו סת נקומאים לנפש
אנכי (״) אחיך ולא אהיה לך אלהים אחרים ואנו לחם אין תורתכם כלום.
אך בואו והעדו כי שאנו אלוה בדרך ששון כל האומות מיד יגיע אפו סל
עמיה בן חושיל עליו ואנו לן אין אתה אלוה לא אשן מיד יאנו לעבדיו
הנשאים ואנו יקראו נמנים לכבד הנבדרים ולחם עבדו. ויברך מזון לם ואין יחידה
אנו שלא ארמילוס הרשע ויקבוץ כל חיילי האומות לעמק החרוץ ולחם עם
ישראל ויהרגו מעט ארמילוס ולא הלים ואולם יעבדו ישראל עמם מעט ויברך
משיח (״) כאיממלאכי הארת ומולכים אותו אצל אבות העולם ומטמיטם אותן
לעשן ומיד ימס לבבם של ישראל ותשב כוחם ואדמילוס לא ידעו כי משיח
הוא שאם ידע לא ישיר משואיהם של ישראל ויבלע אך כאין אומר
העולם ולחון ישראל לא המרבדות ולא יגחום לעשיר לא במרבדות (אלו) דאין
אומה שנכבה שמחה עליו ומטיפו מלך עליהם ותהי עדה נחלה של
עניות כמוה בבל ישראל עד אותו הזמן. באותה שעה יעמוד לדרר הרשעים
מישראל שלא בעדת הנא יעמוד מיכאל השר הגדול העומד על בני עמך ויהיה
עדה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה מיד יבדחו כל ישראל לא המרבדות וכל מי
שלבו נוקפו חוזר על אומות העולם (אלו) זה הגאולה שאנו מקוים הלא משיח
בן דוד מת. באותה שעה בוחן הקב״ה אות ישראל ומיצרפן כססף וכזהב.
שנאמר (והבאתי את השלישית באש וצרפתים כצרוף הכסף ובחנתים כבחון
הזהב: ואמר) וברותי מהם הנגשעים והמורדים. וכלו התברדו ויתלבנו
ויצרפו רבים והלשינו רשעים ויהיו ישראל הקדושים והטוהרים מלא שנה
במרבד ובכם מתקיימים הפסוק הכתוב לכן הנני מפתותה אתה פתחה
והלכתיה במדבר ודברתי על לבה (כתוב ומעת הסר המיד ולחתם שוקם
משמם. וכהב בתריה אשרי המחכה ויגיע למים שם (ומאניעים ותעשר
נביאא בן אן לבן מה שעם באותה שעה ומוהנו רשעי ישראל שאינם
ראויים לגאולה. ויצא ארמילוס ולחם במיצרים ולכדה שנ ארץ מיצרים
לא תהיה לפליטה ויקויר פניו לירושלם להחריבה שעת. שנאמר. ויעש
אהלי אפדנו בין ימים לבדר עבי קדש ובא עד קצו ואין עוזר לו:

האות השמיני

יעמוד מיכאל ויתקע בשופר גדול ותוק ב
תקיעות שנ וכהה בזיב הבוא יתקע בשופר
גדול. בתקיעה ראשונה נגלה משיח בן דוד ונלחם. ואותם קדושים שברחו

יוסף
ד

במדברות מה שנה וישובו את לבם ויחזיקו את ידם ואמן עליהם חזקו ידיכם
ותפנו ובדבים כושלות אמתן. וישמעו כל ישראל הנשארים את השפר
וידעו כי פקדם הש"ית ובאה גאולה שלימה ויתקבצו ויבאו כולם שנאמן
ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' ע"ה.
ומאיתנו קול יפח בן אומות העולם פחד ורתת. ברעל ויפלו בחלאים ובדוכי
ישראל מתגאים לגאאל ינצא משיח בן דוד ואותן הצדיקים שהיו נמרבר
יהודה וכל ישראל מתקבצים לשם ובאו ירושלם בבית ה' השאר ושבו
שם וישמע אדמי לגוף שעמד מלך ישראל ואמן האומה הבזויה ישנו כן
מיד יקבון כל חילי האומות להלחם עם משיח ה' ועם בחורי ישראל ויתקבצו
בם מלחמה. ואין הקב"ה מעריבים למלחמה לא אומן שב למיניו עד אשית אויבך
הדום לרגלך. ואמן לישראל התיצבו והאו את ישועת ה' אן נלחם הקב"ה שנ
ויצא ה' ונלחם בגוים כיום הלחמו ביום קרב. סוריך עליהם אש ונפצילת שאמ
ונפטרו אותו בדבר ובדם ונשם שוטף ואבנ אלגבישי ואז יאמות אדמילגוף
וכל חייליתו וארום הרשעה שחרב בית מקדשינו והגלה אותנו באותה שנה
נעקר בהם בית ישראל מקומות גדולות שנ והיה בית יעקב אש:

האות הרביעי

ירוש מיכל תרועה גדולה ויבקשו מחילות
המעמד בירושלם והקב"ה מחיה אותם. ואן
ילך משיח בן דוד ואליהו הנביא ויחיו משיח בן יוסף שנמדר בשנר
ירושלם וישובהו משיח בן דוד בגבול שאריית ישראל המקוזרות בכל פנה
מיד מלכי אומות העולם נשארין אותן על מתפיהן ויבאוף מנחה למלך
המשיח שאמן ובאו את כל אמיסם מכל הקצים מנחה לה':

האות העשירי

תוקע מיכל תקיעה שלשית ויוציא הקב"ה
את כל השבטים מעבר נהר ויבאו בעמשה
בלי מספר ונגב הארץ לפנהם ולא ישאירו מחיה לכל האומות ובשעה
שיצאו השבטים יקיפוס עגנו פאור והקב"ה הולך לפנהם שנאמן עלי
הפרץ לפנהם פרצו ויעברו. והקב"ה פותח להם מעיינות שנאמר
אשיש מדבר לאגם מים וארץ ישה למוצאי מים. ונאמר לא ידעו ולא
יצמאו ולא יכם שרב ושמש כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם:

בגבורתו לחדות חלק רחמיך. ע"כ

ושלמו אותות מלך המשיח בגבורה:

כמה

הם ימות המשיח. ל' שקבא אומן מ' שנה. ל' לשעגדיאומן ק' שנה

ר׳ יוסי אומ׳ תקי שנה. דבר אמרי לי שנה. לי לתענוג אומ׳ אלף
שנה. לי אנהו אומ׳ ז׳ אלפים שנה. שנאמ׳ כי יבעל מחר מתולה יבעלך בעל. מה
משמחה ז׳ ימים. אף ימות המשיח ז׳ ימים של הקב״ה שהוא ז׳ אלפים שנה. שנאמ׳
כי אלף שנה בעיניך כיום אתמול. ואחד ימות המשיח בא העולם הבא וראיה
הבה בבבריו שלכי עין בעין יראו בשוב ה׳ ציון. כגב הרמבם ז״ל ולהחליר
בסוף ספר י״ד המלך המשיח עתיד לעמוד — עלת בית דוד לשבתו
מלכות בית דוד לשבתה הממשלה הראשונה ובנה המקדש ומקבץ
נדחי ישראל ומעלים כל המשפטים בימיו כמו שהיו מקדם ומחיי הקרבנות. ושעדין שמיטין ויובלות כפל מצוה האמורה בתורה:
לו שאינו מאמין בו אין שאינו מחכה בביאתו לא בשאר הנביאים
בתורה הוא כופר. לא בתורת מלאכ׳ הוא כופר שהרי הקדה העידה עליו
ש״ב (שב״ ה׳) אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה׳ אלהיך
ואם הדברים המפורשים בתורה הן כולן כל הדברים שנאמרו ע״ה הנביאים. אף
בפרש בלעם נאמ׳ (שם שבא בשבט המשיחים במשיח הראשון שהוא דוד שהמשיב
את ישראל מיד יריביהם) המשיח אחרון שיעמוד מבני שישי את ישראל מיד
בני שעיר (שם הוא אומ׳) מלאנו ולא שעיר אשר ירדנו ולא קרוב זה מלך המשיח. דרך
כוכב מיעקב זה דוד. וקם שבט מישראל זה מלך המשיח. (מחץ פאתי מואב)
זה דוד. (וכלא ניך את מואב) ומכרס בחבל. (וקרקר כל בני שת) זה מלך המשיח.
(ואשלו) מיד עד יס. (והיה אדום ירשה) לדוד. (שלו) (והי אדום עבדים
לדוד) (והיה ירשה שעיר אויביו) זה מלך המשיח. (שלו) (ועלו מושיעים בהר
ציון לשפט את הר עשו) אף בדברי מקבה הוא אומ׳ כי ידחיב ה׳ אליך אתי
ובולך ויספת לך עוד שלש עריס. (ומעלם לא היה דבר זה. ולא יעלה בדעה
לתעלה לא בדברי הנביאים. ואין בדברי ירמיה שהרי כל הספרים
מלאים מדברי זה: אל יעלה על דעתך שמלך המשיח עתיד לעשות
אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם. אין מחיה המתים וסיוע
בדברים אלו שהמפשים אומרי. אין הדבר כך. שהרי לא עקיבא חכם ובקיא
מחכמי המשנה. והוא היה נשא כלי של בן כוזיבא המלך. והוא היה
אומ׳ עליו שהוא מלך המשיח. ודומה הוא. וכל חכמי דורו. שהוא המלך
המשיח. עד שהרגו בעונותיו. וכיון שנהרג. נודע שאינו הוא. ולא שאלו
ממנו חכמים לא אותות ולא מופתים. ועקר הדברים בכה הן. שהתורה
הואת. אין חוקיה ומשפטיה מתעקרים לעולם. ולעולמי עולמים. ואין מוסיפין
עליהם. ואין גורעין מהם. וכל המוסיפים עליהם. ומחסרים. אין שעלה בדעת

סתורה והיינו הדברים של מצות משנתן הרי זה בודאי דשנו איקורוס ואם
יעבור מלך מבית דוד הזקן בתורה ושעסק במצות כדרך אביו כפי תורה שבעל
ותורה שבכתב פה ויכוח כל ישראל לרב בה ולחזק בדקה ויכתם מלחמות
הרי הוא בחזקתו שהוא משיח אם עשה והצליח ונלחם כל האומות שסביבו
ובנה בית המקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בן דוד הגואל
ואם לא עדך כל אז נהרג בודאי שאינו זה שהבטיחו עליו התורה ודר
הוא בכבל מלכי בית דוד הסדרים הראשונים שמתו ולא העמידו הקבר לא
לעמוד בו רבים של זמן המשכילים יבטלו לעבודה בהן ולבנן וגו׳
שלמה שיהיה משיח ונהרג בבר כבר נתנבא בן דניאל שנאמר ובו
פרייני עבר ינשאו לא עמוד חזון ובטלו ואין מבטל ועל מזה שכל
הנביאים נתנבאו שהמשיח ילך ישראל ומושיעם ומתוקנים ומקבצם ומחזק
במצותם וזה הרשע בא לאבד ולעבוד לזה מבלעדי אבל מחשבות
בוראו עולם אין כח באדם להשיגם כי לא דרכינו דרכיו ולא מחשבותינו
מחשבותיו וכל הדברים האלו של זה שעבר אחריו אינו לא לשם דרך
למלך המשיח ולתקן את העולם כולו לעבוד את ה׳ ביחד שנאמר כי אז
אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו׳ כי רבר דבר נתמלא כל העולם מדברי
גמיות ומדברי המצות והתורה וקשטו הדברים הלה באיים רחוקים
ובעמים רבים עלי לב ואם נשאין ונתנין בדברים אלו ובמצות התורה
אומה לו אמתה הין ובבר בטל בזמן הזה ולא הין עוהבין בדורות ולו אומרים
דברים בתורה יש בהן ואין ספשון ובבר בא המשיח ולבה מסתו ויכסה
וכמי שעבר המלך המשיח באמת ויצליח ויהוה ושא מיד כולן הן חוזרין
ויודעים שטעה נחלו אבותיהם שבאיאם ואבותיהם הטעה

אל ילדה על לב איש שבמות המשיח יבטל דבר ממנהגו של
עולם אין יכיר שום חדוש בהנשהה בראשית לא עולם
כמנהג הולך ונהג שהאמה בישעה ובן אב עד כבש משיר
ויחיה הין ענין הדבר שהיו יושבים לבטח עד רשעי אומות העולם
שנמשלו בזאב ונמר שנאב ערבות ישדדים נמר שוקד על עיריהם
ויתודו כולם לדת האמת ולא יעלו ולא ישחיתו אלא יאכלו דבר המותר
בנתה כישרל שלא ואיה כבקר יאכל תבן וכן כל כיוצא בהן ואם
הדברים הכתובים בענין המשיח משלש הם ובמות המלך המשיח
יודע לכל איזה דבר הוא משל ומה שענין המות בהן אמרו חכמים אין
בין העולם הזה לימות המשיח לא שעבוד מלכיות בלבד

אה מפשטן שהנביאים שבימי אחר ימי המשיח יהיה מלחמות
ענין ומלחמה ושקודם מלחמה גוג ומגוג. עמוד נביא בישראל לישר ישראל
להכין לבם שלא הגיע אבני שולה לבם אות לזה הנביא לעבר בא יום ה׳ הגדול
והנורא. ואינו בא לא לגמרא הטהור ולא לטהר את הטמא ולא לפסול לאשיש
שבם בחזקת כשרות ולא להכשיר מי שהוחזקו פסולים לא משום שלום
בעולם שאם והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם: ויש
לב
מן החכמים שאומרים שקודם בואת מלך המשיח יבא אליהו
ובכל לו הדברים ובוודאי בלבם לא ידעו אדם האיך יהיו עד שיהיו שהדברים
סתומים הם אצל הבבואים. עם החכמים אין להם קבלה בדברים לא. ובפסק
אין מדרש הוויות דברים לו ולא דקדוקיהם עיקר בדת ולעולם לא יקום אדם
בדברי הבריות ולא אריך בדבר מדרשות האמוריים בעניבם לו ובוודאי
בהן ולא ישימם עיקר שאין מביאין לא לדרי אהבה ולא לדרי יראה וכן לא
יחשוב הקיימים: אמרו חכמים תופה רוחם של המשיבי קיינים אלא
יחבה ויאמין בכל הדבר כמו שבואתו.

בימי מלך המשיח כשיתגיישה מלכותו ויתקבצו לו כל ישראל יעיתיסו כלם
על פיו בחוח הקדש שתגוה עליו לו ויטה מלבבו ומטהר ענו. ובכל לבי מטהר
תחלב ואמר לה מרוחם בהן ולה מרוחם לוי ונרחה את שאינו מרוחם כ
לישראל שאם ויאמר התרשתא לבם ענו. עד שמור בהן לאוהים ומומים
הנה למדת שברוח הקדש מהיחסים המוחזקים ומרי עשה המיוחסים
המוחזקים ומרי עשה המיוחסים שאינו מוחזקים ואינו מיי״ח
ישראל לא לשבטיהם שמוריע שזה משבט פלוני לה משבט פלוני אבל אין
אומדין על שום בחזקת כשרות לה מטרי ולה עבר שפדיון הוא משפחה
שנולדה נשמעה: לא נראה מחכמים הבאים לימות המשיח
לא כדי שישלטו על כל העולם ולא כדי שיהיו בעיים ולא כדי
שיעשאו אותם העשיר ולא לאכל ולא לשתות ולשמוח לא כדי שיהיו פגים
לטהר והסמתה. ולא יהיה לבם עוקש וסבול כדי שישם לחיי העולם הבא
כמו שבאידו בהלכות תשובה. ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא
מלחמה ולא קנאה ולא תחרות שהטובה תהיה משופעת הרבה
המעדנים מלוגין כעפר ולא יהיה עסק כל ישראל זולת לדעת את ה׳ בלבד.
ולפיכך יהיו חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים והעמוקים ושיגיע דעתם
בוראם כפי כח האדם שכי מלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים עכב:

הם ושלם תהלה לל עולם:

אלו דברים שבין בני ארץ ישראל לבבל:

בני ארץ ישראל עומדין בקרית שמע: בני בבל יושבין כמו בשבתך בביתך:
בני ארץ ישראל אין מתאבלין על תשעה עד שיהא בן שלשים
בני בבל מתאבלין אפי׳ שלצו יום אחד ויאיבא עסקאות איפכא
לפי שהוא סתם שלש לאבין ולאמו מן הדא תיעקה בת יוסי אחר מטמאה
בעזרה ובת עשרה ימים מטמאה בני בבל בני ארץ ישראל אין משיאין
את המעקה עד שמת בבל אין עד שתמתין בר חדש בבבל משיאין
תוך כ׳ חדש בני ארץ ישראל אין פורין הבאר כי אם בחמש שקלים
שלש שויס שבעה כספים ושליש: בני בבל פורין אותו בכ׳ כספים וחצי: בני ארץ ישראל אין פטרין את האבל לפני הרבים עד
שיביה לן ג׳ ימים בני בבל פטרין אותו אפילו בשבעה אחת
בני ארץ ישראל מתירין את הבכלה לחתן מיד מפני שהיא מזיעה ארבע
הבגדים בעצר בני בבל אוסרין אותה כל שבעה מפני מעשית
נדה מחמת הטאוה: בני ארץ ישראל מתובה שלהן כ׳ כספים: בני
בבל אומרי כל הפותח
בעולתן בעולת נעורת: בני ארץ ישראל אומרי הביאו פסח שהוא קרבן
ואין מחללין עליו את השבת: בני בבל מתירין את התנור מהעשן
הנוב משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה: בני ארץ ישראל רוחצין
מתשמיש המטה ומקדי אפילו כיום הכפורים שהן דורשין בעלי
דרין דוחצין בערבה בשבת וביום הכפורים כדרכן: בני בבל אין רוחצין
לא מקדי ולא מתשמיש המטה שהן דורשין אנו בארץ הטומאה בני
ארץ ישראל מוסרין בגיעור הנעים ויש נעסה אחרת את החמאה
מפני שלשה דברים: מפני חלב שהחלב עי׳ אין ישראל דואגין (משום נעלי ויש
ומשום חלב בהמה טמאה שמערבין: בני בבל מתירין אותו שאומרין
שאינו מקבל טומאה: בני ארץ ישראל נדה אינה נעשית הרבר לח
ולא בבלי שבבית ומדוחק הלירו לבשל אותה בבי: בני בבל
מטמטת כל יבלי הבית חוץ מהבריתא פגן ירקין ורבלין ומוגית הבוס
והצנעה הטעה: בני ארץ ישראל נוטלין הבה ואין נוטלין מלבה ביום
ראשון שלחן שחל להיות בשבת: בני בבל אין נוטלין הבה ולובה:
נ״א סופרין לפני המת מעומד: בני בבל אין סופרין ויש נוסח אחר
הבגל איפכא: בני ארץ ישראל קורעין בני בבל אין קורעין:

בני בבל מרגשין אות: אבל בארץ הגליל לא בטבלה בלבד:
במקום אפילו לתלותו במאכלם: בני ארץ ישראל אוסרין לשתות מים
שקלין אותה: בני ארץ ישראל מקבלין בטמא מדרס מפני העבריה: בני בבל
בלילותיו: בני בבל אין מקבלין: בני ארץ ישראל מודה לו
מהבד נפ אות בדיס בדיתך שלמת אפילו: בני בבל מודה בטמא
בני ומתנין על פנאס מהבד ומחסר מאיס: בני ארץ ישראל בודקין
ביח טרפות: בני בבל אין בודקין לא בדילאה בלבד:
בני ארץ ישראל מחזירין חלב דאיילות: בני בבל אוסרין אותן: בני
ארץ ישראל מברכין על יין חי: בני בבל אין מברכין עליו
עד שיהא מלוי: בני ארץ ישראל בשנה שיש לבית תרומות: בני בבל מברכין
העץ: ומנחין פרי הארמה: בני בבל מברכין על פרי
פרי הארמה שהרי פרי העץ נמי בכלל הוא: בני ארץ ישראל אין כוללין
בשבת לא על בסר אחת שלא להלטש בבור עד
שבת בשבת: בני בבל מצנעין על שתי כבירות שהרשין לחם משנה:
בני ארץ ישראל אין פרשין בתגשות וכן באה בשבת: בני בבל פרשין בתגשות
בן יומו שחטין אותו דלא בנינו בן שמונת ימים אלא אדון ישראל
בבל אין שוחטין בבמה שנלחה עד שמונת ימים: בני ארץ ישראל לקרבן: בני
מברכין על המזון שאכלנו משל שעשין המזון עשיר: בני בבל
אומרין ברוך שאכלנו משלו ואין אומרין עליהן: בני ארץ ישראל
אומרין טבעת קדושין ומריס: בני בבל אומרים אין טבעת
קדושין ומריס: בני ארץ ישראל פותבין בנ"ש שלש מעשר עשר: בני
בבל שלש מעשר עשר: מעשר עשר: בני ארץ ישראל אין מברכין לתוך לא שלש ברכות: בני בבל שבע ברכות:
בני ארץ ישראל שלשה כותבין נפ' אחד כותב שנים חותמין: בני בבל
שנים אחד כותב ואחד חותם עם הכותב: בני ארץ ישראל
אין שיר מברך בקול רם בשעה שאומרים שאסור לומר אלא
אלא היה סכן: בני בבל שיר אומרין בקול: בני ארץ ישראל אין מחזירין
פול שנלקו ניי והה חלבים מפני מעברין שלחים של בשר
בשלחים של פירות: בני בבל מחזירין אותן: בני ארץ ישראל אוסרין פת שאפאה
ניי אפילו השליך ישראל עין בתנור שאין העץ אוסר ואין מחזיר

אי מתי התירו: במקום שאין דבר באנוס יעשה יום אין ימים ש
כלום התירו: לו. ברי קיום עבדו בלבד: ר' ר' בבל אוסרין את ע
ון ומתירין פלגי ובלבד שיהיה ישראל מושך עון בעצר:
אין ישראל אוסרין לגיסה ברמה בשבת לפי שכל המלאכות
נעשית בכן: בני בבל שונין בפיס בשבת בכל מקום:
אין ישראל אומרין מקדש השבת: בני ארץ ישראל הגאיר שוב בשבת
דבו (אומ) לו שלום עליך רבי: בני בבל אין שולח בשמורין:
בני ארץ ישראל פטורין את היבמה אפילו בעילה והולד נפל אם זכר
אם נקבה שיהא פרצוף: שנולד אינה עיבה לא חליצה ולא יבום
ראינון הרשון שהיה ורע והיא פטורה: בני בבל וכו'
בני ארץ ישראל אפי' יצא ראשו ורובו בחיים שעה אחת הרי זו פטורה וכ'
בני בבל אינה פטורה אם מת הולד תוך שלשים יום:
ארץ ישראל נעשלה באיבבו: בני בבל נעשין באמורי
דרך שבראו: בני ארץ ישראל במקום שאלות בלי חליצה ובא ובאתה
ממדינת הים אפילו יש לה בנים הוצא מקום ומעבר בנהר ואינה
עבור באיסור: בני בבל נופין במקום שילדין לה בשביל הבנים ומתקיימת עם בשרה:

סליק המחלוקת של בני א"י ושל בני בבל:

תיקון ל"ו שטרות:

נוסח שטר כתובה:

בכך וכך בשבת: בסדר וכך ימים לחו"ש פלוני שעת פלוני לבריקת
שלם למען שאנו מושן פאן במתא פלונית אן במדינת פלוני
איך ל' פרבה אמ' לה לא' פלוניתא בתולתא בת ר' פלוני כד פלוני הוי לי
לאנתו כדת משה וישראל ואנא אפלח ואזיל ואזון ואקיים ית עבו
נהלכת וגדין יהבאין דיפלחין ומיקיין ונזן ומתיבין ית שיריהון ב
מקנתא ויהי בגוא ליבי מהר בתולתי כסף זוזי מאתן דחזון ליבי מואיתיקא
ומזונא וכסותא וסיפקיה ואשל לותבי כארח כל אנשא ויעבידת מדת
פלוניתא מן אלמנו ראי ולחליה לי פלי חתן דבן לאנתו ודין נדוניא דהנשלת

הלא 184 טאם אל בעד הדפסת הלוי בלא רשות בלוי נמלא
נגד כל הדינים

כל כה ומלבד זה ומלבד כל מי ישראל מי לחשוב בחשבון הם מיוחס והמעשה מקר ובדולים מי
מי שאם הקפיצו בבמאלק לאשר הדפיסו מי שהיו כחם שלא ולא כלו בחמת הדפיסו הלוי ומלבד
ומלבד מי כל ייחסו.

144 ל"ב

ה' סדר יומיעות

(הוה יומא ושלר הוה שלן ה' באלפרת דקיצ
ולוו יומא לבדו. אצלה)

Biblical Archaeology.

מורות חיים

מאת

מנשה דר' אלעזר בן לוי

ORHOT
HAYIM

AARON
OF
LUNEL

Y.U.
MS.
1367

MONTEFIORE
MS.
131
HA No. 52
LIBRARY

52

בהלטלא בלא טעמא וכיון שכן בישראל עוה מישראל תקנה אבל לא
בישראל שלוה מנין לפיכך אם הממחה ומי שהמרהו אינו שנה